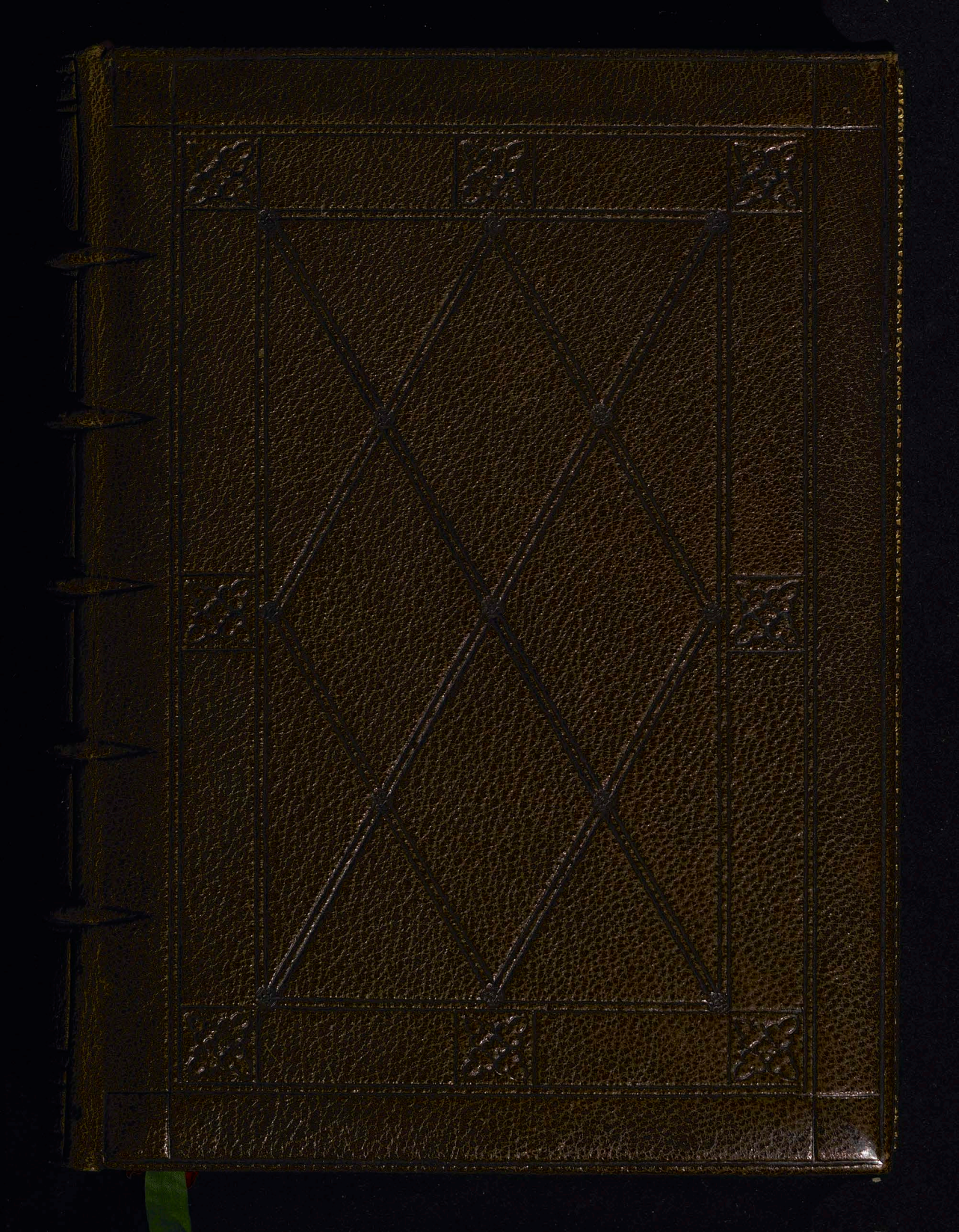

Inc 3385 -

par Sb
Eggestyn de
Chaibourg.

Franciscus Petrarcha de Remedijs vtriusqz fortune.

Incipit Tabula Presentis Operis.

E etáte florida ⁊
spe longioris vite
ca. Primũ. fo. iiij.
De forma corpis ex
imia. ca. Scdm fo. vi.
De Ualitudine Prospera
ca. Terciũ. folio. vij.
De Ablata egritudine.
ca. Quartum fo. vij.
De viribꝫ corpis. ca. v. f. vij
De Uelocitate corporea
ca. Sextum. folio. viij.
De ingenio. ca. vij. fo. viij.
De memoria. ca. viij. fo. ix.
De Eloquentia. ca. ix. fo. x
De Uirtute. ca x. folia. xi.
De vtutꝫ opioe c. xi. fo. xij.
De Sapiẽtia. ca. xij. fo. xij
De Religiõe. ca. xiij. fo. xiiij
De libertate. ca. xiiij. fo. xiiij
De pr̃ia gl̃osa c. xv. fo. xv.
de Origine generosa.
ca. xvi. folio. xvij.
de origine Fortune.
ca. xvij. folio. xix.
De Latitudine Seculoꝝ
ca. xviij. folio. xix.
de Cõuiuijs ca. xix. fo. xxi
De Uestibꝫ exquisitis ac
nitidis ca. xx. folio. xxij.
de otio ⁊ q̃ete ca. xxi. f. xxiij.
de suaui odore c. xxij. f. xxv.
De dulcedine Musice.
ca. xxiij. folio. xxvi.
De choreis. ca. xxiiij. f. xxvij
d̃ pile ludo ca. xxv. fo. xxix.
De ludo Alee ⁊ calculorũ
ca. xxvi. folio. xxix.
de ludo taxilloꝝ ꝓspera.
ca. xxvij. fo. xxxi.
d̃ histrionibꝫ c. xxviij. f. xxxi
d̃ palestris ca. xxix. fo. xxxij.
De varijs Spectaculis
ca. xxx. folio. xxxiij.
De equis. ca. xxxi. fo. xxxv.
de Uenatu ⁊ aucu-
pio. ca. xxxij. folio. xxxvi.
de copiosa Familia.
ca. xxxiij. folio. xxxvij.
de magnificentia Edum
ca. xxxiiij. folio. xxxviij.
De arcibꝫ validis ac
munitis. ca. xxxv. fo. xxxviij
de Suppellectili pretiosa.
ca. xxxvi. folio. xxxix.
de Gẽmis ac Margaritis.
ca. xxxvij. folio. xl.
De Gemmaꝝ Poculis.
ca. xxxviij. folio. xliij.
de Gemarum Signis.
ca. xxxix. folio. xlv.
d̃ tabulis pictꝫ ca. xl. fo. xlv.
De Statuis ca. xli. fo. xlvi
de Uasis Chorintheis
ca. xlij. folio. xlvij.
De libroꝝ copia. ca. xliij

Inc. 3385

1969. K. 652. St Dr.
Bibl Jag

folio. xlviij.
De Scriptorum fama.
capittulũ .xliiij. folio .l.
de magisterio.ca.xlv.fo.lij
De Varijs Titulis stu/
diorum.ca.xlvi.folio.lij.
De Titulis Negotiorum
ca.xlvij. folio.liiii.
de Bellorum milicia ⁊ Du
catu.ca.xlviii. folio.liiii.
De Amicitiis Regum.
ca.xlix. folio.lv.
de Amicorũ abundantia.
ca. l. folio.lvi.
de Amicis incognitis nisi
per famam ca.li.folio.lvii.
De Amico vnico fideli.
ca.lii. folio. lviii.
de diuitiarum copia.
ca.liii. folio.lix.
de Aurifodina ca.liiii.f.lix
De Inuentione thesauriũ
ca.lv folio.lx.
De Fenore ca lvi. folio.lx
de agro Fertili. ⁊ exculto.
ca.lvii. folio.lxi
de viridariis c.lviii.fo.lxii
de Gregibꝫ ⁊ Armentis
ca.lix folio. lxiii.
De Elephãtibꝫ ⁊ camelis
ca.lx. folio.lxiiii.
de Simeis ⁊ ludicrũ ani/
malibꝫ ca.lxi. fo.lxiiij.
De Pauonis pullis ⁊ api/
bus ⁊ colũbis.ca.lxii fo.lxiiij
De Piscinis.ca.lxiij.fo.lxv
de auiarijs auibusq̃ loq̃cibꝫ
⁊ canoꝝ ca.lxiiij.fo.lxvi.
De Coniugij claritate.
ca.lv.folio lxvij.
de Formosa Vxore
ca.lxvi folio.lxviij.
de Vxore Fecunda.
ca.lxvij. folio .lxix.
d̃ optĩa dote c.lxviij.fo.lxix
De gratijs ãoribꝫ.c.lxix.f.lxx
de ortu filioꝝ.ca.lxx.f.lxxiii
de Filio infante Festiuo
ca.lxxi. folio. lxxiii.
de Insigni Natoꝝ forma
ca.lxxii. folio. lxxiiii.
De filii fortitudĩe ac mag̃
nimitate ca.lxxiii.fo.lxxv.
de Filii Castitate.
ca.lxxiiii. folio.lxxv.
De Optimo genere
ca.lxxv. folio.lxxvi.
de Secundis Nuptiis
ca.lxxvi. folio.lxxvi.
de Natoꝝ Coniugio
ca.lxxvii. folio.lxxvii.
d̃ nepotibꝫ c.lxxviii.f.lxxvii
De Filiis adoptiuis ⁊
preuignis.c.lxxix. fo.lxxiii
de Excellente Preceptore.
ca.lxxx. folio.lxxviii.
de Insigni discipulo.
ca.lxxxi folio.lxxix.
De pr̃e optĩo c.lxxxij.f.lxxx
De Matre amantissima
ca.lxxxiij.fo.lxxx.
de Frĩbꝫ bonis pijsq̃ So/

roribus.ca.lxxxiiij.fo.lxxx.
De bõo dño.c.lxxxv.fo.lxxx
De serenitate aerꝫ.ca.
lxxxvi.fo.lxxxij.
de pspera Nauigatione.
ca.lxxxvij.fo.lxxxij.
de votiua portus apprehẽ/
sione.ca.lxxxviij.fo.lxxxij.
De carceris exitu.ca.lxxxix.
fo.lxxxij.
de Tranquillo statu.
ca.xc.fo.lxxxiij
De potẽtia.ca.xci.fo.lxxxv.
de gloria.ca.xcij.fo.lxxxvi.
de beneficijs in multos.
collatis.ca.xciij.fo.lxxxvij.
De ãore.ca.xciiij.fo.lxxxviij.
de Occupata tirannide.
ca.xcv.fo.lxxxix
De Regno ꝛ Imperio:
ca.xcvi.fo.xc.
de Exercitu armato
ca.xcvij.fo.xciij.
de Classe instructa
ca.xcviij.fo.xciij
De machinis ꝛ Balistis
ca.xcix. fo.xciij.
de thezauro reposito
ca.c fo.xcv.
De vindicta ca.c i.fo.xcv.
ð spe vincẽdi ca.cij.fo.xcvij.
De victoria.ca.ciij.fxcviij
de Inimici Morte
ca.ciiij.fo.xcviij.
De spe pacis.ca.c v.fo.xcix.
De Pace.ca.c vi.fo.xcix.
De põtificatu.c.c vij.fo.c.
i.ð felicitate.ca.c.viij.f.c i.
de spe bona ca.cix.fo.c.ij.
de hereditatis expectatõe.
ca.cx.fo.c iij.
De alchimia c.cxi.fo.c iiij
de Promissis auruspicum
ca.c.xij.fo.c v.
ð rũore letu.ca. cxiij.f.c vij
de expectatõe filij ꝛ amici
ca.cxiiij.fo.c vij.
De expectatõne meliorum
temporum.ca.cxv.fo.c viij
De sperato principis ad/
uentu.ca.cxvi.fo.cix.
de Fame spe post
obitum.ca.c xvij.fo.c ix.
De gloria ꝛ benefitijs.
sperata.ca.cxviij.fo.c x.
de Sperata gloria ex con/
uictu ca.cxix.fo.xi.
De multiplici Spe.
ca.cxx.fo.xi.
de pace animi sperata
ca.xxi.fo.cxij.
De spe vite eterne
ca.cxxij. fo.cxij.

Incipit tabula secũdi libri.
De deformitate corporis.
ca. Primo. folio.vij.
de Imbecillitate.
ca.ij. folio.viij.
De aduersa valitudine.
ca.iij. folio.ix.
De Ignobili patria.

ca.iiij. folio.ix.
De Originis obscuritate.
ca.v. folio. x.
De obscena Origine.
ca. vi. folio.xij.
De Fuitute ca.vij.fo.xiij.
de Scabie importuno
ca.viij. folio.xiiij
De Somni carentia.
ca.ix. folio.xiiij.
de Paupertate z damno
ca. x. folio.xv.
De Tenui Victu
ca.xi folio. xix.
De Originali Inopia.
ca.xij. folio .xx.
de Humerosa prolis graui
sarcina.ca.xiij.fo.xx.
De amissa Pecunia.
ca.xiiij.folio xxi.
ꝺ vadimõio. ca.xv.fo.xxv.
De amissione temporis
ca.xvi.folio.xxv.
de Ludo Taxillorum.
ca.xvij.folio xxvi.
De Sponsa alteri adiudi
cata ca.xviij. folio .xxvij.
de Uxoris amissione
ca.xix.folio.xxvij.
De Importuna Uxore
ca.xx. folio.xxviij.
de Raptu Uxoris.
ca.xxi. folio.xxix.
De Impudica Uxore.
ca.xxij.folio.xxix.
de Uxore sterili.
xxiij. folio.xxx.
De Filia Impudica.
ca.xxiiij. folio.xxxj.
de attentitio dedecore.
ca.xxv. folio. xxxj.
de Infamia Propria.
ca.xxvi. folio.xxxij.
De q̃sito ex idignis laudib
pudore ca.xxvij.fo.xxxiij
de amicis Infidelibus.
ca.xxviij. folio .xxxv.
de ingratis.ca.xxix.fo.xxxv
de Seruis Malis ac Pe
ssimis.ca.xxx.fo.xxxvj.
De Seruis fugitiuis.
ca.xxxi.folio xxxvij.
de Uicinis Importunis.
ca.xxxij.fo.xxxvij.
de Inimicis
ca.xxxiij. folio.xxxix.
de Prerepta facultate.
vindicte.ca.xxxiiij.fo.xxxix
de odio populorum.
ca.xxxv.folio.xl.
De Inuidia passiue.
xxxvj folio.xl.
de Contemptu.
ca.xxxvij. folio.xli.
de Promissi muneris.
tarditate.ca.xxxviij.fo.xli.
de Re repulsus.
ca.xxxix.folio.xlij
de Iniusto dño.
ca.xl.folio.xliij.
de Indocto Preceptore.
ca.xli.folio xliij.

a 3

De discipulo Indocili
ca.xlij. fo.xliij.
de nouerca ca.xliij.fo.xlv.
De duricia Patris
ca.xliij. folio.xlv.
de Contumaci Filio
ca.xlv. fo.xlvi.
De discorde Fratre
ca.xlvi. fo.xlvij.
de amisso Patre.
ca.xlvij. fo.xlvij.
De amissa Matre
ca.xlviij. fo.xlviij.
de amisso Filio.
ca.xlix. fo.xlviij.
De Infantis filij casu mi=
sero ca.l. folix.
de filio q alienus inuen=
tus est.ca.li. fo.xlix.
De amisso Fratre.
ca.lij. fo.li.
de morte Amici.
ca.liij. fo.lij.
De amicorum absentia.
ca.liij. fo.lij.
de naufragio ca.lv fo.liij
de Incēdio.ca.lvi. fo.liij.
De graui Negotio acla=
bore.ca.lvij. fo.liij.
de duro Itinere.
ca.lviij. fo.lv.
De Sterilitate annua.
ca.lix. fo.lvi.
De Vilico malo.
ca.lx. fo.lvij.
De Furtis.ca.lxi. fo.lviij.
De Rapinis.ca.lxij f.lviij.
de dolo malo.ca.lxiij.f.lix.
de Habitatione angusta
ca.lxiiij. fo.lix.
De Carcere.ca.lxv. fo.lx
de Tormētis.ca.lxvi.f.lxi.
de Iniusto Iudicio.
ca.lxvij. fo.lxi.
De Exilio.ca.lxviij.fo.lxij
de obsessa Patria.
ca.lxix. fo.lxiij.
De Patria euersa
ca.lxx. fo.lxv
de metu Perdendi in bello
ca.lxxi. fo.lxvi.
De belli temeratio col=
lega.ca.lxxij. fo.lxvi.
de mgro Milicie incon=
sulto.ca.lxxiij. fo.lxvij.
De infausto Prelio
ca.lxxiiij.fo.lxvij.
de Bello ciuili.
ca.lxxv. fo.lxviij.
De discordia animi
fluctuatis.ca.lxxvi.fo.lxix.
de ambiguo Statu
ca.lxxvij. fo.lxx
De Vulneribꝫ acceptis.
ca.lxxviij. fo.lxx.
de Rege sine Filio.
ca.lxxix. fo.lxxi.
De Regno amisso.
ca.lxxx. fo.lxxij.
ō pditione.ca.lxxxi.f.lxxiij.
De amissa Tirannide.
ca.lxxxij. fo.lxxiij.

De Perditis Arcibus.
ca.lxxxiij. folio.lxxvi.
de Senectute
ca.lxxxiiij. folio.lxxvij.
De Podagra
ca.lxxxv. folio.lxxx.
de scabie.ca.lxxxvi.fo.lxxxi.
& vigilia.ca.lxxxvij.f.lxxxij
De Inquietudie somnioꝝ
ca.lxxxviij. folio.lxxxij.
de celebritate Hominis.
Importuna.
ca.lxxxix. folio.lxxxij.
De dolore malis exmo/
ribus.ca xc.folio.lxxxiiij.
de minutis tedijs rerum
variarum.ca.xci.fo.lxxxiiij
De Terre motu.
ca.xcij. folio.lxxxviij.
de peste.ca.xciij.fo.lxxxix.
De Tristicia Miseriaꝝ
ca.xciiij. folio.lxxxix.
de dentium Egritudine.
ca.xcv.folio.xcij.
de egritudine Tibiarum
ca.xcvi.folio.xcij.
De Lecitate.
ca.xcvij. folio.xciij.
de Auditu Perdito.
ca.xcviij. folio.xcv.
De Tedio Uite.
ca.xcix. folio.xcvi.
de Grauedine Corporis
ca.c.folio.xcvi.
De Grauis Ingenijs tar/
ditate.ca.ci.folio.xcvij.
De Inopi & Infirma me/
moria.ca.cij.folio.xcvij.
de Eloquentie defectu.
ca.ciij.folio.xcviij.
de amissa Lingua.
ca.ciiij. folio.xcviij.
de Uirtutis Inopia.
ca.cv.folio.xcix.
de Auaritia.ca.cvi.fo.c
de Inuidia.c.cvij.fo.ci.
de Ira ca.cviij.fo.ci.
de Gula ca.cix.fo.cij.
De Corpore in agendis
ca.cx.folio.cij.
de Luxuria.
ca.cxi.folio ciij.
De Superbia:
ca.cxij.folio ciiij.
de Febrib ca.cxiij.fo.ciij
de dolore yliaco.
ca.cxiiij.folio ciiij.
de tocius Corporis
dolore.ca.cxv.folio.ciiij.
de Furore ca.cxvi.fo.cix.
de Ueneno.c.xvij.fo.cix.
De Metu Mortis.
ca.cxviij.folio cx.
de voluntaria in seipm ma/
nus iniectõe ca.cxix fo.cxij
de Morte ca.cxx.fo.cxv
de Morte ante diem.
ca.cxxi. folio cxvij.
De Morte Uiolenta.
ca.cxxij.folio.cxix.
de Morte Ignominosa:
ca.cxxiij.folio.cxx

De Morte Repentina.
ca.cxxiiij.folio cxx.
de Egrotante extra pa-
triam.ca.cxxv.folio cxxi.
De morte extra patriam.
ca.cxxvi.folio.cxxi.
de morte in peccatis.
ca.c.xxvij.folio.c.xxiij.
de moriẽte solicito q̃d de
patrimonio ac liberꝫ futuꝝ
ca.cxxviij.folio.c.xxv.
De Moriente anxio quid
vxor eo mortuo sit actura
ca.cxix.folio.cxxv.
de moriẽte solito pꝰ me pr̃ie
euẽtuꝝ sit ca.cxx.fo.cxxvi
de Studio Fame in morte
ca.cxxxi.folio c.xxvij.
De Moriente sine filijs
ca.c.xxxij.folio c.xxvij.
De moriente q̃ metuit in se-
pultꝰ abici.ca.cxxxiij.f.cxxviij

Finit Tabula Secundi Libri.

I

Prologus Primi libri.

Um res fortunasq; hominũ cogito/incertos ⁊ subitos rer̃ motus/nihil ferme fragilius mortaliũ vita ⁊ nihil inquietius inuenio/ita cunctis animantib; naturã miro remedij genere consuluisse video/ignorãtia quadã sui/nobis solis mẽoriam intellectũ ꝓuidentiã diuinas ac p̃claras animi nostri dotes in perniciem ac laborẽ versas/Tam supuacuis em̃ sp/nec inutilib; mõ/sed damnosis atq; pestiferis curis obnoxij/⁊ pñti torq̃mur/⁊ p̃terito futuroq; angimur/nil magis metuere videamur q̃z ne qñ forte par̃ miseri sim⁹/tãto studio miserarum causas/⁊ dolor̃ alimẽta cõquirimus quib; vitam/q̃ si rite ageret̃ felicissima ꝓrsus ac iocundissima rer̃ erat miserandũ ac triste negotiũ efficimus. cuius iniciũ cecitas ⁊ obliuio possidet/ꝓgressum labor/dolor exitũ/error om̃ia. Qd̃ ita esse q̃squis vite sue cursum acri iuditio remetiens intelliget/quẽ q̃etum queso q̃z tranquillũ quẽ non laboriosum magis atq; anxiũ diem egimus. Quid vnq̃m tam securũ aut tam letũ mane vidimus/vt non añ crepusculũ solicitudo merorq; surriperet. cuius mali ⁊ si ipsis in reb; mlta insit occasio nisi tamẽ nos fallat amor nostri causa maior siue vt ĩgenue fateamur culpa om̃is in nobis est. Ut vero sileam reliq̃ quib; vndiq; trudimur qd̃ illud est bellũ q̃mq; ꝑpetuũ qd̃ cũ fortũa gerim⁹/cui⁹ nos facere poterat virtus sola victores/nos ab illa volentes scientesq; discedim⁹. Sdl igit̃ imbecilles exarmati non eq̃ morte cum implacabili hoste ꝯgredimur/q̃s illa vicissim seu leue aliquid attollit/ac deicit ⁊ in girũ rotat ac de nobis ludit/vinci tollerabilius foret/nũc ludibrio etiã habemur. Id vero quid aliud q̃m leuitas ac mollicies nr̃a fecit/idonei visi sum⁹ q̃ pile in morẽ huc illuc tam facile iactaremur/aĩalia cui breuissimi/solicitudinis infinite/quib; inscijs/cui puppim littori/cui aim̃ ꝯsilio applicemus/ꝑ ꝯsilio

interim sit pendere ac preter pñs malum ⁊ a tergo quod
doleat ⁊ añ oculos sp̄ habere qđ terreat/qđ p̄ter hominē
animantiū nulli accidit quib⁹ pñtia euasisse plenissimaz
securitatem tribuit/nobis ob ingeniū ⁊ acumē animi sp̄
quasi cum ~~crebro~~ tricipiti hoste luctanduz est vt ratione
caruisse ꝓpe melius in nosmeip̄os etherea nature prestā-
tioris arma ꝟtentib⁹. Huic malo obstare subdifficile est
vetustate iam ⁊ ꝯsuetudine radicato/euitandū tñ/inquā
rem p̄ter generosi animi conatū cui nihil est arduū nihil
inexpugnabile/ ⁊ sapientū hōim crebra colloq̄a (q̄muis
id genus iam rarescat) ⁊ multos magis maxime iugis lectio ac ꝑ
uigil/scriptorūq̄ nobiliū monumenta ꝓfuerint/mō salu-
brib⁹ monitis ꝯsensus animi non desit/quē vnū in terrꝫ
sani consilij viuū fontē asseuerare non verear. Quāobrē
si vel plebeis scriptorib⁹ ꝓ affectu nudo Gratiā aliqñ ha
bitam scimus siue ꝓ eo ꝙ iter aperuisse seq̄ntib⁹ nisi erāt
q̄nta (oro te) gr̄a claris ac ꝓbatis scriptorib⁹ est hñda/qui
multis añ nos seculis in terrā versi diuinis ingenijs in-
stitutisq̄ sāctissimis nobiscū viuūt/cohabitāt colloquū
tur/interq̄ ꝑpetuos animoꝝ fluctus ceu totidē lucida si
dera ⁊ firmamento veritatis affixa ceu totidē suaues ac
felices aure/totidē industres/ac exp̄ti naute ⁊ portū nob
q̄etis ostendūt/ ⁊ eo voluntatū nr̄aꝝ lēta carbasa promo
uent/ ⁊ fluitātis aīe gubernaculū regunt/ꝙ tantis ꝓcellis
agitata consilia tandē sistat ac tp̄et Hec est em̄ vera ph̄ia
non q̄ fallacib⁹ alis attollit̄ ⁊ steriliū disputationū vētosa
iactātia ꝑ inane circūuoluit̄ sz q̄ certis ⁊ modestꝫ gradib⁹
ꝯpendio ad salutē ꝑgit In h̄ te studiū hortari amicū for
te/sed ꝓfecto necessariū non est. Natura te varie lectōis
multiplicis q̄noticie auidū fecerat/fortuna q̄ (vt aiūt) ma
xime reꝝ ꝑtis impium tenet turbido q̄daz ac ꝓfundo ne
gotioꝝ ⁊ curaꝝ pelago iactandū dedit/ceteꝝ nō vt legen
di ociū sic noscendi desideriū eripuit q̄ min⁹ sp̄ lr̄atoꝝ ho
minū delectat⁹ amicitia/ ⁊ ꝯuictu ⁊ occupatissimis dieb⁹
otiosas horas q̄tiēs licuit furat⁹ cottidie instructior cot-
tidie reꝝ mēorabiliū doctior fieri velles/vbi illa q̄ nulli ce

dis mẽoria/sepe te ꝓ libris vti solitũ ipse tibi sum testis.
Inqđ si ab ineunte etate ꝓnus eras eo nũc putandus es
ꝓnior q̃ serotin⁹ matutino viatore feruẽtior atz aĩo saltẽ
ꝓmptior esse solet/qñq̃dem hec vulgaris est q̃rela iter cre
scere diesqz decrescere qđ vtiqz nobis in h̃ vite tramite ac
cidit ad vespam ꝓpinq̃ntib⁹ ⁊ vie multũ supesse cernẽtib⁹
Nõ mihi igit̃ es hortãdus vt facias qđ sp̃ auidissime fe/
cisti/admonuisse suffecerit vt intẽdas aim̃ ne q̃ tibi hinc
humanaꝝ reꝝ cura dimoueat q̃ plerosqz mortaliũ post
egregios labores in ipsa ꝯsũmatione maximoꝝ operum
auertit h̃ adiecto/vt qꝛ sil' oĩa vel legere vl' audire ⁊ memi
nisse non potes/vtilissimis quidẽ/⁊ (qm̃ breuitas est ami
ca mẽorie) breuissimis q̃z te fultias non ꝙ ego suadeam
oposiora illa ⁊ maiora sapientie cõsulta negligere quib⁹
te in ordinario (vt ita dicã) fortune crrtamine tuare sed vt
his/interim breuib⁹ ac p̃scisis sentẽtijs quasi q̃busdã ex/
peditis atz ꝯtinuis armis contra oẽs insultus oẽm q̃z re/
pentinũ impetum. Hinc illinc iugiter sis instructus/du
plex em̃ nobis est duellũ cũ fortuna ⁊ vtrobiqz q̃dammõ
p̃ar⁹ discrimen/cuius non nisi ꝑtẽ vnicã vulgus nouit/
eam scz q̃ vocat̃ aduersitas/ph̃i ⁊ si vtrãqz nouerint hanc
tamen ip̃am difficiliorẽ arbitrant̃/itaqz notũ illud aresto
telis in eth̃. suo iure diffinentis difficilius esse tristia su/
stinere q̃z a delectabilib⁹ abstinere. Quẽ secut⁹ seneca ad
lucillũ scribens maius est inquit difficilia ꝑstringere q̃z
leta moderari. Quid dicã ausim ne tãtos iter viros hisce
re duꝝ q̃dẽ/⁊ tẽeritatis ꝑata suspitõ nouo hõi vetusta tã/
gẽti Hĩc auc̃tate igit̃ hĩc mat̃itate ꝑmoueor/sz alteri⁹ ma
gni cuiusdã ⁊ antiq̃ viri succurrit auctoritas neqz em̃ ipe
trari p̃t q̃n q̃le q̃tqz videat̃ ⁊ tl̃ez q̃sqz đ illo opĩonez h̃eat.
Marci bruti v̄ba sũt scribẽtꝫ ad atticũ q̃b⁹ vix aliq̃d veri⁹
dici reor q̃d e ñi đ re q̃libet iudicare possuz nisi qđ sentio
nisi forte ꝯpellar vt iuditio iudicẽ aliẽo ꝙ q̃ fac̃ iã nõ ip̃e
iudicat sz iudicata ꝯmẽorat Ego itaqz reuerẽter tantorũ
hõim/oim̃qz sic sentiẽtiũ iudicia p̃ter vect⁹ si de ꝓprio loq̃
velim Scio q̃dem varie v̄tutib⁹ disputatum neqz semꝑ
difficilioribꝫ p̃ncipatũ dari neqz fortuitu vltimum inter

virtutes locũ obtinuisse modestiã siue eam tpantiam di/
ci maius/q̃ntũ tamẽ ad id de q̃ agit attinet/difficili⁹ ꝓspe
fortune regimẽ extimo q̃ꝫ aduerse/aliq̃ntoqꝫ fateor apd̃
me formidulosior/ꝛ qd̃ ꝯstat insidiosior est fortuna blã/
da q̃m minax. Qd̃ vt sic opiner/non me scribentiũ fama
non verboꝝ laquei nodiqꝫ sophismatũ sꝫ reꝝ expimẽta
viteqꝫ hui⁹ adigũt exempla/ꝛ magnũ difficultatis argu/
mentum raritas. Nã qui damna q̃ paupiem/qui exiliũ
qui carcerem/q̃ supplitiũ/qui mortẽ/ꝛ pei ores morte gra/
ues morbos eq̃ aio tulerint multos vidi Qui diuitias/q̃
honores/qui potentiã/nullũ Ita sepe nũero me spectãte
ꝯtra om̃eꝫ aduerse fortune violentiã inuictus/ludo faci
li ꝓspior strauit/humaniqꝫ robur animi q̃ mine non fre
gerant inflexere blandicie Nescio em̃ quõ mox vt mitior
cepit esse fortuna incipit mens emolita tumidior fieri/ꝛ
sue sortis obliuionẽ adiũcta ꝓsperitate concipe Neqꝫ de
nihilo dictũ est/iamqꝫ apd̃ hõies nr̃os in ꝓuerbiũ venit
magni laboris esse ferre ꝓspitatem Neqꝫ a casu Flactus
ait Bene ferre magnã disce fortunã. Difficilẽ nempe cẽ/
sebat artem q̃ nisi studio adhibito nasceret Ceteꝝ sene/
ca ipse fortune ꝑtẽ illã q̃ sibi difficilior visa erat ꝛ est haut
dubie p̃ma fronte regi dior breui admõ ꝑmone ꝑstrinx/
erat Is libellus passim in manibꝫ est vulgi. Cui ego nil
addere nil detrahere meditor/qd̃ ꝛ magno ingenio ꝯfla
tũ op⁹ nr̃aꝫ dedignat limã ꝛ mihi meis rebꝫ intẽto nec co
mere aliẽa nec carpe ẽ ai⁹/Sꝫ qñi virt⁹ ꝛ veritas publice sũt
neqꝫ studiũ ãtiq̃tatꝫ obeẽ dꝫ posteritatis ĩdustrie/cui exci
tãde atꝫ iuuande noscit institutũ/de h̃ ipo loq̃ tecũ aliq̃d
q̃ ille tũc gallioni suo p̃stitit/id azoni meo nũc q̃ntũ h̃ de
fesso iã ꝛ occupato sꝑ ingẽio dabit p̃stare ꝓpositũ mihi ẽ/
insuꝑ ꝛ ꝑtẽ alterã ab illo/seu obliuiõe seu iuditio p̃termi
ssam attingere/vterqꝫ ãt sciẽs pauca ꝓmiscui nõ fortune
cuiuspiã sꝫ virtutis aut vicij excellentie aut defectus Qd̃
ꝛ si extra propositꝫ/ipsa quidem effectu tum haut dissi/
mili ꝛ letos quoqꝫ ꝛ mestosqꝫ animos factura videren/
tur quibus in rebus q̃ me gesserim ingenio tu censebis/

occupationū memor ac tpis/qui paucissimis diebꝫ cep̄tum pfectūq; opus admirans videris. Ego solius fidei iudex sum Studui hercle/nō vt vnūqđq; mihi speciosius sed vt tibi atq; alijs si tñ a lius quisq̄ h̄ attigerit vtilius visum est cōquirere/deniq; finis meus is q̄ sp in h̄ genere studioꝝ fuit non tam scribētis laus q̄ legētis vtilitas/si qua ex me pcipi aut sperari possunt. Ad id maxime respexi ne armariū euoluere ad oēm hostis suspitōes ac strepitū sit necesse q̄n mali omnis ⁊ nocētis boni atz vtriusq; fortune remediū breue/sed amica confectū manu quasi duplicis morbi/vtinā nō in efficax antidotum in exigua pixide om̄ibꝫ locis atz tpibus ad manū (vt aiūt) ⁊ im pmptu habeas Nā vt dixi vtraq; fortune facies metuenda/verūtamen vtraq; tolleranda est. Et hec q̄dem freno indiget/illa solatio Hic animi elatio reprimenda illic refouenda ac subleuāda fatigatio Hanc ergo varietatem cogitante mihi nō mō tum de hoc vellem aliquid scribere vt occurrebas dignus eo munere quo vterq; nostrum cōiter vteret. vt ait cicero/sed etiam tu me solus vt scriberē excitabas non q̄dem verbo/vt qui ceptoꝝ mihi conscius sis tantoꝝ/sed rebus ip̄is ⁊ vtrāq; ptem habūdante materia Multos in eculeo fortune habitos multos in delicijs scim⁹/multos [illegible] magno impetu rotatos/nec scandentiū desunt exempla nec ruentiū nec sum nescius quosdam ex altiori fastigio plapsos Quot romani impatores q̄t externi reges vel hostiū vl' suoꝝ manibus e summo solio detracti vitam sil' ⁊ impiū pdidere. At ne omnia a vetustate mutuē ⁊ exules nuper ⁊ captiuos ⁊ in acie cesos ⁊ domi capite trūcatos/qđq; duxissimū l'relatu est ⁊ laqueo euectos fedeq; lamatos reges noui⁹ Tibi cui cor regum natura dederat nec dedit regnū fortuna nec abstulit At quem in ceteris illa tam varie egerit vix qđ sciā [illegible] etas nostra inueniet Jam in primis valitudine psperrima ⁊ corpis viribꝫ dudū fretus vsq; ad stuporem oim̄ q̄ te norāt/inter non multos annos tibi desperatus a medicis ter vitā ac salutē tuā in solo ter a iij
tibi

medici celestis auxilio posuisti sic ab illo tandē sanitati
reddit⁹ vt penitus tuū illud pristinū robur a miseris nō
inferiori miraculo dexteritatis eximie atz insolite graui-
tatis vt q̄ olim pene aeripes furis. Nūc adcliuis aut ser-
uoꝝ manib⁹ eq̄ tergo imposit⁹/aut humeris nixus leniꝰ
terrā passib⁹ meciaris Patria tua vno ꝓpe tpe te dn̄m vi
dit atz exulē ita tn̄ vt nihil exilio obscurior videreze Nul
li fere nr̄oꝝ hominū par principū fauor nulli par fuit in
iuria aut cū paulo an̄ certatim in amicitiā tuaz niterent
idē ip̄i de nulla alia re ꝯcordes in tuū mox exiciū q̄si cōi-
cato cōsilio ꝯspirarēt ⁊ ps q̄dem tuū caput insidijs pete-
ret/auro pri⁹ ac gēmis largifluisqz muneribꝰ tot ꝑannos
ꝓpicie ac fauentis fortune ⁊ q̄ his oib⁹ grauior iactura est
amicis atz cliētib⁹ vniuersaqz familia/duris q̄dē sz diuer
sis tormentoꝝ ac morciū generib⁹ spoliatū Parsqz clemē
tior fuit illud ingēs p̄rimoiū/terras hōies/domos opi-
da/inuaderz vt q̄ mō te viderāt mox e sūmis opib⁹ ad in
opiā redactū/ceu aliqd̄ fortūe ꝓdigiū mirarent. Amico-
rū vt dixi ps ꝑit. in supstitib⁹ ꝑit fides. fugitqz qd̄ assolet
cū ꝓspitate fauor hominū/vt dubitare posses/atz amico
rū p̄us ac fidei fleres interitū Accessit in medio reꝝ estu
egritudo pene vltīa/⁊ tam morti ꝓxima/vt quez viuere
āpli⁹ nō posse ꝑsuasū esset extinctū fama vulgaret. Et h̄
mor⁹b⁹/hec pauptas h̄ laboꝝ cumul⁹ pulsum p̄ria ꝓcul-
dumio in aliēis terre larib⁹ bello circūtonāte ac semi ob-
sessum opp̄sserāt/ne qd̄ oīno in terim tibi cū amicis/Si
q̄s aut v̄tus fecerat aut fortuna dimiserat seu colloquij
seu lr̄aꝝ possit esse ꝯmerciū Nihil oim̄ p̄ter carcerē defu
it ac mortē q̄uis nec carcere defuit dū fidissima ꝯiunx ⁊
ps tuoꝝ visceꝝ nati oēs natiqz ab hostib⁹ capti eēnt nul-
lo ꝓrsus tibi relicto solatio tāte ꝓlis nec mors q̄dez dū ⁊
tu secū assidue luctareris/⁊ vn⁹ ex filijs iā tūc tenerā ⁊ in
sontē aīaz in carcere posuisset. Quid multa impletū in te
vno vidim⁹ qd̄ de duob⁹ sūmis vir gaio mario magnoqz
pōpeio legim⁹/qd̄ boni s. ⁊ q̄d mali possz/haut vnq̄z le-
ta tristib⁹ miscētem/in te tuisqz pignorib⁹ sectū explicui-

/ secretim

ſe fortũa Cui⁹ olim tũ blãdicias nõ tam inſolẽter vt ple
riq; feliciũ/tam vero minas nup atz ĩpetũ tã forti tamq;
inuicto aĩmo tuliſti vt vel ob ħ vnũ multis q̃ antea no-
men tuũ oderãt te amãdũ mirandũq; p̃bueris. Habz. n.
hoc ꝓpriũ virt⁹ vt in amorẽ ſui bonos erigat in ſtuporem
malos. Idq; cũ oĩs virt⁹ hẽat/tñ p̃cipue fortitudo/cui⁹
inter fortũe turbines ac tẽbras reꝝ terribiliũ ⁊ tranquili
tas gratior/⁊ lux ip̃a ꝯſpectior eſt Mihi vero nõ ſolũ ad
antiquũ tui amorẽ qđ impoſſibile factu rebar multũ no
ue beniuolentie adieceris ſz vt alio feſtinãter calamũ/ad
hec nõ ſuo tp̃e ſcribenda deflexeris vt ⁊ in ſcriptis meis
anni tui vultũ velut in ſpeculo ꝯtẽpleris/⁊ ſi q̃d tibi mi-
nus excultũ apparuerit qđ bone fidei diſpliceat ad hunc
modũ formes atz ita te inſtituas vt ſeu ſolitis ſeu nouis
artib⁹ q̃ innũerabiles ei ſunt tecũ p⁹ hãc fortũa variaue-
rit/nulla te ſpẽs reꝝ turbet/ſz ꝑatus ad oĩa. ꝓmpt⁹ ad ſin
gula dulcia ꝑiter ⁊ amara deſpicias fidẽtiſſime ab aduer
ſo/maꝯrneũ illud exclamãs Nõ vlla laboꝝ o v̄go noua
mi facies inopina ue ſurgit. Oĩa ꝑcepi atq; aĩo mecũ añ
ꝑegi Nec me fallit vt in corꝑib⁹ hõim ſit in animis mul
tiplici paſſione affectis. medicamẽta verboꝝ mltis ine-
fficatia viſuz iri. Sz nec illđ q̃z me p̃terit vt inuiſibiles
animoꝝ morbos ſic inuiſibilia eẽ remedia/ſilis opinio
nib⁹ circũuẽti veris ſentẽcijs liberãdi ſunt vt q̃ audiẽdo
ceciderãt audiẽdo ꝯſurgãt Ad ħ q̃ qđ habuit egẽti libẽs
obtulit ãico q̃tulũcũq; ẽ plẽo amicitie funct⁹ ẽ munere.
Aĩm. n. ſpectat ãicitia nõ rẽ q̃ ꝑua lz magnũ amoris iudi
ciũ eẽ p̃nt. Ego q̃dẽ vt magnificũ qđq; tibi opto ſit. q̃d
apci⁹ ħ tp̃e largiar. nõ hẽo qđ ſi valiđ ſenſeris ip̃a q̃ p̃ciũ
reb⁹ fac̃ vtilitas ꝯmẽdabit ſui in valiđ excuſabit ãor nr̃i.
Sic ãt ad legẽdũ vẽies q̃ q̃tuor ille fãoſiores ⁊ ꝯſangui
nee paſſiones aĩ ſpes ſeu cupiditas. gaudiũ met⁹ ⁊ dolor
q̃s due ſorores eq̃s ꝑtib⁹ ꝓſperitas ⁊ aduerſitas pepere
hinc illic hũano aĩo inſultẽt q̃ v̄o arti p̃ſidz rõ/oĩb⁹ vna
rñdeat clipeoq; ⁊ galea ſuiſq; artib⁹ ⁊ ꝓpria vi ſed celeſti
magnis auxilio circũfrementiũ hoſteum tela diſcutiat.

falſis

Et mihi de tuo ingenio spes est vt vnde victoria stet facile iudices. Non te diucius traham/sed vt ꝓpositū meū nosces/iudex opis epl'a p̄mittenda erat quā si asscribendam duxeris vtrūq; metiens/videto ne longior p̄fatio libellum breuē non aliter quā p̄grāde caput exiguū corp⁹ p̄mat. Nihil est em̄ sine mēsura ⁊ ꝑciū ꝓporcōe formosū.

Explicit Prologus.

Incipit liber primus

Francisci petrarche de Remedijs vtriusq; fortune

De etate florida ⁊ spe vite longioris Ca. Primū

Etas florida est multū supest vite R En prima mortaliū vana spes q̄ ml'ta hominū milia/⁊ fefellit ⁊ fallit G florida est etas. R Inane gaudiū ⁊ breue flos ille dū loquimur arescit. G Etas integra est. R Quis integrū vocet cui ⁊ ml'tū d̄esse cōstat ⁊ quantulū sit qd̄ restat incertū est. G At q̄ lex est certa viuendi R Quis hāc legē tulit aut qd̄ istud temp⁹ legittimū est vite. Iniquissima vero lex est q̄ nō omnib⁹ vna est ymo tam varia vt nihil incertius in hominū vita quā ip̄e modus vite sit. G Est tñ ⁊ modus aliq̄s ⁊ vite meta q̄ sapientes statuerūt viri. R Metam vite statuere nō q̄ accipit sed q̄ dat illā deus potest Intelligo autē septuagesimū aut si natura potentior octuagesimū aut nonagesimū cogitatis annū atz ibi metā figitis quo ꝓfectus maneat labor. Nisi forte longi⁹ spem ꝓmouit q̄ ait. Numer⁹ dieꝝ hominū vbi multū centū anni/q̄ quā rari veniāt videm⁹ sed vt sit omniū qd̄ paucoꝝ est/quantulum tamē nūc etiā id est. G Multū sane/est. n. iuuenū vita securior ⁊ a senectute remotior ⁊ a morte. R falleris ⁊ si nil tutū hominū tamē ꝑiculosior vite ꝑs q̄ securitas nimia reddit incautam Nil est alteri vicinius q̄ mors vite/cū distātissime videntur contigue sunt/sꝑ illa

plabitur/sp hec instat quocūqz fugeris pśto est z cerui/
bus imminet. ℟. Iuuentus nūc saltem pñs est. z sene/
ctus absens est. ℟. Nil mobilius iuuenta nil insidiosi/
us senectute/illa nō stat mulcendoqz fugiens abit/ista p
tenebras atqz silentiū pedetētim subiēs impuidos ferit
z dū longinqua fingīt in foribus est. ℟. Etas in ascen
su est. ℟. Insidiosissime rei fidis/ascensus iste descē/
sus est. vita breuis/tps instabile furtim nullo pedñ stre/
pitu inter somnos z iocos effluit. Et o si hec tpm celeri/
tas viteqz breuitas vt in fine sic in principio nota esset/
nūc intrantibꝫ infinitū quoddā exeūtibus nihil/z quot videtur
secula videbant vix totidē sunt momenta. Sic tamē de/
mū fraus noscitur dū vitary neqt. Unde est qđ sepe fru/
stra huic ꝯsulitur etati. incredula sit z inexpta est. z ꝯtem
ptrix alieni consilij. inops sui/itaqz iuueniles errores
licet innūerabiles/zimmensos/bis ipis tñ occultos z in
cognitos quoz sūnt nil melius q̄ senectus detegit z dī/
simulantiū cōicantiūqz lumibus ingerit. Nec prius qđ
esse debuistis aduertitis quā qđ esse noluistis effecti estz
fieriqz iam aliud nō potestis/qđ si q̄s in tpe aut p semet/
ipsum intelligere posset. aut docēti credere. ille mihi vn⁹
ex milibꝫ pclar⁹ zac felix surgeret adolescēs/nec tā mltis
anfractibus ageret vitā cui⁹ vnica tuta z recta p virtutē
via est. ℟. Etas indecrepita est. ℟. Quomō inde
crepita ē q̄ ex quo esse cepit assidue carpīt z minutissimus
porciūcul' dū dat erripit. Siqdē motu ppetuo celū rotat
moñta horas. horę diē raptūt Js aliū diē tradit. isqz ali
um z nūq̄ quies/sic mensēs ptereunt sicāni/sicqz it etas
z currit z pperat. vt Licero ait volat. qđqz vt ait Maro
celeres neqz ꝯmouet alas Jta ceu nauī iter agētibꝫ nec
sentientibꝫ q̄ vehimur sepe nec cogitantibꝫ finis adest
℟. Etas incipiens ab extremo pcul est. ℟. Intra
breuis vite spaciū nihil est pcul. ℟. At nulla ps a fine
distantioz q̄ principiū ℟. Nulla q̄dem sz tūc rctē dice/
retur qñ oēs eq̄s spacijs viuerēt nūc pluribꝫ vijs Et sepi
us prima etas in mortē incidit/quo fit vt plerūqz vicini

or sit extremo q̃ remotior videbat. ¶ Certe florentissima est etas. ℟ Et si ad hoc pauci aiaduertunt tamẽ ex quo loq̃ cepim⁹ mutatio aliq̃lis incessit/ z mõ p singulos silbaz tract⁹ vite aliq̃d excidit aliq̃d de caduco etatis flore subtrahit. Quid ãt queso pl⁹ habz ñ mollis z nitid⁹ adolescẽs q̃ ille dur⁹ z squamosus senex p̃ter hũc quẽ loq̃mur etatis breuẽ s. z caducũ. Imo assidue cadentẽ florem vbi q̃d tam dulce tam iocundũ/ nõ intelligo cũ sciat dicto citius se futuz qõ ille nũc est l'si nescit insaniat. nisi forte ex duob⁹ capitali sil' supplitio addictis. Ille felicior est habẽdus q̃ nouissim⁹ iussus est dare colla securib⁹ q̃ mihi quodãmõ ipa dilatiõe miserior videat/ quãq̃ nõ est par hoz ꝺdictio z illorũ/ huic eñ interuenire aliquid p̃t/ vñ college suppliciũ euadat. z viuat/ iuuenẽ senio eripere sola mors p̃t. Ad summã/ quo tpis in spatio nõ stat magna felicitas/ z in gentib⁹ animis breue nihil optabile est. Expgiscimini ꝺsopiti tps est caligãtesq̃z oculos aperite. Assuescite iam tandẽ eterna cogitare z amare z optare sil' ãt pitura ꝺtemp nere. Hõdiscite ab his spõte discedere q̃ vobiscũ diu esse nõ p̃t. z alo illa relinq̃re añq̃ relinq̃mini. ¶ Etas est stabilis virensq̃z. ℟ Denciunk q̃ nescio q̃ etatẽ stabilẽ dicũt. Nil volubili⁹ tpe. tempus vero vehiculũ est etatũ oim̃/ hoc stabile fingit/ o vanitas nihil est stabile. nunc maxime raperis.

De Forma corpis eximia.

Forma corpis eximia est. ℟ La. Scõm: Nihilo firmior est illa q̃m tps cũ eo veniẽs cum eodẽ fugit. Siste si potes temp⁹ poterit forsan z forma ꝺsistere. ¶ Forma corpis egregia est. ℟ Fragili niteris fundamẽto/ corp⁹ ipm vmbre in morẽ p̃terit. tu momẽta neũ corpis accidẽs tibi mansurũ spõdes. ruere queũt accidẽtia stante subiecto neq̃unt illo ruẽte non ruere. Atqui cũctis ex q̃litatib⁹ q̃ mortali cũ corpe fugiũt. nulla velocior q̃ forma q̃ mox vt amenũ flosculũ ostenderit ipa inter oculos miranciñ atz laudantiũ euanescit. breuis hunc pruina gusserit leuis hũc aura decussit/ subi

to vl' inimice man⁹ vngue decerpit vel preterefitis mor-
bi calce deprimit deniq; gloriare ⁊ exulta vt libet Venit
certe magnis passib⁹ q̄ te velo tenui latēter detegat q̄nta
ess; forma viui hōis mors ostendit/nec mors sola. sed se-
nectus ⁊ paucorū spaciū annorū imo vl' vni⁹ lucis repen
tina febricula. postremo vt nihil externū incidit per se se
stando durandoq; ꝯsumit ⁊ in nihilū redit nec tantum
gaudij veniens tulit quantū fugiēs fert dolorem hoc in
fallor exptus erat aliqñ formosus ille roman⁹ princeps
q̄ amico scribens. sciat inq̄t nec graci⁹ q̄tq̄ decore. nec
breuius. Etiam si durabile ꝓpriūq; nature esset nō intel
ligo quid tantope expetendū habeat. Iste nō solid⁹ nec
in ipo hōie nisi supficieten⁹ fulgens decor/ multaq; fe-
da contegens ⁊ horrenda leuissimo cutis obtentu sensib⁹
blaudiens ⁊ illudēs. Veris igit ⁊ mansuris bonis delecta
ri conuenit non falsis ac labentib⁹. G Forma corpo
ris elegantissima est R habens velū oculis. laqueū
pedib⁹. alis [illegible]ū. haut facile si vera discernere si virtutē
sequi poteris seu in altū volare animo multos ad hōesta
ꝑgentes forma detinuit detorsitq; ꝯtrariā in ꝑtem. G
Forma corpis mira est R bene ais mira Nam q̄d hac
vanitate mirabili⁹ qd̄ delectabilib⁹ abstinēt formosi iu-
uenes quos suscipiunt labores. Quanta sibi inferunt su
plicia vt formosiores non sint quidem sed appareant
vnius forme studio ⁊ valitudinis ⁊ voluptatis ĩmemo
res quantum vero interīcomodum tempus effunditur.
Quod interim quot vtilia quot postremo necessaria ne
gliguntur. Tuum igitur breue caducumq; bonum ⁊ in-
ane gaudium sine inuidia tibi habeto habes hostem tu
um domi quodq; est peius delectabilem ac blandum
habes raptorem quietis ac temporis/perpetuumq; tor-
torē habes ⁊ materiā laboris vberrimā discriminū cau-
sas/fomēta libidinū nec minorē querēdi odij q̄ amoris
aditum/fies mulieribus forsan amabilis odiosus viris
aut certe suspectus. nulla res magis q̄ forma corpea ꝯiu-
galis zel⁹ attendit nulla. n. res ardēti⁹ appetit q̄ forma.

Fo.

Nulla animū mouere potentior atq; ideo nulla suspectō
B forma corpis magna est R Dolet hec stultos ado
lescentes quo non expedit vrgere dū bono suo vt libitū
licitū frui putāt neq; q̄d deceat attendūt que sepe iam
multis acerbi ac turpis interit? cā fuit B forma cor
poris rara est. R At breuissimū tps erit qñ oris ha
bitus hic colorq; mutat cadit flaua cesaries reliquie al
bescunt teneras genas z serenā frontē squalentes arabūt
ruge/letas oculoz faces lucida sidera mesta teget nubes
leue dentiū ebur ac candidū. staber situs abducet atq;
atteret/vt non colore tantū/sed tenore alio sint/recta cer
uix ac agiles humeri curuescent guttur leue crispabitur/
aridas man? z curuos pedes suspiceris tuos nō fuisse.
Quid multa veniet dies quo in speculo te non agnosces
z hec oia que abesse multū extimas/nec impuisis mon
stris attonitus nō p̄dictū dicas/tunc te ptius miraberis
transformatū B forma interim clara est R Quid h
dicam breuius quā illud apulei mandauerenf/ expecta
paulisp z nō erit B forma corpis hacten? excellēs est
R Quā mallē formā animi excellentē est em̄ z sua ani
me pulchritudo multo sanior certiorq; quā corpi z ipsa
quoq; suis legib? decore ordinis atq; apta suaz pciū di
spōnens subsistens/illā optare illi opam impēdere dignū
erat/quā nec dies longa deterzeret/nec morbus extingue
ret nec mors ipa B Certe nūc saltē insolita forma est
R In hac vt in alijs multis optanda mediocritas/sin
hac tibi forma placueris/nec nisi qua decet alijs placere
curaueris vsusq; fueris caste sobrie modeste non exigue
tue laudis accessio futura est. B p̄clara facies animū
honestat. R imo exprobrat z sepius in piculū trahit
quid attinet gloriari eo/qō neq; tuū sit neq; diuci? serua
re possis/quod habuisse nulli/piecisse multis glorioſum
fuit/mitto alios spurmā nō natalis forma nobilitat sed
atterſita deformitas B Ut virtus animi corpis for
me iuncta sit studio R Si id efficis tum demū vero
mihi tunc vndiq; formosus fueris/formaq; clarior vide

bitur virtus gratior q̃uis eũ errare sibi iussum esse q̃ ait gratior est pulchro veniens e corpe virtus scribit seneca mihi tñ iure rep̃hensus videret̃ si dixissz maior aut pfecti or aut altior/nũc qr dicẽdo gratior nõ rẽ ipaz sz spectantiũ iuditia respicit nõ mihi visus est errare v̄gili⁹ q̃ h̄ ait ⁊ ad sũmã vt nihil in se solidũ hz forme gr̃a nihil optabile sit si vltro aduenerit v̄tuti addita neqz vtriusqz de p̃tio error sit/hãc illi⁹ ornamentũ dici patior nõ inamenũ visui breue tñ ac fragile solam vero põdus anime dixerim atqz infaustũ tristis insigne ludibrij.

De Ualitudine prospera. Ca.iij.

Ualitudo ꝓspa est. R. Quid de forma nũc diximꝰ repetitũ puta. G. Ualitudo corpis firma est. R. En senectꝰ ab aduerso mille morboꝝ armata gñibꝫ ꝯtra ualitudinẽ interea voluptas militat familiare certamen. G. Ualitudo corpis leta est. R. Inconsulta iocũditas q̃qz negligẽtes ⁊ incautos facere soleat possessores suos/⁊ sepe morbos accessere q̃s ualitudini ꝓprie diffidentis intẽtio declinasset G. Ualitudo corpis bõa est R. Bñ vtere alioq̃n leue bonũ q̃n ⁊ graue malũ si vt solita est culpe cuiuspiã cã sit Mltis piculosa ⁊ pestilẽs sanitas fuit q̃ tuci⁹ egtassent. G. Ualitudo corpis optima est. R. Res pgrata multũqz q̃ vtil' seu corpe q̃d agẽdũ seu aĩo est Sz vt q̃rũdã radicibꝫ herbaꝝ mẽ vis veneni q̃dam aliaꝝ reꝝ admixtione purgata est salubre poculũ e pluribꝫ fit q̃ ex vno pestifeꝝ fuisset sic corpea sanitas ne noxia sint hñti nõ aliter q̃ adiũcta animi ꝓspa ualitudie tpanda ẽ. Nusq̃ pei⁹ q̃ sano in corpe eger aĩ⁹ habitat.

De Ablata egritudine. Ca.iiij.

Longa egritudine liberatus gaudeo. R. Gratiorem fateor sanitatẽ redditam q̃ retentam ingratissimi mortales bona vestra vix aliter q̃m pdendo cognoscitis ⁊ perdita ergo vos cruciant ⁊ recupata letificãt. G. Grauissima febris me destituit. R. Grauissimas

febres medici dicũt q̃ ipsis in ossib⁹ ac medullis estuant quanto ille sunt grauiores que in animo intus latẽt his te maxime liberatum velim. G. Egritudo abijt. R. Egritudo pñs sepe ꝓfuit dum debilitas corpis viribus anime sanitatẽ pepit/consequenter g̃ ⁊ digressa nocuit ⁊ anime lumẽ imminuit ⁊ corpis auxit insolentiaꝫ q̃muis mala q̃uis pessima egritudo videat optabile malũ tamẽ qd̃ mali remediũ sit maioris. G. Tandem egritudo lõga finem habet. R. O stultissime sic tu mortẽ rerũ effugisse ad q̃ curris assidue Nunc ꝓpinqiuor morti es q̃ dũ ill contiguus videbaris ir remeabile nobis est iter neq̃ vlla eius in ꝑte subsistit neq̃ diuersoꝝ neq̃ lentior vsq̃ gressus ⁊ somnus ⁊ vigilia ⁊ labor ⁊ requies ⁊ morb⁹ ⁊ sanitas eq̃ sunt gradus ad mortẽ. G. Ancipiti egritudine absolutus sum R. Creditricẽ habes infallibilẽ dilata dies solutionis est sꝫ nõ cassa rõ/hẽs egrotari iteꝝ ⁊ mori.

De Viribus Corporis Capl'm. v.

Mirium satis imo multum contigit. R. Que de forma ac valitudine dicta sunt relege Similiũ similis disciplina est. G. Multũ est virium. R. Vide ne quid aggrediare viriũ fidutia q̃ imbecillis appareas G. Dabunde est viriũ R. Thaurina gloria G. Pluri/mũ est viriũ R. Plusculũ elephanti. G. Viriũ minus est. R. Facile crediderim Id qd̃ sup est excessus aut ĩ vitium vergit aut ip̃m est vitiũ G. Nimis est viriũ. R. Nimietas hec si ad mediocritatẽ r̃deat bñ erit/q̃d si ad defectũ transeat q̃d si h̃ robur fragilitas insignis excipiat: Crede mihi nulle tante vsq̃ corpm vires q̃ vl' labore in/modico vl' morbo acri vel cuncta vincente senio/Infatigabilis ⁊ inuicta vis anime est. G. Ingens robur corporis est. R. Nemo milone robustior clariores multi. G. Vastũ ⁊ p̃ualidum corpus est. R. Prestantissima rerum virtus mole corpea non eget in/anis habitans. G. Nihil his viribꝫ difficile R. Imo impossibilia ꝑ multa/atq̃ illud in primis vt qd̃ in corpe spem posuit in altum scandat. G. Iam supra hominem vires sunt. R. In

minus

nõ frangantur

hac re qui superior cunctis hominibꝫ euaserit/multis tũ animantibꝫ inferior erit. G. Nihil his viribꝫ metuendum. R. Imo nunc maxime In magnã em̃ viriũ fiduciam magnis viribꝫ accingit̃ fortuna ⁊ interduꝫ ex equo congredi indignans vt ostendat q̃ꝫ fragile animal est hõdum sibi etiaꝫ fortissimus videtur/giganteas vires leuiplio conuicit herculem ab hõibꝫ inuictũ vis latentis mali vicit Milonẽ ip̃m cunctis celebratũ ⁊ cognitum palestris/arbor vna detinuit lacerandũq; feris obtulit sic robur illud eximiũ corpis sine exemplo fisse quercus robori nup inuentũ est/tu viribꝫ tuis fidis. G. Vires inmense suppetũt. R. Omne inmensum laborat mole sui. G. Vires in augmento sunt. R. Natura ferme reꝝ omniũ hec est vt cum ad summũ ꝑuenerint descendãt/idq; non equo gressu/ascensus em̃ lentior descensus p̃ceps/he q̃q; vires cum crescerere desierint non ꝯsistent Et p̃mo quid clauculum post aptius/tandem ruent Omnes res mortalium p̃ter aim̃ solum eq̃ sugiunt sed eq̃ omniũ fuge vestigia apparent/nisi forte minus eunt animalia q̃ vel tenebris vel tacito repũt nisu/vl' qm̃ id q̃ꝫ traditur itineris inditiũ caudis p̃mũt G. Corpis mei viribꝫ glorior. R. Quid faceres tuis cogita mõ quantaꝝ ip̃e sis viriũ/iste enim non tue sunt sed hospicij imo carceris tui vires/vanum est autẽ cũ ip̃e sis fragilis forti habitaculo/melius dicam/forti aduersario gloriari G. Viribꝫ meis letor. R. Quid hic dicam nisi poeticũ illud Non longũ letabere in q̃leticie locũ venient querele Meministis/vt is ipse tam validus quem bis modo memoraui de suis viribus in senectute queritur.

De Velocitate Corporea. Ca. vi.

Sed modo ꝑnicitas multa est. R. Refert quo naꝫ cursus intenditur multos sua velocitas in exitium tulit. G. Pernicitas mira est. R. Currite mortales vt libet celi velocitas vos precurrit

ꝛ ad senium ꝛ ad mortem vos implicat illud vobis cur-
sum eripiet motum illa. G. Pernicitas summa est. R
Illuc ꝓperat vbi tarditas multa erit. G. Pernicitas sū
ma est. R Sit q̄nta libet vbi se exerceat non hēbit siq̄-
dem puncti vicē terra omnis obtinuit G. Pernicitas
inaudita est. R. Eo tendit vbi desinat. G. Pernici-
tas inextimabilis est. R. Hec ingenui laus est animi
cui maria ꝛ celū ꝛ eternitas ꝛ nature spatia r̄cessusq̄ ꝛ ar
chana reꝝ oim̄ patent. Corpus pūcti momentiq̄ ambi
tu circūscriptū q̄ sua ꝑnicitas latura atq̄ vbi depositura
est Nonne em̄ vt latissime pateat h̄ spatiū seu tp̄m seu lo
corum nihilominꝰ q̄cunq̄ se flexerit ad sepulchrū currit
Ille saltem angustie sine vllis aut astrologicis ɔiecturis
aut geometricis demonstrationibꝫ note sunt ita eo curri
tur vbi ꝑfecto nō currit. G. Incredibilis mō mihi per
nicitas est. R. Cū oēs hōies excesseris lepusculū non
equabis. G. Pernicitas stupenda est. R Hec ple-
rosq̄ pendentibꝫ ꝛ p̄ruptis locis comitata plāo calle de-
stituit q̄sdam ꝑ ꝓpugnacula curriū ꝑantenas nauiū ꝑ cō
fragia montiū innocue volitantes post leui pedis offen
diculo. In via publica ꝓlapsos extinctosq̄ nouit etas
nostra Anceps est ɔtraq̄ naturā insueta grauiū corp̄m
hec leuitas volucrēq̄ hōiem non diu factura. Nā ꝛ si in
offensa ꝓcesserit fessa tñ cito desinet ꝛ breue robur hōis
breuiorq̄ ꝑnicitas. G. Valde nūc agilis sum. R. Et
asellus agilis Iuuēta ꝛ senio piger ꝑuo spatio leuitas in
grauescit. Prima etas stimulos habet frenos vltima q̄c-
quit es non eris diu. Et si esse cupis cura vt sis bonus se
nium virtus sola non metuit.

De Ingenio. Ca. vij. vtinā

AT ingenium est velox. R Ad virtutes āt alioq̄n
quo velotius eo ꝓpius ruine. G. Ingenium ex-
peditum est. R. Si ꝛ bonis artibꝫ applicabile p̄-
tiosa animi suppellex si minus onerosa periculosa labo-
riosa. G. Ingenium peracutum est. R

Ingenij non acumē sed eq̄bilitas atq̄ ꝯstantia verā laudem atq̄ ꝑpetuā merent. quorūdam acumē tenui cuspide frangit. p̄moq̄ molimīe deficit. validissima etiā si ad vltimū extenuent infirma sunt. sic robur oē tenuitas atterit. G. Acutissimū ingeniū est mihi. R. Nihil sapientie odiosius acumine nihil vere ph̄anti molestiꝰ q̄ sopista. ideo in visam palladi finxere veteres araneam. cuiꝰ subtile opꝰ. ac tenue tele sunt. sz fragiles nulliq̄ vsui vt mucronis ergo. sic ingenij acies sit/nō penetret mō. sz subsistat. G. ꝓmptū ac versabile ingeniū est. R. Hoc marco cathoni censorio tributū est q̄ lr̄is sil' atq̄ armis bellicisq̄ om̄ibꝫ ⁊ vrbanis. ac rusticꝫ artibꝫ eq̄ foret idoneus qd̄ ex ꝑte greci suo tribuūt epaminio de ꝑse aiūt tyro tuū. Hoc versabile q̄ nam vergat neu versutū sit. Neue aliq̄d nō agile sed leue potiꝰ ⁊ incōstans habeat caueto. Aliud est em̄ non posse q̄ velis. G. Ingeniū est excellens. R. Multū refert/quo in genere excellas/huius em̄ q̄z verbi significatio vaga est/verūq̄ est illud vbi intenderis ingeniū valere. Malo ergo ingeniū bonū/q̄z excellens. qz qd̄ illud in malū flecti neq̄t/hoc in diuersa volubile est. Nam ⁊ crispꝰ luciū cathelinā magnū animi fuisse ait. sed ingenio/pr̄auoq̄. G. Ingeniū magnū est. R. Bonū cupio ⁊ modestū/magnitudo sola suspecta est. Sepe magnū ingeniū magnoꝝ iniciū maloꝝ fuit/raro āt magni errores nisi ex magnis ingenijs ꝑdiere

De memoria. Ca. viij.

Memoria ingens data est. R. Ampla ergo domꝰ tedij ⁊ atriū fumosaꝝ imaginū/vbi multa displiceant. G. Mēoria est multaꝝ reꝝ. R. Multis in rebus pauca delectant/plurima cruciant/⁊ sepe delectabilium mesta est recordatio. G. Rerum adest variarum memoria. R. Si bonarū bene si malaꝝ quid hinc gaudes/parū ne tristine est vel tulisse//nisi totidie retranseant vel sub oculis sint semper. G. Memoria diuersarum rerum suppetit. R. Et culpaꝝ ⁊ delictoꝝ ⁊ scelerū ⁊ ignominarū ⁊ repulsarū ⁊ dolorū

// consiste aliud facile posse is

mala vel vidisse

ꝛ laborũ atq; discriminũ quãuis huic vltime voluptas
quedã vt aiũt sit adiũcta mẽorie/ in quo tñ intelligit̃ non
tam p̃teritoꝝ maloꝝ cogitatio quã p̃ntis boni delectatio
iocunda esse. Itaq; neminẽ laboris ac ꝑiculi meminisse
iuuat. nisi q̃etum aut secuꝝ/ pauꝑtatẽ lete meminit. s; di-
ues/ morbũ sed incolumis. ꝑuitutẽ s; liber/ carcerẽ s; so-
lutus exiliũ sed r̃uersus/ sola ignomine memoria in me-
dijs licet honoribꝫ tristis est/ a deo nihil delicati⁹ vl̃ incu-
rabilius est q̃ fama. G. Memoria multiformis est
ꝛ multorũ tp̃m R. In recordatõe multiplici multiplex
modestia/ q̃dam nẽpe ꝯscientiã vellicãt quedã p̃ungunt.
q̃dam vulnerãt alia ꝯfundũt alia exterrẽt alia deiciũt/ vñ
fit vt memorantiũ ora rubor pallorq; vicissim in silentõ
occupẽt/ qđ pessimis hõim plerũq; accidit. incessusq; fit
// amini varia vox incerta ꝛ q̃ sunt e⁹ mõi/ mẽoria laborantis iudi
tia. G. Memoria ꝓmpta est. R. mallẽ voluntas
pia/ castũq; desideriũ ꝛ hõesta ꝯsilia ꝛ act⁹ innocui ꝛ vita
// appme ꝓbri nescia/ G. memoria/ ap̃me tenax est R. Vñ hec g̃
obliuio celestiũ p̃ceptoꝝ q̃ tam pauca sunt nũero. Unde
obliuio dei vnius/ vñ obliuio sumet G. memoria admõte
nax est R. Terrenaꝝ ꝛ inutiliũ reꝝ credo. q̃ nã ꝛ quam
vaga hec volatilisq; mẽoria q̃ cũ celũ ꝛ terrãq; ꝑagraue-
rit in se ip̃am nesciẽs reuerti/ qđ vnũ necessariũ ac salu-
bre erat obliuiscit̃/ in q̃ ꝛ si forte aliq̃d delectatõis interđ
sepe tñ anxietatis est pl̃imũ. Nec in merito Themusto-
des cũ ei q̃dam memorãdi artẽ a simonide tũc inuentaꝫ
polliceret̃ malle se ait obliuionis artẽ q̃ memorie discere
ꝛ licet h̃ ille quodã suo iure respõdisse videat̃ vt q̃ nature
dono illo supra fidẽ excelleret cuiusq; mẽoriã immutnere
q̃dam rerũ ac verboꝝ ymagines p̃grauarẽt/ fere tñ omni
bus ꝯueuit. Ita oẽs ꝛ dediscẽda discitis ꝛ discenda dedi-
scitis In his tm̃ q̃ꝝ vtil̃ eẽt obliuio memoriã exercẽtes
sitq; nature finibꝫ nõ contẽti insaniã arte laxatis. G. me
moria omp̃s est. R. Titul⁹ hic vni su⁹ est deo/ multipo-
tens dicere voluisti si q̃ tñ in signis memorie vis est/ qđ
omni curiositate meli⁹ fuerit dãnosa reiciat/ stringat vti

lia neqz tam sedule q̃ delectãt aggregãt q̃z q̃ ꝓsint G me
moria optima est R. Optimo nihil est meli⁹ q̃ si fidez
dicto queris vt in optimis te memorẽ p̃beas oportz/me
mento peccati tui vt doleas/memẽto mortis vt desinas
memẽto diuine iusticie vt timeas/memẽto misericor die
ne desperes. De Eloquentia Ca.ix.

At preclarũ est eloquiũ R magnũ fateor instru
mentum gl'e/sed anceps cuspide gemina ⁊ h̃ q̃z
q̃liter vti scias/refert plurimũ. G. Eloq̃um tor
rens est ⁊ rapidũ R haut inepte q̃dam/stulti atz imp⁹
bi eloquẽtiam furiosi gladio eq̃pant/vtrũqz reipublice
expedit inermẽ eẽ. G Eloq̃um clarũ est R. Clarũ va⁹
rie aliq̃d d̃r clarus sol/clarꝫ incendiũ. G. Prefulgidum
eloq̃um est. R. Et lugubres comete ⁊ infesti gladij/⁊
hostiles galee fulgẽt vt fulgor eloquẽtie gl'osus sit/sancti
tate ⁊ sapiẽtia tpetur. G. Copia eloquij ingẽs. R.
Siquidẽ iuncta modestie magnũ aliq̃d supraqz cõem
hominũ mensurã non infitior/alioq̃n mutũ eẽ p̃stabit.
G. Eloquentie satis est. R. Satis eloquentie parũ
sapientie fuisse in hõe illo scelestissimo apd̃ trispũ leges
neqz is q̃dem gl'am eloquentie q̃siuit vllã/quãq̃z altiore
iuditio non eloquẽtia sed loq̃citas illa fuit/ver⁹ em̃ ora⁹
tor h̃ est eloquẽtie mgr̃ nisi vir bon⁹ eẽ non p̃t/qd̃ si bon⁹
⁊ sapiens/putabas ad oratorias laudes ꝑfectũqz munus
eloquentie hunc verboꝝ impetũ q̃ sepe ꝓcacib⁹ atz in ve
recundis vberior est siue hanc ip̃az dicẽdi ꝑitiam satꝫ eẽ
fallebaris/lingue volubilitas ⁊ verborum copia atqz eti
am ars quedam sceleratis pijsqz comunia esse possunt.
Ideo quod queris/bonorum est/non omnium quidem
sed paucissimorum ita vt mali omnes huius laudis ex⁹
ortes sint/ad quam scilicet animi bona quibus carent/
virtus ac sapientia requiruntur. Quod vt sic esse intelli⁹
gas dicam sed memineris/duarum de quibus loquar re
rum diffinitiones in mentem redeant quarum altera ca
thonis Ciceronis est altera.

Fo.

Ille ait Orator est vir bonus dicendi peritus. Iste autē nihil est inquit aliud eloquētia nisi copiose loquēs sapientia Ex his vides adoratorū atq; eloquētie essentiam & bonitatē & sapientiā exigi nec tū sufficere nisi & pitia adsit & copia ita vt prime due ille virū bonū sapiētemq; dū taxat hee āt sole nec bonū nec sapientem nec eloquētem quidē efficiant sed loq̄cem/oēs vero ꝓiūcte pficiāt oratorem cuiusq; artificiū qđ pfecto rarius atq; alti⁹ est quā putēt q̄ in mltiloquio sitū sperāt Tu ergo si oratoris nomen & eloquētie ~~verū~~ verā laudē queris virtuti & sapientie primū studē ¶ B Eloquētia plena atq; pfecta est R Pleno atq; pfcō nihil deest deerāt āt multa si ꝑm issa defuerint Ām ergo q̄ vniuersa pnūtiens hoc vnū tacitū tecū volue ¶ B Eloquētia summa est ¶ R Supra summū nihil est his ergo cessantib⁹ sūma nō erit sz cadu cum q̄dam & in forme cui fundamentū fastigiūq; detraxeris ¶ B Eloquētia dulcis & ornata est. ¶ R dulce do & ornatus iste nescio q̄d blandū seu dolosū nō ~~virile~~ nec sincerū ꝑfert/sed nō pluris est apud rectos iudices suauis & compti viri fallacis oro/q̄ vel meretricis fucus vl mellicū vir⁹ vel frenetici robur/vel auari aurū/quitq; t est quāuis appareat/ac mulceat si ꝑcipuū essentiabile defuerit nihil penit⁹ aut nihilo ꝓmū videri oportet ¶ B Eloquētie fiducia magna est. ¶ R Magna sepe fiducia magnis piculis viā fecit/vt animū attollat. atq; adiuuet frenū accipiat sese norit qđ agendū instat examinet absit insolentia piter & otemptus. Sin pgressa liberi⁹ virium obliuisci cepit iam nō fidutia sz temeritas & audatia est. quo nihil est a sapiente remotius. hic in reb⁹ omnib⁹ agēdis vt aspectu speciosior sit effectu pic̄iosior ignauia est/illa. n. domi pignos & in glorios tenet/ Hec impellit ardentes & quos extimabat̄ pmotura ꝑcipitat hec sepe bellicosissimos viros ostendit imbelles/cautissimos ꝓbauit incautos vtq; ad te redeā q̄ disertissimi videbant̄ infantissimos patefecit. ¶ B Eloquētia ingens est ¶ R vt sit fides historico inter vicinas infinita eloquētiaz habitasse

veriq; locū teneat auctoritas neq; dubiū sit q; elo quentie princeps in rethoricis scribit eloquentiā siue sapientia esse posse q; vt liquet supioribꝫ aduersat Ista tm quolibet mō sumpta eloquentia certe q; maior eo dānosior sumestioriq; si sola est ¶ B Eloquētia singularis est R hec est q; singulares viros t grecoꝝ t nr̄os in pniciē traxit q; ita esse. dimosthenes t cicero t anthoni⁹ non negabunt B Eloquentia plausibilis est R Si innocenter t absq; iactātia vtare vix vlla re citius multitudinis amorē tibi cōsilies t gloriā q̄ras si quo nisi mere virtutis artifitio queri p̄. B in arroganter atq; impbe pfacile tibi discrimen t maloꝝodia tibi cōflaueris Sapiētis dictum cuius dā mors t vita in manu lingue nō vnius ꝯ tantū bōis sz mlꝝ quorundā lingue totas euertere respublicas Euertentiq; pessimū nocētissimūq; mali hōis mēbrū lingua est. nil hac molli⁹ nil hac duri⁹ ¶ B Eloquentia sonora est ¶ R Sonoꝝ fulmē ¶ B Eloquētia florida est ¶ R Et floridū antonitū deniq; versa vt libz t reuersa t glorie viā habes arduā t inuidie pnā valde

De Virtute Ca.x.

QUnquid non saltē de virtute licet gloriari R Ut liceat in illo tm licz q; virtutis t omnis boni auctor solus atq; largitor est B Magna est animi virtus ¶ R Vide aūt ne quo maior credit minor sit B Spectata virtus in reb⁹ dubijs ¶ R priū est virtutē non q̄d actū sz quid agendū nec q̄d adsit sibi sed q̄d desit attēdere vñ est vt sepe illā nō de q̄sito gl'ante sz de queredo solicitam videam? dicerē si liceret auarā aut auaricie certe silez esse virtutē iugiter sitit cottidie in ardescit quo plus quesierit eo sibi paupior videt t pl⁹ appetit nullus illi desiderij mod⁹ est null⁹ satis magn⁹ cumul⁹ meritorū. B Virtus supra humanū morē est R Vereor ne sup bie sit ista pfessio non virtutis ¶ B Virtus lōge clarissima est. ¶ R Fundamentū vere virtutis hūilitas. nec tanta claritas vlla est q̄ elatio non obscuret scit ille q̄ clarissimus creatus seq; ipm efferens non obscur⁹ b iij

tantũ sed princeps effici meruit tenebraꝝ ſz ſi illi accidit
q̃d in mortales de ſe ſperãt. G. Uirtus eximia eſt R
Non ſolet virt⁹ eſſe iactatrix aut miratrix ſui ſz imitatrix
alieni itaqz ſp anhelãs ſpqz alti⁹ aſpirãs. dũ ſe ꝯpat pui/
pendit G Uirtus ꝯſũmata eſt R Non h̃ v̄tus de
ſe iudicat nõ cõfidit/nihil arrogat. ſcit hoc tp̃s eẽ milicie
non triumphi. atz ideo nũq̃ torpet/ſz ſp in actu eſt ſemp
q̃ſi nũc incipiẽs attingit/q̃ oĩa pfeciſſe ſeꝝ vndiqz ꝯſuma
tam credit. crede mihi nõ eſt virt⁹/error eſt v̄tuti obuius
atz aduerſus. Quiſq̃s ad ſummũ pueniſſe ſe credit. in h̃
primũ fallit q̃d vbi credit eſſe nõ eſt. Deinde ꝙ illuc ferẽ
tem viam aberrando deſeruit dũqz q̃d non hz anticipat
q̃d hr̃e potuiſſz ſpõte ſua negligit/ Siq̃dem nihil tam p
fectui aduerſum q̃z pfectõis opinio. nẽo ſtudet agere q̃d
pegiſſe ſe putat. Error h̃ ſepe mag̃ pantib⁹ obſiſtit iãqz
alta penſantib⁹ G Uirtus p hũana capacitate plẽa eſt
R Si oẽm vitã añ oc̃los ponis perqz dies ſingl̃as ac/
tuũ ac verboꝝ ⁊ cogitatuũ rõem a te ip̃o exigis. incorrup
tus reꝝ arbiter tuaꝝ videbis q̃ntũ vacui in aĩa ſit/ q̃ntũ
vicia occupẽt. G At ſaltẽ cõis ac mediocris eſt v̄tus.
R In reb⁹ altiſſimis vix mediocritas locũ hz. verũ hẽat
nõ tñ gaudij materia ſz laboris ac ſtudij eſt/nam q̃d ad
ſummũ diſponit donec eo puenerit nõ q̃eſcit. G. Aliq̃
eſt virtus R Hui⁹q̃z iudiciũ linque alijs ⁊ ſi q̃ eſt virt⁹
non ibi finis gaudij. ſz in illo ad quẽ vera p arduũ virtus
ducit. Eam nẽpe ph̃iam pfite amur q̃ nõ fruendũ v̄tutib⁹
ſed vtendũ docet. Non dũ plene ergo gaudendi tp̃s. tot
nunc vite piculis circũfuſum. ſz optãdi poti⁹ ſperandi q̃ gu
uiſurũ te ſperare potes. ſic tñ vt metuas dolituꝝ. G
Si q̃d boni eſt ſentio vñ ſit/ ⁊ in illo gaudeo. q̃tquit autẽ
de eſt ſcio vñ poſcendũ ſit ⁊ de illo ſpero R Hoc em̃ eſt
virt⁹ ⁊ iam tutũ iter ad verum gaudium inueniſti.

De virtutis opinione. Ca. xi

XII

Quisquis ego sum opinio de me hõim bona est. R Opinio rem non inmutat B Bonũ me cõis habet opinio R Quid si mal⁹ tu nõne opinio falsa est? Scientem certe falso gaudere demẽtia est. B Opinione vulgari bon⁹ dicor R Nihil est q̃ nõ fingere sibi possit opinio/bonũ ãt seu malũ qd̃ inanis habitat neqz in diuersis opinionib⁹ neqz ꝑmũculis variat̃. nõ si cuncti igit̃ te mortales dixerint bonus fies B Bonũ saltẽ est mihi nomen. R Melius esse nomẽ bonũ q̃ diuicias multas hebreoꝝ sapiẽs ait Idemqz alibi Melius est nomẽ bonũ q̃ vngẽta p̃ciosa Et valorẽ boni nõis ⁊ odorem fame his verbis expressit ꝯpatione auri s. ⁊ argenti. Quõ aũt hoc seu aliud q̃tq̃. potest eẽ bonũ si sit falsum. Qualecũqz ergo nomẽ sit impij nõ fit ideo minor Impietas: Non inani igitur nomine glorieť sed illud eiusdem sapientis audiat Nomẽ inq̃t impioꝝ putrescit Et illud alterius. gl'a nostra hec est testimoniũ conscie nr̃e. Illa si tibi intus obstrepit q̃d tibi ꝓderint adulantiũ susurri quid blanditijs aut fictionib⁹ ꝑtum nomẽ E radice mala nihil boni oritur Neqz ergo ortũ nomẽ bonũ dixeris. cum verũ dicere non possis. B Bene de me sentiũt ciues mei R Non refert quid de te alij sentiant/sed quid tu B Bene de me loquuntur ciues R Noli credere quid loquantur nesciunt ⁊ cupide menciuntur pruritu quodam lingue ⁊ in vtramqz partem nimio et consuetudine in naturam conuersa B Bene de me plurimi loquuntur. R Ignorantibus credere quid est aliud q̃ violẽtem falli B Bene de me loquitur vicinia R Dulci loquio aut muneribus forsan delinita, aut aliquid de te sperans/Nunquam vel amanti crederis vel sperante G Vicini nomen meum celebrant. R Alter alterum decipit omnes te. G Bonum mihi testimonium ciues dant. R Est intus in anima testis incorruptior certiorqz/conscientiam tuam interroga illi crede.

x bonũ

x nomẽ

vnguẽti

64

G Bene de me hõies opinant R Opinio ambiguē nomen est rei certissima res est virt⁹ G Ego ip̄e vir bonus mihi videor R ergo est mal⁹ boni. n. sibi diplicent seq̄ accusant. G Et mihi videor ⁊ aliis bonus Quid si tu mal⁹ illi āt stulti G Bene de me sperant ciues R Cura ne spes ciuiū falsa sit. turpe ē de se sperātes (cū possis aliud) frustrari G Credo sim de quo nō frustra sperent mlti R Si id esses nō id crederes/malū est alios/pessimū autē se ipsum fallere G Oēs me virū bonū putāt R Quid si ꝯtrariū tu scis G Oēs me virū bonū dicūt. R Et credis omnibus Nū te āt dici pudz qd̄ nō es/sed est vobis hoc insitū inter cūcta mirabile de verbis vr̄isq̄ de rebꝰ q̄uis occultis plus cuiq̄ q̄ vobis credere iuxta flacti sniam ⁊ mendacem timere infamiā ⁊ falsa gl'a delectari G Totū vulg⁹ vna voce me laudat R Nulla ꝓnior ad errorē atz p̄cipicij via est quā ꝑ vulgi vestigia q̄tq̄t pene vulg⁹ laudat vitupio dignū est G Cunctis hōibꝰ placeo R Placētes homībꝰ deus spernit/⁊ placere hōibꝰ est displicere deo/ꝯtra cōtrarijs gaudēt. G Viri boni nomē habeo R Vite ꝯstantia ⁊ hōestate seruandū est alioq̄n facile euanescit/vent⁹ est eñi G Multe sunt in ppl'o laudes mee R Insenisti in agro arido arbores caducas. G Magne ⁊ inter doctos laudes mee sunt R Si vere durabunt ⁊ vt ait cicero radices agēt ⁊ ꝓpagabunt. At si ficte celeriter tanq̄ flosculi decidēt G Oēs vno ore meam p̄dicant virtutē R Non in hōim flatu neq̄ in ꝓpria virtute q̄uis vera sed in ip̄o v̄tutū omniū auctore gloriandum qui ꝯtrariū facit non mō nō assequit assertōe hominum qd̄ nō hz/sed idip̄m qd̄ habz imminuit l' amittit G Vulg⁹ me oē p̄dicat R Dixi ⁊ repeto quitqq̄t vulg⁹ cogitat. vanū est/quitq̄t loquit falsum ē/quitq̄t īprobat bonū est/quitq̄t approbat malū est/q̄tquit p̄dicat in fame est/quitq̄t agit stultū est/nūc insanoꝝ ꝓuūcul' gl'are.

De Sapientia. Ca. xij.

Sapientiam cōsecutus sum. R Rem magnā si ve

ra esset ⁊ insepabilē a virtute Si illam igit̄ approbasses hec ꝓbata eēt sed vtraq; qñ; opinione facilior est quā re. G. Sapiens sum. R. Crede āt mihi nūq̄ si vere eēs hoc diceres Sapiēs n. q̄ntū est qd̄ sibi desit intelligit nō gloriat̄ itaq; sed suspirat. G. Sapiētem me ꝓfiteor R. Bene irent res si tot essent sapiētes quot sapiētie ꝓfessores Nunc illud ꝑ difficile est hoc vero facilimū. G. Sū sapiens. R. Si vere sapiens esse vis Noli q̄dem id opinari Credere se sapiētem ꝑm⁹ ad stulticiā grad⁹ est ꝓxim⁹ ꝓfiteri. G. Studio ad sapiētiam perueni R. Utiq; ad illā sic ꝑuenit̄ sed an tu ꝑueneris recogita Nō est em̄ res studij breuis egens aliq̄t. aunoꝝ vt reliquе artes vel longissima opus est vita Si q̄s vt aiunt tota die currēs peruenit ad vespam satis est Notū est illud platonis vt alia multa p̄clarissima qd̄ ciceroni placz ⁊ mihi Beatū cui ec̄ in senectute ꝯtigerit vt sapientiā verasq; opiniones assequi possit has tu an calle medio obuias habueris an nescio quo pennato equo vect⁹ añ tp̄s attigeris incertū taz cito sapiens euasisti. G. Sapiētie ꝑfectionē celit⁹ accepi. R. Est fateor celeste donū sapientia. Sz magnus vir certe erat ⁊ celi amicus q̄ dicebat non ꝙ iam accepim aut ꝑfect⁹ sim. G. Sapientiā cupida mēte ꝯprehēdi R. Ut pecunie rerūq; multaꝝ mala sic sapiētie cupiditas bōa est sz an tu tāte rei capax sis. videto Certe ille idē ego me inq̄t nō arbitror ꝯp̄hendisse ⁊ ille q̄z ꝑ magnus erat q̄ cū deo de seip̄o loquēs sic aiebat impfectū meum viderūt oculi tui hoc est ꝓpriū sapiētis impfectionē suaz nosse ac fateri. G. Sapiens dicor. R. Non te tue neq; aliene vnq̄ voces sapiētem fecerunt sz res ip̄a. G. Sapiēs vulgo dicor. R. Vulg⁹ insanos sapiētes dicere ⁊ sapientes insanos iure suo didicit qd̄ est vt falsa ꝓ veris vera ꝓ falsis hēat nihil est a veritate remoti⁹ q̄ vulgaris opinio. G. Oēs me p̄dicāt sapientē. R. Ad famā fortasse aliq̄d ad sapiam nil omnino sensio āt suꝑscriptionib⁹ inniteris l̄rarū q̄bus nihil est liberali⁹ non satis est facere sapiētes q̄ nō sunt sz egregios ⁊ insignes

faciunt ac verendos serenissimos insup ⁊ illustres/vt iā simplex sapientie titulus sit pudori/q̄ q̄ꝫ paucis ꝯueniat stupor est/aboleuit tamē inter titulos clariores/q̄s qui scribendo sic accumulāt sciūt se mentiri/sꝫ vrbani.vl' mēdatio fieri volūt/vos q̄ legitis nō veros mō sꝫ citra verꝫ sistere illos rati/publico errore fallimini Nemo est.n.qui se de suis rebꝫ interroget/oēs alijs de se credūt Vis autē nosce q̄ꝫ sis sapiens/ verte oculos retro/recordare quociens in hoc vite cursu cespet a veris/q̄ciens oberraueris quociēs offenso pede cecideris/quot pudenda q̄t dolenda quot penitenda cōmiseris/tunc si audes te dicito sapientem/credo āt non audebis. G Scio me sapientē R litteratū forte vis dicere/sunt em̄ plane lr̄ati aliq̄ vere licet pauci/sapiētes āt pene nulli/aliud est sapienter loq̄ aliud sapienter viuere/aliud dici/aliud esse sapiētem/fuere q̄ dicerēt sapientē nullū/id q̄ꝫ verū falsumue sit.nō disputo/certe/nimis p̄rupta sentētia est/⁊ ad desp̄ationeꝫ ꝓna/⁊ studio aduersa sapientie/hebrei sapientez salomonem suū p̄dicant/q̄ q̄ꝫ sapiēs esset/turba ꝯiugū pellicūq̄ꝫ testatur/multoqꝫ maxime dijs aliēis cult⁹ exhibit⁹/romani sapiētem liliū ⁊ cathonē/grecia ip̄a dū floruit septē habuisse dicitur sapiētes hyq̄ꝫ hoc titulo indigni/sequentibus visi erant/q̄ excusant/dicūt non eos illū sibi assumpsisse/sꝫ ab errantibꝫ populis traditū possedisse/vn⁹ tantū fuit sua ꝓfessione suoq̄ꝫ sapiēs iuditio stultissim⁹ omniū epicurus/quē titulū cū metrodoro ꝑticipare voluit nec honorificū amici donū ille respuit/seq̄ꝫ etiā sapiētem dici eq̄nimiter tulit/vt sua illa qualis q̄lis error esset gloria alterius Vn⁹ q̄ꝫ sapiens socrates oraculo dict⁹ appollinis forsan ideo vt virū illum sapiēti proximū falso testimonio falsus de⁹ ad amentiā/atq̄ꝫ insolentiā irritaret hec de antiq̄s sapientibꝫ dixerim/felicior etas nostra q̄ non vnū duosue vel septē/sed in singulis vrbibꝫ seu pecudū greges numerat sapientū Nec mirū sane ml'tos esse qui tam facile fiant Veniet iuuenis stultus ad templū/preceptores illū sui celebrāt seu amore seu errore/tumꝫ ille/vul

gus stupet plaudunt affines ⁊ amici ipe iussꝰ in cathe/
dram scandit cuncta iam ex alto despiciẽs/⁊ nescio q̃d cõ
fusum murmurans tñc maiores certatim ceu diuina lo/
cutum. laudib⁹ ad celũ tollunt tintinant interim cãpane
strepunt tube volant annulꝫ figunt oscula/vertici rotundꝰ
⁊ niger pannꝰ in primum bis pactis descendit sapiens/qui
stultꝰ ascenderat mira prsus transformatõne nec nasoni
cognita/sic fiunt hodie sapiẽtes/verꝰ sapiens fit aliter

G. Sapiens sum. **R.** Dolent q̃ de se magnifice sen/
ciunt maiora pꝰ fidenter viribꝫ aggredi incꝫ nisu medio
plapsi suo vel piculo vꝫ pudore ꝺdiscere/quã iusti rexꝫ ex
timatores fuerũt suaꝫ/pstat igiꝫ/mihi crede/falsas opini
ones abicere/insolentiã deponere/insipientiã circũspice
re/⁊ optare neq̃ expienda sapientie necessitas incidat. q̃
declaret te de nihilo gloriatũ/hec rectior tutiorꝫ queren
de sapientie via est **G.** Credo ego ad sapiẽtiaꝫ pueniſſe
R. At si mihi obsequeris/ad illã potiꝰ assurgendo/in/
tendoqꝫ pueniens quã credendo nihil altius ascendit q̃
humilitas operosa.

De Religione. Ca. xiiii.

Religione glorior pfecta **R.** Religio optima ac p
fecta vna est supra xpi nomẽ/supraqꝫ petrã firmissi
mam fundata reliq̃ oes supstitiones vane/⁊ de via
⁊ errores sunt/q̃bus est iter ad tartaꝫ/atqꝫ ad mortẽ non
hãc momentaneã sꝫ eternã/⁊ quot putas q̃ntiqꝫ viri hꝰ
vere religionis inopiã mirabiꝫ passi sunt/cũctis in rebꝰ
alijs altiores/hñt illi q̃ eternũ gemãt/babes tu vñ glori
eris ⁊ gaudeas/nõ in te q̃dem sꝫ in eo q̃ te summa in re tã
to maioribꝰ pferre dignatꝰ est q̃ nil maiꝰ nil meliꝰ tibi retri
bui poterat. in hac vita/de q̃ loq̃ aliq̃d vberiꝰ nõ g̃uarer/
ni res ipsa celestꝛ lumine pene iam omnibus nota esset.
G. Pijs sacris iniciatus sum. **R.** Pia sacra religiõis
huiꝰ sunt tãtũmodo/reliquaꝫ oiñ sunt furores ritusqꝫ
sacrilegi neqꝫ tñ iniciatũ esse sufficit/maius est forte q̃ pu
tas/deuoto licet animo dulce negocium/nõ enim deum
nosse satis est/quod ⁊ demones faciunt. qui oderunt.

Amor ꝛ cultus exigit his ex rebꝫ Constãbque vtinã tam bene implerent ab homibꝫ q̃ꝫ sciunt S De vera religi/one mihi placeo R Placere sibi supbire est Dec aũt vera religio q̃ te deo religat deũ tibi/humilitatẽ pijs men tibus inserit insolentiã extirpat sit igitur tibi gaudere p/missum vt q̃nto letior q̃ntoq; religiosior tãto sis humili or ꝛ opib bonis affluentior illi grãs agẽs q̃ tibi ex hac mortali rectũ iter ostendit ad eternã vitã G Ueram religionẽ deo grãs sum adeptus R Bene ais deo gra/tas/custodi ãt illã bñ/ab erroribꝫ a negligẽtia/a peccatis ꝛ sic habes si sic assecutus es ꝛ in ea te exerces/vt dignũ est cessare ꝯtrouersiam de q̃ mõ litigauim⁹/cũ sit scriptũ sacris in lr̃is/pietas est sapiẽtia/ꝛ p aliũ Jniciũ sapie ti/mor dñi neq; ꝛ idip̃m tam titũ in xp̃anis/cui⁹ rei lactã/cius memit institutõem scdo/affirmat inq̃t heretmes eos q̃ cognouerũt deũ nõ tm̃ ab incursibꝫ demonũ tutos esse verã etiã nefato q̃dem teneri vna inq̃t custodia pietas/etem̃ pius hõ neq; demoni pessimo/neq; fato subiciet deus em̃ liberat piũ ab omni malo/namq; iniciũ vnicũ atq; solũ bonũ est hominibꝫ pietas Quid sit autẽ osten/dit alio loco his uerbis. pietas enim scientia dei est/ean demq; sniam asclepiũ in ẽmõe quodã regio lati⁹ explica sse ꝯfirmat Uides vt obstinatissimi duo pagani nr̃am circũuolant veritatẽ/tãta est veritꝰ vt linguas sepe ho/stium ab se trahat. De Libertate. Ca.xiiij.

In libertate natus sum. R Nõ q̃ nascit liber sed q̃ moritur liber est/multũ fortũe licet in nascentẽ/in/extinctũ nihil expugnat vrbes munitissimas/arma tos fundit exercit⁹ potẽtissima r̃gna subuertit/inexpug/nabilis arx sepulchrũ/illic regnũ vermibnõ fortũe/itaq; limẽ illud ingressi soli mortaliũ vite h⁹ ab insultibꝫ tuti sunt/tu te libex iactas ꝛ ignoras nõ dico ad sepulchꝝ/sed an lib bodie i cubiclm sis itur⁹ libtas vr̃a tẽuissio nitẽs filo sic alia q̃bꝫ fiditꝫ oia/trẽula sp ꝛ caduca ẽ S lib sũ. R idẽco te vt fortior libex dicꝫ qr dñz nllm bẽs sz ãticũ audi. senectã bõa inq̃t etas ẽ fortã bẽbꝫ nescꝫ q̃ etate fuire cepit

Hercules

qua creſus/qua darꝰ mater/q̃ plato/q̃ dyogenes his ille te admonet exemplis. Multa ſunt alia vel tacita ſenece vl̃ ignota nũq̃t nõ attiliũ regulũ memiſti/indignũ prorſus hoc ludibrio/paſſum tñ nũq̃d tibi recentior ãnis valerianus excidit quorũ ille mõ dux/ hic ãt princeps ppli romani/moxq̃ ille carthaginenſiũ b̃ pſarũ ku⁹ ille truci ſupplitio pempt⁹ hic longa ꝛ miſera ꝺtabuit kuitute/q̃d macedonie numidieq̃ k̃ges hinc perſen. hinc ſiphacem mẽorem ac iugurtã regni oẽs e culmine romana lapſos in vincla/mitto veterũ regũ caſus. etas tua quoſdã e regno truſit in carcerẽ. eũdemq̃ vna hora. ꝛ pmũ regẽ ꝛ ultimũ ſeruũ vidit. ſiq̃dem eo quiſq̃ miſerior kuus eſt quo felitior liber fuit Roli g̃ libertate tumeſcere/qñ nõ ex liberis mõ/ſz ex regib⁹ tam ſubito ſerui fiũt/nec mirabis cũ ſcõm platonis ſententiã. nõ min⁹ e kuis etiã reges fiant Mutanť aſſidue res hũane nil ſub celo ſtabile. q̃s in tãta vertigine firmũ gliq̃d ac manſurũ ſperet. neq̃ vero te liberũ hinc dixeris eſſe tibi dñm nõ vides. q̃ pntib⁹ ortus ingenuis nec in acie capt⁹. nec venũdat⁹ ſis. ſunt vobis inuiſibiles animorũ dñi. eſt in ipa hominũ origine latẽs peſtis. eſt naſcendi gen⁹ obnoxiũ pccõ. q̃ nulla gratior kuitus fingi pt. ſunt occulti hoſtes. ꝛ clãdeſtina bella. ſunt q̃ miſeras aias nundinent. q̃s heu vili pcio venditis voluptates fediſſime dñant. q̃ vos in enodabili laqueo vinctos tenẽt Ite nunc ꝛ libertate gl̃amini. ſz vos ceci nihil niſi corpeum videtis. vñ eũ q̃ vni mortali ſubest dño ſeruũ dicitis eum vo qui mille in mortalib⁹ tirannis oppꝛimit liberũ iudicatis elegãter vt flĩqua. pfecto ãt non facit liberũ fortuna ſz virt⁹. S Liber ſum R Plane ſi prudẽs es ſi iuſtus ſi fortis ſi modeſt⁹ ſi innocens ſi pius horũ ſi quid abfuerit p ea te pte kuũ ſcito S In libera pria natus ſum R Urbes quoq̃ tu libertas tua etate/p exiguo fluxu rerũ/p⁹ paululũ kuas noſti ſi vel notiora vl̃ clariora ſunt vtera. lacedemõ ꝛ athene libertine vrbes ciuile pmũ mox externũ paſſe ſunt iugum. Jheroſolima ſcã vrbs ꝛ libertatis e terne mater:

tpaliter ꝛ romanis seruiuit ꝛ assirijs nūc fuit egiptijs Roma ipsa non solū libera/sz dña gentiū suoꝝ ꝑmū ciuium post etiā vilissimoꝝ hoīm serua fuit/vt nemo vnq̄z libertati nemo vel imperio suo fidat.

De patria gloriosa La .xv.

Gloriosa in patria natus sum R plus negocij habes vt in lucē venias fulgēt munitiora etiam astra p noctē ꝛ boethes ad solis radios ebēt ꝛ tu cifer B Clarissime patrie ciuis sum R Bene si virtutum hospes vitiorū hostis/fortune eñ illud ḃ tuū est. B Patria mihi felix ac nobilis est R refert q̄dez qua nobilitate. hanc numer⁹ incolaꝝ hāc insignis opū magnitudo hanc spectata fertilitas hanc situs ipe nobilitat. salubris aer clari fontes mare primū tuti portus oportūnum animes nobil patria vulgo ōz vini ferax olei frumēti frequens armentis ac gregibꝫ auri scatebris ꝛ argenti/bonā terrā dicitis vbi fortes eq̄ vbi pingues boues vbi teneri hedi vbi dulcia demū poma nascunt vbi āt boni viri id nec q̄ritis q̄dem nec quesitu dignū ducitis optima rores egregij atq̄ summa patrie laus sola virt⁹ est ciuium Recte ergo virgilius gl'az ac felicitatē cū describerz romanam nihil hoꝝ ad que respicitis dignat attingere vnam vrbis ꝛ imperij magnitudinē atz altitudinē attigit aioꝝ felicem deniqz ple vrū dixit/ ea est eñ vera vrbiū felicitas vera nobilitas B Preclara ciuibꝫ hōis patria est. R Quid si tu obscurus q̄d si claritas ipa te. pdet/eqz latebris eruet ꝛ in aptū trahet pmpti⁹ in luce notaberis B Famosissima est patria R Non tam in famis eēt cathelina nisi tam famosa in pria natus esset/gaio enim ꝛ neroni alter infamie aceru⁹ impiū accessit ꝛ mundi natos in vertice fortūe fauor optulit quo latius noscerent. B Nobilissima in patria viuo R Vultorū aut contemptui patebis aut inuidie/sint altero in magna vrbe vix viuit illud tucius hoc clarius malū vtrūq̄z āt hec ipa qua ꝑdicas natalis soli nobilitas causa est/tot inter oculos mille sunt latebre B Notissima ex patria sum R

Malim p te patria q̃ tu ꝓpter patriã not⁹ sis nisi vero p te fulseris/ q̃d tibi lux patrie. p̃ter tenebras alatura est mlt tos habuit claritas magne vrbis obscuros quos abũde claros pui ruris obscuritas habuisset. H. Inclita est mi hi patria. R. estq̃ suas sibi laudes hẽat tuasq̃ pticipet quitq̃d bñ gesseris prima quodãmõ patrie laus erit/ fuit q̃ themistoidis gloriã athenis asscribere niteret/ q̃ plane pgrauiter/ ⁊ vt talẽ virũ decuit respõdit cũ. n. sibi scriphi anguste ⁊ ignobilis insule q̃dam incola inter iurgia ob iecisset non eũ sua sz patrie gl'a clarũ esse. Neq̃ hercle ait aut ego obscur⁹ si striphi⁹ aut tu si atheniẽsis clar⁹ esses non splendore patrie/ sz virtute patrie fidebat. Virgili⁹ plane q̃ plato maior licet ille ph̃us sz existunt interdũ in magnis etiã ingenijs magni ⁊ mirabiles errores. Is ergo inter cetera magne sue felicitati claritatẽ patrie asscribebat/ vt enim totũ noris hac in pte excellẽtis viri aĩm aiebat plato se ꝓ multis gratias agere rõne id quidẽ mõ intelligat cui q̃busue ꝓ donis gr̃e sunt agende. Ille vero nature gr̃as aiebat p̃mũ q̃ hõiem eũ ⁊ non brutũ a ĩal q̃ marem ⁊ nõ feminã q̃ grecũ ⁊ non barbarũ q̃ athenien sem ⁊ nõ thebanũ deniq̃ q̃ etate socratis nõ alio tpe genuisset vt s. esset a quo doceri posset atq̃ instrui. Vides inter gloriãdi gratulandiq̃ causas vt atheniensiũ quoz ponat originẽ q̃d hic dicã/ forsan expectas ego vero ⁊ si de hoc viro sermo sit institut⁹ qñ tñ tanti viri mẽtio incidit qd̃ de hoc toto illi⁹ ꝑmone ⁊ alijs visum sit ⁊ mihi ec̃ videat̃ dicam sil'/ scio quosdam claros ac discretos viros incuntanter asserere nihil vnq̃ ab aliquo dictũ eẽ delirius quorũ in sententiam quid vt dici solet eam pedib⁹ parum abest nam q̃d queso attinet his gaudere. Quero. n. quid si barbar⁹ q̃d si mlier nat⁹ eẽt an non multi barbari multis grecis ⁊ virtute ⁊ ingenio meliores extiterũt. An non femine alique/ ⁊ rerũ gloria ⁊ inuentiõe artiũ quib⁹ libet viris optabiliores. Quid deniq̃ si bos quid si azinus nasceret̃ q̃d ad hũc ip̃m de quo loq̃mur platonẽ q̃ iã plato non eẽt sed id poti⁹ quod natura parens edidisset

nisi forte pithagorice credebat insanie/e corpe in corpus
animas cōmigrare/quo nihil vnq̄ certe stulti⁹ nihil im-
prudenti⁹ nō dicā a pho/sed ab hōie dictū fuit Nihil ma
gis veritati dissonū ac pietati/nihil demū qd̄ religiose au
res magis abhorreāt q̄d deinde an athenienſū nasci cla
rum adeo vt non eq̄ clarū esse posset alibi/thebis etiā na
tum esse An nō homer⁹ ⁊ pithagoras ipe ⁊ democritus
⁊ anaxagoras ⁊ arestotiles ⁊ mille alij alibi q̄ athenis na
ti clariq̄ habiti/nō min⁹ q̄ q̄ nati sunt athenis/at ne a te
bis abeā/q̄s spernere greci solēt/an si nō ingenuitas q̄ri
tur/thebis natus est pindar⁹/quē imitatōe ꝓrsus in acce
ssibilem flactus ait Si rerū claritas gestaꝝ liber pr̄/atq̄
hercules tam famosi vt alexander macedo ꝯtemptor om
nium ferme mortaliū illos duos ac altissimū/atz vltimū
signū gl̄e sibi ꝓponeret imitandos. Sui vtrūq̄ nōne re
tenti memoria/⁊ pene añ ocl̄os theba⁹ erat epamēdas sū
mus ph̄us/summ⁹ dux grecorūq̄ oim̄ recto sub iuditio
omnis .n. princeps hic est q̄ lacedemones pene fundit⁹
euertit ⁊ athenienses platonis sic exterruit/vt eo mortuo
q̄si summo terrore liberati/illico se in luxū ignauiāq̄ re-
soluerent q̄ ad huc etiā apud thebas florētes q̄t athenis
inertiū ⁊ stultorū milia fuerūt q̄s facile animo metiat̄ nō
igitur ꝙ athenis/sed ꝙ talis nat⁹ esset ac genitus h̄ est tali
ingenio taliq̄ animo tali deniq̄ ⁊ parentū indulgentia
⁊ rerū tp̄aliū facultate vt erudiri posset/⁊ ad omne bonū
opus institui gratias agere decuit tam anxie doctū virū
illi deo q̄ hoc ei dederat/non socratis nō athene c⁹ in sco-
la ⁊ in q̄ vrbe. quot ⁊ iniq̄ fuerūt ⁊ indocti opinari prom
pti⁹ sit q̄ nosse/⁊ vt vrbē sileā habuit scola illa īter mlt̄os
altibiadē ⁊ triciā illū patrie hostem/hunc seuissimū tirā-
norum q̄bus quid p̄ceptor socrates contulerit plato ipe
respondeat/vel sic intelligas q̄ inane est ꝙ terreni doctri
na p̄ceptorū disci pl̄orū auribꝫ instrepit nisi gr̄a magistri
celestis aspiret sine q̄ nihil omnino socratē potuisse quit̄
q̄ dei mēdacis oraculo/vt p̄dictū est sapientissimū iudi
catum inter duas tamē simul vxores ꝓcacissimas/anus

anus

ipse vel alius q̃ntum libet rem excuset ineptissime cõuer
satum/sz hec ⁊ reliq̃ incidenter p̃ter vn ñ illud/q̃ platonẽ
talem viꝝ hac eadẽ vanitate gl'ose patrie implicitũ fuisse
cognosceres nõ vt magni comitis clipeo tuũ tegas erro-
rem sz vt accuratius illũ vites/cui subcubuisse summa ec̃
cernis ingenia G Ampla in patria vitã agõ R Multa
sunt ample. vrbis incomoda distat templũ distat foruz
illud aĩo nocet hoc corpi distant opifices atq̃ amici qua
nulla quidẽ durior distantia q̃s laboriosum visere negli
gere inhumanũ Audis vt de h̃ querit̃ flactus. Cubat in
colle quirini hic extremo in auẽtino visend⁹ vterq̃ quo
cunq̃ ire decreueris ceu pegre ꝓfecturus domui tue dis-
pone q̃ñ ⁊ an redeas in certũ ⁊ ip̃e redit⁹ cũ labore est. se-
pe etiã cũ errore ferro cũ magnete iter agit̃ hac eas facili
us hac recti⁹ hac curiã hac theatrũ vites hac balneũ effu
gias hac macellũ/hij ⁊ mille alij sunt vrbiũ scopuli inter
quos nauigãs domũ tuã q̃si alterã vrbẽ pet̃ iuxta te ad
illam ꝑuenturũ sperans/⁊ hic quoq̃ apd̃ ip̃m flactũ leg̃
vt philipp⁹ orator domũ vt redijt foro nimiũ distare ca-
rinas/iam grandis natu querit̃ hee ꝑuo in opido mole-
stie cessant oẽs q̃tquit querit̃ iuxta est G E ꝑuo opido iuxta
in numensam vrbẽ cõmigraui R E tranquillo portu
ꝓcellosum sponte pelagus ingredi temeritas est/nec mi-
nor ideo q̃ loci euentus fecit hoc tñ ⁊ gẽs claudia e sabi-
nis romam petens e tusculo marc⁹ catho ex arpino ac ci- marius
cero sucessitq̃ feliciter sz vbi nam tales viri nõ tuto q̃dez
in exemplũ trahit̃ quitq̃t raris ⁊ summis ingenijs attem
tatum est. postq̃ tũ soluisti funẽ. omni studio difficulta- inter
tes emittere inter alta cõsurge. ꝯsilio ceptũ regẽs quid
hic boni dixerim plures erunt ad virtutẽ stimuli erũt for
te quos ad gl'am sequi velis/erit vbi te exerceas vbi cum
paribꝫ possis de laude ꝯtendere pudebitq̃ testiũ tantoꝝ
Multis sepe q̃d vis animi non dabat. ꝯtulit vis pudo-
ris ⁊ ad ignauiã ꝓfugandã sepe pl⁹ spectat valuit q̃ ꝟtus
Et hij hercle quoꝝ ꝓxime memini ⁊ acticia ciuib⁹ numa
pompilius/corduba ꝓfectus seneca leptiq̃

veniens seuer⁹ mlt̄iq̄ alij ex alijs locis vbiq̄ futuri magni viri vt aliq̄nto maiores rome eēnt emulatio virtutis ⁊ illustriū copia p̄stitit exēploꝝ stude ergo ꝙ vnicū bonū est in hac tua ꝯmigratōe ne peat neu nil aliud migrando q̄sieris q̄ꝫ vt te corā pluribꝫ noue p̄rie fulgor nudet.

De origine generosa. Ca. xvi.

ORigo generosa est. R Rursum mihi redis ad incipias q̄d ad te G ꝓpago vetus ⁊ gl̄osa est R Alieno gl̄ari ridicl̄osa iactantia auoꝝ merita nepotum de generantiū note sunt nec aliud magis posterorū maculas apit. quā maioris splendor ac gl̄a sepe alteri cōmodū virtus alteri⁹ tulit Verā laudē nisi de ꝓprio sumpseris ab alio non expectes G Magna est nobilitas antiquoꝝ meoꝝ R Mallē ꝑ te alij quā tu ꝑ alios noscereris verū age aliq̄d ⁊ tu vñ sis nobilis. nam ⁊ illi nisi aliq̄d laude dignū nūq̄ꝫ nobiles fuissent. G Multa sanguinis est claritas R Om̄is ꝓpe mō sanguis est cōcolor sicubi forte alter altero clarior inuent⁹ sit nō id nobilitas efficit sꝫ sanitas. G Magna est claritas ꝑntum R Quid si maior obscuritas tua est corp⁹ sꝑ ⁊ p̄rimonium sepe a ꝑntibꝫ accipitis claritatē ⁊ qui hñt raro in filiū transferūt/ ⁊ q̄ non habēt aliquotiēs in filio illā vidēt q̄ntum patre clarior cesar q̄ntū obscurior affricano fili⁹/ ꝙ si ꝑ manus tradi claritas posset q̄ꝫ clarus futur⁹ esses intelligis sed amare illū potuit p̄r illustrare nō potuit infinitam sue lucis eclipsim passus in filio sic ꝙ p̄ciosissimū habet hereditas/ iuditio testantis eximit̄ nec nisi de vilissimis reꝝ est tanta solēnitas testamēti Mille em̄ nūc tales clarissimoꝝ hōim obscurissimos heredes enumerē si vacet ⁊ si expediat summā tenes G Ingens gentis claritas est. R Nihil tibi claritas amplius prestabit q̄ꝫ vt latere nequeas si velis Ita in primis iocundissimū tibi vite latibulū ⁊ secretus rerum trames eripit̄ quitquit ages erit vulgi fabula qualiter domi viuas ⁊ quid tenes nosse vicinoꝝ studiū/ ⁊ velut exploratores ad te auus paterq̄ꝫ r̄miserint sic totū rei familiaris archanū ⁊ cottidia-

ni victus ratio quid cũ filijs quid cum suis quid denique
cum vx ore ⁊ ad vnguẽ actus oẽs ac verba de rebꝰ licz mi
nimis inqrent qdq̃ altiꝰ stomacher ab alijs maxime q̃ꝝ
nihil inter erit h̃ tue igit claritatis est fructus vtq̃ si vel
modicũ aberres dedecꝰ gentis ⁊ mõstrati desertor itine
ris longe inexcusabilis habeare h̃ est em̃ suũ ac ꝑpetuũ
gentilicie claritatis ꝛliq̃ oia cõia vndecunq̃ ꝑtũ decꝰ in
festant qm̃ difficile est clara retondere. G Clarissime
natus sum R Stulte claritas nõ nascẽdo queritur
sz viuendo sepe etiã q̃ miraberis moriendo G In mlt
ta luce natus sum R Turpitud inẽ caue q̃ obiectu lu
cis insignior fit itaq̃ ꝯspectior id infeceris in tẽbris na
tum foret adulteri ⁊ fures ⁊ om̃is turpiũ cohors tẽbras
querũt sola v̄tus lucẽ nõ refugit/feda hec ⁊ falsa nobili
tas ꝯgnoscicq̃ appetit cui vnicũ vitande infamie cõsiliũ
sit nesciri. G Antiq̃ nobilitas est generis R Aliq̃
igitur v̄tus fuit sine qua vera nobilitas nõ ẽ G Perue
tusta nobilitas est R Vetustas nimia claritatẽ rebus
eripit ⁊ parit obliuionẽ quot fuerũt nobiles familie q̃ꝝ
hodie memoria nulla est/quot tu ip̃e florentissimas vi
disti que paucis annis ferme ad nihilũ r̃diere vñ p̃sagiũ
facias de his mõ florentibꝰ deq̃ his nũc primũ erũpen
tibus caputq̃ tollentibꝰ/om̃ia tẽpꝰ imminuit cõsumitq̃
senescunt nõ mõ familie sed vrbes mũdus ip̃e infallimur
ad extremũ vergit. tu q̃ vetustate gl̃aris vide ne gl̃am ip̃a
vetustas extinxerit neue iaz radix aruerit cꝰ floribꝰ vis or
nari/oẽ qd̃ in tp̃e orit cũ tp̃e occidit vestra q̃z nobilitas tẽ
pore incipit tp̃e desinit ⁊ q̃ longa dies pepit longiorq̃
auxit longissima subruit fieri p̃t vt quo te nobilẽ esse desi
eris esse forte nobilior si seruis incepisses. G Inue
terata nobilitas est R Inanis ambitio nec suo meri
to sed aliorum obliuione subnixa/confusa sunt nẽpe om
nia ⁊ per plexa/successionum series hoc iter tibi accidit.
nõ nobilior vt ẽẽs sz ignotior Origo cũctoꝝ hõim vna
est/vnus parens hũani generis/vnus fons vniuersorum

qui vicissim mõ turbidus mõ nitidus. ad vnũ quẽq; ve-
strum ꝑuenit ea lege vt ꝙ paulo añ clarũ erat/mox obscu
rum fiat qđ obscurũ claꝝ. Ita non de fonte dubitatio est
sz q̃bus alueolis hec clari sanguinis vt dicitis ad vos vn-
da ꝓfluxerit. Hinc est vt q̃ heri arabat hodie militet/ꝛ q̃
ꝑ vrbes medias ardentẽ cornipedẽ aureis habenis rege
re solit⁹ suꝑbus incesserat/ꝑ squalentẽ campũ pigros bo
ues humili pugione solicitet. Verũq; platonicũ illud. li
ber opinari neminẽ r̃gem nõ ex ꝟuis oriundũ. neminem
non ꝟuum ex r̃gib⁹. Ita vero vicissitudo hec/ꝛ ꝯditio sta
tuũ hũanoꝝ variabil'. atz inconstãs est. vt iterabil' quoq;
sit semel ac pluries. ne mireris si vel arator ad miliciã vel
miles r̃deat ad aratꝝ. Ingẽs rerũ mortaliũ rota est. ꝛ q̃a
tractus est lõgior breuis hũc vita nõ ꝑcipit qđ nisi sic eẽt
ꝛ ligones r̃gum ꝛ agrestiũ diademata cernerent. nũc ho-
minũ mẽoriam occupatã intentamqz alijs tp̃s fallit. Et
hec est tota illa vr̃a nobilitas q̃ tu nudi elatiq; inceditis
vanũ gen⁹. H Auoꝝ clara ꝓsapia est. R Quousq;
vagaberis de te agit/tu mihi nescio quos in tuũ locũ sub-
stituere niteris/q̃ ꝓ se forte aliq̃d. ꝓ te ãt nihil nisi ip̃e tu-
is testib⁹ cãm instruxeris respõsuri sunt/ꝓinde aui isti vl'
ꝓaui clari fuerunt. dũ euulgari acie v̄tutũ sese alijs attol
lere ceꝑant. ea nobilitatis radix vltima sz ꝑge alti⁹ exqui-
re acrius ꝓauoꝝ attauos obscuros inuenies ꝛ ignotos.
Ad summã hec nominũ atz imaginũ claritas ꝛ ꝑ breuis
est ꝛ q̃ntulacunq; est. tua certe nõ est. desine itaq; tuũ no
men alienis obumbrare virtutib⁹ ne vnoquoqz situ r̃po
scente nudus ip̃e de ꝓprio rideare. H Nobilis sum.
R Quãto sit melior rustic⁹ vir fortis. q̃ ignauus nobi-
lis scies. Cũ lib⁹ raueris q̃nto sit melius nobilitatẽ fun-
dare. q̃ euertere si exemplis eges. domi milicieq; affluũt
passimqz legentib⁹ occurrũt vt ꝑte ip̃m mensor censorqz
r̃li quorũ fias ex omnib⁹ duo paria hominũ expendisse
suffecerit. Altera igit' in lante mariũ ꝛ tulliũ/in altera ho
rum aduersarios. aulũ ꝛ clodiũ ꝯstitue q̃ examen vergat
ꝛ q̃ntũ roma cedat arpino. q̃s tam cecus vt non videat.

G Nobilis natus sum. R Dixi iam verus nobil' nõ nascit' sed fit. G Insignis nobilitas saltẽ ista vulgar' a parentib' est relicta R Vnũ hoc q̃z bonũ video familiaria ꝟtutũ exempla non deerũt/ ⁊ domestici duces quorum pudeat deseruisse vestigia id si labi sinis. q̃d nisi famosum ⁊ difficile malũ est nobilitas. nescio autẽ quo difficilior est suoꝝ imitatio q̃z exteroꝝ forte ne videat' hereditariũ bonũ ꝟtus Non libens dico sed res ip̃a loquitur raro excellentis viri fili⁹ excellens fuit.

De origine Fortunata Ca. xvij

In magna genitus sum fortuna. R Vitã ab inquietudine auspicat⁹ hãc eq̃dem in ꝓprie tẽpestatem fortunã vocãt naute magna ergo fortuna magna est tempestas/ magna vero tempestas ⁊ ꝯsilijs magnis eget ⁊ viribꝫ habes nõ leticie materiã sz curaꝝ G In amplissima fortũa nat⁹ sũ. R Tu ne forte felicius cẽses magno in mari q̃z exiguo in flumine natũ esse/ q̃ si nemo san⁹ dixerit. q̃d ꝑinde felici⁹ habet nasci in palatio. q̃z in casa vbiq̃z ortos parens terra excipit. G In magna fortũa ortus sum R Aduerso sidere soluisti funẽ cura ãt q̃d si in tempestate dies acta est/ nox te inueniat in portu G In alto natus sum R Turbinib' reꝝ pates latẽdi spe p̃repta. Scitũ est illud lirici poete sepe ventis agitat' ingens pin⁹ ⁊ celse grauiori casu decidũt turres feriũtq̃z sũmos fulgura mõtes/ vt claꝝ fateor in alto nasci nec tranquillũ certe nec tutũ est/ altitudo quãlibet hũana ꝑ seip̃az inq̃eta est ꝓpe quoz fremẽs tonitruo. vñ miror q̃d ita senece displiceat. mecenatis illd̃ Ipsa em̃ altitudo attonat summa nã cũ alij hoc verbo vsi sint cur solus ille p̃hẽdit'/ nil p̃terea tam altũ. q̃ non ⁊ solicitudini ⁊ labori ⁊ inuidie ⁊ pauori ⁊ merori ⁊ infine morti ꝑuiũ sit. ⁊ sane omnium fastũ eminẽtiamq̃z mortaliũ. sola mors in planũ r̃digit. G Alto ⁊ magno natus sum in statu R Iam primũ audisti ex alto graues lapsus/ ⁊ magno rara quies in pellago/ nec in imo precipitiũ metuas. nec naufragiũ in sicco. G Principiũ fortuuatũ fuit. R

c iij

Finem respice vt reliqs sic fortũ suo multũ licet in regno quo fortunati⁹ pncipiũ eo finis infertior/nõne vides vt res hõim turbinis more voluũtur vt quietũ mare tẽpestas turbida.lucidũ mane nubilosus vesp. insequit. vt inter initia planũ iter incõfragosum desinit sic ꝓsperitatis insolentiam in puisa calamitas z letissime cursum vite mesta mors claudit z sepe pmordio dissimili⁹ finis ẽ ℭ In alto cepi ℜ Vide vbi desinas vita bõis a fine describit. z finẽ plane senties q̃ pncipiũ non sensisti. ℭ In summa fortuna editus sum ℜ Et seruoꝝ filios in solio vidimus z filios regum in ergastulis.

De lautitudine Ferculorum. Ca. xviij

lautissi

Flautissima educor familia. ℜ Multũ tibi boc videt qõ paꝝ est eritq; mox nihil an ideo magis tibi. q̃ duro agricole vermes parcẽt/ An cibo mollioze vescent auidi⁹ /nõ ioco⁹ tecũ. nec te terreo. scis z si forte dissites te illi ꝙuinio ꝓpatani escã. z forte iam tene tempus instare /certe a⁹ abesse lõgius iam non posse. nam vita breuis est. fame licitq; ꝙuine/z q̃ mensaꝝ instruit mors in pigra/q̃d tibi tunc tue lautẽ iste pfutere/ sint viderꝫ ℭ Lautissime ab infantia educat⁹ sũ ℜ Pessima puericie rudimẽta neglectis bonis artib⁹ exq̃sitis cibis. z pegrinis poculis assuefactus a puero pclarissimam in spem adoleuisti sapores atq; odores nosse mirariq; doctus eximie/z opiparas mẽsas z vasa aurea venerari neq; vt ~~vtiq; doct⁹ mos est sitiq; fero extinguere~~ sz ambitiosa semper nausea z dãnosis stomachi sarcinis mane illis occurrere/cũ tot interim in heremo sancti viri esurierint/tot in castris glorioſi duces pce sobrie atq; aspe viperint an sitibi gemmis atz epulis obsessio ℭ Huic curi⁹ fabriti⁹ cozũ canus lecta suis manib⁹ olera cenãtes fictilib⁹ atz arãtes ad vespam ieiuni quinti⁹ ac seran⁹. aut p⁹bos catho cẽsorius ꝯsul in hispaniã nauigãs vñ triũphator redijt. non alio q̃ quo remiges vino vsus/ oẽs notissimi hostes voluptatis occurrerẽt. illinc paul⁹ atz anthoni⁹ fontis ad ripam missum celitus pcientes panẽ/num verecundia ac

vt sero vt virgod fortunatiores fiant fame sitiq; verbis lenire

dolore faucibꝫ hereret iners cibꝫ. ⁊ alto niti gustus titila-
tio illa lentesceret cogitares ab his viris victu tam tenui
⁊ tanq̃ humili labore gaudentibꝫ ⁊ seruatã patriã subac
tosq̃ nobilissimos reges ac ꝑplos ⁊ q̃ victoriaꝝ difficili
ma est carnẽ ꝓpriã ac mundũ ⁊ inuisibiles hostes aĩe de-
bellatos. te inter amplas dapes ac suꝑbam requiẽ vili ꝑ
domitã voluptate B Lautissimus victus sum ẽ R
Sẽtio oẽ studiũ in eo est vt ad fundũ miserie. curiositas
feda ꝑueniat nihil est actũ cibi ac potus elegantia nisi ac
cedat ⁊ copia imo vero redundantia atꝫ fastidiũ nec suc-
currit vt augustus cesar q̃ vt puto paululũ te lautior esse
potuerat. cibi vt de illo tradit minimi fuit ac vulgarꝫ fere
Sileo cibos quibꝫ vesci solitus erat ne q̃i rusticanꝰ pr̃fa-
milias ꝯtemptui tibi sit/inter fasianos ⁊ ficedulas ⁊ pa-
uones tuos illiꝰ ꝑncipis secũdinꝰ panis ⁊ caseꝰ bubalus
⁊ minuti pisciculi rideant. At q̃nto meliꝰ fasiani isti vestri
⁊ mensaꝝ decꝰ eximiũ ⁊ gule summa felicitas apd colchõ
sꝑ et phasidem latuissent q̃ huc ad corrũpendũ orbem
nr̃m. ⁊ irritãdas illecebras aduolassent. q̃nto honestior
etas illa. de q̃ naso ait. piscis ad huc illis popu l' sine frau
de natabat ostreaq̃ in ꝯchis tuta fuere suis ne latiũ horat
q̃ ꝑbet roma diues. neq̃ pigmeo sanguine gaudet auis
B Vino fruor electissimo R Male sꝫ ꝓprie ais fruor
Hic est em̃ finis vr̃ ad h̃ nati estis q̃nto ãt tuciꝰ sitim ve-
stram vinũ debile vl' limphis debilitatũ siue purꝰ etiaꝫ ri
uus extingueret. Certe ꝑnceps idẽ de q̃ nũc loquebar vi
ni quoqꝫ ꝑcissimꝰ. nam ⁊ id scribit. fuit ter non ampliꝰ
suꝑ cenã bibens dũ in castris esset vos terdecies añ ce-
nam bibitis. ⁊ ad cenã centies. nec nũero poclorꝝ quanti
tas cedit ⁊ castra ipa ipis vinosiora sunt vrbibꝫ nulla ni
si ab ebrijs vl' expeditio vel certamẽ Nõ bibebat ille ni-
ter diu vos diebꝫ ac noctibꝫ nõ cessatis ille si sitis vrgeret
ꝓportione ꝑfusum aq̃ frigida panẽ vl' lactucule tirsum vl'
succosi pomi morsum vel frustum cucumeris capiebat.
At vos sitim cũ lenocinio occupãtes illã vnus ardẽtibꝫ ⁊
bibẽdo aliã sitim ꝑituꝝ extinguitꝫ dicam veriꝰ accẽditis

vnus ardentibus

c 4

nec in animũ venit bibere vos sanguinẽ terre ac venenũ
cicute dũ sic vinũ bibitis vt alexandro macedoni scrip-
sit androtides/q̃bus p̃ceptis si ille obtꝑasset ꝓfecto ami-
cos in temulẽtia non interemisset. vtait plini⁹. nec ip̃e in
suꝑ tandem in temulentia ꝑijsset. Dec eadẽ cibi in diffe
rentis. ac potus ꝑcitas in cũctis fere claris ducibꝫ atꝫ p̃n
cipibꝫ fuit. Et in iulio cesare singularis/que q̃ntũ vr̃e sit
p̃ferenda libidini somn⁹ vester illoꝝ industrie ⁊ gestarũ
reꝝ gl̃e collatus iuditio est G. Lautissimo fruor victu
R. Si honestis etiã rebꝫ frui vetitũ. q̃nto magis inho-
nestis ac turpibꝫ. ne te pudꝫ. in eo ꝙ ad caduci corꝑis ser
uitiũ spectat inmortalis aĩe fructũ ponis/ epicureũ dog-
ma/sꝫ in fame olim reiectũqꝫ deniqꝫ cũctis ex voluptati-
bus q̃ corporeis sensibꝫ obrepũt aĩe illas esse fedissimas
diffinitũ est/q̃ tactu gustuqꝫ sese ingerunt. ꝙ ille maxime
vobis cũ beluis sint ꝯmunes ⁊ in beluinos mores rõna
le aĩal incuruent/quo nihil abiectius hũana mors patit̃
G. Lautijs ⁊ cibis varijs delector. R. Et delectare ⁊
fruere si nil meli⁹ nosti/si nil pei⁹/pudeat more pecudis
pabulo gaudere aut recõditoriũ ferc̃loꝝ fieri ⁊ suũ dolto
munus eripe deniqꝫ sic hẽto non posse te hãc q̃ꝫ ꝓbas vi
tam diu pati fastidio est vicina sacietas ieiuniũ cibos cõ
dit nil nisi dulce ac sapidũ gustat fames nil tam lautũ ꝙ
non nausea reddat insipidũ ac sordidũ. ip̃i etiã q̃ delectati
oni huic intendunt appetitu ⁊ raritate illã acui fatentur.
vt reliq̃s copia frequẽtiaqꝫ ꝯtundi. ⁊ in nihilũ sepe in cõ
trariũ verti/ip̃e demũ ꝓfessor voluptatis epicur⁹ tenuem
victũ q̃si vnicũ suũ ꝓfessionis auxiliũ ⁊ laudauit ⁊ coluit
qd̃qꝫ sobrietati ac modestie tribuũt honesti viri. hoc ille
tribuit voluptati vt q̃ꝫlibet viuẽdi viam eligas diuersis
finibꝫ vnũ callẽ ꝑuenire noueris vno victu vtendũ tenui
sꝑ ac modico. nisi quẽ honestis ex causis. rara forte licen
tia sꝫ illesa sobrietate laxauerit. victus h̃ siccos ⁊ validos
⁊ aspectu placidos facit. facit ⁊ odore corꝑis nec sibi nec
alijs molestos Cõfer his madidos estuãtes tremlos olẽ
tes ⁊ vt ciceronis vtar v̄bis Cõfer ⁊ suadentes ⁊ ructan-

sudantes

tes tunc videbis quid inter frugalitatē intersit ⁊ crapulā ⁊ si non virtus ac aspectus ipe monstrabit/recta quo nā vergat electio/vt vix sit quispiā tam gule seru⁹ q̄ acriter re discussa non sobrietatē longe illi p̄ferendā fateat̄. Si hec spernis vt leuia nunq̄d ⁊ morbos etiā hinc nascētes mortemq; ꝯtemnes/q̄ licet p̄se ipam magis animis contemnenda sit naturaliter atq; honeste/seu certe nō turpiter inuēta sic turpibꝫ causis accersita morte nil fetidius nilq; formidabili⁹ An vero non audis eccl̄iasticū ꝯsultorem noli auid⁹ esse inq̄t in omni epulatōne ⁊ nō te effundas sup oēz escam In mltis.n.escis erit infirmitas ⁊ auiditas appropinquabit vsq; ad colerā ꝓpter crapulā multi pierunt/q̄ autē abstinens est aditiat vitā. B. Lautis ⁊ multiplicibꝫ vtor cibis. R. Asellū tuū si nimis p̄sseris opprimes/si mollius paueris calcitrabit Uēter vero depositarius male fidei est/non in efficax ꝯsiliū videt̄ ad oēs ⁊ p̄sertim gule illecebras ꝯprimēdas exitū ꝯtēplari.

De Conuiuijs. Ca.xix.

Conuiuijs glorior. R. Laut⁹ victus voluptatis ꝯuiuia sunt furoris Quid eñi nisi pampaticus furor est multos diuites a negotijs hōestioribus fortassis abstractos honorifico tedio vnū in locū cogere/⁊ multos ventres aut vacuos melius mansuros aut suo gratus implēdos arbitrio exq̄sitis ⁊ nociuis cib̄ infarcire.vbi vt vni morē gesseris palato/mltis tedio fueris atq; fastidio.raro eñi inter ꝯuiuas ꝯuenit̄ verūq; deꝑhendit̄ qd̄ ait ille Tres mihi cōuiue ꝓpe dissentire videntur poscētes vario multū diuersa palato. Quid dem q̄d non dem/q̄d des flacce seu q̄d facias.nisi vt penitus nihil des.⁊ hāc curā illis linq̄s quibꝫ nulla est.est altior cura agant qd̄libet q̄ agere nil aliud sciūt.nam si tres discordant q̄d centū faciant aut mille vix sine tacitꝫ abeūt saltem lamentis h̄ male sapuit h̄ male oluit h̄ p̄ferendū fuit illud gelidū illud intempestinū hoc meste oblatū h̄ irato vultu crudū illd̄ hoc lacerū ille famul⁹ segnis h̄ preceps hic sudaster hic cōtumax hic clamore offendit hic

silentio ille illotis vasis aq̃ tepidam hic vinũ molle por
rexit his querelis nõ tam aule q̃ vi resonãt ⁊ platee nec
in merito nã q̃d attinet iocundi⁹ domui sue p̃mansuros
p̃cib⁹ fatigare/aut quorsum ⁊ sumptus inutilis/ ⁊ fupua/
cuus labor atz vnũ in atriũ turba ꝯueniẽs nisi vt te vici⁹
nie ostentes ⁊ q̃si de ꝯuiuijs tuis pedester agas volupta
rium triũphum/sic tubis cymbala ꝯcrepant ꝫ appare⁹
at pompe om̃ia tribui caritati nihil/finge postridie vnũ
aliquẽ cõuiuaꝝ tantillo egere q̃nti sua ꝯstitit ꝑapsis. nũ
quã id a cõuiuij dño impetrabit nẽpe non id ille p̃stitũ sz
sibi/q̃uis ita esse nõ sit dubiũ/solẽt tñ vbi ad mẽsaz ebrij
dierãt affirmantq̃ aliq̃d ꝑcusses epulis his ferme v̄bis
vti. ꝑ hãc inq̃unt q̃ sil' facim⁹ caritatẽ quib⁹ rite respõde⁹
atur. imo vero ꝑ hãc ebrietatẽ ⁊ hãc crapulã/vera demũ
hec caritas esset si ieiuni ⁊ sicci ⁊ q̃ in vr̃am ꝑniciem efun
ditis in vsus paupeꝝ verteretis tunc caritate nõ in pro
prie iuraretis nũc ad vr̃a ꝯuiuia fastidiosi diuites cogun
tur/famelici paupes excludunt̃/vobis s. existimantib⁹ glo
riosum claris hospitib⁹ habundare/nec deest p̃ter vulg⁹
fontem om̃is erroris auctor insignis est cuiq̃ vt mihi vi
detur ait cicero Valde decoꝝ patere domos hõim illustri
um hospitib⁹ illustrib⁹/plane vir egregie q̃ referre vicem
valeant sz egentib⁹ clausas esse/q̃ in re haut indigne for⁹
sitan notatũ a lactantio ciceronẽ nouim⁹ q̃ meli⁹ ꝓfecto
illõ a libri sz eodem libro hoc maxime inq̃t officiũ est vt
quisq̃s maxime opis indigeat. ita ei potissimũ opitulari
qõ ꝯtra fit a plerisq̃ a quo em̃ plurimũ sperant/etiã si ille
his non egeat tñ ei potissimũ inseruiunt/ bñ nũc ais cice⁹
ro ⁊ vere nam ⁊ ita fieri debz. ⁊ a pl'imis ꝯtra fit. sed vt ad
rem r̃deam si querelis ac fastidio ꝯuiuaꝝ vis carere. con⁹
uiuijs abstine hñt ~~vt~~ vtrũq̃ fortassis q̃ ꝯuiuio interfuere
q̃ arguant q̃ grauent̃ q̃ h̃ ip̃m arguit q̃ cõuiuio nõ inter
fuit non iam ille ꝯuiuia est sz impudentissim⁹ ꝑasitus cu
ius lingua non plurꝫ extimãda q̃ gula est/q̃ nõ mõ non
metuẽda est sed optanda non nũq̃ dicente satirico/nam
q̃ comedia min⁹ q̃s melior plorante gula/tales aliq̃ apõ

comicos describunt letisq; risum excitant q̄ visi auditiq; coram q̄ant facere/ hec deniq; summa est ꝯuiualē cēsurā nō ꝯuiuando euaserꝭ/ pasiticos morsus ac rabiē ridendo ⁊ ꝯtemnēdo fugaueris/ non est alia ad q̄etem via. G Conuiuijs vaco. R Pulchrū tibi studiū delegisti q̄d huic gustui ꝯueniat q̄d illi. q̄bꝫ aut cōcupiscenda fames ferculis/ aut irritanda salsamentis. en p̄clarā vtilēq; phie ptem q̄s p̄mus/ q̄s scd̄s/ q̄s terti⁹. ingratū stomachū e cibus p̄mat. q̄s vini fum⁹ cerebro gratiores nebulas effundat. G Cōuiuijs delector. R Si sic accipiat vt verbum sonat ⁊ vt senserūt maiores vr̄i nōis hui⁹ auctores/ nō mō non arguaz sz laudabo dulce est em̄ ⁊ optabile ⁊ honestū amicis cōuiuere. sed cōmessationem cōuiuium appellatis. turpissimeq; rei pulcherrimū nomē in ponitis quasi vero non possit cū amicis viui aliter q̄ꝫ edendo ⁊ bibendo. ⁊ non meli⁹ cogitando ⁊ loquendo cū ⁊ docto homini ⁊ erudito vt ait cicero ip̄e viuere sit cogitare ⁊ nil ꝓfecto sit dulcius noto ac fido colloq̄o amicoꝝ. nolite g̊ rem fedam pulchro velo tegere trans lucet em̄. ⁊ qd̄ cōuiuium d̄r cōmessatio esse scitur Audite poti⁹ apl'm paulū clara voce vos a malis inter cetera a cōmessatōibꝫ ⁊ ebrietatibꝫ dehortantē ⁊ videte ne ad turpia nōim splendore rapiamini. G Conuiuia me delectāt. R Dic qd̄ est commessationes potationes epulationes viscerationes hoc si delectat accipe vilis tu vilis rei debitor. At si clare stultus tu stulte solicitudinis seruus es. G Conuiuijs gloriaz quero. R Mos est vester ibi querere vbi quod queritis non est. G Spero gl'am ꝯuiuijs. R Falsa est gloria verus error. alexandrum macedonem ꝯuiuijs indulsisse vsq; ad funestā ebrietatē legim⁹ luciū v̄o vsq; ad ꝓfluuiū amentis impēse flebilemq; imperij iacturam Quero alios duos quem mihi sanum principem quem sobrium regem his intentum dabis nam philosophos ac poetas egregios memorare necessarium non est. multoq; minus sanctos viros ⁊ omnino omnes grande aliquid pium ve animo agitantes

Quibus omnibꝫ haut dubie tota ea res infamis ⁊ in visa est. G. Gloria mihi apud vulgꝰ ⁊ multoꝝ gr̃a ex cõuiuijs ꝑta est. R. Vilissime mercis ingẽs ꝑciũ totũ fieri vt gule complaceas aliene Credo ãt. Sunt quos gula vrget. frenat inopia his nihil est gracius q̃ꝫ aliena cura. ⁊ in pensu freno illo absolui/ qđq̃ꝫ ꝑ se neq̃unt ꝑ alios adipisci/ q̃ h̃ eis ꝑstant clari apđ illos dũ illđ faciãt ⁊ famosi sunt finge desinere sil' desinẽt clari eẽ. tãdẽ vt ego quoꝫ iam desinã hec summa est Conuiuaꝝ ꝯditio delicata est ⁊ querula longeqꝫ difficilis ⁊ de parasitis breuẽ accipe regulam. dũ illos affantĩ paueris rodent arridebunt. plaudent manibꝫ laudabũt viꝝ optimũ liberalem deniq̃ꝫ patrie pr̃em dicent nihil ad vltimũ g̃aie adulatõis obmiserint de q̃ satiricꝰ loquẽs adulandi gentẽ prudentissimam ⁊ ꝯmendã asseruit nationẽ ⁊ reliq̃ pueris quoqꝫ notissima Sin aliqñ ~~cesarius~~ cessaueris siquidẽ sponte auꝝ sordidũ miserum diffamabunt sui inopia homũculũ nõ malũ certe sed stolidũ ⁊ ineptũ teq̃ꝫ tuãq̃ꝫ domũ fugiẽt vt stopulum tunc intelliges illud fla cti. diffugiuut cadis cũ fece secaꝝ amici De his quidẽ loquit̃ amicis q̃ mensas secunt̃ Veri enĩ maxime in aduersis herent. ⁊ illas domos auidius frequentant. quas fortuna deseruit his ineptijs ⁊ difficultatibus vt occurras in tempore ⁊ cõuiuas tumidos ⁊ scurras aridos. Horumq̃ꝫ omniũ voces ⁊ sententias/ iam nunc disce contempnere ⁊ sic habeto. nihil leti recto esse iuditio. vbi totũ voluptati tribuat̃ nil virtuti. caducum deniq̃ꝫ malis artibꝫ partũ nomẽ eamq̃ꝫ vulgo q̃ gloria dicitur apud doctos infamiã esse non gloriam.

De Vestibus exquisitis ac nitidis Ca. xx.

Ategregie vestior. R. Que pura sunt nuda videri amant. mos est feda coloribꝫ abdere. G. Exquisitissime induor. R. Pudebit cultus exterioris quociẽs q̃d eo tegit̃ cogitab̃ Insana n. ambitio est fimũ tegere purpura G. mũdissime vestior. R. nõ audisti q̃d ille ꝟ fortissimꝰ apđ crispũ dicat mũditias mlieribꝫ cõuenire laborẽ viris. G. vestitus insignis ac mollis est.

R. superbie vexillũ indusq̃ꝫ luxurie. G. vest̃ singlis et insolitae

R. Non obitiam tibi sacras paupes/ ⁊ seminudos/ ⁊ rigidis atq; hirsutis togis hibernũ frigus arcentes. Scio q̃dem ꝙ peccatrix opulentia sctãm spernit inopiã Idem ille ditissimus hõim cui⁹ altercatiõe retro tertia memini veste non temere alia q̃ꝫ domestica vsus est ab vxore sorore ⁊ filia ne potibusq; ꝯfecta nam ⁊ hoc de illo scriptũ est Sic ille cunctoꝝ dñs paucas q̃dem sibiq; iũctissimas feminas fatigabat tu fortasse alioꝝ ꝟuus/ disiũctissimas fatigas gẽtes tibi nent/ tibi pectunt tibi texũt. belge tibi ꝑse tibi seres tibi m̃di. tibi tiri⁹ murex vacat/ tibi flagrãs bacca hispatis pendet arbusculi/ tibi oues albicãt britanice/ tibi indica sãdix rubet. vterq; tibi sudat occeanus augusto aũt vxor filia sororq; cũ neptib⁹/ eo vsq; decreuit virtus creuitq; suꝑbia sic ꝯtratrio deli tatis exẽpla modestie Viluerũt Inuictu igit̃ ac vestitu mlti optimo principũ ꝯtempto post pessimos abiere gaiũ dico ⁊ reliquos quorũ vẽtri ac tergo nec ciuil' vnq̃ꝫ nec virilis nec roman⁹ certe nec hũanus sed insan⁹ ⁊ nũc femine⁹ nunc diuin⁹ ab omni ãt ꝑte ꝓfusus atq; monstrific⁹ cult⁹ fuit. H. Exquisitissime induor. R. Operosior ornat⁹ ⁊ suspitio[illegible] cure in gentis formosis forme gr̃am imminuit ⁊ fulgore suo deformiũ mendas ꝓdit/ oculosq; ꝑtereuntium ad spectandũ excitat itaq; nulla re peius sibi ꝯsulit deformis hõ/ q̃ꝫ dũ formosus vult videri. vestis insignior cultusq; corꝑis q̃ ad formã querit̃ mouet risus. H. Electissimis coloribꝫ exornor. R. Natura rerũ hũana arte nõ vincit̃ sepe etiã q̃si indignãs se temptari quo maiore nisu ꝑmittit̃ tergiturq̃ꝫ/ eo magis attollit̃/ eminetq;. natiuã natalis corpusculi feditatẽ nec colores alterãt nec odores q̃n aut ꝯspectam magis efficiũt aut suspectã. G. Preciosis ac varijs ornamẽtis ambior. R. Pone in feretro aureo cadauer pallidũ/ gẽmis illud ostroq; circũda quo pl⁹ ornatus eo pl⁹ erit horroris. neu ꝙ loquor ad iniuriam trahas origo nõis inq̃renda est siq̃dez a cadẽdo d̃r cadauer cur nõ vt mortui sic viuentis recte d̃r nempe illud cecidit hoc casuꝝ est caditq̃ꝫ ꝯtinue. H. Nouus ⁊

insolitus cultus est mihi R. Non est locus vt desleam vtq; execrer ludibria hec habituũ externoꝝ q̃s vobis ab extremis mũdi finib; furibunda pñs etas intulit s; dij homines q; male oderit has belluas humana effigie fermo animo lingua latina barbarico ve habitu/ cõpto femineam ad moliciem capillo/ morib; ad aprinã duriciẽ horridis atq; incultis hinc obscenũ corp⁹ impudentissime detegentes. Illinc mentiũ leuitatẽ vana v̄tice volucrũ plumis exterminantib; aptissime designantes an vero tam vigiles mgr̃i an tam dociles discipuli pl⁹ odij mereant̃ in dubio est q̃rũ ingenijs effectũ vides/ vt inter minimos ducesq; inter storta ⁊ matronas ꝓpe iam nil sit aspectu/ nec dum sistit sed indies ꝑpens crescit ⁊ variatur insania. intersit

De Ocio ⁊ Quiete. Ca. xxi.

Ocium quies ve a laborib; obtigit. R. Duo humane vite bona g̃tissima nisi vsus in modic⁹ mala grauissima fecerit/ qd̃ multis fecit ⁊ totidem corpis atq; animi pestes tumores corpi pientes animoq; rubiginem G. Ocio fruor iocũdissimo. R. Vtor dic nulli em̃ hac re fruendũ s; vtendũ multis hz doctrina salubrior. G. Delectabile ociũ est mihi. R. refert multum hoc ip̃m ociũ/ q̃le sit duas nempe spẽs ocij diffiniũt operosi/ alterã atq; ip̃a in requie laborantis ac circa studia honesta soliti quo nihil est dulti⁹ alterã inertis ⁊ languidi ⁊ solã req̃em ꝯplexi quo nihil fedi⁹ nil simili⁹ est sepulchro De p̃mo igit̃ sepe magna q̃dam opa ⁊ mũdo vtilia ⁊ suis auctorib; gl̃osa ꝓueniunt/ de scd̃o autẽ nihil vnq̃ nisi in glori⁹ torpor ac marcid⁹ primũ illud rite ph̃antib; hoc scd̃m pigris ⁊ ventri somnoq; deditis oportunũ vbi nullo interpellãte edant licenter ac dormiãt. G. Optata ꝑ fruor quiete R. Quies illa q̃ fruendũ erit nullũ finem habitura non est h̃ vide ergo q̃ q̃ete gaudeas. G. Quietem ex optatam repiꝛ R. Quietẽ dicis an accubitum vis dicere an somnũ quẽ mortis cõsanguineũ poete quidam/ alij mortis imaginẽ dixere vtriq; ꝑ ꝓprie G. Dormio ⁊ quiesco R. Atqui ⁊ euntes sepe animo q̃escunt.

ꝛ sedentes iacentesq3 animo laborāt/ꝛ somnꝰ ip̄e anima
lium q̄es dictꝰ suos h3 abditos labores visionūq3 ꝛ fan
tasmatū turbidos tumultꝰ atq3 horribiles/de quo deum
familiariter alloquēs scūs ꝛ afflictus ille vir querit̄ • B
Ociosus in thalamo requiesco. • R • Uter queso putas
dulcius q̄escit an vacca in suo rure dormiēs/an scipio in
affrica cū hostib9 pugnās/catho cū anguib9/regulus cū
vtrisq3/nec q̄es sine gaudio. nec sine virtute. verū gaudi
um esse p̄t. • G • Reiectis laborib9 grato recreor sopore.
R • Labor materia est v̄tutis. ꝛ gl̄e. hūc q̄ reicit/Contra
ꝛ vicij ꝛ infamie materia sopor est nimiꝰ/q̄ mltos ad ꝑpe
tuū soporē vrget atq3 p̄cipitat fouet/ille libidinē corpa pre
grauat eneruat animos frustrat ingenia. sciaz minuit. me
moriam extinguit. parit obliuionē. nō sine cā insomnes
industrijq3 laudant̄. somnolētes non laudatos cernimꝰ
sed inflatos. ꝑinde vt somniū q̄dam mortē dicūt. sic vi
tam alij dixere vigiliā. inter mortē vero ꝛ vitā vide quid
eligas Vigilandū certe ꝙ sapientib9 placz ad hoc saltem
vt longior vita sit. • S • Longo ꝛ mīme interrupto som
no r̄creor. • R • Bñ si non curis mordacib9 auaricia am
bitione metu merore aut amore impio Male āt si nō ho
nesti studij cuiuspiā cura sopor abrūpit̄ ꝓfecto ppl̄is ster
tentib9 vigilant reges sopitoq3 duces vigilāt exercitu qd̄
ꝛ res docet. ꝛ ilias ꝓbat omerita nobilioribꝰ animis cure
vigilis impendēt. s3 sobrie ac salubres augustū cesarē p̄n
cipiū maximū atq3 optimū. somni breuis accepimꝰ curis
q3 etiam crebris inter rupti tu contrario gloriaris • S •
Profunde dormio • R • Et gulosi ꝛ libidinosi ꝛ iracū
di brutis animantibus viuis tamen/somnolenti ac so
piti dumtaxat mortuis comparantur. ꝛ quod ad illā par
tem tp̄is attinz nihil differre felices a miser̄ ph̄icā scis eē
sniam/iure vt ꝑs illa ꝑ virib9 euitāda q̄ solā int̄ hōies
dr̄az somnioꝝ linq̄t sic sectāda ꝯtraria ē. nil difficultatis
allatura volētib9 si ꝑ leui eñi gl̄a aut lucro exiguo ꝛ bella
tores ꝛ mercatores ꝛ naute totis sub diuo noctib9 ꝑuigi
lāt Illi q̄dē inter hostiū insidias. hij hoste q̄lib3 peiores.

inter fluctus ac scopulos/tu verã gl'am/lucrũq3 ingens/
inter dei laudes ac libellos tuos ꝑtem noxiũ vigilare nõ
poteris. G. Uigilijs defessus somno tot⁹ incubui. R.
Sic est non mutatis stilũ cuncta vno fere mõ agitis ⁊ q̃
deus ip̃e vl' natura vel ars autẽtica ad obsequiũ vob̃ de-
dit/ In vr̃m dedec⁹ damnũq3 cõuertitis/potũ cibũq3 ad
ebrietatem ⁊ crapulã ociũ ⁊ q̃etem ad somnolentiã ⁊ mar
corem/ valitudinẽ ad voluptates formã corꝑis ad libidi
nem robur ad iniurias. Ingeniũ ad fraudes sciam ad su
perbiã eloquentiã ad discrimen/domiciliũ ac vestitũ ad
pompã inanemq3 iactantiã/opes ad auaritiã ⁊ luxuriaz
ꝓlem ⁊ ꝯiugiũ ad metum ⁊ solicitudinẽ immortalẽ. Ite
nunc stupete ⁊ querimini de fortũa ⁊ malis vr̃is ingemi
scite/de bonis mala facitis. deq3 celestib⁹ donis cõpedes
vobis ac laqueos ⁊ vincl'a anime ꝯflatis. G. Sõno
placido delector. R. Ac non mõ reges ⁊ duces ⁊ princi
pes ⁊ ph̃i ⁊ poete insuꝑ/⁊ familiaꝝ ꝑtes vigilãt. ac nocte
ꝯsurgunt qd̃ ad sanitatẽ ⁊ iconomiã ⁊ ph̃iaz vtile. ait ale
xander/s3 fures etiã ⁊ insidiatores qd̃q3 est miserabilius
insaui ec̃ amatores. quos suaꝝ mulierculaꝝ mẽoria desi-
derium ve excitat. tu vero v̄tutis amore sõnũ oderis/vi-
cijs amicũ. vt eleganter ait flact⁹ Ut iugulent hõies sur-
gunt de no cte latrones n̄te ip̃m ꝓues nõ exꝑgisceris pu-
deant tantũ sꝑ in vob̃ posse turpes causas. ⁊ nil posse pul
cerrimas. G. Nullo vsq̃ interpellãte totis noctib⁹ qui
esco. R. Uidet̃ q̃dem arestotiles ꝙ supi⁹ attigi. ita vi-
tam hõis ꝑtiri. vt dimidiã ꝑtem somno tribuat/dimidi-
amq3 vigilie/dũ ꝓ ꝑtẽ dimidia. nõ differre studiosi vitaz
ait a stulti vita Et si q̃dem ꝓ somno noctẽ ꝓ vigilia diem
vult intelligi. r̃cta fateor ac vera diuisio est eq̃s em̃ ꝑtib⁹
tempus inter sese diuidũt. At si sic accipit̃ equas spatio
inter ꝑtes differentia certe alia ingẽs est\nulla enim acri
or est nulla altior cogitatio q̃ nocturna nulla ꝑs tꝑis stu
dentib⁹ aptior Sin ãt somnũ ip̃m dimidiam tꝑis ꝑtem
dicit mirabile dictũ est ex ore tam studiosi ⁊ tam docti ho
minis Absit enim ab anima bñ instituta ⁊ bene studijs

intenta. dimidiũ tpis dormire. cum q̃rtum suffecerit qui
bu sdam. ⁊ terciũ voluptuosisq; sufficiat Noctu q̃dẽ sur-
gere q̃libet anni pte consiliũ est absit vt noctẽ non hiber,
nam mõ sed estiuã totã dormiãt. / q̃ grandẽ aliq̃d moliun
tur ceterũ semel illã fregisse sufficiet fortassis. q̃dq; vigili
arum anticipatũ erit breui si res poscat meridiana vici-
ssitudine restaurari p̃t. At prumalis hore noctis sepius
rum pẽde psallendũ studendũ legendũ scribendũ cogitã-
dum ꝯtemplandũ querendũ aliq̃d noui ingenio sp̃ est. ⁊
q̃d studio q̃situ fuerit memoria repetendũ / audiendusq;.
Iheronim⁹ ad eustochiũ scribẽs noctib⁹ bis terq; surgẽ
dum inq̃t reuoluendã de scripturisq; mẽoriter r̃tinemus
deniq; his studijs fatigati oculi alterno sopore r̃creandi
⁊ breui q̃ete recreati alterno exercitio fatigandi erunt. ne
totis noctib⁹ dormiendo ⁊ culatre incumbendo sepulta
cadauera videamini motu crebro atq; honesto vos ⁊ vi
uos ⁊ virtuti deditos comprobate.

De suaui Odore. Ca. xxij.

Suauibus delector odorib⁹ R. Hij vel victui vl̃
vestitui subseruiũt de quib⁹ q̃d sentiã audiuisti
G. Odorib⁹ studeo. R. Odoꝝ alij gulã alij li-
bidinem irritant hoꝝ appetitus incõtinẽtie notã subit
q̃ p̃sertim vehemẽs / alij ꝓpter seip̃os repetunt̃ / hoꝝ studi
um non turpitudinis nẽpe sed vanitatis arguit̃ Vñ est
vt muliebriũ vnguentoꝝ odor aut dapũ quã floꝝ turpi
or aut pomorũ sit Eadem rõ est eaꝝ delectationũ / q̃ auri
bus oculisq; ꝑcipiunt̃ Si vnq̃ ethicis applicuisti aim̃
nosti hec neq; te nũc doceo. s; note veritatis ad memori
am retraho vt hui⁹ generis oblectamẽta videas. vl̃ feda
esse vel leuia. G. Odorib⁹ opam do. R. Bone vtinã
fame cui⁹ odor bon⁹ q̃; d̃r alijsq; maior mlto latiusq; sen
sibilis q̃ aromatũ si terant̃ aut sulphuꝝ si crementur / de
his odorib⁹ nõ aures s; mens iudicat. G. Bonis odo-
ribus delector R. Si sensui pares ⁊ voluptati inhias
vt dictum est aut obscenũ aut inane si valitudinis curã
geris excusabile / modo ꝯdimentũ rerũ omniũ

modus assit/confortat em̄ tabescentē spm̄ odor leuis/sz
ad omnia valet illō comicū neq̄d nimis/est āt vt in mul
tis in hoc q̄z naturaꝝ infintta varietas non solū inter ho
minem atz oēz sz inter gentē etiam ac gētem siq̄dem vera
fama est q̄z magni nō respuūt auctores/gens q̄ gangꝫ fō
tem accolit om̄is tibi expers solo mali siluestrꝫ odore alit̄
pegre ꝓfecturi nil nisi bonū illud malū ac vtile circūferūt
tam fetoris impaciētes vt sicut eos pur⁹ nutrit sic infect⁹
odor interimat/delicata ꝯplexio q̄ sic iuuat ⁊ peat Hinc
gens om̄is ad ortū solis obuersa celiq̄z molicie delinita/
vt ciboꝝ negligētior sic egētior atz appetentior est odoꝝ
⁊ inde nimirū hec p̄mū curiositas vos inuasit Assirij ara
bes ⁊ sabei vr̄is armis edomiti/suis vos odoribꝫ domue
re quibꝫ aliq̄m diu rigida patrū ⁊ inuicta sobrietas obsti
tit vsq̄z adeo/vt q̄nquagesimo ac septuagesimo anno vr
bis cōdite g̅ui edicto a sensoribꝫ caueret̄ nec q̄s in vrbem
ip̄am vnguēta externa ꝯueheret Nō mlto āt p⁹ moderno
rum vicijs vt assolet veteꝝ scita rūpentibꝫ in senatū ip̄m
edicti tal̄ auctorē victrix lasciuia penetrauit G Liben
ter bn̄ oleo K Peregrini odores atq̄z oē artificiū bene
olendi ꝓprij naturalis nō boni odoris argumēta ⁊ latēti
um sunt signa defectuū ob hoc ip̄m atq̄z ob illā ne dū vi
ro sed ne hōesta q̄dam femina dignā curā solita sensuz vi
ri fortis offendere meministi adolescētis ill⁹/q̄ dū vt erat
vngēto illitus ꝓcollata p̄fectura vespasiano principi gra
cias actur⁹. an̄ eū staret ille hausto mox odore substoma
cans acri supcilio voce aspera/mallem inquit aliū oleui
ssem Si increpitū sine honore inhibitis se r̄scissis iaz cō
cesse gr̄e lr̄is bn̄ olidū dimisit ita cū sp̄ dedecori sint odo
res huiuscemodi/interdū etiā damno sunt maxime vbi
moꝝ grauis ac mascul⁹ censor sit/q̄d ꝙ q̄busdā fuere pe
riculo nam ⁊ illud nosti. vt plauti⁹ senatorij vir ordinis
triū virali ꝓscriptōne metu mortis salernitanis latebris
abditus vngēti ꝓditus odore sibi q̄dem ꝑniciem ꝓ scrip
toribus autem suis excusationē seuicie q̄siuit/nam quis
non iure censum diceret eū. q̄ eo tp̄e reipublice tantoq̄z

suo priuato discrimine vngenta etiam nunc oleret. B
artificiosis odoribꝫ assueui R Dissuesse si ꝯsiliũ meũ
vis/turpius est enim artificiosis quãq̃ simplicibꝫ assue-
uisse/omne qd̃ turpe est quo artificiosius eo fit turpius.
honestatis ornamentũ aliquis inhõestatis est tumulus
adde qd̃ est fedi⁹ hodie q̃ olim q̃uis enim roma vt dixi
⁊ q̃ grecoꝝ ꝓpe romã dixerim lacedmõ huic pesti ex asia
venienti q̃i armate hostiũ legioni ferriq̃ moribꝫ atꝫ edi-
ctis obstiterint. ad extremũ tñ mollis vngentoꝝ sil'qꝫ vi-
ciorũ acies fefellit excubias in europam transijt ⁊ fortissi
mas gentes vicit Et qñi singula ꝓsequi longũ est eximij
asprimi ac laboriosissimi viri mollita duricie de r̃liq̃s cõ
iecturam facito siq̃dem in medio belloꝝ estu ille inuict⁹
ac barbar⁹ cruento cum exercitu vnct⁹ est hãnibal/pene-
trabilia/sed penitrabiliora sunt vicia illa q̃ eneruati ducis
sunt/vicia itaq̃ eneruati ducis ac militũ quorũ tam stu-
penda primordia fuerãt/q̃lis decuit exitus fuit quo effe
ctum est vt cũ multũ sp affricam virtutibꝫ hãnibalis. tñ
vnguentis aliq̃d deberetis/expediebat illis vt sicci essent
vobis vt vngerent ⁊ ex illo sane m'tis secul'/sic iste mos
inualuit vt labor stuporqꝫ sit legere/ q̃ de hac re in vtrisꝫ
l'ris scripta sunt Et q̃d pluribꝫ moror vsq̃ ad illi⁹ pedes
quo nil alti⁹ vnguentũ venit/ꝙ ip̃e q̃ omnẽ molliciẽ ani
morũ atqꝫ oẽs illecebras voluptatũ extinctur⁹ aduene-
rat passus est non vnguento q̃dem sꝫ pietate delectat⁹ ac
lacrimis offerentis Jam vero pedetentim vsus hic abijt
vt cum in multis etas vestra maioris gl'e impar sit/in h̃
excellere videatur ꝙ vnguentaria non est. ⁊ qui his capi
tur non cõmuni tempore sed proprio quodam animi vi
cio laborat. B Bonis odoribus illicior ac delector
R Fieri non potest qui nue delectabilia sint natura
⁊ illiciant ⁊ dum presentia sint delectent. Sapientis he
brei dictum est vngentis ⁊ varijs odoribus delectatur
cor quamuis vnguento quidem non tam mihi delecta-
tio videatur in esse quam fastidium sed vt insit odoribꝫ
meo certe consilio absentibus

resistendū contemptu ꝛ obliuione pñtibꝫ vtendū modi-
ce neq; vllū his studiū impendendū/ne te vel tacitꝰ vlti-
marū viliūq; reꝝ mancipiū fateare/ne ve hūc articulum
longius trahā inhonestis odoribꝫ vt rebꝫ omnibꝫ virilē
effeminantibꝫ aīm vetitis ac seclusis in r̄liquis augustī
in sententiam amplector de illecebra odoꝝ inq̄t. nō sata
ga nimis cū absunt non r̄quiro/cū assunt/nō respuo pa-
ratus eis etiā semper carere idem fac ne qñ bonis odori-
bus male oleas aut odiosis mūditijs odiosus sis

De dulcedine Musice. Ca. xxiij.

Cantu delector ac fidibꝫ. R. Aliq̄nto meliꝰ lacri
mis atq; suspirijs p̄stat eñi flendo ad gaudiū q̄ꝫ
gaudēdo ad gemitū ꝑuenire. G. Cantibꝫ sonisq;
ꝑmulceor. R. Et fere cantu fallunt̄ ꝛ volucres illō mi-
rabilius ꝛ musica q̄ꝫ dulcedine pisces tāgi nota tibi ario
nis ac delphinis est fabella tā ꝑ vero habita vt ip̄is aīa-
libus sit inserta. Multi quidē scriptoꝝ illustriū memine
re mirabili eleganti⁹ nēo q̄ꝫ herodot⁹ graie pr̄/istorie asti
pulant̄ imagines enee/illic vbi e tanto ꝑiculo incolumis
p̄mū terris appulsus est/natātꝫ piscꝫ tergo insidēs fidicē
adhec sirenes cātu fallere creditū. illud vero non creditū
sed comptū vt cottidie blandis verb̄ hō hōiez fallit ꝛ ad
summā quid/apti⁹ ad fallendū. G. Musica suauitate
delinior. R. Et aranea vt aiūt añq̄ꝫ mordeat. ꝛ medic⁹
linit anteq̄ꝫ feriat/ꝛ auceps ꝛ mulier quē fallere vult deli
nit ꝛ predo quē ꝑimit/ꝛ polip⁹ quē demergit amplectit̄ ꝛ
quidā pessimi hōim nūq̄ꝫ terribiliores sūt q̄ꝫ dū se gestu
ꝛ voce leuissimos ostendūt/q̄ in p̄mis de domitiano pri
cipe lectū est vix illa est sine suspitōe delinitio. G. Can
tu gaudeo ꝛ exultor. R. Caue nam scriptū est extrema
gaudij luctus occupat. ꝛ rursus añ ruinā exaltabit̄ spūs.
G. Cano dulciter. R. Nescis an vltimū ip̄e p̄dulciter
morti ꝓxim⁹ olor canit. plures enim gaudio q̄ꝫ tristicia
periere solito dulci⁹ canentē inter ip̄a soni suspiria exspi-
rasse r̄cens fama est. G. Cantu ꝛ tibijs delector. R.
Non inmerito quidē singuli eñ dies te ꝛ hore ꝛ momē-

ta ad sepulchrū vehūt quo cū cantu ferri vestere nūc etiā
mos est antiq; t tibijs ferebant. Ūñ est illō stacij pōpinij
tibia cui teneras manes tibi vtraq; funeris pōpa placet.
illuc te licet ire nō fētias absq; vlla reḉe ꝓperas. G. Lā
tu moueor R. Ad quid ꝛfert est haut dubie in animis
hominū generosis maxime potētissima musica/sed effe/
ctus supra fidem varij vtq; omittā quibꝰ res nō eget bos
ad leticiā inanē hos ad scm̄ ac deuotū gaudiū piasq; nō/
nūq; lacrimas mouet q̄ varietas in diuersas snias mag/
na trapit ingenia. nēpe anastasius vanitates fugitās ca/
nendi vsum in ecclesijs interdixit Ambrosi⁹ pietatis ap/
petens vt caneret instituit Augustin⁹ vtrūq; se passum t
difficile binc sibi negociū dubietatis exortū inter ꝓfessio
nes suas pie meminit G. Delectat canere. R. Graya
olim delectatio nunc est vra apō illos q̄dem cant⁹ ac fidi
um ignarus quisq; esset indoct⁹ habebat qō themistodi
attico grecoꝝ clarissimo eo q; lirā in epulis ꝛcusasset. aci
ci dissere epaminōdā vero thebanū hāc fortassis infamiaꝝ
declinantē ꝑclare fidibꝰ cecinisse/auctor est cicero. mirꝝ t
socrates talis senex fidibꝰ operam dedit/ne miremur alcibi
adem ab auūculo pericle tibie studio traditū apud illos
honestissimo vt inter liberales artes hāc q̄q; ꝓdisceret G.
verecundi pueri laudem⁹ ingeniū/q̄ cū ab insigni tibici/
ne ad idipm̄ accito oblatas tibias ori applicuisset t colle
cto spū genas inflasset/animaduersas deformitate vult⁹
erubuit/atq; abiectas tibias aspnat⁹ fregit meruitq; licet
tenera etas exemplo eē. vt toci⁹ ppū ꝓsensu ex tunc athe/
nis tibiarū vsus abolesceret aī vos t si nō illō ardēs mu/
sice studiū puenerit/omniū p̄cipū mentes occupatura
occupauit tñ aliquoꝝ aīos pessimoꝝ maxime gai⁹ q̄ppe
cantādi studiosissim⁹ saltandiq; fuit. Nero q̄ntū citbare
studio dedit⁹ fuerit t q̄ntam curā vocis habuerit incredi
bile dictū est. Jd enim vero stultū penituq; ridiculū q;
nocte illa/q̄ sibi vite vltima mūdo ārespirandi vl̄ modi
cum p̄ma fuit inter querelas q̄s vicina mors t pñs me/
tus doloꝝq; dictabāt illud crebri⁹ atq; misera

bilius defluit non q tantus princeps sed q tantus mu/
sicus periret Ditto alios ad hanc vestrā q nūc agit etatē
licet pitior venit tñ auriū voluptas q caste ac sobrie dele
ctari humanitas q̄dam capi aūt ꝛ mollit iniustari vani/
tas multa est S Suauib⁹ vocū modis cū delectatōne
vtor R O si audires scōrum suspiria/o si hinc aures tu
as damnatorū gemit⁹ ac lamēta pcellerent hinc btōrum
iubilus ꝛ cantus angelici atq illa celestis armonia quā py
thagoras ponit/alexander euertit cicero noster instaurat
tibi āt pietas fidesq suggerit esse tibi ppetuas ac p̄dulces
voces ꝛ si nō celorū ac celestiū incolarū p̄mā illā ꝛ eternā
cām sine fine laudantiū/si hec in quā omnia tuis aurib⁹
inferent q̄s clare discerneres q̄s ocent⁹ dultior q̄s ve salu
brior nunc surdo sensui soni iudiciū omittitis de q̄ hac/
tenus qua q̄dem res nō nullis forte videbit magnos tñ
viros exercuit nec sine causa diuini plato vir ingenij mu
sicam arbitrat⁹ est ad statū siue ad corruptionē morū ac
reipublice ptinere. De Choreis. La.xxiiij

Choreis gaudeo. R Mirabar nisi fidiū cantus
ꝛ tibie choreas suscitārēt ꝛ p̄scripto de more vani/
tatem vanitas sequeret verū maior multoq⁹ defor
mior ex cātu eñi dulcedo aliq ꝛ sepe vtilis ac scā pcipit ex
choreis nihil vnq⁹ nisi libidinosum aut inane spectac'm
honestis inuisum oculis viro indignū. S Choreis cu/
pide interfum. R Corp⁹ aīm tegit ac detegit manuū
iactatio/pes mobilis ocul⁹ vagus ac petulās tale aliquid
arguūt in animo esse q̄nō cernit Itaq⁹ cauendū valde ē
modestie cultoribus ne q̄d effeminatū agāt aut loq̄nt ocul/
ti eñi affect⁹ ꝛ pectorū latebre sepe quis iudicijs patescūt
motus sessio accubit⁹ gest⁹ risus incessus ymo signa sunt
animi S Dulcedinē q̄ndam ex choreis capio R
O dulcedo ridicula finge enim te choreā cernere neq⁹ tibi
cinē audire atq⁹ itaq⁹ stultissimas mulierculas ꝛ viros
mulierculis molliores circūferri irridebis ineptie/quid
queso vnq⁹ absurdi⁹ aut delirāti⁹ vidisti nūc mor⁹ incon
ditos lire sonus aut tibie hoc est amentiā vnā alia tegit.

G Coreis delector. R Non tam ibi delectatio pñs est q̃ sperate delectatõis auspiciũ veneris p̃ludiũ illd̃ quidem sono stupidas ac missellas circũducere atq; vrgere ⁊ stringere ac spem vrbanitatis atterere libere ibi manus liberi ibi oculi libere volant voces pedũ strepit⁹ ⁊ multorũ cãtus dissoni ⁊ tubarũ clangor ꝯcursatio ⁊ puluis ⁊ q̃ sepe ludis additur hostis pudicitie ⁊ amica sceleris nox ipsa hec sũt vacat q̃ timorẽ ac pudorem pellunt hij sunt libidinũ stimuli hec laxamẽta luxurie/ ⁊ hec est ne me falli facilem putes illa delectatio quã simpliciter ⁊ velut in nocue chorearũ appellatõe ꝓfitemini ⁊ ludi tegmine crimẽ obnubitis/ ⁊ si enim solos inter viros seu solas inter feminas hec nõ nũq̃ fiant illic tamen sepatim exercent̃ quid ve congressi iterũ acturi sint simul discunt ceu discipl'i q̃ magistro absente/ quid eo reuerso loqui debeant meditãtur tolle radicitus hanc spem ignominiosam atq; improbam/ tolle libidinem/ sustuleris ⁊ choream. Crede mihi cum dauid rege/ nemo ante dñm saltabit/ ne quem forte sua vxor irrideat: ante dñm saltans siue etiam pãdurisans. G Delectabiles sunt choree. R Sententiã meam tenes si delectant propter aliud delectant ꝑse em̃ tota quidem insulsa res est/ ⁊ plus tedij allatura q̃ gaudij nam quid omnino est aliud nigirum volui q̃ excitare vertiginem ⁊ sine termino viam ire/ inter locales septẽ motusquos plato dinumerat hos s. ante retro dextrorsũ sinistrorsum sursum deorsum ac circuitum/ solus septimus infinitus est/ atq; hunc ideo que ꝑpetua sunt. hoc est celum seruat ⁊ sidera hunc in terris perpetuis hominum agit furor in cunctis firmis actibus atq; consilijs nec vllus orpheus ysioniam rotam sistit/ sed visibilib⁹ in choreis vbi animorũ volubilitas corpa secum voluit/ ⁊ idcirco cum de omnib⁹ dici possit de his per proprie dicitur quod scriptum est in circuitu impij ambulant hic ludus multorum dedecorũ causa fuit sepe ibi matrona diu seruatum decus perdidit sepe infelix virgũncula ipso nuptiali die didicit quod melius ignorasset.

X cũ tamẽ nullus irrideat

G Honesto tripudio libēter exerceor. R Vellē aliud
genus exerticij delegisses/sz quo ꝑgas ⁊ q̄d velis video.
Interdictū tolli veniā dari normāq; p̄scribi qñ igit̄ sic
affectus es seu is morbꝰ seu ꝯsuetudo est q̄ mala nihil est
peius bona nihil est meliꝰ ea tibi in his om̄ibꝰ lex erit. vt
quibꝰ penitus carcere nō potes modestissime vtaris ac ra
rissime ne q̄d vlla in re molle vl̄ femineū agas sz vbiq; nō
suis etiā in finibꝰ virilis rigor emineat fitq; tripudiū l̄
q̄squis erit is ludus ꝛlaxatio fatigati animi ⁊ exercitium
corpis non voluptas eneruatrix mentiū exemplo liben
tius abstinuissem summoꝝ viroꝝ imitatio non omnibꝰ
tuta est/ nō oē pennatū animal aq̄lam seq̄ potest. imita
torum alij ꝯtrariū faciūt/alij vero aliud. non nisi idē ali
ter pauci ad plenū qd̄ imitat̄ effingūt. Cato h̄ vltimꝰ rei
publice curis p̄ssum animū vino leuare solitꝰ fert̄. fecit
idem apud grecos solon hos aliq̄s seq̄ volēs vnū sp̄ offi
cium aget bibet qd̄q; illis modicū ac raꝝ huic erit immē
sum ⁊ continuū qd̄ illis r̄mediū/huic erit ebrietas facile
idem in rebꝰ alijs posset ostendi sz hoc vno intelligis q̄d
est q̄ nūc tecū verear Ex q̄ tñ damnate rei p̄rociniū vt su
sciperem/coegisti summi viri exemplū qd̄ vel seq̄ris l̄ nō
mutes accipe his ip̄is quibꝰ apud senecā est verb̄ in eo li
bro q̄ tranquillitatē animi stilo inq̄rit Scipio inq̄t tri
umphale illud ⁊ militare corpꝰ mouet ad neruos nō mol
liter se infringēs vt nunc mos est etiam incessu ip̄o vltra
muliebrē molliciem fluentibꝰ sz vt illi antiq̄ viri solebāt
inter ludū ac festa tp̄a virilē in modū tripudiare/non fa
cturi detrimētū etiā si ab hostibꝰ suis spectarent̄ quibus
in verb̄ q̄d de sua iam tunc etate sentiret ꝓspicis felix qui
non vidit tuā q̄uis āt ille ⁊ tripudij ⁊ vini remissionē ꝓ
bat veniendūq; nō nunq̄ vsq; ad ebrietatem dicat qd̄ a
tam rigido ingenio dictū miror. Si fideli ꝯsilio vti vis
vino ꝑce vtere tripudio abstine alia sunt honestiora re
missionem genera quibꝰ fastidienti fessoq; animo medi
tare In omnibꝰ tamen optimū fuerit q̄ hic vltimū dixit
attendere/⁊ q̄cunq; ages ita agere tanq̄ te hostes tui vi

x numeros

deant atq̃ obseruent multo quidē est satius sic viuere vt
abstinentiam ⁊ grauitatē tuā inimici stupiant\ q̃ vt lasci
uiam amici excusent/ clarior fama est cui nec verū crimē
obicere q̄sq̃ p̄t nec falsum audet quā cui obicit̄ sz purgat̄
Accusatorē vera virtus exterret/ mediocris irritat/ qd̄ ad
sobrietatem attinet Mallem te cesari sil'em quē vini par
cissimū nec inimici quidē negauerūt vt tranquillus ait.
q̃ cathoni non censoriū illū senē loquor de cui⁹ sobrieta
te iam dixm⁹. sed hunc vltimū cui obiectā ebrietatē sene
ca sic refellit vt dicat facili⁹ effectuꝝ quisq̄s obiecit crimē
honestū q̃ turpē cathonē quo ad id vero de q̄ agit̄ nullo
mō tripudies malim q̃ vt scipio/ q̄ si te illuc verget ani
mus quo te nolī/ his te saltim ducib⁹ vti velim/ vt si peni
tus tibi insedit illud liricū\ nūc est bibendū nunc pede li
bero pulsanda tell⁹/ sic vinū bibas vt catho sic terrā pede
pulses vt scipio. De Pile ludo Ca. xxv.

AD delectat pile ludus R En aliud clamādi lu
dibriū saltandiq̄ G Libenter pila lusito. R
Odiosa nobis vt videt̄ est requies vndiq̄ labores
aucup̄anū/ decoros vtinā/ nam si exercitio lud⁹ hic querit̄
vtrū p̄cor honestiorē fatigationē furibunda iactatio/ in
qua nihil animo geri p̄t. an ambulatio tranq̄lla p̄staret
vbi ⁊ mēbroꝝ motus vtilis. ⁊ ingenij agitatio hōesta est.
Quem morē ph̄oꝝ q̄dam sic fecerūt suū vt huic secta fa
mosissima nomē sumpserit/ an vero tu dionisiū siracusiū
q̃ stragitē arestotilē sequi maius quando vt studiosa de
ambulatione ph̄m Sic tirannū ludo hoc turbido dele
ctari solitum accepim⁹ q̃uis ⁊ modestos interdū animos
voluptas hec cep̄it itaq̄ ⁊ quint⁹ mutuis sceuola ille au
gur elegantissime hoc ip̄m fecit Et cesar august⁹ post fi
nem ciuiliū bellorū ab exercitijs campestrib⁹ ad pilā trā
sijt ⁊ marcus aureli⁹ anthoni⁹ vt de eo scribit̄ pila lusit
asp̄rime/ nec tamen vel quia ille diuini atq̄ humani iur̄
peritissimus. vl' hij doctissimi atq̄ optimi p̄ncipes fuerūt
ideo ludus preceps ⁊ clamorosus placet. siquidem mot⁹
omnis vehementior p̄sertim. si clamore p̄mixt⁹ e i

sit honestum dedecet ingenium.

De ludo Alee z Calculorum Ca. xxvi.

ALee ludus z calculorum placet. R Damnosus illud hoc inane vtroqz tamen idē ille sceuola qōqz est altius augustus cesar altero vti solit? fert neqz rursus ideo q ille a cerimoniis deorū atz hominū legibo quas excellentissime coluit. Iste a curis summis impij q diutissime atz optime repit tale sibi interdū laboris diuerticulū elegisset hoc in te pbauerim Sunt enim z doctis ac magnis viris appetitus q̄dam pegrini z sui quorum si vt in doctrinis sic in moribo imitator fueris facile labi queas. neqz em oim q̄ laudant laude digna sunt oia

S Ludo alee delector. R Quis non delectet sup pictam tabulam signatam numeris ossiuz q̄draturas crispanti cubito iactare quaqz ille differint. trepidantibo digitis rotundas in aciem tabellas mittere. glorioſum exercitium, z pclarū nomen z curzus z laureatas meriturū.

S Calculis libens ludo. R O puerile studiū o pditum tempus o cure supuacue. o ineptissimi clāores. stulta gaudia ireqz ridicule deliros senes impendere aleo. z pauculis lignis vagis ac furtim insidiantibo atz latrocinantibus. Vnde latruncularius lud' apō veteres diceba tur quo lusisse simeā. autor est plinius. miraris atq pprie ludus est simee miscere calculos ac transferre z posti illidere raptim iactare manus ac frahere insultare aduersario z collisis dentibus minari irasci alterari fremere vicissimqz interim vt flacci verbo vtar caput scalpe vngues rodere z ad summā omnia facere. q risum pretereuntibo excutiant. Nunqd eīi hoz aliqd aut vllū penitus amentie genꝰ obmittit nonne ita torq̄mini q̄ nihil vra nihil publica salus in dubio sit Multi credo plio vicissent/si q̄z ligneis aut eburneis impenderunt curam veris militijs impendissent/vir rei vllius tam intensum tam q̄ ineptum studiū inuenias sed est hoc in hgno stulticie cōmune vt quarum rerum minor est fructus z cupiditas, z delectatio maior sit. S Alea delector. R Ostendā tibi

si consilio vti voles generosam atq; honestam aleã qua olim athenis docti homines vsi sunt vt festiuis s. diebꝫ in consilio amicorum/quisq; de litteris aliqd in mediũ proferat. non sophismã lubricum vt illi sed solidum pro ingenio pferentis ad virtutem aut beatam vitã ptinens De hinc collatione facta sine inuidia sine ira qui inferiores doctorum iuditio visi erant facile quidam mulcent pecunia hoc vertat in cenas philosophicas. sic res vna conuiuio sumptum/exercitiũ studio/calcar ingenio ministrabit. q; hunc victos exercitet. hunc victores allectat. hoc alee genere quo antiqui saturnalia vos pia festa. t q; illi achitas vos romanas noctes instruite habes ludum quo t ludere iuuet/t lusisse non pudeat.

De ludo Taxillorꝫ prospero. Ca. xxvij.

I Uuat ad taxillos ludere. R O vorago ingẽs t inexplebilis o pr̃imoniorꝫ fluxꝫ tristis ac subitꝫ o animi tẽpestas t fame nubes t scelerũ stimulꝫ t ad sperandum viat supiores vt cunq; ludi sunt h̃ mei rus est dolor. G At mihi prosp ludi hꝫ euentꝫ fuit R Taxillorꝫ nullus euentꝫ psper. mali oẽs t miseri nam q; pdit affligit t q; vincit allicit in q; insidias ptrahit. G Prospe lusi. R Nõ sepe pspitas future calamitatis auspiciũ fuit t suas habet hec pestis illecebras Si taxillis q; ludũt oẽs pderẽt nemo vsq; luderet. nũc lucrant aliq; sz lucrũ illõ arta est damni. G Lusi t vici R Bene nisi in campũ redis alioqn nullꝫ campus est planior. nullo in campo volubilior est fortuna. G Lusi t vici. R Ludes itez t pdes. qõ vicisti ãt hinc atq; illinc. mille diripiẽt. qõ pdideris nemo restituet. adde qõ si quid est iustum qõ vincis non est tuũ at qõ pdis t si nõ fiat alterius tuũ tñ esse desinit. multa sunt vndiq; q̃ ab hac insania bonam mentẽ deborten ac retrahant nisi vos impetus q̃dam auaricie pulsus vrgeret. G Vici in ludo taxillorum. R Scito ãt te ab exactore impio/fenꝫ centesimũ accepisse. fstituesq; qõ vicisti t de tuo adicies vt non sit q̃ repetat p seipm euanuerit tuq; in somnis felix eẽ desieris.

G Uici ⁊ ditior factus sum R Cum nulla sit stabilis pecunia sꝫ sua poti⁹ iocunditate versatilis/tũ ꝑ cipue q̃ taxillis querit̃ taxilloꝝ lud⁹ nihil vlli donat. eoꝝ maxime q̃ familiaris illũ colunt Sꝫ mutuat aliq̃d ⁊ extorquet eo sp̃ inimitior/quo blãdior erat. nulla n. amarior est iactura q̃ꝫ lucri dulcedinẽ degustare. orso. G Lusi ⁊ lucrat⁹ sum. R Gaudere ludo taxilloꝝ tale est ac si dulce gaudeas venẽo vtrũqꝫ mox ꝑ venas erupit/ludo ꝓspero delectatus sum. Peior est delectatio peccati quã pctm̃ ip̃m sunt q̃ mala ꝯsuetudine/pene coacti peccant neqꝫ p⁹ peccatum gaudẽt sꝫ tristant̃ ⁊ si fieri possit nõ peccasse maluerint quosdam vidim⁹ ip̃as inter libidinũ flãmas q̃ndaꝫ velut glatiem doloꝝ ac pnie sentire. ⁊ si dici liceat velle simul ac nolle peiorẽ licet in ꝑtem mali vsus q̃dam vi detortos quos haut im ꝓbe q̃s speret vsu excusso ad meliorem semitam posse ꝯuerti. at q̃ de pctõ exultant. quid de his oro r̃liquũ spei est. G Delector taxilloꝝ ludo. R Spero forte ne sp̃ ne diu etiaꝫ delecteris. voluit̃ assidue fundatarũ stat⁹ vrbiũ. tu stabiles taxillos putas. Crede mihi voluent̃ ⁊ secũ in lacrimas gaudiũ tuũ. voluẽt neqꝫ eñi sic voluent̃ vt vidisti tunc inane tibi gaudiũ. nunc vero gemitus ꝑabunt. G Delectat ludere. R Delectatio fuuesta ac turpis corruptiqꝫ animi. Ira eñi ⁊ cõuitio dignus es. nam quis queso ingenuus seu quis homo ⁊ non potius trux bellua delectari queat. ludi nomine habundante nequitia. atqꝫ impietate fedissima/vbi preter hõim vult⁹ nil humanũ sit. vultusqꝫ ip̃i iracundia ⁊ merore obsiti ꝯfusisqꝫ clamoribꝫ efferati. nec iam sint humani vbi nõ decor moꝝ nõ modestia sit v̄borũ nõ amor erga hõies/non erga deũ reuerentia sed iurgia ⁊ rancores ⁊ doli ⁊ ꝑiuria ⁊ rapine ⁊ vulnera ad extremũ/⁊ hõicidia q̃ꝫ/nil in deũ seuius potest hũana temeritas/diuini nominis blasphemie. quibꝫ ante omnes scelerũ officinas ille ludus infelix statet. vbi si quos forte tacitos pudor tenet crebro tamen suspectantes. q̃d labijs cordis agãt. sciant ipsi/q̃s hunc ludũ verus homo non dicam tractare

manibus sed spectare oculis posset. ⁊ non angi. prorsus fatigariq; scelesti spectaculi feditate G Delector tamē hoc ludo. R Vide ne cretensium interpretatio in tuū caput inciderit. mala consuetudine delectari. quo nil dictu leuius nil cuētu grauius ꝓpiusq; exitio est. G Deleccor taxillorꝫ ludo. R Abicienda delectatio inhōesta ⁊ si non virtutis. at saltem fame studio ⁊ pudoris cura. nam vix aliud in actib⁹ hominū inuenias vbi tam clare mores ac vitia detegant̄ Vidisti alacriter in p̄lium descē furos in hoc ludo tremere atq; orare flebiliter ⁊ suū numerum inuocare quosdam alios magnanimos ac tranquillos. illic ꝓ parua pecunia ⁊ p̄cari ⁊ irasci ⁊ in finem furere. Quam multa ꝓ paucis nūmis sepe ibi fecerunt viri fortes q̄ ꝓ ingenti thezauro alibi non fecissent ibi. n. vitiorꝫ omniū. sed in primis ire atq; auaricie regnum est meministi. vt naso in eo libro quo inhonestam q̄dam ac supuacuam artem docz. vtile tamē interdū aliquid interserit amatrices mouet vt ad om̄ia vitia celanda ludo ac simili abstineant/ne cōspecte ira tumide/aut auaritia exhauste amatorib⁹ displiceant suis/q̄nto id viris dignius p̄cipitur ne non mō hōim sed dei oculos omnia vidētis ⁊ bonos animos moresq; ingenuos amantis offendant S Lusi vici gaudeo. R Omne de suo malo gaudiū stultum est. ꝓinde tartarius quispiā ludi hui⁹ inuentor fuit cui⁹ iusti ludibrio ac agnosce scientes vero miraculo subiaceant ac stupori. nam quid mirabilius q̄ꝫ ꝓ veteri ꝓuerbio vulgatū verum iugi expientia dep̄hendit/omēs huiuscemodi ludi mgr̄os nudos eē atz inopes ⁊ egēos.

De Histrionibus. Ca. xxviij.

Delector histrionū iocis. R Nobilior multo delectatio illa est q̄ de modulatōe musica liberali scilicet q̄dam arte ꝑcipit̄ hec soli⁹ vanitatis ⁊ impudentie plena est. G Histrionibus delector. R Malim pauperib⁹ malim amicis humilib⁹/malim tandem solitudine delecteris. S Histriones mihi risum mouent. R Quid tu illis quotiens de se ridētem

dñm risit histrio quotiens se mirantis amentiam admi-
ratus finxit aliquid quo falso illũ/vere se autem delectarz
G Histriones doctos habeo. R Habes de quibꝫ ri
deas quiqꝫ rideant ⁊ q̇ te rodant/pestis diuitũ ꝑuetusta
que ab ~~etristis~~ orta rome creuit adeo eoqꝫ fiducia est eue
cta vt esopus hinc q̃situm patrimoniũ incredibile atqꝫ
immensum filio dimisit ⁊ rostius vagam sparsamqꝫ rem
arte collegerit/de histrionica librũ scribens in quo artez
suam oratorie seqꝫ ꝑinde ciceroni equare non erubuit eã
scz ob cãm ꝙ affectus animi/conceptosqꝫ abditos/quos
cicero verbis ornatis varie ꝓnuntiaret ipse alio mõ sed
effectu pari gestibꝫ aptis exprimeret Et sane fuit ille mi-
rus artifex nec scio quid tam durũ esse vel tam triste po-
tuerit qđ non facile leuisset non dico q̇ facilimi atqꝫ leui
ssimi cicerõis amicitiã ingenio interuit dignusqꝫ ꝓ quo
tantus orator verba faceret ⁊ de quo scriptũ opus memo
rie posterorũ traderet est habitus. sed q̇ tetricũ ac suꝑbũ
sille animũ inflexit ⁊ ab illo oim̃ cõtemptore admissus in
gratiã annuloqꝫ aureo donatus est q̇ tot graues ac seue-
ros senes senatumqꝫ illũ ꝑ quẽ frena orbis agebant̃ quo
tiens voluit ad risum ac leticiaz coegit q̇ ppl'm romanũ
tantũ ⁊ tam variũ sic illexit vt diurnũ salariũ đ publico
mille denarios/sine gregalibꝫ ac ministris solus ipse ꝑci
peret magna merces q̃ꝫuis exigua fingat̃ moneta/non si
ne mira q̃dam ⁊ insolita agilitate animi fieri hec posse
ꝯsenserim vt si quis vsq̃ꝫ rostius affluxerit. nõ tibi forte
sit vetitum qđ ciceroni licitũ fuit non solum ludis inter-
dum sed familiaritate ei⁹ ⁊ ingenio vti. Est em̃ ingeniis
inter se quãq̃ꝫ studio ⁊ ꝓfessione distantibꝫ multa cogna-
tio vbi vero hunc querim⁹ multũ breui tꝑe nobilissime
artium retrocessere ne dicã histrionica q̃ eo redijt vt nunc
illi deditos corrupto gustu falsoqꝫ iuditio esse non sit du
bium Profecto em̃ ꝯsequẽs est vt quibꝫ mala bene sapi-
unt bona illis ignota sunt ⁊ curis nobilibꝫ insuetos esse
qui vilibꝫ delectant̃ G Multi em̃ me cottidie frequen
tant histriones R Frequẽtare te desinẽt cum tu diues

te
etrusus

aut largus dicam rectius cum tu stultus ac ꝓdigus esse desieris. S Magna mihi acies histrionũ est. R Immo muscarũ que te vnctũ comitant siccũq; destituãt nec destituisse suffecerint nisi hũc plausum ꝑsequat infamia. Sunt lingue quib⁹ quies ḋes ac silentiũ pena est. Nunq; vero nisi de alijs loqui iuuat aut false laudãt aut liuide detrahũt t quorũ nequeunt mordere diuitias. famam mordent. vna est histrionũ ac ꝑasitorũ lex vteq; blãdicijs armati post fortunã eunt verũ illis vẽtrẽ implesse sat est his alia fames cibi mentio iniurie gen⁹ est implenda cupiditas fundo carens.

De Palestris. La. xxix.

Palestris delector ludis. R Si spectator van⁹ si luctator insan⁹. S Palestricis exercitijs vaco R In singulis verbis cui⁹ dñi mancipiũ apparz. Nempe hec vt superiora corpi fuiunt q; vt paulo ante cõmemini t aliquanto honestius sine impetu t sine strepitu fieri potest t est agitatio quedam animi nobilior quã si noctes hos corpeos conatus t sperneres t odisses sed⁹ uos animũ quasi hospitem degenerẽ atz inuisum. corp⁹ vt dñm gl'osum ac dilectũ colitis illi seritis illi metitis illi aratis iure id ḋem illud iniustius q; eo omnia ferẽtis curaq; animi postposita noctes illi insomnes agitis illi suspiratis vota illi facitis ingenuas quoq; artes illi discitis illi demũ obsequmini ac seruitis sumptuosissimo dño rum oñm atq; ingratissimo cui nec vnq; satis aliq̃d nec si aliqñ defuerit vlla vnq; memoria sit accepti huic tali tñ dño q̃quit iusserit paretis. atz esuriente animo huic vni non tantum necessaria sed supuacua vndiq; t nocitura cõuehitis neq; ea solum que ad victum pertinent ac vestitum de qnibus suo egimus loco. sed que ad ludos etiam veramq; libidinem non videntes quam vestris aduersa consilijs ipa sit veritas que ꝰ disertissimo ciceronis ore loquitur vnde appareat. q; qui corpus negligit non se ille sed fragile caducumq; domicilium at qui animum ille vere sese negligit.

e 4

Neq̃ enim ait tu is es quem forma ista declarat sed mẽs cuiuscunq̃ is q̃sq3 est non ea figat̃ q̃ digito demonstrari potest. G Palestri delector exercitio. R Quadrigaꝝ feruor ⁊ equorũ strepitus ⁊ ardentes rote ꝑ angustias in offense ⁊ luctantiũ plausus atq3 collisio oleũ sudor puluis mirabilis seu illa q̃dem oculoꝝ auririũ seu nariũ voluptas ebetatiq3 sensus iudiciũ ingens q̃3 si sanus integerq3 esset non clamoꝝ atq3 tumultũ officine q̃s palestras vocãtur sed obꝑuatio diligens palestre huius q̃ nascentes ingrediunt̃ q̃ iuuentes atterunt̃. Unde digrediunt̃ obeuntes atq3 vtilior q̃dam honestiorq3 suauitas delectaret. G Studio deditus sum palestre. R Fuit hoc q̃dez apd̃ veteres/non vltima gl'a sed tam magna vt seni illi rodio diogenes palestrica insignis fuit cũ duos vno die filios palestricis insignitos victoriis ꝯspexisset q̃i nihil clarius iam r̃staret quo aspirare posset in vita. Amic⁹ alter lacedemonius senex diceret morere diogenem non em̃ in celum ascensur⁹ es/tam magnũ tamq3 altũ cẽsebat tres insimul vni⁹ famulis palestricos esse leuicl'a ꝓrsus ⁊ grecl'a vere laudis extimatio sed cõis adeo vt magna etiã turbaret ingenia. Unde ⁊ plato tãtus ph̃us olimpionites clarus fuit inq3 hac arte multis notis euentib⁹ adolescẽs tñ amplitudo quidẽ vñ platonis nomẽ ortũ putãt roburq3 corpis ⁊ etatis feruor. iuuenilẽ animũ impulerãt ad expimentum viriũ vbi cũ summis q̃3 par esset accessu tpis cognito. q̃d ageret ad meliora se transtulit. socratiq3 sil'is fieri maluit q̃ milioni Et sane multũ etas excusat. facile teneris annis ignoscit̃. vanitatis excusatio nulla est viro. G Palestre studiũ delectat. R In hoc sepe vilissim⁹ oim̃ supior fuit. ⁊ corpea mole animi v̄tus oppressa est quẽ tu mihi ducũ vl' heroũ ꝓferes. quẽ milo ille nõ supet q̃p stadiũ bouẽ viuũ gestãs hũers cucurrit. eundẽq3 manus [illegible] ictu occisum/vno de solus haut grauat⁹ integrũ ꝯmedit mira res dictu/s3 apd̃ historicos vulgata. Quis huic ergo in palestre sue r̃gno par occurrerit. atq̃ l' indig-

qet ipe

nude

nichil

nius q̃ generosos spũs tali bel ue succumbẽtes cernere. ⁊ idcirco nobilib⁹ animis bñ sibi fidẽtib⁹ sũmo ope pui dendũ est ne sua spõte dñdant. vbi ab ignauissimis vinci q̃ant. Quin tu si ɔtentionib⁹ gaudes id tibi sũme certamẽ in quo sp ferre supior q̃ melior nõ de corpis viribꝫ aut oĩno de re vlla peior idẽ esse possit ⁊ victor nõ de opibus g̃. sz de dignitate de potentia sz de scĩa ac virtute ɔtẽde idqz ea aĩo non vt cuiusq̃ fame obstrepas sz vt aliene laudis emulatio tibi sit calcar ad gl'am nulle igit̃ tibi sint penit⁹ ptes inuidie sz v̄tutis. hẽs ⁊ hic exemplũ cathonis h⁹ vltimi de quo crisp⁹ non diuitijs inq̃t cũ diuite neqz factõne cũ factioso sed cũ strenuo virtute cũ modesto pudore cũ innocente abstinẽtia certabat. honestissimũ hoc palestre gen⁹ quo te exerceas non tantũ olimpio sz vbiqz non min⁹ in thalamo q̃ in foro. nec min⁹ in ocio q̃ in actu neqz cũ pñtib⁹ mõ sed cũ absentib⁹ quoz. cũqz etatum omniũ ac terraꝝ viris illustrib⁹ sp enim memorabile ac magnificũ illd̃ scipionis apud liuiũ iudicaui. maximo inquit cuiqz id accidere animo certũ habeo vt se non cũ pñtib⁹ mõ sed cũ omnis eui claris viris ɔparet tu quoqz vel de grege pñtium si occurrat (qd̃ vix spero) vl' ex omni memoria vetustatis quẽlibet tibi parem de lege de quo non vlnis aut testib⁹ sed ingenio ac virtute luctabere sine metu piculi sed inmarcessibilis spe corone hoc de palestris consilium. hec sententia mea est.

De varijs Spectaculis. Ca. xxx.

De varijs spectaculis delector. R Circo forsan ac theatro q̃ duo loca bõis sp aduersa morib⁹ fuisse notissimũ quo q̃squis mal⁹ ierit redibit pessimus nã bonꝰ iter illud ignotũ est quo si casu aliq̃ ignari adeant ɔtagio non carebũt. G Circo delector atqz arena am. R At q̃ delectatões alie vanũ seu libidtnosũ aliq̃d habuere Hec vtrũqz supadditãqz seuitiã ⁊ inhũanitatez hz bonis animis rẽ indignã neqz excusat q̃ in his ip̃is romani olim flaos hõim delectati sunt recto nãqz iuditio vrbs illa alioq̃n habũdantissima bonoꝝ oim̃ atz illu

strium exemplorũ nihil omnino reprehensibilius habu
it reliq̃sq; deformi⁹ sibi inuicẽ hinc discordiaꝝ ciuilium
hinc ludoꝝ studiũ immodicũ q̃si nõ sufficeret belloꝝ cru
or domi milicieq; / nisi cruẽta pax eẽt cruẽteq; etiã volup
tates nisi circo fortassis honesti⁹ q̃s theatꝝ dixit cui pa-
riter inhiãtes videas nõ mõ ppl'm s; senatũ atz ip̃os mũ-
di dños impatores romanoꝝ / sic spectaculis capiebant
illi etiã q̃ hũano generi spectaculũ facti erãt Rem mirabi
lem dicam s; cognitam vulgatãq; sic cũctoꝝ anim⁹ thea-
tralis furor ille ꝑuaserat vt non mõ ꝯiuges cesaris aut fi
lias sed v̄gines q̃; vestales in publicũ atz in turbas edu
cerent q̃rum pudicitia nihil exactius nihil fama teneri⁹
nihil ꝯuersatione secreti⁹ vsq; adeo vt in eis omnis mo
tus oĩs cult⁹ omnis ſmo lasciuior ⁊ nota dign⁹ ac suspi
tione haberet ⁊ tñ in his ip̃is in theatro locũ assignasse
legit non q̃cunq; sed summ⁹ atz optimus p̃ncipũ august⁹
cesar neq; minor ideo est error is quo magni erãt sed ma
ior poti⁹ atz ꝯspectior. B Libenter scenicos ludos ꝓ-
specto. R Rem q̃ nec honeste gerit nec hõeste cernitur
nec facile dictum est an lusor infamior an spectator ⁊ an
scena sit turpior an orthestra / nisi ꝙ in illã sepe q̃dez pau
ꝑtas / in hãc vero sꝑ vanitas trahit in omni sane delicto
pl'imũ interẽ vtrũ inopia an libidine seu suꝑbia q̃s delin
quat. B Amphitheatri spectacul' delector R Dam
nosa vndiq; ⁊ publice priuatũq; ⁊ nocẽs delectatõ qd̃ fa
cile colliges si in animũ r̃deat ex historiis rei h⁹ initiũ ꝓ-
gressusq; q̃nto publici cẽsus impẽdio / q̃nta q̃ꝫq; insanie
ꝓxima ducũ cura q̃nto demũ ppl'i studio ac labore ꝯstite
rit. Eq̃dem ⁊ tot vana dinumerare difficile est ⁊ tam vul
gata suꝑfluũ mille simul gladiatorũ paria nõ ludo tantũ
satis multa sed p̃lio elephãtoꝝ tigridũq; ⁊ leonũ ac par-
dorum greges onagroꝝ q̃; eq̃rumq; ferotiũ / atz aĩalium
diuersissimi generis e toto orbe transmissos omniũ ter-
rarum siluis omniũq; gentiũ venatib⁹ romano famulan
tib⁹ theatro / adde illã edificãdi luxuriã exẽplo carentem
non imitatõe cariturã ꝯuectas t̃ra pelagoq̃ marmoreas

colũnas in ludoꝝ vsum ⁊ artificũ summis ingenijs expo
litas ⁊ verticibꝫ supbas auro rutilãte frondentibꝫ cꝰ prin
ceps insanie nõiandus est staurꝰ. Is q̃ edil' in theatri sce
na opꝰ dierũ paucorũ ⁊ qđ paucis lignis ac funibꝫ attolli
poterat suffecturꝫ oculꝰ ppl'i talibꝫ gaudẽtis trecẽtarũ sex
aginta taliũ monstra calũnarũ intulit/fecitq̃ opꝰ vt scrip
tum tenes maximũ omniũ/q̃ vnq̃ fuere hũana manu fa
cta nõ tpanea mora. verũ ec̃ eternitatꝫ destinatõe q̃ ꝓme
ruit vt verissĩe diceret ꝑ scriptõe p̃mũ g̃ui[illegible] ciues idem
pꝰ edilitate leuissima mores bonos in exiliũ pepulisse/vt
q̃ multi ꝑditi tpis inani plebecule multarũq̃ inutiliũ im
pensarũ rei publice accor ⁊ exemplũ fuit. Sꝫ o mirũ di
ctu mox furorẽ hũc vicere seq̃ntiũ furores quibꝫ effectũ ẽ
vt miraculo opm ac nũero fateri oporteat/p̃ter romam
nihil mirandũ fuisse in toto orbe terarũ/nã ⁊ h̃ itidẽ scri
ptum vides/penetrata terre intima/ꝑfossa silices/egeste
rupes/abditor auersi amnes ⁊ in fistulas coacti. Inclu
sum aut exclusum molibꝫ iratũ equor suspẽsa iuga mon
cium tentatiq̃ inaniũ r̃cessus/deniq̃ stratũ latum signa
tumq̃ ne potibꝫ iter insaniendi/⁊ impleta in vobis spes
auorũ/nunq̃ s. de futurã esse luxuriam. Et vt tumulatiꝰ
malum sit publicis damnis accedit calamitas priuato
rum q̃ spectãdi cupidine compediti ⁊ cottidiani interim
questus immemores neq̃ diem labi sentiunt neq̃ arma
tam tergoq̃ instantem r̃spiciunt egestatem/sic vicissim
⁊ priuata in publicã ⁊ publica ꝑnicies in priuatã vertit/
neq̃ pr̃imõiorũ iacta g̃uior q̃ moꝝ/vbi libido đr hũani
tasq̃ dediscit ꝓiñ q̃d de spectacul' speraretis iã inde ab ex
ordio p̃mꝰ r̃gũ vr̃orũ romulꝰ omẽ fuit q̃ in his rigidã the
atricãq̃ illã sabinarũ pudicitiã circũuenit/⁊ si vtrũq̃ ma
trimoniũ honor texit iniuriã atq̃ multꝫ hec pꝰ modũ nõ
ad ꝯiugiũ sed ad stuprũ vagamq̃ licentiã fuit via/ad sũ
mã eñi h̃ teneas velim pudicitiã spectacul' sepe stratã sꝑ
impulsaꝫ ⁊ vt sikã viros/q̃bꝫ his scelerũ furor ẽ vt pene iã
adulterio gl'ent ⁊ ml'tarũ ibi fama ꝑijt pudorq̃ ml'te inde
domũ impudicitie plures ãbigue r̃diere castior ãt nulla

Jam vero que corpis clades ne quid prorsus desit infor
tunij q̃ ve non singl'oꝝ mõ sed ꝓpl'oꝝ strages inditio sint
ꝛ risus subito versus in gemitũ elataq; funera e theatris
ꝛ plaudentiũ choris mixte lugentiũ cohortes. Audisti vt
curio is q̃ ciuili bello ꝓ cesaris ꝑte in affrica occubuit vt
staurũ quẽ opib; eq̃re non poterat ingenio suꝑaret non
marmoreũ vt ille sed ligneũ theatꝝ duplex tñ aut pensile
meditatus ꝓpl'm victorẽ gentiũ ludis victũ ꝛ picl'is plau-
dentem suis mira arte suspẽdit vt ridẽtes interi⁹ stupẽte-
sq; ip̃i exterius spectatorib; risui fierent ac stupori Et mi
ramur impij spe abiecta vni⁹ licet magni exulis aĩm flec-
tere potuisse q̃ oculoꝝ breui leuiq; voluptate ꝓposita tot
milia ciuiũ volubili spectaculo circũuoluit At nẽo ibi pe
rijt dicat aliq̃s sed ꝑire potuere ꝛ ꝑire alibi in nũeri neue
attingam nouas ac veteres ruinas quib; sepe mlti mor-
tem sil' ac tumulum in venere sub tiberio p̃ncipe celebri
spectaculo apud fidenã vrbem amphiteatri lapsu oppre-
ssa viginti milia hõim meministi hic spectaculoꝝ fruct⁹
hij sunt exitus. H. Spectaculis cũ voluptate detineor
R. Aut fictis amorib; aut veris odijs p̃mũ eq̃dem non
est viri scd̃m vero nec hõis spectare/q̃s ferꝝ rigulo lẽtus
excepit q̃s feruido vulnere plus cruoris effuderit/q̃s mi-
nus ꝯspecta morte palluerit quid crudelitatis ad scolam
ire iuuat nõ egetis p̃ceptorib; nimiũ dociles maloꝝ estꝫ
plura ꝑuos domi discitis quã necesse est Quid si nõ tam
prõptis ingenijs artificos scelerũ ac mgr̃m erroꝝ plebs
accesserint/multos q̃s natura mites fecerat seuitiã specta
cula docuere Mens hõis in viciũ ꝓna non vrgẽda vtiq;
sꝫ frenanda est si sibi linquit̃ egre stabit si impellit̃ p̃ceps
ruet multũ mali auribꝫ inuehit̃. sed multo pl⁹ oculis qua-
si fẽnestris bipatentib; in animã mors irrumpit nil potẽ
tius in memoriã dñdit q̃ꝫ q̃ visu subit/facile audita p̃ter
volant/conspectarum imagines rerum herent/etiam in
vitis nec sa tamen nisi volentibus ingerunt nisi per raro
atq; ocius habiture. Quo pergis igitur quis te rapit
impetus vt ad horam gaudeas/vnde semper doleas.

vt videas semel qđ vidisse milies peniteat iugulari ferro hominē aut ferarū dentib⁹ vnguibusq3 distrepi aut tale aliq̄d qđ ⁊ vigilē turbet ⁊ sopitū terreat/nescio q̄d h̄ dulce seu q̄d non potius amarū ac triste sentis/nec vllū magis in vobis insanie argumentū video q̄ꝫ ꝙ cottidie vos ad mortē in miseris delinimentis illectos ⁊ velut stigio sopore dimersos dulcedo amara ⁊ delectatio inamena p̄cipitat vna est em̄ vobis lex rerū ferme omni q̄tquit cupitis quitq̄t molimini q̄tquit agitis ꝯtra vos est.

De Equis Ca.xxxi.

Equo agili delector. R. Ferocissimo ⁊ inquetissimo animāte insomniq3 ⁊ in expleta voragine G. Equo libens circūfector. R. Non multo est peius mari turbido q̄ꝫ fremēti equo rapi/nullū aīal insolentius est dño suo nec inepte iam equoꝝ domitorib⁹ in ꝓuerbiū ~~bis~~ venit equū malū facere ꝙ nimis hinc humile hinc suꝑbū sit/q̄ illis virib⁹ eaq3 ꝑnicitate ꝓ vili cibo fieri alterius domariq3 duris stringi fastijs nodosq̄3 fune vinciri ferro frenari ferro calcari calciari pertusa clauis vngula ferro vrgeri ferraiū ferre vectorem turpē carcerem ac graue ꝟuitiū pati possit. Inde autem q̄si indomitus non tantū ꝓ libero sese gerat sed vt dñi sui hostis agat omnia si currendū est stimulos nō audit/si subsistēdum frena mordit⁹ rapit si fremendū torpet si latēdū fremit obsequiosum illud vt ꝑhibēt fidumq3 aīal/de q̄ tam multe iactant̄ fabule animal nobile regiū optabile. colēdumq3/dignū ꝙ enormi p̄tio compet̄ anxia nutriat̄ cura imo vero aīal ꝙ si ꝯferant̄ cū obsequijs tedia nemo sapiens emat nemo diligēs pascat animal ⁊ ocij impaciens ⁊ laborū illo tumidū hoc deiectū nunc impetuosum aīal nūc iguauū nūc audax nūc trepidū nūc volatile nūc caducum hinc culicū metuens atq3 vmbrarū/hinc dñm suū spernēs diuersisq3 illū vijs in discrimē trahens. Quis cōtumatiam quis morsus aut calces explicet q̄s hinnitus ⁊ ascensoris impatientiā ac sessoris. Equidē quot equorum mores totidē equitū ꝯstat esse ꝑicula. G. Equorū

studio detinior. R. Mirarer nisi ingentes viros. Usq;
ad ludibriũ captos hoc studio memissem q̃s alexandrũ
macedonẽ non audiuit amato equo tumulũ erexisse vr-
bemq; eq̃ de nõie appellatam s; nihil in eo mirabile iu-
uente impet⁹ ⁊ animi feruor fecit/mirabilior in augusto
q̃uis minor ineptia neq; em̃ vrbẽ equo ille suo instituit
sed sepulchr̃ idq; ip̃m illi grauitati atq; ingenio impar fu
it. Nõ diui iulij monstruosus sompes an ab ip̃o an ab
alio/añ edem veneris marmorea sit ꝯsecrat⁹ effigie dubi-
tari potest/minor multo vel etate vl' gl'a verũ opib⁹ ac ce-
sareo nõie pene eq̃lis anthoni⁹ verus vt sileã quẽ victum
quẽ ve amictũ eq̃ quẽ in modice amabat exhibuit certe ⁊
viuenti simulachrũ aureũ fieri fecit/⁊ mortuo sepulturã
q̃ graui⁹ stomacer⁹ in vaticano extrui tot inter sacra ossa
ibi condita ⁊ ꝯdenda/vix credibilia loq̃mur/vera tñ ho-
rum sil'iumq; ꝯscius vates herorũ animas apud inferos
q̃z equor̃ studio deditas facit nec minor ideo/sed maior
est vanitas q̃ tam magnos ad se animos trahere poteus
est/neue q̃s priscã tantũ nõ modernã amentiã suspicet' re
deat ad memoriã nec longe seu loco seu tpe r̃quirend⁹ ad
huc em̃ viuit nec dũ senuit ⁊ in terra ytalica nobiscũ de-
gitis quẽ nõiare non est necesse fortune vtiq; vir ingẽtis
nec p̃ui ingenij consilijq; vir. alioq̃n magni animi nec in
sulsi vbi quid serio agendũ incidit/q̃ tñ egrotanti equo
quẽ amabat aureũ puluinar ac sericũ cubile substrauit
cũq; ip̃e interim podagra vinct⁹ atq; immobilis medico
rum legib⁹ regeret' nibilo min⁹ tamẽ aut ꝓuorũ vect⁹ ma-
nibus aut equo alteri vix iniect⁹ ⁊ suos medicos secũ du
cens/egrũ suũ/equũ bis ⁊ terq; cottidie visitabat illi suspi
rans atq; anxius in assidebat illũ leuiter manu tractans
blãdo murmure solabat'/q̃d multa/nullũ medicine gen⁹
intentatũ nil languenti amicu[illegible] debitũ p̃termissum fuit
fabulam fortasse posteritas vocz/vera res ⁊ magna in po
pulo nota est. Sic vir fortis eq̃ curã gessit vt ꝓpriã sic ex
tinctum luxit vt filiũ. G. Delectat equitare. R. Est
id q̃dem vtile interdũ ⁊ celeritati adminiculũ ⁊ fatigatio

ni remediũ ⁊ nobilitatis insigne nec infitior gl̃osum vul-
go extantem insigni eq̃ vehi ⁊ cũctis excellere nec vertice
solo sꝫ humeris ⁊ toto bñ corpe supra esse ꝯtra vero labo
riosissimus ⁊ sepe dño suo pestifer in mitis equus/optes
iter pedibꝫ agere/cã nulla est r̃spirandi vl̃ minimũ facul-
tas/equestre piculũ pedestri luto seu puluere ꝑmutare ve
lis/ꝑ inde multos media de morte rapuerũt eq̃/multos
in mortem impulerũt aut alliserunt aut corpibꝫ oppresse
runt. Quid ꝯ nisi vltimũ belli semẽ equi sũt tolle equos
ꝑegrinos terris incursus/ꝑtemqꝫ ꝑ maximã bellice cladꝫ
abstuleris/vt qđ de vẽtis in nat̃a qđqꝫ de Julio cesare
in historia est q̃situm/expediẽs ne fuerit aut flare ventos
aut cesarem nasci ⁊ de eq̃s sil̃r q̃ri possit/tam multa sunt
vtriqꝫ cõtraria/nec in merito/thesalia q̃ p̃mo equos repit
domuitqꝫ, prima aureũ argenteũqꝫ nũmũ cudit/p̃ma pe
lagus rate tẽtauit/mortis seminariũ visa est/qđ nõ semel
tot post seculis multo claroqꝫ sanguine patuit q̃ꝫ me pu-
tas iuuet poeta nr̃ vbi nobilis eq̃ spẽm moresqꝫ descrip
sit nec te terret hebreorũ vates vbi ait ab increpatõe tua
deus iacob dormitanerũt q̃ ascenderunt equos. Excute
singula non tam illud leue q̃ꝫ hoc asperum.

De Venatu ⁊ Aucupio. Ca. xxxij.

AT canibꝫ gaudeo. R. Hũc intelligo adolescen
tis in herebis gaudiũ, de quo flact⁹ gaudꝫ eq̃s
canibꝫ ⁊ aprice gramina cãpi. Videas ãt ne qđ
seq̃tur sis. Cere⁹ in viciũ flecti monitoribꝫ asp Vtiliũ tar
dus ꝓuisor/ꝑdigus eris sublimis cupid⁹ ⁊ amata ꝛlinq̃-
re ꝑnix hũc te em̃ esse metuo/q̃ gaudiũ tuũ in rebꝫ fugaci
ssimis loces. G. Canibꝫ ac volucribꝫ delector. R. hoc
insanie deerat nõ satis est currere atꝫ vagare volare etiaꝫ
instituis G. Rides me nõ volabo equidẽ sꝫ volantibꝫ
delectabor. R. At ille delectatõem tuam despicient abe
untes/nec te noscent ⁊ ingrate se vocanti surdas exhibe-
bunt/quid in plumis facies allata tua voluptas est/fin-
ge redeant/damnosa redit occupatio/iterum clamabis ⁊
oblitus melioris negocij diem perdes.

Iterum retro accliuis oculos fixus in nubem post aui-
culam tuã flebis/q̃si nil necessarij opis vita ferat ex com-
modo/ociosi ⁊ lenti vos volucꝝ ꝓuos esse gl'amini. Na-
tura vob̃ duas man⁹ fecerat vos hãc freno curuis hãc vn-
guib⁹ occupatis/sic inutiles vndiq̃ ⁊ volãdi studio mã-
ci effecti/ne nihil agere videamini mlto cũ strepitu ante
diem surgitis ⁊ q̃i sint hostes in limine ꝑcipitãter/erum-
pitis/tota de hinc luce iactamini stãgnis siluis ac vep̃b⁹
implentes cuncta clamorib⁹ dissonis ⁊ incõdito vlulatu
inq̃ hoc spm̃ q̃si nulli maiori rei habilẽ effundẽtes quo
maiores vr̃i bello terrebãt hostes/pace iusticiã defende-
bant sero ãt reuoluti bñ gesta domi sedetis altricantes q̃
bñ vel auis hec volauerit l'illa digesserit quot sint tandez
q̃t alaꝝ plume supstites quot emisse nõne hec om̃is sciẽ-
tia vr̃a est h̃ amor hec felicitas ⁊ h̃ totũ q̃t creatori deo/
q̃t altrici patrie q̃t ꝑntib⁹ q̃t amicis redditis accipitres.
aut herodios vr̃os sonãtes in nubib⁹ ⁊ laniate ꝑde pau-
lulum ⁊ sudorẽ ⁊ puluerẽ ⁊ nocturnã ꝑdite lucis historiã
In hoc eñi indefessi sꝑ ⁊ validi/delicati atꝫ imbecilles ad
ferias/liuij historias/⁊ ciceronis orões sacrasq̃ nec pudꝫ
lr̃as ꝓlixitatis arguitis/q̃s hec in offensis auribꝫ audeat
q̃s vos ferat ad aliud natos in his viuere si mõ viuitis
hec agẽtes. G. Canib⁹ atq̃ auib⁹ delector. R. At qui
ducũ ⁊ illustriũ multos eq̃s quosdã canib⁹ delectari soli-
tos audiui⁹ eousq̃ vt Adrian⁹ imꝑator nõ eq̃s solũ sic hi
quos supra memoraui sꝫ canib⁹ q̃ꝫ busta ↄstruxerit/opi-
dumq̃ insuꝑ eo loco vbi vrsam ꝓspera venatõne ꝑeme-
rat manu sua sepe mactare solit⁹ ⁊ leonẽ auib⁹ nullũ fere
vñ irrisum ferunt a v̄gilio marcellinũ augusti nepotẽ q̃
dare his oꝑam adolescentiũ⁹ videret. G. Venatu liben
ter exerceor. R. Fuit hec quõdam latinoꝝ. iam galloꝝ
ars ꝓpria est q̃d ⁊ res ꝓbat ⁊ illoꝝ scriptores aliq̃ gl'antur
Itaq̃ vt sileam reges quorum tota vita venatio est sum-
mus apud illos regum/quantum ab armis ocij fuit/ve-
natu vt vides assidue semper exercitus/ad extremũ morti
ꝓximus venatu etiam lassitudinem senectutis atq̃ incõ

moda refouet. Mirum dictu in rege p̄sertim lr̄ato nec a studijs melioribus abhorrente sed gentiliciū hoc ille erat vt ꝑhibent/sicq; gentiliciū sinite/neq; hāc gloriam gallis ytali eripiāt neq; velint de vanitate cōtendere. Nam si errore seposito in rem ip̄am figis oculos semi nobiliū vltimi ordinis exercitiū hoc videbis quos a rebꝰ arduis torpor q̄dam ignauie comes diffidentia Ab humilibꝰ autē pudor ac sup̄bia dehortant̄ ac r̄trahunt/ad honestū igit̄ uihil idonei siluas colunt/non vitam solitariā acturi/cū non minus q̄ꝫ pollitice se ineptos sciunt sed feris ac canibus ac volucribꝰ conuicturi/qd̄ non facerent nisi illis similitudine aliqua iuncti essent/ q̄ si ex hoc voluptatē q̄ndam seu solam tp̄is fugam querunt/vt cunq; stulti boti compotes forte euaserint sin nescio q̄ꝫ ingenij seu magnificentie gl̄am aucupant̄/errant Que nam queso nō principalibus mō/sed in genuis est gloria/mechanicis p̄mo ꝛ seruilibꝰ delectari artibꝰ atꝫ negocijs vna horū excusatio nam q̄ liberalibꝰ studijsq̄ maiores coluerunt sui/atq; omnino lr̄is indixerunt bellū/q̄ nam potius q̄ꝫ ad hostilia castra transfugerent/sed pudebit forsitan/si ad antiq̄ r̄spiciant/seq; cū maioribꝰ metiant̄ ac comparent/sepe q̄dem legere potuerunt platonem ph̄antem ꝛ homerꝫ poetantem ꝛ tuliū orantem ꝛ cesarem triūphantem venantē puto non legerunt.

De copiosa Familia. Ca.xxxiij.

Magno circumdor famulatu. R. Obsideor dicere voluisti. G. Magnus circūstat ordo famulorum. R. Dic q̄d ꝛ hostiū a q̄bus q̄ nihil est durius nequeas cauere/q̄ latebras domus introspiciant ꝓdant q̄ consilia nouerint/ ꝛ in vulgus effundant quaq; p̄ter furta ꝯtinua/q̄ nunq̄ꝫ vlli accidit obsesso vestiēdi tibi interim pascendiq; sint Inq; ipsis penetralibꝰ habendi/durꝫ ac dubiū belli gen⁹ pace carēs ꝛ inducijs vbi sub tuis signis hostilis muros habet exercitus. G. Serui mihi multi sunt. R. Multi ſui multe lites multeq; discordie multa deniq; bella domestica quorꝫ

vel spectator fedus vl' laboriosus ꝯpositor sis oportet in
terq; reos/ ⁊ accusatores medius seruis tuis ꝓuias iudex
factus es ex dño. G. Multos seruos habeo. R. Cu
riosissimũ aĩal ꝓuus ad inq̃rendũ/ negligentissimũ ad ob
sequendũ/ q̃d agas ⁊ quid cogites nosse vult/ q̃d iubeas
ignorare. G. Seruos multos habeo R. Meli⁹ pau
ci seruiunt q̃ꝫ multi siue ideo ꝙ gratũ obseq̃um turbã vi
tat siue ꝙ vbi multi sunt/ alter alteri⁹ man⁹ ꝯspiciens qui
escit. laborẽ fugere vt industrijs pudor/ sic inertibꝫ gloria
est/ qđ ita esse norunt oẽs/ null⁹ consulit nemo est q̃ non
multitudine delectet. G. Multi mihi serui domi sunt.
R. Ubi ꝓui multi sunt ibi multi strepit⁹/ pauca ꝓuitia/
⁊ secretũ nullũ q̃t seruoꝝ liugue tot p̃conũ tube/ quot ꝓuo
rum aures atꝫ oculi tot domoꝝ rimule quibꝫ illa etiã quẽ
in fundo sunt facile dilabunt/ ꝑtusum vas ac futile serui
lis anim⁹ nihil ꝯtinet q̃tquit infunderis mox effluet.
G. Multos seruos domi habeo. R. Multos sibilos
linguasq; vipeas/ domesticeq; pacis vir⁹ abditũ/ mltos
q̃ꝫ ꝓfundos ⁊ rapaces vẽtres ac lubrica guttura/ ꝓcellaꝫ
aule thalamo dedec⁹ pestẽ penu voraginẽq; ꝑpetuã. pau
cos ꝓuos bñ r̃gere difficile est multos impossibile. G
Multi mihi serui domi sunt. R. Melius solitudo ti
bi esset/ nihil est peius q̃ꝫ dũ malaꝝ q̃litatem reꝝ q̃ntitas
adiuuat aut nũerus pauci ꝓui mali multi aũt pessimi.
G Multi mihi seruiunt. R. Recte q̃dem si ꝓmissio ⁊
res ip̃a q̃ ꝓmittit vnũ essent nunc inter vtramq; q̃d inter
sit sentiunt expti/ ꝓmittũt fateor ꝓmisi q; deos testes vo
cant ne soli s. solos fallant/ exige ãt ꝓmissi fidẽ nulla erit/
multũ esset ⁊ abunde fidei satis factũ/ mõ ne violarent ne
ue afficerent iniurijs quibꝫ est obseq̃um ꝓmissum. Nũc
ꝓmisisse sat est q̃ qđ p̃ter ꝓuiendi votũ omniũ q̃ꝫ noticiã
ꝓfitent/ vbi ad expientiam ventum est/ norũt paucissima/
volũt nihil nisi ꝙ venter soporq; suaserit/ ac libido/ nihil
hnmili⁹ nil abiectius hoꝝ ingressu/ nil insolenti⁹ nilq; in
fidentius ꝓgressu nil inimicitius demũ nil odiosi⁹ egre
ssu duꝝ est cogitare ne dicã pati vt ꝑ dñoꝝ domos inflati

elatiq̃ ambulãt seruiciũq̃ pollitici dñm ~~pollicitat~~ dominum vsur/
pant/exercentq̃ tiranidẽ/ꝛ q̃si ad vastandũ ꝯducti nõ tã/
tum deuorãt vniuersa sꝫ spargũt gulamq̃ largitionibus
adiuuant de alieno ꝓdigi\ auarissimi ad rapinã quos si
qñ ad se pudor aut necessitas r̃flectit vt se seruos esse me/
minerint q̃ supbe q̃ q̃rule q̃ntoq̃ cũ murmure seruiant
quis ignorat vt merito possit nõ ꝑtio emptũ mõ. sed gra
tuitũ quoꝫ ꝓuiciũ hmõi fastidiri/ ad extremũ q̃ clãdesti/
nas domi agebant vbi limen excesserint cũ in visis dñis
aptas inimicitias linguis agũt armis si liceat acturi. Et
si q̃s hoꝝ fortasse ꝯuitijs abstinet/nõ id ꝑoris amor dñi
sed seq̃ntis ira efficit cui ob h̃ vil' suspectusq̃ fieri metuit
de se silia ꝯiectanti quibꝫ ex rebꝫ nisi oculos tũor obstrue
ret sole clariꝰ cerneretis q̃nto sit satiꝰ om̃i tali seruitio ca/
ruisse. S. Utrũq̃ mihi latus serui ambiũt. R. Ser
ui nõie re vt dixi hostes acerrimi atꝫ impij ꝛ absq̃ his vi/
uere supbia vr̃a non ꝑt inq̃ hoc vt in plerisqꝫ malo vr̃o
miseri gaudetꝫ. In hoc maxime diuitias optatis in h̃ ter
ras ꝛ maria perratis In h̃ auꝝ ꝛ cumulstis ꝛ spargitis vt
acies hostiũ vr̃orum densior sit indies/atꝫ munitior An
fortasse nõ ita est an aliud ꝯcors diuitũ hꝫ opinio. ~~opu/~~
~~lentissime~~ nulla fere alia re mediocris fortune bene insti/
tutam domũ opulẽtissime ꝑsaꝝ aut lidoꝝ regre cedere cũ
in multꝫ excedat q̃ q̃ illa plures pascit ꝛ lautiꝰ. G. Ser
uorum circũfusa tegit cohors. R. Imo sub obtẽtu ser/
uicij vrget ꝛ comprimit sonorisqꝫ ꝯpedibꝫ vinctũ trahit
vt ꝛ tibi iure optimo dici possit q̃d fecisti miser vt tot cu/
stodibꝫ indigeres. G. Serui me vndiqꝫ circũuallant.
R. Nulla fuge/nulla spes igit̃ est salutis Malo q̃dẽ suo
ꝑtinaciter delectari despate dementie est Atq̃ ob h̃ vnũ ꝛ
optãda pauꝑtas ꝛ amanda erat/vt tũ ceteris oprim̃ ma
lis nexibꝫ/tũ vl' maxĩe te seruoꝝ dolis ac fastidio liberarꝫ

De magnificentia Edum Ca. xxxiiij.

Magnificẽtissime mihi sũt edes R. Quid h̃ dicã ni
si tullianũ illd̃ ornanda est dignitas domo nõ ex do
mo tota q̃renda nec domo dñs sꝫ dño domꝰ honestanda.

G Ornatissime edes sunt. R Quid hic tumes archi
tecti laus ē nō tua. G Edibꝫ amplissimis habito. R
Ubi fures latitent tu vageris ſui luxurient vnlgus here
at liguriant parasiti/multiplicis tedij capax locꝰ. G
Maximis edibꝫ habito. R Una est vrbiū ⁊ domorū
lex non statim meliꝰ habitat q̄ latius/neqꝫ em̄ q̄ꝫ late ha-
bites sed q̄ꝫ lete r̄quirit ad btām vitam/non q̄ꝫ late sed q̄ꝫ
lete habites refert/sepe vel in palacijs regū labor dolorqꝫ
habitat/vel in tugurijs inopū q̄es ⁊ gaudiū/q̄ si ampli-
tudo domꝰ aut forma p̄staret/nobilissima artium esset ar
chitectura. G Regijs edibꝫ habito. R Quasi vero
curas morbosqꝫ locus arceat siue ad app̄hendēda turriū
fastigia/mors egeat scalis. nōne in regia tulliꝰ hostiliꝰ ha
bitabat qñ ictus est fulmine In regia q̄ꝫ tranq̄nius pri-
stus perijt qñ ꝑcussus est ferro/in regia deniqꝫ suꝑbꝫ qñ
pulsus est regno/nullus locꝰ ꝑiculis inaccessus nullū li-
men morti clausum. G Habitatio mihi ꝓpria atꝫ ꝑpe
tua est. R Imo vero tꝑis incolatus instat dies cōmi-
grandi/ciuem te fingis/aduena es/ꝯductoqꝫ habitas/ve
niet q̄ te nudū laribꝫ his exturbet G Clara q̄dem ⁊ au
gusta domꝰ est. R Hinc digresso fusta erit ⁊ angusta/sꝫ
⁊ nunc si vere tuam domū respicis/obscura ⁊ arta/illa ꝓr
sus ⁊ caduca est/queqꝫ indies tantis adminiculis vix cir
cumfulta subsistat/assidue fatistens casusqꝫ sui nuntia/⁊
q̄ certe nec a ruina vltima longe sit/nec interim generosū
incolā delectet vt domꝰ augat vt carcer vbi moras ode-
rit vnde optet absolui. I. nunc ergo vel edibꝫ alienis vl
tuo carcere gl'are.

De arcibus validis ac munitis Ca. xxxv.

Munitissimis arcibus habito. R In edibꝫ boni
aliq̄d est in arcibꝫ mali multū. Ille ꝓtegūt ab esti
bus a vētis ab imbribꝫ hec aīm possidētis solicitu
dinū ꝓcellis obruunt ⁊ securitatē pollitite curas afferūt
ac pauores. G Arx mihi p̄ualidis menibꝫ cincta est.
R An excidit illō spartani dictū q̄ amico muros patrie
ostentanti/si hos inq̄t feminis extruist; recte quidem at

si viris turpiter. ¶ H. Arcē habeo fortissimā. ¶ R. Quid nisi impatientia z supbia z auaritia vra fecit vt arcibus opus esset. q̄nto erat honestius equo iure cū hoīb viue re z in plano cultisqz inagris habitare q̄etos carpentem somnos q̄z te rupib hispidis inclusisse/nocturnis excu bijs vlulantē/teqz tuaqz miseria suspectū/z inuidiosum oīb reddisse/an z publicole factū excidit q̄ q̄uis inter primos vrbē romā seruitio regio liberasset sentiens tñ se situ ediū suā de mōte deposuit. ¶ H. Arx inexpug nabilis est mihi. ¶ R. An illud vet⁹ puerbiū non audisti Nullū inexpugnabilē locū esse in quē asell⁹ onust⁹ auro possit ascendere trabit oppugnationē arx munita nō impedit/ frustit aliq̄ntulū senonū insultib arx tarpeia/pe norum carentina/donec vtriqz opportuno fmedio succur sum est/illi camillus affuit huic fabi⁹/sed an gemina arx locrens ab ipo defendi quiuit hanibale pfecto nec ylion ipm/nec birsa defendi potuit nec corinthus q̄ vna puetu stam inexpugnabilis famā habuerat/sed hanc sibi min⁹ victor eripuit. Nonne añ hos septuaginta annos pene strina arx qua nescio an vlla vsq̄z fortior esset atz muniti or ab illo magno hoste qz armis non poterat/blanditijs ac pmissis fallacib capta fuit z dirupta z vix tandem ve lut elongeua febre fragilior resurrexit Ad summā nil inex pugnabile/tutū nihil ab humanis est fraudib. ¶ H. Ar/ ce subnixus munitissima nil timeo. ¶ R. Arces pestiferā multis confidentiā pbuere multi q̄ tuti sine arcib in pa ce vixissent/arciū fiducia ausi sunt/vñ ipi in arcib piere vt illic potissimū audacia domaret. Unde orta erat/non sunt ad audendū animi sed frenandi oīs magna secu ritas nisi q̄ de deo oriē stulta est/ ¶ H. Habito in arce mu nitissima. ¶ R. Ut sit aliq̄d arx hec tua quid est aliud que so q̄z refugiū q̄dam z degeneres latebre ad pferendā ob sidionem qō vt ait liuius miserimū est in bello qñ vnq̄z audiuisti. vbi vsq̄z legisti Juliū cesarē vtrūqz africanū magnū pompeiū/marīū alexandrū pirr.

hanibalem aliosq; viros magni nõis sese artib; ꝯtinẽtes
ꝛ non poti⁹ arcib; insultantes. Arces scito nõ receptacl'a
forciũ sed inertiũ eẽ latibula. Certe hac etate stephanus
columnẽsis omis illustrib; viris par cũ in eis auxiliũ ad
famã sui nõis venisset nobilis q̃dam vir extern⁹ ꝛ incog-
nitus essetq; die quodam graui ꝛ ancipiti p̃lio ꝛ ingenti
turba hostiũ circũuent⁹ ille ꝑiculũ videns accessit ꝓpius ꝛ
vbi inquit o stephane arx tua est/ille subridens vt q̃ nec
domũ quidẽ ꝓpriam rome hẽret manu ad pect⁹ apposita
hec inq̃t arx mea est/vocẽ suo auctore dignissimã/sic est ãt
sancti ꝛ deuoti viri oẽm spem in deo hñt/iusti ꝛ pollitici
in v̄tute fortes ꝛ bellicosi in armis timidi ꝛ ignaui in mu
ris atq; arcib; De Suppellectili p̃riosa. Ca. xxxvi

In ampla domo suppellex eximia est. R. Sup
uacuo in spatio pond⁹ inutile illa furib; latebras
dabit hec predã vtraq; ꝑiculũ tibi alimentũ incẽ
dio ac liuori. G. In domo spatiosa suppellex copiosa
est. R. Illa cũ te loco moueris deserenda est/hac si vti
volueris sepissime transferẽda/ꝛ plus difficultatis alla-
tura q̃ voluptatis ꝛ pl⁹ oneris q̃ honoris. G. Multa
mihi varijq; generis suppellex domi est R. Iuge bellũ
nõ cũ furib; mõ sed cũ murib; tineisq; ꝛ aranee ꝛ rubigo
fumusq; ꝛ puluis ꝛ imber in vos dimicãt. O diuites de-
licati quib; armis hos hostes arcebitis. G. Preciosi-
ssima est suppellex. R. Nõ rei p̃ciũ sed contẽptus diui-
tem facit/alioq̃n ꝛ q̃rendo cupiditas crescit ꝛ paupertas
cupiẽdo ita fit vt nihil magis inopẽ faciat/q̃ auari opes
q̃rum si extimatio exacta veriq; iudicij sequax ꝯtemptus
accesserit/ea demũ veris diuicijs via est/ego te diuitẽ dũ
vana miraberis nõ putabo/q̃uis aurea stellãtimq; gem
mis ardentib; tectũ oẽ suppellectili oꝑtũ referũq; tibi
videam. G. Inuidiosa suppellex ꝛ prefulgida est. R.
Pro captu oculoꝝ seu forsitan animoꝝ/vere ãt onerosa
reꝝ colluuies ac turbida/sed auaritia nihil vsq; ieiunijs
nihilq; miseri⁹/cuius famẽ ꝛ q̃renda excitant/ꝛ q̃sita nõ
sopiunt/dumq; sperata fulgebãt/possessa sordescũt/itaq;

sepe diuitias dũ quesisse putaueris/solicitudinẽ ac nau-
seam q̃siuisti. Nam nunc tibi care sartine si vel cariores
alie se ostẽderint l' stuporẽ assiduitas depsserit viles erũt
Esto aũt care sint ⁊ maneat stupor nonne etiã error ma-
neat. Isq; difficil' atq; ꝑpetu⁹/siq̃dem q̃rendi studiũ vnũ
fuit seruãdi labor est multiplex/nũquã deerit qd̃ r̃uisas
q̃d nũeres quid ꝯplices q̃d excutias q̃d abstergas quid
oculos sil' ⁊ mulceat ⁊ offendat. G. Suppellex immen-
sa est. R. O hominẽ q̃ impedimentoꝝ suoꝝ magni-
tudine delectatur.

De Gemmis ⁊ Margaritis. Ca. xxxiiij

Gemmarũ fulgor ac species delectant. R. Reꝝ
fateor terrestriũ ⁊ mortaliũ vanitatis ꝑs non vl-
tima exiguo in lapillo p̃rimonia magna claudẽ
tium cui⁹ p̃ciũ instabile ⁊ incertũ cottidieq; variũt e so-
la mercantiũ fama ⁊ diuitũ ⁊ in sanoꝝ credulitate depen
dens vñ diu sprete in opimis p̃cijs attollunt̃/⁊ gemmaꝝ
famosissime subita p̃munt̃ infamia nescio quib⁹ not⁹ erũ
pentibus non tam ipsis de quib⁹ agit̃ in reb⁹ q̃ in opini
one hominũ ista colentiũ p̃clara q̃dem illa prudentia q̃
neglecto cultu dei atq; animi ⁊ vtriusq; noticia inter nos-
cendis lapidũ venis inuigilat/sed sic est mos neq; nũc
primũ in pretio sunt/qui his p̃tia inferre fingũt/vera em̃
pretia vel nulla sunt penitus vel ignota. Quam vero pe
riculosa vanitas q̃ tremulũ q̃q; anceps iuditiũ ip̃os in
ter artifices facile est iudiciũ memoria repetentis id qd̃
nup accidit vt ꝑ breuem gemmã (carbunculus is erat)
decem milib⁹ aureorũ ille vir fortune maioris q̃ ingenij
cum emisset diu se cunctatum fuisse iactabat/q̃ naturalẽ
⁊ comunem modum fulgor excedens suspitionem face-
ret eius artificij peritissimo cuidam/cuius consilio vte-
batur/non veram gemmam esse sed vitrum aliquod/seu
quid ius aliud in eam speciem non natura genitum sed
nescio qua supernaturali/⁊ mira quadam arte cõflatum
Que quidem hesitatio quid nisi confessio quedam erat.

f 4

Uitrum tl'e visu pulcrius esse q̃ gẽmam q̃uis forsan il
la sollidior sit de hoc tñ ipi iudicent/q̃ vel in h̃ questu pe
cunias alio vertendas honestius/vel in h̃ cognito melio
ribus debitũ tp̃us ꝑdunt/q̃ si dicta cunctatio iusta/quid
huic sequit̃/q̃s non videt q̃ nam s. ambitio ⁊ q̃nta sit ceci
tas/non rei formã ac substantiã sed nudũ nomẽ tãta mer
cede captantiũ G Nil mihi gẽmis est carius R Cre
do hercle nõ virtus nõ fama nõ patria nõ vita ipa vtq;
duo illa sileam quib; vobis nihil est vilius/duo hec vlti-
ma/cunq; his diuitias in gẽtes ⁊ q̃tquit p̃ciosissimũ iu-
dicatis vnius gẽme p̃tio atq; amori succubuisse monstra
bo ⁊ exilio illã ⁊ inopia/⁊ si ita res tulisset morte ꝓuatam
Cui em̃ queso non est notũ nouij ꝯsiliũ Roman⁹ hic se-
nator fuit vir locupletissimus/gẽmamq; habuit viginti
milib; extimatam/gẽme nomẽ opilaus/mittit hũc india
colorum pene omniũ varietate p̃fulgidũ/hui⁹ fama exci
tatus accensusq; cupidine. Anthoni⁹ triũ vir homo om
nium sup̃bissim⁹ atq; auarissim⁹/⁊ cui q̃tquit natura libi
tum/fortũa licitũ fecisset/cũ iniusto gẽme desiderio vt fit
⁊ crudele possessoris odiũ concepit/hinc in illo publico
ꝓscriptionis incendio qu'o tot patria limine ꝑiere nouij
nomen arsuꝝ cũ reliq̃s obhoc vnũ crimẽ q̃ formose tirã
noq; placite dñs rei eẽt/insertũ est/ Ille ãt cui ponticus
saltẽ fiber exemplo eẽt vt ꝑnitiose iactura sarcinule liber-
tatem redimeret ac salutẽ/illam ipam sibi vt auguror p̃n
ti discrimine/sic amplexus aufugit/vt ea salua/nulla sibi
vel p̃rimonij vel patrie cura eẽt/cum illa ꝑatus exulare ⁊
mendicare/⁊ ad extremũ mori quis non magni extimet
ad quem vir senatori⁹ sic affectus sit. Et ꝓfecto fatendũ
alteꝝ/aut magni p̃cij rem fuisse aut ꝑui animi possessorẽ
sed quid hoꝝ verius vt diffiniã nõ expectes Et si autem
h⁹ ac reliquoꝝ sil'e iuditiũ seu contagiũ animorũ late ser
pens vulgi mores infecerit/magna tamẽ ingenia/nec mi
nimis delectari nec om̃ino alia q̃ ꝟtutis pulchritudine
tangi decet/nisi vt ꝑ hec breuia q̃ delectãt oculos/exꝑctã
mens in amorẽ ac desideriũ eterne pulchritudinis rapia

tur quo de fonte quitq̃t est pulchrum ꝓdit. G Excellẽ
tibus gẽmis alitior. R Hanc excellentiã natura nõ fe
cit/sed opinio/q̃ apud quosdam carbunclo palmã dedit/
apud alios adamãti Illa vulgo ac plerisq; gẽmarijs eui
hui⁹ extimatio. Ista veterib⁹ quibusdã rerũ scriptoribus
ꝓbatur/scdm quos nõ mõ gẽmarũ sed rerũ omniũ terre
narum ꝑtiosissim⁹ adamas regũ olim idq; nõ omniũ sed
ꝑcellentiũ gẽma fuit hodie quo nulli⁹ rei tm̃ ⁊ tam velox
q̃ luxurie ac suꝑbie in crementũ est multorũ nõ regũ/eti
am eẽ cepit/⁊ iam plebis in digitos sensũ venit huic pro
ximam/indicam atq; arabicam margaritã locant ⁊ hij iti
dem smaragdũ/nescio quidẽ q̃ ordinis iniuria/nam si il
lorum rubur pallorq; grat⁹ est cur non eq; horũ candor
vitorq; oculis blandiat/iustiorq; nũc etiã saphiri q̃rela/
quo vix aliud terra parit celo simili⁹ sereno/verũ vt dixi/
furor h̃ hõim nõ natura/nobilitat diuitũ nuge inanes
atq; ociosorũ fabl'e qui facile ista ꝯtempnerẽt/si quo vnq̃
honestiore pacis/aut belli negotio tenerent. G Fulgi
de animũ mouent gẽme/⁊ suauiter candide margarite.
R Mouẽt animo imo sternũt calcãt moliũt ac eneruãt
q̃ de re si ꝑgam virorũ ac mulierũ exẽpla cõgerere non te
doceam sed obtundã/vnũ ex omnib⁹ ⁊ id maxime attingã
vt intelligas q̃ furor iste ꝑiculosus sit infirmiorib⁹ ani
mis q̃ eminentissimos fortissimosq; ꝑuaserit magn⁹ põ
peius cõtinentissimos romanorũ ducũ/horũ dico noui
ssimorũ qui q̃ntũ magnitudine gestarũ rerũ ceteros celle
runt/tantũ modestia morũ vtiq; frugalitate maiorib⁹ ce
dunt suis/victor ab hyspania/pactato rediẽs occidẽte/cõ
pressisq; ꝑdonib⁹ ⁊ in vnũ coactis/locũ cui cõuenarũ no
men ob hoc inditum in seculũ istud durat illic piraneis
in montib⁹ locorũ forsan aspitate modestiã adiuuãte/atq;
victorieq; suꝑbiã cõpescente/masculũ tropheũ piramq;
⁊ rigidam sui oris imaginẽ erexit/vere tũc magn⁹ atq; ma
gnificus/quãuis adolescẽs ãnis morib⁹ senex maturusq;
aĩo. Idem postea cap tis piratis ⁊ oriẽte ꝑdomito q̃si cũ
loco mutat⁹ ac tꝑe. eq; alia ꝑte orb̃ ipe ali⁹ reuersus non

militarem sed femineũ seu diuinũ potius in morem vul
tus suos iam viriles ac solito molliores nõ ere fictos aut
marmore sz insuetis atz inexq̃sitissimis margaritis in tri
umpho tulit/exprobratio non leuis/eo fast⁹ vnũ in caput
expositi non sum in sulutatione q̃dam victoris oim̃ po
puli atz excusatione q̃dam p̃ncipũ sequentiũ/quid nõ.n.
a tirãnis roma iã serua pateret q̃ libera ciuis amatissimi
talem hãc insolentiã aspexisset/ neqz reliq̃ triumphi illi⁹
humilia magis aut sobria nõ arma ⁊ equi domitaꝝ gen
cium vt mos erat nõ captiui mẽor/ant̃/aut curr⁹ aut fal
lere qd̃ vilissimũ in eo legim⁹ auꝝ fuit gẽme ⁊ om̃ia mar
garite. Inter multa alueus ingens ibi ⁊ ingentiũ thesse
ratũ ordo bicolor/ita vt singulis gẽmis e singulis con
starent/⁊ vasa aurea ⁊ vestes ⁊ statue/quin ⁊ luna q̃daz so
lida ex auro immensi põderis/lectiqz aurei/⁊ corone plu
rime/magnis ⁊ candidis margaritis intexte/deniqz mõs
aureus illic fuit forme ille mirabilis in quadrũ ducte/cer
uis ⁊ leonib⁹ ⁊ figuris varijs animantiũ frequẽs/nec nõ
⁊ arborib⁹ atz oim̃. Pomoꝝ gene in situs ramos aure
os tegentib⁹ margaritis/montis in vertice ijsdem ex reb⁹
horolegiũ artifitio vbiqz vincẽte materiã voluebat̃/mira
bile prsus ostentũ his q̃ inania mirari dedicerunt. B
At his reb⁹ inanis delector R Credo id quidem teqz
hr̃e hunc triumphũ ⁊ cupide spectatuꝝ reor/⁊ cupidius
ductuꝝ ⁊ cupidissime possessuꝝ/id mihi passionati stat⁹
animi suadet Crede aũt ⁊ tu mihi hecq̃z visum vsqz adeo
delectant sp̃ anime/sepe ⁊ corpi nocuerũt illi⁹ certe quẽ lo
quimur triũphantis gl̃e nil vnq̃z magis obfuit nõ thesa
licus dies nõ egiptia calamitas/ibi em̃ fortũe succubuit
nõ tot⁹ h̃ vitio totus/ibi aliena vis aliena p̃fidia/h̃ sua fra
gilitas sita fuit ambitio. Illic g̃ potentiã ⁊ vitã/hinc ani
mi popularis modestieqz insignis famã/magnisqz labo
ribus partã/magni nomẽ imminuit miꝝ dictu tanto vi
ctoriosior ꝯtra hispanos bellitõsam gentẽ q̃z ꝯtra imbel
les ⁊ inermes asiaticos apparuit/eoqz mirabili⁹ q̃ in ipsa
q̃z asia aliq̃z diu integer atz inuict⁹ cũ se in tp̃e ierosolime

omniũ opulẽtissimo vere erectũ atz abstinẽtissimũ p̃bui
sset ad vltimũ vrgenti vicio nõ r̃stitit/neqz iã ampli⁹ vir
singularis atz vnic⁹ vt sp̃ fuit sz q̃i vn⁹ ex multz capt⁹ deie
ctusqz est. Is gẽmaꝝ fulgor/ea vis margaritaꝝ idqz auri
põdus fuit/vicerat iã añ pari p̃lio alexandrũ asia/sz parũ
est vicijs victũ suis vincere/id magnũ vicisse victorẽ sui
p⁹ q̃z null⁹ ferme ducũ stetit inter asie delitias q̃ in brbẽ
latiũ transnecte vr̃a vos in pr̃ia. Vicerũt. Nẽpe si fateri
verũ vultis vbiqz gentiũ victores ꝛ asiatica victoria victi
estꝫ. J. nũc ꝛ amicas oc̃lorũ aiorũ hostes ꝛ victrices viro
rũ forciũ gẽmas cole. B Gẽmis delector ardentibꝫ R
At h̃ varijs ill' pallentibꝫ multiplex appetit⁹ vna vanitas
Audisti vt pirro ille q̃ bellũ cũ romãis gessit achates fu
it lapis olim p̃ciosissim⁹ hõim iuditio nũc eodẽ q̃ p̃tia re
bus fiunt variãte vilissim⁹/in q̃ q̃dem spẽs rerũ diuersa
rũ repñtare solere oc̃lis fama est hõim iumẽtorũ fluminũ
nemorũ volucrũ ferarũqz nulla penit⁹ manu artificꝫ ꝯna
tur. In illo sane regio vt solini v̄bo vtar/nõ imp̃ssio sz ingenitis
ingẽtis figuris muse nouẽ ꝛ appollo erat choree nobilis
citharista sparsis itaqz nexisqz inuicẽ gẽme notis vt tot
imaginũ in tam p̃uo spatio vnaq̃qz suis discerneret insi
gnibus p̃clarus vt res erat annul⁹/addit qz gr̃e regis no
men plus eñi fiunt res illustriũ. Sed q̃d oro illi cõtulit
achates suus/an bello inuictũ an nõ dicã/morti nõ ho
stili gladio sed saxo qd̃ feminea etiã torsit man⁹ exemptũ
fecit q̃d inq̃z vl' hũc pirro p̃fuit habuisse l' h̃ nocuit carui
sse fabritio curioqz q̃bꝫ ille vict⁹ atz ytalia pulsus est duci
bus. Affirmare ausim neutri horũ vnq̃z cessurũ aĩo fui
sse vt hortentẽ galeã rigidũqz nec auro nec gẽmis insig
nem gladiũ annulo regio p̃mutaret. Sic mollia queqz
despiciũt viri fortes quõ vero annulũ reges ambirẽt qui
sola v̄tutꝫ fidutia r̃gẽ ip̃m ꝛ regias opes regnũqz ꝯtẽserãt
ꝯtra ãt vos aĩorũ diffidẽtia cũcta mirami ꝛ q̃si btõs fcũra
ꝯcupiscitꝫ v̄t⁹ sola ꝯtẽpnit̃ Est ꝛ gẽme alteri⁹ fama vetu
stior q̃z samorũ tirãn⁹ policrates hũit ferũt fuisse sardoni
tẽ Is lapill⁹ inter mlta p̃tiosa ditissimi hõis p̃tiosissim⁹
habitus q̃mobrẽ q̃ nibil omnino vnq̃m sensisset aduersi

palam obsequentis ⁊ clanculũ insidiantis fortũe inuidi
am placaturus nauigo in altũ ꝓdijt annulũqꝫ ipsum in
quo gemma erat/manu ꝓpria dimersit/vel sic saltẽ semel
doliturus in vita/visus sibi callide transegisse cũ fortuna
si tot letis vnũ hoc triste pensaret. Illa vero nec falli faci
lis nec mulceri/mala bonis equa lance ꝯponens pluscu-
lum exigebat ꝑ diuturno fauore/breue q̃dem/sed p̃durũ
vt q̃ ꝑ oẽm vitã felicissim⁹ sibi atꝫ alijs visus esset in mor
te miserrim⁹ hinc vitijs hinc supplicijs omnib⁹ vnũ ca-
put vrgentib⁹ itaqꝫ velut oblatũ r̃spuẽs O fortũe ludos
q̃ pisce q̃dam internũtio q̃ tunc ore annulũ excipiẽs cap
tus ꝙ illico mẽseqꝫ eius appositus fureat/annulũ illi su-
um nõ sine quodã spectantiũ stupore restituit/eam gem-
mam multis post seculis august⁹ cesar ⁊ p̃tio tactus ⁊ mi
raculo/insertũ auree corone ad edẽ ꝯcordie dedicasse fert̃
hic rursus interrogat⁹ q̃d hoc vel tiranno ꝓfuit habuisse
p̃riam affliganti vl' pithagore obfuit caruisse/cõem sibi
cum illo patriã ⁊ domũ ꝓpriam ⁊ amicos moꝝ eius odio
relinquenti. Nempe tirann⁹ ille patibl'o affixus omniũ
iuditio cũ summũ suppliciũ pateret̃ maiore etiam dign⁹
erat. Iste ph̃us in pace obediẽs ꝑ deo cult⁹/dom⁹ ei⁹ ꝑ tẽ
plo habita est/tantũ inter illi⁹ gẽmam atꝫ hui⁹ palliũ inter
fuit/neqꝫ vero seu pollitrati/tunc sardonix ille/ne morsu
volucꝝ semessus in cruce marcesseret se iohãni mõ gallia
rum regi ne acie victus in manus hostiũ ꝑueniret/suus
valuit p̃stare carbuncul⁹ quẽ die illa in digito ei⁹ inuẽtũ
ereptũqꝫ sibi ⁊ post annos ab amico quodã orbe alio re
demptũ/remissumqꝫ cernere fuit/ac tangere rem p̃cij infi
niti sꝫ nullius efficatie nulliusqꝫ ope/nisi cui⁹ ⁊ reliqui id
genus/gẽmas eñi lucidas nõ nego/ne sensui ꝯtra dicam
nego vtiles/nego vllã vim h̃re nisi illã/q̃ vulgo etiã fert̃
p̃nt seras auaroꝝ q̃ꝫ diuitũ ꝯfringere atꝫ archulas exhau
rire B. Ut cũqꝫ in p̃tio sunt gẽme eo ꝙ animũ delectãt
R. At q̃ demẽtie summe est multã curã reb⁹ impendere/
⁊ q̃ si aliq̃d videant̃/in se nihil sunt hoc eñi est errore ocu
lorum ac p̃stigio delectari/q̃d in his laboras q̃ non dico

quid in his laboras q̃ non dico felicitati nil ꝯferunt/sed nec miserie detrahunt pñtes/neq; contrario abeuntes/ꝛ si multa equidē hic a multis ꝛ mirabilia scripta sunt non veritati rerũ/neq; vtilitati legentiũ/sed stupori opam dã tibus p̃cipueq; a magis qui his nugis libros integros implere tantũ erat ocij/potuerũt/mihi tñ hac in ꝑte cum plinio scdo plane conuenit ꝛ scripsisse eos ego quoꝫ non sine ꝯtemptu ꝛ risu generis hũani arbitror vt et stultam credulitatem vanis opinionibꝫ implicarent/ꝛ se ip̃os ve stris ineptijs delectarēt. G. Delector gēmis quibꝫ cre dibile est aliq̃ꝫ vim in esse. R. Que nã illa sit audisti vt sit aliq̃ntula tñ est illa mercatoꝝ ac scriptoꝝ collata men dacijs/nõ graia tm̃ artis ꝯfictis sed vestra etiã assensiõe auctis atꝫ firmatis q̃ multo est satiꝰ vel prudenter arguere vel magnifice contempnere q̃ꝫ colere om̃ia gēmaꝝ p̃cia ꝟtutesq; ꝛ vitia h̃ eñi a plinio cuiꝰ multa placent valde dissentio. Ille quidē falsas dep̃hendēdi artem seu notici am q̃ndam policet qñ inquit etiã luxuriã aduersus frau dem muniri docet/mea vera sententia nõ muniēda neq; armanda luxuria est sed inermis ꝛ sola circũlatoris inter armatas acies deserēda vt circũuenta sepius ꝛ elusa/qñ aliter non p̃t/saltem damnis ac fraudibꝫ castigetur.

De Gemmaꝝ poculis. Ca.xxxviij.

Iuuat gemmis bibere R. Cauari gēmas ad po cula luxuria vetus est non vitꝝ mõ rem fragilē ac ꝓfecto pulcherrimã/ mundissimãq; despiciēs sed argentũ ip̃mqꝫ auꝝ hũane olim cupiditatis vltimã metã inuentũq; aliq̃d q̃ auaritiã in luxus excederet/nõ satꝭ di gna magni mali cu[illegible] vidit h̃ poeta dũ diceret/hic petit excidijs vrbem.miserosq; penates/malũ ingēs nec iusti cie tantũ sed hũanitati obuiũ ꝛ vt scires vñ ortũ addidit vt gēmam bibat/en ciuiliũ pax/furoꝝ causa/vt cum calix argenteꝰ diuino cultui satis esset/aureꝰ hũano vsu/parũ sit nisi p̃ciũ faciēte ꝑiculo gēme etiã ꝑegrino artifitio ex cauet̃ quibꝫ bibat infelix homũtio/ꝛ polluta mēdatijs ac spurcitijs labia iocundiꝰ applicet/res ꝛ potui incõmoda

voluptatem interpellãte metu ꝛ apparatui operosa ꝛ cu/
stodie difficilis ꝛ saluti auceps ꝛ venenis aptissima. Ue
rum nãqꝫ est illud alteri⁹ poete/nulla ciconita bibimur
fictilib⁹ tunc illa time cũ pocula sumes gẽmata. B
Bemma bibere gl'osum reor. R Supbia dũ se attol/
lit nec descensum cogitat nec ruinã/care vero libenti⁹ bi/
bitis q̃ secure/ambitiose q̃ sapide/sic vicia virtꝫs vincũ/
tur ꝛ gulam ptius aliq̃nto solicitat vini sapor q̃ insolen/
tiam ciphi color/obstupescitis ad gẽmarũ radios hũc stu
porem nullo caret p̃tio extimandũ arbitramini non tm̃
pecunie sed virtutis. Nõne eñi ille v̈gilarius euersor pa
trie hoc ip̃o de quo loquor p̃tio gẽmam q̃rit iusticiã ſ. ac
pietate ꝓperans his amissis illã adipisci ꝛ vt gẽma bibat
ciuem atꝫ hõiem obliuisci. G. Libenter gẽmatis vtor
poculis. R Est fortasse alia desiderij tam intensi radix
neqꝫ solus fulgor allicit sed aliq ua latens v̈tus nam q̃s
oẽs gemmarũ vires atꝫ virtutes explicet. ita dico si oim̃
que de his dicunt aut scribimur ꝑs septima vera essꝫ sed
nec septuagesima vera est/neqꝫ ꝓfecto cẽtesima/qõ si vt
plinius ait. nulla fraus v̈te lucrosior/q̃s miret si ꝛ nt'la
numerosior/ non q̃ gẽmarũ q̃ ceterarũ rerũ crebrior sit
ꝯtractus/q̃ppe q̃s raritas p̃ciosas facit sed q̃ nusq̃ rari/
or est veritas neqꝫ eñi alicubv'expiendi minor copia v'
maior licẽtia mentiendi vel mendacij fruct⁹ vberior l'im
pudẽtia liberior vel ꝯsuetudo frequẽtior/ q̃ si q̃d ꝓsus
ex omnib⁹ verũ est/an illõ forsitan verũ erit/qõ ꝛ maiorũ
auctoritas ꝛ sup illam fundatã vulgi habet opinio ebrie
tati resistere ametistos/parũ ne igit̃ cause sit cũ ebriosorũ
poculis hec gẽma deseruiat/ludo tetũ sepe ira iocos pa/
rit. Nempe vt hoc vni tribuant q̃d aliud meruere/nisi q̃
voluptatis ingeniũ fuit vt cũ gustu bibentis delectet̃ vi/
sus atꝫ binc illinc sensib⁹ delinitis delitiosior ambitiosi/
or letiorqꝫ sit ebrietas/hec in fallar ꝛ verior rei hui⁹ ꝛ cer
tior cã est/tũ in reliq̃s cũ in hac ipa q̃ aduersus ebrietatẽ
q̃si belli dux eligit̃ de q̃ triũphare sobrietas sola p̃t/vti vi
no modico iuxta illi⁹ ꝯsultorũ optimi sententiã eoqꝫ ip̃o

nõ ad voluptatẽ sed ad vtilitatẽ/ ⁊ stomachi egritudines depellẽdas/ vino inq̃ exiguo ⁊ fragili limphisq; ꝓ domito meri aũt potentis incendiũ atz impetũ seu fuga euadere seu aquaꝝ diluuio extinguere ac frenare scire ⁊ meminisse. In vino magno ⁊ feruido potuq; crebro ⁊ nimio multã pudoris ac laboris pnieq; materiã inesse eã q̃cũq; te verteris oculis ingeri neq; a quo q̃ sane mentis posse dissil'ari hec sunt arma ꝯtra monstrũ illd̃ vtilia q̃s h̃ ametisto seu gẽmis om̃ino vllis est locus. mentiti sunt id magi/ fuerũtq; q̃ crederent vt hoc spõsore sobrietatis intrepide biberent/ ꝑfide q̃dem magi atz impudenter vt pl'ima stulte credulũ vulgus vt om̃ia. Sũma igit̃ reꝝ est nihil aliud vobis hanc ꝛliquasq; ꝯciliat/ q̃z voluptas difficultatibus excitata ⁊ incensa/ sed multo magis suꝑbia ⁊ ꝯditionis obliuio/ tumorq; animi letifer/ quo cũ nil pei⁹ sit hõim vite miror q̃d ita nil gratius nõ dico ꝟtus bonum ingens vr̃o vile iuditio sed nec vita ip̃a nec sal⁹ non securitas nõ opes non deniq; voluptates sz ijsdem vob̃ extimãtotib⁹ summũ bonũ. Cũcta hec vincessere suꝑbie hec preter cetera vos gẽmaꝝ cupides fecit/ q̃ sꝑ inutiles sepe damnose sunt/ necesse vero nũq̃/ hac ortãte igit̃ effectũ est vt occupati sꝑ ac crepidi sz exculti/ dom⁹ tẽploꝝ mensas instar altariũ habeatis aureas atz gemmatas/ hostie ip̃e purpuree ac vittate/ auaricie luxurieq; ambitõis ac suꝑbie cultris exposite/ q̃ in vos oẽs ac singule seuiũt/ p̃mas sibi ꝑtes. vt est dictũ vendicãte suꝑbia auaricia q̃ppe qd̃ nomẽ sonat vtrũq; fortassis auro ꝯtenta q̃esceret/ luxuria epulis ⁊ voluptatib⁹ suis/ sola suꝑbia nõ q̃escit q̃ diu aliquid supra se videt/ vtq; ab initio reꝝ/ deo par esse tẽptauit hec eadem vos cogit laboriose gẽmas q̃uerere studioseq; vel nectere vl̃ cauare vt ꝓdeuntes sedentesq; in foro inq; ꝯuiuio radianti: ac stellanti celo sꝑ inuidiã faciatis. hac duce igit̃ vt ad rem redeam In habitaculo ⁊ inuesce ciboq; ⁊ potu rebusq; om̃ib⁹ q̃ hũane nc̃citati seu iocũditati inuẽte erãt/ spetiosũ aliq̃d fulgidũq; ꝑiculũ miscuist⁹ eoq; crescẽdo malũ ꝓdijt vt ex gẽmis nõ mõ iam pocula

sed pelues ⁊ lebetes mortaria etanta ꝯspiciamus/ victrix
plaude supbia/ geminea pocula r̄quirebas omne tibi ex
eadem materia vasoꝝ gen⁹ tui offerunt ministri neqꝫ iā
minus est cōe gēmam hos in vsus q̄ꝫ in vsum frugū ter-
ram fodere sic ꝯsuetudo facta est vobis q̄ luxuria maiori
bus vr̄is fuit. G. Cristallinis poculis libēs vtor. R.
Parco iam gemmis ꝯcreta illa glacies excusat nescio q̄d
plus vitro habetis eq̄ em̄ frangit̄ ⁊ sartiri neq̄t nisi q̄ q̄si
tu difficilior ⁊ vel de longinquo veniēs vl̄ q̄ ꝓpinq̄ est in-
ter alpiū scopulos rupesqꝫ niuias ⁊ algentes tenuꝫ fune
pendentibꝫ eruenda obeāqꝫ rem carior vr̄asqꝫ cupidita-
tes irritare potentior. Itaqꝫ neronē legis infelici ꝑtitum
rumore seu damnis ex omnibꝫ cristallinos duos calices
forte elisos grauissime doluisse seu qd̄ alter puto verior
historie sensus habet ira feruidū p̄cipiti ⁊ etati sue infen-
sum ⁊ postris inuidentē neq̄s vnq̄ꝫ ex his biberet manu
ꝓpria collisisse/ en fortune durioꝝ expiatio/ nil inuentum
in quo graui⁹ seuitie mgr̄ iracundiā exerceret in cristallū
seuijt q̄ mille tam̄ sibi diuitie cariores. Excusatio minor
dicat aliq̄s imitari p̄ncipem/ sed neronem seq̄ nemo bo-
nus optauerit. H. Cristallinis gaudeo. R. Nec at-
tendis q̄ꝫ caduca q̄ꝫ fragilis delectatio tua sit/ sed h̄ mos
est vester nature ꝓprie sil̄ia exoptatis eum ⁊ inbecillitas
vr̄a firmū aliq̄d cui heret ⁊ vestri melior ꝑs celestis altū
aliq̄d qd̄ spectaret optare ⁊ q̄rere debuissꝫ vtriq̄ꝫ debilia
atꝫ ima conquiritis. Bene āt habet q̄ murina hodie lau
tijs excessere veꝝ furor incredibil̄ eadē illa victoria q̄ pe
regrina multa vobis intulit ip̄o die de quo diximꝰ trium
phante pompeio in ytaliā inqꝫ vrbem romā transuect⁹
ex asia semen inutile/ sed terre creditū p̄ fertili colonisqꝫ
in pigris/ itaqꝫ breui actū vsqꝫ adeo vt mureni vni⁹ p̄ciū
septuaginta iudeas talenta/ calicisqꝫ illi⁹ ab amante quo
dam cupido ꝯuulsum dentibꝫ labrū/ ⁊ miri amoris mira
biliorem exitum vt cicatrix illa nobilitās vasculū ⁊ fame
eius ⁊ p̄cij esset argumentū/ non igit̄ hac in ꝑte luxuria q̄
nulli ceditis etati/ neqꝫ supbia vestra minor est q̄ꝫ maio

ris sz vtriusqz subducta materia est murinis nõ solũ vsui vestro deficientibꝫ sed ignotis ꝑ quibꝫ noua luxurie species inuasit auellane radix ad pocl'a generosum lignum ipm q̃z cicatricibꝫ honestandũ furor nunc p̃cipuꝰ galliaꝝ venerũt h̃ in vsus nup arbores alie pegrinis nõibꝫ venisqz ⁊ notis aliis atz aliis sed eadẽ vanitate venientqz nec vllis erit nouitatũ modus donec vr̃is poculis murinoꝝ iactantia victa sit in vno plane fateor auoꝝ cessistis insanie q̃ ille sucinos nullo vsu sola sed hñdi libidine mirabant̃ interqz delitias nũerabant vñ ⁊ nero ipe nõ principum mõ sed hõim seuissimꝰ male dilecte ⁊ peius occise ꝯiugis flauos cernes hoc sub nõie ceu titulũ meditatus eximiũ adoptasse legit̃ carmine edito fuit nãqz qd̃ stupeas trux illd̃ ingeniũ amicũ musis in quo illos q̃ aurei viderentur sucinos suos dixit. O feroces atz infauste blandicie decorisqz ⁊ laudatum caput calce impia ad inferos detrudendũ at vos sucinos ⁊ habetis ⁊ spernitis aut certe modestius colitis ⁊ partius extimatis.

De Gemmarum signis. Ca. xxxix.

Signis gemma exp̃ssis mulceor. R. Accessit nõ infitior ad nature decus q̃dam artis ornatꝰ ⁊ minutꝰ vultꝰ inqz signorũ vsum gẽmas sculpt subtiliora q̃dem inter ingenij opa nũeratũ vbi ⁊ ametistꝰ inter lapides vl' imp̃ssioni facilis l' successu ꝓsp vt ꝑhibẽt ⁊ inter artifices p̃mũ sibi pirgotiles sumpsit nomen eo q̃ vnus e cũctis sui generis idoneꝰ alexandro visus est sculpende sui oris imagini q̃ postmodũ diuꝰ augustꝰ vsus est cũ gemma illa q̃ erat vti solitus in iocos hõim abiisset ⁊ spinx enigmata diceret̃ ita vt p̃ter exactionũ difficultates ip̃a q̃z signi ꝑ plexitas verecundissimo p̃ncipi parere videretur inuidiam huic ꝓximꝰ vl' ingenio vel etate appollonides fuit ⁊ eroniꝰ pꝰ h̃ magni nõis in hac arte diastores fuit cuiꝰ cũ opꝰ exprimeret nomẽ siluisse pliniũ miror Dic est em̃ q̃ ip̃ius diui augusti sculpsit effigiẽ q̃ ad extremũ ⁊ ipse dũ vixit eũ multi p̃ncipũ vsi sunt ea vel cesarij oris veneratio vl' admiratio fuit artificis. Et

nunc ego tãto de gẽmis habito ꝑmone q̃s seu natura in-
tegras solidasq; voluptatib⁹ vr̃is exhibet seu ars cauas
q̃ro ex te q̃nto amplius delectare aim̃ deberz sine p̃tio aut
labore ꝑabilis splendor ethereus/imo ne his eq̃dem/sed
qui h⁹ ⁊ illius fons ac p̃ncipiũ lucis est rutili carbunculi
virides smaragdi sereni saphiri/cãdide margsrite sic illi
ciunt/nec solis fulgor aut sideꝝ nec terre viror aut arbo-
rum nec serenitas aeris nec candor nitidus tangit auro/
re stupetis facies manu hõim gẽmis insculptas nec arti
ficis stupetis ingeniũ/imo vere neq; illũ veneremi totq;
tam claris ad veꝝ vijs agnoscitis/q̃ gẽmas ip̃as quiq; in
genium q̃ manus quiq; oculos fecit/quib⁹ hec tẽnerent̃
atz intelligerent̃ ⁊ fierent. O semp̃ viliũ imitatores rerũ
semperq; nobilium contemptores.

De Tabulis pictis. Ca.xl.

Pictis tabulis delector. R. Inanis delectatio
nec minor vãitas ꝙ magnoꝝ sepe hõim fuit nec
tollerabilior ꝙ antiq̃ siquidẽ oẽ malũ exemplum
tunc fit pessimũ. qñ illi vel auctoꝝ pondus adiungit̃ vel
amicoꝝ vndecunq; orte ꝯsuetudinis robur ingens cum
senuerit/⁊ vt bona in meli⁹ sic mala in pei⁹ etas prouehit
eoq; maius quo maiorib⁹ inest his radicib⁹ vt bona in
melius sic mala in pei⁹ etas ꝓuehit sed vtinã q̃ maiores
vr̃os vanis in reb⁹ facile vincitis eosdem in serijs eq̃ret̃
virtutũq; cũ illis ⁊ gl̃az miraremini cũ quib⁹ pictas tabu
las sine fine miramini. G. Valde vtiq; tabl̃as pictas
miror R. O mirus hũani animi furor om̃ia mirantis
nisi se/quo inter cũcta non solũ artis ꝟuam opa nullum
mirabilius. G. Picte delectãt tabule R. Quid de h̃
sentiam ex iam dictis intelligere potuisti/om̃is q̃dẽ ter-
rena delectatio si ꝯsilio regeret̃ ad amorẽ celestis erigeret
⁊ originis admoneret. Nã q̃s vnq̃ q̃so riui appetẽs/fon
tem odit/at vos graues humi accliues affixiq; celũ suspi
cere non audetis ⁊ obliti opificẽ illũ solis ⁊ lune/tãta cũ
voluptate tenuissimas picturas ~~aspicitis~~ atz vñ transit⁹
erat ad alta despicitis illic metã figitis intellect⁹. G. Pi

x nature

ctis tabulis delector vnice. R. Penicillo ⁊ coloribꝫ de
lectaris in quibꝫ ⁊ p̄ciū ⁊ ars placet/ac varietas ⁊ curiosa
dispsio sic ex anguiū viui gest⁹ atꝫ immobiliū mot⁹ ima
ginū ⁊ postibꝫ erumpētes effigies ac vult⁹ spirantiū lini
amēta suspendūt vt huic erupturas paulomin⁹ p̄stolerꝫ
voces. Et est hac in re piculū q̄ his magna maxime ca
piunt ingenia Itaq̄ vbi agrestis leto ⁊ leui stupore illic
ingeniosus suspirās ac venerabund⁹ inhereat opo sum
sane neq̄ hui⁹ tñ est opis ab initio artis originē atꝫ incre
menta retexere ⁊ miracula opeꝝ ⁊ artificiū industrias/⁊
p̄ncipum insanias ⁊ enormia p̄tia quibꝫ hec transmaria
mercati rome in templis deoꝝ ac cesarum in thalamis.
Inq̄ publicis plateis ac portibꝫ ꝯsecrarūt/neq̄ id satis
nisi ip̄i huic arti dextras atꝫ animos maiori exercitio de
bitos applicarent q̄ iam añ nobilissimi phoꝝ grecie fe
cerunt vñ effectū vt pictura diu q̄dem apud vos vt natu
re ꝯiunctior añ oēs mechanicas in p̄cio esset. Apud gra
ios vero si q̄d plinio credis in p̄mo gradu liberaliū habe
retur Ditto h̄ qm̄ ⁊ intēte breuiati ⁊ p̄ñti ꝓposito q̄dam
mō sunt aduersa. Uideri em̄ p̄ñt morbū ip̄m c⁹ remediū
pollicebat alere ⁊ reꝝ claritas stupētis amentiā excusare
sed iam dixi Nihil errori detrahit errantiū magnitudo.
Imo hec quidē ideo attigerim/vt liq̄ret mali hui⁹ quāta
vis esset ad q̄ꝫ tot tantisq̄ sit ingenijs cōspiratū cui ⁊ vul
gus erroꝝ princeps ⁊ consuetudinū genitrix longa dies
cumulusq̄ ingens omniū maloꝝ sp̄ auctoritas accesserit
vt voluptas stuporq̄ animos ab altiore furtim ꝯtempla
tione dimoueat distrahatq̄ miraq̄ adeo delectāt. Tu āt
si hec ficta ⁊ adumbrata fucis inanibꝫ vsq̄ adeo delectāt
attolle oculos ad illū q̄ os hūanū sensibꝫ aīam intellectu
celū astris floribꝫ t̄rā pinxit spernes q̄s mirabarꝫ artifices

De Statuis. Ca. xli.

AT delector statuis. R. artes varie furor idē ip̄arūq̄
fōs vn⁹ artiū vn⁹ finis diuersa materia H delectāt
statue. R. Accedūt he q̄dem ad nat̄am ꝓpius q̄ꝫ picture
Ille enim videntur tantum hee autem ⁊ tanguntur.

Integrũq; ac solidũ/eoq; ꝑhennius corp⁹ hñt q̃ ob cau
sam picte veteꝝ nulle vsq̃/cũ ad huc innũerabiles sup-
sint statue. Uñ hec etas vt in multis erronea picture in-
uentrix vult videri siue ꝙ inuentõr ꝓximũ elegantissima
consũmatrix liniatrixq;/tũ in genere quolibet sculpture
cũq; in om̃ib; signis ac statuis longe imparẽ se negare te
meraria q̃uis impudensq; nõ audeat/tum p̃terea pene
ars vna vel si plures vn⁹ vt diximꝰ fons arciũ/graphidẽ
dico/atq; ip̃e ꝓcul dubio sicut coeue ꝑiterq; floruerint siq̃
dem vna etas ⁊ appellẽ ⁊ pirgotilẽ ⁊ lisipũ habuit/quod
hinc patet qꝛ hos sil' ex omnib; alexandri magni tumor
maximꝰ delegit quoꝝ p̃mis eũ pingeret scd̃s sculperet ter
cius fingeret atq; in statuã excuderet edicto vetitꝫ vniuer-
sis q̃libet ingenij artisq; fidutia faciẽ regis attingere nec
minor ideo furor hic q̃ reliq̃ Imo ꝟo ōtrũ morb; eo fu-
nestior quo stabiliori materia subnixꝰ G At me statue
delectant R Non te solũ aut plebeis comitib; errãtem
putes q̃nta olim dignitas statuaꝝ tantũue apud antiq̃s
clarissimosq; hõim studiũ desideriũq; hõim rei hꝰ fuerit
⁊ augusti ⁊ vespasiani ac r̃liquorũ de quib; nũc dicere lõ
gum ⁊ imꝑtinẽs cesaꝝ ac regũ virorũq; scd̃i ordinis illu
strium solers inq̃sitio ⁊ reꝑtaꝝ cultꝰ ⁊ custodia ⁊ ꝯsecratõ
inditio sunt. Accedũ artificũ fama ingẽs nõ vulgo aut
mutis dũtaxat oꝑib; sed late sonante scriptorũ lr̃is cele-
brata q̃ tam magna vtiq; ꝑua de radice nasci posse nõ vi
detur. Nõ fit de nihilo magnũ nomẽ/magnũ esse vl' vide
ri oportet de quo serio magni tractant/sed his oĩb; supra
responsum est. Ego ãt spectãt vt intelligas q̃nto nil ob-
standum tam vetusto ⁊ tam valido sit errori G Uarijs
delector statuis R Harũ q̃ppe artiũ inane naturã imi
tantium vna est q̃ plasticẽ dixere hec gipso ⁊ ceris oꝑat'
⁊ tenaci argilla q̃ cognatis licet artib; cũctꝫ amicitior sit
virtuti/aut certe minꝰ inimica modestie In primis fruga
litati q̃ magis fictiles q̃ aureas deorũ atq; hõim formas
ꝓbant/q̃d h tñ delectabl'e q̃d quo cereos aut terreos vultꝰ
ames non intelligo. G Nobiliũ statuis delector R

Auaritie cõsilium agnosco/ p̃ciũ vt auguror non ars placet vnã tu aureã artificijs mediocris mlt̃is eneis atz marmoreis multoq̃ maxime plastic̃ p̃ferendã duxeris haut insulse quidẽ vt se habet extimatio rex p̃ñs/hoc est autẽ aurũ amare non statuã q̃ vt ex vili materia nobilis sic puto rudis ex auro fieri p̃t/q̃nti vero tu statuã extimares siue illã regis assirij ex auro sexaginta cubitoꝝ quã nõ adorasse capitale fuit quãq̃ hodie multi vltro suã vt facerẽt adorarent/siue illã cubitorũ q̃tuor q̃ ex ingenti topazio mirũ dictu regine egiptie factã legis/puto nõ anxie quereres cui⁹ esset artificis ꝯtentus de materia q̃siuisse. G Artifitiose oculos delectãt statue. R Fuerũt aliqñ statue insignia virtutũ/nũc sunt illecebre oculoꝝ ponebantur his q̃ magna gessissent/aut mortem ꝓ re publica obijssent/q̃les decrete sunt legatis a rege negentiũ interfectis q̃les liberatori ytalie affricano q̃s illi⁹ magnitudo animi ac spectata modestia nõ recepit q̃sq̃ post obitũ recusare non potuit/ponebant̃ ingeniosis ac doctis viris qualẽ positam legim⁹ victorino Nunc ponunt̃ diuitibꝫ magno p̃tio marmora ꝑegrina mercantibꝫ. G Artifitiose placent statue. R Artificiũ fere om̃is recipit materia/sentio aũt vt tua hec delectatio plẽa sit ingenij materieq̃ nobilitas iũcta ꝑficiet/neq̃ h̃ tñ auꝝ q̃uis phidiasq̃ cõuenerint vera delectatio vlla est/aut vera nobilitas/fex terre licet rutila incus mallei forcipes carbones ingenium laborq̃ mechanici/q̃d hinc viro optabile vereq̃ magnificum fieri possit cogita. G Non delectari statuis nõ possum. R Delectari hõim ingenijs si modeste fiat tollerabile his p̃sertim q̃ ingenio excellũt nisi em̃ obstet liuor facile quisq̃s qd̃ in se amat in alio venerat̃/delectari q̃z sacris imaginibꝫ q̃ spectantes bñfitijs celestibꝫ amoueant pium/sepe excitandisq̃z animis vtile ꝓphane aũt ⁊ si interdũ maneat atz erigant ad v̄tutẽ dũ tepentes animi rex nobilium mẽoria recalescũt/amande tñ aut colende equo amplius nõ sunt ne aut stulticie testes aut auaritie ministre aut fidei sint rebelles aut religioni vere ⁊ p̃cepto

Ali famosissimo custodite vos a simulacris ꝑfecto autem si hic q̄z illū aspicis q̄ solidā terrā fretū mobl'e volubile celum fecit/quiq̄z nō fictos sed veros viuosq̄z hōies ⁊ quadrupedes terre/pisces mari/celo volucres dedit/puto vt ꝓthegenem atz appellen: sic ⁊ pollicretū spernes ac ꝓhidiā

De vasis Corintheis. Ca.xlij.

Quem nō moueāt vasa corinthia. R. Assuetū celestib⁹ terrestria nō q̄tiunt/sic collata illis modicum sic nihil sic deniq̄z tediū aut fastidiū graue sunt/quomō āt anim⁹ memor originis cauernis terrestribus inhiet aut magni faciat/qd̄ ex illis effodit' dū celū solemq̄z ac stellas ⁊ seip̄m videt supremūq̄z hoꝝ oim̄ artificem ꝯtemplat'. G. Corinthijs delector. R. Nescis te non gelido tm̄ ⁊ ex animi terre ꝑtu sz officine nigrātis ac squalentis fabri ope ad postremū romāe p̄de r̄liquijs delectari. Ad historias redi ~~Nūmis~~ dū corinthū armis captam direptāq̄z flāmis absumeret aureis sil'q̄z argenteis atq̄z eneis q̄cunq̄z victoris forte man⁹ euaserāt/statuis q̄rum abundātissima olim oim̄ illa vrbs fuit pari incēdio liq̄fact⁹ omniū metalloꝝ venē vno ibi torrente fluxerit vnoq̄z ex omnib⁹ iam nobiliore metallo/⁊ p̄tiosiorib⁹ vasis exordiū ⁊ a clade vrb̄ nomē luxurie ꝑtū fuit/ nō ꝙ is furor in ea vrbe ꝯsurgeret q̄ ruebat sed vēturo furori materia ꝑabat' ad hūc modū tūc corinthus hui⁹ fons fuit insanie Nūc damasc⁹ inde hodie vasa mittunt' vr̄os captura ocl'os animosq̄z. G. Vasis corinthijs delector. R. Mirarer magis nisi augustū modestissimū licet atz grauissimū p̄ncipē lectū eēt apd̄ egregios scriptores delectatione hac vsq̄z adeo corruptū p̄cipitēq̄z actū vt ꝓscriptōne triu~~mnali~~ ~~ti~~ ꝯdēnasse aliq̄s nullā aliā ob cām nisi huiuscemodi vasoꝝ desiderio putaret'/vtq̄z eius ad statuam famoso epigramate apposito ad eternā laudati ducis insaniam corinthari⁹ diceret' qd̄ si credim⁹ inter hūc optimū pessimūq̄z omniū anthoniū hac in ꝑte/q̄d inter sit nisi ꝙ hunc ad iniuriā cā mouit humilior. Et est oē peccatū eo mai⁹ quo ⁊ maior q̄ peccat ⁊ minor cā peccādi/nec peccā

tis magnitudo atz imperiū/lingue vl' calami vulnus eua
dunt iudicū/qz hōim eximunt illos magis in se acuūt atz
irritant libertate/nō pcit regū maculis vulg⁹ loq̄x/z si pa
lam metuit clam libertate vtit/in cauernis sibilat gānit
in tenebris/dubias voces in nubib⁹ acres/versus in triuīs
serit/subscribit statuis/nutu loquit silētio exclamat/mina
turqz oculis lingua ferit sic sepe leuib⁹ ex causis graues
ꝯtrahunt infamie z claris q̄z nōib⁹ obscura ꝯgnōia Idqz
si principū maximo/euenire potuit q̄d priuati sperēt q̄b⁹
esse debeat amica mediocritas in nīnica luxuria. ¶ Co
rinthijs delector. ℟ Ac si pect⁹ errorib⁹ oculiqz fulgo
ribus clauderent liq̄do appareret/q̄ntū fictilia p̄ferenda
corinthijs q̄tumqz patu facilioza vl' iocūdioza vsu vel se
curioza fuatu l'diuinis hūanisqz cultib⁹ aptioza certe qō
ad se ritatē attinet si vera hec cesaris nota est p̄scripti il
l⁹ securius vixisset si corinthijs caruisset Ad qō ad diui
num cultū tū ꝓficiam magis hōib⁹ fuisse diuinitatē dum
fictilib⁹ colerēt nec mihi dubiū nec senece qō ꝙ ad hūa
num vsum fictilia tuberonis q̄uis vt ꝓbrū graue apud
pplm cecis dño nocuisse suffragijs certū sit/z ꝑture r̄pul
sam pepisse/maximoqz valerio factū ppli populariter ex
cusanti indigna fuisse publico munere videant Ego tñ
bic q̄z cū seneca sentio apō quē illa multis laudib⁹ effer ū
tur Sūt enī p̄simonie antiq̄ z romanis aptissime moribꝫ
quib⁹ vt modesti p̄fisamilias priuata dom⁹ sic bñ instītu
te vrbis hōesta res publica r̄gi dz vt frenato gressu metā
teneat et⁹/q̄ interris est ꝯpositi/ac tranq̄lli stat⁹ Itaqz si
heli⁹ tubero fictilib⁹ suis añ cellā iouis expositꝫ quib⁹ille
frugalitatē atz sobrietatē vtz ait seneca pauptatē in capi
tolio ꝯsecrabat oc'os ppli iā lasciuiētis offendit nō est ci
uis egregū culpa sz tp̄s. Jā tūc res ab illa p̄sca seuēritate
ad hāc molliciē inclinabat q̄ p̄mū pateras cipboſqz aures
os gēmatos discū argenteū coꝛibiatū/lancē pampinatā
patenā hederatā mirari cepit z r̄liq̄ q̄ galien⁹ ipator clan
dio misit ipatori p⁹fuko demū aliasatz alias furoꝛ spēs q̄
magnificētie tribuūt nouissīe āt bis dieb⁹ nō hederas mō

coꝛnibiatoꝫ

g7

vel pampinas vl' cornulos sed ipsas cum incolis suis sil
uas oē genus arborū ac ferarū volucrū ⁊ hōim vult⁹ ⁊ q̄
cunq; vl' oculus vidit audiuitq; auris vel mens finxit in
auro expressa vel argēto lōga iam ꝯsuetudine non mirat̄
gēmis inhians de quib⁹ paulo añ certauim⁹. Quid mul
ta ip̄m iam vilescit aurū crescente sup̄bia pridē vero que
laudas corinthia viluerūt ꝯtemptusq; de vera rerū viliū
extimatione laudabilis futur⁹/de falsa nobiliū admirati
one damnabilis factus est. G. Ego vero corinthia nūc
etiā miror. R. Corinthijs vr̄is ista facib⁹ suo vos vssit
incēdio ⁊ murorū excidiū suorū in vr̄os animos vlta est
neq; id nouū sepe nūero victores bellorū externorū siml'
externis vicijs victi estis. Sic vos scipio asiatic⁹ ⁊ mal
lius valse asie victores asiaticis delicijs lectisq; purpure
is atq; aureis vestib⁹ exq̄sitaq; suppellectili qd̄q; vilissimū
epulis cocisq; pessim deditq; sic pompei⁹ gēmis ac mar
garitis/sic vos numi⁹ tabulis pictis atq; chorinthijs sub
iugauit vt dū de hostib⁹ duces vr̄i ⁊ de vobis vr̄isq; de
morib⁹ hostilia triumpharent. G. Cupide corinthijs
vasis vtor. R. Neq; vasa corinthia neq; aurea meliorē
cibū faciūt neq; fami aptiorē/neq; om̄ino de q̄litate rer̄
sed ex morbo animi hec vr̄a cupiditas orta est/s; ip̄a po
tius morb⁹ est animi. Cui vt ꝯsulens ꝯualestas p̄ inuti
lium tot vasor̄ curis/vnā arripe vtilem ac salubrē/vt sci
as ip̄e tuū vas in sanctificatōne ⁊ honore sicut scriptū est
non in passione desiderij possidere

De librorum copia. Ca. xliij.

Librorū copia magna est. R. Oportune admo
dum de his s̄mo orit̄/nam vt quidā discipline/sic
alij voluptati ac iactantie libros q̄runt/sunt q̄ hac
p̄te suppellectilis ornēt thalamos/q̄ animis exornādis
inuenta est/neq; aliter his vtant̄ q̄ corinthijs vasis/aut
tabulis pictis aut statuis ceterisq; de quib⁹ p̄xime dispu
tatum est. Sūt q̄ obtentu libror̄ auaricie inseruiant pe
ssimi omniū non librorū vera p̄tia sed q̄si mertiū extimā
tes pestis mala s; rectus ⁊ q̄ nup̄ diuitū studijs obrepisse

videatur qua vnū ꝯcupiscentie instrumentū/atz vna ars accesserit. ¶ G. Librorū larga copia est. ¶ R. Operosa sed delectabilis sarcina z animi iocunda distractio. ¶ G Ingens est copia librorz. ¶ R. Ingens sil'z laborz copia z q̄etis inopia huc illuc circū agendū ingeniū his atqz illis p̄grauanda memoria q̄d vis dicā libri quosdā ad scientiam quosdā ad insaniā deduxere dū plus hauriūt q̄z digerunt vt stomachis sic ingenijs nausea plus sepi⁹ nocuit q̄z fames/atqz vt ciborū sic librorz vsus p vtentis q̄litate limitand⁹ est. In rebz omnibz q̄ō huic parū illē est nimiū itaqz sapiens non copiā sz sufficientiā rerū q̄rit/illa enim sepe pestilens hec sp est vtilis. ¶ G. Immensa librorum copia est. ¶ R. Immensum dicim⁹ q̄ō mēsura caret sine qua humanis q̄d in rebz rectū sibiqz ꝓueniens tu metire Est in his etiā q̄ optima iudicant immensitas atz immoderatio fugienda/sp p̄e oculis hñdum id comicū ne q̄d nimis. ¶ G. Librorū inextimabilis multitudo est. ¶ R Maiorē tibi q̄z Ptolomeo philadelphio regi egipti q̄z Alexandrine bibliothece q̄draginta librorz milia coacerua sse ꝓpertū est/q̄ tamen diuersis ex locis diu magno studio q̄siti/simul oēs arserūt q elegantie regie cureqz opus egregiū fuisse ait liui⁹, quē seneca reprehēdit nō id elegantie cureqz regie opus dicēs sed studiose luxurie imo ne id quidē sed seipm exq̄sitis spectaculis inaniter ostentātis Et liuicū dictū z ptolomei factū/vtrunqz forsitan regie opes excusant z in longū publicis vsibz p̄spiciens regis intentio in hoc r̄ecte laudabilis q sacras litteras mūdo non vtiles mō sed necessarias summa diligentia atqz impensa p electos ad tm̄ op⁹ viros in grecā linguā ex hebraico fonte transfudit/at quid facias p̄uatis nō eq̄ntibz sed supantibz apparatus regios sereno equidē samonico doctrine viro ingentis seu maioris cure pulcherrimaz litterarū sz pulchriorz voluminū duo z sexaginta milia librorum fuisse legim⁹ quos oēs, Gordiano iuniori c⁹ p̄ri fuisset amicissim⁹ ille moriens reliquit/magna p̄rsus hereditas z multis suffectura ingenijs vnū vero q̄s dubitet

// pluriaz
// pluriū

oppressura Quid hic ãt q̃so si nil aliud egisset in vita nul
lum illi scribendi studiũ fuisset vl' q̃rendi labor nihil om
nium tot voluminib⁹ ꝯprehensoꝝ legere atq3 intelligere
laborasset an nõ satis habuit negocij ip̃os libros ac libro
rum titl'os ⁊ auctoꝝ nõia ⁊ voluminũ fors nũerũq3 cog⁄
noscere/pulchra vero ars q̃ de ph̃o librariũ facit. Crede
mihi nõ est h̃ nutrire scriptis ingeniũ s3 necare mole rerũ
at3 obruere vl' fortasse medijs in vndis more tantalio siti
animã torq̃re/reb⁹ attonitã/degustantẽ nihil/at3 omnib⁹
inhiantẽ. B Libri innumerabiles sunt mihi R Et
errores innumeri q̃dam ab nup̃ijs alij ab indoctis editi
illi q̃dem religioni ac pietati ⁊ diuinis lr̃is/hij nature ac
iusticie moribusq3 ⁊ liberalib⁹ disciplinis seu historie re⁄
rumq3 gestarũ fidei oẽs aũt vero aduersi. Inq3 omnib⁹ ⁊
p̃sertim in p̃mis vbi maiorib⁹ agit̃ de reb⁹ ⁊ vera falsis in
mixta sunt/ꝑdifficilis ⁊ ꝑiculosa discretio est/vtq3 ad ple
num auctoris cõstet integritas q̃s scriptoꝝ insanie iner⁄
tie medebit̃ corrũpenti omnia miscẽtiq3/c⁹ metu mlta iã
vt auguror a magnis opib⁹ clara ingenia refinxerũt me⁄
rito id patit̃ ignauissima etas/hec/culmẽ solicita/lr̃aꝝ
negligens/⁊ cocos examinans nec scriptores/quisq̃s itaq3
pingere aliq̃d in mẽbranis manuq3 calamũ versare didi⁄
cerit scriptor habebit̃/doctrine omnis ignar⁹ exp̃s inge⁄
nij artis egẽs/non q̃ro iam nec q̃ror ortog̃phiam q̃ pridẽ
interijt q̃litercũq3 nũc scriberent qd̃ iubent̃/apparet scrip
torum insentia/rerũ substantia nõ lateret/nũc ꝯfusis exẽ⁄
plarib⁹ ⁊ exemplis vnũ scribere polliciti/sic aliud scribũt
vt q̃dip̃e dictaueris nõ agnoscas an si redeat cicero an li⁄
uius mltiq3 alij veterũ illustriũ añ oẽs plini⁹ scd̃s sua scri
pta relegentes intelligerẽt/⁊ non passim hesitãtes/nunc
aliena crederẽt esse nũc barbara/inter hũanarũ inuentio
num tot ruinas lr̃e sacre stant cũ maiori hõim studio tũ
vel maxime ꝓtegente sua scã poemata suas/sanctas historias
as diuinasq3 suas lege auctore illarũ deo suãq3 ꝑhẽnitatẽ
suis inuentionib⁹ largiẽte r̃liquarũ nobilissime ꝑeunt ⁊
iam magna ex ꝑte ꝑiere sic ingẽtis dãni nullũ est r̃mediũ

quia nullius est sensus neq; id nouũ hac in re ⁊ v̄tutum
⁊ morũ damna ingentia negligunt̄ cũ tãto studio mino-
ribus occurrat̄/ lr̄arum iacturã inter minimas numerat̄
sunt q̄ numerẽt inter lucra/ fuit nup nõ in agris aut in sil-
uis sed in maxima florentissimaq; ⁊ q̄ stupeas vrbe yta-
lia neq; is pastor aratorue sed vir nobilis magniq; apud
suos ciues loci q̄ iuraret magno se/ p̄tio empturũ neq̄s
vnq̄ suã p̄riam litterat⁹ incoleret aut intraret O vox sax-
ei pectoris/ fert̄ tale aliqui sensisse licini⁹ infest⁹ litteris vt
scriptũ est q̄s vir⁹ ac pestẽ publicã nõ iabat ascẽdisset sed
origo illũ rustica forsan excusat/ ⁊ si eñi vsq; ad cesarei no
men ostendisset/ naturã tñ nõ exuerat. Verũ est eñi illud
flacti/ fortuna nõ mutat gen⁹ sed q̄d nobilib⁹ vestris dicã
qui nõ mõ p̄i re litteras paciunt̄ sed exoptãt votis Equi
dem h̄ rei pulcherrime ꝯtempt⁹/ atq; hoc odiũ breui vos in
p̄fundũ ignorantie demerserint. Accedẽt ne a p̄posito de
errem/ ⁊ scriptores nl̄la frenati lege nullo p̄bati ex anime
nullo iuditio electi/ nõ fabris non agricolis nõ textorib⁹
non vlli fere artiũ licẽtia tãta est/ cũ sit in aliis leue p̄iculũ
in hac g̃ue/ siue delectu tñ ad scribendũ ruũt oẽs et cũcta
vastantib⁹ certa sunt p̄tia/ nec vo hec scriptorũ magis hu
mano more lucra captantiũ/ q̄ studiosorũ publicisq; re-
bus p̄sidentiũ culpa est quib⁹ nulla vnq̄ rei hui⁹ cura fu
it oblit̄ q̄d eusebio palestie ꝯstãti⁹ inuinxerit vt libri s. nõ
nisi ab artificib⁹ his q̄ãtiq̄riis/ ⁊ p̄fcẽ artẽ scientib⁹ scribe
rent̄ G librorũ bona copia ẽ R Quid si capax anim⁹
nõ est meministi sabinũ illũ apd senecã suorũ suorũ scia
gl̄antẽ q̄d inter te ac illũ intest nisi q̄ aliq̄nto tu stultior
vterq; eq̄dẽ alitio verũ ille suorũ ⁊ certe suorũ at tu libro
rũ nil ad te p̄tinẽtiũ ingẽio gl̄ar̄/ sũt q̄ q̄tq̄d in libr̄ scrip
tũ dõi hñt/ nosse sibi videant̄ cũq; vlla de re mẽtio icidit
h̄ liberẽ inq̄ũt in armario meo ẽ h̄ tãtũ idq; sufficere opi
nantes q̄i sil̄ in pectore sit elato sup̄cilio ꝯticescũt/ ridicl̄m
gen⁹ G libr̄ affluo R q̄ mallẽ ingenio ⁊ eloq̄ntia ⁊ doc
trina mlt̄oq; maxie inocẽtia ac v̄tute sz hec vẽalia nõ hñt̄
vt libri ⁊ si hẽrẽt̄ nescio an ẽptores totidẽ repirent̄ q̄t libri

Illi em̃ muros vestiunt hec animos q̃ qm̃ oculis nõ vi/
dentur ab hominib⁹ negligunt ac pfecto si libroꝝ copia
doctos faceret aut bonos doctissimi oim̃ atq optimi esse
possent/q̃ ditissimi c⁹ sepe ꝓtrariũ videm⁹ ❡ B. Admini
cula ad addiscendũ libros habeo. ❡ R. Uide ãt ne impe
dimenta sint potius vt non nullis/qñquidem de magno
põpeio lectũ est ad vincendũ mlt̃itudo bellatoꝝ sic mul
titudo liboꝝ ad discendũ nocuit z ex copia vt fit inopia
orta est q̃ si vltro assint nõ abiciendi eq̃dem sz sequestran
di erunt vtendũq̃z melioribꝫ z cauendũ nequi forsan in
tpe p futuri eẽnt in tempestiui obsint. ❡ B. Multi z va/
rij mihi sunt libri. ❡ R. Fallit sepe viaꝝ multiplicitas vi
atorem z q̃ vno calle certus ibat hesit in bivio/ multoq̃z
maior est trivij error/aut q̃druuij sic sepe q̃ librũ vuũ effi
caciter legisset inutiliter multos aperuit evoluitq̃z mlt̃a
sunt onerosa discentib⁹ doctis ãt pauca sufficiunt nimia
vtriusq̃z sunt importuna/sz fortioribꝫ humerũ subuectã/
tur agilius. ❡ B. Liboꝝ nobiliũ magnũ nũerũ cõtraxi
R. Liboꝝ nũero nemo q̃ nũc occurrat p̃ter regẽ illum
egiptiũ nobilitat⁹ est neq̃z id sibi tam nũerus dedit q̃z fa
mosa translatio haut dubie mirũ opus tot ingenioꝝ nisi
vnius post ingenij miraculũ mai⁹ eẽt/calle alio vti opor
tet vt exlibris gl'am q̃ras non hñdi sz noscendi/neq̃z bib
liothece sed mẽorie ꝓmittendi cerebroq̃z. Armario ipo
gl'osioꝝ nemo erit. ❡ B. Multos egregios libros seruo/
R. Multos in vinculis tenes q̃ si forsan erũperent z lo/
qui possent ad iuditiũ te priuati carceꝛ evocarẽt nũc flẽt
taciti mlt̃a q̃dẽ nõiatim illõ q⁹ p sepe vnus iners affluit
auarus quibꝫ multi egeant studiosi.

+ Loy armario glosioꝝ nemo erit. Magnũ dei libraria publica vel

De Scriptoꝝ fama Ca. xliiij.

Quid q⁹ ipe libros scribo. ❡ R. Morbꝫ publicus
contagiosus insanabilis/ omnes sibi vsurpant
scribendi officium quod paucoꝝ est vnus hoc
corruptus malo multos inficit. Emulari eñi p̃ũ imita/
ri tardum. Unde indies crescit egrotantium numerus
simulq̃z vis egritudinis ingraviscit/cottidie plures/

cottidie peius scribunt/qñi sequi faciliusq; asseq; scitum reqz comptum/z cū tpe clari⁹ est illō sapiētis hebreozū faciendi plures librōs nullus est finis. ¶ Scribo. ¶ R Suis vt se cernerent finib⁹ hōies rerūqz ordo cōstaret q; mortaliū temeritate ꝯfundit scriberēt q; sciunt z qui pñs alij legerēt vl audirēt. Ita ne pua eñi animi voluptas intelligere est/nisi z man⁹ ad calamū psumptuosa festinet z quisq; libri pticulā intellexit seu intellexisse visus est sibi illico librōs scribere videat idone⁹ haberet vtinā mēorie vnū ciceronis vestri dictū intustulani sui vestibl'o ne q; lateat claro ſ.ac patenti loco positū fieri eñi inq̄t pt vt rē quis sentit polite eloqui nō possit z sequit. Sed mādare quem q; cogitationes suas lr̄is q; eas nec disponere nec illustrare possit nec delectatōe aliq; allicere lectorē hōis ē inꝑanter vtentis z ocio z lr̄is/sunt quidem ciceroniana ista verissima sed ea iam vsq; adeo vulgaris abusio est/vt nemo non sibi vindictū putet q; illi olim sacratissimo exuli q; non de arestentib⁹ riuulis sed de ipso veri fōte potauerat q; scribebat dictū est z sepi⁹ repetitū scribe cui precepto ꝯtemptores ꝑceptorū omniū oēs obediūt/oēs scribunt q; si in his q; priores recēteſqz quib⁹ dubias aut damnatas mūdo vehūt disciplinas seu qō in his malis est leuissimū stilo obtundūt incōdito z agresti/sic vt vires ingenij desint iactura saltē tpm laborq; aurē tediūqz non deerit⁹ vr̄arum hodie nō ali⁹ fruct⁹ inuentionū aut infi cere aut afficere/reficere ār nūq; aut prauo/oēs tñ assidue libros scribunt nec nulli etati tanta l' scribentiū/vl' dissentium copia/tanta scientiū atz eloquentiū fuit inopia horū de libris accidit q; ibidē cicero idē ait itaqz suos libros inq̄t ipsi legūt cū suis/nec q; sq̄m attingit ꝑter eos q; eandē scribēdi licentiā sibi ꝓmitti volūt q; q̄dem ciceronis etate rarū fuit. nūc cōe est/oēs igit attingūt qz ſ.eandē licētiā uolūt oēs/sic se mutuo cohortant/ipellūtqz scribentes inania z laudantes laudemq; silem falsis de laudibus aucupātes/hinc illa ego scribentiū audacia rerūq; ꝯfusio ne tu valde tibi placeas libros scribēs. ¶ Scri

Suis vbinā se simul vbinā tenerent hoies

hezezet

frater et quod

qui alienos libros scribut magnū dānum esse paulū quatu putat⁹ ny hyb

bo libros. R. Melius fortassis illos legeres optime ãt
in vite regulã lecta cõuerteres tunc est vtilis noticia lr̃arũ
dum in actũ trãsit seq; ip̃am reb; approbat nõ verb̃ Alio
quin ver̃ sepe deprehendit̃ qd̃ scriptũ est scientiã inflare
clare velociterq; intelligere multa sil̃ ⁊ grandia eadẽq; te-
naciter meminisse ⁊ ornate loqui ⁊ artifitiose scribere ⁊ p̃
nuntiare suauiter hec omnia nisi ad vitã referant̃/q̃d sũt
aliud q̃ inanis instrumenta iactantie inutilisq; labor ac
strepitus. G. Libros scribo. R. Forsan vtili⁹ arares
campum gregẽ pasceres telam texeres/maria nauigares
Multi quos natura mechanicos fecerat/illa in vita atq;
reluctante ph̃antur/contra aliquos ph̃ie aptos natos in
aruis aut pascuis in scãpnis opificũ aut nautar̃ rostris
fortuna detinuit vñ effectũ q̃ mirent̃ cãrum inscij vt in
mari medio aut rure in siluis Inq; officinis acria ⁊ egre
gia repiant̃ ingenia cũ in scolis exanguia ac deiecta sint
difficile eñi vincit̃ natura si vincitur G. Scribo arden-
ter. R. Quãto ardenti⁹ olim multi q̃rũ ardor sic extin-
ctus vt scripsisse illos nisi id alij scriberent nesciret̃. Nul-
lum op⁹ humanũ sp̃ durat ⁊ mortalis labor nihil efficit
immortale. G. Scribo multa. R. Quãto plura alij
q̃uis ciceronis libros aut varronis enumeret quis titi li
uij aut plinij opa metiat̃ grecor̃ vn⁹ sex milia libror̃ edi
disse tradit̃/o ardentẽ spũm si vera res est o longũ ociũ ac
tranquillũ certe si vnũ duosue aut orõ paucos libros bñ
scribere multi negotiũ est laboris/tot vnũ milia scripsisse
nõ tã facile est credere q̃ mirari summi tñ attestant̃ auto
res quib; nõ credere dur̃ sit quiq; hũc nũer̃ nõ auditu si
bi nec visu solo sed eorũ librorũ lctõe ꝯptum dicãt quos
si vnũ oẽs legere potuisse mirabile q̃nto mirabili⁹ ẽ scri-
psisse longũ est enũerare q̃ viri apd̃ vos q̃ ue apd̃ grecos
⁊ q̃ scripserint quorũ null⁹ ad plenũ studiorũ fortunatus
fuit sed horũ aliq̃ illarũ aũt magna ps quorundã oĩa pe-
riere tu de tuis q̃d p̃sagias videto. G. Scribo ⁊ ea mi
hi interim voluptas vnica. R. Si vt ingeniũ exerceas
scribendoq; alijsq; te doceas si vt obliuiscaris tp̃is p̃teri-

tiqz memoria pñs tediũ effugias excuso si vt scribendi morbo quidẽ occulto z insanabili meditare miserior. Sũt namqz si nescis q̃ nõ scribũt nisi qz nequiũt desinere z velut ex pcipiti decurrẽtes volentesqz subsistere rapiunt. B. Scribendi impet9 ingẽs est. R. Melancolie spẽs infinitas ferũt alij lapides iactant alij libros scribũt huic scribere furoris initiũ fuit huic exitus. G. Scripsi multa z scribo. R. Si posteris pfutur9 nihil sati9 si tibi nudum nomẽ q̃situr9 nihil vani9. B. Multa scripsi. R. O preclaram insaniã z miramur si mẽbra ne solito cariores sunt. B. Scribo z hinc famã spero. R. Dixi iã melius forsitan arares aut foderes messem sperans humi eñi tuti9 q̃ inuento serit at qui fame studiũ/z ptinax scribendi opa vt quosdam claros sic innũerabiles stultos atz inopes insaniũ misit/nudosqz z loq̃ces spectaculũ vulgo fecit. Ecce dũ scribitis meliorib9 curis idoneũ tps elabit. Extra vos rapti sopitiqz nõ aduertitis. donec sero vos senectus excitet ac pauptas. B. Scribo tũ fame cupid9 R. Virum studiũ de labore ventũ q̃rere. certe ego ventus optare nauticum putabam.

De Magisterio. Ca. xlv.

AT magisterio insignitus sum. R. Mallẽ fateor disciplina magistro eñi in discipulinato z rudi nihil est turpius. G. Mgr̃ ex merito factus sum R. Ut mgr̃ digne sis/non nisi discipulus meruisti obsequentẽ atz hũilem te docilemqz pbueris oportet alioq̃n aberrasti in via/q̃ ad magisteriũ ducebat/z si non ignorẽ quosdam sine mgr̃o ad scientie gradũ altissimũ cõscendisse. Idqz de se ipsis viros magni nominis predicasse literisqz mandasse sed (his labor z ingenium z discendi ardor z intentio z assiduitas z perseuerantia pro magistro fuit nec interius in silentio magister defuit/ac mihi nũc de cõib9 ẽmo est. B. Mgr̃ dicor. R. Multis ne mgr̃i veri essent magisterij falsũ nomẽ obstitit dũqz de se plus omnib9 q̃ sibi/dumqz qõ dicebant sed non erant esse crediderunt quod esse poterant non fuerunt.

B Magisterio clarus sum. R Vidisti vini accidi tabernam picturis aut floribꝫ vernis insignē vbi sitiens viator falli possit sed nūquid ꝛ caupo suis fallit artibꝫ sunt certe aut q̄ sic fallacijs assuefacti/ vt longo vsu fallēdi alios ad extremū ꝛ se fallere incipiant/ q̄cꝫ diu suasere alijs aliqñ psuadeāt sibi/ ꝛ qđ falsum sciuerūt verū credāt. Tu vt libet magisterio gl'are qđ si digno obtigit nihil noui si indigno duo hec mala secū attulit/ vt ꝛ discere pudeat ꝛ notior ignorantia tua sit.

De varijs titulis studiorum: Ca. xlvi.

T Itulis multis ac varijs exornor. R Fecunda frondiū est vanitas sed inanis fructuū. B Titulis multis abundo. R Si veris grauis sarcina/ sin falsis ꝛ feda ꝛ pudenda/ q̄d opus est titulis q̄bꝫ aut labor insit aut dedec' ꝓtus vno seu potius nullo titulo ꝓtenta est ipa sibi est titulus. B Theologie titulum sum adeptus R Erant olim hui' sciētie pfessores hodie qđ indignās dico/ sacrū nomē/ ꝓphani ꝛ loq̄ces dialetici deboneſtāt q̄ nisi sic eēt non hec tam subito pullularet seges inutiliū mgrorum. B Philosophie magisterium merui R Phia nō sapientiā sed amorē sapientie pollicet q̄squis hāc ergo vult/ amando ꝓsequit/ nō est vt quidā putāt opositus aut difficilis h̄ titul'/ mō ver' amor sit ꝛ vera q̄ amas sapientia ph̄us verus eris. Verā sane sapientiā nō nisi purgate piecꝫ anime vel intelligere pñt vel amare. Ad id ergo res redit qđ est scriptū pietas est sapientia/ ph̄i āt vēstri hui' sentētie ꝓtemptores aut ignari vt de theologia nūc dicebā ad verbosam nudāq̄ sapiētiam sunt redacti itaq̄ de deo illi/ hij āt de natura/ temerarie fabulantes Illi em̄ potentissimā maiestatē vētosis sophismatibꝫ circūscribunt ꝛ subsananti ridentiq̄ deo sut insolētijs iusticie leges ponūt. Isti vero de nature archanis ita disputāt q̄si e celo veniāt ꝓsilioq̄ dei oñipotētis interfuerint/ obliti qđ scriptū est sensum dñi q̄s/ aut quis consiliari' eius/ neq̄ nr̄m audientes ambrosiū q̄ sepe id multis ac validis argumētis eo āt libro in quo fratrum

obitũ luget precise admodũ breuiterq̃ phi inquit/de ce-
lo disputantes/q̃d loq̃nt ignorãt. G. Artes ꝓfiteor mul
tas. R. Facilimũ id q̃dem multas nosse difficili⁹/meli-
or sane tutiorq̃ ꝯfessio est q̃ ꝓfessio. Illa em̃ hũilitatis
ꝛ pñie/hec leuitatis ꝛ insolentie plẽa est/multo certe faci
lius indulgentiã ꝯfessi q̃runt q̃ scientiã ꝓfessi. G. Di
uine atq̃ humane sapĩe titulũ ꝯsecutus sum. R. Sapi
entia titulis nõ eget ꝑ seip̃aꝫ clara est q̃s lucernã q̃so vnq̃
soli vt videret adhibuit/multi etem̃ his titulis obscuri.
ꝛ absq̃ his clarissimi euasere/sepe nullũ bonis clarũ ma-
lis inertib⁹ signũ fuit. G. Quid q̃ poetica laurea comã
strinxit. R. Supiorũ vn⁹ labor est verũ q̃rere sed h̃ du
plex q̃rere ꝛ ornare atq̃ ad auriũ oblectationẽ fingere mag
na res ardua difficilis eoq̃ rarissima Veri nempe poete
vtriq̃ opam dant/cões vero p̃mũ negligũt ꝯtenti fallerꝫ
G. Rarũ lauree ꝑtum dec⁹. R. Quesitũ vñ rem publi-
cam remq̃ familiarẽ negligas vni post habeas cure/que
situm iter ad inopiã insedenti vltro ꝓdigia tibi opes cõ-
uehat fortuna q̃situ vñ alijs amẽs alijs insolẽs videare.
G. Mihi ip̃i laureã decerpsi. R. Virentissima arbor si
decerpit ꝯfestim nisi ingenio vberi iugiq̃ studio rigetur
aruerit. G. Parta mihi laurea. R. Part⁹ labor ꝑtus
liuor seu illa studiorũ seu armorũ merces est tener ramu
lus ille animo tuo nihil ~~aio~~ signũ vertici prebuit inane/
ostendensq̃ te multis q̃s meli⁹ latuisses/quid aliud q̃ te
morsib⁹ obiecit inuidie/pace belloq̃ mltis insignia no-
cuere. G. Artẽ oratoriã sum ꝓfessus R. Mirꝫ audio
ea nẽpe in desuetudinẽ abijsse/iam pridẽ visa erat vt que
in mẽsis ꝛ innũerabilib⁹ reb⁹ ꝯstat/vñ fit oratores ip̃is ec̃
vatib⁹ rariores sꝑ fuerint/ꝓinde fuere q̃ dicerent oratorꝫ
ꝓpriũ de omni re copiose ornateq̃ dicere posse q̃uis ea
sentẽtia velut arrogantissima sit reiecta/q̃ntis sane de re-
bus ꝛ si non de omnib⁹ dicere habeat orator adhibita in
singulis artifitiosa/ꝛ dulci q̃dam eloquẽtia q̃ per seip̃am
magna res est. equa si lance liberaueris obstupesces teq̃
fortasse ꝓfessionis temerarie penitebit vt caue-

as ne dũ scire infinita l'omnia vis videri nihil scire vide-
aris Et q̃ sepe accidit scientie ꝓfessiõe multiplicis igno-
rantia delitestens necessario in aptum exeat. G. Libe-
ralium sum ꝓfessor artiũ. R. Sepe etiã pl⁹ habet ea res
audatie q̃ꝫ discipline ad vnã q̃ꝫq̃ꝫ artiũ breuis ẽ vita vn⁹
tum sufficis omnib⁹ vna ars vni ingenio satis est vt ad
summũ estuando ⁊ anhelando ꝑueniat multas degusta-
sse q̃ntum cepti necessitas exposcit/idq̃ꝫ ip̃m nosse q̃ꝫ pro
fessum eẽ modesti⁹ Addam qd̃ doctissimis visum est vnã
ip̃am omni ex ꝑte cognoscere nulli etiã illustriũ ꝯtigisse
de sola nẽpe rethorica notũ illud senece magna inquit ⁊
varia res est eloq̃ntia nec ad huc vlli sic adulsit vt tota cõ
tingeret/satis felix est q̃ in aliq̃m ei⁹ ꝑtẽ recept⁹ est id sane
quib⁹ viris ⁊ q̃ntis testib⁹ verũ ꝓbet. audisti q̃ cum ita sit
quid agunt ⁊ q̃d andent cogitẽt agmina ꝓfessoꝝ pene iã
vulgus eq̃ntia tam ruditate q̃ꝫ numero q̃ non vna q̃dem
ꝑte sed nec vna arte ꝯtenta ex equo oẽs inuadũt. O fidu
tia ingens sed iam publica. G. Quid de medicine tan
dem iuriumq̃ꝫ ꝓfessione dictura es. R. Ad hoc egri tui
cliẽtesq̃ꝫ rñdeant. Quid illis vnq̃ꝫ ad salutẽ corꝑis victo-
riamq̃ꝫ cãrum titul⁹ iste ꝓfuerit tibi ad lucꝝ forsitan sepe
ꝓfuit. In h̃ artes siue artiũ nõia q̃ritis/⁊ q̃ sciente defue
rit supplet titulitatꝫ habitu verũq̃ꝫ fit illd̃ satirici/purpu-
ra vendit causidicũ/vendũt ametistiã nec id min⁹ vt rede
ant veteres/ciceroni nemo ducẽtos nunc dederit nũmos
nisi fulserit annul⁹ ingens/postremo hec tibi hoꝝ omniũ
summa erit. Esse quosdã viros quoꝝ solida ⁊ hõesta sint
studia hoꝝ finis est veritas ac virtus hec est reꝝ noticia
morũq̃ꝫ correctio ⁊ vel vite mortalis ornamentũ l'eterne
additus. Reliquoꝝ vero q̃ ingẽs turba est ꝑs gl'am petit
premiũ inane sed fulgidũ maiori ãt ꝑti vn⁹ fulgor pecũie
finis est p̃miũ nõ exiguũ mõ sed sordidũ ⁊ labori impar/
nec ingenuo dignũ visu hisq̃ꝫ omnib⁹ titulis ⁊ vt dixi ha
bitus non spernẽdus q̃dem/ad id em̃ qd̃ intendũt valet.
Nempe oim̃ pene mortaliũ ⁊ p̃sertim vulgi hoꝝ ope egẽ
tis anim⁹ iudiciũq̃ꝫ vmbris eludit/magna ꝑs reꝝ opini-

onibus agit̃at v̄tuti deditos titulis gl'ari alienũ prorsus atz ab sonũ imo vero nec possibile q̃dẽ reor/ · G · Multa ꝓfiteor. · R · Prestat vnũ bñ facere q̃ multa ꝓmittere bene irent aũt res hũane si q̃ ꝓfitent̃ homines id esset

De Titulis Negotiorum. La. xlvij.

PRocurator regis sum. · R · Ergo hostis populi G Procurator fisci sum · R · Et rei publice inimicus. · G · Negotioꝝ gestor regi⁹ sũ · R · Sua negotia gerere laboriosum est q̃d censes aliena p̃cipueq̃ potentiũ quib⁹ placuisse ꝑpetua ꝟuitus displicuisse discrimen sup̃ciliũ graue ꝑatumq̃ ꝓ leui etiã offensiõe supplicium. · G · Negotia regis ago. · R · Rationẽ duro sub iudice redditur⁹/nisi omniũ spoliis tuoq̃ odio ⁊ crimine vix implendã. · G · Regis negotia ꝓcuro. · R · Uide ne cum ꝓcuratio ip̃a difficilis tũ difficilior sit ratio tanq̃ inextricabilis vt q̃ de multꝫ vidim⁹ p̃rimoniũ famã tuũq̃ caput implicet. · G · Regis ꝓcurator sum · R · Displicẽdum multis ad extremũ dño/qd̃q̃ ꝑiculosi⁹ deo ꝓq̃ leui regis emolimento grauia regni mala ⁊ ingentia damna ꝑpl'oꝝ vel dissimulanda vl' ꝑpetranda · G · Procurator regius factus sum. · R · Quo p̃mũ die in visum hoc officium dom⁹ tue limẽ attigit/tibi viuere desijsti libertas inde ⁊ quies ⁊ iocunditas abiere/ꝓ his ꝟuitus labor occupatio metus dolor afflictio ⁊ mordaces subierũt cure Jã non viuis ⁊ si spires occupatoꝝ eñi vita mors est qui cũ miseri oẽs sint illi sunt omniũ miserrimi q̃ ꝓ alijs maximeq̃ ꝓ regib⁹ aut tirãnis seu q̃busuis potentib⁹ occupãtur. · G · At sum iudex. · R · Sic iudica q̃si mox ab alio iudicand⁹ vnus est omniũ iudex vnũ tribunal incorruptum ante illud stabitis mortales quid falsi corio iudicis selle iudicarie impresso ⁊ barbarica admonitione iusticie opus est. Ea in sella quisq̃ iudicum sedet vbi si iniuste iudicabit nec pecunia nec gratia nec falsi testes nec indigne preces nec inanes mine/nec diserti proderuut patroni. · G · Consul patrie mee sum · R · Difficillima gl'a raꝝ est q̃dem sic cõsulere vt ꝓsis ⁊ placeas

vr sit enim in verbo veritas nos in ꝯsilio fides in cõmi/
sso silentiũ in orõe suauitas/euentũ fortuna moderabit̃
his consilio p̃ciũ dabit. G. Prefect⁹ vrb̃ sum. R. Bel/
uam indomitã vtq; ait flactus capitũ multoꝝ tenui fre/
nas loro atꝫ immẽsam sol⁹ agitatã magnis fluctib⁹ pup/
pim regis ꝑua dom⁹ egre regit̃/magne vrbis q̃ꝫ difficile
regimẽ sit videto/paꝝ ne tibi curaꝝ domi erãt q̃ publi
cas adoptasti. Quidq̃ nõ difficile mõ iam officiũ seruile
est p̃fectũ vrbis villicũ satiric⁹ vocat statũ notãs tp̃is illo
rum q̃ si tunc villic⁹ quid nisi nũc siluic⁹ seu siluan⁹/sic ce
parat ea etate villa eẽ roma iam silua est. G. Sũ p̃ses
ꝓuincie. R. Honerato exilio dãnat⁹ ociũ domesticum
externa solicitudine ꝑmutasti/dulce nihil aut tranquillũ
speres amara ⁊ turbida p̃sidentiũ sors/festꝫ dieb⁹ ludisq;
⁊ ꝯuiuijs arcent̃ muneribꝫ clausum/limẽ ⁊ apertũ litib⁹ te
ctum iocis vacuũ/plenũ q̃rimonijs ac iurgijs q̃tquit lã/
guidum quitq̃t egꝝ q̃tquit marcidũ in ꝓuincie visceribꝫ
latet totũ tibi tractandũ curandũq; obtigit duꝝ op⁹ q̃nti
nempe negocij sit multos corrigere/hinc patet ꝙ sese cor
rigunt paucissimi.

De bellorũ Militia ⁊ ducatu Ca. xlviij.

Militari cingulo exornat⁹ sum. R. Pauca ne tibi
vite mala visa erãt nisi miliciã addidisses/q̃ vl̃ in/
quietus sp̃ vel inglori⁹ vel ꝑiculo exposit⁹ vel ꝯtem
ptui sis oportet. G. Militiã sum ꝓfessus. R. Hanc
nascendo ꝓfitemini q̃d ꝓfessiõe alia op⁹ erat h̃ ferro cor/
pus hic aim̃ dolis h̃ argutijs ⁊ linguã armat/nemo vr̃m
est inermis hic serit/h̃ edificat hic declinat ille causas orat
hic pedib⁹ ille equo seu carpẽto vehit̃ h̃ currit hic uaui/
gat hic paret ille impetrat nemo vr̃m ociosus q̃ nam hec
noua milicia est hic in castris hic in rostris hic in scolis
hic in nẽore hic in agro hic in pellago hic in palatio hic
domi hic ꝑegre vitã agit oẽs militãt/neq; oẽs vno modo
sed militare in siluis catulũ flact⁹ ait. ⁊ militantiũ q̃dem
multa sunt genera militia vero est vita hõis sup terram/
quã q̃ militiã diffiniũt. Ille mihi demũ vero ⁊ acri iuditõ

rem liberauit mō militie preliū addidisset. ¶ Armate milicie sum asscriptus. ¶ Quid armaris exteri⁹ intus in anima bellū est. Illā vitia obsident atq; oppugnant. Quis hic ferro locus nisi illud ad ornatū corpis non ad anime cautelā inducit. Sūt q̄ dicant eñi nihil pulchri⁹ viro armato. Ego quid peci⁹ r q̄d caput ferreū pulchri⁹ habeat q̄ pacificū r inerme non video. Nō āt hec voluptas tibi est age ferro membra ꝓstringito imbrē solemq; galea excipies ferro indut⁹ clipeo opierre/humi dormies/classico excitabere adept⁹ tibi magnū aliquid videbare sz erabas anceps r cruentū offitiū elegisti. Multe sunt āt fraudes spei multe fateor sunt catbene q̄ animos boni illius qō oēs appetunt inconsulte auidos in exitiū trabūt neq; infitior quosdā milicia ad amplissimas opes siue eē ad summū impium pueníse Crede autē mihi plures ad inopiam ad carcerē ad fuitutem ad violentiā subitamq; mortē eodē tramite pueneruīt/tu ex quo militiā profiteri anim⁹ fuit nisi deboneſtare artificiū tuū vis sp animā innumerato habeas oportet sēpq; aures tuas ceſarea vox illa circumtonet. disce ferire disce mori sillaba vna breuis aut longior tua fata variabit vl occides ad vtrūlibet horum locisq; omnib⁹ te patū exhibe he artes he delicie tue erunt. Sine eñ satiricū loqui p̄mia militie numerantē innumerabilia eq̄dem p̄fat⁹ vix pauciſſima colligit in q̄bus prima r summa licentia est peccandi premiū hercle non tam iustis viris optabile q̄ armatis legib⁹ vt aiunt inter arma silentib⁹. ¶ Milicie filiū asscripsi. ¶ Est id ferme vsitatū vt militis fili⁹ miles sit. Non potest eñi nisi q̄ habet hereditatē filio pater dare arcū scutū gladium r bellū r q̄ ludum conficit auro tincta calcaria/sed qō patri dixim⁹ sibi filius dictū sciat. ¶ Belli dux victoriis clarus sum. ¶ Quāto meli⁹ pacis dux virtutib⁹ clarus eēs. ¶ Multa bella confeci. ¶ Quietē tibi atq; alijs abstuliſti clarū opus. ¶ Victoriis ac triumphis notus r clarus sum. ¶ Sepe malū bono notius r atra tempestas serenitate famosior Denicq;

vel omde

parasti busto titulos vulgo fabulam tibi nihil.

De amicitijs Regum. Ca.xlix.

Quesiui mihi regũ amicitias. R. Nõim vera amicitia rara est tu tibi regũ fingis amicitias quos fortune splendor tumorq; anime omniũ impariũ cõtemptores facit. G. Regib; carus sum. R. Vilis ergo tibi est anima ꝟtus fama quies ociũ securitas/notus est mos regũ vix diligũt nisi q̃ his omnib; neglectis ⁊ abiectis illoꝝ seuitie ac libidinis ⁊ auaritie seruũ se ferat si ergo car⁹ es regib; nõ est ꝙ ampli⁹ de te q̃ram vilis es tibi. G. Ego aũt bonitate ⁊ virtute car⁹ sũ regib;. R. Quid rñdes crisponã regib; inquit boni q̃ꝫ mali suspectiores sunt sp̱ his aliena virt⁹ formidulosa est. G. Regi meo bonis artib; sum carus. R. Quib; q̃so an aucupio an venatu hoꝝeñi studiosum in p̃cedenti quodã colloquio te notaui an vero militia de q̃ ꝓxime disputatũ est q̃ nisi multo sanguine magnisq; ꝑiculis honestet/nõ militie sꝫ militaris ignauie nomẽ tenet nõ r̃gũ mõ iuditio sed vulgi. G. Bonis artib; regi carus sum. R. Vanitate an ꝑiculis an crimib; fortassis/homicidio venefitio lenocinio ꝓditione blandicijs atꝫ mẽdacijs mala peste sed publica quãq̃ꝫ vsus excuset ⁊ cõmendet vrbanitas he sunt q̃dem artes ꝓmerendi regib; aptiores quib; inimicitius nihil est q̃ꝫ virt⁹ ⁊ lr̃e in his ergo nulla spes ad amicitias regũ/odij potius causa fuit inter sapientiã ac fortunam rara pax est. G. Magnus apud regem sum. R. Maior neq̃ꝫ apud alexandrũ lasimathus/apud tyberiũ seyarius vtriusq; magnitudinẽ ⁊ ruinã nosti ⁊ si de p̃mo varient scriptores in quo alios longa est historia. G. Car⁹ sum regi meo. R. Meli⁹ esses incognit⁹/meli⁹ forsitan odiosus fugeres q̃d nũc seq̃ris discrimen/peior est auib; in vitantis aucupis blanda modulatio q̃ꝫ vill'ci sonitus deterrentis. G. Meo sum carus regi. R. Sunt quorũ dubites ꝑiculosior ne sit caritas an odiũ peiores serpentib; quib; insunt venenis mixta remedia his vero nil nisi pestilens ac nociuũ inest seu oderint seu diligant

LVI

prope par malum/nisi q̄ odium fugat amor detinet. Et ad summam regum amicitijs preter regna ipsa nil vsq̄ inquietius nilq̄ periculosius z si hoc piculum non ignorem frustra sepe multis optatum/sepe magnis emptum quesitumq̄ piculis sic est vsus hominū sic piculis emit periculum multis vnū/magnis maximū mira res bonū ingens spernitur gratuitum magnis malis maius malū queritur. ¶ B ¶ Spero me regi meo carum. ¶ R ¶ Id de quo speras/quale sit cogita fundamentum fragile tremulum caducum crebre noteq̄ regum indicant ruine verte nubilosus turbidus inq̄etus q̄ sic esse vita regū probat tristis occupata difficilis vide ergo vbi struxeris vt fortuna sic voluntas regum varia z inconstans ac sp incerta est/quāq̄ nec stantibꝫ illis boni aliquid ista res habeat mali multū. ¶ G ¶ Amicitiam regis mei multo periculo ac sudore pmerui. ¶ R ¶ Deu q̄nto citius q̄ntoq̄ facilius regis omniū amicitiam meruisses.

De amicorum abundantia. Lal.

AMicitijs abundo ¶ R ¶ Dixi tibi vni rei huius abundantiā esse cui⁹q̄dem cunctis hominibꝫ penuria tanta fit vt ex omnibꝫ seculis vix pauciss/ma memorentur amicorū paria. ¶ B ¶ Mihi amicitie multe sunt. ¶ R ¶ Fucate ergo. Vere enim amicitie rarum bonū vsq̄ adeo vt q̄ vnā longa licet in etate queserit negociator rerū talium sat industrius habeatur. ¶ G ¶ Amicitijs felix sum. ¶ R ¶ Hoc scire non potes nisi rebus alijs sis infelix. Verum est enim illud felix se nescit amari. ¶ B ¶ Amicitie certe sunt. ¶ R ¶ Ergo z aduersitas certa est verum est enim illud quoq̄ amicus certus in re incerta cernitur. ¶ B ¶ Amicitie multe sunt. ¶ R ¶ Huius rei iuditiū experientie committe nō fame multa mentiri solite pauciores erunt fortasse q̄ reris. ¶ B ¶ Amicitiarum nimis magna copia est. ¶ R ¶ Dimitte superuacua in rebus omnibus/qui quod satis est habet ¶ amplius nō requirat ¶ B ¶ Amicorū satis magna copia est

R At id ip̄m neqꝫ populo romano tum dum maxime floreret neqꝫ vlli mortaliū ꝯtigisse apud illustrē legis historicum. G Amicitie multe sunt. R Dixi iam ficte igit̄ āt eq̄dem impfcē/ vt ph̄is placet qm̄ fieri p̄t vt vno tpe cū altero amicorū sit gaudendū flendūqꝫ tum altero aut inter illos orto odio vl' hinc fidē vel illinc l' vtriqꝫ deserere sit necesse. G Copia est vtiliū ac delectabilium amicorū. R Sentio ad vulgares amicitias descēdis q̄ tñ ip̄e sil' plures eē vix pñt ꝙ multis retribuere familia riterqꝫ ꝯuiuere oposissimū sit animo p̄sertim in executōe cuiuspiā difficilis atꝫ ingeniosi opis occupato. G Amicus q̄ p̄sint ꝛ delectent habeo. R Caduce amicitie/ q̄rum delectatio vel vtilitas fundamentū est nam ꝛ stantibus illis tremūt ꝛ cedentibꝫ ruūt id non possibile tantū sed pfacile imo vero ꝓpe necessariū ꝙ hec res plerūqꝫ vel fortunā sequunt̄ vl' etatē formeqꝫ gr̄am quibꝫ nihil incertius at q̄ in virtute fundant̄ immortales sunt/ eo ꝙ v̄tus ip̄a quoddā stabile firmūqꝫ sit ꝛ vt verbo vtar arestotil' mā siuūqꝫ/ q̄ qm̄ mori nequit ideo quos ꝓpter honestū dilexi mus diligim⁹ vel extinctos. G Amicos infallar fidos habeo R Uide āt ne fallaris neue expiri cupias. nam sepe cui⁹ rei fuerat dulcis opinio amarū fuit expimentū. G Amicos puto bonos habeo. R Uñ id putas atꝫ etiā ex anima/ atqꝫ illū in primis q̄ntū ip̄e ames sunt em̄ q̄ non amāt/ ꝛ amari putāt/ quo nihil est stulti⁹. Isqꝫ cōmunis error est diuitū amorē p̄tio emi credūt qui mutuo credit̄ amore ea generosissima res est anim⁹ bon⁹ nō herbis neqꝫ carminibꝫ magicis mouet̄/ nō auro aut gēmis. nō ad extremū ferro flectit̄ amādo vincit̄ colēdoqꝫ estqꝫ hoc cathonis greci ph̄i armatoriū notissimū/ qd̄ senece placuit ꝛ mihi si vis amari ama/ quāq̄ꝫ ꝛ h̄ ip̄m sepe frustra est/ tam multe tanq̄ꝫ impscrutabiles ac ꝓ fundo sunt pectoris cauerne tam venenosi atꝫ inhumani ꝛ implacabiles quorūdam animi vt ꝛ culti spernāt ꝛ amati oderint nec ꝯtenti/ nullā pio affectui vicē reddere ꝙ nec beluis q̄dem nisi atrocissimis accidit exasperent̄ obseq̄o ꝛ si credi

p̄t amore ad odiū irritant̄ qđ piculosissimum ⁊ inter vite mala grauissimū hūana simplicitas experit̄ G Credo amicos optimos hr̄e. R Est qđ q̄dem amicitie ꝑpetuum epitheō qđ ⁊ si lingue absit adest intellectui itaq; breuius loqui potes dic amicos optimos vna dixeris. G Habere amicos credo. R Caue ne falsū credas ne qn̄te aliter credere ip̄a res cogat abissum animi metiri non est hōis/nunc amicos vob̄ vina consiliant lacrime autē ꝓbant/ ⁊ qđ debuit primū esse nouissimū est G Amici in hoc statu rerū multi sunt. R Rex credo feliciū ita.n ferme accidit/vt ⁊ si fortuna om̄is amicitijs egeat illi tn̄ amicoꝝ copiā maior sit/cui rex ceteraꝝ indigētia minor est sic inopiā sp̄ inopia copiāq; comitet̄ copia crescat siue adueniat egestas decrescūt seu abibunt seu veri⁹ detegentur amicitie q̄ amici tui fuerint/q̄ fortune illa videbit̄ abeunte te tui sequent̄ illā sui hec melior/ illa densior cathena nec est qđ mirari debeas vase exhausto illos abscedere q̄ soli vini dulcedinē seq̄bant̄ aduersitas sil̄atorem abicit fex potatorē. G Innūerabiles hr̄e videor amicos R Bene ais videor vn̄ tibi autē hec opinio cū oim̄ vere amicitie rare sint innūerabl̄es tuas esse ꝑsuasum āt esse dz in primis/nisi inter bonos amicitias nō cōstare/ hinc iā certi⁹ extimabis q̄t nō dicā tibi sz hūano generi amicitie puere sint cū numerare cepis q̄t sint boni. G Amicos habeo q̄ꝫ plures. R Notos dic idq; q̄ꝫ veraciter sis dicturus in dubio est Nulla eñi difficilior noticia q̄ꝫ humani animi/nullū aīal nulla res difficilior ꝯgnitu q̄ꝫ homo G Amici multi sunt mihi. R Cōtubernales forsan aut ꝯuiue/hij em̄ nisi epule defuerint nō deerūt amici āt sp̄ pauci sepe nullli sepe qđ iniquissimū est amici nomen domestic⁹ hostis tenet/⁊ sub velo ficte beniuolētie familiares insidie delitescūt G Supra necessitatē sunt amici. R Apprime necessari⁹ fere om̄ib⁹ maximeq; potentibus deest sp̄ q̄ s. inter tot assentatoꝝ mēdatia veꝝ loqui audeat ⁊ velit q̄ in re mlt̄is amico vtilior hostꝫ fuit. G Multos habeo amicos R Crede mihi plurib⁹ i i

indiges sanctiorq; esset orbis terrarũ ⁊ quietior ~~si tot eẽt orbis terrarũ ⁊ quietior~~ si tot essent amicitie q̃t feruntur.

S. Amicũ habeo. R. Mltũ est nil amico cari⁹ nil rari⁹

De amicis incognitis nisi ꝑ famã. Ca. li.

Fama pñs absentes mihi pepit amicos. R. Est id q̃dem aliq̃ndo visum/ vt non solũ incognitos sed hostes quoꝫ fama faciat amicos/ fecit mas missam scipioni vt q̃ in oĩ carthaginensiũ equitatu primus esse ꝯsueuerat in omniũ romanorũ equitatu aduersus carthaginenses p̃m⁹ esset/ neq; hostes tantũ ꝓprios sed p̃dones qui publicioĩm mortaliũ hostes sunt eidẽ illi fame splendor attraxit qui ad eũ litermuo in exilio habitãtem facto agmine venientes sicut primo aspectu terribiles viderent/ vbi se suspectos intellexerũt/ positis minis atꝫ armis ⁊ dimissis satellitibꝫ insuetã mãsuetudinẽ induti/ soli p̃donũ principes accesserũt/ eũq; ceu numen aliqd̃ domũq; ei⁹ vt templũ deuotissimẽ venerati/ dextera illa victoriosa multis osculis fatigata/ affixisq; muneribꝫ dom⁹ in limine/ q̃lia deorũ aris affigi mos tũc erat/ q̃si ingenti lucro aucti/ ꝙ virũ illũ ꝯspexissent/ ⁊ tanq̃ꝫ celesti visione alacres abierunt/ h̃ illi vni ꝯtigit q̃re aliũ/ vbi eũ q̃so reperies vt tũ aliis accidat ⁊ nõis claritas absentẽ ꝯsiliet amicum. Multũ eñi in rebꝫ nõ infitior p̃t fama/ nũquid tamẽ nõ verendũ erit ne ꝙ ait quidã minuat pñtia famã q̃ꝫ mlti quos absentes stupuerãt/ corã positos ꝯtempserunt/ tenera res est iudiciũ humanũ facile flectit̃. G. Fama mihi amicos transalpes ⁊ transmaria q̃siuit. R. Uestra fere omnia friuola eq̃ inania sunt/ nam quis vsus aut quis fruct⁹ fuerit illi⁹ a quo nec visus nec vidend⁹ q̃ve nec videris nec visurus vnq̃ꝫ sis/ vitia vr̃a pñtes q̃ꝫ amicitias inutiles saciũt/ ⁊ infidas/ q̃ꝫuis nõ sunt ille quidẽ sed dicunt̃ amicitie/ quid nũc igit̃ de his tuis amicitijs speres vide obsequiũ amicos parere ait comicus imo hercle veri amici vix multis obsequijs pariunt̃. Tu credis amicũ paucis forte ⁊ ne tuis quidẽ verb̃ q̃siuisse bone spei es

S. Fama ab extremo terre mihi attulit amicũ. R. Fa-

ma contraria illũ tibi auferet eoq; facili⁹ quo patentiores malis q̃ bõis relatib⁹ aures sunt. G. Fama mihi bonũ pepit amicũ. R. Uñ scis q̃ bon⁹ sit quẽ nõ videris rogo cũ illi ipi quos cottidie vides atq; alloq̃ris q̃les sint q̃nto tãto in tpe nõ dũ scias. Sepe vos credulitas vr̃a circũuenit libenter creditis qd optatis multũ fidei fame tribuit⁹ mẽdaci speras ei⁹ aim videre c⁹ nunq̃ frontẽ videris cũ sint inter notissimos quoꝝ tot pectoris diuersoria tot latebre difficile est amicũ nisi in mag̃ necessitate cognoscere operosius est illũ nosse q̃ q̃rere vna sepe hora paucis verbis querit̃ q̃ vix multis annis atq; expimentis agnoscit̃ voco nũc amicũ vt vulg⁹ verus eñi nõ añ q̃rit̃ q̃ pbat̃ nec amicum pbant alioꝝ verba certe nec ꝓpria sed expta caritas fidesq;. G. Amicũ mihi de longinquo fecit fama. R. De te aliq̃d mentiẽdo quispiã tibi amicũ ꝺdit de te vera loq̃ndo vl̃ forsitan mentiẽdo itidẽ tibi hũc ipm alter eripiet quib⁹ vijs fiũt crescũtq; om̃ia eisdẽ facile r̃soluunt̃ ⁊ natura vult vt cito aucta cito desinant.

De Amico vnico fideli. Ca. lij.

AMicũ vnũ fidũ ⁊ exptum habeo. R. Sepe in expiendo vr̃m errat acumen ⁊ dũ vos ipos peritissimos iudicatis in h̃ ipo ac pinde ceteraꝝ reꝝ in extimatione fallimini. G. Scio ego nõ estimo amicũ mihi esse fidelissimũ. R. Et q̃ putas idẽ credentes imo vt sibi videbant̃ ⁊ scientes cũ ad artissimũ ventũ cẽt examẽ sese lusos inuenerint vñ vero q̃ tot cottidie de amicis pdeunt q̃rele nisi qꝛ quos fidelissimos habebat; inuenistis infidos. nulli⁹ rei tam difficil̃ q̃ hũani animi ꝯiectura extimatõq; est. G. Nihil cõnitio nihil estio vt dixi s; scio amicũ meverissimũ hr̃e. R. Habes aut rẽ optimã aut errorẽ pessimũ. G. Nullũ rei h⁹ errorẽ habeo sed amicũ multis ac magnis exptum casib⁹. R. Habes g̃ rẽ dulcissimam sanctissimãq; q̃ vna p̃ter v̄tutẽ solã nihil hõi meli⁹ in hac vita seu natura seu casus aliquis seu labor ac studium dedit dulces fateor parentes dulces filij dulces fratres possunt tamen amarescere.

nec parentes ideo nec fratres quidē desinunt esse nec filij
cum dulces esse desierint At amicus solus dū sit ver⁹ dul
cis ⁊ car⁹ esse nō desinit. Cari inq̄ sunt ꝑntes nonne aūt
iupiter saturnū patrē regno expulit. nij comedes prusiā
bithinie regē suū p̄rem ꝯsilia licet necādi filij agitantē vi
ta priuauit/ ⁊ ptolome⁹ hūc philo pater dict⁹ p̄re ac mr̄e
insup ⁊ fratre occisis ad vltimū ⁊ vxore Crudice interfe-
cta regnū egipti scortorū sic rexit arbitrio vt nihil in reg-
no ꝓpriū hēret p̄ter nudū ⁊ inane regis nomē. Nōne ⁊ ho
restes clite mesturā matrē agrippinā nero añ pater thesa-
lonicem interfecit. Cari filij nōne these⁹ ypolitū castissi-
mū philipp⁹ rex macedonie demetriū filiū adolescentem
optimū iussit occidi. nonne ⁊ Ptolome⁹ alter aduersum
pietati nomē ⁊ ip̄e q̄z fidissim⁹ rex egipti duos ⁊ herodes
rex iudee vnū ⁊ constantinus roman⁹. Impator vnū q̄z
crispū filiū interemit nonne manib⁹ dux carthaginensiū
cartholonē filiū crucifixit/ quin ⁊ mr̄es q̄rum amor hūc
intensior hūc initior sexus in filios seuierūt Nota omni
bus medea q̄d laudice capodocie regia q̄ regnandi cupi
dine filios q̄nq̄z mactauit. Cari inq̄ ꝑntes repeto enim
cari filij cari frēs atvt vno exemplo omnis claudat̄ impi
etas phrates rex partorū omniū regū scelestim⁹ omniūq̄z
mortaliū regnādi nō cupiditate sed rabie furijsq̄z auctus
herodem senē ⁊ afflictū p̄rem ad h̄ ⁊ triginta fratres suos
dicti regis filios suūq̄z insup filiū occidit/ ne q̄s supesset
in parthia q̄ regnaret. Sz vetusta hec nūquid nō ⁊ recē
tiori mēoria inter patrē ⁊ filiū de regno in britania certa
tum audiuim⁹ ⁊ nudi⁹ terti⁹ inter frēs in hispania decer-
tari vidim⁹/ quāq̄ taliū odiorū ⁊ maxime fraternorū cre
bra adeo ⁊ noua ⁊ vtera sint exempla vt peue laboriosi⁹
sit exq̄rere q̄ amici frēs fuerint/ q̄ q̄ hostes vtrūq̄z postpo
nimus. Remedia eñi nūc non exempla colligim⁹ q̄d p̄te-
rea an nō cari ꝯiuges care vxores sz interrogabis agame
nonem ac deiphebū ⁊ de vr̄is claudiū cesarē ac minorē
ꝑcontaberis affricanū/ hij tibi q̄ cari fuerint vxorib⁹ su-
is dicent. Contra vero octauiani sciscitare ⁊ arsinoē/ q̄d

illa de nerone suo. Hec de suo sentiat ptolomeo. Illa de adoptivo hec de naturali fratre vtraq3 de marito illa quidem in seipsa hec in filijs expta testabit. Eminētia vt vides 7 clara decerpim9 vulg9 7 vrbes 7 cōcm vitā hominū bis plenā qrimonijs pterim9 quib3 ita se hūtib3 cū in omni genere illoz q̄ carissimi iudicant odijs sepe latentib3 sepe etiā manifestis multa insit amaritudo sola amicitia odijs vacat. Nemo vnq3 nō dicā occidit aut pdidit amicum sed ne lesit quidē volēs/quāobrē si amicū veq3 qlem pdicas inueniſti magnas te diuitias inuenisse credito illud vide ne vt magna ps hōim reb3 dedita vilib3 nobilium q3 otemptrix aut agris aut mercib3 q3 amicitijs acvirtutibus colendis intensior q̄ optimū nact9 es negligas si tantā curā impenditis custodiq auri 7 argēti atz orientaliū lapillor q̄ sunt terre feces 7 pelagi purgamēta q̄nta diligentia a mici cultui impendēda est rei pciosissime ac diuine neq vnq̄m re offensus ne quo vnq3 verbo alienatus effugiat serūq3 audias illō ecclīasticū sicut q̄ dimittit auē de manu sua sic reliq̄sti primū tuū 7 nō eum capies/ non illū seq3ris qm̄ longe abest effugit em̄ sicut capra de laqo qm̄ vulnerata est anima ei9 vltra eū nō poteris colligere pinde ingēs bonū habes 7 suaue oposum tñ ac difficile q̄situ inq3 oposum 7 custodia magna magn9 tesaurus est amic9 verus sed magna seruandus cura magno si pereat lugendus fletu.

De Diuitiarum copia. Ca.liij.

Ed abundo opib3. R. Jam nō miror si 7 amicitijs abū dare visus eras nō est nouū neq3 insolitū locupletū limina vulgaribus amicitijs 7 simulatis obsequijs freq̄ntari. B. Opū magna vis est mihi R. Anceps 7 onerosa felicitas 7 q̄ plus inuidie sit habitura q3 gaudij. B. Diuitie exundantes sunt. R. Non statim ideo exundans quies exundāsq3 iocūditas/vir diuitē inuenies q̄ non sibi melio9 fuisse mediocritate vel bōesta etiam pauptate fateat. B. Multe mihi accreuere diuitie R. Securitas gaudiū trāquillitas decreuere i iij

que si cum illis crescerēt nō amari tm̄ diuitias paterer sz hortarer. G. Opes multas habeo. R. Habes rē habitu ꝛ q̄situ difficilem custoditu anxiā amissu flebilem. G. Magne mihi diuitie sunt. R. Sparse si fuerint decrescent ꝓuate non te diuitē sed occupatū non alias dn̄m ~~dn̄i~~ faciēt sed custodē. G. Diuitias habeo ingentes R. Uide ne poti⁹ habeare h̄ est ne nū diuitie tue sint sed tu illaꝝ neqꝫ ille tibi ꝓuiant sed tu illis/nam si nescis plures multo sunt q̄ hn̄tur q̄ꝫ qui hn̄t multoqꝫ crebriores q̄s ꝓphetic⁹ ꝓmo notat viri diuitiaꝝ q̄ꝫ diuitie viroꝝ sic vos vr̄a cupiditas vilitasqꝫ animi de dn̄is ꝓuos facit vsus quidem pecunie notus est vt nature necessaria ꝯpent̄ pauca simul ꝛ exigua longeqꝫ facilia q̄tquit excesserit graue est/nec iam diuitie sed vincl̄a sz compedes nec iam corpis ornamenta sed impedimēta animi ꝛ solicitudinū atz formidinū acerui. G. Diuitijs plenus sum. R. Caue ne te rumpāt om̄is eñi plēitudo q̄rit exitū multꝫ mortē attulere diuitie/requiem fere om̄ibꝫ abstulere. G. Opes hēo immensas. R. Bōis moribꝫ rē aduersam nimie opes non mō singuloꝝ hōim sed ppl̄i romani corrūperūt mores mirāqꝫ illā ꝛ eximiā fregere virtutē ac iusticiā q̄ tam diu clar⁹ ꝛ tam diu iust⁹ atqꝫ integer q̄ꝫ diu paup̄ fuit in egestate victor gentiū ꝛ q̄ est gl̄osi⁹ victor sui domitor vitiorū a diuitijs victus est atz pessundat⁹ nota loquor q̄d nūc tibi diuitijs sit sperandū vides G. Diuitijs aff̄luo R. Quā mallē v̄tutibꝫ abundares. G. In diuitijs acquiesco. R. Cōsopiti estis in vepribꝫ miseri grauis sopor q̄ non sentit aculeos venit ecce q̄ vos excitet ꝛ exponat luce clari⁹ id qd̄ scriptū est dormierunt somnū suum ꝛ nihil inuenerunt omnes viri diuitiaꝝ in manibꝫ suis.

De Aurifodina. Ca. liiij.

Aurifodinā inueni. R. Hec spes opū multꝫ inopie/nōnullis exitij cā fuit dum neglectis omnibꝫ alijs curis huic vni deditis ꝛ laboris plurimū ꝛ lucri modicū res habuit dum ad huc auri cupidine celo ꝛ sole derelicto in tenebris euum agere didicerunt ceco ꝛ

noxio ante tempus vapore consumpti. G. Aurifodi-
nam casus obtulit. R. Ut auersus a ꝯtemplatõe celesti
um terrestribꝫ inhians neqꝫ tantũmõ humi accliuis sed
sub terrã mersus infelicius viuas ⁊ breui⁹. G. Aurifo-
dinam ingredior. R. Nero cesar suprema illa sua nocte
terribili ⁊ misera sed sibi debita vt quoddam in spec⁹ in-
grediens ignominosam mortẽ ⁊ ludibria ppl'i ꝑsequẽtis
euaderet a suis admonitus negauit viuũ sub terrã se ituꝝ
tu nullo metu impellente sed auaritia rapiente viuus is
sub terram neqꝫ te hinc almũ celi lumẽ retinet illinc atre
telluris horror excludit/quid miꝝ si ꝑ oẽs terras q̃rende
diuitie hõies fatigant̃ qñ ⁊ sub terra q̃site ⁊ effosse tartare
os exagitant manes/vtqꝫ ait naso. Itum est in viscera ter
re quasqꝫ recondiderat stigijsqꝫ admouerat vmbris effo
diuntur opes irritamenta maloꝝ. G. Aurifodinã inue
ni. R. Vetus est ꝟbum sepe vnus leporẽ mouet/alter
rapit/inuenisti ꝑdam q̃ꝫ plurimi ꝯcupiscant vn⁹ rapiat ⁊
tu ille vnus forsitan nõ sis/circum optabilia fit ꝯcursus
⁊ ꝑiculum est inuenisse vnũ qđ cupiant multi/null⁹ par-
tiri velit/hec est causa cur cum ytalia vt ait plinius metal
lorum omniũ fertilitate nullis cedat terris interdictũ id
vetere ꝯsulto patrũ atꝫ occultatum est vt ytalie pateret̃.
G. Auriferam terrã fodio. R. Labor certus euẽtus am
biguus quid si multũ fodias nihil inuenias Quid si mlt̃
tum inuẽias sed nõ tibi quid si tibi inuenisse pei⁹ sit/⁊ ni
hil inuenisse erat melius/humano sepe gaudio meror est
proximus. G. In aurifodinam descendi. R. Inter
homines queri solet ꝙ inuentũ mergat in tartara tu apđ
tartarum queris ꝙ te tollat ad superos/ G. Aurifodinã
repperi. R. Pronum iter ad inferos inuenisti.

De Inuentione Thesaurii. Ca.lv.

Thesaurũ repperi. R. Caue dolos ⁊ insidias
fortũe hamis esca ꝑtendit̃/viscus ⁊ laquei blandũ
aliquid ꝑ se ferũt. G. Thesaurũ inueni. R. Multis

tesaurus mors fuit vt nullum corpi piculum sit discrimē est ingens anime non satiant opes desideriū imo nec mitigant sed accēdunt humana cupiditas successibꝫ inardescit ꝛ crescente auro crescit auri sitis/ ꝛ q̄rendi studiū minuiturq; virtꝰ q̄ vera mors anime est G Thesaurꝫ mihi sors obtulit. R. Pondꝰ infestū cōtrariūq; modestie nihil sibi nō arrogat q̄m repens fortuna beauerit. G Inscius in thesauris incidi R. Tutiꝰ forsan in colubꝫ incidisses cū eñi diuitie auri ꝛ argenti v̄tutū inopiā afferre soleant idq; sit omnibꝫ ꝓpriū tñ precipue repētinis/ q̄ alie sensiui nocent dū ꝛ vero aliq̄d detrahunt indies ꝛ opinionibꝫ robur falsis adiciunt/ hee subitū parūt stuporē impuiso/ q; impetu mentē turbant. G. Thesaurū inuētum domi abdidi. R. Quid in hac tua leticia summū ē inuenisti grauē ꝛ inutilem terre fecē pudeat celestis nature aim his attolli. G. Thesaurꝰ insperatꝰ obtigit mihi repente. R. Dunc mansuꝫ credis ꝛ repēte deficiet quecunq; vero cito crescunt subito occidūt/ subite opes quasi felicitas somniantis.

De Fenore. Ca. lvi.

Pecūiam tuto in fenore posui R Est ꝛ q̄ bene inuētis male vtit̄ ꝛ qui male inuētis peiꝰ ꝛ q̄ pessime/ tu pecuniā inuenisti nō vt diues fieres sed vt malꝰ non tam malus vt auguror futurꝰ in pecuniā inuenisses sunt em̄ q̄ successibꝫ neq̄ores fiunt nō dei munꝰ agnoscētes neq; illi saltē sil̄es de quo scriptū est ꝯfitebit̄ tibi cum bñ feceris ei sed aptam sibi celitꝰ neq̄tie semitam estimantes inuenisti ergo pecuniā q̄ dedecꝰ mercarer̄ ꝛ ex anime metallū anime tue sarcinā facere infelix. G. Fenus bñ posui. R. Malū nō bñ poni dixeris sed deponi/ siquidem malū pondꝰ excusseris bñ erit/ alioq̄n vbicunq; posueris dū ad te ꝑtineat malū esse non desinet. G. Fenꝰ opimū bene collocaui. R. Quomō bñ collocet̄ malum videris Sane q̄nto opimiꝰ malū tanto ꝛ peius/ notū illō dauiticū ꝓdijt quasi ex adipe iniquitas eoꝝ q̄nto ergo ditior fenerator tanto ꝛ nequior tanto maior auaritia maior impietas. G. Fenori studeo. R. An nulla arciū

erat cui meli⁹ studeres an erant multe sed huic apti⁹ erat ingeniũ. An quid rei est vt huic vni studio animũ applicares quo nescio an aliud vsq̃ fedius inuenire potueris aut vilius aut tam miseri ꝓrsus ac deiecti animi tanq̃ inertis iuditiũ. Tot vndiq; patẽt artes tot viuendi vie pessimam omniũ eligisti ꝙ quietior visa est sedere videlicet ⁊ numerare dies ac felicissimi finẽ mensis expectare non intelligens tibi q̃z horas diesq; ⁊ menses ⁊ annos currere ⁊ vt nexis tuis sic ⁊ tibi terminũ instare sic inq̃ illis vt tibi sic tibi vt nature debitũ soluas/turpiter ꝑta destituens ⁊ incertus tui/extorques ergo a pauꝑib⁹ quo ignotos dites ⁊ futuri sꝑ metuens iudicij ⁊ obscene interim non dñs sed custos pauid⁹ rapine/fame pressus ⁊ infamia/mirarer in vrbib⁹ politicis huic flagitio locum esse/nisi eẽt ⁊ reliquis itaq; cũ paulo añ h̃ tpũs feneratores vt leꝓsi a ꝯsortio homiuũ segregati agerent/nec tantũ ad eos vll⁹ accederet nisi egen⁹/sed etiam vt male olentes atq; cõtagiosi ab obuijs vitarent̃/nũc iam nõ mõ cum ppl'o sed cũ principibus ꝯuersant̃ ⁊ matrimonia ꝯtrahunt ⁊ dignitates adipiscuntur tãta est vis auri imo quidẽ ꝙ monstro audias ip̃i q̃s de⁹ omnipotẽs male ꝑdat̃ principes fenerant̃/tam leuis anime fameq; iactura/tam suauis vñ cunq; q̃site pecunie odor est. • G • Fenerari iuuat. • R • Turpis delectatio ⁊ misera. • G • Fenerari solit⁹ sum. • R Si catoni credis hõiem occidisti. • G • Fenerator sum/artifitiũ aliud non didici. • R • Dinc auaritie clipe⁹ hec cã ꝑtenditur ꝙ si discere volenti q̃z difficile est q̃d distat inuitus G • Semper fenerabor. • R • Semper ergo miser eris/semper cupidus semper inops.

De Agro fertili ⁊ exculto Ca. lvij.

Fertilis ager est mihi. • R • Uim fecũdatoꝝ intellige donisq; celestib⁹ sic vtere ne displiceas largienti/ꝙ ita demũ rite facies si ⁊ sobrietatẽ ⁊ modestiã fertilitas non excludat/⁊ vbertatis in ꝑtem egeni veniẽt atq; amici. Nil soli dulce nil sapidũ. • G • Agrũ fertilẽ exquisitissime colo • R • Non hõ terre sed terra hõi seruire debu

erat hominũ culpis effectũ est ne terra possessori suo sine
labore rñdeat in culta in essem horri dã lappas ac tribu-
los respondeat paritura hanc ferro solicitare mirisq; blã
dicijs mollire mortalis coegit indigentia hinc agricultu
re fluxit iniciũ sanctissime atz innocentissime quondam
vite nũc vni ex mltis ⁊ prisco labori ⁊ nouis vitijs obno
xie/ postq̃ nihil inuidie atz auaritie in accessum rusticas
etiã casas vrbana piacula ꝑuasere. Certe vltimos hõim
rusticos malos fuisse ꝯuenit. Vñ illd poeticũ Extrema ꝑ
illos iusticia excedens terris vestigia fecit sz verendũ ne q̃
male fuerant nouissimi primi sint vt si vnq̃ forte esset ad
virtutem redit⁹ ⁊ ad priscos mores in hoc q̃z sint vltimi
Nunc ad ipam agriculture artẽ redeo q̃ magnis olim tra
ctata viris atz ingenijs in ꝑtio fuit In q̃ vt multis in reb⁹
altũ locũ catho censori⁹ tenet de quo cũ verissime scriptũ
esset optim⁹ senator optim⁹ orator optim⁹ impator ⁊ tã-
dem laudis ad cumulũ illd est additũ sine emulo seu sine
exemplo sui tpis agricola. Quẽ puderet igit cũ cathone
terrã colere. Quis omino turpe sibi aliq̃d duceret is qd
pulchrũ sibi ille duxisset q̃ ꝑter corpis atz animi virtutes
rerũq; gestaꝝ gl'am etiã de hispania triũphasset q̃s solici
tare atz hortari boues erubesceret quos insultũ vrgeret il-
la vox q̃ tot magnis exercit⁹ in ꝑliũ accendisset tot ancipi
tes cãs disertissime ꝑorasset Quis rastꝝ atz aratꝝ fastidi
ret q̃ illa triũphalis atz phisica man⁹ attingeret q̃ insig
nes de tot hostib⁹ victorias peperisset tot de reb⁹ optimis
ꝑclaros libros scripsisset siue ad phiam siue ad historiã
siue ad vsum vite spectantib⁹ q̃les sunt quos de h̃ ipo qd
nunc loq̃mur scripsit/ prim⁹ equidẽ apd nos colẽdi arui
ꝑcepta colligit in formã artis ac redigit in lr̃as/ secutiq; il
lum multi alij/ aruoꝝ quoꝝ quidẽ hũile illd ac deꝑssum
artificiũ nobilissimis atz altissimis versib⁹ extulerunt/ q̃s
nũc memorãs nec hũane immemor necitas agriculturã
terre nõ imꝓbo. Nunq̃ tñ aut scriptoꝝ claritas aut ino-
pie met⁹ coget vt liberalib⁹ ⁊ honest⁹ artib⁹ ꝑferendã cen-
seam nec eq̃ndã quidẽ q̃uis eñi eosdẽ duces sil' illustres

ꝛ agricolas primũ illud imperij temp⁹ habuerit mutata iam spatio res est/neqꝫ vt fragilior nũc natura est/ad res tam varias ingenia vr̃a sufficiũt hac etate igit̃ excellẽtibꝫ viris agriculture opam dare nõ ꝓ arte l' negotio sed pro otio ꝛ curarũ alter natõe ꝑmiserim/vtqꝫ interdũ teneros ramos pubescentibꝫ gẽmis inserere luxuriantia folia cur/ua falce ꝯpescere/lasciuos palmites ꝓlis in spem trabibꝫ cauis infodere sitientibꝫ pratis q̃rulos ꝛ riuos ꝓnocalle diuertere illos sinã sic fodere ꝑtinaciter atꝫ arare totoqꝫ animo in terris incũbere nisi necessitas cogat indecorũ atꝫ indecẽs docto fortiqꝫ viro arbitror/cui nobilioris ex/ercitij de esse materia vix possit. Natura parens optima dũ mlt̃as mortalibꝫ artes daret/ip̃a etiã distinxit ingenia vt cui quisq̃s erit aptissim⁹ illi insistat. Uidebis aliquẽ qui mediocri ingenio tam solerter aut arua sulcet aut ma ria vt hac in re cuiusuis acumẽ ph̃i nulla sibi conferri po ssit industria/stultũ ꝛ ingloriũ fuerit/cũ alio non in tua sꝫ illius arte ꝯtendere vbi toto maior vertice minor appare as ꝛ victor in maximis mlt̃is ac paruis in rebꝫ facile vin/ci queas. G Ager hac mihi estate perfertilis fuit. R Proxima opire presens sepe fertilitas venture sceleritatꝫ arra est Rara quidẽ sine intermissione ꝓsperitas G Di ligenter agrũ colui R Bene si nil meli⁹ qd̃ faceres fue rit. G Colui vineam exquisite. R Letã cũ illa forte vindemiã pact⁹ an cũ ꝛ ꝛ pruina aut cũ grandine pepigi sti. G Solito largi⁹ aruũ seui. R Plures pasces gru es rure/plures domi mures/volucrũ hospes ac v̄miũ/lolij excussor/arce ꝯpactor/horrei architector metentiũ ꝟu⁹ ac terentiũ G Seui agrũ largit̃. R Esto in spe bõa me tes ꝙ seuisti/triticũ atꝫ solicitudinẽ/nisi illd̃ ẽ veri⁹ ꝙ triti cũ pl'imorñ/ãxietas tua ẽ/ꝛ vt ꝓprie dixerĩ agerꝫ ip̃e ẽ ani⁹ cult⁹ intentõ/semẽ cura/messis labor hãc vb̃rimã ꝑcipies. G Rus optĩe colui R Dicã ꝙ mirerꝫ ip̃i illi antiq̃ agri/cole viri fortes q̃bꝫ gl'e fuit agricultã colendũ bñ cẽsuerũt sꝫ nõ optĩe. incredibl'e p̃mo forsã auditu at exp̃iẽtie ꝯpba tõe v̄issimũ vix n. fertilitas sũptũ eq̃t. ẽqꝫ apd̃ ip̃os veteres

hominis atq; agri operatio non inepta/vt vterq; si sum-
ptuosus fuerit q̄uis ⁊ q̄stuosus reliq̄ nihil aut modicum
sit/neuter igit̄ magni extimandū. G. Sūmo studio ter
ram colui. R. Te te mallē coleres sed terrestre animal
terrā amas nec mirꝝ tñ cū illā quā nunc ꝑcolis inpingua
bis cole terrā agrorū atq; arborꝝ q̄ntū vis neq; mltos ter
re pedes ad vltimū occupabis/neq; vt ait flact⁹ /harꝝ q̄s
colis arborū te p̄ter inuisas ꝯpressas ille breue dū sequit̄

De Viridarijs. Ca.lviij.

Amena mihi sunt viridaria. R. Dñt hec inter-
dum fateor honeste aliq̄d voluptatis non nunq̄
etiā inhoneste eq̄ igit̄ studiosos ac voluptuosos vi
deas vmbrosis secessibꝫ delectari/nā ⁊ ingeniū loc⁹ exci-
tat ⁊ ad p̄niam quosdā/alios ad ꝯtinentiā ac lasciuiam ex-
hortat̄. Nec de nihilo est q̄ summ⁹ orator dū in festo reo
adulteriū obiceret/amena in quibꝫ id ꝯmissum esset loca
descripsit q̄i ad flagitia stimulos non locis ergo sꝫ animo
gaudendū est si talis obtigit q̄ bñ locis omnibꝫ vti norit.
G. Secretis viretis affluo. R. Secretū tyberij vire-
tum ⁊ secessum cap̄ q̄s ignorat pudet pigetq; exeq̄ q̄ om-
nibꝫ itidē nota sunt. Ille senex hircin⁹ loca illa se posita
quibꝫ ꝓbris infecerit. Quāto autē gl'osi⁹ arido in rure ex
ul scipio affricā⁹ vixerit q̄ suis i voluptatibꝫ p̄nceps ille
romanus. Repto ergo nō in locis neq; vilis p̄ter animū
in rebꝫ habitat om̄is vestra felicitas. Tñ ⁊ q̄ solitariā vi-
tam recessusq; abditos laudauerūt sic intelligi voluerūt/
si his anim⁹ vti sciret ⁊ nō aliter/ꝓinde quē tu de uiretis
tuis fructū colliges expectandū erit/ac tñ demū q̄d ꝓnū-
ciem videto nā si locis tantū gl'aris q̄ tua nudi⁹ terci⁹ nō
erant ⁊ tua forsitan cras nō erunt ac si recte ꝯsideres/tua
etiam nūc non sunt alieno ꝓcul dubio gl'aris. Quis hic
glorie tue locus quid ad te si gelide ꝑ estatē alpes si olim
pus nubibꝫ altior si ramosus ac frondifer appēnimus q̄d
si lucidus ticinus si amenus athesis si sonorus sorgia he
si laudes sunt certe non sunt hominum sed locorum tuū
sic expedit vt lauderis.

B. Decoris spatior viretis. R. Refert q̃ nam cure interim tuo in pectore spacient nam quid iuuat arcbula in eburnea vngenta olida ꝓdidisse. q̃d pulcbris in locis turpem animũ. quot in rupibꝫ borridis sãctissimi floruerũt viri q̃t in pratis florentibꝫ turpes adulteri marcuerũt. Ad de q̃ non animis solũ sꝫ corpibꝫ viteqꝫ hõim interdũqꝫ loca hmõi nocuisse ꝓpertũ est/non tantũ haustu aeris in modico seu ferro/etiã occultoqꝫ impetu. Quis non legit apd turciũ amenissimos nemorũ recessus z vireta illa medorum manu ꝓsita regũ/ac satrapaꝝ curã/z ꝓcipuã vt p bibent voluptatẽ. At q̃in ill' risu ebrij ac vesani regis ado lescentis interfect⁹ est parmenio clar⁹ senex z infallor macedonũ prim⁹ ducũ/q̃s non nouit caietani littoris fletũ illũ quo null⁹ sub celo pulcbrior null⁹ amenior. Illic insu temulenti z crudelis antbonij occisus est cicero z poterat vt cũqꝫ tãto viro loc⁹ ꝓuenire/vt postq̃ꝫ s. rome mori fato vetitũ erat florido in rure moreret/florentissimus oratorũ virqꝫ optim⁹. Sꝫ z mod⁹ z auctor mortis prosus indign⁹ fuit. spaciabat ill' forte tunc in locis cicero vrbanas fugiẽs ꝓcellas/z vel ad pbiam vitaqꝫ cultũ suo more z noui aliq̃d cogitabat vl' rempublicã miserat⁹/de statu patrie ꝓceptũ animi dolorẽ oculorũ oblectatõe lenie bat q̃ ab illo omnis boste ẏtutis immissi carnifices talẽ virũ abstulerũt mũdo q̃lem vt auguror secula nulla resti tuent. Sic est igit loca delectabilia sepe insidijs oportuna sunt/dum licenti⁹ ibi laxiusqꝫ degit auersisqꝫ magnis sensibꝫ a circũspectõe piculi/nã z laqo densis in siluis fere z visco volucres faciliꝰ in ramis viridibꝫ capiunt. B Letus in viridarijs z curarũ vacuꝰ dego R. Leticia curarũqꝫ vacuitas cautioni sp aduersa est/dum sua nempe quisqꝫ picula dũ cõem hũani generꝭ statũ oẽs hõies acriter cogitãt vix aut letꝰ valde aut curarũ vacuꝰ q̃s q̃z iuuet neqꝫ locorũ spẽs nez opũ spes oblitionẽ attulerit/impetu dentiũ malorũ. G Libẽter in viridarijs meis versor. R. Hõ hercle libentiꝰ q̃m apri z vrsi nõ refert ãt vbi sis/sed quid ibi agas nũq̃ꝫ te locꝰ nobilitauerit sꝫ tu locũ neqꝫ

ld alirer q̃ preclariũ ibi ⁊ insigne aliq̃d moliendo.

De Gregibus ⁊ armentis. Ca. lix.

Gaudeo gregib⁹ ⁊ armentis R Brutinũ gaudium. G Armẽtis ⁊ gregib⁹ abundo. R Beluiam ꝓspitas q̃ belue pepere. G Amo greges ⁊ armenta. R In omni amore amãtis ⁊ amati silitudo suspecta est G Armẽta gregesq̃ amo R Amatis omnia nisi vos inuicẽ ac virtutẽ q̃ in primis erãt amada negligitis negligẽda diligitis. G Amo armenta gregesq̃ R O miri rer̃ viliũ amatores osoresq̃ nobiliũ amatis q̃ nec se amari senciũt amantib⁹ vicẽ reddũt cũ inter ea nec vos vicẽ reddatis amãtib⁹ totũq̃ h̃ malũ facit auaritia vt nõ mõ ꝓuum ingenuo pec⁹ hõi p̃ferendũ extimet⁹. G Armentorũ gregũq̃ ingens copia est. R Si ꝑte ip̃m illos paueris quid nisi occupatissimos pastor rerũ officiũ vile laudatũ licet a multis añ alios araculo veronensi Si ꝑ alios nõ tu pastor s̃z pastoris seru⁹ pastorũq̃ dolis exposit⁹ nũc vicin⁹ abfuerit nũc p̃cipiciũ nũc morbus abactor quotidie demũ aliq̃d fingendũ/ vñ damnũ tibi dolorq̃ ⁊ illusio. Magna vero ꝑs mali fuerit illusor rudis magna ꝑs doloris vil' auctor iniurie peior adulterio turpis adulter est. G Armẽtis ac gregib⁹ diues sũ. R Laudate dicie sed incerte ⁊ casib⁹ mlt⁹ obnoxie fraudibus rapinis pestib⁹ q̃ tam crebre ⁊ tam valide sunt vt sepe totos greges totaq̃ lacerãt armẽta/ nota pestis quam lucreti⁹ quãq̃ illũ sequẽs maro descripsit ⁊ q̃ multas putas famosas min⁹ scriptor̃ penuria sed dãnosas eque G Diues sum gregib⁹ ⁊ armẽtis. R Vage patẽtesq̃ diuitie q̃ nõ dicã arcula aut aur̃ ⁊ gemme sed nec domo licet amplissima claudi p̃nt iam nec a seruis nec a furib⁹ nec a feris atrocib⁹ tut⁹ es omnib⁹ in tuas diuitias datur vis. G Gregib⁹ ⁊ armẽtis gaudeo R Gaudes semel dolitur⁹ milies null⁹ dies sine rumorib⁹ mestis ibit nũc irruerũt sabei tuleriut oĩa nec nõ pueros gladio ꝑcusserũt vt ⁊ petuoso illi quondã nũciatũ seui est/ nũc bos cornu fregerit nũc crus equ⁹ nũnc vagantẽ lup⁹ agnũ nũc infe-

rtum gregē mors inuaserit. Non satis miseri vestris ma-
lis t mortalitate ꝓpria visi estis nisi mortes brutoꝝ quoꝫ
aialium lugeretis. De Elephantiby t Lamel'. La. Ir.

PUnt mihi elephantes. R. Cui ꝙso vsui pacis
ne an belli habuerūt hos duo illi notissimi hostes
ytalie pirr' t hanibal quiby romanas dū turbare
acies sperant suas turbauere aial graue ꝓsus t enorme
qōq; vt ex histoꝛijs nosti sepe suis exitio fuit aspectu mi
rum t mole t specie t odore t stridore terribile effectu āt
inutile ꝑcuratōe difficile. H. Est mihi ingens elephas
R. Fuerūt olim in ytalia elephantes nō venatu q̄siti illi
quidē sed ab hostiby capti t in triūpho ducti quiq; ꝑma
fronte terruerāt equos ytalos victores in capitoliū secuti
erepti aūt pirro cartbaginensiby vero nō erepti tantū sed
etiam interdicti sic eīi in ꝺditioniby pacis q̄ dicti petie-
rant nōiatim cautū vt t quos bⁿent domitos traderent.
t alios nō domarent ita sensim abōleuit vsus elephantū
non solū in ytalia vbi longe aduene ibiq; aduecti erant
sed in affrica etiā t egipto q̄ illoꝝ sunt viciniores origini
Iraq; t in ytalia auorū mēoria vnicū friderico romano-
rum principⁱ fuisse t nunc egiptio tiranno non nisi vni-
cum esse fama est vtrunq; vero ad spectaculū potius q̄
ad vsum sic in india atq; in ethiopia exterarum tedio gen
tium liberati siluas patrias incolunt elephantes tu quis
es qui elephante gloriaris videris alter ne hanibal qui
vno vectus elephante vnoq; fretus oculo ytaliā fatiga-
uit ego hanc beluam t si humani emulam intellectus ab
auctoribus proditam t moribus miris insignem habē-
do tamen inutilem t ineptam t regie potius luxurie q̄
priuate fortune habilem dico que domum impleat hor-
reum exhauriat. H. At camelos habeo R. Una
est pene ratio vtroꝝumq; nisi q elephas turribus came-
lus sarcinis ferendis ydoneus eoq; vtilior aptiorq;.
Si consilium petis vtere beluis quas his vbi vitā agis
mundi partiby genuit natura parens prudentissima que
t beluas t alia suis queq; climatibus aptiora distribuit.

G Camelũ habeo · R · Tria milia habuit ⁊ amisit iob ⁊ morbi ⁊ raptores ⁊ infecta pascua ⁊ ruine ⁊ mille casus vr̃a vndiq; armenta circũcident campi ⁊ colles ⁊ menia ꝑdunt assidue/ q̃d his facias q̃ nõ stant bõa vr̃a fere omnia in ꝑpetuo motu sunt ⁊ q̃ infita virtute animi deberetis famã q̃rere pegrinoꝝ animantiũ nouitatẽ sectamini.

De Simeis ⁊ Ludicrũ animalibꝫ Ca.lxi.

Simea delectabilis est mihi · R · Fedũ animal aspectu triste animal effectu/ de quo q̃d aliud q̃ tedium speres quitq̃t domi reperꝑit aut corrũpet aut sparget. Si his atq; hmõi delectaris vtiq; delectabilis simea tua est Mõstruosam beluã notat cicero nec minus aliq̃d miꝝ dicit q̃ vrnã sortiũ euertisse. Idq; ꝓ ostentu grecoꝝ in historijs scriptũ esse iure optimo doctissimus vir irridet cũ ve mirũ potiꝰ videri debeat si nõ om̃ia euertat aut dissipet. G · Ludicrꝫ aĩantibꝫ abũdo. · R · Turpe sil' ac ludicrũ esse aliq̃d nõ ꝑt q̃s em̃ in turpitudine ludus est q̃nimo ab omni qd̃ oc'los auresq; ⁊ nares ⁊ aim̃ afficiat fugiendũ est corrupti gustꝰ est amara diligere sed h̃ vester mos est turpibꝫ delectari neq; vero turpia ⁊ inepta tantũ aĩalia sed quo nihil est fedius obscenos ec̃ hõies linguaq; ⁊ moribꝫ odiosos in delicijs hẽtis ⁊ ad summã q̃nto q̃tq; deformiꝰ tãto vob̃ accepti ꝰ cariusq; hec in rebus om̃ibꝫ vniformis est regula h̃ amor hec indoles hoc studium hec vestri iudicij laus est.

De Pauonis pullis ⁊ apibꝫ ⁊ colũbis Ca.lxij.

Pauonibꝫ aff luo R Ex illorũ caudis argi oc'los repperisse ꝯsiliũ fuerit/ ne pedibꝫ noceat notissima tegularũ pestis. G · Pauões multos habeo · R Auẽ visu pulchrã nõ infitior atq; amenã s; hec voluptas oculorũ multo auriũ tedio pẽsanda est/ quibꝫ ꝯtra illum tartaree vocis horrorẽ vl' fuge l' vulixee picis auxilio opꝰ sit vt sileã omni peiꝰ tedio vicinorũ odiũ ac lamẽta/ vos vero dũ impiose ⁊ nihil intentatũ/ gule pareatis nec aliena nec vr̃a incõmoda cogitatis/ obliti hãc viris olim fortissimis ꝯsuetudinẽ nõ fuisse q̃n intacti pisces ⁊ fere ⁊ vo

relinqui

lucres tute erant/ ⁊ p̄ter pēnas nihil in pauone placebat/ vt ait naso. neq̄ nūc sane quid in hac aue tantope placeat inuenio p̄ter nobilitatē carniūq̄ non putrescere dicuntur/ longū etiā in tp̄ūs si ꝓuenit q̄ ⁊ tibi liciū expiri/ ⁊ exp̄tum se asserit augustin⁹. Ita vr̄am famē nisi assit ambitio nec cib⁹ saciat nec voluptas/ pauonē certe cibi gratia rome pri⁹ occidisse fert̄ hortensi⁹ orator vir eloquio clar⁹ morib⁹ delicat⁹ ⁊ mollis vt femina sed q̄ mor̄ plures eloquij āt raros habet imitatores. G. Pullos nutrio. R. Impedimentū domui/ escā vulpib⁹ aree suffossores quor̄ vngulis ⁊ pulueriū sp̄ solū ⁊ nunq̄ sup̄ficies equa sit. G. Gallinar̄ magn⁹ est nūerus. R. Ut cessent tedia pene par fruct⁹ ⁊ impensa erit/ magno p̄tio longisq̄ clamorib⁹ exiguū ouū ꝯstat. G. Sz abundo apibus R. Nō mortalis mō sed volatilis ⁊ fugitiua felicitas tua est. G. Aluearia multa sunt mihi. R. Non minus in quolibet q̄ in magna vrbe negocij vl' in castris est strepitus nūc ex anima fugient nūc pugnabunt reges nunc tu nitu erz/ nūc iactu puluerz res egebit vt salua fit sepe oīa exp̄tus nil p̄feceris quin cū ditior esse credideris nud⁹ sis p̄inde si ꝓuandi studiū cū melle ꝯtuleris mel amar̄ voces. G. Sz columbis affluo. R. At q̄ apiū in thalamis silet̄ p̄ noctē vt v̄gili⁹ dicit. in colūbario āt nunq̄ vix est animal inquieti⁹ columbo/ G. Plena mihi sunt columbaria. R. Sūt q̄ litigent ⁊ q̄ gemant qui dieb⁹ domū fedant noctib⁹ somnū frangāt. En magni gaudij materia

De Piscinis. Ca. lxiij.

Piscinas mihi exstruxisse gaudeo. R. Nō puto felicius exstruxeris q̄ salomō. Cū te ergo cōuerteris ad vniuersa opa q̄ fecerunt man⁹ tue ⁊ ad labores in quib⁹ frustra sudaueris videb̄ morib⁹ vanitatē ⁊ afflictionē animi/ vt vñ gauisus fueris fortasse doleas iacturam extimans ⁊ tp̄is ⁊ impense. G. Feci mihi piscinas R. Non satis est gule omnes terras lustrare aq̄ ec̄ temptantur ⁊ in regno suo piscib⁹ carcer erigit̄. G. Piscinas impleui. R. Libertatē piscib⁹ abstulisti ac na-

ture dom̃. quosq; illa sanos fecerat egrotare docuisti.
¶ Coegi aq̃s in piscinã. ℟ Vim aq̃s intulisse in iu-
lio cesare tanto illi q̃dem viro notatũ z supbie datũ videt
q̃d igit in te speres. ¶ Pisces in viuario concluſi. ℟
Pẽnatas volucres vinculis z impio coercetis q̃d mirũ
ſi pigris q̃z pisciby impatis omnia prsus in vr̃a ptãte z
vestris subiecta sunt pediby laborioſi z cupidi mortales
pter vnũ animũ quẽ regere ac frenare vel nõ potestis/vel
qõ est veri⁹ nõ curatis itaq; vagus z indomit⁹ ille vos agi-
tat z in oẽ vanitatũ gen⁹ ac scelerũ impellit q̃ si vob imo
si rationi subdit⁹ atq; obediẽs eẽt ad meliorẽ finẽ rectiori
calle vos duceret pstaretq; vt multa q̃ capitis sperneretis
¶ Pisces inclusos in piscinis bẽo ℟ Cũ omnia sub-
dita sint vobis vide q̃ decor̃ sit vos esse subditos volu-
ptati rei oĩũ vilissime rer̃ nobilissimos omniũ q̃ sub ce-
lo sunt. Sz sic est omnib impare vultis vt libidini serui-
atis neq; vero nou⁹ ñ error nec plebe⁹ sed antiqu⁹ z illu-
strium piscinas z viuaria ostrearũ pm⁹ instituit Hergi⁹
orata baiano in littore sub idẽ tpũs r̃liquorũ pisciũ viua
ria incepit licini⁹ murena vt̃q; cognõit seu illud agno-
mẽ a pisce sortit⁹ En pclare agnominũ cause q⁹ ille s. ara-
tam peciit ñ murenã. En q̃ affricani z macedonici titlos
mereant/z forsitan non curaz min⁹ bis suis pisciby capi
endis z pdendis inq; suis viuarijs extruẽdis susceperãt
q̃ scipio z paul⁹ in liberanda atq; ornanda patria suis vi-
ctorijs ac triũphis Itaq; penit⁹ vez sit q⁹ q̃dam dicunt
q̃ntitate curas bõim pene pares/q̃litate vero lõge impa-
res atq; vt mala sp exempla imitatoz turbis affluũt secuti
sunt liciniũ hũc nobiles viri philipp⁹ hortensi⁹ ac lucul-
lus vir alioquĩ mẽorabilis/q̃ viuario simplici nõ ptent⁹
illic ꝑe neapolim montẽ scindi fecit nõ minori sumptu
q̃ quo sibi villã erexerat/reqem captis pisciby medidat⁹
fluctu equoreo scisse rupis claustris instar tranquilli por-
tus immisso/q̃ obrem magn⁹ pompei⁹ vt q̃ non viuaria
sed impia cogitaret hinc illepide hũc lucullũ pstem tog̃atũ
Best montiũ effossorẽ nũcupabat quid de alijs ibi mure-

1 haud

narum viuaria prim⁹ fecit chir⁹ q̃dam nescio quis. Nam cũ omnib⁹ mureis suis ad huc nosci⁊ male/q̃rũ illa copia tãta fuit vt ea⁊ sex milib⁹ triũphalẽ cenã iulij cesaris adornaret ⁊ h̃ q̃z suos imitatores habuit noticiã hortensiũ oratorẽ de q̃ supra dixim⁹ viz⁊ q̃ molli nunq̃z defuit exemplo. Ita vre lre sepe nihil detrabũt insanie Nonunq̃z vo q⁊ mireris adiciũt/dũ licere sibi oĩa extimãt q̃ lras didicerunt ⁊ multa sibi arrogãt q̃ sine lris non auderẽt. Et h̃ ergo viuariũ habuisse dr baiani tract⁹ in lre Ibiq̃z inter ceteros pisces sic murenã vnã dilexisse vt extinctã luxerit En amor egregi⁹ en docto grauiq̃z viro flet⁹ dign⁹ q̃ nec sui tpis bella domestica neq̃z pscriptões ac ciuiũ mortes flesse legi⁊ nec canẽsem si suũ in tps incidisset fletur⁹ fuerit ruinã murene obitũ fleuit/tãta hec leuitas fac̃ vt iuniorũ venia debeat anbonie/etas ac sex⁹ excusabiliorẽ reddit ineptiã q̃ murenã suã nõ tñ defunctã genuisse/sed viuente aureis in auribꝫ coluisse tradit sic vt baulos id erat ville nomen ipis baianis in finib⁹ multos spectaculi nouitate ꝓtraberet fuerũt ⁊ viuaria cochlia⁊ ⁊ alie pisciũ varietates atq̃z in pmis lup⁹ tiberin⁹ inter duos pcipue pot̃ captus sit satis mlta de alienis erroribꝫ tu q̃z plures h̃ implicitos vides eo diligenti⁹ caue ne si libꝫ impliceris neq̃z tibi nũc vsum pisciũ sz nimis magnã curã rer⁊ viliũ interdico

De Auiarijs auibusq̃z locis⁊ cãoris ca. lxiij

AVes varias in auiario ꝓclusi. R. Jam piscium min⁹ miror/ergascula sunt ⁊ volucr⁊ quib⁹ latior ac liberior patria celũ erat inuenit gula venationẽ/inuenit piscationẽ inuenit aucupiũ nec cepisse satis est q̃ liberas natura cauerat nisi etiã asseruent At q̃nto erat honestius gulã cogere pabilib⁹ atq̃z facilib⁹ ꝓtentari ⁊ siluas feris mara pisciꝫ aerẽq̃z volucrib⁹ linq̃re q̃z in his tm̃ studij ponere q̃ntũ si captãdis i⁊ vtilib⁹ ponere rek illas pdẽnã mime sunt fugaces optimo studio q̃sitas inter animi habitũ clausisseris vñ nec effugere posset nec auferi B. Auiib⁹ auiariũ ipleui R. Rẽ neq̃z necessariã ⁊ q̃situ nec miꝰ custodia difficilẽ quetustã tñ c⁹ añ mille q̃drigẽtos ãnos

rome auctor fuit lelius quidam cognomento strabo vir equester nõ ille q̃dem leli⁹ sapiẽs habit⁹/q̃ si auiaria repe risset nomẽ sapie ꝑdidisset Quedã sunt inuentu vt videt vtilia ac iocunda q̃ tñ ingenia alta dedeceãt/q̃ piscinas q̃ auiaria inuenerit q̃d aliõ q̃ꝫ gule studiũ habuerit ꝙ vir tutum cultoribꝫ alienũ est. B Inclusi pingues turdos ac turtures. R Sꝫ nõ tardos tortores tot illecebrꝫ irri tata gula supplitia exigit stomachi laborantis. An non satiricũ illõ audistis. Pena tñ pñs cũ tu deponis amict⁹ turgid⁹ ⁊ crudũ pauonẽ in balnea portas de pauõe loq̃t formosa etem̃ ⁊ famosa est auis sed nõ sola q̃ ꝑcipitẽ gulã flectat gule q̃dem oblectatio gust⁹ breuis/ipe q̃ꝫ mox in nauseã versur⁹ in coerceas pẽa ãt lõga cruditas indigestio bilis morbi sepe eẽ ⁊ mors. I nũc turdis pinguibꝫ ac tur turibꝫ gl̃are. B Hẽo loq̃ces coruos ac picas ⁊ psitacos R Letat⁹ his august⁹ cesar eos magꝫ emit ꝑcijs q̃ victo rem ac triũphatorẽ cesarẽ salutarẽt. Cũqꝫ sub inde alij/ atꝫ alij ingerent̃ satis se salutantiũ taliũ domi hr̃e rñdit/ ponẽs illi metã vanitati nisi coru⁹ ipe nouissim⁹ ioco illi mirabilis plurꝫ se q̃ꝫ ceteros redim coegissꝫ ⁊ hec q̃dẽ in saturnalibꝫ legunt̃. Quid in nat̃ali vicini vr̃i veronensis historia coru⁹ ille tã docil̃ esu trina vbi impẽse alebat̃ in publicũ euolare solit⁹ ⁊ tyberiũ cesarẽ drusumqꝫ ⁊ germa nicũ nõiati totũ deniqꝫ romanũ ppl̃m salutaret tãta ple bis gr̃a tantoqꝫ omniũ fauore vt cũ eũ vicin⁹ vl̃ inuidia l̃ ira ꝑcit⁹ occidisset ingẽti omniũ merore occisor ipe ex ea vicinia pulsus primo/deinde etiã a ppl̃o interfecus sit. Coru⁹ autẽ oꝑosis exequijs ⁊ solemni funere elat⁹ ac tra ditus sepulture. O ineffabilis ppl̃orum sꝑ insania in il la vrbe fletũ ⁊ sepultũ coruũ ⁊ ei⁹ interfectorẽ romanũ ci uem morte mulctatũ In q̃ nec affrican⁹ maior sepulchrũ habuit nec minor vltorẽ qꝛ si dijs placet coru⁹ h̃ ppl̃m sa lutabat/vt diximꝰ illi ãt nõ salutabãt/sed salutẽ ppl̃o glo riamqꝫ ꝯtulerũt a deo gratior vox coruorũ quã virorum virt⁹ illustriũ. Neget nũc aliq̃s tutũ sese ppl̃i ꝯmisisse iu ditio quãq̃ꝫ veris extimatoribꝫ non sit mir⁹ hic publicus

virorum fortium contemptus/cum ab his corvorum volucrumq; loquatium miratoribus ac diuine voces ⁊ celestia spernantur oracula. ℌ Formosus mihi est psitacus. ℟ Solus nempe omnium torque aureo insignis nisi fenix/⁊ ipse esset auium torquat⁹ ⁊ preterea sue vnicus speciei verum psitacus salutator magnus/⁊ presertim principum/plane quasi adulatorem illum fecerit natura. Vnde disticon illud innotuit Psitacus a vobis aliorum nomina discam hoc didici per me dicere cesar aue. ℌ Est mihi pica disertissima ℟ Cum penari sint homines diserti tibi disertissima pica est/loquax fateor ⁊ salutatrix est cedula/Vnde ⁊ illud. Pica loquax certa dominum te voce saluto. Si me non videas esse negabis auem. Certe de huius auis intentione discendiq; studio mira nescio an ⁊ vera narrantur Illud inprimis vix credibile propositum ei verbum si oblita sit angi illam grauiter ⁊ affligi molestiamq; animi tacita meditatione testari eum eam si verbum ei ad memoriam reducatur miris modis hillarescere ac si prorsus seu verbi difficultate seu memorie imbecillitate vincatur/ prodolere etiam interdum mori/vt iam animus mira homeri mores poete sit habenda/si tamen illa etiã vera est/neq; vero picis omnibus hec docilitas datur sed his tantum qui ex glande cibum nomenq; percipiũt ⁊ apud vos vulgo glandarie vocitantur picarum species ⁊ forma insignis ⁊ ingenio. ℌ Dulcisonam canoramq; luscinią nactus sum. ℟ Et banc quoq; ⁊ sturnum greci latiniq; sermonis docilem inueniri ⁊ turdum insuper ⁊ sua etate sermones humanos imitantem rome fuisse auctor est plini⁹ secundus qõ de sturno publice nup notum fuit/quem seriatim plurima verba proferentem humanis accentibus sepe in ipsius plinij patria ⁊ audire tibi contigit/⁊ mirari/nam de psitaco tam certa res est vt mirabilis iam esse desierit quotiẽs hunc audisti cibos vnũ atq; altez clara voce poscentẽ quotiẽs nutritorẽ suũ nomine ꝓpria vocantẽ atq; vt ꝑsuaderet multa illi gestuũ ⁊ iij

ac vbor dulcedine blandientē q̄tiens sic ridentē vt astā
tes in risum cogeret nec omnino alitis sed veri risus ho-
minis lustiuie p̄sertim meli⁹ multo mihi credite suis in
ramis canerent q̄ vr̄is in caueis nisi q̄ vr̄a cupiditas ni
hil estimat nisi q̄ sibi ꝓpriū fecit cū natura fecerit cūcta cō
munia sic vltra suos fines atz vltra suū nomen tēdit aua-
ritia. G. Aues innumeras ꝯgregaui. R. Ut multas
siue vt oēs habeas fenix puto deerit siue vn⁹ siue est nul-
lus siue illud in fidem recipim⁹ qd̄ q̄dam tradidere quod
anno vrbis octigentesimo. auem hanc ex arabia in egip-
tum auolasse captamq̄ ibi ⁊ romā delatā atz in cōmitio
spectaculo populi expositā supremā tandē vt credibl'e est
mortē obisse qd̄ ad vltimū esse non dubitant fl'm (qui de
primis magni dubitāt auctores) Ita cū oēs aues habue
ris mirabilem pulcherrimāq̄ omniū nō hēbis dolens ⁊
indignans iocor vt q̄d em̄ sp̄ pueri inanib⁹ gaudijs exul
tatis/vtq̄ ait salomon Usq̄ quo puuli diligitis infan
tiam q̄n aliq̄n cōuertimini ad correctionē meā vidē ait
siq̄dem ip̄a eadem sunt q̄ loquor sinite o ceci aues in sil-
uis agere ⁊ nidificare ⁊ pasci ⁊ canere ⁊ errare. Vos iner-
tis pluās animi ad celū pandite/atz humo vos attollite.
Enitimini non volucres captare sz volucres fieri tuq̄
his omissis de quib⁹ loqui pudet sic q̄d habes quo leta-
ri virum deceat profer[illegible].

De Coniugij claritate. Ca.lxv.

Uxorem duxi nobilē. R. Mallē tibi non tm̄ pi-
cas ⁊ psitacos sed bubones strigesq̄ domi esse il
li canerent ista iurgabit̄ illi aliq̄d nuntiarent hec
paget illos excludere liceret hāc non licet. G. Claro cō
iugio ornatus sunt. R. Spetiosa vinctus es a cathena
vn̄ te sola mors liberet. G. Claro ꝯiugio felix sum. R
Casto felitior felicissim⁹ celibatu. G. Pulchro ꝯiugio
illustratus sum. R. Anceps vxoris electio deformis fa
cile fastidit̄ formosa difficile custodit̄ ea lege q̄ inter for-
mam corpis atz animi castitatē lis ꝓpe ꝑpetua est sed vt
qd̄ rarissimū est contingat ⁊ forme pudicitia iūcta sit vbe

rius terum agam accedant ⁊ feminee dotes alie nobilitas sensus opulentia fecunditas atq; facundia/fame integritas morũ candor scito tuũ limen his inmixtã subintrasse supbiam/vt iure satiritus videat malle venusinã q̃ corneliam gratoꝝ matrem affricani filiã paternis triumphis ac gl'a insolentem. B. Nobile ꝯiugiũ ⁊ hõestum obtigit. R. Quid de fastu fastidioq; ais parum ne feminei mores noti disce seruire disce pati disce caros ꝑdere/vni coniugio vacandũ est amicitiarũ scopul⁹ vxor imperiosa ⁊ viri affectuũ moderattix. B. Generosa mihi vxor obuenit. R. Grauis sarcina dure compedes/⁊ liberos humeros atq; olim pedes p̃ment quibꝫ te sola mors liberꝫ dictu vñ durius cogitatu durissimũq; perpessu non vnius lucis sed tocius vite hospes forsitanq; hostis vacuã presidijs inuasit domũ vnde illã vt dixi veteris repudij spe sublata sola s. mors excludat. B. Coniugem gratã duxi. R. Erras illa te duxit diu nimiũ fueras tu⁹ accessit sponsa dña carnifex p̃uignis emula socrui familie iugum coquine labor onus penui sumptus arcule ornamentũ aule diurnum spectaculũ fenestre lis nocturna cubiculo. B. Vxor venit mihi amantissima. R. Cum amore sinescis zelus ⁊ suspitões ⁊ querele subeunt immortale duellum domi habes ipsis ex voluptatibꝫ ⁊ iocis inimicitie erumpent/nec ad mensam nec in thalamo tutus eris nullum tp̃s litigio vacabit media nocte pugnabit. B. Exoptatas nuptias contraxi. R. Cum cõiuge nuptias cum pace diuortium. B. Vxor ꝯtigit cui vnice placeo R. Melius forsitan displiceres non te amando premeret atq; attereret/⁊ cogitare ⁊ tuas res agere/⁊ somnũ carpere sineret/nunc vxori placens nil qd̃ tibi placeat preter illam speres totum sibi te vendicat nec sufficies totus si q̃ forte ire velis fugere te fugeq; causas finge[illegible] si quid agas oblitum sui/si quid cogites iratum sibi si cibo abstineas sordere res suas tibi/si somno cesseris/externa venere fessum dicet. Deniq; vt vxori placidus tibi atq; alijs inutilis sis oportet

G. Uxorem habeo q̃ me ardenter amat. R. Melius amaret caste pie sobrie verecũde/ardens amor q̃d est nisi incendiũ anime q̃ ardente q̃snam ibi modestie quis reuerentie ꝯiugali quis tranquillitati aut locꝰ aut quieti ardẽter te amat vxor in vicissim amari senserit te pestet/amoremq; odio mutabit sui eq̃ndus tibi est amor ⁊ tu ardeas necesse est vniq; dedit⁹ sis amatim zelotipe ꝯiugis vir insomnis nũc blandicijs nũc q̃relis fictisq; criminibꝫ excitandus exercẽdusq; ꝑ noctẽ seu licenti⁹ oculũ deflexeris seu ridenti lentius arriseris seu vicinã salutaueris seu formam alteri⁹ laudaueris seu domũ seri⁹ redieris postremo aliquid feceris aut dixeris quo suspect⁹ reusq; lesi sis amoris q̃ si vita dici debet q̃ nam mors dicenda sit (nescio) ⁊ hec quidẽ de tuo ardenti amore sententia nr̃a est. G. Est mihi ꝑpetua thori consors. R. Et somni ꝑpetuũ exiliũ maritalis lecti rar⁹ ac tenuis sopor est huic voluptas huic iurgia quies nusq̃. G. Habeo vxorẽ fidelissimam. R. Fuisse fideles aliq̃s non nego vsq; etiam ad mortem ⁊ ꝓfecto hõi qui h̃ vite gen⁹ elegerit. Magne diuitie ꝯiunx bona ⁊ fidelis maior tñ est acies aduersa nẽpe etiã illustriũ multi dolo ꝯiugũ ꝑiere/sileo danai truces ⁊ cruẽtas nuptias ⁊ infamẽ noctẽ miserãq; tot simul iuuenũ stragẽ non h̃ illi quoꝝ sup̃ meminim⁹ grauis agamenon non frix deiphebꝫ neget nõ ex vr̃is affrican⁹ minor non postremo recentior alboni⁹ rex c⁹ ab impudica ⁊ seua fusus ꝯiuge nitidi athesis ripã sanguinis infecit. G. Uxorem nobilẽ castã mansuetã hũilem ⁊ obsequiosam piã fidam repperi. R. Mir⁹ es auceps cornicem candidã inuenisti vix est tñ qui inuenisse se fuscã putet.

De formosa Uxore. Ca. lxvi.

Formosa mihi vxor obuenit. R. Difficilẽ ꝓuintiam nact⁹ es vigila dixi iã duꝝ est custodire qd̃ a multis appetit̃. G. Forma est vxoris excellẽs R. Solet forma corꝑis vt multa alia paritate gaudere/imparitatẽ ac dissimilitudinẽ asꝑnari si par tibi igit̃ forma est exerceberis alioq̃n ꝯtempneris vtrũq; laboriosũ

G. Forma coniugis magna est. R. Et magna supbia vix est aliq̄d qd̄ eq̄ animū tumefaciat ⁊ extollat. G. Forma vxoris est maxima. R. Uide ne castitas ꝑua sit Scitum est illd̄ satiricū Rara est adeo ꝯcordia forme/atz pudicitie, vt hec ꝯstet moris insolentiā q̄s ferat ⁊ cottidiana fastidia. G. Formosissima est vxor. R. Habes domi idolū sumptuosum oposum videbis indies ꝑegrinos nouosqz habit⁹ lauda hinc corꝑis habitudinē q̄ꝫ omnia deceant hinc ingeniū inuētricis ad cuncta versatilē tum iacturā p̄rimonij lucrū voca. G. Habeo vxorē formosissimam. R. Habes idolū litigiosum insolēs qd̄ affusus colas qd̄ extrate raptus stupeas qd̄ adores vñ totus pendeas/submitte collū iugo ⁊ ꝯtentus forma cōiugis/curasqz alias ⁊ ꝓpriā libertatē ꝓcul abice ⁊ dicebā mō caue neq̄ndo aliā ꝑter illā laudes neq̄ndo oculos ab illius frōte diuerterꝫ ne solito parti⁹ blandiaris solito min⁹ insanias quitq̄t respueris capitale erit omnis sanitas defectō viue deniqz ad vxoris edictū ⁊ nutū dñe suspensus obserua/mancipiū non marit⁹/hec facito si tanti extimas aliq̄ꝫ diu formosam thori sociam amplecti/leniqz ad tp̄us tute gaudere/ ⁊ cādido natos ex vtero tanq̄ꝫ poma nobiliora pulchro de vase suscipe. G. Uxorē hēo formosam. R. Uenenū dulce ꝯpedes aureas splendidā ꝑuitutem. G. Forma delector vxoris. R. Uana breuisqz delectatio nil forma fugati⁹ ⁊ preserttm feminea q̄ vxorem ꝓpter formam diligit cito illam oderit.

De Uxore fecunda. Ca. lxvij

Fecunda est mihi vxor. R. Mltas tibi curas multos tibi pariet labores vox sterilis vnica tm̄ at fecūda q̄dem sarcina dom⁹ est mltiplex Notū est illd̄ comicum vxorē duxi q̄ꝫ nō ibi miseria vidi/nati filij alia cura. G. Non fecunda tantū vxor sed facunda est. R. Huic filij ⁊ nutrices aderūt huic sales ⁊ verba nō deerūt habes cū q̄ disputes ac declamas ⁊ satiricū non audisti vbi ait non hēat matrona tibi q̄ iuncta recumbit dicēdi genus nec curtū ꝑmone rotato torq̄at entimeā nec histo

rias sciat omnes. Coniugem q̃rebas magistram inueni-
sti iamq; aliq̃d impolitũ cõe aliq̃d loq̃ sine coniugis cen
sura ⁊ irrisione non poteris frustraq; eiusdem satiricum
illud optaueris soleocismum liceat fecisse marito. Inter
mũdi tedia nullũ importunius ꝓcaci fẽia ⁊ tacere nescia.

De optima dote. Ca. lxviij.

Dote auctus sum opima. R. Et opima tiranni
de malũ malo additũ suꝑbie cõiugalis duo stimu
li dos ⁊ forma. G. Multũ dotata vxor est mihi.
R. Multũ dotata vxore nihil est importunius nihil in
tractabilius nil sibi nõ licitũ arbitratur q̃ suas opes ma
riti comparat egestati q̃ virũ passit dñam se putat esse nõ
sociam. G. Magna dos meũ subijt limen. R. Vñ
dos ingredit̃ inde libertas egredit̃ qd̃ bene ꝓuiderat li
gurgus c⁹ lege alias cautũ fuit/vt indotate nuberẽt ⁊ ad-
iecta ratio vt ⁊ vxores elegerent̃ nõ pecunie cã seueriusq;
matrimonia sua viri coercerent cũ nullis frenis dotis te-
nerent̃ vtrunq; sapienter/nam reuera multis in dotibus
non viro vxor sed pecunia nubit auaritia ⁊ est vtiq; mag
na dos licentia coniugis frenũ viri. G. Ingens cũ vx-
ore dos obuenit. R. Muta ordinẽ imo em̃ cũ ingenti
dote vxor subijt q̃ libenti⁹ exclusisses si sola posset exclu-
di plane ꝯiugiũ obscenũ vbi nõ spe ꝓlis ad cubiculũ vi-
ri virgo ſz ad arculã auaricie impulsu dos concupita de-
ducitur. G. Magnã mihi dotẽ vxor attulit. R. Dic
veri⁹ magnũ p̃ciũ libertatis tue q̃ si tibi cara esset vt decu
it nullo eã cã p̃tio odisses. G. Ditissima mihi vxor ob-
tigit. R. De moribꝫ nihil narras nẽpe nihil vt reor de
moribꝫ cogitasti deq; optimis femine dotibꝫ fide verecũ-
dia castitate modestia sunt vobis ista ꝯtemptui ⁊ solum
in nuptijs vestris attendit̃ dos ⁊ forma h̃ est auaritia ⁊ li
bido ꝓnube matrimonijs his condigne. G. Pecuni
osissima est coniunx. R. Vide an non themistodeũ illd̃
consiliũ quo diffinit malle se virũ pecunia q̃ pecuniam
viro indigentẽ recte etiã ad feminas trahi possit. G.
Vxor mihi ꝑdiues est. R. Quanto melius erat cũ ino-

pi requiescere q̃ laborare cum supba meli⁹ esurire cũ pau
percula humili q̃ cũ insolente diuite litigare. • G • Con
iugis dos immensa est. • R • Consequẽs est vt elatio ani
mi sit immensa tumor ãt viri null⁹/nõ audebis vitia rep̃
hendere dũ respicies dotem non p̃sumes hũiliare illã p
q̃ te memineris supbire nec fastidia dũtaxat ac tedia sed
pbra etiã ⁊ iniurias tollerabis/an forte non aurelij anto/
nij principis meministi illi⁹ q̃ phi cognomẽ ob imperiũ
nõ amisit/q̃ cũ vxoris nosset adulteria et amici/ꝛ eã vel
occideret l' saltem dimitteret hortarent rñdeba. si vxorẽ
dimittim⁹ reddam⁹ ⁊ dotẽ/dos autẽ erat imperiũ vides
vt ingentis viri animũ dos frenebat tuũ forsitan nõ fre/
nebat. • B • Dos p maxima inestimabilis infinita est.
R • Dos matrimonij oneribꝫ supportandis/non auari
tie estibꝫ irritandis iuenta est. Itaq; quo magis illã exa/
geras plus insanias/vt q; vtrũq; mole sua noteat/⁊ hinc
dantis impudentiã hinc cõcupiscentiã accipiẽtis anctu/
ra sit. • B • Est mihi maxima dos vxoris. • R • Nõ q̃nta
sit dos sed q̃lis vxor refert/⁊ in dote ip̃a non q̃ntitas cer/
te sꝫ q̃litas extimanda est vñ s. pfecta quibꝫ pta modis ml'
te magne dotes/malis artibꝫ sunt q̃site heliopalitanũ ⁊
punicũ morẽ nosti quorũ nuptis non pietate patria sed
stupris ac dedecore dos constabat.

De gratis Amoribꝫ. Ca. lxix.

Gratis fruor amoribꝫ. R • Gratis insidijs op̃pri/
mendus. B • Gratis vror amoribꝫ. • R • Sñ ais
vror Est em̃ amor latẽs ignis gratũ vuln⁹/sapidũ
venenum/dulcis amaritndo/delectabilis morbꝫ/iocun/
dum supplicium/blanda mors. • B • Amo ⁊ vicissim
amor • R • Primum nosse potes/secundum in ambi/
guo est nisi forte nocturnũ muliercule tue murmur in te
stimoniũ trahis. • B • Amor haut dubie. • R Per
suasit vt video nec magnum persuadere volentibus om
nis amans cecus ⁊ credulus.

qd̄ si fidem iuramēto amatorio ius inesse scriptū ab amā
te cirographū tenera in glatie testib⁹ austri in mediū ꝓfer
Sz o insane nihil vnq̄ impudice p̄sertim credas femīe
sex⁹ ardor leuitas ꝯsuetudo mentiendi fallendi studium
fructusq̄ fallatie hec singula multoq̄ maxime hec om̄ia
quitq̄t illi⁹ ore ꝓdierit suspectū faciūt. G Amo qd̄ iure
aim̄ delectet ⁊ dulciter ardeo. R Credis ex me audire/
ꝙ ille mgr̄ amoris ait vt feliciter ardens gaudeas/⁊ ven
to tuo nauiges voluptatis. id q̄dem nō ꝯsilij est/ego ve
ro quo sic suaui⁹ arseris eo cauti⁹ ex incendio fugiendū
consilio/tūc sunt mala ꝑiculosissima cū delectāt/sepe sua
uitatē hāc durissim⁹ finis exaspat/letāq̄ dulcedinē tristis
amaritudo solet inseq̄ G Amo amorq̄. R Ut sit ita
quid nisi duplex nod⁹ ⁊ nex⁹ artior/graui⁹ discrimē meli⁹
de te sperarē si amares tm̄ non etiā amareris/⁊ si em̄ faci
litatem amoris atz difficultatē eq̄ nociuā quidā dicāt ꝙ
facilitate anim⁹ capiat̄ cū difficultate ꝯtendat/ego tn̄ ita
sentio nihil ad amandū efficati⁹ q̄ amari ꝯtraq̄ nihil/eē
q̄ magis ab amando deterreat q̄ scire se non amari/nec
amatū ire credere q̄uis/id non facile credat̄/sic ceca ⁊ cupi
da mens amātis q̄ vnus est ex illo grege de quo scribitur
ꝙ qui amant ipsi sibi somnia fingūt G Amo ego cum
gaudeo. R Qui q̄ male sibi est non sentit obtorpuit/
qui malo suo gaudet insanit. G Apud me fateor dele
ctabile est amare. R Odiosum mallē ac molestū quo ⁊
fuga mali ꝓpitior foret ⁊ ꝓpinquior spes salutis nūc dele
ctatio morbū alit san⁹ em̄ fieri respuit quē delectat egrota
re. G Ut libet apud me q̄dem ingeniū est amare. R
Ut quisquis sapit ⁊ loquitur apd̄ me vero sed vile pror
sus ac languidum ⁊ quod fortissimos etiam viros emol
liat eneruetq̄ dicam quod nemo est qui nesciat/nemo
erit qui audiens non miretur sic magnarum rerum recor
datio vel scientibus admiranda sunt/ve ve omnia seq̄r
quod nec necessarium puto nec possibile/duarum toto
orbe clarissimarum gentium duos longe prestātissimos
duces ad memoriam reuoca.

Julius cesar victor in gallijs in germania in britania in hispania in ytalia in thesalia in egipto idemq; mox in armenia in ponto in affrica. Et rursus in hispania sup̄mo marte victurus/mirꝫ dictu in medio tātaꝝ victoriaꝝ ob amorem interim apd̄ alexandriā vict⁹ est hanibal apd̄ ticinū apud trebiā apd̄ transimeā apud cānas victor. ⁊ demū in patria vincend⁹ sua prius apd̄ salapiā, apulie opidum/quo inexcusabilior sit meretritio amore subact⁹ est q̄nta tibi videt̄ mali vis q̄ tam duros animos tam rigida pectora leui frangat incursu tam rapidos pedes tam forcia brachia fragilib⁹ vicul̄ligꝫ/ laq̄o fabl̄osa ⁊ vetera nīs inbeluas transformatū. Jouem ridiculis martē vincul̄ implicitū duris mentē pensa digitis herculē ad hec ⁊ leādrum fluctib⁹ biblida lacrimis ꝓ crini telis viri ꝓpria cuspide piramū yphim laq̄o ꝑeuntē/qd̄qꝫ est certi⁹ atꝫ sonātius ⁊ grecoꝝ duces de amore certantes ⁊ notis troiā flāmis ardentē absqꝫ his om̄ib⁹ ac mille sil̄ib⁹ satis duo illi quos p̄misim⁹ ad ꝓbandū de quo agit̄/vel magnitudine nominū vel historie fidē sufficiūt G Amo q̄d de odio dices. sꝫ amorē damnas. R Ut tu accipis vtrūqꝫ dānabo neqꝫ ideo bonū aliq̄d dicā qd̄ aduersum malo sit/ duo em̄ extrēa sibi inuicē aduersa ꝑiter a medio h̄est auertite distantia pariter mala sunt G Ergo malū est amare. R Hoc ego fateor. G Malo nihil meli⁹ inuēio R Credo hercle vt est anim⁹ sed tua opinio rem nō mutat. G Oderint quos delectant ego amabo R Odium atꝫ amorē in dr̄a dixerim nam vt odisse vitiū ⁊ amare v̄tutem eque laudabile est/sic seu v̄tutis odiū seu vicij amor eq̄ damnabile. Et ad summā vix inuenies q̄ ꝑ se ip̄m sic laude vel infamia dignū sit quin paucis additis laus ac vituꝑatio sumat altera locū alteri⁹ tu q̄d ames videris. G Quid amem nisi qd̄ ceteri R Non omnis idem amāt fuerūt q̄ amarent deū tam enixe vt pro amore hec om̄ia quidem ⁊ seip̄os vtrūqꝫ suā ꝓiecisse lucrū ducerent/fuerūt q̄ nō alti⁹ aspirātes ꝓ nuda virtute ac ꝓ patria idē facerēt. Nūerarem nisi innūerabiles eēnt. G

// nec virtute vidi

Ego nec in celo fui vnq̃m amo q̃ cerni nõ pñt. R Si
nihil ames nisi qd̃ cerni p̃t Nihil ergo magnũ amas q̃d
q̃ directe obuias p̃cepto illi vulgatissimo nolite amare q̃
vident̃ sed q̃ nõ vident̃/q̃ eñi vident̃ tpalia sunt/q̃ ãt nõ
vident̃ eterna vos ãt ceci aio/dedit̃q̃ oculis eternũ nõ di-
cam amare sed nec intelligere nec cogitare quidẽ idonei
hobiscũ ꝑitura sectamini ⁊ pudendos affect⁹ hõesto tegẽ
tes velo libidinẽ dicitis amorẽ Illũ colitis illũ fandi hu-
mana deũ facitis vt ꝓbra vr̃a q̃ vix celũ tegit excuset quid
eñi deo auctore fit ꝑperã. ite iã exigite deo vr̃o aras ac thu
ra porrigite ille vos ad celũ vehet imo vero illi de⁹ illum
⁊ vos trudet in tartaꝝ. G Iuueniles ludos in calum-
niam rrahis amo da veniã. R Si ab offenso poscẽda
est venia ip̃e tibi ignosce neq̃ eñi aliũ q̃m te ledis ⁊ a ha
miser q̃s inter scopulos fragilẽ cĩbã agis. G Iuuat ita
viuere nec intelligo q̃d nã vetet. R Miseꝝ est peccare
miseri⁹ est delectari miserrimũ excusare/at q̃ amare pctm̃
Et tñ demũ ꝯsumata miseria est cũ ad studiũ voluptatis
opinio q̃dam hõestatis accesserit G Amo nec possum
aliter nec volo R Posses nẽpe si velles ⁊ forsan adhuc
voluentib⁹ animis voles siq̃dem cũ in mltis tñ precipue
in h̃ morbo euenit vbi sepe virtutũ tentatũ frustra reme-
diũ vltro dies lõgior afferet G Nulla me dies nõ amã
tem viderit. R Age igit̃ lude insani ⁊ somnio letare ex-
ꝑrectus flebis. G Ego vero nõ flebo sz canã/meq̃ ip
sum more amantiũ carmib⁹ ꝯsolabor. R Est h̃ quidẽ
de quo multa dici pñt ⁊ q̃ñi huc me trahis sistam Inter
multas fateor mira hec amantiũ amẽtia nõ solũ apd̃ vul
gus vbi ꝯsuetudine in naturã versa fuor omnis excusa-
bilis sed apd̃ vtriusq̃ lingue doctissimos/nam ⁊ poetas
grauioꝝ ⁊ vr̃os q̃dam de alienis mlta de suis amorib⁹
plausibiliter scripsisse ꝯptum est/atq̃ vñ moris infamiã
merebant̃ eloq̃ntie gl'am ꝯsecutos. Tollerabilior apd̃ il
los sapho etas sex⁹ animi leuitas puellã excusant/sed q̃d
amatreonti facias q̃d alteo quoꝝ vterq̃ nõ poeta mõ in-
signis sed vir fortis ⁊ reb⁹ gestis in sua re publica clarus

fuit seu q̄d ex vestr⁹. Ouidio catullo ꝓpertio tibullo quo-
rum nullū ferme nisi amatoriū est poema quāq̄m q̄d po
etas (quib⁹) nescio vñ maior licentia data est) ⁊ nō poti⁹ vi
te duces arguā ph̄os. Ubi hercle gaudeas/grauitat⁹ mlt
to plus vestris fuisse q̄m grec⁹ vix eñi occurreret horum
aliq̄s tam ꝑdit⁹ qui nō dicā tale aut quid fecerit sed non
libere totū h̄ vanitatis gen⁹ irriserit atq̄ damnauerit/apd̄
illos aūt nō cōes quosq̄ sed serenissimos ph̄orū stoicos
ipsumq̄ ꝙ miraberis platonē in h̄ errore versatos scim⁹
Amaturū q̄dem sapientē volunt stoici ⁊ sane si de amore
ꝯueniat non fallunt. Amabit eñi sapiēs deū vt dixi ama
bit ⁊ ꝓximū amabit virtutē sapiam p̄riam parētes filios
fratres ⁊ amicos ⁊ si vere sapiens fuerit ⁊ inimicos etiaꝫ
amabit non ꝓpter illos fateor sed ꝓpter eū qui h̄ iubet in
his omnib⁹ oro te q̄s locus est pulchritudini sic enim in
ciceronis tustulano diffinitū legimus/amorem ip̄m cog
natum esse amicitie fatiende ex pulchritudinis specie
Quis tam cecus vt nō videat quid sibi velit hec pulchri
tudo rctē ergo querit illic cicero q̄s est eñi inq̄t iste amor
amicitie cur nō deformē adolescētulā quisq̄m amat neq̄
formosam animi nimirū etas ⁊ forma cū deliniamētis
suis sunt huius amicitie fūdamenta/que honestius sic
dicitur/q̄m libido quid sit tamen aptis oculis ⁊ sanis cer
nitur facile. Itaq̄ tota res eo redeat vt si sit amor q̄s q̄m
in rerum natura sine solicitudine turpiq̄ desiderio sine
suspirio ⁊ ardēti cura sit/h̄ sane ꝑmissus sapiēti vacat eñi
omi libidine vt cicero idē ait/oīq̄ tumltu atq̄ angore ani
mi q̄ maxime sunt vitanda sapientib⁹ Ceterū non vt fan
do rerū facies velari/sic mutari veritas rerū p̄t/ꝑmo āt no
bis nūc nō nisi de libidinoso āore suscept⁹ est q̄ his mul
tisq̄ aliis magis malis vacare nullo potest mō/⁊ hec qui
dem stoicis. Ad platonem venio qui ph̄orum princeps
imo vt aiunt ph̄orum deus/⁊ si in hoc multi litigent In
omni āt q̄stōe nō pluriū sꝫ maiorū meliorūq̄ iuditō stan
dū est plato inq̄ vtiq̄ sūm⁹ vir de amorib⁹ suis ec̄ turpib⁹
quāq̄m ph̄ō vero nulla libido non turpis ⁊ incōcessa sit

pace tanti viri dixerim multa licenti⁹ scripsit/ q̃ quib⁹ ho
neste platonicũ nomẽ asscribendũ esset scripsit tñ ⁊ quod
nollem scripta extant neq̃ tam celebrũ fame notam neq̃
iudiciũ posteritatis erubuit/ curãq̃ hãc metũq̃ oẽm vin
centem impetu passionis animũ vrgẽtis stiliq̃ dulcedi-
ne calamũ excitantis q̃ vel inturpi/ pudendaq̃ materia
tanta illi est vt epicureis magis q̃ platonicis in reb⁹ q̃si
solis in luto platonici radios cernas ingenij ⁊ hãc ip̃am
post platonẽ multis video cãm fuisse vt scripta relinque-
rent q̃ vel honesti⁹ non scripsissent vel ꝯsulti⁹ deleuissent/
multis vt idem faciant futurã esse conitio/ sed famosiorẽ
attigi ꝓinde ꝙ ad reprehensionẽ attinet/ insanie talis ⁊
aliq̃ dixim⁹ ⁊ multa ac varia dici pñt q̃ quo ad remedium
vero non pauca/ nam ad illã q̃ dicis ꝯsolationẽ mali hu
ius q̃ tibi de carmib⁹ ꝓuenturã fingis breuissimũ flacti
carnem ac ꝑcontatio illa ꝓ responso sit histine versiculis
speras tibi posse dolores atz estus curasq̃ graues e pecto
re pelli loq̃ndo cauendoq̃ amor alit̃ accendit̃q̃ nõ extin
guitur nec lenit̃/ vt quos memoras cãtus ⁊ carmina tuo-
rum nõ fomenta sed irritamẽta sunt vulneꝝ. H. Crede
re iam tandẽ monitus ⁊ expt⁹ incipio q̃ obrem si libet ob-
missis alijs ad remedia stilũ verte. R. Multi olim ista
conquirere visi sunt in quib⁹ naso mir⁹ medic⁹ ⁊ morbi
amantior q̃ salutis c⁹ q̃dam leuia q̃dam feda/ nec ineffi-
catia tñ est aduertere/ scripsere aliq̃ inter quos cicero bre-
uiter potenter q̃ ad summã pauca hec sunt/ q̃ de multꝫ ele
cta ꝓbauerim loci mutatio q̃ [illegible] corpi sic animo egrotã-
ti salubris interdũ est euitatio oim̃ fugaq̃ diligens quib⁹
in ama[illegible]ti vultus in memoriã retraharis. Occupatio q̃z
traductioq̃ animi ad alias curas nouasq̃ solicitudines
quib⁹ morbi veteꝝ vestigia deleant̃ Cogitatio vehemẽs
⁊ assidua q̃ turpe q̃ triste q̃ miserũ postremo q̃ breue q̃
labile q̃ nihil sit om̃ino ꝙ difficultatib⁹ tãtis appetitur
q̃ facile tantoq̃ melius vel impleri aliter atz alijs vijs vl̃
ꝯtempni penit⁹ possit atz abici interq̃ reꝝ vilissima de-
putari multos p̃terea ob h̃ morbo sanos q̃ rõ neq̃uerat

curauit pudor ꝙ maxime generosis animis accidit dum
obseruat̃ infamia irrisioq; dumq; se digito signari vul-
goq; fabulã fieri dolent dũ sub oculos redit rei feditas ⁊
fructu facua plena dedecore plẽa ꝑiculis plena doloribꝫ
ac pñie canis ad extremũ ꝓderit excusatõibꝫ ac falsis opi
nionibꝫ reiectis veras induere Nihil h̃ naturã nihil fatũ
nihil stellas agere nihil deniq; nisi solã animi leuitatẽ li-
berũq; iudiciũ Esse em̃ in egrotantis arbitrio vt san⁹ fi-
at/mox vt bona fide velle cepit vt ⁊ blande ꝯsuetudinis
dulces nex⁹ abrupit laboriosam certe sꝫ volenti possibilẽ
eq̃dem vt grauissime ait cicero. Illud qd̃ in om̃i ꝑturba
tione d̃r demõstrandũ nullã esse nisi opinabilẽ/ ~~ilem~~ nisi
iuditio susceptã nisi voluntariã occasionẽ etem̃ si natura
lis amor esset ⁊ amarẽt oẽs ⁊ sꝑ amarẽt ⁊ idẽ amarẽt neq;
aliũ pudor aliũ cogitatio aliũ sacietas detereret. Nempe
hoc vltimũ sacietas a q̃busdã inter r̃media ponit̃ ab aliis
ãt nou⁹ amor/quo vt cessent vet⁹ amor q̃i clauo clau⁹ ex-
pellitur ꝙ q̃uis arthaxerxi ꝑsaꝝ regi quẽ assueris sacre
vocant lr̃e ⁊ suggestu ab amicis ⁊ effectu vtile deꝑhensũ
auctor exp̃ssior sit Josephus/de euẽtu q̃dem nõ litigo de
electõe ꝓnuntio Itaq; hec duo s. sacietas ⁊ amor nouus
vtilia fortassis interdũ sꝑ certe ꝑiculosa crederim si neq;
hoꝝ aliquo neq; omnibꝫ ꝯualescas ad morbi cãs animo
recurrendũ erit/sunt ãt plures forte/hevero ni fallor p̃me
oim̃ ac maxime sunt/valitudo ⁊ forma elegãs/opes ociũ
iuuenta vt corꝑis ergo sic animi morbis ꝯtraria optime
medebit̃ egritudo deformitas inopia graue negotiũ sene
ctus errorꝫ iuueniliũ castigatrix eximia/hec mihi vltima
sunt dura q̃dẽ sed ꝓ magnitudine pestis aptanda r̃media

De ortu Filiorum. Ca. lxx.

Nati mihi sunt. R. Seminatũ malũ pondusq;
domesticum. S. Filij mihi sunt nati. R. La
boriosa vxor laboriosior amica laboriosissimum
demũ ꝓles. G. Nati filij. R. Dulcedo amarissima
⁊ melle fel circũ litũ. G. Nata mihi dulcis soboles. R
Fontem tibi grauiũ curaꝝ domi natũ tradito

nunq̃ sine metu atq; angoribꝫ vitam ages. G. Filios genui. R. Nec timere nec sperare nec vota facere noueras disces tuo ꝑiculo disces ⁊ ꝑntes orbos miserari disces ⁊ in breui vita longas curas texere. teq; lõgiora negotia exordiri/disces his q̃ nihil ad te ꝑtineãt torq̃ri q̃ visurũ nũq̃ sis disponere ad postremũ disce amare plꝰ aliũ q̃ te disces ardẽtissime diligẽ ⁊ tepidissime diligẽ duras artes. G. Filios habeo. R. Nũc ꝑmũ intelligere incipis q̃d ipe debeas parentibꝫ tuis. G. Filios ꝓcreaui. R. Seuisti arborẽ in exhausto ꝑcolendã studeo q̃ te dũ viues exerceat/cuius nullos forsitan aut seros ⁊ fortasse post obitum fructꝰ ~~anialis~~ speres. G. Filij mihi sunt. R. Si boni iugis timor sin mali sempiternꝰ dolor/interim solamen ambiguũ certa cura. G. Habeo filios. R. Habes vñ viuꝰ doleas mortuus agnoscaꝝ habes ⁊ vñ sepiꝰ mori possis. G. Pater filioꝝ sum bonoꝝ. R. Quanto meliores filij tanto ꝑiculosior conditio tua est nestꝫ q̃ dolendi materiã gignendo q̃sieris/quos lacrimis aditus in tuã domũ patefeceris/q̃ntũ in te ius morti miserieq; ꝑbueris O miserie matres ait stacius. O miseri patres dico ego. G. Oportunoꝝ filioꝝ pater sum. R. Optãda tibi mors integro est/ne forte vniꝰ esse desinas qd̃ delectat ⁊ aliq̃ũ, cum nestore at socij q̃ras cur tã vixeris. G. Votiua felix letusq; sum sobole. R. Felicitas anxia solicitũ gaudiũ ⁊ sepe mestũ gaudiũ felicitatis misera possem multos illustriũ ꝓferre q̃rum felicitati nihil magis obstitit q̃ q̃ filios habuerunt.

De filio infante festiuo. Ca. lxxi

Infans filius festiuꝰ est mihi. R. Vide ne ista festiuitas indolere desinat ⁊ quo ꝑñs tibi letior infans tuꝰ fuerit eo mestior sit digressus. G. Infans est mihi bone spei. R. Quid si sit nulliꝰ rei caduca añ alias etas illa sepe in ꝑmo flore precidit/ vtq; nil dultius sic ferre nil amarius. G. Infans est mihi blandissimus atq; multiloquꝰ. R. Ne blandicie vertant in lacrimas res est dulcissima fateor infantulis iste aspectus ⁊ alloq̃ũ vtq;

est apud stacium pampinium sideri vultus ⁊ verba ligatis interrupta modisq; que dum audiunt mulcēt dū audiri amplius non pñt cruciant nec sine sensu doloris ad memoriam reuertimur sic humanis in rebꝰ omnibꝰ ꝫ in nulla magis dulcedini opposita sp amaritudo est. • G • Delector filio infante iocundissimo • R • Non prohibeo delectari ne nature obstem sed in omnibus modum quero sine quo nihil bene agitur volo te partius gaudere, vt si dolendū fuerit/ possis ⁊ partiꝰ dolere ⁊ moneo cogitare facile fieri posse vt haurum dieo baculo insistas vel in caducum te parietem inclinaueris qđ sepe dixisse fert adrianus princeps/cum eliū vez puez pulchrū sed fragilem adoptasset ⁊ secum canere possis maroneū illud ostendet rent terris hūc tm̄ fata/neq; vltra esse sinēt • G • Gaudeo de infante meo. • R • Sic gaude vt doliturus siue ille vt dixi acerba morte defungit siue q est multo grauiꝰ qđq; sepissime accidit ex gratissimo infante. fit ingratus ⁊ inobediens adolescens. • G • Multum gaudeo de infante meo filio. • R • Nemo tam stultus agricola est q̄ de flore multum gaudeat. fructꝰ exspectandus tunc gaudendum modice Interim tempestates grandines ⁊ vredines metuende sunt frenandūq; metu gaudium

De Insigni natorum forma Ca. lxxij°

Insignis est natoꝝ forma R • Si tuā tibi formā contemnendam me docente didicisti quātu[illegible] alienam sis facturus intelliges • G • Forma filiorū magna est. • R • Magnum maribus discrimen alias feminisq; per maximum Iam primum pulchritudo ⁊ castitas raro cohabitant nam nec volunt vixq; si velint liceat cum humana omnia tamen in primis pudicitia hodie mala tuta est presertim vbi forme egregie iuncta est. Sūt quibꝰ inuidet ꝫ intra suos fines sese tꝫ inuidia dolꝫ irascit nihil vltra q̄dā illesi in finē inter mltoꝝ odia senuerit q̄dā ꝑpetua ⁊ ad vltimū incōcussa figure tirannide/

runt

viguere

quod assidue placato mari naute qđ ꝑ siluas stili⁹ ⁊ mer-
cibus ꝑtereunt mercatores nec piratā illis nec is ꝑdo ob
uius q̄ꝫ tu mihi formosam intemptatā dabis/casta licet
obsidebitur q̄s anim⁹ muliebris corruptoribꝫ tot resistet
admouent̄ muris scale blanditiaꝝ machineq3 numeꝝ ⁊
latentes sub terra fraudiū cuniculi si his artibꝫ nō ꝓficit̄
manu impba vis affert̄/si fidē q̄ris famosissimos rapt⁹ ad
memoriā refer forma multos temptauit ac tēptandos pre
buit q̄sdam strauit ⁊ vel in crimen impulit vl̄ in mortem
fuit apđ hebreos exemplū temptationis acerrime ioseph
Sꝫ discrimē ꝓuidentia celestis in gl̄am vertit. Apud gra
ios ypolit⁹ atꝫ bellorophō apđ nos spuria ne temptaret̄
ꝓprijs se manibꝫ deformauit. Nō apđ ꝑmos ꝟgo thamar
non apđ scđos graia penolpe/nō apđ tercios romana lu
cretia tuta fuit/non apđ oēs plurime vl̄ temptate pessim
vel oppresse hij sunt labilis forme ⁊ caduce fruct⁹ q̄ ꝑsepe
non opulentas tantū domos sed ingētes/vrbes ⁊ magna
nōnunq̄ impeoria euerterūt note sunt historie. Certe ni
si formosa esset helena troya mansisset incolunis/nisi tā
formosa lucretia romanū regnū non tam velociter corui-
ssēt nisi tam pulchra virginea/nec tam scito decē virale il
lud impium defecisset. Nec appius claudius tant⁹ legifer
roman⁹ libidine vict⁹ famā in rostris vitā in vinculis fi-
muisset/deniq3 si formose min⁹ innumerabiles alie/fui-
sset non tot rapte aut decepte in tot ꝓbra tantasq3 anime
ruinas ex arce pudicitie cecidissent. Quere effect⁹ forme
bonos/quos inuenies renūtia/vt tū ꝯtrarijs ꝯpentur.
B Formosissim⁹ filius est mihi. R Forma hac messa-
line cuiuspiā cū libidine excitaris elige vtꝝ vis aut negꝫ
⁊ amantis/impio occumbendū aut annuat ⁊ claudij gla-
dio ꝑeundum erit. Castitate igit̄ mortē/adulteri⁹ āt nihil
ꝑter exiguā letimorulā q̄sierit At h̄ sibi illa inclita ⁊ excel
lens forma ꝯtulerit In hoc ergo vt in reliquis mediocri-
tas bona/sꝫ si extrēoꝝ alteꝝ eligendū eēt formaq3 gratior
sꝫ gibbꝫ est tutior. B Est mihi nata pulcherrima. R
Circūspice insidias vim caueto iasonē putas aut theseū

aut paridem vnum esse mille sunt filiam habere solicitu
do est laborq; formā adice met⁹ fit/quē nisi morte aut se
nectute non fugias nuptias nāq; alteri⁹ in domū metum
transferes non extingues. B. Preclara natoꝝ forma
gl'or ⁊ exulto. R. Gloriari ⁊ exultari forma sua iuuenes
vanū vtiq; s; vulgare est gaudere aūt senē forma iuuenū
quā suoꝝ q̄ vanitate plenā ni decipiat obiectāq; ꝑicul' videt
stultū ꝓrsus ⁊ insanie ꝓximū. G. Celestis filij forma est
R. Legisti reor iliadis homerice librū q̄rtū ⁊ vigesimū
vbi priam⁹ de hectore suo loquēs nō inq̄t apparebat vi
ri mortalis fili⁹ sed dei/dixit hoc ille Sz achilles ei osten
dit hōis illū mortalis filiū esse nō dei/⁊ tui nūc filij celest;
formam q̄ memoras momento eripi fedariq; p̄t ⁊ dū du
rat q̄nti p̄cij sit/extimatio ꝓmpta est hos errores tñ ⁊ has
nugas p̄nus amor immodic⁹/⁊ recti iudicij hostis parit
B. Formosissima mihi familia. R. Et vt nil aliō sum
ptuosissima domus erit.

De Filij fortitudine ac mag̃minitate ca. lxxiij.

Est mihi fili⁹ vir fortis. R. Quāto est ille fortior/
tanto tu timidior sis oportet. In nullos em̄ hōies
plura ꝑicula q̄ ni sui ꝯtemptores h̄ est viros fortes
congerit fortuna nec inmerito ceteri em̄ sese abdunt eui
tantq; impetū illi se obiciūt fulmini recurre memoria p̄ce
ritum tp̄ūs fortissimos fere oēs violenta morte consum/
ptos inuenies. B. Fortitudo filij ingens est. R. For
titudo pulcherrima virtus est sed comitata casib⁹ varijs
ꝑatas lacrimas ⁊ instructū feretrū hēto/omnib⁹ mors vi
cina viris fortib⁹ ꝯtigua est. G. Vir fortissim⁹ est filius.
R. Est q̄ patrie libertatē forsitan stragē hostib⁹ sibi dec⁹
tibi fletū aliq̄n metum sp̄ afferat. B. Natus mihi fort;
ac magnanim⁹ est. R. At q̄d aliud interfecto filio creon
genuit nisi magnanimū bellice laudis ardorē Quid euā
dere in pallāte suo nisi nouā gl'am armoꝝ ⁊ p̄dulce decus
primi certaminis q̄d aliud priam⁹ hectorē pauēs mouet
nisi ne achillem solus exspectet quid ve aliud hunc ip̄m
mater anxia precat/nisi vt fugiat bellicosum viꝝ l iij

quod deniqz aliud vxor hectoris post viri mortem fati ig
nara timere se dixit nisi ꝓbitate viri miseriã ⁊ feruorẽ ani
mi/non in acie continentẽ bellatorũ/sed ceteros ꝑcurren
tem qđ ipm iam ante ab initio formidabat/vbi euntẽ ad
bellum his verbis alloquit̃ demoniace corrumpet te tua
vis. Neqz misereris filij pueri at mei miserere que cito vi
dua tui ero Quid postremo genitrix achillis ꝑ nato timi
da dum diceret Jam pelago terrisqz me⁹ q̃ret̃ achilles Et
volet ipe seq̃ dumqz illũ frustra iam feruentis belli moti
bus erectũ ⁊ inbellẽ tranquilli seuis in regiam inuectum
virgineis latebris occultaret oẽs q̃dem hos fletus ⁊ hos
metus nihil aliud q̃ martia vis ⁊ v̄tus animosa peperat
G. Valde magnanim⁹ est mihi filius. R. Magnus
anim⁹ sine magna potentia stulticia magna est Magna
nimitas recta hõim est paucoꝝ q̃uis ⁊ q̃ potissimi vidẽ
tur q̃ sint fragiles multa etiã ꝑter mortẽ sed ꝑcipue mors
declaret vt breuiter vereqz dici possit nil imbecilli⁹ hõie
nilqz sup̄bius. G. Filius est mihi magnanimus. R.
Gaude ergo habebis magnoꝝ conatũ plenã domũ ocij
vacuam ⁊ quietis ⁊ sepe optabis non magnanimũ filiũ
habuisse. Ad summã clara est fortitudo magnanimitas
spetiosa vtraqz laboriosa ⁊ turbida modestia ⁊ trãquilla
humilitas vel equanimitas.

De Filij castitate. Ca.lxxiiij.

Casta mihi est filia. R. Jocunditas magna sz so
licita q̃nto em̃ castitas maior tanto in ea vigilan
tior est libido/nihil tam ardenter inuadit̃ q̃ ca
stis excubijs ⁊ femineo pudore velatũ est cõcesso calle cor
ruptor it segnius ⁊ ꝑmissa tepenti⁹ appetitur Multum
concupite rei difficilis solet esse custodia. G. Insignis
nate pudicitia est. R. Est veri res optima rei pessime
materiam ꝑbet magna lucretie forma fuit sed nil eq̃ spe
ctata matrone nobilis castitas vesanũ iuuenẽ in adulte
rium violentũ stimulis egit ardentibꝫ sic bonoꝝ donis
abutit̃ neq̃tia reproboꝝ. G. Castitas filie nata est. R.
Opta vt ꝑpetua sit apđ poetam legis variũ mutabile sp̄

femina quod si Naro non diceret nunqd min⁹ ideo cer tum esset quo adolescētulas pudicas primū post lasciuas anus vidim⁹ r ita pñtib⁹ vicijs cū pterita castitate certan tes vt acri pudice q̄ pditi tpis penituisse videret quo nul lum fedius illo in sexu atz etate ludibrium. ¶ G. Castissi ma mihi est filia. ¶ R. Si se ipam cognouerit sciueritcz cui⁹ est donū castitatis r illi gratias agēs ad custodiā bo ni sui totū aiīm intenderit atz ita in tutū intemerata pue nerit erit fateor vñ r secum grās deo agas r gandeas ma gis cz si illam regijs nuptijs illustrasses. Est tñ interim mihi crede cp timeas. Cum sit enim in hominib⁹ rara cō stantia tum in feminis nulla est

De Optimo genero. Ca. lxxv.

Optimus gener est mihi. ¶ R. Debet is esse vel filio carior. Si quid filiū casus affert genex electio acce ptum ergo filie fer q̄ nepotū debitrix filiū iam nunc dedit. ¶ G. Generum optimū sors tribuit. ¶ R. Sunt hoc in genere r fidei insignis r pfidei exēpla Raro vncz tam fidel⁹ patri fili⁹ fuit cz augusto cesari marc⁹ agrippa anthonio pio marcus aurelius erga quē vscz ad illius vi te finem trib⁹ r viginti annis ita se gessit vt non mō amo rem eius ac filiam sed imperiū q̄z successionem vt filius fi de pperua ac sedulitate meuerit. At non talis erga claudi um fuit nero licet is q̄z non suis meritis sed matris inge nio principis filiā nactus ad impium puenit. ¶ G. Una nimem r concordem genex inueni. ¶ R. Vide ne spes successionis aut honoris competitio concordiam hanc infringat quis em̄ non viuere illū optet c⁹ sibi vtilem vi tam videt. Sin autē vita obstare aliquo forsan aspiranti aut vtilior mors esse cepit seu videri mutanť habitus atz affectus animox occultūcz mox odiū erūpit. Quantū sa ne inter socex ac genex possit esse discordie vt fileam an ticz donay fabellā r numerianū apri soceri sui dolo nefa rie interemptum insuper stiliconem cupiditate imperij r defuncti soceri r generi viuentis oblitū abunde cesaris atcz pompei notissimum est exemplum.

14

De secundis Nuptijs. Ca.lxxvi.

Secundas nuptias celebrabo. R. Si nosses ad liquidũ quid est femina q̃due de illa magni scribunt viri/ne primas q̃dem nuptias celebrasses. B. Secundas nuptias celebrare est anim⁹. R. Si non te prime nuptie domuerũt iam scd̃as celebra si te ne ille domuerunt celebrabis ⁊ tercias. B. Scd̃is nuptijs intẽdo R. Qui e primo ꝯiugio ꝓlem hñs nouercã suꝑinducit. suis manib⁹ in suã domũ incendiũ mittit. Si iuuenta vrget aut libidinosa vellicat senectus/q̃ nihil est turpi⁹/posset forsan vt ciuiliter h̃ potius q̃ꝫ hõeste dicã/posset inq̃ꝫ fortassis vtilius nisi vel peccati materia vel diuina lege vetitum esset ꝯcubinali obseq̃o subueniri q̃ꝫ nouercalib⁹ odijs dom⁹ tranquilla turbari/q̃ cito ac domiciano susceptis filijs vespasian⁹ prudentissim⁹ princeps fecit ⁊ etate ac stephan⁹ calũniensis haut in merito inter p̃ncipes memorandus. B. Ad secundas nuptias intendo. R. Potes id q̃dem scd̃m leges humanas diuinis q̃dem legibus pacientib⁹ magis q̃ꝫ laudantib⁹ Nota omnib⁹ que de hac re paul⁹ tractat apl̃us Certe apd̃ gentiles ip̃os quibus latior taliũ libertas ꝑmissam rem poti⁹ q̃ꝫ ꝓbatã intelligere est. Si q̃dem multoꝝ mr̃imonioꝝ exꝑientiã q̃i legittime cuiusdã intꝑantie signũ esse vr̃i maiores crediderunt q̃ amplex⁹ ieronim⁹ q̃ꝫ multa contra scd̃as nuptias quãq̃ꝫ acriter scribat/non est ꝓmisse breuitatis inserere q̃ q̃ꝫuis in feminas non in viros dici om̃ia videant̃ ⁊ haut dubie sexus ille maioris sit debitor castitatis ac pudoris pl⁹ tñ prudentie ac ꝯstantie dñt viri. B. Secundis mihi nuptijs est opus. R. Mirare eq̃dem nisi mores vr̃os nouerim non tm̃ suꝑuacua sed damnosa etiam vob̃ necessaria effecistis tu vero durissimi aeris sis si ad te frenandũ vxore op⁹ est altera. B. Ad scd̃as nuptias festino. R. Age age dum feruor durat/cum refrixerit dolebis non nouisti q̃m dulcis est sopor in vacuo cubili solũ illum fedum ⁊ miserũ actũ cogitas qui trãsit ⁊ vulnerat.

De Natorum coniugio. Ca.lxxvij.

LXXVII

Natorum nuptijs sobolem ꝓpagaui. ℟. Honestior aliquanto hec quidem cura q̃m superior. ⁊ tamẽ semper vitium ꝓpago q̃m sobolis vtilior fuit. Illa dulci mero doliũ hec amaris curis animũ impleuit. ℬ. Nuptui natam dedi. ℟ Si prouide sicꝫ feliciter ⁊ filiã seruasti ⁊ filium/ vt mõ dicebam vel filio melius inueniſti si minus ⁊ illam ꝓdidisti ⁊ tibi hostem/tirannũ filie/ quesiuisti. ℬ Viro filiam collocaui. ℟ Si bonã dulce pignus ac suaue tibi ereptũ alienis laribꝫ inuexisti / at si malam graui fasce quo alium premeres te leuasti ℬ. Filiam viro dedi. ℟ Noli nimium hinc gaudere multis anxie ⁊ infelicis vite principium fuerunt nuptie vt lete omnia succedant operosa res est coniunx inlaboriosam coloniã durumꝫ negotiũ quã amabas misisti Nascentur filij domi illi suus scaturiet fons curarũ fingẽtq̃ nasci ⁊ idipm miserum molestumꝫ sic fecunditas onerosam sterilitas odiosam faciet mãsisse tecum forsan optabat pietatemꝫ hanc tuam oderit. ℬ Filie virum dedi. ℟ Dciose finẽ vite principium actuose sarcinam rei familiaris. grauem mundi noticiam experientiam sui ipsius. ℬ Filia virũ habet. ℟ At perdidit libertatẽ virginitatem reꝫ non equa permutatio. ℬ Dedi filio vxorem. ℟ Grauior est immissa nurus q̃m emissa filia/ semp intestinum malũ piculosius externo est patefeciſti autem hosti fortitan aut ꝓfecto participi/ iam non solus rerum tuarũ dns refert qualis intrauerit. ℬ Generosam filio cõiugẽ quesiui ⁊ diuitem ⁊ formosam. ℟ Cur quid sequit supprimis ⁊ superbam ⁊ importunam ⁊ coniugij viteꝫ tuam emulam inter socrum ⁊ nurum ventus est bellum nec soceri maior est gratia sed metus vna est amborũ ratio nullum animal tam primi loci appetens q̃m ipsa femina illũ sibi salius vobis interdictum videns quid nũc animo volat ⁊ quid ozet haut difficilis coniectura est. Vxorem filio dedi. ℟ Quid scis an immortale illi tedium tibiꝫ dederis an vtriꝫ clamdestinum forte discrimen multe viros soceroſqꝫ perbenmi confecere fasti

dio quedam veneno ferroq; alie perimerunt quot habe
bat filios egestus si nullam nuꝝ habuisset inuenta est q̄
p̄cipiti libidine dñandi ⁊ scd̄e sortis impatiētia quo ma-
turius viꝝ sese regnantē cerneret genitori ꝓprio cā mortis
cum fuisset supra cesi corp⁹ curꝝ ageret Si hec patrum
merces q̄d sperare dñt soceri. G. Nuptijs filie celebra-
tis gaudeo. R. Quotiens hāc celebritatē dispar fedat
euentus ⁊ cantus ⁊ epulas ⁊ choreas luctus sequuntur ⁊
lacrime ⁊ tumultus. Ineptū om̄e gaudiū immodicū Ex
his p̄sertim reb⁹ quib⁹ dolor oriri possit ⁊ soleat. G. Ux-
orem filio simul ⁊ filie virum dedi. R. Sarcinam per-
mutasti alienis tuam humeris curam fers.

De Nepotibus. Ca. lxxviij.

Nepos ex filio nat⁹ est mihi. R. Iugis amor fili
orum iugis cura habet tñ ⁊ finē ⁊ metā aliq̄ Sin
vltra ꝓgredit nullus solicitudinū mod⁹ est ⁊ ex filio
natus ⁊ q̄ ex illo nascit oēs deniq; tuā nascunt in penam
quoꝝ numer⁹ quorsum ꝑgat vel ꝑgere possit intelligis.
Ille q̄dem ysrahelitici parēs ppl'i si sic affect⁹ vt tu es pri
morū patꝝ vite tp̄s implesset q̄nta q̄so curaꝝ sarcina hu
meris fessi seuis incumberēt p̄ter eñi feminas puerosq; ⁊
sacerdotes atq; inhabiles suo de sanguine paucis seculis
sex centa ⁊ eo ampli⁹ virorū bellantiū milia ꝓdiere Nunc
⁊ nepotū exercitib⁹ gl'are in quib⁹ ⁊ si forte aliq̄ sint felices
inuumerabiles miseri sint oportet q̄ ergo amandi sunt
non filij tantū ac nepotes sed oēs omnino hōies amādi
inq̄ in illo in quo frēs estis oēs nec curis tñ nec in modi
co gaudio indulgendū. Ne ⁊ in pñs ꝯtrarijs crucier⁹ affe
ctibus aliqñ te gauisum esse peniteat pudeatq; quē ve in
fantulum valde dilexeris virū valde oderis qd̄ ꝑsepe ac-
cidit. G. Natus est nepos mihi. R. Quid q̄ hūc q̄ꝝ
faustū putas vl' nepotis turpitudine vl' vi forsitan fortu
ne infaustū qñq; dictur⁹ es q̄ [illegible] tibi nat⁹ tibi mox for-
sitan illatur⁹ ⁊ plus tristine moritur⁹ est q̄ attulerit leticie
multi sunt varij subiti ⁊ inopinati hōim casus sed infan
tium innumeri si omnes viuerent q̄ nascunt humanū

genus tertia non caperet viuerēt dico non sp iam si id fa/cerent hōies non essent sed vsqz in senīū vsqz saltem ad le/gittimam etatem/stultū est magnum gaudiū de re breui vtiqz t incerta quo nā euasura sit/qō t in filijs t in nepo/tibus verū est sed eo magis in nepotiby magisqz nunc eē in pnepotiby/quo a radice absunt longius. ¶ G Nati sunt mihi nepotes ex fratre ex filia ex sorore. ¶ R Dij iā minus ad te ptinēt hoc gaudiū t hanc pūiby curam cede. G Natus est mihi nepos ex fratre ¶ R Et animi eo se nece lucanus non exigua ps animal hispanice facundie t mitipse numidarū regi iugurta/non vltimū exemplum libidice pfidie nepos fuit regni euersor fratris interfctor G Natꝰ est mihi nepos ex sorore ¶ R Et platoni phen/pus ex sorore nepos ac philosophie velut heres fuit t peri/clidis nepos alcibiades turbator patrie t bellorū grecie concitator t tarquinius superbo brutus ą regia illū sede dei/ceret vir magnꝰ t patrie vtilis sed aduersus auunculo. G Natus est nepos ex filia. ¶ R Ennio patumꝰ vere/cundus t gratus vir nepos ex filia t poetice successor fu/it anthonio āt pio cōmodus impudētissimꝰ leuissimꝰ qz hominum. ¶ G Est mihi ex filia natus nepos. ¶ R Ro/mulus remusqz numitoris ex filia nepotes auū maternū in albanū regnū restituerūt Ancus marcus ex filia nume nepos auitū regnū rome tenuit magna cū gla. Cirus āt astragis nepos t filia maternū auū regno expulit medo/rum que hystorie eo tendunt vt de hoc nepotum ortu ēn/tum sperari possit tantum possit t metui.

De Filijs adoptiuis t preuignis Ca. lxxix.

¶ Adoptaui mihi filium. ¶ R Adoptio pediſſeq est nature t cum sit illa nobilior hec cautior quodqz illa sine consilio gignentis casu quodā hec adop/tantis certo iuditio optatur. ¶ G Adoptione bonū filiū quesiui. ¶ R Debuisti id quidem si neglectum non vt genitura sic electio excusabilis nihil habes in coniuge nihil in fortuna qō retorqueas. ¶ G Filium optaui.

R Oportunũ hoc nature subsidiũ ciuili repertum iure multis vtile multis fuisse pestiferꝫ ꝯstat bonũ filiũ adoptauit nerua sed traianũ in sua adoptõe ꝺceptũ quibusdã scriptoribꝫ visum scio Nam augustũ in agrippe nepotis adeptione circũuentũ mox secuta testat̃ abdicatio. In tyberij ãt vl̃ adoptõe vel successione non deceptũ sꝫ suorũ moribꝫ pene coactũ video/qꝺ ꝛ ꝑmo eius indicat ꝛ p̃fatõ testamenti in idip̃a cꝰ paulo añ memini ꝓrsus infelix adoptator fuit qui nõ filiũ sed funestũ draconẽ regie filijsqꝫ suis immiserit quos ꝛ si moriẽs hortaret̃ ita viuere ne ipse meliores filios adoptasse videat̃ q̃ꝫ genuisse sepe tamẽ meliores adoptant̃ q̃ꝫ gignunt̃/neqꝫ id mirꝫ cũ illꝺ experientia in consilio muniat̃ h̃ neutro Sepe ãt contra non peiores mõ sed pessimi oim̃ adoptant̃ fusta em̃ ꝛ ambigua merx est hõ. B. Preuignũ bonũ hẽo. R. Rarꝰ est preuignꝰ bonꝰ rarior sed victricꝰ. B. Bonꝰ est p̃uignus mihi. R. Ut sit bonus q̃d ad te nisi forsan vt coniugis ꝓcurator gaude tibi em̃ q̃d virtus aliena ꝯtulerit nisi vt tuoꝝ si quos genueris pandat̃ ignauia. B. Preuignꝰ mihi est optimꝰ atꝫ fidissimꝰ ꝛ nulli ~~illo~~ filio secundus. R. Fieri id quidẽ p̃t talis augusto fuit ~~vsus~~ drusus sed nõ claudio talis vero.

De excellente Preceptore. Ca. lxxx.

Excellenti preceptori gl̃or. R. Alieno nec dũ desinis gl̃ari/qꝺ ad te excellentia p̃ceptoris tui. Crede mihi q̃ sepe itero intra te sit oportꝫ qꝺ te facit gloriosum. B. Preceptori gl̃or excellenti. R. Sine illũ interim rebꝫ suis vt videt̃ vti/ꝛ si libet etiam gl̃ari q̃ꝫuis ꝛ si excellens vere est minime id facturus sit/de te autẽ post ea viderimus. B. Est mihi preceptor insignis. R. Qualis tu discipulus sis exspecto/ante enim quod pronuntiem non habeo q̃ꝫ multos stultos atꝫ hebetes habuisse putas scolam socratis ac platonis/q̃ꝫ multos absqꝫ p̃ceptore vllo p̃ter seip̃os in altũ euasisse vt preceptores fierẽt alioꝝ / q̃ p̃ceptoribꝫ caruissent nullũ ꝟgilio p̃ceptorẽ legimꝰ, oratiꝰ flaccꝰ de suo nihil nisi q̃ plagosũ dixit

verberum puerilium credo meminerat ~~plato~~. cicero autē suū laudib⁹ amplissimis celebrare voluit nec valuit/contra hui⁹ filius q̄ntis p̄ceptorib⁹ patre scz ⁊ cratippo illius etatis ph̄orum p̄ncipe si ꝙ ip̄i credim⁹ ciceroni q̄ntus nebulo quāq̄ famose ebrietatis euaserit notū est/q̄ solo patris vel tacentis aspectu doct⁹ ac sobrius euasisse debuit plato ip̄e ⁊ si vt supra memini socratis magisterio gl̄etur Maior tñ est gl̄a socratē excessisse q̄ sub socrate didicisse B. Scientific⁹ p̄ceptor est mihi. R. Scientia p̄ceptoris discipulo vtilis esse p̄t gl̄osa esse non p̄t/q̄n etiā ꝙ mireris est/q̄ tibi famā minuat ignauiā exagē iactantie excusationibusqz aditū p̄clusisti q̄ q̄d sciueris p̄ceptori dabitur qd̄ q̄d ignoraueris tuū erit. Est ergo non vñ gl̄eris sed vñ aspires ad gl̄am/habes/⁊ quē seq̄ velis atz assequi non quem te esse putes sed ꝙ discipulus eius sis. Est denicz nō ꝙ hēas sed ꝙ habere cupias ⁊ ꝙ speres idqz nō sine ingenii tuo studio ac labore. B. Est mihi preceptor assiduus vir clarus. R. At illi de quo diximꝰ cicerōis filio duo erāt summi viri quoꝝ alter libris eximius alter v̄bis cernu⁹ in eū incubuerat ⁊ q̄d ꝓfecerūt audisti Quā multos vero e filijs p̄ncipū p̄ceptores simul ꝯplurimos habuisse ꝯperim⁹ sed q̄d refert esse qui doceant/q̄ si discat nemo sit/paciente in disposito frustra nitit̄ vis agentis certe si doctos viros spectare vel alloq̄ doctos faceret spectatores/⁊ si paucos virtutꝫ aut doctrine cupidos videam⁹ magna circa eos esset tamen importuna frequentia.

De insigni Discipulo. Ca. lxxxi.

Insignem discipulū pene filio cariorē casus obtulit claritate cuius illustrari spero. R. Importunū negotium puerilis ingenij non equis gressib⁹ ingenium coaptare ⁊ in vnū semp̄ infantem defixos oculos atz animū habere ad illius tollerantiam intellectū tuum vocemqz submittere ꝙ si discipuli plures sunt cumulatior cura fit/⁊ congeries laborum verti continue huc illuc vtqz ait satiric⁹/tot pueroꝝ obseruare manus oculosqz in fine trementes. G. Un⁹ ijsqz clarissimus est mihi di

scipulus ℟ pro vno claro discipulo multis obscuris te iudicijs obicis quitqd ille dereliquerit in tuũ caput re dundabit. ℟ En doctrinã ingent en facundiam en mores ex quib magistri industriam virtutemqꝫ consideres qua lem hunc vides talẽ illũ cogita nulla ꝯ ingeniorũ certior effigies. ℣ Discipulũ sum nactꝰ illustrem ℟ Age er go magna spes est gle pfectus ingenij illius defectꝰ culpe tue dabit tam vt plutarchus phs ad traianũ principem discipulũ suũ scribit sermo publicꝰ delicta discipulorum refundere soleat in ꝓceptores qꝫ multi vt legimꝰ passi sũt inter quos quintilianꝰ ⁊ seneca ⁊ ipe phorum pater socra tes ℣ Preclari discipuli curam sumpsi. ℟ Celius si modesti quanꝯ vera claritas sine virtutis radio nulla est ℣ Magni discipuli curam gero ℟ Triformi cõ gredieris chimere hinc vt puero ꝑsis hinc vt ptib placeas illinc autẽ vt reipublice rõnem reddas ꝯ de tuis ma nibus exiget rudemqꝫ illũ tibi creditũ eruditũ repetet ℣ Pueri nobilis mihi ꝯmissa est cura. ℟ Suspecta est etas ⁊ suspecta nobilitas illa spondet immemorẽ hec supbum. ℣ Puer mihi cãrus me verek. ℟ Quid di ces dũ te despiciet adolescens vir fortasse vir nouerit no ta fides pueri nota ꝯstantia est. ℣ Puer mihi creditus me amat ℟ In expleto parieti imaginẽ imꝑsisti illo crescente delebit firmus amor solidam poscit etatem. ℣ Clarus puer edocendus in sortem venit. ℟ Inquieta sors euentꝰ ambigui quedam ingenia nullo studio erigũ tur ⁊ vbi pr̃ in pensam ꝓceptor opam puer tꝑus amittit docilem doce indocilẽ ne fatiges neue illũ teqꝫ sil fruſtra atteras egre vincit ars naturã. ℣ Discipulꝰ tener nec indocilis obrigit. ℟ Et si in lubrico stas atqꝫ infixo struis age tm̃ fideliter ꝯmissum si plena etas accessit pote rit meminisse. Alioquin sua erit obliuio fides tua magnũ satis ipa sibi ꝓtus est premiũ cõscientia bonoꝝ opum nihil est dulcius. Non te retrahat ab honesto desperã vt sapientib placet fructus vberrimus est fecisse atz in silen tio meminisci premiorũ quia nullũ etiam in hac vita re

pmoꝝ qua nullũ in hac vita etiam ⁊ erb̃ fortuny pmorũ cuncb vt

cte factum premio caret cuius se. G Inueni discipl'm magne spei. R Et magne solicitudinis z pfecto si bo/nus fiat filium tibi cor genuerit lingua peperit sin malus hostem qui te dum timuisse recordabit oderit G Disci puli claritas ingens est qua illustrari spero. R Mode rata claritas oculos delectat immoderata pstringit prete rea nullus te nisi tu luceas illustrabit z si detegat verum lumen abintra est. G Magn' est mihi discipulus. R Non maior puto q̄s senece preceptoris alios ptexit alios oppressit discipli magnitudo. his port' fuit his scopul'

De patre optimo: Ca. lxxxij.

Habeo patrem bonū. R Bonum nosce tuū breue est G Patrē habeo optimū. R Aut ille tibi lu/ctum pariet aut tu sibi. G Indulgentissimus est mihi pater. R Si nature ordo ſuatur/magni fletus hereditas te manet/illūq̄ si peruertis. G Pr̄em adhuc habeo R Utere sedulo fugitiua iocūditas pater senex G Pr̄em habeo grandeuū. R Non est loc' inertie fe stina carpe fruct' extremos/tanq̄ ex arbore ramosa/cura lateri inhere q̄ntū potes cupide illū vide ceu pfestim abi turum cupidiusq̄ audi z extremos monit' memorie men te recondito desertūq̄ velut iter actur' necessarij pmu/nitor egebis illo psultore quereisq̄ eū nec inuenies domi G Patrem habeo decrepitū. R Propera nouissima pietatis offitia in illū cōgere dū poteris si q̄d nūc obmise ris dolebis semper G Patrem pium habeo. R Ha bes qui ante te mori incipiat/post te viuere metuat G Habeo patrem optimum. R Habes quem prius q̄s habere desieris ut ad plenum noscas/habes z quem se/pe perditum suspires.

De Matre amantissima. Ca. lxxxiij.

Amantissima mihi est mater. R At tu illi iugis pauor desiderium q̄ ppetuū. G Mater est mihi

amantissima ℟. Maximus est patris amor matris ve
hementissim⁹ vterq; talis tantusq; vt vix eū nisi raza ad
modū filij pietas eq̄rit/pulchrū tñ honestūq; est/inter
pntes z filios de amore ac pietate certamē/vincāt quib⁹
largius caritatis fons celestis affluxerit at nūc vsq; vin/
cere soliti sunt pntes nec dum adolescentiū ea est pietas
aut maiorū reuerentia q̄ sperare aliud cogat q⁹ si forte p̄/
ter spē eueuerit nullū in terris celo grati⁹ spectaculū fingi
queat. ℬ. Est mihi mater optima. ℟. Esto illi bon⁹
saltem fili⁹ scito te illi primū pond⁹ actediū fuisse/debinc
acerrimū dolorē post ꝯtinuū laborē trepidāq; solicitudi
nem memento vteri alitriciumq; vbeꝝ quot illi somnos
quotq; seu cibos seu iocos tuis fletib⁹ abrupis q̄t aut me
tus aut dolores tuis casib⁹ peperis Et fortasse nōnunq;
piculosa q̄z gaudia .sepe eñi vt dolor filioꝝ mortē sic gau
dium vite miseras mres mori ꝓpulit/patuit ℬ vltimū eo
clari⁹ die quo relicte cladis ad transmenū accepte romā
sparso agmine repetebāt due matres filijs quos in acie ce
cidisse referentib⁹ crediderant cōspectis insperati gaudij
non capaces efflarūt spūs bis ātalijs effectū/vt nulla in
ter hōies maior esset ingratitudo q̄z q̄ in mrem admittit.
ℬ. Adhuc annosa superest genitrix ℟. Quotiens hanc
aspicis sil'teram intuens cogita vñ venias z quo pgas/
q̄z te angustū habitaclm emiserit q̄z angustū excipiet z de
vētre matris ꝓprie in vteꝝ terre matris omniū festinas.
Inter vtrūq; ergo laxantibus animū atq; raptantibus su
perbie atq; auaritie frenum stringe.

De Frib⁹ hōis pñsq; sororib⁹ ac fāosis. ca. lxxxiij.

Dios ac bonos frēs/hēo. ℟. Raꝝ nam pntes fere
emp amant/fratres sepe inuident sepe despiciūt/ra
ramq; ideo fratrū. gīam nasōis ore veritas clamat
vbi z fratrū z filioꝝ omni pene nisi pntum notat impie/
tas. ℬ. Fratres mihi sunt optimi ℟. Miror plane
bonos esse satis est/sepe em̄ mali sunt/aliq̄n etiā pessimi
eoq; peiores hostib⁹ quo min⁹ contra domesticas insidi
as est cautela. Quantus autē sit amor fratris ne latentes

eruam neu presentes ledã satis notissima paria micenei thebaniqz fratres ac romani indicãt q̃ quidem infamia cur vnius poti⁹ q̃z tocius orbis sit non video primos mõi fratres aspice alter alteri⁹ perijt manu nec dũ relatu horridũ scelus audis ¶ Si q̃dem phirtes rex ptorũ cuius supra mentio est habita p̃ter paricidia in patrẽ simul ac filiũ admissa triginta insup ꝓrios frẽs trucidasse legitur non virtꝫ tanto ac tali sanguine z regnũ male partum stabilire z metũ oẽm inuisi ꝓsortis extinguere. ¶ Fratres boni habeo ¶ Non dũ puto p̃monitũ diuisistꝫ tunc erumpet in q̃tas igne auz auro anim⁹ pbari solet magna sepe q̃ videt par p auxillũ auri si adhibeas lis erit ¶ Pũ sunt fratres ¶ Celibatus forsan tu⁹ aut orbitas illos tibi ꝓciliat ꝓiugio detegent tuo sed ple melius spe successionis amissa q̃ impatientissimos q̃z multa pati docuit. ¶ Amãtissimos mihi fratres habeo. ¶ Debet id q̃dem ita esse nisi liuor obstet aut tumor aut cupiditas z hũdi sitis diuini omnis hũaniqz iuris dum expleri studet immemor inter pntes eñ filiosqz q̃ntũlibet sit amoris ꝙuersatio tñ disp diuersiqz mores sunt filij z si cito p̃es videãt sero agnoscũt p̃es z si filios stati amẽt sero illos sepe etiã in senectute suscipiũt fratres añqz nascantur z post q̃z nati sunt in eodem domicilio eisdẽqz incunabilis eo pes versant ac moribꝫ illico in lucẽ editi se vicissim cernunt vno cibo alunt ijsdẽqz pntibꝫ ac ijsdẽ socijs ijsdem ludis ijsdẽ scolis ijsdem p̃ceptoribꝫ ac nutritoribꝫ assuefacti piter pubescũt piter adolescũt vndiqz pitas multisqz z validis nexibꝫ iunct⁹ amor nisi hos aduenticie soluãt cause durecz mentis aspitas frãgat q̃ cõe est adeo vt nesciã an frno vll⁹ amor maior eẽ debeat an vllũ odiũ mai⁹ sit an indignatio vlla pfundior tã t̃bida sp eq̃litas tã pis impatiẽs mẽs hũana. ¶ Eqs pios qz frẽs hẽo. ¶ Serua illos eq̃tate mutua ac pietate delicatissima res est ãor difficile q̃rit facile pdit ¶ Sz sorores habeo bõas ¶ Graue pond⁹ sz iocundũ ac fere adolescentiũ p̃m⁹ labor q̃ se effecti sui iuris exerceãt vñ pri/ m l

mam pietatis atz indolis finem q̄rant. B Bonas habeo sorores. R Cura vt ille bonū frēm hēant teqz sup stite ⁊ si cōis pr̄ obierit orbitatē non sentiant. B Pulcherrime sunt sorores. R Custos rei labilis vigl'antibus oculis dolos caue circū fusa te ꝓceꝝ cohors excitet/ difficilis est vni⁹ rei custodia q̄ multaꝝ reris tanto exactiorem pudicitie q̄ꝫ auri curā esse decz q̄nto ⁊ p̄tiosior ⁊ irreꝑabilior illa est sane virgineā castitatē nulla arte meli⁹ q̄ꝫ maturo cōiugio p̄seruabis. B Formose mihi sorores domi sunt. R Ne diuti⁹ tibi sit ꝓuide multas apti⁹ ornabunt domos.

De bono Dño. ca. lxxxv.

Dominū bonū hēo. R An habeas an hēaris verius cogita sz loq̄ndi mos est sic dñm hētis vt scabiem siue vt tussim multa sunt q̄ hñtur inuitis possessoribꝫ moleste opes q̄bꝫ non liceat caruisse. B Bonum dñm hēo. R Libertatē ḡ amisisti hunc ⁊ illā vno tpe nemo hz iā neqz sorores de q̄bꝫ mō agebas neqz filie neqz nur⁹ neqz ɔiūx demū ip̄a neqz p̄rimoniū neqz vita in tuto sunt ꝓpter vnū q̄z hēs dñm hr̄e sil' oīa desijsti. B Bonū mihi ⁊ p̄rie dñm sors dedit. R Incōpassibilia pēitusqz ɔtraria. Nā si bon⁹ nō dñs si p̄ſtim se dñz dici velit. G Bon⁹ ē dñs. R Boni ꝑntes bōi frēs bōi filij esse p̄ñt amici āt sp bōi alioq̄n nec amici sunt bonū dñm dici blandū mendatiū atz adulatio nota ē. B Optimū dñm hē⁹. R Rectorē ppl'i fortassis ⁊ reipublice defensorē q̄ nil actuū hūanoꝝ accepti⁹ deo ferūt Illū v̄o dico bonū sz nec optim Illū v̄o q̄s nō pessimū dicat q̄ q̄ hñt optimū libtatē summū ac p̄cipuū vite bonū suis ciuibꝫ eripit ꝓqz vni⁹ explēda voragie q̄ expleri neq̄t tot milia miserorū siccꝫ ocul' intueri p̄t neqz eū si nō iustiā aut mia saltem pudor a tā mesto retrahit spectacl'o sit licz affabil' sit blandiloqu⁹ sit postrēo mūific⁹ in paucis de ml'toꝝ spolijs he sunt eñi artes tirānoꝝ q̄s vulg⁹ dños vocat carnifices experit' hec p̄stigia attonitis ingerūt lumibꝫ hāc hamis hāc laq̄is p̄tendūt escā sic credul⁹ aucupant'. B Dñm hēo p̄ponentē. R Is in celo vn⁹ ē q̄ se iure suo dñm dixit ⁊

// si dñs nō bon⁹

dici voluit nam terre dñs augustus cesar edicto vetuit se
dñm dici ille deoꝝ deus iste hõim impator ille maiestatẽ
tenuit iste modestiã deniq; ⁊ sup hoc ppl'm romanũ gra/
uissime corripuit sic de ipo eñi scriptum est ⁊ dñi appella
tionem vt maledictũ ⁊ oꝓbriũ sp exhorruit q̄ successorẽ
quoꝫ longe rebꝫ omnibꝫ in parem tamen obseruasse com
pertum est q̄ licet dñandi auidus titulo tamen dñationis
abstinuit atꝫ ita sese inter ambitionem ⁊ verecundiã me/
dium tenens eẽ dñs voluit/dici noluit vt q̄ sciret iniustũ
esse qđ cuperet saltem exprobationis iniuriam nominis
vitaret durum enim supbumq; ⁊ graue nomen est domi/
nus illic maxime vbi amor libertatis ac seruitutis pudor
est. Secutus horum vestigia alexander hic romanꝰ prin
ceps vt priuato sibi non alter scribi voluit Nam ille alter
macedo non dñs modo sed deus dici voluit quem secuti
animo huius tempis latrunculi vna vrbe vel altera vix
insidijs oppressa non tm̄ dñi dici volunt sed dici hom i/
nes erubescunt atꝫ adiniuriam trahunt. G. Dñm ha
beo vere optimũ. R. Vere vnus est dñs quem si habes
honestissima regnisq; felitior seruitus tua est. G. Justũ
dñm regemq; optimũ habemus. R. Inter regem ⁊ ty/
rannum non discernunt gray secundũ q̄ poeta vester de
rege loquens ait. Pars mihi pacis erit dextram tetigisse
tiranni Apud vos autẽ vt intersit. non nisi ꝓpositum vi/
teq; series facit. q̄ iusticia regit ac regit̄ ille demũ verus est
rex. At q̄ ex altiore fastigio nõ salutis publice speculator
sed priuate libidinis ꝓcurator/vel rapinam cogitans vel
vindictam/cupiditati aut iracundie sue paret. ⁊ rapidis
atꝫ effrenis animi motibꝫ cedit. Is maloꝝ seruus dñorũ
⁊ si altior cunctis appeat sceptroq; aureo ac veste purpu
rea supbe incedat vtiꝫ rex nõ ẽ/sꝫ ꝓpt̄ exercitiũ aut suppli/
tiũ ppl'i ꝓmotꝰ p̄do/eoq; loci positꝰ Vñ liberiori seuiens
flagello atꝫ hos ꝓbãs illos pur̄ẽs cũctos vexãs ⁊ exagitãs
ignauꝰ q̄dẽ ac passioni obseq̄ns/nutu tñ illiꝰ q̄ mala bo/
nos v̄tit inusus/iustũ dei iudiciũ iniustis licꝫ ac scelestis
manibꝫ exequat̄ q̄i eq̄ꝫ pij iudicis sententiã tortor seuus.

G. Justum piumq; regem habet patria. R. Rarum bonũ ⁊ reipublice felicissim⁹ stat⁹/nisi pñs gaudiũ futuri metus rerũq; feliciũ sp̄ suspecta breuitas minueret amissiq; desideriũ mox ventura cumulatur miserias obuersaret animis hũana noscẽtiũ volubilẽq; fortũe rotã q̃ nil ꝓspeꝝ longũ sinit lenit q̃dem mali sensum ꝯsuetudo Insueta deiciunt Vñ optimũ q̃dam sp̄ ꝓsperis caruisse diffiniunt qd̃ non dicerẽt si ꝓsperitas duraret. G. Justũ habemus ⁊ clementẽ regẽ. R. Illo supstite mori optane mutatã regni sortẽ lugeas bonũ em̃ bonus raro sequitur malum peior sepe ⁊ peiorem pessimus.

De Serenitate aeris. Ca. lxxxvi.

Serenus est aer ac iocund⁹. R. Jam quos arguat celestẽ humi animũ herere In aere illum appenditis ⁊ amorẽ vr̃m in eo ponitis elemento quo nullũ instabilius. G. Aer serenus atq; tranquill⁹ est. R. Exspecta dicto citius nubilosus erit ac turbidus alio te sub celo positum credas. G. Serenus ac tranquill⁹ est aer. R. Quam seren⁹ ac tranquillus esset anim⁹ tu⁹. Utilis q̃dẽ illa serenitas stabilisq; tranq̃llitas q̃ nec nubes occupẽt nec quatiẽt venti. G. Serenus est aer. R. Nõ serenũ omne statim optimũ imo vero ꝓuintias nubilosas serenis esse salubriores ⁊ in hoc occidentẽ p̃latũ legim⁹ oriẽti. G. Aer h̃ lucidus me delectat. R. Delectari opib⁹ ac factura dei minime vetitũ mõ vero in deũ velut omnis boni fontem tota animi delectatio reflectat̃ ⁊ in reb⁹ tp̄alibus eternus rerum conditor laudet̃/alioq̃n attende qd̃ scriptum est. Si vidi solem cũ fulgeret inquit iob ⁊ lunã incedentem clare ⁊ letatum est cor meũ in abscondito ⁊ osculatus sum manũ meam ori meo q̃ est iniquitas maxima ⁊ negatio contra deum altissimũ. G. Serenissimus est aer talis vtinã sp̄ sit. R. Non semp̄ modo sed diu ferre talem non posses temporũ vicissitudo peroptima. Jure a multis sed precipue a cicerone laudata est. G

Serenissimus est aer atqz vtinam non mutetur. R. Nescis q̄z cito sui tedium hec serenitas alatura sit nil tam delectabile qō non idemptitas inamenū reddat. Nullū efficatius remedium contra vite fastidia q̄z temporū locorumqz varietas hac fouetur z pascitur mens humana z vt ait Augustinus qui qualitate rerum non potest saltem varietate sacietur.

De prospera Nauigatione. Ca. lxxxvii.

NAuigatione vtor prospera. R. Gentio neptun⁹ tibi laqueos tendit. B. Tranquillū mihi se prebet mare. R. Insidiosa tranquillitas vtiqz ita dixerim esca naufragij si semp turbidū esset mare nullus hominū nauigaret. B. Mare mihi blandū z suaue est R. Suspecta suauitas predonum blandicie mine sunt hec facies mari repente mutabitur esse. Aliud putes mōstroqz gelidus q̄ras vbi est equor illud qō laudabā. Uñ vero hij tam multi tamq̄z horribiles aq̄rum montes. Uñ hic pendentium fremitus pcellarum z minantiū spumis surgentes fluctus in nubila. Nesciunt nisi experti quid est mare z q̄z ferax belua q⁹ ne illi a poeta monstri nomen impositum. Nihil enim monstruosius in rerum natura nihil cui sit minus fidei minus ve cōstantie nullius rei transformatio tam crebra tam periculosa tam subita nihil deniqz seu mollius dum iacet seu dum surgit inimicius. B. Placidum nunc equor immotumqz est. R. Terre ipe subsistunt deiuntqz tu pelago tribuis vt cō sistat simulatus torpor z horrendus. Noli fidere sepe fortunā retētare demētia est B. Nūc saltē placide nauigaui R. Nullum fere animal sic in laqueos ruit vt non aliq̄d dulce presentiat. B. Prospere nauigaui. R. Et sacri legi pspere nauigant z viri sanctissimi naufragant. B. Nauigaui feliciter. R. Credemihi si pergis infeliciter nauigabis.

De Uotiua portus apprebēsione ca. lxxxviii.

IAm portum attigi iam in littore sedeo. R. Multi in portu pereunt plures in littore pmutasti piculū non fugisti. B. Terram attigi. R. Ita hoc dicꝫ q̄ terre discrimina vel minora vel pautiora q̄ pelagi q̄ uis occultiora sint. Hōne hec in equo posuit is qui vtro bicꝫ multa z gl̄osa picula p veritate ptulerat necꝫ vero sine causa paup ille structator aq̄rum apud stacium moriens hiemes notosqꝫ laudat z experti meliora picla ponti. G. In terra sum. R. Tasibꝫ eo pluribꝫ pates q̄ plures hōim terram incolunt q̄ maria siq̄dem maxima pars malorū homo homini est sic inde mors prouenit. Uñ auxiliū debeatur vt sileam pestiferor animantium species quibꝫ ea pars rerum statet. G. Terra sub pedibus saltem stabit. R. At qui sepe non stetit vtꝫ antiq̄ pretream achaiamqꝫ z reliquam greciam z siriam atqꝫ alias ibi vrbes hauste olim funditus z collapsi montes z demerse insule vt omittam veteres vr̄orum montiū cas ethne z vesem apud vos nup ipsa vrbium caput Roma contremuit quodqꝫ ciuilis belli temporibꝫ p mōstro habitum alpes hac etate grauissime tremuerunt z conuulse rupes altissimꝫ solis radijs insuetum a seculis p̄buerūt iter hyspanie ac germanie bōa pars corruit. Uidisti modo stantes vrbes Uidisti solidas arces atq opida/paucis post diebꝫ miserabile spectaculum atqꝫ terrificum humi passim strata omnia/quin z soilito mestiorem renum ipsum quasi flentem labi deformatam ruinis vtrāqꝫ ripā eamqꝫ precipue que edificijs ornatior fuerat/q̄rulis abluentem verticibus desine iam securus esse vbi securitas nulla est. G. Sub pedibus terra est. R. Non tam certa sedes domicilij q̄ sepulchri. B. Ad terram peruenisse gaudeo. R. Similia similibus gaudent z tu terra es. B. In terram redij. R. Non dū quidem sed redibis cito.

De Carceris exitu. Ca. lxxxix.

IUuat carcerem euasisse. R. Est z hec fateor

intermissa gratior libertas, ac reddita q̃ seruata sed non omnia que delectant prosunt ⁊ sepe nociua sunt dultia ⁊ amara salubria sepe nõ carcere modo sed mors vtilis fuit sepe vita ⁊ libertas inutilis. • G • Carcerẽ euasisse gaudeo. • R • At qui modo gaudebas portum apprehendisse nunc gaudes portam euasisse/carcer multis port⁹ multis refugium ⁊ arx fuit. ⁊ in libertate perituros seruauit/in vinculis ligata ⁊ clausa diligentius conseruantur/nesciunt mortales ceci quid expediat ⁊ idcirco mala sua concupiscunt ⁊ assecuti gaudent. Unde mox doleant neue longius exemplum queras. Uidisti nuper virum illum animosi ⁊ magni potius q̃ constantis incepti q̃ aduerso tempore se patronum romane reipublice profiteri ausus ipse sibi tribuni nomen assumpserat de hinc variante fortuna vrbe depulsus romaniq; primũ principis post pontificis lapsus in carcerem/vtrobiq; bene habit⁹ atq; honeste/tandem leua alite emissus gladijsq; hostium non occisus tantummodo. Sed discerpius puto moriens carcerem suspirauit. • G • E carcete letus erupi R • Ibis prostra turbida litibus per plateas vrbium tumultusq; negotiorum ⁊ tempestatem libertatẽ putãs gratulaberis/dum quẽ clauis vna ꝯcluserat/mille stringent laquei cunq; leti omnes e procellis portum petant Unus tu natura mirabilis e portu letus in procellas redis • G • E carcere digressus gaudeo. • R • Bonum in hoc vt in reliquis consilium erat. Neq; multum gaudere neq; nimium dolere sed equanimiter animi statum ceu vite gubernaculum tenere in tanta presertim caligine futurorum neq; tam miserum est vt fertur intrasse neq; tam faustum carcerem exiuisse/quotiens carcer libertati hostis propicius est saluti/quotiens optata votis omnibus libertas in perniciem ⁊ in mortem mersit • G Exiui e carcere • R • Latiori de carcere mlti homines casus eripiunt/ex angustiori autem sola mors eximit.

G Molesto de carcere discessi. R Potes in hunc carcerem reuerti in illũ alterꝝ cũ sel' exieris nõ redib' h' in tpe

De Tranquillo Statu. Ca. xc.

Rebus rite cõpositis tranquill⁹ ago. R Scilicꝫ vt tua nauis fluctib⁹ maris sic anim⁹ vite curis explicitus portũ attigit laboris ac terroris sed non ita est/ nunc maxime metuendũ nescis ꝙ res hõim non stant q̃ volubili in rota sedet altior is ꝓxim⁹ est ruine. G Optatu eunt omnia. R Bene ais eũt omnia nihil em̃ manet añ ergo q̃ꝫ felix videare spei forte aliq̃s post locus est metui ad extremũ luctui gaudeo ãt nũq̃ꝫ gaudiũ loquor verũ donec ad vera ꝛ stabilia bona ꝑuentũ sit. G Reb⁹ ꝓuisis hũaniter ꝯquiesco. R Sũma rerũ humanarũ labor ꝛ meror. In his ergo req̃escis duꝝ caput ꝛ lodice ferrea ꝛ spinoso recubans puluinari. G Opipare ꝓuisa sunt omnia. R Exspectata puto mercuꝫ nauis applicuit ꝑiculum euasisti/ extinxisti domũ exarasti ariũ putasti vineã rigasti prata ꝯpegisti aream inseuisti arbores effodisti riuos texuisti sepẽ colũbariũ erexisti misisti greges in pascua apes ĩ aluearia sementem in sulcos nouas merces in maria tuto loco collocasti fen⁹ plena arcula diues aula cultus thalamus referta horrea spũas penu ꝓuisa dos filie coniugiũ nato empta populi gratia blando ambitu parta suffragia pronũ añ te opib⁹ summis atꝫ honorib⁹ stratũ iter O felicem te restat vt gaudeas hec ni fallor ꝯclusio tua est mea vera longe alia restat vt moriare rarum valde inter hõies vt multo studio q̃sitis multo fruant̃ tpe longus labor vsus breuis. G Prospe reb⁹ euẽtib⁹ stabili in statu sum. R Quomõ ãt reb⁹ euẽtib⁹ tu stes videris ego nempe nõ video. G Reb⁹ ad vota fluentib⁹ letus sum. R Nunc igit̃ tp̃s est moriendi speras ne hic diu aliquem letũ esse morere dũ letus es añ q̃ꝫ mestus esse incipias. Quod iam dixi repetã Est em̃ minime tediosa reꝝ vtiliũ sed iocunda repetitio. Meministi enim quid apd̃ ciceronẽ laton ille ait seni rodio dyagore leto tunc valde leuib⁹ licet ex causis q̃s audisti sup̃ cũ

mercuꝫ

de palestris agerem⁹ morere dyagora inq̃t non em̃ in cel
lum ascensurus es grauiter id quidē nam quid amplius
exspectet animus letus in hac rez tanta vertigine nisi vt
letus esse desinat esse tristis incipiat/itaq3 oportune ad⁹
modum dyagoras consilio paruit amici spectante q̃dem
z plaudente pp̃lo inter filioz victoz amplex⁹ z oscula ex
spirauit/scriptū est in libro noctuī atbicariī. Et ad sum
mam plures gaudeo q̃ tristicia piere omnib⁹ ergo q̃ sapi
unt sed maxime gaudentib⁹ moꝛs optanda de hac sp z p̃
sertim tpe pspero cogitandū illa cogitatio reliq̃s frenet.
G. Laboraui en quiesco. R. Dēs q̃dem id speratis
sed erratis/in h̄ omnes stilus em̃ vite ali⁹ multūq3 finis a
posito diuersus/hec tua reqes aut breuis aut falsa est aut
qō est verius vtrūq3 q̃d h̄ requiem somniatis/sic cathēis
vinctus libertatē/eger sanitatem somniat/sic sopit⁹ esuri⁹
ens optimas dapes/sed en dies vltim⁹ aderit id q3 p̃festim
discussurus hec somnia. Nolite āt falli somnijs atq3 opini
onib⁹ falsis quib⁹ plena est vita mortalis. Nolite h̄ vobis
requiem spondere credite mihi tota quies hōim post la⁹
borem moꝛs. G. Omnia q̃ in rem visa sunt suppetunt.
R. Supuacua in reb⁹ plura sunt q3 necessaria/sed h̄ hu
mani animi mos est vt pfessus ascensum celi tāto studio
se oneret q̃nto sevix exonerare debuerat itaq3 pegrino fas
ce curuat⁹ dum in altū niti vult ruit/z pcella illi terra est.
G. Cumulata sunt omnia/vita sim̃lima pcelloso mari
illius finis in littoꝛe h⁹ in moꝛte vterq3 poꝛt⁹ recte oꝛ/pfe
cto autē magna ps mortaliū aceruādis vite adminiculis
anxia inter ipos apparat⁹ rez moꝛiī/nilq3 iam vsitatius/
q3 vt vite studiū moꝛs puertat/paucis accidit vt ad opta
ta pueniant hisq3 ipis tam cito diuturni q̃stus vsus eripi
tur vt gaudij breuitas q̃dam velut accessio sit doloꝛiī de
quo multos in moꝛte q̃ri solitos notum est. G. Jam p
actis laboꝛib⁹ securus viuo. R. Et inter viscū z laqos
securus/auis volitat z piscis inter hamos ludit inter pla⁹
gas fera/sepe vbi piculi pl⁹ est/z pauoꝛis min⁹/ars foꝛtūe
est vt licenti⁹ feriat metū demit. G. Per oēm n 1

iā in portu sum
naugationis R
In fine igitur est
omnis pūs vita

vitam laboraui vt in fine quiescerem securus. R. Se-
curitatem ⁊ q̄etem tuā in p̄cipiti collocasti ⁊ vixisti mest⁹
vt letus morereris non insulsum vite mortisq; ꝯsiliū mō
de securitate ⁊ quietis ⁊ tristicie ⁊ gaudij q̄litate ꝯueniāt
G. Om̄ia vndiq; ꝯquisiui quib⁹ instructior vita esset.
R. Imo vero quib⁹ mors molestior egisti plāe negotiū
medicoꝝ iam frequētes aderūt stratumq; circūstrepent/
adderunt captatores testamētarij erunt ⁊ qui gaudiū p̄-
mant ⁊ q̄ fletū similēt ⁊ q̄ tenacē spūm serāq; mortē taciti
increpent ⁊ qui crisim ꝓuent/q̄ p̄nosticis inhiēt ⁊ q̄ cada
uer aureū p̄stolēt/totū hoc tibi conq̄sisti vndiq; vite con
ferunt instrumenta non vt meli⁹ viuas sed vt comitatior
moriaris nō penit⁹ opam ꝑdidisti iam ⁊ comites languē
ti ⁊ libidine sumpt⁹ ⁊ funeris pōpa nō deerūt. G. Con
quesita sunt oīa quiescendū. R. Iam dixi vite requiem
⁊ solatiū q̄rebas laborē mortis ac tediū inuenisti. G.
Cuncta disposui requies ꝑta est. R. Cōgessisti fallaci-
ssime ⁊ fugatissime spei nidū q̄ vbi primū adoleuerit euo
let mestū ac vacuū cor relinquēs sepe vel in plumis ꝑeat
G. Longo succedit quies laboris. R. Breuis ip̄a a d̄o
fortassis vt nulla poti⁹ dici possit/multoꝝ sepe studiū an
norum in momēto excidit imo cū sp̄ fere gradarij sint p̄-
gressus raro nō repētini exit⁹ reꝝ sunt. G. Per longas
curas ad securitatis initia ventū est. R. Solicita mul
tum de p̄ncipijs hūna curiositas finem ceca non ꝓspicit
densa venturi caligo tp̄is mortalis aciem frustrat intuit⁹
deliberatio vtiq; vr̄a sit ꝯsumatio fortūe dicā meli⁹ dei ē
c⁹ in manib⁹ sortes sunt hōim non q̄s ip̄i vobis opinione
vestra sepe impba fingitis sed q̄s ille p̄sna sua videt eius
est āt illa vox stulte hac nocte animā tuā repetūt a te q̄ āt
parasti cui⁹ erunt Cōminatio horrenda q̄ nisi spes som
nosq; mortaliū interrumpant obsorduisti haud dubie.

De Potentia. Ca. xci.

Potentia magna sum. R. Ergo ⁊ inuidia. G
Potentia multa sum. R. Et ꝑiculis multis. G
Potentia sum ingenti. R. Et laborib⁹ infinitis

ꝛ inextricabilibus curis. S. Multa possũ: Quo plus in alio potes ꝛ plus alij in te. G. Potentie est plurimũ R. Quo potentia maior eo maius in illam imperium fortune tepide se exercet in paruis vberẽ eligit materiam in magna lignorum congerie crepitantius seuit incendium magna ꝓsperitas viam magne facit aduersitati nec facile quemq̃ plane miserum videbis qui non valde felix habitus fuerit non potest ignoti hominis nota esse calamitas. S. Quod volo possum. R. Caue ergo ne q̃d mali velis ꝛ scito quo potentie plus eo plus negocij minus ve licentie. G. Potentia ingens est. R. Quid scis an ꝛ diuturna piget exequi qui potentes breui ad in potentiam vltimam seu qui reges ad infame seruitium sunt redacti. Ue pernitiosi ꝛ lubrici sunt humanorum gradus ascensuum tremulus vertex precipitium horrendum Egre conscenditur ad eminentem statum anxie cõsistitur grauiter inde ac repente descenditur. Id sic esse non singuli tantum reges aut populi sed maxima etiam testantur imperia S. Armis atq; operibus potens sum R. Vera ꝛ firma potentia in virtute fundata est fundamentum si detraxeris quo maior eo ꝑiculosior structura quid adimplere opibus domos iuuat arua legionibus maria classibus si intus interea domestici hostes animũ oppugnant. Vis vt potentem te fatear illos doma finibusq; tuis pelle vince iram/vince cupiditatem vince libidinem vince teipsum/fame atq; anime hostem tue. Que nam ista potentia est vincere alios passionibus suis vinci. S. Fundata in solido potentia est. R. Quo pacto cum vita nutz assidue o quid tumes imbecillum animal quid teip̃m circumuenis de potentia disputas anima interim periclitaris q̃ dicto citius vel nature vis occultior vel exigui morsus animantis vel extremi contemptissimiq; homines sepe potentissimus abstulere G. Potentia egregie stabilita est. R. Vbi queso marenis an in fluctibus an in vento an in ipsa qua nil mobilius vt memoratur fortune rota.

quin tu amice male susceptam pone fidutiã nulla h̄ stabi
lis potentia vtz l' in ꝓprie exprimã qd̄ sentio nulla potẽtia
potens est. De Gloria. Ca. xcij.

Sed inueni magnã gl'am. R. Magna in exiguo
q̄liter explicent̄ non intelligo si tp̄m si locoꝝ angu
stias metiare. magnã h̄ gl'am nõ esse fateberis nõ
ingerã tibi vt terra omnis punct⁹ est c⁹ ip̄i⁹ ꝑtem maximã
natura fecit inhabitabilẽ atz inaccessibilẽ fortuna vt tp̄s
pñs pũcto min⁹ idqz ip̄m sꝑ instabile fuge q̄tam rapide
vt vix illã animo seq̄ possis due reliq̄ tp̄is ꝑtes sꝑ absentes
ita vt altera vos lubrica mẽoria altera exspectatõe anxia
fatiget vt oẽ simul tp̄s aut diluuijs aut estu nimio aut pe
ste aliq̄ vel celi inclementia vel terraꝝ Aut deniqz ꝑ seip
sum lapsu ꝓprio ita discerptum atz ꝯfu sum sit vt vna sepe
etas ꝓpe nil hẽat cõe cũ altera Neqz min⁹ in tp̄ibꝫ q̄ in lo
cis videas exiguo interuallo notissimũ non agnosci hec
in q̄ꝫ ꝛ q̄ sunt in id gen⁹ plurima transeo vulgata sunt om
nia ex quibꝫ ad te rediens videbis q̄ nam hec mortal' ac
terrene glorie magnitudo esse vel fingi queat. G. Quã
conditio mea fert gl'am sum adept⁹. R. Si indignam
breuem hercle ac si dignam gaude non ꝙ habeas sed qd̄
meritus sis. G. Gloriam quesiui. R. Gloria vera ni
si bonis artibꝫ non q̄ritur vnde tibi partum nomen vide
Sic intelliges an gloria vera sit famã si casus dedit eri-
piet. G. Multũ est gl'e. R. Caue ne q̄ꝫ gloriã veram
putas imago falsa sit glorie in rebꝫ hõim multũ regnat il
lusio. G. Plurimũ est glorie. R. Ut nemo pauꝑ ma
gne pecunie famã q̄rit nisi vt fallat sic nemo ignau⁹ mag
ne virtutis opinionẽ vterqz sibi ꝯsci⁹ q̄tquit de se alij lo-
q̄ntur q̄ntũ vel pecunie marcula vel virtutis in animo sit
G. Insignis est gloria. R. Si iuxta reꝝ merita mode-
ste vtere ne suꝑbie illi notã affricuerꝫ si minus fac ne diu
ppl'm fallas. G. Prefulgẽs est gloria. R. Vel mereri
stude vel graue non tuũ indumentũ exue. Ingloriũ esse
prestiterit q̄ꝫ mendatio gl'osum Vera ec̄ gloria cũ labore
feruat'/ q̄d de falsa speres. Cum omnis fictio difficilis sit

tum̄ difficilima est q̄ est q̄ multi vndiq; obseruant rari nēpe sunt gloriosi/hos ꝓpter dissimilitudinē obscuꝝ atz inuidum vulgus odit graue est inter tot hostiū insidias latere ꝑstringere oim̄ oculos non potes in te tāto studio defixos. G. Gloriosus appareo. R. Meli⁹ forsitan lateres ⁊ certe tuci⁹ h̄ grauiter dixit is q̄ multa leuiter/bene q̄ latuit bñ vixit. G. Clarus/clareq; not⁹ sum lōgeq; cōspicuus. R. Liuor abdita penetrat rimaturq; putas cōspectat ꝑtereat q̄d ꝙ pauci sunt quib; expediat apparere ⁊ ꝯspici pauci quoꝝ fame nō noceat ad plenū nosce notissimum claudiani dictū minuit pñtia famā/q̄nto magis illā minuit noticia raro sunt hōies qd̄ vident. G. Gloriosus videor. R. Caua nube circūdat⁹ delitescis si parumꝑ emerseris quo plus glorie false fuit/eo vere pl⁹ erit infamie. G. At gloria vera est. R. Id nemo te meli⁹ nouit/ita demū si externi iudicis incorruptū animū tuis in reb; assumseris/gloria q̄dem vt sapientib; placet quasi q̄dam vmbra virtutis est illā comitat̄ illam sequit̄ Illā etiam qñz añcedit ꝙ in adolescentib; clare indolis videmus q̄s añ ꝑfectam virtutē ꝑconcepta de illis spes hōim claros facit/q̄ quibusdā velut stimulis generosos modestosq; animos excitat atz erigit ⁊ impellit/adeq̄ndā spem ciuiū suoꝝ stultos āt tumidosq; ꝑcipitat. Hinc transformatio illa ridicula claroꝝ adolescentiū in obscuros senes laus quidē sapienti vtilis stulto nocet. Ex his vides vmbram ꝑ seip̄am esse non posse rei cuiuspiā sit oportet vis ne igit̄ gl̄am verā esse fac vt vera ⁊ solida virtus sit.

De Beneficijs in multos collatis. Ca. xciij.

Benefitia in multos ꝯtulisse gaudeo. R. Multos ingratos exꝑiens dolebis. G. Benefitia in ml̄tos effudi. R. Recte ais nam si accipientiū animos intueare bñfitioꝝ magna ꝑs ꝑditur. G. Multi meis beneficijs sunt obstricti. R. Quidam se obliuione relaxabunt alij forsan iniurijs benefitia ꝯpensabunt vt cessent iniurie non cessabunt q̄rimonie/q̄ multi de bñfactorib; q̄runtur suis Iniquum fateor sed cōe a deo vt

non tam crebre de hostibꝫ sint querele Audisti apud Lu
canum de pompeio q̃rentem phontinum apud senecam
vero saltinũ de augusto q̃d vero te ad lr̃as atꝫ ad antiqui
tatem voco vrbes medias cõtemplare vici oẽs lamentis
terribilibꝫ casibꝫ plenꝫ sunt. Om̃is autẽ ingratitudinis
triplex ni fallor causa est inuidia s. q̃ dum impensa aliꝫ
benefitia suaꝫ ducit iniurias in se collata non aspicit/sup
bia q̃ vel se maioribꝫ dignam censet vel p̃ferri sibi aliquẽ
indignat̃/cupiditas q̃ vl' muneribꝫ non lenit̃ sed accendi
tur ⁊ dum q̃rendis inhiat q̃sita non meminit possem bre
uius tocius mali causam stulticiam dicere. Ea vero non
huius tantũ sed malorũ omniũ causa est Ignorantia ve
ri boni opinionũ peruersitas hinc nimiꝝ pestes animi
prodeunt supbia in primis ⁊ cupiditas quibꝫ nullũ ob
sequium non ꝯtumax nulla largitas non angusta est.
G. Beneficus sum in multos. R. Aristotolica q̃dam
magnamimitas fertur meminisse collati accepti aũt bñfi
cij obliuisti q̃ sententia/⁊ si colore non careat apud me ta
men verus ac magnanimꝰ contemptor mediocriũ atꝫ hu
milium est reꝝ atꝫ ideo q̃cunꝫ egerit magna q̃uis iudi
tio plurimorũ ꝑua sunt animo maiora q̃dam et rariora
voluenti Contra siq̃dem acceperit quo alteri fiat obnoxi
us q̃uis exiguum graue est libertatem amanti atꝫ ad ex
cellentiam aspiranti quoue q̃ plurimũ solum leuari ve
lit de hac igitur re annei senece dictũ ꝑbo/beneficiũ inq̃t
qui dedit taceat narret q̃d accepit/eleganter nempe duo
beneficẽtie seu venena/vulnera sunt hũc exprobratõ lar
gientis huic recipientis obliuio/vtraq̃ mater ingratitudi
nis ac benefitij nouerca. Illa ingratitudinẽ parit in al
tero hec in se. Illa quoꝫ benefitium in se extinguit hec in
altero/his tot malis aptissime uno illo senece ꝯsilio mede
are. G. Multis bene feci. R. At pluribꝫ nõ fecisti q̃
se p̃teritos ⁊ ꝯtemptos dolẽt Est ãt nescio q̃dẽ Vñ firmi
or offensarũ q̃ bñfitioꝝ tenatioꝝq̃ mẽoria/sepe singulis
bñfitijs aut nullos aut singl'os amicos obliuiosos/⁊ tepi
dos hostes aũt multos tibi feceris memores ac feruentes

G. Multis magna ac multa contuli. R. Sūt quibꝫ multū ꝓfuisse ꝑiculum fuit q̄dam ꝑuo amicū magno hostem benefitio q̄siere/qd̄ ⁊ exigui debitū leue retributio ꝑna est/magna āt ⁊ debere pudet/⁊ piget reddere/⁊ nihil est terciū nisi vt desinat esse cui debeat q̄ inuitus debet. Ita dum debentē pudor bñficij exptus dolor agitat Inter sillam ⁊ caribdim ferr̄ cimba benefici/effectuq̄. vt multos q̄ ꝑce atꝫ illiberaliter tuti vixissent liberalitas insignis in discrimen traxerit si q̄dem inter malos inpune bonū esse non licet/duꝝ dictū sed dicendū tñ animal ingratiꝰ hōie nullū esse. G. Late me benefitium prebui. R. Quidam sunt benefici nec tñ beniuoli quos magnitudo statꝰ atꝫ necessitas multa largiri cogit his etiā quos nō modo non diligūt sed nec noscūt q̄dem quibꝫ si se ob bñfitia caros sperant valde eos fallit opinio. Nemo facile nō amātem amat/mutuꝰ nexus animoꝝ ac reciꝓcus est amor. munera sepe necessitati amor vero iuditio tribuit. Ut ergo benefitia bñ collata ⁊ leta fronte pioq̄ animo dignis exhibita nūq̄ gloriosa negauerim/sic mnlta imo vero ꝑtē maximam seu hec dantiū seu accipientiū culpa est perdi ac ꝓici nemo vs q̄ est q̄ dubitet. Et est/facilior breuiorq̄ ac rectior q̄ supra tibi oñdimꝰ amādo s. ad amorē via q̄ ꝑgenti veꝝ q̄z si bñficij nomē accesserit claꝝ supraq̄ fidē multis amabilē efficiet. G. Multa ⁊ magna contuli. R. In rebꝫ non quid sed q̄liter quoue animo fiat refert apud deū atꝫ hōies ⁊ magna inuisa ⁊ modica grata sunt nudū ꝑomibꝫ cor attēdit ⁊ sacrifitō pauꝑis ꝓbat ⁊ mūere

De Amore. Ca. xciiij.

Populus amat me. R. Subsiste paululum mox oderit. G. Plus me diligit. R. Ne propera non dum finis vt dies vnus sic vita omnis a fine describitur. G. Populo carus sum. R. Quis illi scipionibꝫ carior q̄s catulo q̄s rutilio ac metello q̄d themistodē loq̄r aut miltiadē q̄ hac ꝑgēitū āmouere aristidē

quid theseum quid solonem quid hanibalem quid ligur
gum q̄ ciues oro te q̄ tum quisq; q̄ breuiter populo suo
carus omniū notus finis ⁊ vel ꝯtemptū vel in odiū ver-
sus amor atz indigna reb⁹ premia fort labor excusatio
mors exiliū cathene. G. Multis in ppl'o carus sum
R. Malis ergo pauci em̄ boni ⁊ quia maloꝝ malis ar
tibus q̄ri amorē constat/ si vero sil'itudo q̄dam animorū
parit amicitias vt prudentib⁹ placet q̄s sis estima q̄ mul
tis in populo carus sis. G. Populus me amat. R
Serenū hibernū aure estiue q̄es maris lune stat⁹ amor
populi paria hec si ꝯferant mobilitatis palmando. G.
Populus me honorat. R. Labijs credo cor aūt eorum
longe est a te/ non est em̄ tibi fidelior q̄ deo raro q̄tq̄ fac̄
ex animo vulgus nisi tumultuare ⁊ furere ⁊ esnire. G
Populus me veret. R. Non faciet diu facile enim ruit
qd̄ non certo iuditio stabilitū est. G. Ardens in me fer
uor populi est. R. Ardenti principio sepe mediū tepēs
finis algidus fuit qd̄ haud crebrius vlla in re q̄ in studijs
cernes. G. Populus me laudat. R Stultoꝝ laus
apud doctos infamia est. G. Populus me suspicit. R
Leui reꝝ alternatione despiciet sp̄ enim alteꝝ extremoꝝ
tenet mediū vero nunq̄ vt qui habitātem ibi hostē metu
at. G. Populus me colit. R. Mirabor si tam inculto
cultore fructifices. G. Populus de me bene sentit. R
Sine vllo delectu iudicare solit⁹ vtramq; in ꝑtem Itaq;
vulgi sententia veros inter iudices ꝯtrarij argumentū est
G. Populus de me extimat. R. Suspecta sanis inge-
nijs extimatio insanoꝝ malim te ppl'o incognitū q̄ ꝓba
tum. G. Popul⁹ mlta de me loquit. R. Et tu ergo po
pularib⁹ auꝝ fidis atz ageris q̄ licet olim magnis viris
enenisse noueris. nō minor tñ est vanitas gaudere flatu
tenui ⁊ incerto. G. Populus me mirat. R. Et ego te
miror q̄ h̄ in gl'am tuā trahas. G. Populus me amat.
R. Non hec laus sz fortuna tua est ppl'i mos est vt sepe
amet indig̃s sz a q̄b⁹ indigni amoris sepe dignissimā fert
mercedem. De Occupata tirannide. La. xcv.

LXXXIX

Inuasi tirannidē in ciues meos. R. Rependisti dignam vicē stultis amantibꝫ Illi te equo altiꝰ extulerunt illos tu iniqui iugo ꝓuicij depssisti. B Tiranndem arripui. R. Abstulisti libertatē alijs securitatem tibi requiē vtrisqꝫ. B. Tirannidē ꝯsecutꝰ sum R. Stāt. certi laboris euentꝰ ambigui sed vt plurimū infelicis Nō te ad historias veteres atꝫ externas mittam q̄s phercici alexandri euentꝰ q̄s dionisij siracusij q̄s ager gentini philaridis Quis harmonis peni Quis clearchi heracliensis Quis epirensis aristotini Quis lacedemoni nabidis Quis hisparti deniqꝫ atheniensis quē occidisse immortalis gl'a interfectoribꝫ fuit/non ad recentiores atꝫ domesticas cassiū meliūqꝫ ⁊ maliū romāos ciues cathilinā q̄ꝫ ⁊ grachos ⁊ apuleiū non tirannos q̄dem sed tirannidē affectātes inqꝫ ip̄is conatibꝫ dep̄hensos ceptosqꝫ ꝓhibitos atꝫ opp̄ssos/non postremo ad illos q̄ maiores non meliores iusti velo impij trucē texere tirannidez etqꝫ inustā. gayū s. ac neronē domicianū ⁊ comodū ⁊ bassianū reliquosqꝫ eiꝰ ordinis solo nōie princeps quorum mens tirannica ⁊ tirannicꝰ finis fuit Sed ad illos quorum auoꝝ patrūqꝫ mēoria fuit seu etiā quos etas aut regio pñs vidit/hos ego ne distantibꝫ te fatigē circūspicere ⁊ ꝯtemplari iubeo videbis vsitatū ⁊ cōem tirannorū exitum aut gladiū aut venenū vereqꝫ illd̄ asatirico dcm̄ dices. Ad generū cereis sine cede ⁊ vulnere pauci descēdūt reges ⁊ sicca morte tiranni. B Tirannidē in ciues exerceo R. Predam atꝫ carnificinā auro implendus ⁊ sāguinē auri sitiens monedulaqꝫ tenax nec missura cunctē nisi plena cruoris yrundo Sed q̄ fronte quo ve animo/seu sanguinē illū fundis ꝓ q̄ ꝓuādo si hō eēs sanguis tuꝰ vltro tibi fudendꝰ erat seu ciuibꝫ tuis aurū rapis qd̄ diris p̄donibꝫ largiarꝫ spoliās q̄ tuis pascēdi opibꝫ fuissent ditāsqꝫ a q̄bꝫ oī ingenio extorq̄ndū legis sic maiorū l' exempla l' mōita viluerūt sꝫ h̄ potissimū hꝫ tirānorū vita vt q̄bus fidendū est metuāt sp̄ fidantqꝫ quibꝫ fidei nihil ē/totumqꝫ h̄ malū sunc in meritis irrogate iniurie faciūt hinc

indignis erogata benefitia ⁊ ambitōe turbat⁹ ordo rerū
amici ex hostib⁹ hostes ex ciuib⁹. • G • Tirann⁹ p̄rie mee
sum. • R • Nunq̄ id esses si illā tuā esse p̄riam memisses
si obuersaret animo publice matris effigies nūq̄ fratres
lacerares tuos cū quib⁹ eq̄m pueritiā atz adolescentiam
egisses eodē celo vsus ijsdē aquis atz ijsdē sacris ijsdē fe-
stis dieb⁹ ijsdem ludis ac luctib⁹ q̄ nunc mentē de illorū
tergo potes ludere / atz illis flentib⁹ gaudere q̄ postremo
impudentia in ea vrbe viuis in q̄ vitam tuā omnib⁹ scis
inuisam mortē cunctis optabilē vbi esse neminē cert⁹ es
q̄ non male ꝑditum te velit lupū mitti de grege seuissimū
G • Tirannidem accepi. • R • Si p̄terito p̄ns temp⁹ re
fers durā te ac miseram subijsse sarcinam intelliges / tutā
agebas ⁊ quietam vitā de hinc nisi sceleri iungis amenti
am nulla tibi sine metu ac tumultu animi dies nulla nox
ibit null⁹ non suspect⁹ cib⁹ nullus sopor impterrit⁹ dum
vbiq̄ ceruicib⁹ impendētem videris mucronē / quē ami-
co opes fortunasq̄ suas miranti non inepte monstrasse
tradit dionisius tirannus q̄dem sed tirannidis estimator
accutissimus. • G • Ferro mihi tirannidē acquisiui. • R
Ferro q̄sitam ferro etiam ꝑuaturus ferro forsitan amissu
rus Preclaras plane diuitias ꝯpasti esse om̄ib⁹ odiosum
atz terrificum qd̄q̄ hinc sequit tibi te ꝑpetuo grauē me-
tu vt em̄ ꝑiculi nihil sit q̄ in quibusdā vrbib⁹ natura ciui
um p̄stat aptū seruitio qn̄ tn̄ pauor aberit animo recolē-
ti qd̄ ille hui⁹ q̄d legittime nomen habet imꝑij metator ac
fundator prim⁹ audiuit a liberio romano equite / necesse
est inquit multos timeat quē multi timent / cui⁹ dicti ra-
tio illa est / q̄ posuit naso quia quē metuit quisq̄ ꝑire cu-
pit positam pri⁹ abeniuo vbi ait. Quē metuūt oderunt.
quem quisq̄ odit ꝑijsse expetit vt tn̄ ⁊ ꝑiculū ⁊ met⁹ etiā
omnis cesset qd̄ nō nullis tirannoꝝ vel nutrita publicis
malis audatia vel nota ciuiū spondet ignauia. An / vero
saltē null⁹ est pudor his p̄esse quib⁹ te subeē sit digni⁹ p̄ter
iniustam vim reb⁹ om̄ib⁹ imparem. • G • Tirannidē in
dui. R • Humanitatem ergo ⁊ iusticiam exuisti simul ⁊

procellosam vitam ⁊ cruentam aut certe dubiam mortē elegisti Infelix de quo sola patria que te genuit atz aluit mortem speret At vero non ille s[illegible]it miser est quem miseriv olunt omnes An non ille miserrim⁹ q̄ tam miser esse non possit quin sit dign⁹ esse miserior. G. Habeo summum inter ciues locum. R. Habes aīal in manib⁹ tyrannidem in arenis domū in vepribꝰ stratum in prerupto sedem in rapinis impiam an[illegible] miseris inuidiam.

De Regno ⁊ Imperio. Ca. xcvi.

Ecce enim iure rex sum. R. Id eñi vero diu occultum esse non poterit quid intersit inter regem tirānumq̄ iam diximꝰ Quid autē iuuat dici regē si tyrannus es Non in spetioso cognomine sed in natura iustina regis regni salus sita est/minus mali reor vi q̄situm dñm reformare teq̄ derelinquo sic agere vt rex verus appareas q̄ regnū iure ꝑtum in quo iusto successeris parēti tirannica vexatione diripe plus eñi vere laudis in progressu ac fine q̄ in principio rerū est. G. Rex sum. R. Melius sub iusto rege ageres atz tranquillius q̄ rex ipe G. Regni soliū ascendi. R. Et locū late cōspectū patē temq̄ omniū iudicijs eoq̄ ꝑiculosuz ignauie laboriosū vero difficilēq̄ virtuti bon⁹ eñi rex seruus est publicus. G. Regni solio euect⁹ sum. R. Ut merit⁹ videare tuas res teq̄ ipm obliuiscere ppl'm tuū ⁊ rēpublicā cogita q̄ die p̄mū rex fuisti tibi moriēs viuere alijs incepisti qđq̄ durissimū est ingratis ⁊ iniquis extimatoribꝰ tui laboris G. In regnū veni. R. Aliq̄d tibi forsan periture glorie repturus sed quietis nihil B. Iuste regno. R. Bene agis grauissimāz rem deo scito autem seruire te q̄rulis ⁊ vix tibi añ obitum gratiam relaturus raro tam iustus quisq̄ regum fuit vt non carior populo successor foret is cum venerit alter optabit Hij sunt vulgi mores odisse p̄sentia/futura cupe/p̄terita celebrare/quando ergo defuerunt q̄rele si omne presens sordet nilq̄ omnium placeat nisi quod cruciat seu perditum seu speratum. B. Sceptrum ⁊ dyadema sortitus sum.

R Fulgidas ꝯpedes claramq; miseriam q̃ si plene om-
nibus nota eēt crede mihi/non tociēs vno de solio litiga
rent duo/sed plura eēnt regna q̃ reges G Purpura in
dutus sum R Non cultus exterior sed interior habi-
tus ⁊ mens. regia regē facit. Allexandri romani p̄ncipis
dictū fuit Jmpium in virtute non in decore ꝯsistere G
Ad regnū ꝓuehor R Nunc in dubio vertit̃ subiectorū
stat⁹ an felices ea q̃ h̄ fingit̃ felicitate an miseri sint/nēpe
mortalis regni felicitate rex bon⁹te indubie labor manet
⁊ graue negotiū. G Rex sum nil nō licz regi R Nul
li min⁹ imo vero qd̄ olim licuit iam non licet ⁊ si forte de
regno licentiā aucuparis non te regē noueris sed tirannū
G Rex sum atz om̄ia possum. R Jmo nihil nisi qd̄
decet regem cui⁹ vt dixi minor licentia q̃ priuati est sin̄ h̄
calle voluptatem petis falleris ⁊ tota vt aiunt erras via/
voluptas a tergo longe est hac ad laborē itur ⁊ ad gloriā
G Rex sum eritq; mihi certa tranquillitas. R Jmo si
q̃ olim fuit perijt stultus nauta q̇ relicto portu in altū ve-
la facit tranquillitatem q̃rens. G At roman⁹ impator
factus sum R Clarissimū nomen sed durissimū offitiū
magna ꝓuare difficile ē quid putas colapsa erigere sparsa
colligere recupare ꝑdita deformia r̄formare deserta cultu
ram[illegible] ruris multisq; diu neglectam suscepisti multꝫ egēt
dura arua ligonib⁹ multis parta riuis arentia Estuandū
algendumq; tibi est si succreuerit tu hinc laudare reliqua
successor tu⁹ metet illi seueris/sera em̄ messis multas pos-
cit aīal estates. G Ascendi ad impium iam q̇escam ⁊
securus viuam. R Falsa te habet opinio nunq̃ mi-
nus tu ne in excelsum montem vt ventos ⁊ flumina eua
deres audisti non legisti Oratianum illud sepius ventis
agitatur ingens pinus ⁊ excelse grauiore casu decidūt tur
res ferūtq; summos fulgura montes. Et quāto aliter de
hac status eminentia sentiebant experti principes augu
stus ⁊ dyocletianus quorum alter vt legimus de dimittē-
do imperio cogitauit alter autem dimisit imperium nec
reuocatus assensum dedit.

// ascendisti

Quanto aliter marcus mirantibꝫ amicis multa de malis imperij disputasse/alter impator effectus sed sp impium horruisse memorat. Magnꝰ est ad imperiū aureliꝰ ꝛ ptinaꝛ quoꝝ primꝰ adoptione ad spē impij euocatꝰ solito tristoꝛ ascensus magni impio laboꝛes magni q̄z cū ascenderis ex alto casus si mibi nō credis Juliū cesarē interroga gayū q̄z caligulā ꝛ claudiū ꝛ neronē ꝛ galbā ottonē vitelliumꝛ domicianū cōmodiū ptinacē de quo prime dictū est/bassianū pterea ꝛ in matrū cū filio dyademeo fidelissimū oim benlioga balū longe ꝝ dissilem moribꝫ alexādrum vtriusq etiā q̄ mireris cū filio mēm maximas q̄z ꝛ maximianos ꝛ maximos ꝛ gardianos pterea ꝛ philippos ꝛ decium gallūqz ꝛ volusianū ꝛ valerianū insigni calamitate Notabilē ꝛ ptentatoꝛē paterne miserie gallienū aurelianū deniqz ꝛ pbum iulianū ꝛ licū pstantinū ꝛ valentiniū ꝛ gratianū ꝛ valentianū at ne ad fastidiū cūcta cōplectar totā illā tirannoꝛ sil'ac principū seriem pcontare vno tibi oēs oꝛe responsum dabūt eodē se calle ad ruinā atq impium ascendisse ꝛ tu illic reḡem fingis ac securā vitam vbi oēs piculum ac laboꝛē multi miserabilē vite exitum inuenire/non ß sibi fingebāt illi q̄tuoꝛ quos ab initio nōiaui non anthoninipij pncipis maternꝰ al' carꝰ/antonius bō scūs vt hiſtoꝛie loquunt vt ego fateoꝛ vir prudens neruā miseratꝰ q̄ imperiū accepisset Uere n. fruſtra principes premit inuidia/cū illis potiꝰ miseratio debeat ß Sū impator ꝛ vlcisci possum. ℞ In hostes publicos forsan nō in tuos illis em̄ si verꝰ es pnceps ß tuo ascensu securitas pata est priuatis affectibꝫ pietas publica frenū pstringit non potes bꝰ ac illiꝰ hostis eē ex quo pater oim̄ esse meruisti id in ciues principis iuris est/q̄ in filios patri. Justꝰ princeps pater patrie est/nullū ex omnibꝫ titulis ß gratiꝰ summꝰ ille pncipū augustꝰ accepit vt q̄ cōpresso adolescentie impetu pris nomē implere decreuerat tibi g̃q hostes fuerāt iā filij sunt G Impator sum vlcisci potero. ℞ Vialis sz Vtq; hoc ptātē nō debeb ꝛ sic habe summi impij ptātem excellentibꝫ ꝛ fortune paribꝫ ais

Tolū vsad quod ſ̃ſtru
a ſigno/a/vſſ ad ſig
b/ Dſt mterpone bꝫ
bus Gdē ſignū/ c

esse venie materiam non vindicte cuius eo auidior q̄sq̄
quo tilior infirmiorq̄ animi ac virium est Qua in re me
minisse ꝓfuerit illud adriani principis q̄ vt scriptum est
vni quē capitalem habuerat fact⁹ impator dixit euasisti
generosum plane verbū ac magnificū vereq̄ cesareum.
G Impator sum eritq̄ iam thesaur⁹ par impense. R
Ad rapinam vox hec spectat est vt aliaꝝ reꝝ sic sumptuū
fluxus q̄dam ac vorago cui nihil est satis/ longū est mor-
taliū hac in ꝑte/ sed in primis romanoꝝ ꝑncipū furores
stilo eq̄re paucos tñ ex omnib⁹ eorūq̄ ip̄orum pauca de
multis attingam suspectissim⁹ ille q̄dem gay furor bayas
atz puteolas ponte iungentis atz illū tumidi maris sinū
primū eq̄s mox q̄drigis triūphator ꝑmeantis q̄ aceto li-
q̄factus mēorem margaritas ꝑcij ingētis appositosq̄ cō
uiuijs panes aureos atz aureas dapes quib⁹ non famem
ꝯpescere ꝯuiuaꝝ vt mos est ꝓpositū illi esset sz impij opes
spargere atz illoꝝ auaritiā irritare/ adde effusos in plebē
nummos turbidoq̄ ꝛ ꝓfundo mari iactas moles durissi
mas rupes scissas ꝛ cāpos eq̄tos/ mōtib⁹ ꝛ campis iuga
montiū terra illic addita hinc detracta/ tam subito vt natu
re miraculū vim passe cū celeritate certaret/ nēpe cum
dilata ꝑtiū opis mors esset quib⁹ predecessoris sui tiberij
thesauro ingēti diuitijsq̄ omnib⁹ impij intra ānimi spa-
cium exhaustis ad inopiā fedissinasq̄ rapinas est con
pulsus Illud inter ista non nūero q̄ corintheū montem
hiscinū ꝑfodi animo destinaret ꝛ si sumptuosissimū op⁹
tñ vt ꝑhibent nauigantib⁹ vtile quo duo maria iūgerrnt̄
ꝛ abrūdusio athenas aut calhidē bisanthionq̄ petētib⁹
flexus ingens remitteret achie h⁹ comes ac victor amen-
tie sequitur nero c⁹ enormiū impensaꝝ null⁹ est mod⁹ in
edificando ꝑserti in quo oēs ꝓdigos ꝛ seip̄m vicit nulla
alia iu re dānosior vt de illo scribit̄ vnus ex mille furorib⁹
attingend⁹ ē dom⁹ a platino vsz ad esquilmū collē porrcā
ac magnā ꝑtē vrb̄ occupās ꝛ nō in merito inter ꝯuitia q̄
bus lib̄rima pleb̄ indignatōe ꝑculsus est illō q̄z iactatū sit
Roma dom⁹ fiet veios migrate q̄rites si nō ꝛ veios occu

pat ista dom⁹ hanc aureā voluit nō inepte q̄dem signās
nōie p̄tiū auro eñi ⁊ gēmis crustata ac stellata dom⁹ fuit
tante altitudinis, vt in vestibl'o calūna centū viginti q̄nz
pedū staret Int⁹ portic⁹ atz aule laq̄aribꝫ aureis atz ebur
neis tabulatis ⁊ ꝯnexa domoꝝ celi instar. Ui in ꝓprla se
se sensim diebꝫ ac noctibꝫ sine intermissione voluētia/sta
gnum q̄z maris emulū edificijsqz circumdatū litoree vrb̄
minorē Rura p̄terea ⁊ pascua ⁊ vineta ⁊ silue omniū ge
neribꝫ aīalium referte in hac domo q̄ntū ꝯiectuꝝ ad veꝝ
via est illud qd̄ colloseū vulgo dicūt mediū fuit c⁹ nūc ec̄
ruine stuporē spectantibꝫ afferunt ⁊ hec omnia dū q̄ mi
ratulum rei augz rome medio ꝯsumasset/ita nō dicā exce
ssisse sed nec implesse q̄dem impatorie dom⁹ modū visus
est sibi vt dedignans domū ip̄am non ampli⁹ miraret̄ q̄z
vt hac solū diceret Jam tandē q̄i hō habitare incipio mit
to illa leuia q̄ vestē nullā bis induit nullū iter min⁹ mille
corrucis egit calceatis argento vsus mulis/aureo rethe
piscat⁹ est purpureis atz coccineis funibꝫ ac reliq̄ fidē ex/
cedentia sil' atz tediū p̄itura. Sz q̄s illa nō stupēs legit/
stupentiorqz aspicit vestigia eñi extāt piscinā illā ceptam
a miseuo mōte venturāqz vsqz ad auernū lacū muris cir
cūseptam ꝯtectamqz portibꝫ fossamqz illā ab auerno vsz
ostiā p̄ tantū vie spatiū totqz obui⁹ mōtes vt inducto ma
ri sine maritimis casibꝫ nauigans ⁊ terre laborē ⁊ pellagi
fastidiū declinaret longitudo quidē vt nūc incole metiū
tur nota omnibus vt tranquillus numerat milia passuū
centum sexaginta latitudo autem duarū capax quinqz re
mium ex aduerso iter agentium neqz se impedientium
ꝯcursu q̄ op⁹ si explesset italiā oēmqz rēpublicā exhausi
sset tātis aūt multis malis mūdi mors sola ꝯsuluit hūc se
quit̄ aureli⁹ verus qui vt omittam reliqua cenam illam
fecit cui si par prandium facere voluisset nescio an roma
na res sufficere potuisset/ quo audito frater ei⁹ Marcus
aurelius tam modestie amicus q̄z hic hostis ingemuisse
fertur reipublice misertus ⁊ imperio collabenti linquo
alios nimis multi sunt enim.

Nec me fallit posse ex vobis longinstula remedia hec vi-
deri breuiora polliticis sed delectat interdũ doctũ seu do
ctrine deditũ frugiq; hõiem stultoꝝ insanias audire q̃ il-
le quasi ꝓ ɔtrario signo sint vñ sibi vt aiunt remissis ve-
loq; fugiendũ sciat hec ãt eo spectãt vt recogites q̃d est ꝙ
thesauꝝ impense parẽ speras vt em̃ fragilitati ⁊ modestie
haut sane magnis thesauris est op⁹ sic ꝓdigalitati ⁊ luxu
rie neq; thesauri neq; impia ipa sufficiũt. Et hec cã non
tm̃ mediocris fortune hõies sz principes q̃z pene om̃es
eos dico q̃ nepotino victui opam dedere necessiores in ra-
pinas ⁊ in p̃dam misit q̃ multis festinate mise req; mortis
occasio fuit Nunq̃t vni⁹ hõis impense tot vrbes nõ suffi
ciant hij tibi rñdeant de quib⁹ multa dixim⁹ Innumera
bilesq; alij quos par pestis pari dedit exitio ad summam
ꝟo ꝓfundissimũ h̃ sumptuũ vt sic dicã spec⁹ q̃i illd̃ olim
curtij non opib⁹ expleri vllis sed virtutib⁹ añ alias mode
stia cohiberi ɔstringiq; p̃t Inq̃t maxime ꝓderit memini
sse alienũ esse qd̃ ꝓdigis ⁊ h̃ quoz vnũ aliud adriani ver-
bum sepe ad mẽoriam reuocasse ꝙ sepe ille ⁊ in cõtione
⁊ in senatu legit̃ dixisse/ita se rem publicã gestuꝝ vt scie-
rit populi rem esse nõ ꝓpriam optimo p̃ncipe dignũ ꝟbũ
G Regno ⁊ vltio mea est. R Tua quidẽ mime neq;
mentit̃ ille q̃ ait mea est vltio/ꝓfecto ãt si ver⁹ es rex nihil
tuum minus est q̃z vltio/nihil magis q̃z clementia natu-
ra vtinã vt appiũ sic hõim reges aculeo exarmasset nunc
libero animali exemplũ dedit nõ eripuit libertatẽ meum
est ꝙ illa non cogit hortari respice ꝑuum illd̃ sz diuinum
animal pone ⁊ tu non in vulnere sed añ vuln⁹ aculeũ ple
beium em̃ illud h̃ regnũ alioq̃n vt sine iusticia sic sine cle
mentia rex non eris ac ne hõ q̃dem sed qd̃ in fabulis dici
solet coronatus leo. G Impator sum roman⁹ R
Habes augustũ hẽs ⁊ neronẽ ⁊ vitelliũ/quẽ sequaris ad
hos tres tota non mõ principũ sz hõim turba restringit̃
hinc tibi ergo ducẽ elege si recentiorib⁹ delectaris habes
eiusdem ordinis traianũ deciũ galienũ. G Sũ roma-
nus impator mũdi dñs R Fuit q̃ndo id dici ꝓpe veraci

ter poterat' quorsum' ꝓ res redierit vides vt intelligi dek
ꝯ fit tutũ stultus ⁊ ignauis magna ꝓmittere ꝯnta ꝓuidẽ
tia ꝯntũ in furorẽ ꝯntus labor ꝯntaꝫ diligẽtia ꝯntũ in
torpẽ incidit nõ est amplius gaudij materia romanũ im
perium sz hũane fragilitatis ⁊ fortune variantis iudiciũ
G Jm pio clar⁹ sum. R Clara nõia res obscure mũ
di fraudes ⁊ hũana crudelitas hi sunt ynci quib⁹ huc atz
illuc faciles animi trahunt pulcbrũ impij pulcbrũ regni
nomen sz impiũ ⁊ regnũ difficilia oim̃ offitia si rite geran
tur alioqn ⁊ piculosa prorsus ⁊ mortifera necꝫ de nihilo
dictũ est illud regiũ laudat' dyadema nobilẽ poti⁹ ꝯ feli
cem pannũ plenũ curis piculisꝫ ⁊ miserijs multis quẽ
cognoscens nẽo nõ mõ ambiat aut ꝓ gaudeat sz ne ob
latum vltro recipiat aut abiectũ humo leuet, pinde exp
giscimini aliqndo mortales apite oculos necꝫ sp falsis ca
ligate fulgoribus vra metimini atz estimate corpuscula cir
cũspicite quib⁹ septi estis angustijs nolite geometras atz
phos ꝓtempnere terra oim̃is punct⁹ est vos caduci ⁊ fra
giles ⁊ incerti exit⁹ ⁊ cũ iuuenes ⁊ cũ sani estis cũ morte
luctamini ⁊ cũ ascendere creditis dñditis ⁊ cũ stare vide
mini tunc maxime ruitus nec vllũ animal magis suarũ
virium obliuiscit ⁊ sepe vermes semimortui regna ⁊ im
peria somniatis, mementote vos punctũ periguũ seu ve
rius vt sic dixerim puncti breuis imo ne millesimã q̃dem
puncti ptẽ possidere hanc supbi incole ꝓmitis mox ꝓmẽ
di necꝫ ampli⁹ ex vniuerso possessiũ ri ꝯ ꝙ frigentib⁹ mẽ
bris ac pallidis occupabitis Jte nũc ceci ⁊ insani elatoꝫ
vultu tumidi ꝙ nasa angustat laxate animis ⁊ victi Jmer
timersi ⁊ moribundi imortalia cogitate incꝫ h nihilo ri
diculosas insolentias ad momentũ rapidi tpis hic rapi
nas h iniurias hic vindictas h spes anxias hic honores
vanos cupidines inexpletas h furores demũ vros h reg
principat⁹ ⁊ impia hic classes hic acies h bella molimini
cũ multũ insanieritis siue ipatores fueritis siue oratores si
ue diuites semẽ dici corp⁹ vim putris terra vita vra fum⁹
leuis magno flatu pulsus fuerit Et vix tandem o 1

sero quidē cognoscetis viā hāc fuisse non patriam totūq; ℞ regni ⁊ impij falsumq; nomē. ℍ. Impator factꝰ sum. ℜ. Stultū impatores fūt hōies sese esse nō recolūt aut fuisse. Quale est illud tiberij cesaris q̄ amicū volentē eū ꝺ memorare quorūdā actuū in memoriā pristine familiaritatis adducere cū vix apto ore ℞ vnū verbū emisisset me ministri ꝓueniens interrupit nec passus est explere qō ceperat sed repente ait q̄ fuerim non memini vocē impbāt ac supbam nec amicitiaq; mō ꝫ tocꝰ humanitatis immemorem. ℍ. Ad romanū impium ascendi. ℜ. Quid hinc gaudes ⁊ in eculeū ascendis ⁊ in crucē contra vero ⁊ in lectulū ⁊ in sedile dūditur ⁊ sepꝰ in imo quies habitat Nōnullis opprobriū mltis supplicij ꝺlbꝫ labor est scādere

De Exercitu armato. Ca. xcvij.

Ferratum armatū hēo. ℜ. Mirabar nisi regnū ⁊ impium exercitꝰ hoc est miseria miseriā seq̄retur/ atqui seneca stipicnē affricanū celotenꝰ attollit nō q̄ magnos duxit exercitꝰ quos ⁊ furiosi nocentesq; duxerunt sed ob egregiā moderationē q̄ nunq; certe dat exercitus sepe eripit ꝙ imminuit q̄ enim tam solida virtꝰ est q̄ tot sceleratoq; totq; carnificū cruentoq; ꝓuersatio exemplumq; non deterreat. ℍ. Magnum habeo exercitum ℜ. Habes vnde in campis vitam agas neq; eū aut vrbes exercituū sunt capaces aut bñ ciues rogati militesq; cohabitant armati. ℍ. Habeo fortissimū exercitum ℜ. Habes belli materiam pacis excidiū si hinc gaudes ad celestem certe nō ptines ciuitatē. ℍ. Habeo exercitum ingentē. ℜ. Habes vtrūq; ad latꝰ hostes armatos quos nec murꝰ a te sepat nec vallū Anceps ꝓfecto negotium net graue. ℍ. Multe mihi sunt ⁊ valide legiones ℜ. Hoq; tedia nemo facile atq; molestias insolentiasq; dinumeret si ꝫ tu oīa expiendo ꝺdisces ⁊ q̄nto sit satius solū viuere q̄ cū multis legionibꝫ ꝓfecto nulle iniurie nulla ꝓfidia nulla crudelitas castrensiū moribꝫ ꝺpande sunt intelliges p teipm q̄ sit verꝰ puerisq; notissimꝰ ille versiculus Nulla fides pietasq; viris qui castra sequunt. ℍ.

Magnus dñs ac rector exercitus sum. R. Tutius pastor tigridũ forsitan atz vrsoꝝ eẽs pñt mansuefieri corda feraꝝ at quorũdam hõim non pñt ⁊ minant̃ añq̃ feriant fere hõies nõ sic sed odia hõim inpuiso erumpũt. Hij q̃s tuos reꝝ q̃ te dñm vocant heu q̃ puo p̃tio venale genus ⁊ instabile q̃ leuibꝫ ex causis mutabunt̃ ⁊ ex militibꝫ hostes fient blandi vult⁹ in horrorem/dateq̃ tibi dextre tuam forsan in pniciem ꝯuertent̃/neq̃ si fiat nouũ erit/aut insolitum ad platentiã fuit mot⁹ ille terribilis qñ aduers⁹ iuliũ cesarem su⁹ exercicus insurrexit de quo dcm̃ est/quẽ nec ille ducẽ potuit terrere tumult⁹. Cesar ãt incredibili illa sua ꝯstantia ac virtute motũ oẽm comp̃ssit ⁊ punitis auctoribꝫ quietauit exercitum/atz obsequm reduxit/fecit idem ad anthiochiã alexander ille roman⁹ princeps successitq̃ magnifice/sed pcede paululũ breui idẽ n̄ ab alio q̃ a suis militibꝫ interfect⁹ est. Eodẽ mõ iam ptinax ante pierat sic duo postmodũ maximini pater ⁊ fili⁹ sic albin⁹ ⁊ maxim⁹ sic pbus dux clarissim⁹/gratian⁹ ⁊ valentianus iunior optimi frẽs ille a suis legionibꝫ h̄ a suo comite traditus. Sic innumerabiles alij a suis hostibꝫ inuicti a suis exercitibꝫ piere ⁊ quos milites appellabant inuenere carnifices. Vide g̃ quo gaudeas/tu⁹ hic exercit⁹ trux inmitis vtq̃ ait ille/belua/multoꝝ est capitũ nihil nõ ausura ira/illam vel inopia vel auaritia irritãte. G. Nihi erexcitus ingens est. R. Pompeio quidẽ thesalico p̃lio ait florus nihil magis exitio fuit q̃ ip̃a exercitus magnitudo ⁊ ferme in omnibus bellis maior semper exercitus succubuit minor vicit/

De Classe instructa. La. xcviij.

Classem habeo instructam. R. Et instructos aer ventos/structos equor fluctus/⁊ instructos scopulos/terrestre animal q̃ tibi cum pelago. G. Instructa est classis. R. Instructe tempestates instructa naufragia piculis tuis gaudes ⁊ laboribus ⁊ impẽsis/quarum nullus est modus/vestrarum omnium insaniarum presumptuosissima est classis.

G. Classis instructa est. R. Hanc celi ꝛ maris ira despiciet ꝛ quālibet instructā sparget ac destruet inopinata tempestas de q̄ non cogitare dū nauiges stulti est. B. Classem habeo in mari. R. Parū ne terra discriminū vobis attulerat nisi maria etiā exarent non satis ē terras Vñ nocens ferrū qd̄ naso ait Ferroqꝫ nocentiꝰ aurū eruatur effodere Ipsa quoꝫ horrida ꝛ q̄ primi homines tantummodo mirabant maria penetrastis vbiꝫ laborē vbiꝫ piculū ꝯquirētes inqꝫ hoc vnū vigiles atꝫ soliciti segnes ad reliq̄. G. Magna cum classe maria sum ingressus R. De regressu cogita ingredi nempe pfacile est soletqꝫ equor intrantibꝫ planū esse pgressis sepe mortuosum atꝫ difficile tamen inter hōies natus inter delphines ꝛ certones vitā a ge mira vasti animi voluptas. B. Magna mihi classis ꝛ valida ē R. At fortassis vtiliꝰ tutiusqꝫ vel breui in stalmo vel sicco delictore insidias piscibꝫ tetēdisses q̄ classe armata vim gentibꝫ intulisses multis quidem classis eximia noxiā dedit andatiā eoqꝫ impulit vt optarēt domi eē h̄ ꝛ gray troiani reducēs caphareum ad mortem. Nōiatim vero lacedemōes arginusis siracusio athenienses in littore ꝛ carthaginenses ad egathes insulas didicere multa sunt classibꝫ picula nō ab hostibꝫ tantum sed ab ipo mari deniqꝫ cū moriēdi genera plra ēent h̄ vnū genus est aditū. O ceci viteqꝫ q̄m maxime diligitis pdigi mortem vndiqꝫ q̄m sup omnia ardescitis timetis.

De Machinis ꝛ Balistis Ca. xcix.

Omnis generis machinas hēo. R. Est h̄ q̄ꝫ furor regiꝰ hr̄e vñ noceas cū velis multis quos benificentissimos hōim eē oportuit ꝛ ob h̄ vnū regnis impositi ꝛ r̄ges dicti sunt vt regnāt hōis atꝫ ab eis ceu pntes colant amentqꝫ q̄dā ec̄ pr̄es patrie appellati cūcta in ꝯtrarium agūt vt ceu tortores ac pdones publici cūctis formidabiles atꝫ inuisi sunt. B. Abūdo machinis ad euertendas vrbes idoneis. R. Quāto meliꝰ ad extruēdas ꝯuandasqꝫ tu fortasse gl'osiꝰ putas euertere ꝛ videri maiꝰ tui tpis pollicite sed nō sp vrbes machinis euertunt cesar q̄dem

bello galico cũ aduersus ad naticos turres maximas ere-
xisset Primũ ɔtemptui hostilibꝫ fuit q̃i rem impossibile
humanis viribꝫ moliret/ vbi aũt admoueri ⁊ menibꝫ ap-
plicari illas videre ɔtemptu in stuporẽ ac pauorẽ versꝫ
omissa defensione ad dedicacionẽ confugere ac ciuili bel
lo ip̃ius cesaris dux brutus ad massibiliã eq̃ erectis atq̃
ad motis parẽ stuporẽ obsessis iniecerat sed nõ parẽ me-
tum itaq̃ noctu egressi turres ⁊ machinas obsiderũt ⁊ in
cenderunt. G. Habundo machinis ac balistis. R
Om̃ia fere quibꝫ gl'aris ad iniuriã alienam potius q̃ ad
tuũ decus spectant q̃nto erat honestius atꝫ hõie dignius
abundare misericordie instrumentis q̃ seuitie/ hr̃e quibꝫ
hospitalis ⁊ amicꝫ egentibꝫ esse possis ac munificꝰ q̃ q̃bꝫ
vrbes in meritas oppugnãdo q̃etem publicã ꝑturbares
G. Habeo machinas ingentia saxa torq̃ntes R. Sa
xa torq̃re furiosoꝝ est. G. Habeo ⁊ balistas innumeras
R. Miꝝ nisi ⁊ glandes eneas/ que flãmis iniectis hor
risono tonitru iaciunt̃ non erat satis de celo tonantis ira
dei/ nisi mortalis homũtio ⁊ crudelitas iuncta suꝑbie de
terra etiã tonuisset/ nõ [illegible] mutabile fulmẽ vt maro ait hu
mana rabies imitata est ⁊ q̃ emibꝫ victi solet ligneo qui
dem sed tartareo mittit̃ instrumento qd̃ ab archidemide
inuentum quidã putant eo tꝑe quo marcellꝰ siracusas ob
sidebat. Ueꝝ ille vt suoꝝ ciuiũ libertatẽ tueret̃ excogita-
uit patrie q̃ excidiũ vel auertere vl' differri/ quo vos/ vt li-
beros ppl'os vel iugo vel excidio p̃matis vtimĩ Erat hec
pestis nuꝑ rara vt cũ ingenti miraculo cerneret̃ nũc vt re
rũ pessimaꝝ dociles sunt animi ita cõis est vt vnũ qd̃li-
bet genꝰ armoꝝ. G. Balistis affluo. R. Meliꝰ belli
odio ⁊ studio pacis afflueres/ cũ cetera q̃dem arma inq̃e
ti animi hec ⁊ de generis signa sunt Nec pacificis q̃dem
grata ⁊ bellatoribꝫ inuisa magnanimis/ deniq̃ sic habe-
to q̃ balistã primꝰ inuenit ille aut pauidꝰ fuit aut ꝓditor
⁊ nocendi auidꝰ ⁊ metuens hostis itaꝫ cogitauit qd̃ Lu-
canus ait longe tendere neruos ⁊ quo ferre velit̃ ɔmitte-
re vulnera ventis Idq̃ de omni genere missiliũ o iij

e nubibus mitti

dictum puta fortis bellator congressum hostis exoptat/ que sagittarius vitat. De Thesauro reposito. La.c.

Thesaurũ in bella reposui. R. Rem malã in vsus pessimos q̃nto tibi ⁊ alijs erat vtili⁹ hũc ⁊ amicorũ ⁊ p̃rie vsib⁹ acceruasse maximeq; q̃ nc̃citatib⁹ indigentium/demũ thesaur⁹ verus eẽt ⁊ thesauri p̃tiũ celestis nunc p̃tiũ est inferni. G. Thesaur⁹ suppetit in vsum belli. R. Thesaurus animi vires extenuat bellũ viros vtrũq; pestifer. G. Magno thesauro subnix⁹ sum in bello. R. Solet ille thesaur⁹ possessori suo ꝑdendi metum afferre hostib⁹ lucri spem ⁊ bellandi sil' audatiã. Quis nõ alacer in id bellũ eat quo q̃rere multũ possit/nihil amittere/pugnasse q̃dem feruide inopẽ ac vicisse eũdemq; mox diuitẽ refixisse apd̃ flactũ legis. Et ꝓfecto si ad clarissima veter exempla reflexeris videbis romanos dum fuerunt pauꝑes oim̃ gentiũ fuisse victores tñ vinci cepisse dũ diuites facti sunt/ita ad aduentũ diuitiar discessere victorie ac v̄tutes sil'q; opũ comites delicie ac libidines subiere vt nõ inmerito scriptores q̃dam tꝑm illor romãe paupertatis interitũ q̃sti sint v̄tutum nutrix optima est paupertas opulentia vitior. Victoriam de thesauro tuo speras hinc poti⁹ metuendũ mltos pauidos ⁊ imbelles oẽs tumidos ac suꝑbos nullũ penit⁹ vir fortem ferre diuitie. G. Magnũ mihi thesaurũ ꝯgregaui. R. Tibi curas ⁊ inuidiã hostib⁹ stimulos furib⁹ solicitudinẽ addidisti.

De Vindicta. La.c.j.

Hostis in manus venit vltionis oblata est facultas. R. Imo exp̃imentũ tui an ire amãniũ an clementie sis amicus/qd̃ nisi vtrãq; ferri posses incertum esset/multi eñi esse qd̃ non sunt/experti autem q̃d sint sciunt. G. Est hostis in manib⁹ vlcisci possum. R. Alie potentie fines sunt decoris alij non q̃d possis sed q̃d deceat extimandũ est ne si q̃ntũ potes velis nil posse sit melius. G. Vlcisci possum nil dultius est vindicta. R. Ira nihil amari⁹ q̃ cur q̃dam dulcẽ dixerit mirari soleo sui dulce aliquid inesse consentis dulcedo effera viro in-

digna ac ꝓpria beluarum earumq; non omni sed premor
datium atq; ferociũ nihil humanũ minus q̃ seuitia ⁊ feri
tas contraq; nil hominum magis siue humanũ q̃ miseri
cordia ⁊ lenitas quib; nihil tam contrariũ q̃ vindicta est
⁊ quicq̃ tanimi impetũ homo in hominẽ ꝯmittit asperi⁹
Q; si omnino vindicte nomẽ dulce est ostendã tibi quo
multa cum gloria vti possis nobilissimũ vindicte genus
est parcere. G. Vlcisci licet. R. Multo est sanctius
multoq; dei formius obliuisci iniuriã quã vlcisti. Gene
rosior nulla est obliuio q̃ offense hãc sũmus orator sũmo
duci summe laudi tribuit q; s. nil solet nisi iniurias obli
uisci nihil autẽ ꝓhibet vnius laudẽ illi non ereptam ad
plurimos ꝑuenire hoc inter multa ꝑcipuũ ꝑ cunctis opi
bus habẽt animi bona non decrescũt sparsa nec ꝑeunt.
Sume ergo ⁊ tu tibi nobilissimã hanc obliuionẽ cesare
am q̃ te multo faciet clariorẽ q̃ timeã chroniandiq; mẽo
ria sua Illa eñi nature fuerit hec veritatis. G. Vlcisci
iuuat. R. Vltionis momentanea delectatio est miseri
cordie sempiterna duoꝝ nempe delectabiliũ illud ꝑferen
dum qd̃ diuti⁹ delectat fac tu hodie quo ꝑpetuo delecte
ris nulla vero maior nulla firmior delectatio est q̃ q; con
scientie puritate ⁊ rerũ bñ gestaꝝ recordatõe causatur.
G. Honestũ est vlcisci. R. Honestius misereri mltos
clementia honestauit nullũ vltio nihil tam necessarium
inter mortales nihil tam cõe q̃ venia nemo eñi est q̃ nõ
peccet nemo cui misericordia nõ opus sit q̃ negata quis
tam multos criminũ ⁊ culparũ extricabit nodos aut di
sutũ diruptũq; societatis hũane fedus sarciet. Sꝑ inter
sese hõies sꝑq; in illos decertabit ira dei Null⁹ erit aut li
tiũ aut penaꝝ finis nec cessabũt arma nec fulmina nec
flumina parce ergo misere ⁊ compesce animũ fac tu ho
mini qd̃ tibi ab homine fieri velles qd̃ a deo vis impu
dẽter a dño veniã petit q̃ ꝯseruo illã suo negat eccl'iastic⁹
doctor clamat indignãs homo hõi seruat irã ⁊ a deo q̃rit
medelã in hõiem sibi similẽ non hz misericordiã ⁊ de pec
catis suis deꝑcatur. G. Non infero iniuriã sz vlciscor.

℟ Quid refert primus pectes an vltimus nō est equū vtq; in alio impbas inte pbes Vis ne seuiciam in hoste dm̄ꝫ tam sequi fieriq; illi silis moribꝫ cui dissimiliꝫ animo sis/qđq; ne illē pessimū habet tuū facere ℌ Volo quidem ꝛ licitū est vlcisci. ℟ Nec debes velle nulla id licitum lege est vt defensio licita sit vltio vetita scriptū est q̄ non vindicari vult m̄ veniet adeo vindictā ꝛ rursus vt paulo añ dixi mea est vltio ꝛ ego retribuā eis in tpe dicit dñs illō tps exspecta sine ille te vindicet q̄ ꝛ offendētis est dñs ꝛ offensi solet inter suos dñi cōis esse cognitio sz q̄d ingenij habes si q̄ tibi pfecto habitꝫ cura est opta portꝫ atq; ora vt ne ille quidē vindicet sic hostis crimē in tuā pteris salutem. ℌ Vlciscī est animꝫ. ℟ Da ire spatiū da cōsilio tempꝫ frena impetū differ aut desinet aut lētescet breuis hora sedat iratū equor ℌ Vlciscar. ℟ Vno actu offenderis multos vna iniuria sepe innūerabiles hostes fecit. ℌ Vlciscar. ℟ Quotiēs vlciscendi studio iniuriam geminata est leso sepe vnicū disiliasse remediū sepe vel q̄tum eē vel nutu tacito sensum inurie p̄tendisse periculū fuit. ℌ Vlciscar. ℟ Plus teipm leseris q̄ hostem illi corpꝫ forsan aut opes tibi aiam famāq; corruperis ℌ Perdere hostē possum ℟ Melius est q̄rere q̄ hostem tollere/sed vtrūq; simul optimū q̄ nulla arte melius q̄ pcendo fit cū vlcisci possis Aptissimū tollendis hostibus instrumentū est lenitas in quo si creditū eēt bereuio seni sapientissimo nec sanitū exercitꝫ mō victor collo iugū romanū nec iugū p̄mo cū reliq̄s mox secutū solꝫ imperator p̄tius ꝓtulisset. ℌ Vlciscendi pugnor aculeis. ℟ Resiste cogitationibꝫ pīs exemplisq; oīmibꝫ q̄ leniorē in pte inclinare aiīm p̄nt Et in p̄mis memoria vite breuis ꝛ ambigue bec eīm senece cui assentior efficacissimꝫ videt ad iracundiā leniendam. Cui is ipe q̄m memorauī doctor accedit nā q̄d aliud sentiebat vbi ait memento nouissimoꝝ ꝛ desine inimicari sic est eīm nilq; magis inimicitias alit q̄ conditōis obliuio siquidē iste cuiꝫ mortē sitis ne dubita moritur baut dubie est/ꝛ idipsum

cito ⁊ fortasse hodie tuqꝫ illũ forsitan qđ nõ cogitas pre-
cursurus exspecta paululũ subsiste fiet qđ fieri optas ⁊ qđ
metuis fiet. Ceteꝝ mors q̃ꝫ hosti paras sine tuo illi scele-
re prepata est Quid iuuat fati cursum ꝓperãtis impellere
morituri sanguine morituras manꝰ inficere non fcelestũ
mõ sed supuacuũ est impietate tua ꝓximũ ac festinans tẽ
pus arcessere qđ si valde vel nulla possis pietate repellere
aut differre q̃nto tranquilliꝰ atꝫ honestius ille integer ⁊ il
lesus tu siccus ⁊ innocẽs q̃ꝫ vterqꝫ cruẽtus ⁊ tu noxiꝰ hinc
ab ibis. G Vrgeor vlciscendi stimulis. R Caue ne
cesseris sed oppone illis mẽoriam eoꝝ q̃ non tm̃ mites in
hostibꝫ sꝫ fauẽtes ac bũfici fuere cõtraqꝫ illos tibi ꝓpone
qui mẽbratim cesis hostibꝫ adhuc rabiem spirantes ne
quitq̃ꝫ in nõ sensura cadauera seuierũt de hinc tecũ elige
quoꝝ sil' esse malis neqꝫ actꝰ solos sed ⁊ verba ꝯfer/ ps em̃
non ꝑua crudelitatis in verbis est crudelis pes crudelior
manus crudelissima lingua est/ sepe animi seuitiã q̃ꝫ ma-
nus nõ eq̃uerat lingua trascẽdit/ Illa vero optima vt cru
delitatis sic clementie testis est/ Sonet ergo ad aurẽ tibi
illa cꝰ nõ mlto añ meminimꝰ adriani vox simulqꝫ illa ty
berij de quo scriptũ est ꝙ cũ audisset vnũ e reis carmiliũ
nõ ie anticipasse mortẽ exclamauit carmeliꝰ me euasit o
vox ferox ⁊ si dici p̃t ip̃a votis auctore ferotior Quod vsi
tati supplicij cogitabat/ quo se in vinculis manu sua peri
mens euasisset Ecce duo igit̃ vniꝰ statꝰ/ sꝫ mentiũ diuer-
sarum vno ⁊ eodẽ verbo q̃m varie vsi sunt. Ille ad p̃ntẽ
hostem euasisti ait h̃ de absente euasit inquit Ille suo ho
sti vitã donauit h̃ inuidit mortẽ. Elige q̃t hoꝝ potiꝰ a te
dictũ dici velit velis an tranquillũ illđ veri principis an
illđ alteꝝ inmane carnificis nec ignoro q̃ꝫ sit ꝓmptiꝰ iu
bere ista q̃ꝫ facere ⁊ qđ his obici possit intelligo difficiliꝰ
in suis q̃ꝫ in alienis iniurijs mitẽ eẽ difficile fateor sꝫ bo-
num de bono ãt ac difficile oẽꝫ eẽ virtutẽ nec tu neges vir
tutis amatoribꝫ sunt cũcta facilia. G Fixũ est vlcisci.
R Vincit ps deterior obsta illi dũ adhuc potes victori-
amqꝫ illi priꝰ q̃ꝫ ea vti cepit eripe stratãqꝫ mãsuetudinẽ

attolle Memento te hõiem multos q̃dem vindicasse pe-
nituit neminẽ pepcisse. G. Ultus sum. R. Vinci ab
hoste p̃stabat hostis victorem vincit ira.

De Spe vincendi. Ca. cij.

Bello victoriam spero. R. Cũ fallax vbilibet tñ in
bello fallacissima spes ẽ fere nihil ex p̃meditato agi
tur inopine eũt oĩa prudẽtissim⁹ q̃dẽ atq; exercitati-
ssimus militariũ rerũ fuit q̃ dixisse fert̃ nusq̃ min⁹ q̃ in
bello euent⁹ rñdere. B. Victoriã spero. G. Pacẽ ha
beres vtili⁹ eiusdẽ ducis verbũ mẽorabile tradit̃ melior
tutiorq; est certa pax q̃ sperata victoria. G. Bello vi-
ctor ero. R. Quid si vict⁹ hec spes multos in exitiũ egit
sine victorie spe nemo volẽs in aciẽ dñdit. B. Bello su-
pior euadã. R. Futuri verbũ tp̃is om̃is eñi de futuro
spes ⁊ futura oĩa sunt ambigua. B. Bello victor remea-
bo. R. O spes hõim inanes nec victor fortasse vl̃ vict⁹
remeabis sic tibi reditũ spõdes aptũq; inter gladios iter
acri deuotũ classico marti caput. B. Esse victor spero.
R. Est q̃ ɔtrariũ speret vt falli vel vtrũq; vl̃ alterutrũ sit
necesse p̃t vel alter l̃ vterq; dux ptiũ seu aliter mutuis vul
neribꝫ sil̃ occũbere qd̃ ⁊ sepe credo alibi ⁊ q̃ nũc memine
rim thebis vltimo inter frẽs impios ɔgressu ⁊ rome pri-
mo post exactos reges occidisse ꝓditũ est bello vt sup̃bi
reges filiũ brut⁹ ɔsul ad inferos ꝑsecutus est amisso autẽ
spũ iã victoria nll̃a est quo ꝟuato sepe tñ ex acie pari mar
te discessum tẽes vtrobiq; g̃ ãbos duces spe victorie frau
datos ɔstat vnũ nẽpe fraudari tã cõe tamq; cottidianum
est q̃ in aciẽ ꝓficisti. Quid scis ãt an vn⁹ ille tu scis hac q̃
tibi blãdiris spe victorie fraudand⁹. B. Bello vincam
R. Vt anceps sp̃ sic sepe tristis ⁊ sanguinolẽta victoria
est nõ habet̃ g̃tis qd̃ vite discrimine q̃rit̃ care emit̃ c⁹ san
guinis est p̃tiũ cari⁹ c⁹ est mors fieri p̃t vt ꝑs victrix du-
cem ꝑdat ita tuis vincentibꝫ vinci potes q̃d de victorie
sceleribꝫ dicã non sunt tot victi miserie quot sunt pctã vi-
ctoris q̃ si pctõ miseri⁹ nihil nec vict⁹ eo q̃ vincit̃ victo-
rie miserior sed eo min⁹ miser quo minimaꝝ rerũ dãnis

afficit. G. Vincam. R. Ut ad summā redigā ⁊ an vincas ⁊ an melius sit vicisse si viteris in dubio est.

De Victoria. Ca. ciij.

At vici. R. Caue te ne ⁊ vincat ira supbia crudelitas furor rabies. Hi sunt em̄ victorie comites ⁊ victoris hostes inuisibiles ⁊ horrendi a quibꝫ sepe clarissimi victores turpissime victi sunt. G. Vici. R. Nō dū te vocat ad calculū fortuna longa ⁊ ꝑplexa rationū series creditrix violenta ⁊ ꝑtinax cū q̄ tibi nunc q̄ꝫ negotij multū restat mutuū reposcere solita est magno cū feuore. G. Magno p̄lio vici. R. Victor p̄lio sepe victꝰ ē bello. G. Vici autē. R. Quotiēs vicere carthaginēses quotiens victi āt sunt romani spectandꝰ est reꝝ finis eaꝝ maxime q̄ voluunt ⁊ stare nesciunt. G. Vici certe. R. Et si certꝰ belli exitꝰ adhuc euētꝰ est dubiꝰ ⁊ deletis t̄stia ⁊ leta de tristibꝫ erūpunt. G. Magnā victoriā q̄siui. R. Nil tam magnū vt nō nimio q̄ri possit est vbi plꝰ vulneꝝ ac funerū victoriosa ꝑs ꝯputat si nō credis xersen atꝫ termophilas interroga. G. Magne victorie sors fuit. R. Vix p̄t magna victoria ꝑuo p̄tio ꝯstare de bello oīꝫ maximo oim̄ maximꝰ historiꝰ dū ageret adeo inq̄t varia fortuna ancepsq̄ mars fuit vt ꝓpiꝰ ꝑiculo fuerint q̄ vicerūt. G. Plene vici. R. Nō est plēa victoria vbi armatꝰ hostis sup est quāq̄ ⁊ si hunc oppssis alij renascent quasdā nēpe victorias ceu scementū dicas eē belloꝝ sic odia ferro trūcata repullulāt densant̄q̄ ⁊ rediuiui in aciē redeūt bellatores non vt fortassis inaginatio olim vehemēs. R. Cassio a se cesi hostis imaginē sup̄mo illo suo die obuiā dedit tam tremendo aspectu vt audacissimū virū q̄ viuētem illū non timuerat defuncti spēs in fugam verteret sꝫ ita vt ꝑ vno multi redditi veris manibꝫ verū ferrū moueant in illos qui vicisse videbantur. G. Vici iam securꝰ sine hoste sum. R. Stulte dum erunt hōies nō deerūt hostes tu romane vrbi post innumeros triumphos edomitumq̄ orbem nō defuisse hostē legis ⁊ tibi defuturum speras quiescenti forsan hostis deerit at pugnanti nūq̄.

quotiens galli gētesq̄ alie

G. Victor sum. R. Caue ne sis frustra vti scientibꝫ vi
ctoria fructuosa est vti ãt dico non eo mõ quo maharbal
banibali/sed quo hayor vir melior sue rei p̄ ꝯsulebat
nam ꝑfecto vsus fructusq; victorie optimus pax est neq;
ad aliũ q̃ ad pacis finẽ iusta bella suscipiunt. G. Vi-
ctoria mecum est. R. Vide ne ~~attollet~~ alata est. / auolet

De Inimici Morte Ca. c iiij.

De inimici morte letus sum. R. Sperare de ini-
mici morte aliq̃d seu cuiuscunq; hõis vel gaudere
illi forsitan sit ꝑmissum si q̃s vsq̃ esset immortalis
sperare ãt alteri⁹ mortẽ q̃ tibi posset añ ꝯtingere vl' gaude
re id hosti euenisse qđ tibi necessario euenturũ sit stulta
spes inane gaudiũ. G. Gaudeo de inimici morte. R.
De tua alius mox gaudebit. G. De inimici morte gau
deo. R. Si q̃ vr̃e cõditionis memoriã hẽretis nunq̃
hõ de morte hõis gauderet qñ enim queso duorum qui
sil' ad suppliciũ ducerent' alter alteri⁹ de morte gaudiũ sus
cepit scires idẽ sibi supplicij gen⁹ instare ꝛ non poti⁹ in il-
lius morte suã cogitãs ingemuit. G. De inimici mor-
te gaudiũ sensi. R. Quotiẽs putas optata mors hõim
voti ꝯpotes torserit ꝛ optare vitã frustra cepit/ q̃ non fru
stra mortẽ prius optauerint dũ intelligere incipiũt in su
am se ꝑniciem optasse sic ꝛ p̄cipites sunt affect⁹ vr̃i q̃tq̃t
vultis valde vultis/qđ de marco bruto dixisse Juli⁹ cesar
fert' imo vero nimiũ vultis Non fruens desideriũ mors
fert itaq; quiqđ vultis statim vultis hũc nõ mõ vota im
pia sed venẽã sz cedes/ ꝛ q̃tq; hõ in hõiez struit notissimũ
animal in suã spẽm multa vero optatis q̃ si in ꝯfiliũ ratõ
esset admissa timeretis. Et varietas votoꝝ male electõis
argumentũ est/nec pri⁹ ad rectũ redit ĩpet⁹ q̃ inconsulti
affect⁹ in faust' castigent' effectibꝫ. G. De morte hostis
gaudeo. R. Si est hostis inglori⁹ de ip̄ius morte gau
dere turpe est ꝛ dolere supfluũ f ñ illustris hõest⁹ piusq;
est dolor ꝛ si vero nõ ꝓpter hõiem at ꝓpter v̄tutẽ q̃ indies
rariora habet hospitia Sic metell⁹ macedõic⁹ affricani
iunior sic cesar pompey sic alexander darij mortẽ fleuit.

B. Gaudeo de inimici morte R. Quō de illius morte gaudeas q̄z diligere iuberis non vt hostē sed vt ꝓximum eiusdemq̄z opus opificis. B. De inimici morte gaudeo. R. Nō audis forsitan an ꝯtempnis ꝯsiliū notissimū sapientis Noli inquit de mortuo inimico tuo gaudere sciens quoniā oēs morimur ⁊ in gaudium volum⁹ venire/ sanum prorsus seu consilium seu preceptum.

De Spe pacis. Ca. cv.

Spero pacem. R. Meli⁹ est pacem ſuare q̄z sperare stulti est fastidiē res certas ambiguas res amplecti B. Pacē spero. R. Tenuisses eā arti⁹ nec abire sineres q̄z sperares Q̄ eñi si ad hāc spem in patientia te ꝑduxit tua vt sperando anxi eligeres q̄ gaudendo vti poteras B. Pacem spero. R. Spes pacis multos ꝑdidit sperate pacis succedēs insperata calāitas in cautos obruit sopitosq̄z quos exspectos inueniēs nō lesisset B. Spero pacem R. Quid tam diu speras q̄ mox asse qui in tua situ manu est rari sunt q̄ pacē nō inueniant si bona fide velle ceꝑint sed his ip̄is quib⁹ dulce nomē pacis pax amara est/pacē itaq̄z petētes paci obstant q̄tuor nobiscū habitāt pacis hostes/auaritia inuidia ira ⁊ suꝑbia/has eternū in exiliū pellite pax eterna erit. B. Spes pacis haut dubia est. R. Inter spem pacis ⁊ pacē multa incidunt leue v̄bum gest⁹ facilis ꝯpositam sepe turbauit pacē ip̄i tractat⁹ pacifiq̄z ſmones ferro sepe frangunt aīosq̄z acuit/bellūq̄z aspat pacis spes/sic amicitie mētio oem irritā q̄i totā dixeris odioꝝ. B. De pace agit pax erit. R. De pace crebro neq̄q̄z agit nōnunq̄z vero ꝑiculose de pace agebāt atz egerāt ⁊ galloꝝ ⁊ penoꝝ duces q̄n illos camill⁹ oppressit hos scipio B. Post belli finē pax firmabit. R. Quāto firmata eēt vtili⁹ āt belli p̄ncipiū q̄t dānis ac mortib⁹ tēpestiā pace eēt occursum Sz vos pueri ꝯtumaces ac discoli sine verberib⁹ nō sapitis pace bellū in bello pacē q̄ritꝫ neq̄z vnq̄z nisi belli afflicti pacē l' noscere incipitis l' amare eāq̄z vt ꝑditā fletis sic mox redditā pari leuitate ꝯtēnitis donec vos iteꝝ atz iteꝝ amissa

ꝑdoceat bõa vestra nõ spernere mala vr̃a nõ cupe deniq̃ non imꝑtire non furere ꝙ añq̃ asseq̃mini pudeat sepissi me idẽ vob audiendũ nec audiuisse sat est sepissime ⁊ vi dendum ⁊ exꝑiendũ dicã ꝓprie vt discatꝫ aliqd sepissime vapulandũ est. G. Bellũ pax sequit̃ R. Meli⁹ ꝑcessi sset bello iter obstructura nil vesani⁹ q̃ spe remedij vltro vulneri sese offerre / auxiliũ nõ cãm dãt fomẽta vulneribꝫ ergõ salutẽ optare naturale est sano egritudinẽ spe salutꝫ insania. G. Pax futura est R. Solet pax vrbibꝫ mu tationẽ rerũ afferre pestiferã optima quidẽ ipa sed pessi mis circũuallata comitibꝫ iniq̃s legibꝫ fluxis moribꝫ oc cultis odijs apta tirannide Recordare q̃d ciuili olim bel lo ꝑsag⁹ ille dixit nec fefellit supos q̃d ꝓdest poscere pacẽ cũ dño pax ista venit melior eñi est bellicosa libertas vi ris fortibꝫ q̃ pacifica seruit⁹. G. Pacem habebo R. Interim bellũ habes. De Pace. La. cvi.

Pacem habeo R. Bonũ ingens si sinceris esset atꝫ ꝑpetuũ neutrũ sane est nã neq̃ nouũ sed cõe ni misq̃ cottidianũ est vt sub vmbra pacis bellũ late at neq̃ pacẽ q̃zuis purã diuturnã sunt aiorũ instabilitas secũ in assidue non min⁹ q̃m cũ hoste pugnantiũ G. Pax q̃sita est R. Sꝫ amissa cautio ⁊ disciplina inuitarꝫ fida vrbiũ tutela q̃sita ãt lẽta segnicies ⁊ sꝑ ꝑiculosa secu ritas cũ in multis nẽpe sit melior bello pax in h̃ vno bel lũ meli⁹ qꝛ cauti⁹ atꝫ exꝑienti⁹ nũq̃ romana v̄t⁹ abisset si bellũ carthaginensiũ mãsisset pax punica rõane vrbis fuit excidiũ vrbibusq̃ alijs documentũ sempiternũ nõ sꝑ ꝑplis atꝫ imperijs optimã pacẽ eẽ / idq̃ vir optim⁹ nasi ca male non sibi creditũ iurabit ⁊ vere a locũ docti oẽs fa tebunt̃. G. Pacem habeo. R. Modeste vtere bello quolibet funestior pax suꝑba ⁊ negligens sepe armati in ter gladios tuti / mox togati in gladios inciderũt ⁊ seris votis optauerũt bellũ q̃ ruinã morũ atꝫ illi⁹ hũanitatis interitũ loq̃r Quot iã bello viri optimi pace pessimi eua sere q̃i armis oẽꝫ penit⁹ exuti v̄tutẽ mox cũ toga vitia oĩa induissent sic interior habit⁹ cũ exteriori mu tat⁹ est / cui⁹

quidē rei ⁊ si mlta milia hōimī testimoniū trahi possint
tñ abūde suffecerint testes duo silla ⁊ mari⁹ q̄rū p̄mū vt d̄
illo scribit neq3 laudare neq3 vitupare quis q̄3 sat3 digne
p̄t q2 dū q̄rit uictorias scipionē se ppl'o romāo dū exercet
seuitiā hanibalē repñtauit Scd̄s vero vir fuit vt de illo
itidē scriptū est c⁹ si examinent cū virtutib⁹ vitia haut fa-
cile sit dictu Utrum bello melior an pace pnitiosior fuit
adeo q̄m rem. P. armatus suauit eā primo togat⁹ omni
genere fraudis postremo armis hostiliter euertit · G ·
Pacem patrie partam letor · R · Quid si pax interdum
qd̄ in hōie optimū est extinguit nutritq3 qd̄ pessimū no-
tum est illud satirici q̄ dū de causis priste illius romane
virtutis multa dixisset inter quas est ⁊ pxim⁹ vrbi hanni
bal ad extremū intulit nūc patimur longe pacis mala se-
nior armis luxuria incnbuit victūq3 vlciscit orbem. Est
ne autē oro te vlla pax tanti vt non odiosa sit viris egre-
gijs comitatem luxuria certe altius cogitāti positis licet
armis pax videri neq̄t vbi bello domestico vitiorū insi-
diosissimo ⁊ carente inducijs oppugnant animi. Boni
mores in exiliū pellunt voluptates impant virt⁹ oppri-
mit · G · Pax firma est · R · Et pacis comites licētia ac
libido vt dixi discrimina nec pautiora nec minora q̄3 bel
li Illa eñi corpib⁹ hec animis pestē ferūt sepe etiā corpi-
bus itaq3 multis lorica felitior q̄m toga campusq3 secu-
rior q̄m thalam⁹ tuba q̄m tibie sol q̄m vmbra sunt q̄b⁹
nil tuti⁹ bello sit ꝙ iuliū cesarē p̄dicantē de se suisq3 militi
bus audisti pacē v̄o si sine vitijs veniret ⁊ celeste mun⁹ ⁊
scd̄m ~~serū~~ nulli bonū fateor raro āt sine vitijs venit. · G
Sed fēci inducias · R · Dedisti hosti spatiū ad colligen
das vires q̄b⁹ forti⁹ te feriret G · Indutias hēo. · R Cog
nate inducijs insidie sunt multa p insidias hostiliter fie
ri vides pl'a eris fcā legis vt nil aliud belli consilia licen
tius agitantur liberius contrahunt auxilia q̄sdā bello in
uictos inducie ꝯfecere G Sūt mihi cū hostib⁹ indutie
R ignauū tp̄s nec pace bell' letū nec exercitū s3 dubijs in
ter vtrūq3 pulsū fluctib⁹ vbi ⁊ tūor paci obstat ⁊ tior bello

nescio an sit grauius pēdere q̄ ruere respirādi tp̄s optare fatigati est miseri āt ⁊ īsani ē nec pacē pati posse nec bellū

De Pontificatu. Ca. cvij.

AD pontificatū veni. R. E tēpēstate in portū fugi solet tu E portu in tempestatē spōte fugis tua mirus nauta. G. Pontificiū sum adept⁹. R. Parū ne tibi difficilis paꝝ ne grauis vni⁹ aīe tibi cura videbat nisi oim̄ curas in te vnū atꝫ oim̄ sarcinas trāstulisses fortes humeri an fortis ambitio eo aīos cogēs vbi male sibi futuꝝ sciūt. G. Ad pontificatū ascēdi. R. Quo tramite videris duplex est em̄ via vtraq̄ ad laborē. Altera vero etiā ad miseriā ducit q̄cunq̄ prexeris vl' te miseꝝ vl' vt optime cesserit ex libero seruū scito/sic q̄ añdisse diceris descendisti vn⁹ iam illoꝝ quib⁹ canit̄ ꝓpheticū illō/q̄ dñdūt in mare nauib⁹ faciētesq̄ opatōem in aq̄s multis q̄ ascēdunt vsq̄ ad abissos quoꝝ aīa in eis tabescēte ꝓpter negotioꝝ multipliciū ꝓcellā turbati sunt ⁊ moti sunt sicut ebrius ⁊ oīs sapīa eoꝝ deuorata est. G. Sūmi soliū pōtificatus asceudi. R. Quo mare alti⁹ ⁊ vēti plures ⁊ piculosior tēpestas. G. Roman⁹ pontifex fact⁹ sum. R. Quo maior vrbib⁹ roma est eo maior te laborit̄ moles manet. Erūt q̄ te colāt q̄ adorēt qui obsideāt ac circūstent q̄ tibi serico terrā sternēt auro mut⁹ frenent equos q̄ vina dapes instruāt ac p̄lambāt priscis pōtificib⁹ inauditū obsequij gen⁹ ex diuerso erūt q̄ omissis reb⁹ ꝓprijs in te figāt oclos te notēt de te iudicēt ⁊ q̄ iuste de⁹ viderit q̄ deniq̄ mores tuos arguāt verba distorq̄ant famā lacerēt vitā carpāt q̄t quit vsq̄ mali erit q̄i e fōte vnico/maloꝝ ex te ꝓdijsse dicēt ppli/discordiaꝝ sceleꝝ q̄ oim̄ vn⁹ tu cā vocaberis quō inquient sanū erit ecclie corp⁹ cū egꝝ ac languidū sit caput Est ne oro te tāti vel aureū poculū vel cubile purpureum gēmat⁹ vertex vt q̄etis ⁊ fame p̄tio q̄ri velit. G. In summū pontificē sum elect⁹. R. Versa vt liber hac in re tam expedita hodie q̄ est totū vel mane vel durū est vt nō in merito quidam sūmi pōtifices tedio reꝝ victi non supplicium aliud q̄ fellcitatem illā hostib⁹ suis optauerint nā

mucos

paucis expediam summus pontificatus si rite gerit sum-
mus est honor summũ onꝰ summa ꝓuitus summꝰ labor
At si male summũ animepiculũ summũ malũ sũma mise
ria sũmꝰ pudor anceps ex omni pte negotiũ. H. Sũ-
mi pontificatꝰ sedem teneo. R. Nõ tenebis diu breuis
est hõis vita regũ breuior pontificũq; breuissima eo qđ
ꝓpter põdus vastatritiũ curaꝝ etas ipa põtificis romani
tps augustat q̃ ad h̃ culmẽ n̄ admodũ fessa vix puenit.
H. Sũmi pontificatꝰ in vertice sedeo. R. Quo subli
mior sedes eo grauior casus vix ex alto sine piculo aut la
bore dñditur/cura vt descẽdas sobrie ne in illo gregẽ re-
peraꝝ de quo dictũ est tollunt in altũ vt lapsu g̃uiori ru-
ant Ex omi q̃dem mortali fastigio dñdum nẽo dubitat
sed h̃ interest ꝙ iustoꝝ ac sapientiũ descẽsus reliquoꝝ ꝟo
ꝑcipitiũ ac ruina est/Ideo q; penꝰ ille dux moriẽs q̃ dixi-
sse fert finis ad alta leuatis est ruere nõ in ꝓprie ait vt iiustꝰ
G. Sũmi pontificatꝰ arcẽ rego. R. Solebãt primi
ex h̃ statu ad martiriũ peti/nunc ad delitias vocari se cre-
dunt Ideo certatim h̃ locus appetit ⁊ huc oim̃ ferme mor
talium vota suspirant/q̃s autẽ vel romanũ vl' quẽcunq;
pontificatũ aliã cupit ob cãm/nisi quo potentior ac diti-
or sit ꝯtra iusticie ꝑceptũ ꝑesse q̃rit non ꝓdesse qđ q̃ sacri
legum pudendũq; dictu est magnis sepe muneribꝫ quãdo
pactis ⁊ sponsionibꝫ spes emit sacerdocij pinguioris. O
Vertigo moꝝ pessima ad qđ olim ꝯsueuerant ⁊ deberẽt
cogi hõies inde nunc retrahi nõ pñt/⁊ tam ꝑceps feruet
ambitio/vt nõ xp̃ianꝰ pudor ac modestia videat/sꝫ ardor
⁊ ꝑnicatia paganoꝝ q̃ in huiuscemodi petitionibꝫ tan-
tam fuisse didicimꝰ vt de iulio cesare lectũ sit ꝙ pontifica
tum maximũ pecijt non sum ꝓfusissima largitõe in q̃ re-
putans magnitudinẽ eris alieni cũ mane ad tomitia de-
scenderet ꝑdixisse matri osculanti fert domũ se nisi ponti
ficem non reuersuꝝ/nec fefellit pontifex est reuersus liq̃t
aũt quo impetu illđ ambierit quo nõ impetrato vel mo-
riendũ sibi certe vel exulandũ esse decreuisset hoc ille aũt
vt cũq; licuerit cui a prima etate ꝓpositũ sit regnare p 1

ita vt iniuriã suã putet si qua est in hoc orbe ptãs altera q̃ cesaris Si tellus vlla duoꝝ est at xp̃iano hõi cui ꝓpositũ sit seruare deniq̃ sui iugũ ferre/ pontificatũ quo mõ liceat ambire non video nõ mõ largitiõe ꝓfusissima/ sed qđ nõ multo min⁹ est turpe blandicijs atꝫ mendacijs indignis viro artib⁹ sed cõib⁹ adeo/ vt hec fere iam vnica sit in altũ via. G. Romanus põtifex sum. R. Seruoꝝ seru⁹ diceris caue ne dñoꝝ dñs scribi velis/ memento ꝓfessionis memento debiti memẽto dñi qui merito nulli magis q̃ a vicario lesus irascit. De Felicitate. La. c viij.

Sum felix. R. Pontificatu forsan aut impio aut omnino potentia atꝫ opib⁹ felicẽ fieri credis falleris Non felicẽ faciunt ista vel miserũ sꝫ detegũt atꝫ ostẽdunt ⁊ si quid facerẽt sunt em̃ ꝑiculis plena quib⁹ humanarum est affixa miseriaꝝ radix. G. Felix sum. R. O miser q̃ in tot malis te felicem speres. G. Sum felix. R. Opinione fortassis tua q̃ qm̃ falsa est felicitas nihil addiderit sꝫ miserie multũ Si quidẽ ꝓpriã nõ nosse miseriam miseria summa est. G. Felix sum. R. Hoc inter carnificũ gladios magn⁹ ille pompei⁹ de se p̃dicat qđ tñ si ꝓfundi⁹ verũ fodis nũq̃ fuerat ne dũ q̃dem dũ florẽtissimo in sta tu felicissim⁹ videt. G. Sum felix. R. Felix es ⁊ vn⁹ viator insolit⁹ mir⁹ cursor q̃ in hoc scrupeo difficili calle sis felix/ inter mille ꝑicl'a rapt⁹ iugiter ⁊ ignoras quo siq̃dem h̃ es felix es qđ nemo vnq̃ erit nẽo vnq̃ fuit vt auguror Nam quis q̃so hõim felix in miserijs Nemo igit felix priusq̃ ex hac miseriaꝝ valle migrauerit duos q̃dem e cũctis mortalib⁹ colligũt felices in quib⁹ opinatissim⁹ est q̃ntus metell⁹ ⁊ apđ scriptores reꝝ ⁊ vulgo etiam felix sed huic tñ q̃uis late iactatũ felicttatis nomẽ in quibusdã exactionib⁹ scriptis ereptũ scio iniurijs aliq̃n grauissimis ⁊ qđ dolorẽ geminat vili ab auctore susceptis iã reliquorũ falsa felicitas in apto est Silla felix tm̃ dict⁹ est In felicem tñ vite illũ ac mortis atrocitas ꝓbat. Alexandri macedonis ac iulij cesaris ⁊ si fortuna ꝓspera vita tamen inquieta semꝑ ac turbida/ atꝫ ideo nũq̃ felix/

miserũ potius q̃ felicem facit

vtriq; mors rapida Ille in medio belloꝝ cursu ꝺ̄ post victoriam repente ille venꝺ̄o perīt hic ferro Scipionum bellicam felicitatem alteriꝰ indignū exilium indigna q̄z alteriꝰ in matura mors minuit/ longū ē euoluere singulorum fortunas ad supremū venio/ vnus em̄ fere omniū felicissimꝰ lix vsus est augustus cesar monarcha omniū altissimus z diuturna pace vite spatio ac fine suauissimo quodq; omnia superat morī atz omni tranquillitate ppetua. Quis hunc felicissimū negauerit sed . felicem negāt quiby hoc scrutande studiū fuit obstat enim extrinsecis fulgoribus interioris ac domestice vite statꝰ z fortuna longe alia naturalis ac virilis sobolis defectus adoptiuoꝝ ac nepotum materne mortes z quoꝝundā morte peior ptumatia Ad hec z vilissimoꝝ quoꝝ hominū insidie z suoꝝ in se crebro conspirationes z dilectissime at vnice filie ac neptis adulteria crebriora deniq; non suus heres successorq; non placitꝰ z necessitate magistꝝ q̄z iuditio electus nec omnino se dignus nec imperio si horum ergo nemo felix vl felicem alium da mihi cū quo felix sis vel sine consortio felix esto vel iam tandem verioꝝ sententie aurem prebe secundum q̄z dico iterum ante mortem nemo hōim felix. quē

Ego animo felix sum . R. Sentio q̄z felicitatem dicis aut felix igit erroꝝe tuo es/ vt ait ille que felicitas vt dixi miseria est aut virtute animi felix que nec ipsa felicitas plena est q̄uis sit ad felicitatem via ad extremū cūcta discutiens me mirari nō dissimulo q̄z felicitatem mihi quidam somniāt ꝓmittuntq; alīs acutissimi hōies in multis ac in parte cecissimi Nā sicut omn tumulꝰ bonoꝝ ad felicitatem isq; indefitiens ac stabilis requirit z q̄z multa desint hōi vite stadiū hoc agenti ꝑ se quisq; sentit Et hec ipsa q̄ assunt q̄z incerta q̄z labilia sint agnoscit siue qō alīs videt sola vtus hoc pstat certe ipi qui scōm vtutem vitā agūt quos diffiniūt felices quosq; felicitati ꝓximos non nego vitā ipam ppetuis tēptationū plīs paciunt infestam/ piculis sp multis ac grauiby expositi/ nec vnq; añ extitū securi/ qō siue nesciūt siue sciūt eq̄ miseri sunt habendi

Nulla enim cum errore nulla sine securitate felicitas G
Felix ipe mihi videor. R. Jam falsa ergo felicitas est ⁊
ea ipa pbreuis. Nulli in errore diu ꝯtingit gaudere sola
quidē veritas solida est/error tenue quidam ⁊ inane qd in-
ter amplectentiū man⁹ q̄i fum⁹ aut vmbra dissiliat vehe
menterq; vmbra abiat/falsaq; gaudia in aptum ꝓtrahat
q̄ felicitati hūane verū ptiū somnis finē ponat Quere in-
terim ab his ipis quoꝝ ꝓxime mentio est habita q̄re ab
omib⁹ q̄ felices vel sibi vl' alijs visi sunt vbi nā gentiū q̄
ue nūc statu sint de sua illa breui felicitate qd sentiāt tace/
bunt ipi sed loq̄tur veritas testabit̄ atq; habitos felices fu
isse miserrimos. De Spe bona. Ca. c ix.

Quitq̄t in re sit spem mihi null⁹ eripiet. R. Hanc
aufferre pt nēo ipa sese sensim eripit ⁊ in opinis euē
tibus sepe lusa ꝯsumit̄. G. Spero mlta. R. Et
multa metuas optet sine metu em̄ spes nō habitat. G
Spero bōa R Mala ergo tīes vt eñi opposita spes ti
mor est sic aduerso de fonte orit̄ ⁊ nccariū est q̄ sperare ce-
pis ei⁹ ꝯtrariū vt formides. G. Spero leta. R. Sz
incerta quoꝝ studio certa negligere certa demētia est q̄ q̄-
dem qd nō hz sperat qd hz obliuiscit̄ G. Sperare meli
ora nō ꝓhibeor. R. Quid si difficilia q̄d si īpossibl'ia vē
turaq; nūq̄ q̄d si peiora si pessima sint q̄ speras ⁊ meliora
tibi fingis. G. Juuat in spe viuere. R. Dic veri⁹ in
spe mori nā ⁊ futa cogitantib⁹ pñtia dilabunt̄. ⁊ q̄ lōginq̄
ꝓspiciūt q̄ sub ocul' sunt nō vidēt ⁊ q̄ cras viuere destināt
hodie non viuūt nō dū est c⁹ iniciū sperat̄ ita cū spes oīs
boni absentis expectatio sit cōsequēs est sperantē saltē ꝓ
ea pte q̄ sp̄at mali aliqd pati G. Dulce est sperare. R
Audio q̄dem mltos h̄ dicere sz hāc ego dulcedinē nō ag-
nosco / nā si sperare ⁊ optato carere ec̄ dulce ē q̄ q̄ dixerit
haut dubie gustu carz. G. Sperare delectabile est. R
Ergo ⁊ pēdere te affici ⁊ torq̄ri spes est lōgi supplicij lon
ga spes Nil sic aīm fatigat nil sic seniū p̄cipitat itaq; sepe
vir sapiēs spē ꝑditā lucrū vocat/seq; infinita cupidīe libe
rat ab expectatōib⁹ vāis/ad gaudend bōis/suis cogi gaudz

responsum gēs si felicē error faceret iam paucissimi nō felices essent

quidda

G. De euentu sors viderit ego in spe gaudebo. R. Vide autē ne qñ forsan iure doleas ⁊ optasse ⁊ sperasse ⁊ sperata consecutū esse pēiteat. Multos quos suspēsa diu torserat ad exitū spes ducta pessundedit/multi nociuis valde nō sat seris longe spei piere successib⁹. G. Nemo mihi tollat spem. R. Nemo tibi tollat tediū ac laborē animi audisti veteri dici solitū ꝓuerbio Magn⁹ labor expectare. G. Rei bone expectatio blāda est. R. Sed ⁊ fallax anceps ⁊ anxia si h̄ negas nūq̄ aliqd̄ expectasti/ sed se fallentium inextimabilis turba est quib⁹ ad id qd̄ agunt nihil ꝓrsus inefficax sese offert nihil respuit nulli se negat flecti facilis ⁊ falli ꝓna credulitas. Argumentū vero leuitatis ingens atz amentie dixerim passi obuias spes amplecti his illico certis vt bonis pasci/ad q̄s docti oēs ⁊ expti rerū tardi sunt. G. Bonā interim spē hēo. R. Interim dicis credo dū te illa fefellerit h̄ est em̄ mos inuiti spē depōitis nunq̄ illā relicturi nisi vos illa relinq̄ret q̄cum vos sepe relinquat mirꝝ dictu/iterꝝ atz iterū redeuntem cupide sp excipitis ꝓgressiq̄ obuiā q̄si obliti veterꝝ nouis armatā dolis inclusi tociēs cordis arcem ponitis. G. Spem ponā vsq̄ ad vltimū nō deseram. R. Quid si diu añ illa te deserit ne illā extrahes an sequeris an expectabis vt redeat. Age āt q̄m nihil est dultius q̄ falli Non ego tibi spē quā mordiāte tenes eripiā tm̄ illud admoneo nō esse spem bonā q̄ tu reris non est spes bona q̄ bonū sibi ꝓposuit sz q̄ bñ bonū em̄ sperare scelestissimi q̄z hōies pñt imo ⁊ solent vere itaq̄ bōa spes est q̄ de vero bono rite ꝯcepta est/hanc q̄ hz stringat teneat neq̄ abire eā vl' in vltimis sinat sororesq̄ illi suas iūgat caritatē ⁊ fidē hec spes leta dulcis verax ⁊ felix est queq̄ nec spantē fallit nec ꝯfundit sz ad optatū ꝓuehit aimq̄ interi spati boni anticipatōne letificat ~~Sz vos~~ boni nomen mal' iponitis iure igit̄ vr̄a expectatō añq̄ vēiat mesta est mestiorq̄ cū venerit G. Humanū sapio ⁊ d̄ his loquor q̄ hōies vocāt bona. R. M⁹ nōis doctos olim inter hōies longal' fuit q̄ adhuc pendet pēdebitq̄ euū in oē his vnū in reb⁹ ꝯtra āt illis bōa mlta ponētib⁹ p iñ

spera

At vos seu verū bonū male meriti speratis

G Linq̃mus ista phis ego q̃ vulg⁹ bona dicit spero.
R. Malũ g̃ tuũ speras qđ vel dilatõe te cruciet vl' faste
opprimat ex optato fac succedat qđ ad corpus attinet ho
sti arma paueris qđ ad fortunã varie ⁊ inmitis dñe subi
eris iugũ qđ ad aim̃ vero ip̃m magna etiã ps in cladem
ac pniciẽ verti q̃at/quin q̃ delectant aĩm sepe ⁊ ledũt. G
Jeci ego spei anchorã nec mouebo. R. At q̃ solẽt nau
te tẽpestate orta nauis anchorã p̃cidere si deuelli nequit.
relictaq̃ illa fugã cape Nõne q̃ trãquillo mari apđ poe
tam dẽte tenaci anchora fundabat naues in magnis q̃z
pelagi motib⁹ accidit vbi nõ naues fundat illa sz alligat
⁊ naufragio iniũctas tradit. Nec hercle aliter inter pcel
las hũanaꝝ reꝝ spes affixa ⁊ tenax/multos in exitiũ tra
xit q̃ abcisa vtiq̃ ⁊ abiecta spe incolumes euasissent sepe
ergo subtrahẽda spei anchora vel si hereat euellẽda sine
id quidẽ liceat abstidenda rerũq̃ subfluctib⁹ relinq̃nda
est vt liberã vite pram gubernacl'o puidentie dirigas ad
salutis portũ. G. Bene spero. R. Male habendo ⁊
bene sperando transit vita mortalium.

De Hereditatis expectatione. La. cix.

Hereditatẽ orbi senis expecto. R. Mõ te trãquil
lũ p̃dicabas Ipse tibi ne ɔtrari⁹ sis attẽde nunq̃
expectatio tranq̃llitasq̃ cohabitãt vix vllũ vite te
dium expectatõe molestius. G. Expecto senis heredi
tatem. R. Nescis q̃t ille forsan expectet est ea q̃dẽ inter
hõies vulgaris insania/vt fere oẽs nõ coeuis tm̃ sz iuni
orib⁹ q̃z diuti⁹ se victuros sperẽt in vita sua de morte co
gitant mortalis de aliena ãt libenter/cũ tñ ɔtrariũ agere
esset vtilius. G. Senis hereditatẽ spero. R. Quid si
ille interim tuã sperat falli alterutrũ est necesse. Quot ãt
senes inuenies mortẽ iuuenũ expectãtes ⁊ sane nemo tã
senex qui non possit annũ viuere/nemo tã iuuenis q̃ nõ
possit hodie mori. G. Hereditatẽ orbi senis spero. R
Justius hãc spabat fili⁹ iuniorẽ iustior spes illusit. G
Hereditas orbi senis ad me vẽiet R. Quid scis an ad
illũ tito. gaio claudi⁹ neroni galba domitião nerua ɔmõ
ptinax successit/⁊ successionũ taliũ plena est hõim vita.

G. Orbi senis hereditas me manet. R. Quē nō falle-
re possit volens q̄ q̄z noluit fefellit. cui sup viuere neq̄at/
qui filio supuixit. G. Orbi iā senis elogio scriptus he
res sum. R. An in tabellis forsan ad amantiuis vñ non
facile delearis an ignoras q̄z leuib⁹ causis testamēta mu-
tant senis/multis in ipo vite exitu q̄ p oēm vitā voluere
displicuit. G. Heredem me vult orb⁹ senex. R. At qui
potest nolle nihil est āt indignāti⁹ orbo sene ac diuite vbi
sua diligi se q̄sperni senserit actū est. G. Hereditas or-
bi senis pmissa est. R. Ea vtniā innocētia atz ea morta-
libus fides esset vt z nunq̄z n̄ hōesta pmitterēt z semp
pmissa seruarent nūc nec pmittendi mod⁹ nec pmissa frā-
gendi pudor vll⁹ q̄ in hereditate potissimū licere sibi ho
mines putāt/itaqz voluntatē testatorū/ambulatoriā le-
ges vocant non te exēplis p̄mā nota res est/legisti credo
quib⁹ h̄ accidit nō solū vt viuētis pmitteret hereditas sz
sup̄mo etiā moriētis amplexu z osculo annulisqz aureis
donaret. Qd apd illos indubie successionis iudiciū erat
cū interim z heredes alij z eoꝝ mentio penit⁹ nulla esset
in tabulis testamēti tm̄ [illegible] media de morte pfidia ausa ē
Tene igit viuoꝝ fraudib⁹ inmunē reris/cū dolis moriē
tium circū ventos legas summos ec z illustres viros/nā
ne singulis in more gen⁹ h̄ ludibrij passus est luci⁹. lucil-
lus vir amplissim⁹ qdqz est alti⁹ august⁹ cesar horrenda
longeqz mirabilis libido fallendi q̄ nepharias aīas/nec
in morte destituat sz sic est mos z tu pmissa in hereditate
spē defigis q̄z frustrari possit z vita lōgior testātis/z bre-
uior fides/quanq̄z his cessantibus mutandi causa ꝓposi
ti possit esse iustissima/suus sepius heres noua seni ori-
ens progenies. Siquidem octogenario maior catho fi
lium genuit/nouagenario iam ꝓpior mascinissa. Idqz
hac etiam nūc etate vestris senib⁹ euenit q̄ vtinā pristis
illis vt gignēdi vi sic vigore animi pares eēnt q̄ cum ita
sint heres certe legittimus captatori obstat atz impbam
spē p̄cidit. G. Iā testamēto senis heres sū. R. Sz iuuē-
tis forsitan z victuri testamēta āt in vita fūt in morte fir-
mant fim⁹ z cadauer cogitas lup⁹ q̄dē expectatōe lassan-
dus z media. G. Hereditas ad me rcō calle vētura est.

R. Quid q̄ vt testator/sic hereditas casibus subiacebit vt neq; sp̄ quē velis hēas heredē ⁊ sepe nil aliud q̄ ināe nomē sit hereditas. Quid q̄ interim vasto p̄tio p̄ua res emit̄ dū credulū senē ⁊ obseq̄um submissū ⁊ indigne viro blandicie p̄merent̄. Nulla est tanta vtilitas q̄ decoris impendio extimāda sit. G. Nulla legū aut fortune obice hereditas ad me venit. R. Vñ id nosti cū sit scitū illud marci cathonis sapiētissimi senis dictū. Sepe inq̄t audiui inter os atz offam multa interuenire posse. Esto āt nihil interuēiat/sed ad te sp̄ata p̄ueniat hereditas/nō manebit tecum sed a te reuersus ad alios migrabit volubilia sunt bona mortaliū rotundā nūmi p̄cipue formā dicunt/vt p̄petuo rotet̄ [illegible] motu/q̄siuisti hereditatē successori tuo mest⁹ forsitan gauisuro/solicitus otioso ⁊ sperasti de alio p̄pter quod idem alij de te sperent.

De Alchimia. Ca. c xi.

Spero alchimie p̄speros exit⁹. R. Miꝝ vñ id speres qđ nec tibi vnq̄ accidit nec cuiq̄ sed si accidisse nōnullis fama fuerit ab his ficta quib⁹ id credi expedieret. G. Spero alchimie successum. R. Et quē q̄so p̄ter fumū ⁊ cinerē sudorē suspiria verba dolos ignominiā hi sunt eñi alchimie successus quib⁹ inopē nunq̄ ad diuitias euectū/multos a diuicijs ad inopiā redactos sepe vidim⁹ nō tñ illud attenditis/ tā blandū est sperare ⁊ falli/huc vos agit auaricie stimulis in pulsa dementia vt verū opinē mū qđ optatis fl'mq̄ qđ cernitis/notasti ne aliquos prudentes in reliquis hac insania laborarē: quosdā opulētissimos hac vāitate ↄsumpos/dūq̄ opulentōres fieri studēt ⁊ fedo q̄stui inhiāt bñ parta p̄digere censuq̄ oī sup̄uacuis effuso tandē necessarijs etiā destitutos alios ciuilitate deposita mestos/sp̄/atz anxios/dū nec cogitare aliqđ aliud q̄ folles ⁊ forcipes ⁊ carbones nec alijs q̄ sue heresis sectatorib⁹ ↄuiuere didicerūt/ in silue stris pene hōies euasisse/nōnullos deniq̄ amissis primū aī lūinib⁹ in h̄ exercitio corp̄eos insup̄ oculos amisisse. G. Promissum ab artifice auꝝ spero. R. Refert cui⁹

artis artifex quid ꝓmittat/sunt quibꝫ ꝓmittentibꝫ nihil credi possit/eoqꝫ minus si ꝓmissum iuris iurandi religione firmauerũt Sed o ceci parũ ne erat veris in metallis que terra fert furere nisi vos mendacio de fossa torq̃rent parum ne a ꝟtutibꝫ aberrasse/nisi error damnũ damno labor/ꝛ labori pudor accresceret h̃ qui tibi aurũ suũ spõdet cũ tuo auro inꝓuisꝰ aufugiet Noui nihil narro mos est publicus/ꝛ q̃uis igni ꝯmissa fraus sepe igne purget̃ nihilominꝰ tu delusus deceptoris tui supplicio non indominior/sed notior remãebis/digitoqꝫ mõstraberis auarus ac stolidus/flando exhaustus/flãma afflatus aspersusqꝫ fulligine. G. Magna mihi ꝓmittit alchimista. R. Dic vt ea sibi prestet q̃ ꝓmittat aliꝭ primũqꝫ pellat suam inopiam. Est em̃ fere mendicũ genus hõim/cũqꝫ se pauꝑes fateant̃ ditare alios volũt/q̃i aliena illis quam ꝓpria molestior sit pauꝑtas/sic miseri se alios miserari soleant dicere impudẽter ꝛ ignotis ec̃ interdũ magna promittere turpis ꝓmissio. ꝛ stulta credulitas. G. Alchimie artem didici diues fuim. R. Imo quid si fuisti esse desines/ars nẽpe quã mẽoras nulla est nisi mentiẽdi artẽ dicimus ac fallendi. Age ãt q̃n ita fert animꝰ ꝛ in tube ꝑdico tibi ꝙ te lucrũ ex hac arte maneat domꝰ tua varijs hospitibꝫ ac miris plẽa erit impedimẽtis. Erũt tibi esores ꝛ potatores idqꝫ haut inmerito q̃s ignis exsiccat ꝛ cupiditas erunt sufflatores deceptores derisores/oĩs angulus hẽbit pelues ꝛ lebetes ꝛ phialas olentiũ aq̃rũ herbas ꝑterea ꝑegrinas/ꝛ extrãeas sales ꝛ sulphur ꝛ distillatoria ꝛ caĩnos deqꝫ his oĩbꝫ tibi in finẽ curas inutiles ꝛ stulticiam cordis oris obstinitatẽ ꝛ squalorem ꝛ caliginẽ oculorũ/ac solicitã cõflaueris pauꝑtatẽ/qd̃qꝫ his oĩbꝫ pene peiꝰ dixerim circulatoris nomẽ ꝛ nocturnis in tenebris atꝫ infamis inter latebras furũ vita. G. Spero affectũ ꝓpositi votiuũ. R. Sꝑare huic forsitan ꝛ gestire dabit̃ non gaudere. G. Ad ꝓpositũ terminũ a ꝓpinquo. R. An mercuriũ ꝯgelasti an qd̃ aliud vanitatis/nũc maxĩe a ꝓposito longe es sꝑ rebusqꝫ aliꝑ defuerit dolis nihil.

De Promissis Auruspicum. Ca.cxii.

Auruspices multa mihi pollicent. R. Inuenisti ecce aliud hōim genꝰ cui si credas sp pēdas semp speres nam neqz res aderūt vnq̄ pmisse neqz si credas q̄ deerūt pmissores Sic res huic pfugas captans huic pmissis impulsus ysionio more sp rotaberis. B. Spem bonā mihi tribuūt auruspices. R. Nō maius est spem credulo q̄ metū pauido inferre/ ɔstantes animi neutrā in ptē facile inclināt. B. Multa vndiqz mihi pmittunt mathematici. R. Nil prōptiꝰ q̄ pmissis affluere his q̄ careant pudore quos mētiri āt pudet ad pmittendū tardi sunt. G. Leta spondent mathematici. R. Sponsores q̄re alios seu pignꝰ pmissi fragū genꝰ est/ nudo verbo male credit. G. Multa promittūt mathematici. R. Quere q̄ pmissum impleat satis est spē dedisse nō pt vnꝰ dare oīa. B. Promissis auruspicū exprectus sum. R. Cōsopieris euentibꝰ tibi nihil eueniet pmissionis. B. Magna iubeor spare. R. Miꝝ vt hūanꝰ animꝰ vtuti ɔtumax obediēs vanitati est/ vñ si aliqd idqz optimū iubeat illa ɔtemnit/ quitqd hec iusserit difficile licet ac pessimū paret. B. Mathematici leta pronūtiāt R. Miri hōies futura sola q̄ nouerint p̄teritoꝝ atz pñtium ignari ꝛ q̄ in celo fiunt ita nuntiāt q̄i ɔsilio celestium interfuerint recētiqz nūc inde veniāt memoria cū tñ interim q̄d in terris quid in p̄ria q̄d in domo qd in thalamo suo fiāt nesciāt/ sic penitꝰ veꝝ est q̄ apd tuliū legis q̄d est añ pedes nēo spectat celi scrutant plagas. B. Mag nūtiat mathematicꝰ insignis ac verax. R. Quo diuinꝰ insignior eo mentiēdi libertas maior/ ꝛ fides pnior mendatio est sepe q̄dem mirari soleo nr̄qz nō in merito miratus est cicero q̄ h in gñe nouū insuetū q̄d accidit/ vt cū in cūctis hōibꝰ mlta vera mēorabili vno mēdatio obscurētur suspecta fides inposterū loq̄ntis fiat in his grauibus mille mēdacijs vna leuis ac fortuita veritas velū qdā ꝛ mēdatio publico fidē q̄rit/ si qñ vl semel qm̄ nēo tā mēdax vnq̄ fuit/ quin qñz veꝝ dicat aut diceret nolēs etiā

aut ignarus vni hoꝝ veri forte aliqđ effluxerit actũ est/
si casura bodie celo astra denũtient credet deindeqꝫ sine
vlla suspitõe mẽdacij mẽtiri p̃t oĩa/q̃squis p̃t l'sel' potuit
nõ mẽtiri vnũ eñi illđ mẽorat p̃ceps in futuꝝ ꝓmittẽs ⁊
p̃teriti sic oblita credulitas ac deceptoribꝫ suis fauẽs. B
Diuinis leta nuntiantibꝫ credo • R • Furentibꝫ credere
furor ẽ/certe q̃uis h̃ cicero videt sensisse al'r cõuenienti⁹
huic rei nomẽ a gretis inditũ q̃ꝫ a nr̃is iudico latini em̃
a diuis seu a diuitate diuinatõeꝫ illi ãt qđ ẽ mãticẽ a furo
re dixer̃t nos fortassis ornati⁹ at illi veri⁹ hãc sacri docto
res vno oẽs ore ꝯdẽnant ãbrosi⁹ augustin⁹ ceteriqꝫ q̃ si
forte qm̃ inter mltos h̃ q̃ꝫ mos pestifer inualuit vt inter
hos garrul⁹ in q̃stõe veri ob idip̃m ꝓfessiõis sue nomẽ su
specti hẽant vere fidei ꝓfessores auditi nõ erũt cũ oĩbꝫ idẽ
sentiẽtibꝫ q̃ sũt innũeri. ⁊ q̃ꝫuis diuiatõem imꝓbẽt diui
ni iuri q̃d tãdẽ cãe ẽ q̃due suspitõis vt nõ audiend⁹ vn⁹
⁊ in mltis p̃m⁹ ac maxi⁹ illorũ cicero videat Certe is to
tũ h̃ illusionũ ac fallatiaꝝ gẽ⁹ dãnat ridet ac despicit ⁊ ad
sũmã obmissis q̃ loc⁹ iste nõ capit/oĩs nõ tm̃ pia religio
sed v̄a q̃ꝫ phia ⁊ q̃ illã suo calle seq̃t poesis nec sancti mõ
sed docti oẽs hãc r̃spuũt vanitatẽ/p̃ter illos solos q̃ l'huic
viuũt vel ab his seducti in eorũ tẽdiculas lapsi sũt quorũ
damnis atꝫ erroribꝫ lucrũ sibi atqꝫ artẽ faciunt. In qua
illud summũ ac precipuũ est obscuritate fraudẽ tegere. ⁊
sic biceps ambiguũqꝫ respõsum dare vt p̃dictũ videri po
ssit quitq̃t euenerit/qđ omnibꝫ futuri noticiam professis
in cõmune prouisum est/q̃ in re non ars ipsa q̃ nulla est
non ingeniũ qđ sine lr̃is rerũqꝫ noticia nudũ est sed illo
rũ calliditas ⁊ audatia ⁊ in pudentia ipsa mirabilis vñ
ꝙ festiue admõ ait catho ille rigidus mirari se ꝙ non ri
det auruspex/auruspicẽ cũ vidisset/id ad omnes eq̃ augu
res auruspices sortilegos cõiectores caldeosqꝫ ⁊ mathe/
maticos ac totã q̃m dixi manticem trahi p̃t/tñ incertum
est an illorũ fraus turpior an ridiculosior vr̃a dementia
illorũ tñ argurtijs ratiũcul' r̃ndere facile sꝫ ꝓlixũ ẽ notũqꝫ
ado tãqꝫ a notꝫ atꝫ illustribꝫ agitatũ vt ñ sr̃uacua r̃petitõ

sed temeraria videat vr̄e āt ineptissie vāitati q̄d aliḋ dici
p̄t nisi dignos vos q̄ ab homūculis non terrestribꝫ mō sꝫ
luteis ⁊ nullꝰ nisi q̄ stultos ludāt/noticiā artis hn̄tibꝫ sci
entie insignis obtētu/⁊ celo in autore fallonē. G. Per
suasum est mihi ꝓspa instare quoꝝ expectatio dulcis le-
ta tranquilla est R. Imo eq̄dem amara tristis turbida
sed vos sensu : ꝑdito de obiecto sensuū iudicatis. G.
Persuasū sane in illo negotio crediderim. R. Prōptū
est ꝑsuadere volentibꝫ q̄busdam ꝑsuasor necessariꝰ non
est Ip̄i sibi sunt vates ⁊ occursus aīantiū volatusq̄ auiū
⁊ garritꝰ letū in auguriū ducunt/ac si quotiēs te ista fefel
lerit recogitas si hac de re vicinos interrogas vbi vel tu
vltro te fallis vl' illi ꝑticipes erroris q̄runt facile dep̄hen
des quoꝝ is p̄stigijs credendū sit nisi tres illi summi ho
minū rerūq̄ moderatores pompeiꝰ crassus ⁊ tesar iurati
forte ↄtrariū dicturi sint quibꝫ qd̄ ↄstat magno quidem
oim̄q̄ familiarissimo teste marco tulio caldei oēs auru-
spicesq̄ ꝓmiserūt q̄ p̄claro fiue oēs beati senes in patria
morerent idq̄ q̄ veꝝ fuerit nō expectas audire ferro oēs
duo miserabiliter q̄ longissime ab italico rōanoq̄ vr-
be sectis fedoq̄ ludibrio reconditꝫ veneratis illis totoq̄
diu formidatꝫ orbe capitibꝫ r̄liq̄ inhumati ferarūq̄ ⁊ pr-
stiū morsibꝫ hac volucꝝ rostris expositi cesi ⁊ laceri mise
randū fortūe spectaculū iacuere. Inūc diuinosq̄ vates
nega q̄ tā vera p̄nūtiant. G. Gratū auguriū notaui.
R. O amentiā importunā miser hō successuū noticiā
suorūq̄ sibi nulla est a volucribꝫ sperat q̄d stultiꝰ fieri p̄t.
Quid si dijs placet ⁊ de iotaꝝ regē visa aquila impendē
tem p̄ruꝑuit ruine/⁊ agrippe hebreo instare carceris exi
tū finē miserie ac ꝓspitatis iiciū nūtiauit s̄ v̄ricē sedēs bu
bo auis alioq̄n īfamis cꝰq̄ v̄gilij carmīe carmē ferale de
scribit. G. Letū omē incidit R. Omē ab hōie ductū
nomē hūane d̄mētie argumentū ē quo aliq̄d sp̄ nō exter-
naꝝ mō reꝝ sꝫ eaꝝ q̄ꝫ q̄ ī nob̄ sūt aīos in errorē trahit ne
de liramētis anilibꝫ vlla ꝑs reꝝ vacꝫ Itaq̄ ⁊ sternutamen
ta seruorum ⁊ natorum fortuito lapsas voces eo trahi-
tis nō quo vis illarū, sed quo vestra cupiditas vocat scꝫ/

quia centurio ille dixit h̄ optime manebim⁹ ne mundi ca
put transferet̄ cā fuit aut qꝛ ꝑsam ꝑijsse inflens fantulꝰ ꝓ
fecturo in bellū nūtiauit pr̄i vnici macedonū regē conse
quēs iudicatū est o hūana mēs ebria nutabūda q̄ꝫ facili
erroris in pulsu in foueā ruis. B. Leta aderūt ꝯsopito
R. Mesta aderūt exprecto. B. Leta dormiēs videbā
R. Mesta vigilans videb̄. B. Felix erā ꝑ quietē. R.
miser erꝫ ꝑ laborē sepe nihil sōnia denūtiāt ⁊ sepe ꝯtrariū
B. Sepe v̄a vident̄ in somnis. R. Quāto sepi⁹ fl̄a par
est āt h⁹ ⁊ reliq̄rū huiuscemōi vanitatū rō vnū casu icidēs
verū in nūeris falsis astipulā. Venturoq̄ inhians p̄teritū
mēs nō videt. B. Multa nūtiant diuini. R. In poste
res ego hos nō miror q̄ more suo pascunt̄ artifitio, sꝫ vos
stupeo q̄ illorū vētri aīas ⁊ ingēia submittitis h̄ra ꝓuide
tu q̄d tēas videꝫ si me sequi voles expectab̄ eq̄mis ac trā
quillis nō q̄d astra de te sꝫ quid astrorū creator ac regnati
uis sanxerit agēs aliquid indies ardenti⁹ q̄ illi⁹ amore fi
as dignior de euētu nō tibi veniat in aīm solicitare istos
quib⁹ ignotior est veritas q̄ꝫ tibi deniqꝫ sic hēb̄ fut̄a nosse
durū hōi nec licere si expediat nec expedire si liceat.

De Rumore leto. Ca. ciij.

Letus rumor insonuit. R. Noli fame credere men
dax est. B. Multi letas nuntiāt res. R. Sepe tu
cius credit̄ vni q̄ꝫ multis. B. Qd̄ tot nūtijs affert̄ falsū
penit⁹ eē non p̄t. R. Mos fame vulgaris not⁹ est veris
falsa miscere paucis veris mlta mēdatia ꝯdiunt̄ oīa mēti
enti nihil credit̄. B. Rūoris auctor prim⁹ verax ē. R.
At nēo q̄ntū audierit aut viderit referre ꝯtēt⁹ est nihil est
actū vbi ꝑ se quisqꝫ aliquid auditis adiecerit aut visis q̄
cū multi fecerūt auctū breui mēdatiorū videas aceruū sic̄
ꝑ man⁹ vt aiūt traditū int̄ man⁹ ec̄ crescit malū qd̄qꝫ ait
eximi⁹ poeta mobilitate viget viresqꝫ acquirit eūdo. B.
Pacten⁹ letissima fama est. R. Quid si mulcet vt feriat
sepe letū rūorē mestaclades seq̄t̄ crebro hec fortūe stil⁹ vt ꝓ
fundi⁹ uulneret spē ꝓmittit cuspidemq̄ ~~vulnificat~~ leti cu
iuspiā rūoris illitā dulcedīe uigulo gaudētis infligit q̄

vulnifica

vir doctos intelligēs letis nuncijs nō q̄titur heretq̄ im-
mobilis secū voluēs vel ɔtrariū esse l' idip̄m qd̄ tā faustū
videat̄ in ɔtrariū verti posse · G · Leto rumore moueor
R · Expecta saltē dū cert⁹ sit tūc q̄z virilē aīm rumusculis
agi turpe est licz veris falsis vero turpissim̄ multos ga-
uisos esse puduit verū merorē auxit falsi gaudij mēoria.

De expectatione Filij ⁊ amici. Ca. c iiij.

Spero filij reditū. · R Speras gaudiū solicitū ⁊ p
pinquū metū G Spero amicū reuidere · R · Rē
p̄dulcē speras sz fallacē fragiliores hōim stat⁹ tremūt
forsitā q̄z expectas iā nūc obijt potes h̄ pbasse si vixisti pe-
dimentoꝝ mille sunt gn̄a vnū cōe oīb⁹ mors. · G Amici
aspectū exoptatū spero · R · Sūt hec ve ɔiūcta optare ⁊
sperare sz multis assidue canib⁹ disiūgunt̄ q̄z mltos fuisse
credim⁹ rome q̄z cupidis aīs marci marcelli h⁹ vltimi r̄di
tū expectātes ɔtra[illegible]ūt vie medio hostis illū crudelissim⁹
expectabat/c⁹ potentior fuit inmāitas q̄z victoris clemen
tia aduersariū ab exilio reuocantis/potuit igit̄ cesar p̄cib⁹
senat⁹ marcello veniā dare nō potuit marcelli cliēs gen⁹
mai⁹ pati nt[illegible] cesaris bn̄fitio vtet̄. · G · Spero amicū ⁊
expecto hoste quoliz carentē · R · Quis est h̄ hōim hoste
carēs vt aliq̄s p̄uatoꝝ exps An publicis īimicitijs q̄sq̄z
vacat si carioꝝ dico ⁊ p̄donū q̄ auaritia duce bellū hūano
gn̄i indixere/ finge aliqd̄ tā benignū sid⁹ vt h̄ pestis terrꝫ
exulet alias q̄s arcebit vehicl'oꝝ ⁊ eq̄ꝝ lapsus fluuiorū ac
torētū insult⁹/⁊ ruinas pōtiū ⁊ tectorū eq̄reasq̄z ⁊ aereas tē
pestates adde ferociū incursus aīaliū q̄b⁹ nō singl'os tm̄
hōies dicearbus curiosissim⁹ indagator rerū taliū sz q̄dā
hōim gn̄a docz occubuisse. ⁊ ad sūmā q̄t sūt ca⁹ hūanarū
rerū quorū null⁹ ē nūer⁹ tot sunt hostes hōim q̄ spē tuā n̄
dicā retardare possint sz extīguere vt nihil int'uēiat mors
q̄z dixi euntib⁹ ⁊ stātib⁹ vbiq̄z ɔtigua est nisi itinerantib⁹
eo fortasse vicinior quo iter ⁊ vectatio ⁊ locorū ɔmutatō
pl'ib⁹ casuū gn̄ib⁹ videt̄ exposita G Spero amicū p̄spo
exacto negotio reuersurū R Quā gl'ose q̄z p̄spe res gesse
rat drusus // diui augusti p̄uign⁹ vt oīb⁹ ec̄ hostib⁹ do-

nero

mitis car⁹ eēt ita vt eū paulo min⁹ adorarēt quorū mirifi
tos affect⁹ illi⁹ g̃ mēoriam vsq; ad hec tpa si vnq̃z germa
norū inter ꝓceres fuisti te sentire potuisse arbitror/certe il
la gesserat q̄b⁹ ve gl'aret ꝙ rōanis in saxis p̄mis aliquot
sillab casu aliquo disiectis nūc etiā sculptū viget his vere
simil ad diuortia reni ꝑuasi hostiles depopulat⁹ agros dū
tibi roma dec⁹ eternaq; sudo trophea hister ꝑcatis leuior
ibit aquis/talē hunc iuuenē q̄liter expectabat mūdi dn̄s
august⁹ q̄ eū sibi filiū fecerat amādo. q̄liter mr̄ linia augu
sta cui nata illum carum fecerat cariorē vt⁹ carissimū ꝛor
fr̄is ignauia/q̄liter deniq; fr̄ ipe q̄liscunq; erga alios tāti
certē fris amātissim⁹ ad postremū q̄liter roma ipa atz vni
uersa res ~~puta~~ q̄ de nullo tunc hōim sic pēdebat quid er
go quis tā multiplicis spei finis expectatū drusum inex
pectata mors abstulit morbo ꝙ constat raptus ꝛ ꝙ mag
ni sunt auctores exfractat cruris equo sup labēte suscepta | fractura
qui nimis victorq; reuersur⁹ sperabat in pr̄iam exanis ē
reuectus Quid filium h⁹ loq̄r germanicum nulli⁹ credo
vnq̄m hōis expectatio maior fuit non hunc pr̄ nō augu
stus ambo iam defuncti Sed roma omnis expectabat
tāto desiderio q̄i toci⁹ vrbis vn⁹ anim⁹ isq; ꝛ vidue ꝛ nō
nisi vnicū hn̄tis filium matris esset itaq; ad primum sue
egritudinis nuntiū attonita penit⁹ ac deiecta ciuitas vul
tusq; omniū atz habitus mutati ꝛ mestū tota vrbe silenti
um fuit vbi āt letior fama incertis licet auctorib⁹ supue
nit ꝯualuisse illū ꝛ viuere subit⁹ clamor atz letissimus vn
diq; sub ort⁹ ip̄m quoz tiberū excitauit ꝯcursusq; in capi
tolium ingens factus ꝛ pene cōpulse tēplorum fores ad
ꝑsoluenda vota agendasq; dijs gratias victa nocte lumi
nibus fractoq; vocib⁹ silentio gratulabunde cauentium
salua roma salua patria/saluus est germanicus q̄s vero
tandem rei exitus Is nēpe q̄ in hūanis reb⁹ est ꝯberri
mus nuntius venit tertior obijsse germanicū huic publi
cus dolor ac gemitus non edictis aut diebus festiuis aut
vllis oīno consolationib⁹ coherceri q̄uit/nota est histo
ria libro cesarū q̄rto. ·B· Spero iuuenē filiū r̄uersurū

R. An hij parum iuuenes de quibꝫ dixi accipe in morē marcellinus eiusdē diui augusti nepos ex sorore q̄ntum putas exspectaret ab auūculo q̄ eū sic dilexit vt vigilanū illō carmē nobilissimū quo sūmꝰ vates adolescentis illiꝰ pene pueri memoriā hōestauit sine lacrimis audire non possꝫ ⁊ auctori silentiū impauit quō mr̄ octauia/q̄ illum sic amauit vt vsqꝫ ad vltimū vite sue finē q̄i tē extīctū cōti nuo deploraret oēmqꝫ consolatorē nō tm̄ cōtempneret sꝫ odisset Quid, h̄ āt ⁊ quid putas nisi ꝙ ceteri nō redijt sed relatꝰ est ⁊ drusum q̄dem nō q̄lem accepat germāia rome anthiochia germanicū marcellinū baiona restituit vr̄aꝝ exspectationū sors cōis tu tibi nūc aliā fingis ⁊ forsan ve niet quē expectes q̄ cū venerit fortassis vt abeat ⁊ sperare incipies ⁊ optare. G. Amici absentis aduentū spero. R. Quis miret exspectare viuos cum mortui exspectātur vt ꝑhibent ꝙ nisi inter fatuos veri faciē non hꝫ arthurū britones exspectare fama est Neronē principē mūdi sub fine redituꝝ q̄dam somniāt vita vr̄a ab initio vsqꝫ ad ex tremū nō mō vanis exspectationibꝫ plena sꝫ ip̄a exspecta tio vana est id sic esse si nō vides aut modicū vixisti aut nimiū qd̄ h̄ agit neglexisti. G. Exspecto villicū rure vē turū. R. Aut domꝰ arserit aut messis euanuerit aut pra tū exaruerit ā bos obierit ā vites grādo ꝑcusserit arbores turbo ꝯuulserit arua torrētibꝫ inundarēt aut apes auola uerāt locuste satꝫ insultauerīt colūbos corui ⁊ mures pul los vulpecula agnos lupos inuaserit hi fere rustici sunt rūores. G. Uxorꝫ aduentū spero. R. Si h̄ spas q̄d iā me tuas ignoro sic est tn̄ sūt ⁊ q̄ exspectēt ꝯiugē ⁊ q̄ febrē

De Expectatione meliorū tp̄m. Ca. cv.

Spero tp̄a meliora. R. Dm̄ia fere tp̄a eq̄ bōa sūt qm̄ creator tp̄m eq̄ bonꝰ est sp̄ Sꝫ vos tp̄ibꝫ male sp̄ vtimī inqꝫ h̄ vt in alijs culpas vr̄as rebꝫ asscri bitis factū hōies boni sint ⁊ tp̄a bona erūt. G. Tempa hec stare neq̄unt letiora succedēt. R. Nullū tp̄s stat cun cta p̄tereūt cūqꝫ transierint nō redeūt virtute ⁊ industria bonarūqꝫ artiū studijs frenari pn̄t/nō quin fugiāt sed ne

fac dt

peant nihil ãt dulti⁹ est bñ impensi tpis memoria sz vos nulla re vti scientes vt oportet vbi oẽm vitã vel in somnum ac desidiã vel insolicitudinẽ atz vsus pessimos effudistis tps innoxiũ accusatis nunq̃d mentior infantiã ac puritiã in vanos ludos/adolescentiã z iuuentã in libidinem atz auaritiã/senectã ac senũ in q̃relas aclamẽta cõsumitis q̃ nã hec tpm cl'pa est fluunt illa fateor hec natura est vos illa dũ dank occupare negligitis non est natura ista est culpa vos naturã culpatis culpã excusatis res non noua. ¶ Spero letiora tpa. ℞ Leticia seu tristicia tpm vt dixi non in tpib⁹ sed in vobis est/eo autem quo intelligis mõ non letiora tibi spectanda esse sed tristiora ppendes/si ad etatẽ ipe tuã respicis q̃ indies tristior z a poeta describit/z plerisq̃ in senib⁹ inuenit z sane si oculos in terga reflexeris z numerare atz estimare annos tuos cepis simul incipies despare qõ speras/non est cur mutari cursum rez speres non meliora instant tpa verior potius ne peiora neq̃ cãm scio nisi q̃ peiores erunt hõies q̃ z magni diuinarũt viri z apertis indicijs res declarat nisi vos mortales bone sp spei magnũ aliq̃d de vestra nobili ac modesta virtute ꝯcipitis a q̃ ego quidẽ opinione lõge absum nihil em̃ bone penit⁹ menẽ psagit/sic in viciũ ac ruinã pna sunt oẽia ¶ Mala sunt tpa meliora venient ℞ Oẽm etatẽ de moribꝫ suis q̃stam inq̃t seneca addo ego oẽm habuisse qõ q̃reret habitãtq̃ oẽz cunctis seculis qõ q̃ratur. ¶ Spera letiora tpa. ℞ Una est adhuc via q̃ letiora sut tpa hẽas non expectes/fac ipe tibi aim̃ letiorem qõ sine virtute siue inq̃t vbi b̃ feceris leta erunt oẽia triste nihil. ¶ Meliora tpa expecto. ℞ At veniãt qõ est dubiũ certe illis veniẽtib⁹ tu recedis Quãto est tutius rite vti pñtib⁹ q̃z anxie expectare q̃ vel forte non veniant vel minime sis visurus.

De sperato Principis aduentu Ca. c xvi.

¶ Principis aduentũ spero. ℞ Ut multa timenk q̃ optanda sunt sic mlta sperank q̃ timẽda sunt vtrãq̃z im gtẽ penuria iudicij multa est. ¶ Spero

principis aduentum. R. Quanto sperares honestius libtatē nā pfecto q̄ sperat dñm seruitutē sperat. G. Spero p̄ncipē venturū. R. Et illius ⁊ cōe oīm malū speras fuit eñi qñq; vt princeps impium ⁊ principē ppl'i poterant spare nūc impiū p̄ncipi labor est princeps ppl'i. p̄nicies. G. Principē venturū ego ⁊ respublica spamus. R. Tu v̄o q̄d priuati speres videris q̄ ipse facile falli potes spes hec reipublice stulta Quis eñi nisi amēs speret aut cupiat qd̄ pestiferū tociēs sit expt'. G. Spo p̄ncipem venturū. R. Et secū sil' mot' rerū varios mutationes vrbiū noxias nouitates famē pestē bella discordias hec vl' vniuersa vel singula modernis cū p̄ncipib; venire sunt soluta si hec placēt de prīcipe sperat nil horū formidabile sit ip̄m certe inane tā impij nomen est plenū fame ac rūoris bōis aūt oīb; effectū ⁊ soli' vmbre vetustat; inixū G. Spero venturū p̄ncipē. R. Ego vero te monitū vt quotiēs aduētantē audieris credas te tonitruū aliqd̄ p̄ābulū fulmīs audire nec spare incipias sed timere si in alterū labi optet timere eñi aduersa ⁊ si cōtrariū sit virtuti p̄sentaneū est nature spare aūt mala ⁊ nature est oppositum ⁊ virtuti. G. Spero mox principē affutur. R. Cū p̄ñtem videris scito te infaustū reipublice sid' aspicere vel memoriā ip̄e tuā vl' p̄ntes interroga/auosq; ⁊ proauos ita eē reperies vt dico idq; tu filijs ⁊ nepotib; tuis annuntia ne ip̄i q̄z aduentū p̄ncipis stulti sperēt/dic em̄ q̄so qñ vnq̄ vl' minute leōis aduentū fere vl' affuturam aquilā auicule spauerūt liceat ver loq̄ stultissimū ⁊ mali sui sp̄ auidissimū animal sp̄ est homo in ceteris capiēdis esca opus est homo solus sibilis capit'.

De Fame spe post obitū. Ca. cxvij.

Meritis p' obitū famā spero. R. Multi famā se mereri sperant/cū infamiā mereant'/⁊ ceu viatores erronei dū accedere extimāt retrocedūt. G. Fāosus fui in vita famosiorq; post mortē ero. R. Est hoc fateor in nōnullis ver vñ ⁊ anne' seneca in epl'a q̄dam habitur segr̄am apd̄ posteros vaticinat' Et staci' pāpini' p̄ñte

famā benignū iter suo opi ad futos strauisse ait. Et oui-
dius naso sibi nomē indebile futuꝝ seqꝫ ore ppl'i legend
pqꝫ oīa secula fama victurū p̄sagit neqꝫ hercle ull' hoꝝ
fallit' sꝫ q̄ꝫ multos putas id sperātes suā fefellisse spē mul
ti h̄ idē de seip̄is crediderūt forsitā ⁊ scripserūt nec qd̄ sibi
ꝓmiserāt impleuerūt. G. Si famosus sum dū viuo cur
nō famosior sum p' mortē. R. Or h̄ cottidianū ⁊ vulga
re est vt multi in vita famosi ⁊ clari p' obitū sint incogni
ti ⁊ obscuri. Miraris cā rei h' in ꝓmptu est affabilitas q̄-
dam s̄mo cōpt' ac lepid' blandū supciliū clara frons be
nigna salutatio/ bn̄fitia in vicinos ꝓtectio in cliētes hos
pitalitas in externos/ in cūctos vrbanitas hec ⁊ his sil'ia
viuentib' famā q̄runt ea vero mox vt hinc abierint non
durat nisi forsitā q̄ꝫ diu q̄ illos nouerāt supsunt qd̄ ip̄m
q̄ꝫ breue sit ꝯspicis/ quō āt/ dū iret non in solido radicata
nauāle est/ vt fundata debl'iter leuiterqꝫ aucta breuiter di
labant'/ vt sit fama durabilis aut vite scītas an gestoꝝ cla
ritas an insignis scriptoꝝ p̄stabit elegantia raꝝ dec' lo-
q̄ces isti ⁊ vrbani q̄ togati ⁊ gēmati ppl'oꝝ digitis osten
dunt' nō nisi q̄ntū loq̄ potuerūt aut paulo ampli' ꝯgnos-
cent' duꝝ hos apparat' tā celeriter ⁊ has pōpas ⁊ hāc sci
entie nubē hec verborū tōitrua intenuē fimū euanescere
durū fateor. Sꝫ sic ē nā ⁊ ip̄i de se testimoniū p̄buerunt
ambitōi aut lucro aut sono dediti nec q̄ p̄beāt meruerūt
G. Famā inueniā p' mortē. R. Fama nihil vnq̄ꝫ mor-
tuis ꝓfuit viuis sepe ⁊ nocuit. Quid n. ꝑniciē ac mortē ci
cerōi ac demosteni nisi insignis fā lr̄arū ꝯstituit idē de so
crate et zeōne ⁊ mille alijs dici p̄t noti oēs. q̄d v̄o nisi fa-
ma scie ⁊ īgenij cāz d̄dit filio gn̄osi regꝫ ādrogeo vt ab ate
niēsib' mactare t'/ q̄d oethe colchorū regi argoñtas attu
lit delectos vt aiūt viros v̄e ar̄ p̄dones nisi fama dītiarū
nā q̄d s̄casse aliō c̄dim' famosū illō aureū vell' arietꝫ nisi
opes mltas lateqꝫ vulgatas q̄b' diuites bestiales opūqꝫ
in opes verarū velut arietes velleribꝫ nesciūt. G. Famo-
sus ero. R. At sit ita q̄d hic magnū ꝯcipitꝫ igit'/ eēt forte
aliq̄d fama nisi noticia cōes eēt vt plerūꝫ accidit ī viuis
nūc q̄d laudari ꝓderit ab his q̄ te si videāt nō agnoscāt.

duraret

fumū

ꝯscunt

signifcasse

dic enim q̃so si humeꝝ videas ⁊ achillem virgilium ⁊ au
gustum nũq̃d nõ ignoti abibũt cũ tã nota ⁊ tã clara sint
nõia Crede mihi spes vr̃e magna ex ꝑtẽ ducit vane sunt
q̃ nec sp̃ata ꝓueniũt nec tũ ꝓueniãt afferũt qd̃ ꝓmittunt
fere enim plus in spe sunt humana omnia q̃ꝫ in re mittite
ergo spes inanes ⁊ vana desideria ꝯtẽptisq̃ꝫ terrestribus
iam tandem ⁊ optare discite ⁊ sperare celestia.

De gloria ⁊ edificijs sperata. Ca.cxviij

Ex edificijs gl̃am spero R Nesciebã calce ⁊ arena
⁊ lignis ⁊ lapidibꝫ gl̃am q̃ri credebãq̃ꝫ q̃ rebꝫ gestis
⁊ v̄tutibꝫ q̃reret. G Edificãdo mihi gloriã paro.
R Sꝫ fragilẽ ac caducã oĩa q̃ manu hõim facta sunt vl̃
manu hõim euertunt̃ vel stãdo ⁊ durando deficiũt habet
eñi man⁹ longe p̃ualidas longa dies ex cũctis vr̃is opibꝫ
nullũ seni resistit. Ruẽtibꝫ g̃ sup quibꝫ hec tua gloria fun
data est ip̃am quoꝫ ruere nc̃ce est si forte nõ credis respice
ad antiq̃ q̃ ignota tibi quidẽ eẽ nõ p̃nt vbi est nũc troia
nũ illud yliõ supbũ vbi birsa carthaginis vbi turris ⁊ me
nia babilonis beluaꝝ nũc habitatio ⁊ ꝓpentũ de babilo
ne loquor ãtiq̃ altera nẽpe ꝓpinquior atꝫ recẽtior adhuc
cito itidẽ casura si eẽtis viri vbi sunt deniq̃ꝫ septẽ illa opa
grecis scriptoribꝫ celebrata atꝫ vt ad ꝓpinquiora vẽiam⁹
vbi est illa q̃so neronis dom⁹ aurea q̃ q̃ntũ fatigauerit ar
chitectos cogita lectores eẽ nũc fatigat q̃ q̃dẽ domus vna
cũ alijs edificãdi furoribꝫ quibꝫ oẽs excessit ad iopiã illũ
ꝯpulit ⁊ rapĩas vbi sunt turme diocletiane ⁊ balneũ ãto
nianũ ⁊ cibrũ marij ⁊ septiconiũ seueri ⁊ eiusd̃ t̃me seue
riane d̃mũ vt sũmã reꝝ attigã vbi est augusti foꝝ ⁊ edes
martis vltoꝝ vbi edes tonãtis iouis in capitolio ⁊ appol
linis templũ in palatio vbi eiusdẽ porticus ac biblioteca
greca parit̃ ⁊ latĩa vbi portic⁹ altera ⁊ basilica gaij lucijq̃ꝫ
nepotũ sub nõie dedicata / ⁊ extructa ⁊ portic⁹ tertia linie
ꝯiugis ⁊ sororis octauie / theatrũq̃ꝫ marcelli vbi tot opa
ꝑ illustres viros iussu eiusd̃ p̃ncipis ⁊ hortatu multis ver
bis ĩ locꝫ tanto labore tantꝫ ĩpensis marcij philippi edis
herclis ⁊ musaꝝ lucij cornificij edis dyane asinij polliõis

ate⁊ libertatis munacij plãtu edis saln̄i/theatr⁊ balli/cor
nelij amphitatr⁊ statilij thauri in nũerabilia p̃ter hec opa
marci agrippe neue eã p singulos vbi sunt tot luxuriosa
p̃ncipũ palatia. q̃re i libr⁹ iuenies nõia q̃re vrbẽ totã aut
nihil iuenies aut p exigua tãtorũ opm vestigia/tu de tuis
quid spes vider⁹ certe august⁹ oim supm⁹/nisi aliõ q̃ edi
fitia relict̃sset tã pdẽ ois ei⁹ gl'a corruisset nec ⁊o solũ tem
pla deorũ q̃ p erat i ipos edificatas ruere sz pia ec̃ loca hac
ipa etate i eadẽ vrbe alia ceciderũt alia trẽuerũt ⁊ nũc vir
ponderibꝫ suis stãt p̃ter vnũ pãtheõ agrippe q̃ dij sereptũ
sci possidẽt ⁊ mar'a q̃ antiq̃ssimã illã domũ sui nõis/vtu/
te sustẽtat. crede mihi alijs q̃ lapideis fundamẽtꝫ egz gl'a
vt mãsura sit. ℌ. Ex edificijs gl'am spo. ℟. Quere illã
igit̃ vbi ẽ nihil n. vnq̃ iuenies vbi nõ ẽ va q̃dã gl'a nõ ẽ
in mẽibꝫ neq̃ i sacris. ℌ. Sũt fateor vulgo rerũ iudices qui
dicant tribꝫ mõis gl'am q̃ri gerẽdo magnũ aliq̃d q̃ dẽ te
scribãt auctores idõei l' scribẽdo aliq̃d q̃ mirent⁹ ⁊ legãt
postẽa l' isigne aliq̃ op⁹ extruendo/at sit ita/vltimũ tñ ℌ
omniũ ⁊ mimũ ⁊ caducum. ℌ. Relinquo opa edifiti/
tiorum quibus moriens ipse mecum glorior ⁊ a posteris
gloriam quero. ℟. Gloriatus est augustus ipse de
quo dixi q̃ vrbem marmoream relinq̃ret quã lateritiam acceptis
nocep̃asset q̃ tamen gloria nisi alijs rebus adiuta esset
quo nam fuerit puentura conspicimus puide cum me li
cribus curis morere stabilesq̃ spes amplectere. Ista ete/
nim quibus fidis ⁊ nullius precij sunt ⁊ te illico ꝯsequẽ/
tur inq̃ ipsam vnde sumpta sunt/terram reuertent. ℌ.
Edificaui domos vnde laudem spero. ℟. Laudabũt
forsitan qui illas inhabitabunt breuis laus ⁊ angusta q̃
post venient vel illas inuenient vel a paganis vt vulgo
dicitur factas dicent tuũ nomen ignotum erit.

De Sperata gloria ex conuictu. Ca. cxix.

Spero gloriã ex cõuictu. ℟. Refert multũ quibꝫ cõ
uiuas sunt quidã vtinã nõ plurimi quorũ ꝯuersa/
tio sit infamis. ℌ. Scio nñ bonis artibꝫ aut bonorũ
contubernio gloriã non queri/ego boc vltimo subnixus

spero vel bonorum exemplo bonus fieri/vel si nihil aliō eorū vel familiariatem solam gloriā mihi fore. R. Est id quidem in adolescente precipue signū optimū qui nisi bonum animū haberet nequaq̄ iungi bonis optaret. Est enim amicitiarum ac familiaritatū fere omniū causa nexusq̄ similitudo q̄dam. Age ergo si quos imitaris equaueris bene erit/si minus mō qd̄ in te est nichil o miseris ipsa voluntas bona laudis ⁊ glorie premio non carebit prima em̄ ⁊ maxima pars virtutis est bonū velle qd̄ nisi precesserit non sequetur virtus. B. Familiaritate bonorū glorior. R. Laudo id quidem modo nec te lucri cuiuspiam nec alia spes inducat eoq̄ tm̄ tua pergat intentio vt similis illis fias Alioquin si ꝓpter gloriam solam sit veram gloriam non meret. B. Ex bonorū conuictu gloriam spero. R. Spes quidē magna nec improba qn̄ ⁊ in scientia ⁊ eloquentia ⁊ belli pacisq̄ artibꝫ obseruando ⁊ imitando multi olim illustres ex conuictu illustrium euasere Illud vide ne aut tibi ꝑ bonis ducibꝫ malos elegeris errore aliquo aut bonorū flebili raritate ⁊ virtutū hꝰetatis inopia ꝓrsus asseq̄ neq̄as qd̄ intēdis.

De multiplici Spe. La. cxxij.

Multa spero. R. Multa in spe multa est vanitas multisq̄ fallendi aditus fortune. B. Spo multa. R. Spem multiplicē multa destituūt q̄ modicum sperat iter casibꝫ artauit/⁊ qui nihil obstruxit. B. Ualitudinem bonam spero. R. Mortalitatis obliuionem. G. Spero lōgam vitam. R. Diuturnū carcerem vbi multa feras multa videas q̄ nolis. B. Membra viuatia. R. Uincula tenatia grata tamē vn̄ metuas absolui. B. Formā corpis elegantē. R. Uoluptatum stimulos. G. Amorū ꝓspos euentꝰ. R. Pudendi materiā dolendiq̄. B. Amice ꝯuentā noctem. R. Breue fedūq̄ nescio quid. B. Peccādi licentiam. R. Infelix gaudiū pn̄iam longeuā. B. Ultio nouis occasionem. R. Aditū seuitie. B. Agile corpꝰ ⁊ validū. R. Mancipiū ꝯtumax ac rebelle. G. Diuitias mltas. R. Grauē sartinam ex lappis ⁊ tribulis. B. E diuersis

equo ribꝫ vẽturas naues. R Late dispsam sortẽ inter
monstra maris ac stopulos agitatã fluctibꝫ tractã funibꝫ
pulsã vẽtis. B Lucrũ de coptis mercibꝫ. R Escã q̃
te ꝑpetua solicitudie capiat lucroqꝫ vnico ĩ multa credu
lũ dãna p̃cipitet/mercator nouꝰ ẽ facilis adcerdendꝰ exp
tus mlta circũspicit. G Hõestas filie nuptias filioue
R Nulla ferme res tã crebro fallit ⁊ tã grauiter G mag
nã potẽtiã. R Inuidiosã miseriã opulentã inopiam.
pauidã supbiã G Regnũ ⁊ ĩpiũ R p̃cipiciũ ⁊ ꝓcellas
⁊ substellãt diademate fustũ supciliũ cor anxiũ ĩfelicẽ vi
tã. G Hõres fori. R Puluerẽ ac strepitũ G Cõiugiũ
⁊ natos. R Litigiũ ⁊ curas B Mihi miliciã ⁊ vxorẽ
filio. R Tibi laborẽ ⁊ dilecto penã. B Vetule obitũ
vxoris ⁊ ꝯiugẽ iuniorẽ. R Attrito laq̃o dissolui vt no
uo ⁊ valido viciarꝫ. B Ingeniũ liguã lr̃asqꝫ R Incu
dẽ malleũ ⁊ massã q̃bꝫ tibi atꝫ aliꝭ sõnũ srãgas B Lau
dationẽ funeri R philomenã surdo B Aureã pirami
dẽ R Domũ pictã ceco B Glam pꝰ mortẽ R Leues
auras pꝰ naufragiũ B Nomẽ apd posteros R Testi
moniũ ab ignotis B Heredẽ inueni R Patrimonio
aĩcũ tuo ⁊ tibi in redeas. De pace anĩ spata Ca. c xxi

Animi pacẽ spo R Quid spare maiꝰ q̃ꝫ hr̃e pacẽ hãc
mox vt bona fide velle cepis iuẽies B Spo pacẽ aĩ
R. Pacẽ spare bellãtis ẽ q̃s aĩo tuo bellũ ĩfert nisi vnꝰ tu
q̃ ip̃e tibi abstulerꝫ ĩpudent ab alio postulas aut spes G
spo aĩ pacẽ R. vñ p̃cor. aut qñ spes qd ip̃e tibi nc̃ potes
dare sic vt illã tibi nẽo aliꝰ q̃ꝫ tu possis eripe põe arma cu
pidinũ atꝫ irarũ plenã aĩo q̃sierꝫ pacẽ G. Spo pacẽ ⁊ q̃e
tẽ aĩ R. q̃d g̃ qd agis adũsũ paci ẽ/ꝯtraqꝫ tuã spẽ tãtope
niteris vix tm̃ dberẽt niti hõies vt salui eẽnt q̃ntũ nitũt
vt peant/plibꝫ pene bellũ iuge aĩ laborqꝫ emit q̃ꝫ emẽda
pax eẽt ac r̃q̃es sic pug̃nt spes mortaliũ ac vota cũ studiꝭ
vt nõ vniꝰ hõis vnũ pectꝰ sꝫ multorũ eorũqꝫ de oĩbꝫ dissi
dẽtiũ vidat. G. q̃etẽ spo R. mirũ vñ vob hec libido spãdi
sp O mortale gẽꝰ si q̃dẽ qd spatꝫ adepti estꝫ rursꝰ alio ita
ne crastinꝰ dies hodierna clarior ⁊ meliora sp futa p̃ntibꝫ

rursus spem in longinqua
fraus mittit et inde

Sunt nempe quibꝫ nil sit gratius q̃ꝫ sperare/qui spem ip̃am spatarꝝ rerꝝ nullis euentibꝫ ꝑmutatã velint q̃bꝫ ego quid aliđ optauerim nisi vt ꝓcrastinãtes om̃ia bonisq̃ se suis intẽrspoliãtes inter irritas spẽ senescãt q̃ nihil sic intelligant inaniter se spasse ⁊ in tergũ versi videant frustra se alibi q̃siuisse qđ secũ erat. G. Spo pacẽ r̃q̃emq̃ animi. R. Magna ꝑs rerꝝ humanarꝝ vmbra est magna ꝑs mortaliũ vento pascit̃ ⁊ in somnis gaudet. O q̃ꝫ multi cũ hac spe ad eternos labores ac bella descendunt

De Spe Uite eterne. La. cxxij

Spero eternã vitam. R. Nulla maior nulla pulchrior nulla securior spes mõ nõ ceca p̃ceps ve sit Sũt em̃ q̃ sp̃ male agendo bonũ sperent quo nihil est stultius. G. Eternã vitã spo. R. [redacted] G. Uitã eternã spero. R. Rẽ bonã siue optimã spas illud vide vt qđ bonum agis agas bñ. Sũt ⁊ qui bona male agant nec minus infallibilis extimator q̃liter q̃ꝫ quid fiat aspicit nec minus aduerbia q̃ꝫ verba liberat ac nõia. G. Spero vitam eternã. R. Nõ celestes tantũ sed terrestres dñi de se spari amãt/sꝫ a quibꝫ ꝓfecto/ab his quibꝫ se caros ac dilectos sciũt aut q̃ si qñ forsitã odiosi fuerint ac rebelles redire in gr̃am optãtes ad misericordiã ꝯfugerunt. G. Uitã eternã spo: R. Uitã tpalem corrige hac ad illam ꝑgit̃. G. Uitã eternã spo. R. Una omniũ spes est. q̃ si rite illam ꝯcipis ⁊ selicẽ te faciet ⁊ iam facit. G. Eternam vitã spero. R. Primũ est vt misericordiã de hinc vitam speres vtramq̃ sobrie ac modeste. G. Spero eternam vitam. R. O felix nisi te spes ista fefellerit.

¶ Finit liber primus dñi Francisci petrarche. de Remedijs vtriusq̃ fortune laureati poete.

I

Prologus Secundi libri

Ex omnibus que vel mihi lecta placuerunt vel audita nil pene vel insedit alter vel tenacius inhesit/vel crebrius ad memoriam redit quã illõ heracliti omnia scõm litẽ fieri. Sic est enim et sic esse ppe modũ vniuersa testantur rapido stelle obuiãt firma mẽto. cõtraria invicem elemẽta cõfligunt terre tremũt/maria fluctuãt aer quattit/crepant flãme/bellũ immortale gerunt/venti tpa tpibꝫ ꝓcertant secũ singula nobiscũ omnia Ver humidũ estas arida mollis autũpnꝰ/hiems hispida et q̃ vicissitudo ōr pugna est. Hec igit ipsa quibꝫ insistimus/quibꝫ circumfouemur et viuimꝰ/q̃ tot illecebris blandiũ q̃ si irasci cepint q̃sint horrenda indicant terre motus. et ꝓcitatissimi turbines/indicãt naufragia atꝫ incendia/seu celo seu terris seuientia quis insultꝰ grandinis q̃ nam illa vis imbriũ q̃ fremitus tonitrui itur q̃ fulminis impetꝰ q̃ rabies ꝓcellaꝝ/qui feruor q̃ mugitꝰ pelagi/qui torrentiũ fragor qui fluminũ incursus q̃ nubiũ cursus et recursus et ꝓcursus. Adare ipm ꝑter aptã ac rapidã vim vẽtoꝝ atꝫ abditos fluctuũ tũores incertis vicibꝫ alternãtes certos statutosqꝫ fluxꝰ ac refluxus hꝫtũ multis in locis/tũ ꝓspectius in occasu q̃ res(dũ manifesti motꝰ latẽs cã q̃ri nõ minorem phoꝝ in scolis q̃ fluctuũ ipso in pelago litẽ mouit Quid q̃ nullũ aial bellis vacat pisces fere volucres ſpẽtes hõies vna ſpẽs aliã exagitat nulli oim q̃es data leo lupũ/lupꝰ canẽ/canis leporẽ insequit. Est et canũ stirps audentior nõ lupis mõ resistere ſz leones pardos aprosꝫ vrsos insectari solita atꝫ aggredi. Quorundã vero tã generosa ferocitas et tã nobilis ferꝫ elatio vt vrsos aprosqꝫ fastidiant indeqꝫ solos elephantes aut leones dignent ir ruere q̃lẽ vnũ alexandro regi missum ꝓtẽptuqꝫ tali male cognito ꝓtemptũ occidicꝫ iussũ legimꝰ missũqꝫ inde alterum pbatumqꝫ q̃ decuit dilectũqꝫ regi vnice atqꝫ in deliciꝫs habitũ. Nã ipsius canis erga hõiem cui ferꝫ r]

amicissimus q̃nta sit caritas nisi q̃ ꝯciliat spes cibi) pre
ter morsus ac latratus implacabiles nõ tm̃ a theonis fa-
bula sed distertus vere ꝓbat euripides Vulpina fallatia
vna q̃dem ex multis audita est piscatores cũ ad vrbes pi
sces deferrent (qd̃ estate libenter noctu faciũt) aliqñ vul-
peculã ceu exanimẽ calle medio transuersam habuisse q̃
areptã decoriaturi ex ꝯmodo cũ supra sarcinã ꝓiecissent
illa vbi se piscib⁹ affatim implesset subito ꝓsilijsse miran
tib⁹ illis atq; indignantib⁹ effugisse. Jam q̃ oro alij vul
pium doli qui lupoꝝ vlulatus qd̃ murmur ad caulas q̃
coruorũ miluorũq; circa colũbaꝝ domos ac pullorũ ni
dos vigilantia qd̃ inter se at ꝑhibẽt naturale atq; eternũ
odium alter alterius inuadit nidũ effractisq; ouis spem
ꝑlis interemit nam cuculo nõ vn⁹ q̃dem alterq; est hostꝫ
oẽs fere auicule illi insultãt ꝓfugo sꝑ ⁊ q̃rulo. Que nam
ꝑterea ⁊ q̃les mustelaꝝ contra aspides insidie qd̃ circa di
uitum thalamos acumẽ fuꝝ. Que nã ex diuerso cuiusq;
ꝓ se suo in genere excubie q̃ntaq; q̃q; vigil repugnãtia
est quis venatoꝝ q̃sue aucupiũ artes ⁊ laq̃os q̃s piscato
rum hamos ac retia horũq; omniũ labores vigiliasq; ex
plicet Aut hec ꝯtra feraꝝ auiũ pisciũ ingeniaq; cũcta q̃d
sunt aliud q̃ litium instrumẽta. Age quid nã asillorum
aculei vesparumq; hisq; cum pestib⁹ q̃ boum ꝑlia qui su
dores nec maior canum equorũq; aut reliquoꝝ q̃drupe
dum pax quiesue. Que muscarũ estiua tedia q̃ niuiũ q̃s
muscas albas ludo dicũt hiberne molestie q̃ soritũ ꝑhen
nis inquietudo q̃ publicũ ꝑuoꝝ obsidio atq; in exercitiũ
in amenũ q̃ culiculis diuturna q̃ anguiũ ranarũq; cum
ciconijs que pigmeoꝝ bella cũ gruib⁹ q̃s inter arisimas-
peos ⁊ griphes pugnas excitat auri sitis vt quorũ maior
imꝓbitas haut facile iudicem nisi q̃ illi rapinam hi cu-
stodiam moliuntur. Illos auaritia stimulat hos natura
Idem ⁊ custodie studiũ ⁊ prede distantissimo mundi
tractu apud nidos inuenio. Illic quoꝫ suũ aurum contra parẽ
gentis auaritiam formicis q̃busdam incredibili mole ⁊
mira feritate tuentib⁹ Basiliscus angues reliquos sibilo

territat/aduentu fugat/visu pemit/elephantem draco spi
nis implicat seu posus (Est em̄ incertū) Unde nō nullis
animantib⁹ inter se naturale odiū seu estate algidū sitiēs
cruorem q̄ ⁊ q̄dē tradidere ⁊ pugne exitus facit qd̄ credi
possit (si verū est) alterū exanguē exsiccatūq; e mori alteꝝ
vero fusi hostꝫ hausto sanguine ceu bello victorē victūq;
delicijs ⁊ nimio potu ruptū cōmortuūq; ꝓcūbere. Mul
ta p̄tererea gen⁹ hoc atz in primis acerrim⁹ vtpote dolor
irundinis ⁊ nisi ⁊ auditi murū fastidia offendunt Miꝝ
dictu tm̄ animal ⁊ tantarū viriū tam pusilli hostis horre
re conspectū sed sic sine lite atz offensione nil genuit na⁹
tura parens leo ipse generosum ac securū animal pro de⁹
fensione fetuū ferrū spernēs neu forte visum terreat nec
aspiciens q̄dem rotarū strepitū vacuos currus agentiū
⁊ gallinaceorū cristas q̄s nō stupeat si vera fama est ma⁹
gisq; etiam cātus/sup omnia vero flāmas metuere crepi
tantes tradit. Ea ergo huic generi lis ꝓpria est illā p̄tere
cōem feris omnib⁹ venationē. Est ⁊ sua lis tigrib⁹ rapte
prolis ⁊ ꝓfugi hostis ludificātis instantē atz ingenio re⁹
tardantis/lupo vna sp cum fame perpetua rusticisq; atq;
pastorib⁹ lis manet/venenosa loquor ⁊ ferotia q̄ nam ꝟo
mansuetis gregib⁹ est quies q̄ntis insidijs q̄ntisq; odijs
dentati ꝯfligunt suos q̄ntis armentorū duces q̄ nā inter
illos certamina que nam fuge/que victoris insolentia.
Quis victi dolor q̄ murarū recordatio qui redit⁹ ad vin
dictam quis nō legendo perpendit vt poetarū ingenia ⁊
bellaces exercent thauri ⁊ inter se aduersis luctantes cor
nibus edi/q̄d de alijs lis omnib⁹ vna est/nilq; nō scd̄m
litē fit qñ nouū ad p̄sepe hospes eq⁹ qñ pull⁹ aduena q̄e⁹
tum cibū inter pares sumpsit/q̄s non illd̄ aduertit gallis
fetantib⁹ ꝑ imbecilli familia quantus ardor impaciētia
quanta sit/quāq̄ est id quidem cōmune omniū/nullum
tā mite aīal qd̄ nō amor sobolis ac met⁹ exaspet ꝯtraq;
suos mores in bella p̄cipitet Galli sese calcarib⁹ impetūt
⁊ nata ⁊ cruore rutilas cristas ī te vulnera detinēt totꝫ cor
pib⁹ obnixi tm̄ īuidie tātūq; supbie puo regt in pectore/

tanta vincendi cupiditas tant⁹ cedēdi pudor est Anatū
atz anserū ꝑtinatiā quis nō vidit vt pectoribꝫ se purgent
clangoribꝫ increpitēt alis diuerberant rostris herent Et
quidē in ferocibꝫ min⁹ miri vsitatū em̄ ⁊ cōe est vt aīalia
maiora minoꝝ ꝑnicies ac sepulchrū sīt/fera ferā auis auē
piscis piscē vermis ꝟmē rodit q̄n ⁊ littoree volucres/aq̄
ticeqꝫ q̄drupedes eq̄stagna lac⁹ ⁊ flumina rimant̄ exhauri
unt ⁊ infestāt vt mihi oīm inq̄etissima ꝑs reꝝ aq̄ videat̄
⁊ suis motibꝫ ⁊ incolaꝝ ꝑpetuis acta tumultibꝫ q̄ppeqꝫ
nouoꝝ aīantiū ac mōstro ferocissima esse nō ambigitur
vsqꝫ adeo vt vulgi opinionē (ne docti q̄dem) r̄spuāt oēs
ꝓpe q̄s terra vl' aer aīantiū formas hꝫ esse in aliq̄s cū innu
merabiles ibi sint q̄s aer ac terra non hn̄t. Et in his qui
dem ferme oībꝫ p̄da vel odiū litē parit. Quidq̄ his cessā
tibꝫ non lis cessat. Age eñi in amore q̄ntus zelus q̄nta in
ꝯiugio dissonantia q̄t q̄rele q̄nte suspitōes amantiū que
suspiria q̄ dolores in q̄nta non dicā dn̄oꝝ ac ꝟuoꝝ q̄ nō
ideo min⁹ infesti (qꝛ domestici hostes sunt cū quibꝫ nul
la vnq̄ꝫ pax speranda/nisi quā vel mors fecerit vel paup
tas Nō dicā fratꝝ quorū gr̄am rarā ip̄a veritas nasonis
ore testata est Non filiorū in ꝑntes (qd̄ eiusdē poete car
mē canit) sed ꝑntum quoꝫ (quoꝝ opinatissim⁹ est amor)
q̄nta indignatō in filios/quos dū bonos cupiunt malos
lugent atz ita quodāmō dū valde diligūt oderūt/⁊ frater
num quidē paternūqꝫ vinculi nomen artissimi sepe sine
amore interdūqꝫ cū odio videm⁹ Veniā ad amaticie secū
dum nomē (qd̄ ab amādo dictū absqꝫ amore nec esse cer
te aut intelligi potest) q̄nta vero in amicis q̄uis finiū
ꝯcordia vie tn̄ actuū ve discordia q̄nta opinionū atz con
siliorum ꝯflictatio est (vt vix ciceroniona diffinitio stare
queat) sic enim licet inter amicos beniuolentia ⁊ caritas
deest tamen illa omnium diuinarum humanarumqꝫ re
rum consentio ex q̄ precipua ille diffinitionem conficit.
Quid in odio speres igit̄. Est ⁊ in amore odium ⁊ in pa
ce bellum ⁊ in consensione dissensio/ostendam tibi sic
esse ex his ipsis que assidue in oculis sunt) feras aspice

quas ferro indomitas omnipotens amor domat. Intē
de animū leone tigres vrse q̄nto cū murmure veniunt/
ad id qd̄ cupidissime faciunt nō cupidos sed coactos pu
tes/ferarū alie dum coeunt magnis stridoribꝫ alie dapi
dis vnguidis in quiete sunt Jam si credimꝰ q̄ de natura
viperea magni scribūt viri q̄nta rex cōtrarietas q̄ntūq̄
litigiū maris caput sua q̄dam naturali sed effrenata dul
cedine mos vipre insertū/illa precipiti feruore libidinis
amputat Inde iam pregnās vidua cū p̄iendi tp̄s aduer
tit/fetu multiplici pregrauante/ꝛ velut multionē patris
vnoquoꝫ q̄ p̄mū erūpe festinante discerpit/ita duo ani
mantium p̄ma votā ples ꝛ coitus huic generi infausta/
penitusq̄ mortifera dep̄hendit dum marē coitus mr̄em
ptus interimit Apiū aluearia ꝯtemplare q̄ illa ꝯcursatō
q̄ strepitꝰ q̄ nā non mō bella cū p̄ximis sed ciuiles (vt ita
dixerim) discordie ac bella domestica. Colūbaꝝ nidos
intuere simplicissimū animal ꝛ vt memorāt felle carens
quantis q̄so cum p̄lijs q̄ntisq̄ (q̄so) clamoribꝫ vitā ducit
in disciplinatꝰ in castris ac barbarꝰ esse videare a deo nec
luce pacati aliq̄d nec nocte q̄dem videas. Mitto aūt in
sultus in alterutrū ip̄m in se vinculo mutue voluptatis
astrictū par eamq̄ ob cām veneri sacrū q̄ntis q̄rimonijs
adoptatū fert vt sepe colūbam circuit/sepe at rostroq̄ p
sequet suus amās Ad minutissima te r̄mittam q̄ non vt
minor sit ꝛ minꝰ spectabilis minusue laboriosa materia ē
Que nam ergo araneaꝝ insidie ꝛ q̄ vigil intentio q̄ cap
tandis infirmioribꝫ telaꝝ scena/retinū obtentꝰ fallacijs
ac rapinis quid pānis mee q̄d caries tignis nocturniq̄
vermiculi non sine tedio ꝛ obtuso quodā sustrepitu tra
quiū viscera fodiētes illaꝝ maxime q̄bus cedendis lune
ac mensiū obseruatio diligens sit neglecta Que latēs pe
stis vt fumosis tectis agrestiū sic auratis regū laq̄aribus
insultāt/templis q̄z sacratis ꝛ altaribꝫ sacrisq̄ opibꝫ phi
losophantiū nō parcit/q̄n labroꝝ postes ꝛ menbranas ꝛ
literas. Addam qd̄ nisi pice liq̄da leniq̄ incendio sit oc
cursum nōnunq̄ p̄iculi vel naufragij eciā cā est

ꝛ maria ingredi ꝛ carinas nauium penetrare ausa/sepe bellũ graue nescientibꝫ intulit. Preterea quid bruc⁹ oleribus q̃d segetibꝫ locusta q̃d messibꝫ seu anser aduena seu passer indigena/seu grus domicilij trãsiatrix/volucresq̃ alie importunũ gen⁹/Uñ illud georgicũ ꝟgilij qd̃ mirari soleo iam non miror/vt aues sonitu terreant̃ Rure em̃ nunc ytalico habitũ ꝑnũ hoc ex multis estiuis tedijs esse cepit. Sic mihi a mane ad vespam ꝛ insultus volucrũ ꝛ lapidum collisio ꝛ villici clamor durat. Ad hec q̃d eriti⁹ vindemie/quid erugo herbis/eruca frondibꝫ/talpa radicibꝫ/q̃d postremo areis horreisq̃ gurgulo atꝫ inopi metuens formi senecte/vt ait ille q̃s feruor ꝛ pigui amantis ineq̃etudo vt dũ bruine sue ꝯsulet nr̃am turbã etatẽ tardus essem ad credendũ alijs exptus scia q̃nto nõ solum tedio sꝫ ꝛ damno sit puluerulentũ illd̃ ac trepida sp̃ expeditione festiuũ agmẽ vt non tm̃ agros ꝛ sed archas ꝛ thalamos ꝛ promptuaria populent̃. Jam credere incipiam pisanis infinibꝫ castrũ (qd̃ haut lõge amari nauigantibꝫ oñdit) formicaꝝ statebris ac deluuio desertũ tale aliquid vincentinis q̃ꝫ memorãt in finibꝫ/Et ego vl̃ vtrobiq̃ vl̃ vbiq̃ fieri posse crediderim. Sic me nup̃ nõ agresti q̃dẽ sed vrbana paulomin⁹ pepulerũt domo vt ignis ꝛ calcis ad extremũ fuge reꝝ remedio op⁹ eẽt. Apuleioq̃ fidẽ habeam cõsumptũ ab his hõiem ꝛ si desit mel mirariq̃ me non negẽ. Quid est ꝙ q̃dam solicitudinis exemplũ ꝓposuerunt formicã alij de hoc lõgos texuere ſmones ꝑnimoniam atꝫ industriam p̃dicãtes bñ hercle si oĩs solicitudo laudabilis esset. Exemplũ ḡ fortasse p̃donibꝫ idoneum non his quibꝫ de suo viuere sine c⁹q̃ꝫ iniuria mẽs est ꝛ solicitum animal quis nesciat sꝫ impbũ sed iniustũ raptor viuẽs nulli⁹ industrie nisi in malũ nulli⁹ vsus at incõmodi tedijq̃ multiplicis. cur ergo hoc exemplũ dederũt cur hoc aĩal laudauerunt/dico iteꝝ miror p̃cipue cũ adesset apis industriũ ꝓuidentissimũq̃ aĩal nulli noxiũ multũ vtile sibiq̃ ꝛ alijs arte q̃dam naturaliter insita ꝛ suo illo nobili labore subueniẽs. Quid nũc ego dãnosam eloq̃r

vbertatem ⁊ excrescentium luxuriem folioꝝ contra quē
puigil excubat ⁊ p̄duris vnguibꝫ ⁊ sarculo armatꝰ agrico
la vltricis suctinctꝰ falce frondator. Quid lappas ac tribu
los atꝫ annuā tempestatē renascentiū stirpiū ac radicum
litiū ac laboꝝ materiā inmortalē q̄d imbriū ⁊ ventorum
bella furentiū ⁊ moles niuiū ⁊ vredinē pruinaꝝ ⁊ aspe-
ritatem ac violentiā glaciei ⁊ torrentiū repētinos impe-
tus ⁊ vaga vminū incrementa totas sepe regiōes ⁊ mag
nos ppl'os sꝫ in p̄mis rusticoꝝ septa quassantiū q̄rum in
tot malis vix terrestris ⁊ in terram semp accliuis agit vita
atꝫ vt delicatoꝝ ac diuitum de tedijs aliq̄d dicam. Quis
nocturna auriū bella non ptulit bubones strigesq̄ ⁊ ob-
latrantium aīal limine canū supuacuas excubias ⁊ cat-
tas in tegulis nundinātes ac tranquilla silentia horridis
accentibꝫ/ ⁊ clamore tartareo infestantes ⁊ mesti soricum
ottentꝰ/ ⁊ quicq̄t intenebras importunū strepit noctuam
inquietas noctes augusto facte solitam audisti q̄s vero
verebitq̄ mundi dn̄m inq̄etat accedunt. ⁊ nocturna ra-
narum coaxtio ⁊ matutini planctꝰ irundinū ac mine ad
ytali putas ac terreū nam diurnā aurium q̄etem ⁊ cicade
stridule ⁊ pcaces corui ⁊ rudentes impediūt aselli ⁊ bala
tus pecudū/ ⁊ mugitus boum/ ⁊ magno p̄tio pua oua vē
dentium gallinaꝝ ꝯtentꝰ incōditꝰ fine carens sup omnia
vero vel si ullus stridor vl' vulgaꝝ clamor ⁊ stultꝰ risus q̄
ineptores ineptior nulla est (vt catulus ait) ⁊ ebriorū cā
tus ac gaudia quibꝫ nihil est tristius ⁊ litigantiū q̄rele ⁊
auile conuitiū seu garritꝰ ⁊ puerorū nūc p̄lia nūc lamē
ta ⁊ nuptiarū l' ꝯuiuia turbida vl' coree ⁊ vxorū in arte lu
gentiū leti fletus ⁊ pntū veri natorū in mortibꝫ euilatus
Adde his fori turbas ac strepitū altricatōesq̄ incertanti
um ⁊ ementiū huic ꝯtēptꝰ huic vendentiū iuramēta Ad
de huic artificū laborē voce mistētiū mestꝰ cantꝰ hinc fidi
bꝫ lanas ac vellera ꝯglobata pulsantiū īiocundā musicā
⁊ telas pectinis ~~p peuāt~~ huic folliū fabriliū raucos flatꝰ
⁊ acutos sōitꝰ malleorū q̄bꝫ scissa eq̄s ptibꝫ hiberna nox
additur vt nulli vel quieti datū tempꝰ litibꝫ sit immune.

Ut vero insensibilium rerum genus attingam quid vel cum ferro magnes habet vl' cũ magnete adamas quorũ ⁊ si cã litis occultior lis apta est. Magnes siq̃dem ferrũ trahit adhibe adamantẽ trahere desinet remittetq; si traxerit vtrobiq; vis mirabilis seu ꝙ pigro ⁊ informi lapidi natura q̃i man⁹ atq; vncos dederit aduersus rigidũ ac p̃ualidũ metallũ/seu ꝙ illos sibi lapide altero astãte subripuerit/q̃ non prime lis finis sed noua lis est. Et si hoc vltimũ multi negent mihi em̃ expiendi hacten⁹ vel occasio defuit/vel voluntas/itaq; nihil affirmo primũ vero notum a deo/vt ne affirmari q̃dem sit necesse/verũ ego breui nimis in tpe/⁊ angusto in spatio op⁹ ingens magno impetu agressus iam huic video ad hãc rem pl⁹ mihi animi esse q̃; viriũ nec mihi nec cuiq̃m sane vnũ h̃ agenti ex cõmodo facile futuꝝ singula ꝓsequi ex quib⁹ appareat om̃ia scdm litẽ fieri q̃ seu magna seu ꝑua magno miraculo fiant/licet non dũ/ tñ illud maxim̃ stupẽdumq; inter summa ⁊ extrema nature ꝓdigia numeratũ attigi s; attingam paucis. Echimius semi pedalis pisciculis nauium q̃muis(immẽsam ventis vndis)remis velis actã retinet/solus elementoꝝ atq; hõim vim retardans nullo quidẽ actu alio q̃; nauigij postib⁹ ad horrendo nullo demũ conamine natura ip̃a qd ⁊ si scriptis illustrib⁹ insitũ ⁊ numero tñ incredibiliũ haberet. sed si de occeano indico fortassis stithitico scriptũ esset ⁊ non poti⁹ in nostro mari monstrũ hoc romanis imꝑatorib⁹ accessisse. Animaduersa em̃ more causa q̃m tota classe ꝓdeunte nauis vna velut in anchoꝝ staret ne ꝓrsus loco mouẽt/demissis pelagi exptis manu(vt d̃r)compta veritas/⁊ limacis instar piscis clauo insidens inuent⁹ atq; ostensus est principi indignãti tantũ in se potuisse tantillũ aĩal idq; vnũ p̃cipuũ admiranti ꝙ in nauigiũ receptus tantã illã exterius inherendi efficatiã amisisset. Nam illud alteꝝ monstri gen⁹ nõ siluisse eq̃dem q̃m affirmasse maluerim cui⁹ apd nos nescio q̃m verax s; noua vtiq; ⁊ ob id ip̃m suspecta mihi est fama esse circa mare indicũ inaudite magni

tudinis auem quandam quã roctũ nostri vocant q̃ non
mõ singulos hõies sed tota insup rostro p̃hensam naui-
gia secũ tolla innubila ⁊ pẽdentes in aerẽ miseros naui-
gantes acre ipo terribilem in mõtem ferat. Quanta vero
auaricie vis est q̃ neqz alijs multis neqz h̃ vno tã imma-
ni piculo a nauigatiõe deterritos seq̃ces suos p̃de auidos
facit. Jã vero (vt de inuisibilibꝫ aliq̃d ad inceptũ trahã)
q̃nta ɔmixtione ɔtrariorũ sit votiua tempies inter q̃s cõ
trarietas aduersantiũ extremoꝝ ad mediũ v̄tutis p quas
dr̃as q̃ntãqz discordiã votũ ad musicã ɔcordiã puenit.
deniqz oĩa q̃cũqz sunt ⁊ pcurre aĩo celũ maria eq̃ in sum-
mo ethere ⁊ in fundo pelagi inqz imis terre certat̃ hiatibꝫ
eq̃ in siluis ⁊ in agris eq̃ in desertis arenaꝝ ⁊ in plateis
vrbiũ lis eterna est. Ne eñi varietate reꝝ captꝰ ab incep-
to deuiem tateo qd̃ iã inde ab ipo mundi p̃mordio inter
ethereos sp̃s in ipa celi arce pugnatũ est hodieqz in h̃ tra
ctu caliginosi aeris pugnari credit̃ taceo q̃ in illo celesti
ɔgressu victi angeli victoribusqz iã suis facti impares cũ
in nos mortale terre accolas vlcisci studẽt immortale no
bis bellũ temptationũ variarũ durũqz negotiũ atz ambi
guum pepere. taceo qd̃ vt oĩa q̃ sensu carent ⁊ q̃ sentiunt
in vnã cogã a sup̃mo celi vertice (vt dixi) vsqz ad infimũ
terre centrũ / ⁊ a p̃ncipe anglo vsqz ad mĩmũ ⁊ extremum
vermen vigis ⁊ implacabilis pugna est / hõ ipse terrestri
um dux ⁊ rector animantiũ q̃ rõnis gubernaculo solus
hoc iter vite ⁊ h̃ mare tumidũ turbidũqz trãquille agere
posse videret̃ q̃ ɔtinua lite agit̃ non mõ cum alijs sed se-
cum de quo mox dicã. Nunc de p̃mo agendũ si q̃dem ni-
hil mali est q̃ nõ homo in hõiem machinet̃ vt cetera ho-
minũ mala vndecũqz venientia / seu a natura seu a fortu
na huic incolata leuia q̃dam incõmoda videantur. Jd
enim vero si ad plenum aperire voluero id quod nolim
quodqz a proposito longe est ⁊ omnis humanorũ actuũ
scena retegenda ⁊ omnis eui historia retexenda erit h̃
vnum dixisse satis sit / quia si nũq̃m aliqua alia q̃z roma-
norum bella tot fuissent morbe terrarum abũde bellorũ

esset ac litium. Adde sententiarum dissonantiā ⁊ me no-
dabiles rerum nodos quis sectarum varietates ac philo
sophorum bella dinumeret ppl'orum ac regum p̄lia quie
uere/philosophi non quiescunt ⁊ pugnāt illi de eo q̄d cū
huius esse ceperit/esse desinit illius hi de veritate litigāt
q̄ vna simul omnium esse potest. Neq; hanc litem aut q̄
site veritatis splendor achademicus vnq̄ valuit finire ⁊
carneades philosophice seq̄ster pacis anxius/sed irritus
vt non eleganter mihi quidem lusisse videat. anneus se-
neca vbi horrologia ph̄is ꝯferet q̄d s. par vtrisq; discor
dia ē Idq; q̄ verū sit q̄squis ⁊ ph̄is atq; ⁊ horologijs au-
rem dedit intelligere potuit. Nec vero aliorum doctrina
tranquillior. Que gramaticorum adhuc sub iudice ex
istens. Qui conflictus rethorū que dialeticorū altricati
ones que deniq; artium omnium discordie qui clamo-
res inter causidicos/q̄ bene conueniāt ip̄arum causarū
immortalitas ꝓbat/de concordia medicorū testimoniū
sit egrotorum. Uitā certe quā/dixere sepe suis litib; fece-
re breuissimam q̄nta est preterea de sacris/⁊ de religione
difformitas animorū non tam litteratorum verbis ho-
minum/ppl'orum armis ⁊ campo sepius commissa quā
stole. Ita cum vna sit veritas vnumq̄ sit in reb; verum
cui (vt ait arestotiles) omnia consonant. de hoc ipso tam
dissone pugnantesq; sententie ipsos veri agitant profe-
ssores. Quid de comuni vita deq; actib; mortalium vix
duos in magna vrbe concordes tum multa cū maxime
edifitiorum habituūq; varietas arguit/nam quis vnq̄
tam locupletis delicatiq; patrifamilias nactus est domū
vt non multa ibi mutauerit/vt q̄ vni studium fuit extru
ere/alteri sit voluptas euertere testant' mutate sepi⁹ fene-
stre obstructa hostia passimq; vetustis in parietib; noue
indicant cicatrices neq; in alienis id tantum/sed in no-
stris patimur sua dum cuiusq; sententiam secū pugnant
Quod ait flactus. diruit edificat mutat quadrata rotun
dis quo luce clarius fiat/quis nostrum quisq; cum alijs
q̄ue secum sit. Iam qui vestium modus quiue habitus
triduum totū nostris durat in vrbibus/que municipio

rum scita non vt longeua essent cum suis latoribus dest
erunt. Ad hec q̄ nam dicuntur in ordinanda consilio di
sparitas que discordia est. didici ego hocvltimū magnis
sepe periculis meis/dum mari celoqz mortem minātib
nocte simul,ac nubib cuncta terrarū ac stellarum signa
tegentib puppi iam fatiscente r semi ꝓpleta fluctibus
naute de summa rerum media in morte cōtrarijs studijs
atz opinionibus obstinatissime litigarent. Adde(in qui
bus sine aduersario lis est)que scriptorū prelia cum mē
branis cum atramento cum calamis cū papiro, q̄ fabro
rum vel malleis cum forcipib cum incude q̄ aratorum
cum stiua cum vomere ipsisqz cum glebis r cum bobus
q̄ militum non dico cum hoste sed cum eqs atz cū armis
xprijs dum rebellant/r hec pregrauāt aut opprimunt
quid dictantib scribentibusqz negocij est dum hos im
pletum loqui multa cogit intentio illos/vel expleta per
cipere vetat, hinc iusticia hinc volatilis r inconstās ani
mus semꝑqz aliud agitans cū qd agit. Sed quid strigi
latim ago nulla mechanicarū difficultatib suis vacat.
Relique vero vt ꝑdam note dulcedinis sic latentis ama
ritudinis multum habēt nilqz eorum etiam q̄ delectant
sine lite agitur. Jam que infantium bella cum lapsibus
que puerorum rixa cum litteris amarissime serentiū qd
predulciter metant que nam insuper adolescentiū lis cū
voluptatibus. dicam verius imo quanta secum lis affe
ctuumqz collisio/cū voluptatibus em̄ nulla lis penitus
sed consensus est omi lite funestior. credo expertus. Nul
li hoim generi nulli etati plus litigij est/pl⁹ inextricabil
laborioseqz negocij hullos hominū tā letos videri nul
los esse tam mestos ac tā miseros. Postremo que nam
feminis puerperij difficultas / quantūqz discrimen que
nam viris cū paupertate atz ambitione luctamina q̄nta
vite plus cū expedit satagentis anxietas/quod denicqz il
lud senū cū etate ac morbis propinquante morte quod
omniū ipsa cū morte quodqz est morte molestius cū per
petuo mortis terrore certame̅ posse hūc ꝑmonē millerer

durū

ille

/lus

/quoꝺ.d

argumentis extẽdere. Sed si (vt libro supiore voluisti) sic ep̄laz q̄z hãc ꝓlogi locũ obtinere ⁊ libri h⁹ ꝑtẽ eẽ volueris iã hinc vides q̄ntũ hec ip̄a p̄fatio libri modũ excedat Itaq̄z frenanda curiositas ⁊ cohibẽdus est stilus. Assumam ergo om̄ia sed in p̄mis omnis hõim vita lis q̄dam est. Verũ hac externa lite interim omissa (d̄ q̄ paulo ante dixim⁹) ⁊ q̄ minor (vtinã ob id min⁹ om̄ib⁹ nota eẽt) lis interior q̄nta est neq̄z eũi solũ ꝯtra aliã sed ꝯtra suã (vt dixi) speciem neq̄z ꝯtra aliud indiuiduũ sed ꝯtra semetip̄m Idq̄z ⁊ in sup̄ficie ista corpea (q̄ nostri ꝑs vilissima atz vltima est) ⁊ in intimis anime penetrabilib⁹ q̄sq̄z secũ assidue bellũ hz. Nam ⁊ corp⁹ h̄ q̄z ꝯtrarijs estuet ⁊ turbetur humorib⁹ ab his (quos phisicos dicũt) q̄re. Anim⁹ q̄z diuersis q̄z aduersis secũ pugnet affectib⁹ vnusq̄sq̄z non aliũ (q̄z sese interroget sibiq̄z r̄ndeat q̄z vario q̄z q̄z r̄ci ꝓcomentis impulsu mõ huc rapit̄ mõ illuc nusq̄z tot⁹ nunq̄z vnus secũ ipse dissentiens se disterpens. Nã vt sileã reliquos mot⁹ velle nolle amare odisse blandiri minari irridere fallere fingere iocari flere misereri ꝑcere irasci placari labi deici attolli titubare subsistere ꝓgredi r̄trouerti inchoare desinere dubitare errare falli nescire discere obliuisci meminisse inuidere ꝯtempnere mirari fastidire despicere sil̄qz suspicere ⁊ q̄ hmõi quib⁹ vtiqz nihil incertius fingi p̄t q̄busue sine vlla requie ab ingressu vsqz ad exitum fluctuat vita mortaliũ q̄ nã tãdem illa passionũ q̄tuor tẽpestas ac rabies sp̄are seu cup̄e ⁊ gaudere metuere ⁊ dolere q̄ rer̄ inter scopulos ꝓcul a portu miser̄ alternis flatib⁹ aim̄ exagitãt q̄s alij fortasse imo certe aliter sz vno ne integro q̄dem versiculo ⁊ vt augustino placet notissima v̄itate v̄gili⁹ strixit de quib⁹. Ad vtrãqz ꝑtẽ ⁊ pl̄a quidem ⁊ pautiora dici posse scio. Verũ g̃ nec breuitati admodum studui nec copie sed que de communi vita hominum (quo se obtulerunt ordine) scriptis inserui ne legentem / vel inopia vel fastidio fatigarẽ neq̄z vero te moueat fortune nomen non tantũ in ip̄is in scriptionib⁹ sz in op̄e r̄petitũ. sepe q̄dẽ ex me q̄d de fortũa sentiã audisti

Sed cum his maxime qui doctrina minus fulti essent hec necessaria preuiderem noto illis ⁊ cõi vocabulo vsus sum non inscius quid de hac re late alij breuissimeq; Jeronimus vbi ait/nec fatũ nec fortuna cõis ergo acies suũ hec loq̃ndi morẽ recognoscet docti ãt (qui ꝑrari sunt) q̃d intendam scient nec vulgari cognõie turbabunt̃/biꝑtiti sane operis passionum/ac fortune de parte altera q̃ visa sunt diximus. de altera q̃ de hinc visa fuerint dicemus.

Explicit ꝓlogus Scdi li. de Remedijs vtriusq; fortũe

Incipit liber Secundus

de deformitate corꝑis Capittulum primum.

Egisse mecũ nimis illiberaliter naturã q̃ror q̃ me deformẽ genuit. R. O q̃t faces extinxit quot occurrit incendijs. D. Deformem me genuit natura. R. Non dedit qd̃ delectet si qd̃ ꝓsit dedit satis est mitte q̃relas. D. Nõ dedit forme gr̃am natura. R. Dare noluit qd̃ egritudo corrumꝑet/qd̃ senect⁹ eriꝑet dedit forte ꝙ nec mors ipsa cõtingere audeat. D. Formã corꝑis natura negauit. R. Si formã animi largita est maximi debitor exigui repulsam alta mẽte despicito ⁊ offensam speculi ꝯsciẽtia solare. D. Inuidit natura forme corꝑis. R. Non inuidit sed erubuit dare qd̃ cottidie minuat̃ ⁊ ꝑeat Vera liberalitas mansuro munere noscit̃/putrida ⁊ caduca auari etiã donãt forma fugax ⁊ fragile nat̃e donũ paucis ad vtilitatem multis ad ꝑniciẽ nulli ad salutẽ verãq; gl̃am data est. D. Forma mihi corꝑis negata est. R. Raro admodũ forma insignis hõestasq; vno sublare habitãt bñ tibi accedit si peiori excluso hospes melior tecum est. D. Nullũ forme decus obtigit. R. Quid hinc doles aut q̃d penit⁹ sanctũ piũq; aĩo voluis in qd̃ tibi necessariam aut oĩno vsui ⁊ non potius impedimẽto esse corporis formã putes. Multos forma fecit adulteros castum nullũ. Multosq; ꝑ lubrica voluptatũ duxit ad infamẽ mortem q̃ deformes sine dedecore ꝑiculoq; vixissent Et

quid multos innumerabiles indiscrimen fere omnes cri
men traxit. D. Cur me deformem genuit natura. R
Ut ipe te ornares ac formosum faceres ea scz forma que
tecum esset insenio ingrabatlo in feretro in sepulchroqz
Essetqz tua non nature laus z pntum. Pulchr⁹ est pul
chrum fieri cñ nasci. Illud eñi casus hoc studiñ est. D
Corpis mlta deformitas me pmit. R Deformitas qui
dem hec apō quosdam infelicitatis q̄dam portio est, tu
credis dicentibo nō deformitate corpis fedari aim sz pul
chritudine animi corp⁹ ornari. Non te igit̄ inhonestat
aut pmit sed honestādi animi materiā assurgendiqz adi
tum p virtutes apit. D. Deformē natura parēs me ge
nuit. R. Si deformē belenā genuisset vel (vt verius lo
quar) si deformē paridem fortasse ilion adhuc staret. D
Deformis in lucē editus q̄ror. R. Pauci boni formā
corpis amarunt nullus optauit, q̄dam etiā piecerunt qō
feciſſe laudat̄ ille tustus adolescēs qui p̄clari vult⁹ eximi
am speciē quā suspectā multis aduersamqz fame sue sen
serat z pudicitie aliene illatis sibi spōte vulneribo defor
mauit. cñ tibi dissimilis (q̄ id optas) qō ille sibi abstulit
z quo razi ñcñ innocue ac sine infamia vsi sunt. D.
Forma careo. R. Tucius est caruisse quo in exprimen
tum tui anceps ac laborioſum sepe ventur⁹ sis. Multis
forma nocuit cunctos exercuit quosdā post insultus va
rios molliuit z vinci faciles dedit atz ab honestate trans
uersos in culpam trudit. D. Deformis z breuis ni
mium statura est. R. Non est vt reris pſequendum ḡre
lis in cōmodum longa conspectior est statura breuis ex
peditior agiliorqz. D. Statura pbreuis est. R. Quid vt in pua domo magnū virū sic in puo corpe magnū ani
mū habitare. D. Corpus exiguū est. R. Id scilicet
lamentaris qō te ipso non es oneratus sed leuis z facilis
z ad cuncta versatilis. D. Per exiguum est corpus. R
Quis vnc̄ de exigua q̄stus est sarcina. Iusta hercle do
lendi cā qō non pſſus mole corpea sz indut⁹ neqz ipe tibi
tedio sed vsui sis. D. Contemptibili sum statura. R

At gl'osum nihil nisi virtus/contemptibile nihil nisi vi
cium nullā virtus respuit staturā. · D · Exigua corpis
statura est. · R · Non staturā corpis virtus exigit sed ani
mi hec si ~~sola~~ si recta si ampla si magnifica si d̄cora est sit
illa altera q̄liscūq; nihil ad rem nō solū domi sed ne mili
cie q̄dem vbi magis obesse videret. Nosti vt marius sū
mus dux nō lōgos sz torosos ⁊ validos milites eligebat
Id q̄ꝫ feliciter q̄ꝫ ꝯsulto faceret crebre ⁊ ingentes indicāt
victorie. Habet corpm pceritas maiestatis plusculū nō
vigoris. · D · Breuis est statura. · R · Hoc nō impedit
quin vir bonus ⁊ magn⁹ esse possis. Insup ⁊ rex (si sors
tulerit) ⁊ impator. Et si eñi affrican⁹ scipio celsus corpe.
Julius cesar statura fuerit excelsa breui tamē alexander
macedo. ⁊ augustus cesar. Nec eorū magnitudini breui
tas obfuit nec detraxit fame. · D · Uellē esse altior ⁊ ma
ior. · R · Assurge ꝛ animo crescere virtutib⁹ maior eris
atz altior/hoc vtilius hoc facilius incrementum/ · D ·
Cuperem esse fōmosus · R · Disce amare atz optare me
liora/stultum est amare piculum suum/stultum optare
qd̄ nullo studio q̄ri potest. Nempe si contra naturam for
mosus fieri studeas nil vltra pficies q̄ꝫ vt deformior vi
deare. · D · De formosis esse ne q̄tq̄ꝫ nitor. · R · Nite
re autē bonus esse id non frustra facies hoc inter multa
p̄cipuū virtus habet q̄ri potest eripi non potest cum reli
qua in arbitrio sint fortune nec obstante illa q̄ri valeant
nec seruari sola virtus fortune legibus libera est atz illa
obluctante clarius nitet.

De Imbecillitate. Ca. ij.

Natura me genuit imbecillē. · R · Ut in putri vagina
ensis ferre⁹ sic in fragili corpe fortꝫ anim⁹ sepe latet.
D · Imbecillis nat⁹ sum · R · Nō eris idone⁹ vectādis
oneribꝫ atz aruo fodiendo sz hōestis stndijs sz iustꝫ impe
rijs sicut in naui robustior q̄sq; remū agit/at prudētior
clauū regit. Uita q̄i nauis rerū fluctibꝫ ⁊ mundi pelago
iactata suos remos hz suūq; gub̄naculū vilioribꝫ r̄pulsis
offitijs ad nobiliora ꝯuertere nat̄a vires corpis negauit

imo admonnit cui rez tuarum pti plus fideres cui magis intereret. ¶ D. Imbecillem me genuit natura. ¶ R Quid si robustissimū genuisset an ideo perpetuū robur erat an non robustior senect⁹ z robustior egritudo vt sile am casus innumeros q repēte totū hōiem debilitāt atqz eneruant. Animi robur optabile est qō nec dies minuit nec fortuna. ¶ D. Corpe imbecillis sum. ¶ R. Animum foue atz exerce suis artib⁹ qs meliores eē diuturniores qz non ambigis laborē corpis linq ruricolis nautis fabrīq ¶ D. Nulle mihi ab origine fuerūt vires. ¶ R. At id ipm non habuisse qz pdidisse tollerabilius est nēpe si fuissent non mansissent. Nam z milonis senuerūt vires z hercu lis senuissent. Nō sic socratis non solonis nō nestoris non cathonis melioribz vtere. Nil potest delectare mag num aiīm q nō duret. ¶ D. Corpusculū imbecille est. ¶ R. Si organū in habitanti animo sufficiēs fuerit satz est viriū corp⁹ nāqz ꝓpter animi seruitiū fecisse naturā ne mo tam corpis seruus est qui nesciat id (si ꝓprio munere fungit) qd accusas seu quid ampliꝰ requiris. Nā qui in genio fragiles corpe pualent. Di beluis ꝓme accedūt z sepe (qō miserū est) alīs fuiunt. Sepe vero (qō miser rimū atz vbi hūane miserie summa est) animū ipi suū ser uire corpi suo cogūt fuitute fedissima. ¶ D. Corp⁹ inua lidū est mihi. ¶ R. Vera z generosa vis hōim in animo est/corpus est qd dam domus animi qz robusta qz fragi lis nihil ad hospitem paucoz pcipe diez mō ne corvat tunc eīm migrandi necessitas in aliud idqz ppetuū domi cilium hinc excluso⁹ transfert. plus dicerē si plus capere posses nec vulgari strepitu prsus obsurduisses Corpus ipsum non animi domū esse sed carcerē nec amicū certe sed domesticū hostē cuius tibi fragilitas sit optāda quo tu liber maturius sis ac victor. ¶ D. Nulle mihi sunt vi res. ¶ R. Nulle penit⁹ dū valeas non sunt qō si nō vales alia tq̄rela non ergo nullas vis dicere/sz puas vires nō es robustus vt ille coetane⁹ tu⁹. neqz is vt ille alius neqz ille vt bos vtqz elephas su⁹ cuiqz viriū mod⁹ est cuiqz qō

satis est indulgentior natura distribuit(parens optima) ꝛ suorum fetuũ amantior ꝙ ꝗsꝙ sui Non potestis de defectu ꝯri de imparitate ꝯrimini turbidũ genus ꝛ ꝯrulũ q̃ sublata mundi decꝰ intereat necesse est sic ꝙ optimum est in rebus id fertis egerime.

De aduersa Ualitudine. Ca. iij.

AT aduersa valitudo est. R. Qõ expectabam audio cognate eĩm sunt ꝯrele At si caro spiritui bostꝫ est vicissimꝙ cõtra se militat qõ in se exptus magnus ille veri amicꝰ in oĩbꝫ vexꝫ dixit. Consequẽs est vt qõ alteri obest pſit alteri. ꝙ si spũs carne nobilior melior ꝙ est cui maxime sit fauendũ vides ac fortasse intelligis valitudinẽ quã aduersam dicis esse pſperimã. D Inualida valitudo est. R. Ad est valida hortatrix partũ tutum castigatrixꝙ libidinũ simonie deortatrixꝙ libidinum ꝛ mgra modestie. D. Mala est valitudo corporis. R. Si valitudo animi bona est põe solicitudinem quicꝗt corpi euenerit saluꝰ es. D. Corpꝰ egrum infirmũꝙ est. R. Multis ad salutẽ anime pfuit egritudo corpis. multis piculosa sanitas fuit. Ille vir altus ex humili ex aqs vectꝰ ad ethera/celicꝙ clauiger effectꝰ cuiꝰ vmbra sola morbos corpis molestiasꝙ pellebat. Interrogatus aliqñ cũ filiã ipe suã grauí morbõ pssam finieret respondit sic expedit ei tu q̃dscis an ꝛ tibi sic expediat. D. Diu grauí corpe sic affectꝰ sum. R. Idem ille(de q̃ loquor) filiã mox vt tuto sanã fieri posse ꝓgnouit ꝛ sanauit ꝛ sanandis alĩs habilẽ fecit ꝛ tu facito vt secura tibi sanitas tua sit/fortasse sanabere/denicꝙ qõ tuũ est animũ cura celesticꝙ medico curandũ offer. de reliquo vñũ hoc intrepide dixerim/ꝛ si non qõ iuuat at pfecto qõ expedit spera. D. Ualitudo anxia est R. Estq̃ obliuionem somnũꝙ discutiat ꝛ torporẽ obigat. D. Ualitudo infirma est. R. In infirmitatibꝫ gl'are ꝛ virtutem pfice duo hec vnius mgri ore didicisti. D. Ualitudo misera est. R. Comes in iocunda sed fidelis q̃ te crebro vellicet iter signet ꝛ conditionis admoneat/optimũ in pricul

monitor fidus. D. Ualitudo corpis extrema sine r̄me dio est. R. Sile ⁊ gaude rumosus carcere vinctum te egrediere facilis ⁊ citius.

De ignobili Patria. Ca. iiij.

IGnobilis patrie ciuis sum. R. Esto tu nobilis. nam nil vetat nihil cū patrie nobilitate tua nobilitas hz mixtū. D. Parue vrbis incola sum. R. Et magne vrbes p̄uos ciues hn̄t imo fere ex his cōstant ⁊ parue magnos quosdā habuere. Quin in siluis abiectus ⁊ enutrit⁹ romnl⁹ omniū vrbiū reginā vrbē romam ꝯdidit quā euertere voluit in maxia vrbe genit⁹ cathilina D. In exigua patria nat⁹ sum. R. Magnificare illam stude/nihil eq̄ ciuitates amplificat vt ciuiū virtus ac gl̄a qui hoc edificijs aut fertilitate meli⁹ atz opib⁹ fieri putat fallit̄ vt singulos viros sic ⁊ vrbes ⁊ regna ⁊ impia nō vetustas non turres ac menia non platee non palatia ac tēpla marmorea non statue nō picture nō aurū non gēme non campi legionū ⁊ classium pleni port⁹ non pegrinis referta mercib⁹ emptoria ⁊ lucri amore equor oē sulcatū non postremo ciuiū forma vel numer⁹ non rer̄ copia exundansq̄ cibis forū non purpuree clamides virorum onusteq̄ muri s cultib⁹ non fastus nō delicie non voluptas sed ꝟtus sola nobilitat gestarū rer̄ fama q̄ viri pariunt non muri. D. Parui municipij ciuis sum. R. Nescis biantē pireneū fuisse pithagoram saniū anatharsim scitam demetricū abderidē arestotilē stagiritē theofrastū besbiū tuliū arpinatem chous egei maris breuis insula ⁊ poetā (nō ignobilē) philicē tulit ⁊ medicor̄ p̄rez ⁊ sculptorum ac pictor̄ principes ypocratē scz ⁊ phidiā appellem/vt intelligi possit ingenior̄ magnitudini locorū angustias non obstare. D. Ignobilis est patria. R. Nobilitare tu illā p virili p̄te (si velis) potes cū te illa facere non possit ignobilē nec. Nume q̄dem pōpilio ad romanum regnū nec septimo seuero ad impiū obstitit soli natalis hūili summo hōim augusto ⁊ si recens romana (qz ip̄e scz in palatio natus sit) origo tū gentis antiquior ve

literna est. Sayo aucias vespasiano aũt vici incogniti re
atim Contra vero larisseam famã vulgauit cacides ⁊ ple
bium a seculis fustũ nomen atq; hũile qd philipp⁹ erexe
rat alexander ad celum tulit |non satis est ciuib⁹ obscuri
tatem patrie nõ nocere nisi ciuiũ claritas patrie ꝓsit. Asi
lum ignobile atz op⁹ pastoriũ roma fuit q̃ non añ clares
ceret q̃ res illã geste, ⁊ suorũ virt⁹ excellens ciuiũ illustra
sset. ·D· Obscure patrie sum addictus ·R· Lumen vir
tutis accende quo inter tenebras enitescas in quib⁹ hoc
saltem boni erit vt vel ꝑua luce clarissim⁹ videare sic vel
illa te clarũ faciet vel tu illã. ·D· Humilis patrie habi
tator sum ·R· Esto ⁊ tu humilis |habitatorq; tui anim⁹
humilis sit habes pnblice matris exemplũ ne te nido la
tius extendas nisi his tm̃ q̃s tibi virtus alas fecerit his
enim vti licitum vsosq; feliciter q̃ plnres mõ dixim⁹ pro
inde mortalis hoc saltẽ insolentie fr[illegible]uũ tene Quidã de
sola patrie nobilitate supbiunt stultum genus sequit̃.

De Originis obscuritate. Ca. v.

Obscuris parentibus natus sum. ·R· Non est for
san (vt tu reris) odiosa conditio nescio ⁊ an optabi
lem ignobilem nasci vtramuis vite viam spectes.
Nam si voluptatib⁹ obsequi vulgiq; vestigijs tritũ iter
sequi statuis |excusabilior fiet veri ducibus domesticis
carens error cessabitq; improperium illud acerrimũ degene
rantium a parentibus claris eo q̃ nulla tibi domi sit cla
ritas maiorum q̃ obscures. Sin virtutis semitam raro
pede signatam eligis eo clarior fies / quo maiorib⁹ tene
bris pressus ac circumuentus emerser / tota claritas tua
erit / rerum particeps tuarum nullus occurret nullam ꝑ
tem glorie decerptura erit imitatio nihil tibi parẽtes eri
pient nihil aui proauiq; / nihil cõsiliarij ac magristri q̃t
quit bene gesseris / solus inde famam metes solus inde
laudaueris solus auctor generis atz fundatorq; vocabe
ris quod non fieret si nobilis natus esses.

Uides ne igitur q̄nta sit noue laudis occasio data est no
bilem ꝑte fieri ⁊ nobilitatē dare nō accipe. dabis h̄ poste
ris tuis vt nobiles nascant̄ ꝙ ꝑntes tibi nō d̄derunt tui
plus est multo nobilitatē fundare q̄ꝫ fundatā a b alijs in
uenisse. D Noua ⁊ rudis origo est R At q̄ clarior
est habit⁹ ille pastori⁹ vrbis rome ꝯditor ꝙ in siluis arcē
posuit ⁊ facili culmo exiguā ac squalentē regiam texit q̄ꝫ
tot postea p̄nceps q̄ ingentia mēia testudinesq; marmo
reas atꝫ aureas erexere tanta sp̄ nouitatis egregij ac mag
ni principij laus est. D Ignobili p̄mordio genit⁹ sū.
R Stude vt fine sis nobili de p̄ncipijs labor de fine fru
ctus q̄ si in maturus carpit̄ longeu⁹ esse non p̄t. D Ra
dicem gl'e p̄cidit ignobilitas. R Nō p̄cidit q̄dem sꝫ in
fodit alti⁹ vt validior licet inferior surgat ceteꝝ non igno
biles mō sed ignotos ex oī genere hōim dabo q̄ v̄tute atꝫ
industria euasere notissimi. Et sane si verū nobilē virtus
facit non intelligo q̄d quēq; volentē fieri nobilē impedi
at/aut q̄d ita facilius sit nobilitare alios q̄ꝫ seip̄m. D
Ex ignobilib⁹ ꝑntib⁹ descendo. R Quid socrates eu/
ripides demesten⁹ tant⁹ ille ph̄s poeta alter. terci⁹ orator
q̄rum p̄mus marmorariū p̄rem habuit obstetricem ma
trem/secūdus p̄re/matre vltim⁹/nō solū hūilib⁹ sed incer/
tis. vester ille v̄gili⁹ rusticanis ꝑntib⁹ fuit. nec se libtino
ac pretone patre natū flactus erubuit Ambo tñ ad insig
nem gl'am ⁊ summi p̄ncipis gr̄am ꝑuenire vsq; adeo vt
cui reges omnes colla. submiserant cuius e manib⁹ mag
na omnia poscebant̄. atꝫ vñ omni ferme mortaliū omni
um p̄cipueq; nobiliū spes pēdebat. cui⁹ demū familiarē
ꝓmeruisse noticiā summis licet hōib⁹ summū erat. ipse
horum duorū ignobiliū (q̄s scꝫ romā mantuanū renussi
numq; rus miserat) amicitiā ⁊ ꝯuictū ceu grāde aliquid
blandis ac dulcib⁹ epl'is flagitaret Et q̄ꝫ multos tunc in
palatio nobiles vt sepe sunt inutiles atꝫ indoctos credi/
mus fuisse q̄b⁹ horum nobilis ignobilitas atꝫ inuidiosa
nec in merito videret̄. D Parentib⁹ sum obscurus.
R Non mouent animū hec exēpla altiorib⁹ agā. Mar/

cus cicero (vt de illo scriptum est) ex ordine natus eq̃stri de radice hũili ꝑ egregias artes ꝑq; honestos gradus ad consolatum venit quo nescio añ alter vnq̃ salubrior rei publice ꝯsolat⁹ fuerit. D Rustica ⁊ ignotũ patrũ series est mihi. R Sordent hec vt video alti⁹ ec̃ nũc aspiras certe ⁊ mari⁹ rustican⁹ vir sed vere vir vt cõciuis suus ait ticero diu arator apd̃ mansos fuerat Rome septies cõsul fuit tanta gloria vt bis ytaliã obsidione ⁊ metu seruitutis liberasse eũ ꝯ patriota licet idem su⁹ vere dixerit. Et marcus catho plebei⁹ vir originis ꝑuiq; opidi diu q̃dem obscurus incola post in maxima vrbe clarissim⁹ aduena m ox ciuis eximi⁹ ⁊ ꝯsul ⁊ censor fuit. Si ne id q̃dem satis est ⁊ fortasse regnũ cogitas ꝓfecto neq; illud sperare suffragio meritoꝝ hũilitas vetat originis tertiũ quntũ ⁊ sextũ romanoꝝ regũ ad memoriã refer. Tulli⁹ hostilius (vt ꝓbati ꝑhibent auctores) ⁊ si apd̃ alios de illo tale nihil scriptũ sit. Infans in agresti tugurio educat⁹ in adolescentiam pastor fuit Tarquin⁹ p̃scus patre negotiatore aduena nec italice insuꝑ originis. Serui⁹ tulli⁹ serua q̃uis vt alij volunt captiua q̃dem alioq̃n de nobili matre natus virtute regnũ rome meruit nec mirabris si platonicum illud tenes neminẽ regem nõ ex ꝓuis neminẽ seruũ non ex regib⁹ dñdere. sic res hõim longa etas ac fortuna ꝑmiscuit. Sileo ceteraꝝ reges gentiũ e pecudũ gregibus. Uilissimarũq; artiũ tabernis ad inopinũ subito diadema subuectos. Allexander macedo ortulanũ in asia regem fecit ⁊ fuit ex illi⁹ actib⁹ laudat⁹ iste nõ vltius. Cõtraq; alios sileo e regni fastigio ad seruitiũ vsq; ꝓlapsos sic suas res fortuna moderat̃. tñ plurimũ p̃t virtus ꝑ illã tuto conscendit̃ ad sup̃mos grad⁹ c⁹ calle deserto sciũt reges se intremulo stare neq; descẽsum mõ instare sꝫ ruinã Que nam igit̃ (vt ad te redeam) ista calamitas nascendi cui nec regnãdi spes eripit̃ nec successus D Obscura de radice prodeo. R Omnis radix obscura ⁊ squalida est. Unde tamen ⁊ floridi ⁊ frõdentes rami prodeunt nõ vñ quidue ꝓdierit sed quale sit q̃rit̃. D Paren⁹ s iij

tibus infimis natus sum. R Sentio sūmū ad impe/
rium stilū vocas septim⁹ seuerus (de quo supra dixim⁹)
equestris z ipe ordinis beli⁹ ptinax z ipse libertini filius
z ignox vilis vtiq; negotiator merces vterq; romano pre
fuit impio Cui z philipp⁹ patior ac filius arabes humi
et maxi/ mus⁹ limi generis z maxim⁹ pfuere/obscurissim⁹ ille gntib⁹ ac
barbaris quoruq; eū arepto impio puderet h fertario an
lignario pte vel patre genit⁹ incertū. Certe vespasianus
inter bonos principes numerat⁹ e non clara stirpe clari/
ssimus z rempublicā gessit eximie z duos ex ordine fili/
os successores impij vtutis vnū habuit quāq; q̄d mino
ra, pseq; mnr cum sup ipi⁹ augusti cesar⁹ origine ambigu
itas multa sit. Sūma est hūane cursus sortis origine nō
querti. Undecūq; igit licet assurgere seu fortuna manū
porrigat seu virtus. D. Humilīm atq; infimū gen⁹ est.
R. Nō ad hūane potētie gradū spectat exēpla posuim⁹
quib⁹ iam iri alti⁹ non possit. vnū restat nō impio aut fg
no. Sz suapte alia q̄dam maiestate memorabile. Uen/
tidius bassus estulan⁹. matre humili patre ignoto capta
patria iam pubes in triumpho gener pōpei strabonis
q̄ pompei magni genitor fuit inter captiuos alios duct⁹
Idē postea variante fortūa dux populi romani ptra par
et anqua potima er dr/ thorum regē z filio reg⁹ interfecto cessiq; hostiū legiōib⁹
enbonia nfoliuit fbus/ q̄ ad eum diē nulli romanorū ducū fata pmiserant insig
simo pugnauit cū hu nem illā romanox legionū stragē z crassorū mortē mag
nificentissime vlt⁹ ipm in quo vict⁹ alienos curr⁹ orna
uerat ac carcerē vinct⁹ intrauerat victor ac triūphans ca
pitolinm pr̄ns curribus hōestauit z romanū carcerē acie
captiuox hostiū impleuit. Et quo grati⁹ spectaculū mi/ B
rabilioq; victoria eodē ipo die parta erat reuolutis ānis
q̄ clades illa terribilis apd cācarras accepta fuerat.
Quis ambitiosus a deo tanq; auid⁹ regni est vt nō hāc
gl'am sine regno q̄ inglorio regnū malit. Et q̄d (oro) no
cuit vētidio ad felicitatē z ad summū dec⁹ q̄ hūiliter na/
tus esset z pma etate fortuna humili vsus ac misera certe
viz estuli despectū roma suspexit, z claris suox ciuiū no

minibus illud pegrini fustum nomen inseruit. Hec sunt ad ascensum scale. hi vtutum gradus quibꝫ nõ ad gloriã mõ altioremq; fortunã intendendo spando vigilãdo sꝫ ad celũ vsq; puenies piude ⁊ tu natus hũiliter vt conscẽdas enitere p̃mũ ⁊ vltimũ virtutis inuestigio gradum figens nec declinãs alicubi nec subsistẽs. D. Humile principiũ fuit. R. Illd̃ p̃terijt q̃ sequunt̃ cogita nec me latet vt p̃m⁹ ⁊ vltimus vite dies q̃busdã visi sunt humãe ꝯditionis statũ maxĩe moderari siue (vt ipsi dtcũt) continere de vltimo nẽpe ꝯsenserim de p̃mo ãt non ita ⁊ si em̃ vt ip̃i volunt pl̃imũ intersit quibꝫ auspicijs inchoet̃ / ⁊ si cum his sentiẽs satiric⁹ vbi de ip̃o loquit̃ ventidio cũ ita scripserit / discas em̃ q̃ sidera te excipiãt mõ p̃mos incipi pientem edere vagit⁹ ⁊ adhuc a matre rubentẽ nõ tñ ista respuim⁹ ⁊ hec auspitia ⁊ hãc tantã sideꝝ vim negamus ꝯditori almo sideꝝ oĩa relinq̃ntes a quo creatũ nullum penit⁹ ab hac virtutis ⁊ felicitatis ⁊ gl̃e calle secludimus D. Humilitas generis multa est. R. Quid tu ãt multam ne supbiã esse malles aut q̃d hinc tibi nũc deesse sentis nisi ne fumosis imaginibꝫ atrium truncis statuis bustuq; familie sennesis plenũ titulis spectaculo p̃tereuntibus tibi insanie sit. q̃ in triuijs de his quos nõ nouerꝫ ela tu supcilio fabuleris. D. Ignobilis nat⁹ sum. R. Ignobilem nõ nasci tm̃ sed ⁊ viuere q̃busdã felicitas visa ẽ an in tusculano saltem a cicerõe positũ non legisti illud potentissimi regis anapestũ q̃ laudat seruũ ⁊ fortunatũ esse d̃t q̃ ingl̃osus sit atꝫ ignobil̃ ad sup̃mũ diẽ puentur⁹

De Obscena origine. Ca. vi.

ORigo non tantũ humilis sed obscena est. R. Vera ⁊ summa obscenitas vna est animi / illam mihi si depressaris pulchra omnia sunt. D. Male natus sum. R. Qui bene viuit bene nascitur bene moritur. At qui male vixerit bene natus esse non potest nam quid refert q̃ꝫ fulgido tramite cecus incesserit aut quid refert vñ venias si in miseriam ⁊ culpam venis.

D In peccato genitus sum R Deflet hoc q̄dem ille vir maximus Et ꝓfecto nemo nō in pctō nascit Cauete aūt grauiora suꝑaddere quāq̄ ne his q̄z purgatio sua desit. Sed prima illa deformitas in ipo sepe vite limine sacris vndis abluit niueusq̄ animā cādor subit D Male me ꝑntes genuere. R Quid ad te q̄squis male genuerit tu bñ genit⁹ fuisti nisi alieno flagitio tuū iūgas. D Fede pudet originis. R Iam qd̄ alieno tumescitis non miror ⁊ alieno sil' erubescitis. Et oīno vbiq̄ potius q̄ in vob ⁊ bona ⁊ mala vr̄a reponitis q̄ alibi tñ q̄ in vobis esse non pñt/qd̄ quidē pudendū ipe aliquid penitēdum ve egeris qd̄ tuū crimē aut q̄s pudor impudicus pr̄tu mō ne paterni dedecoꝝ hereditatē adeas caue atz illi dissimilim⁹ hac in ꝑte fieri stude q̄ te ignaꝝ genuit iuuito tibi suas macl'as impssisse nō potuit. In te sit ⁊ ex te ꝓdeat necesse est vñ obscurus seu clar⁹ fias. D Inhonestis ꝑntib⁹ in lucē veni. R Omīs parens honest⁹ filio videri debet sed non vt ferēdus sic seq̄ndus omīs filio parens est vbi deseruisse ꝯciliū sit Eia g̊ in diuersum abi/si verus parēs deseri volet seq̄ non suū vitiū amari optabit. vn⁹ h̄ inuent⁹ est mod⁹ quo ꝑntum nōie p̄mere ⁊ calcare gl'osum filijs ac decoris sit viuendo aliter castius scz ⁊ sancti⁹. de ꝑntib⁹ inhonestis lingua filij taceat. dissimilitudo vite moꝝ actuū non taceat. pulchra laus filij cui a tergo d̄r. O q̄ntum sene suo modestior adolescens/cōtraq̄ nulla grauior senilis nota lasciuie/q̄ ad mota illi pudicitia iuuenilis/eq̄dem/si ꝑntum gl'am filijs male viuentib⁹ onerosa est/q̄nto fasce ꝑecundie filioꝝ laus pr̄m male viuentiū p̄mit infamiā. D Damnata de venere ꝓcreatus sum. R At q̄ malle debes impudici patris honestus fili⁹ esse ⁊ dici/q̄ honesti impudic⁹. In omni em̄ dedecore seu vituꝑatōne seu laude illa p̄cipue extimāda sunt q̄ cuiusq̄ sunt ꝓpria/de alieno nemo iuste rep̄hendit seu landat ⁊ si (vt dixi) vr̄m quicq̄t est id conspecti⁹ fiat suo contrario admotū sceteꝝ vt cuiusq̄ ꝓpria laus aut infamia est sic laudis aut infamie causa ꝓpria sit oꝑtet neq̄

vero vt vnius gladio alter perit vtq; vnius flammis res alterius vritur. sic vni⁹ culpa etiam fama perit alteri⁹ eo qd̄ anime bona solidiora sunt q̄ corpis aut fortune inuito neq̄ant possessore violari. D Contra phas ꝯtraq; leges genitus sum R Nil tu cōtra leges sz pntes tui egerunt. tu scd̄m leges age oīa in hoc q̄dem nullū penit⁹ tuū crimen fuit de ortu tuo alij tu de moribꝫ rationē reddes ⁊ q̄uis odio vage libidinis inmerentes filios vltio legū ciuilium extendatur/de⁹ tamen quēq; suis finibꝫ metitur nec filij iniquitatem patri imputat nec filio patris. Ipsam quoꝫ ph̄iam iudicare aliter insolitā q̄ leges ab ipsis ph̄is accepisti legibꝫ ergo oppressus diuino simul ac philosophico iuditio releuat⁹ habes vñ animū consoleris. Neq; em̄ tibi (vt priuati patrimonij) sic publice v̄tutis hereditas interdicta est. Illa em̄ institutis hōim hec meritis dat̄. Et anteq̄ nascereris vt nil gl̄e sic ꝓfecto nihil infamie meruisti. D Origo illicita ⁊ incesta est. R Quid d̄ incestu q̄dve de adulterio nasci q̄at. iuditō sunt romulus ⁊ altides p̄ses macedonie. Iugurta inuidie rex fuit vterq; legittimis fratribꝫ regno exclusis malo quidē more pessimisq; artibꝫ sed exclusis tñ/allexander macedo philippi dictus cui⁹ Uere sit creditus au disti deniqz philippum extremo vite alexandrū non suū filiū p̄dicare solitum. Idqz sibi vltimo confessam olimpidā atz ob hāc cām repudio dimissam scriptores rex ꝓdiderunt. Constantinus ipse ex concubina genitus (licet insigni) p̄legittimis fratribꝫ ad impium venit. Adderem his arturum regem nisi qd̄ historijs miscere fabulas nihil est aliud q̄ mendatio veri fidem inminuere. Ad summā vero nō est qd̄ te deiciat origo. Uñcunqz ortus virtus extulerit satꝫ est glorie. D Male natus sum. R Bene viue benemorere q̄liter natus sis nec tuū est nec meminisse q̄dē potes nec magno ope inquiras qd̄ ad te non ꝑtinet nisi forte vt humilior mitiorqz vt non mestior sis D Turpiter natus sum. R Moꝝ candor ⁊ claritas vite non maculas mō/sed memoriam omnē fede originis delebunt

hoc remedium dum licet aripe. aliud mihi crede nullum est. D. Pudet infamiā pntum. R. Pone hunc pudorem. vnus omniū pater deus. vna omniū mater terra.

De Seruitute. Ca. vij.

Seruus in hanc vitam intraui. R. Ne doleas liber egredieris. velis mō sicut multi ex diuerso qui intrarunt liberi serui exibunt. D. Seruiliter natus sum. R. Liberaliter viue meliori tui pte liberꝝ esse nil ꝓhibet. Una est peccati ſuitus grauissima sed que p̄mere nescit inuitos illā excute ⁊ liber eris. D. Seruū fieri voluit fortuna. R. Potest velle contrariū ⁊ si moribꝫ sitis vtitur/scis q̄d speres. Nosce monstrū illud nosce ludos ac prestigia non liber mō/sed dñi tui dñs fieri potes quāq̄ quid velit aut q̄d nolit nihil ad rem vt sit inexorabilis qd̄ interdū est nullū illa tū in animū vim habet In omni autē aduersus illam certamine ab illius hoste poscendum auxiliū. Sepe quē fortuna seruū liberū virtus facit. D. Seruitio premor graui. R. Jugū q̄ fert volens leue efficit/ostendam tibi lenimē vnicū ac peculiū immortale dñiq̄ tui q̄uis potentis arbitrio exemptam qd̄ te liberū atꝫ ipo dño ditiorē faciet sapientie studio incumbe illa te in libertatem afferet. dictū catboni est a cicerone firmatū solus sapiēs liber est ea scꝫ libertate q̄ certior nulla est atꝫ securior. D. Sub durissimis dñis vitam traho. R. Nulla re meliꝰ q̄ fide ⁊ obsequio molientur ⁊ fortassis adeo (vt qd̄ multis acidit) vñ ventura tibi sit libertas vñ te seruū luges forsan ⁊ aliūde hūc siquidem tpalis dñs liberat hūc eternꝰ q̄nto ꝑiculo malchꝰ minas heri ꝑsequentis euaserit sed euasit tñ interim de dño sic cogita. Hic te nutrit tuiq̄ curam oēm in se transtulit cū libertate solicitudinē euasisse q̄d nisi vtile damnū voces Multis serua libertas/multis est libera ſuitꝰ Nō tā graue iugū hōim q̄ cura est q̄ hoc est excusserit illd̄ ferat eq̄ minus huic tu seruis huic vni es deditus imo hic tibi h̄ tuus est dñs imo ꝓcurator tuꝰ non habebis hōres eque nec labores publicos nō simultatū studijs nō forensibꝫ

ꝓcellis ⁊ consiliorum volubilitate rotaberis. Non naui
gij tarditas non agri sterilitas aut annone caritas te tor
quebit. hac molestias dño tuo linquens sepe illo dormi
es vigilante. D. Difficilis est Imperiosus est dñs. R.
Non sine causa illi⁹ in sortem obuenisse te in animo tuo
pone. quitq̄t igitur iustum iubet deū ip̄m iubere credito
Sin iniustum aliq̄d maioris dñi meminisse conueniet
vt q̄ te ad honesta (q̄ꝫuis difficilia) seruū patit̄. sic ad in
honesta vult liber sis/sic intelligo ꝙ gl̄osorum terere ve
req̄ fidei principū/alter ꝓuos dñis carnalib⁹ obedire ꝑ
omnia. Alter vero subditos esse in omni timore dñis p̄
cipit illud adiciētes vt hoc non tm̄ bonis ⁊ modestis ex
hibeant sed etiam discolis. neq̄ em̄ de dño iudicare ser
uum decet sed mores eius q̄lescunq̄ ꝑferre quo eñi inmi
tior dñs eo clarior patientia serui est. Et hec est gratia c⁹
apud horū alterñ fit mentio nec tamē vt mores pati sic ⁊
imperia exequi semꝑ oꝑtet sunt eñi q̄ iustistime recusent̄
si impio dñi supioris aduersa sint cui si conferatur tu⁹ h̄
dñs/non dñs sed cōseruus habebit̄. Sic ergo ꝑ omnia
dñis obediant serui si iusta p̄cipiant nō difficultas retra
hat non labor nō obsequia vel negata p̄mia vl̄ (qd̄ est in
reb⁹ amarissimū) irrogata supplitia in omnib⁹ obediant
mō iniusticia atq̄ inhonestas abfuerit/alioq̄n ꝯtnmatia
⁊ libertas atq̄ ip̄m pect⁹ ⁊ iugulus iniq̄s p̄ceptis ac turpi
bus opponend⁹ est. ꝓuandūq̄ q̄d mēorit̄ qd̄ p̄misso ꝛ al
ter ait q̄ cū ꝓuos obedire ꝑ oia dñis p̄cepissꝫ addidit Nō
ad oculū ꝓuientes q̄ hōib⁹ placētes sꝫ in simplicitate cor
dis timētes dñm. Ex his vides stat⁹ tui conditio q̄ nam
sit. Nō tot⁹ est seu⁹ q̄ ad indigna impia cogi nequit. D.
Superbo domino seruio. R. Quid scis an ille supbio
ri suo dño seruiat forsan vxori forsan.

De Scabie importuna. Ca. viij.

Scabie p̄mor importūa. R. Jā nō miror si angores
meros egrefers qñ id luges cui dulce aliq̄d imixtū ē.
D. Graui vexor scabie. R. Sūt q̄ hāc salubrē dicāt.

Ego autem ne tam meste rei letum nomen tribuã aram potius salutis siue ad salutẽ viam dico. Mollis est q̃ asperitatatem vie breuẽ respuit cꝰ exitus sit iocundꝰ. D Arida me scabies exercet. R Jam horologio nõ egeb̃ erit tecũ q̃ te noctibꝫ excitet teqꝫ honesto cuipiã fortassis offitio vigilẽ reddat. nemo tamp iger quẽ non scabies solicitũ faciet. D Scabie torq̃or. R Morbꝫ ignobilis sed nobilis cura est labor estas balnea ꝑuigilũ dieta si nec ista ꝓfuerint ad patiẽtie medicinã recurrendum erit. Illa omnibꝫ morbis vtilissima est. D Scabie crutior tediosa ⁊ feda. R Neutꝝ nego vbi ego publiꝰ molestũ ociũ podagrici pedes dixit me sinẽte potes addere mestũ negotiũ scabiose manus sed dices. si quo fedior morbꝫ eo pulchrior patiẽtia est Quid si ꝑuo ex malo bonum ingens elicis hec inmiꝝ eaꝝ vna est reꝝ q̃ ꝯtemptum corꝑis maxime pariũt. quo nihil est melius mortali D Totũ me scabies occupat R Totũ te veꝝ est id q̃dem metuo sꝫ plus est forsitan q̃ꝫ qd̃ dicere voluisti totũ em̃ corpꝰ intelligis sed est vob̃ inuisibilis animoꝝ scabies cupiditas ac libido ⁊ pruritꝰ quidã vlciscendi q̃rẽdiqꝫ q̃ quo magis scalpit̃ acriꝰ estuat hunc nec tolli nec liniri poscitꝫ nec sentitis q̃dem. tanto minor ẽ vobis semꝑ vestri cura animi q̃ꝫ corporis.

De Somni carentia. Ca. ix.

Dormire nõ possum. R Vigila ⁊ gaude vite tibi tempꝰ auctũ. Inter obdormire eñi atꝫ emori quid interest nisi q̃ alter tꝑalis ꝑpetuꝰ alter ẽ sopor. itaqꝫ nescio an non satis ꝓprie ⁊ somnus breuis mors ⁊ mors somnꝰ longꝰ siue eternꝰ dici possit. D Somnũ ꝑdidi R Non vi q̃dem sed blandicijs repetendꝰ est / si incumbas ꝑdis oꝑam cogi nequit aliud agendã req̃em timporibus tuis animo curas leues imꝓuisus ad erit facile animis vagis ⁊ corꝑibꝫ fessis obrepit. D Sepe mihi somnus interrumpit̃. R Fac quod solitus fertur augustꝰ cesar lectoribꝫ aut fabl̃atoribꝫ acc̃sitis int̃ruptũ re ĩteg̃uit

Sin grauioribꝫ curis hoc accidit pone illas hunc rece-
peris de hmõi eñi loq̃bat maro vbi ait salubres curas sõ
nos abrumpe. D. Somni req̃em amisi. R. Et ter-
rorem somnioꝝ nocturnosq; metꝰ q̃uis em̃ sapiẽtis me
liora fantasmata aristo. opinet ⁊ veꝝ sit tñ ⁊ vir ille inge-
nio eq̃ magnꝰ ⁊ impio ⁊ ille alter sanctitate ac sapientia
eq̃ insignis. de quibꝫ paulo añ sil' diximꝰ sõnioꝝ graues
sensere molestias. nã q̃d alij sentiãt q̃sq; nouit ĩ se ⁊ lectu-
lum ꝓpriũ suaꝝ testẽ hꝫ illusionũ/meretricule forsan etiã
his ipis quibꝫ impat. Quot suoꝝ ꝟuoꝝ seruos vndiꝫ cer
nimus/postremo q̃ durissima est omniũ ꝟuitꝰ forsan ⁊ ip
se sibi ꝟ est vicijs ⁊ passionibꝫ ac violentis affectibꝫ suis
seruit Quid vis dicã pauci in veritate sunt liberi ⁊ si qui
sunt eo illis laboriosior vita est quo altior multo eñi citi
us mltoq; facilꝰ fidelis serui q̃ iusti regꝫ implent offitia
diocletiani iã p̃uati ⁊ de p̃tõ iudicãtis ⁊ expientia edocti
dictũ mẽoriale est nihi difficilꝰ q̃ bñ impare ꝓpter qd̃ vi
deri p̃t ipi q̃dem ipiũ dimisisse. tu g̃ sortẽ tuã letꝰ ample-
ctere fuscã fateor atꝫ hũilem sed facilẽ ac tranq̃llã nisi for
te felitiorẽ reꝝ in spectaculo anhelantẽ q̃ in cubitulo q̃e
scentem. D. In seruitiũ mea me sors impulit. R. Li
bens facito qd̃ optet. Est ⁊ illd̃ q̃z notissimũ ac necessita
bilibꝫ hũanis aptissimũ ꝯsilium ac sapienter cupias qd̃
cũq; necesse est. sic vim ipam necessitatis eluseris fer for
tune sarcinã patienter. q̃ q̃dã ec̃ spõte subiere. vtq; alios
ꝟuitio liberarẽt sibi ꝟuitiũ delegere in q̃bꝫ est clarissimũ
paulini nomẽ c' spõtanee ꝟuitutis exitꝰ felix (vt debuit)
fuit q̃dam puo p̃tio se vẽdiderũt vt ꝟui effecti suos dños
peccati vinculis absoluerẽt atꝫ ad verã reducerẽt liberta
tem. ex q̃bꝫ seraphion q̃dam egiptiꝰ heremicola nobilita
tus est. hec tibi magis exẽpla ꝓfuerint q̃ lamẽta. Expire
tale ⁊ tu aliq̃d quo vel vtilis alteri vl' facilis tibi saltẽ ser
uitus tua sit. Nõ id q̃dem ꝙ nõ hẽas optare sꝫ eo ꝙ ha-
beas bñ vti sapientis est. Illd̃ oĩbꝫ ꝯtingit ꝟ paucis. D
Mortalis dño mortalis seruio R. Immortali seruire
incipe ille tibi ⁊ libertatẽ spõdet ⁊ regnũ q̃uis in ꝟ statu

nec honestis artibus operam dare nec spectare meliora sit vetitum. Et therentius seruus fuit ⁊ didicit haut q̄dā seruili ingenio (⁊ comedias scripsit) haut ſuili stilo quo ⁊ libertatem ⁊ inter poetaꝝ duces meruit locū. quō ergo virtutem solidū animi bonū ſuit⁹ impediet q̄ nec aduē-tica studia nec externā gl'am impedire potest. plato ipse in seruitiū delatus tñ (vt scriptū est) qꝛ ph̄us maior dño suo fuit. Generosa ꝓfessio q̄ maiorē dño seruū facit. Et est haut dubie seru⁹ erudit⁹ eo maior indocto dño quo fortuna q̄libet maior est anim⁹ in libero corpe ſua mēs habitat ⁊ in seruo libera. Obstare seruitus p̄t fori actib⁹ non animi. Curia seruū respuit. nō virtus nō industria non fides. Titon ciceronis ſu⁹ fuit (sed his artib⁹ liber-tatem adeptus) elegantē de patroni iocis libꝝ postris li quit. Non p̄t ſuus impator exercitus aut senator esse/at ph̄us at orator at vir bonus p̄t. Aliqñ etiā discusso ſui-tio impator ⁊ rex quoꝫ. Neqꝫ ad regnū mō. ⁊ impium ab hoc gradu ꝑuenisse aliquos noui⁹. sed ad celū ip̄m. Nō potest seru⁹ militare hōi deo p̄t eiusqꝫ milicie stipendiū est regnare dei seruus rex est hominū. socius angelorum horror demonū. seru⁹ autē dei ⁊ seru⁹ hōis esse potest atꝫ ita celesti felicitati terrena seruitus nihil nocet. D. Ser uus sum. R. Si sp̄ fuisti cōsuetudo luctū seuiat. si mi-nus spera posse te iterū non esse qd̄ qñꝫ non fueris. D. Seruus sum. R. Si speras mali finē minuat spes do lorem. Si desperas patientia neqꝫ malū malo cumules neqꝫ te angas supuacue. Sciens volensqꝫ q̄ toci⁹ humane demētie summa est sed certe nihil est despandū si cuncta defuerīt mors aderit q̄ te in vito dño dissoluat ac liberet.

De Paupertate ⁊ damno. Ca. x.

Paupertate p̄ssus assurgere neq̄o. R. Sepe q̄dem pauptas modestiā ꝑsuasit reluctanti animo qd̄qꝫ ne quicq̄ ph̄ia temptauerat hoc impleuit. D. Pauptas meū limen obsidet. R. Non obsidet sꝫ custo dit neqꝫ hoc illi nouū aut insolitum. vt q̄ vrbem romam multis olim seculis custodiuit. Inter tentoria equidem

paupertas sobrie atz solicite luxus iners sopor marcidus ac vitia languida z eneruata non subeunt · D · Domū meam paupertas inuasit · R · Ultro illi vt occuras consulo venientem leto animo in patentib valuis excipies atz amplectens. prima enim fronte rigidula atz subtristz nec immerito viatoz ac viro armato exequata/eo q celer minaxqz sit aduentus eius. at cum in familiaritatem admissa fuerit z minime sumptuosa ac secura z facil' hospes erit · D · Foribus meis paupertas insultat. · R · Aperi citius anteqz vectes subita vi confringat atqz hostijs vulsis a cardine victrix introierit. vt enim resistentibus permolesta sic recedentib pocūda est · D · Domū meam pauptas irripuit/ · R · Aduersus fures z peiores furibus voluptates peruigil excubatrix/aduersus vulgi morsus z insulsa iudicia atz auaritie seu prodigalitatis infamiam/que raro alibi cū locupletum sedet in limine. Ab his malis nullo meli⁹ ingenio custodiri potuit domus tua cū illam custodierit paupertas at diues z si largus sit si quid tamen sibi reseruat auarus vulgo dici solet Si paup cupidus quoz largus habebitur Inuidet opibus vicinia paupiem miseratur. Illas cupit atz vitupat banc horret z laudat. · D · Domū meam occupat paupertas · R · Jam nullus ibi superbie locus erit nec inuidie nec damnis insignib nec dāmorū metui nec suspitōnibus mille nec insidijs nec nausee nec podagre diuitū hospitib quibus exclusis habitatura latius tecum qes z tranq̄llitas z virt⁹ cui eo pl⁹ loci erit quo fortūe min⁹. D lares meos dura subijt pauptas R. Quid q̄ras scio molli⁹ dicie subijssēt sz pauptas tuci⁹ mille āt opes sūt q̄b nō sit añ ponēda securitas. Cū ad felicitatē n. oia q̄cūqz agunt cupiūtue bōies disponant/esse illa sine opib q̄dē potest/sine securitate vero non pt · D · Pauptate diu premor importuna · R · Ut nihil importable diu inferatur. sic nihil breue difficile/sed hoc dicis graue. excute āt illā animi diuicijs An pl⁹ auro tribuis q̄z vtutib an z hoc in paradoxis stoicis non legisti q̄ solus paciens diues est.

// irupit

sapiens

An legisti forsitan ⁊ spreuisti qd̄ plerique faciunt legentes (vt fabulent̄ ornaci⁹) nō vt meli⁹ iuuāt nihil ad hōestatē om̄ia ad scientiā atq; eloq̄ntiā referentes quo nihil est vanius. D Opes cūctas trux fortuna p̄ripuit R Nō tibi fecit iniuriā suū tulit sed vet⁹ ⁊ nota hec ingratitudo est dati immemores meministis ablati. Itaq; rare ac tepentes gr̄e at crebre ac feruide sunt q̄rele. D Fortuna ferox vite quoq; necessaria subtrahit. R Necessaria subtrahere nemo p̄t/qñ q̄dem vere necessariū est nihil sine quo bñ viuit̄ dico āt bñ non voluptuose nō insolēter ac splendide sed prudēter sed sobrie sed hōeste in quib⁹ nullum sibi uis esse q̄uis insolens fortuna fatebit̄. Et certe cū nec toto qd̄ est vsq; auro neq; om̄i gēmaꝝ pompa atq; om̄ genū reꝝ copia cupiditas expleat̄. paucis admodū ⁊ si desint leue lingue vl̄ man⁹ artifitio ꝯpandis tollitur aut lenit̄ necessitas nat̄alis sic v̄tuti modicū vitio nil sufficit. D Uictū vestitūq; necessariū auara sors negat R Aliūde petendū virt⁹ liberalior q̄ fortuna est nihil negat nisi qd̄ ⁊ permissum noceat ⁊ negatū ꝓsit nihil eripit nisi qd̄ habuisse damnosum amisisse vtile sit non differt nō imꝓperat nō retrahit manū. nō rugat frontē non attollit sup̄ciliū nullū despicit nullū destituit nullū fallit nō seuit non irascit̄ non mutat̄ vna sp̄ ⁊ vbiq; est nisi qd̄ magis magisq; degustata dultior indies ⁊ ꝓpi⁹ cōspecta fit pulchrior. Ut sit igit̄ ver⁹ diues ab hac posse nō te fastidiet nec repellet q̄uis exerceat difficiles hz adit⁹ p̄mos cetera ꝓna iocūda facilia semel vbi ad illā ꝑueneris non senties paup̄tatē. D Spoliauit me bonis om̄ib⁹ fortuna. R Fallit te opinio malū cōe mortaliū. nā ꝓfecto non bonis ⁊ vt bona ꝑmiserim non tuis sz q̄n tua forsitā vulgi more crederas mirorq; si nō dū intelligis aliena. D Fortuna me nudū liq̄t atq; inopē. R Uirt⁹ te vestiet ni respuis ac ditabit/nisi forte pluris auꝝ ⁊ purpuram q̄ decori generose mētis habitū facis qd̄ si faceres tunc vere inopē nudūq; te dicerē. D Cōtra fortūe impetū inopieq; molestias nullo satis artifitō tut⁹ū. R Quid

miraris artifitiũ tuũ omen ⁊ arma quibꝫ te tueri cogitas in manibꝫ hostis sunt. Illa capulũ tenet in te cuspis obuersa est. Si ꝯsiliũ q̃ris his obmissis age aliđ artibusq̃ illis ingeniũ applica in quibꝫ fortũa vim nõ hꝫ/nõ diuitijs virtꝰ sed ꝟtute diuitie q̃runt. Virtꝰ vna cõtra fortunam oẽm cõtraq̃ paupiem ars optima est (legisti) vt ad littus rodiũ naufragio eiectꝰ. aristippꝰ ⁊ ip̃e nudꝰ inopsq̃ reꝝ oim̃ q̃s dare p̃t fortuna vel auferre dũ locoꝝ nouitate captus. vt fit oculosq̃ circũferens forte illos in q̃sdam descriptiones geometricas defixisset exclamãs ꝯsolatus est comites ⁊ bono aĩo esse iussit. Neq̃ eñi desertis locis applicuisse cernere se hõim vestigia. Inde opidũ introgressus ad gingnasiũ lr̃aꝝ recto calle ꝯtẽdit. atꝫ ibi ph̃icis disputationibꝫ admirationẽ prius/dehinc amicitias optimatũ ac munera meruit. quibꝫ nõ tm̃ sibi sed socijs victũ ac vestitũ/⁊ ꝓfectioni necessaria mĩstraret. cũq̃ digressuri q̃rerẽt q̃d ille denũtiari domi vellet h̃ vnũ iussit nuntiarẽt/eas opes filijs ꝑandas/q̃ naufragio nõ ꝑirẽt q̃s nec maritima nec vrbana nec bellica tẽpestas eripet p̃clare raꝝ. D Reꝝ atꝫ animi inops sum. R Primũ te expeditũ scđm plane inopẽ facit ac miseꝝ Sꝫ vt aristipitio ꝯsiliũ sic ⁊ theofrasti dictũ te legisse arbitror Quid vero lectio sola ꝓfuerit ⁊ memĩsse optet ⁊ in ~~sua~~ lecta ~~tua~~ ꝯuerte D Domo familia necessarijs atꝫ ornamẽtꝭ omnibꝫ spoliatꝰ q̃d agã q̃ me vertã. R Adeas opes quibꝫ spoliari neq̃as q̃ te vndiq̃ comitatũ diuitẽ ⁊ ornatũ prestent. Et qm̃ (vt video) excitãda mẽoria est theofrasti q̃ memorabã dictũ ad hũc se hꝫ modũ doctũ, ex oĩbꝫ solum neq̃ in alienis ꝑegrinũ neq̃ amissis familiaribꝫ ⁊ necessarijs iopẽ amicoꝝ Sꝫ in oĩ ciuitate eẽ ciuẽ difficilesq̃ fortũe sine timore posse despicere caꝰ At q̃ nõ doctrinaꝝ sed felicitatis p̃sidijs putaret se eẽ vallatũ lapidis itineribus vadentẽ nõ stabili sꝫ ĩfirma ꝯflictari vita. D Patrimoniũ ꝑntũ ꝑdidi q̃d ꝯsilij capiã. R Paternũ p̃rimoniũ duplex. alteꝝ ex rebꝫ ꝑeuntibꝫ (q̃đ fortuna moderat̃) ex ꝟtutibꝫ ac doctrinis alteꝝ/q̃đ extra fortũe

regnũ ꝑcul in tuto positũ ledi: nequit. hoc est illd̃ quod in primis amantissimi p̃res filijs tradũt qd̃ nisi repudietur illos in finẽ ꝛ p⁹ finẽ vite exitũ exornet possesso ꝛibꝫ suis nõ e q̃uũ mõ/sed viuati⁹ multoqꝫ ꝑhenni⁹. idqꝫ attẽdens illa nobilis moꝝ ꝛ eloq̃ntie ꝛ legũ parẽs athenarũ ciuitas cũ grecarũ oim̃ leges vrbiũ indistincte filios ad p̃standa ꝑntibꝫ alimẽta ꝯpellerẽt eos filios statuit ali oꝑtere q̃ libros erudissent bonis artibꝫ ꝙ hi soli p̃rimoniũ certũ suis ac stabile relicturi eẽnt. D Multa mihi ad vitã desunt R Cui pauca sufficiũt quõ desint mlta nõ video Sed deesse vite dicitis qd̃ auaricie deest ita fit vt nõ multa tm̃ sed oĩa vob̃ desint ꝛ q̃ hẽtis ꝛ q̃ cupitis ꝙ ꝛ illa tãgere nõ audetis ꝛ hec asseq̃ nõ valetꝫ vtrobiqꝫ par ꝛ miseria vel egestas. D Nimiũ pauꝑ dego R Solare aim̃ comitibꝫ magnis ꝛ illustribꝫ valeri⁹ publicola. vn⁹ ero mane libertatis auctoribꝫ. Meneni⁹ agrippa romane seq̃ster pacis vñ sepelirent̃ qꝛ de ꝓprio non erat de publico habuere. paul⁹ emili⁹ macedonũ regũ victor finitorqꝫ r̃gni famosissimi ꝛ antiq̃ tã diues gl̃e tã pecunie in ops fuit vt nisi agello tãti viri vẽdito restitui ꝯiugi dos nõ posset Atili⁹ regul⁹ gne⁹ scipio quinti⁹ cincinat⁹ romani impij defensores tãta rei familiaris inopia fuerunt vt prim⁹ in affrica maxĩas res gerens scd̃s in hispania Ille ꝓpter villici mortẽ h̃ ꝓpter filie dotẽ missionẽ a senatu petere ꝯgerent̃ ꝛ obtinuissent nisi senat⁹ rei. publice ꝯsulẽs optimoꝝ ciuiũ occurisset iopie. Quintio ãt q̃terna agri iugera aranti senat⁹ ꝛ ppl̃i ꝯsensu rebꝫ in extremis sũmũ impium deferebat. his accedãt curi⁹ ortulo diues ꝛ fabricius ꝑuo potẽs q̃ oblatas cõtempsere diuitias ꝛ nihil p̃ter ferrũ dextrasqꝫ ꝛ aim h̃ntes ditissimũ gretie regẽ ac potentissimũ ytalie ppl̃m domuere auro ipsi eq̃ ac ferro inexpugnabiles ꝛ inuicti. Et q̃ loq̃mur ciues cũ ꝛ ip̃e popul⁹ rõanus oĩs eximie fons atꝫ exẽpla historie tã diu bonus fuerit (vt dicere cepam) q̃ꝫ diu pauꝑ fuit. At libidinibus ꝓbũsqꝫ nero obrutus opes suas metiri ac dinũerare non poterat. At vari⁹ helio gabal⁹ effeminatissim⁹ turpi

ſſimuſq; hõim ac ſupmus nr̃i pudor impũ vẽtris onus dictũ fedũ z auditu. Sed feda cupiditate morta liũ forſi tan nõ ſilendũ nõ niſi auro excipi dignabat cũ nõ ſupio rum mortaliũ viroꝝ cenas/ſz deorũ ſacra fictilib⁹ agi ſo/ lere meminiſſet. O vrbs miſera ad tã turpes man⁹ fatis lapſa volentib⁹. Sed o auꝝ auaritie votum ingens. O ſpes vltima o laboris termin⁹ humanoꝝ/in quos vſus oculorũ ſtupor ac mentiũ vertebaris/laudare factũ aut certe non arguere q̃ erroꝛi hominũ tam obſceno z nulla aptior eſſe irriſio ſi ab hõie ſane mentis id fieret nunc pre claras optandaſq; diuitias(quis negare audeat)q̃ ſeſer ro ac ſcelere peti velit dum ſic ſprete optimis ſic peſſimis affluũt. D Paupem in laboribꝫ vitã duco. R Cle/ antes hauriende a q̃ z rigandis oleribꝫ plautus arpinas mole manuarie locare operas vrgente inopia coact⁹ eſt. q̃uis ille pb̃us hic poeta ſimulq; q̃ paup ille ortulanus hic piſtor reliq̃s tpm neceſſarie debitas quieti tanta vis atz erit. pb̃icis ille vigilijs dedicãs h̃ ſcribendis q̃s ven/ deret comedijs lactanti⁹ firmian⁹ vir doctrine multipli cis rariq; inter ſuos eloquij filij q̃z ſummi p̃ncipis mgr̃. Jdẽ ſumma rerũ oim etiã cõium egeſtate vitã egit. pau/ per nat⁹ eſt flacc⁹ inops vixit pacuui⁹ inops ſtati⁹ vtq; victus cã fabulas vendicauit. inops demũ aliq̃n vigili⁹ donec p̃ter ſuũ morẽ opes ſingenio acceſſere. Mlta ſunt talia quolibet hõim in ſtatu z omitto illos(q̃ nimis mlti ſunt)q̃ celeſtiũ opũ deſiderio nõ inopiã mõ ſed famen ſitim nuditatẽ z extrema oĩa in terris non equis tm̃ ſed letꝭ atz exultãtib⁹ ais elegerũt ſi his q̃i exẽplis hũilib⁹ atz terreſtrib⁹ nõ mouer⁊. Jpe celi dñs h̃ paup fuit vt exẽplo doceret hãc iopie viã ee q̃ tanꝺ ad veras diuitias pgeret Jpe(inq;)p q̃z fges regnãt paup nat⁹ paup vixit nudus obijt cui cũcta iterim obſequũt elemẽta tu homũtio dñi tui ſortẽ fers moleſte nec iepte pudet iſolẽtie certe ꝺſq; il lũ cogitãs ſe vtute vallauerit i ipa pauptate ditiſſi⁹ nul/ liuſq; rei opes regias nõ requirat D Nulla mihi opũ copia eſt. R Ut animo inopi ac deiecto nulle ſuffici/ unt opes ſic diuiti atz erecto nulla non ſufficit pauptas.

Nempe ille alieno nititur hic ꝓprio fidit Edificare in alieno iactura est q̃stus in ꝓprio. D. Pauꝑrimus sum. R. Si necessitatib⁹ obseq̃ris pauꝑ esse nunq̃ꝫ potes/si cupiditatib⁹ nũq̃ꝫ diues. D. Hacten⁹ pauꝑ imo mendicus sum. R. Fortuna hõim non stat ⁊ vt summis ex opib⁹ ad inopiã extremã sic a pauꝑtate vltia ad diuitias magnas crebris est transit⁹ legisti reor apd quintũ turciũ historicum. vt ab dolo min⁹ q̃dam alexandri iussu seu ꝑmissu ex ortulano inopi sidonis rex ⁊ ex ꝯtemptu regni maior est habit⁹ q̃ꝫ regno. Certe (q̃ non legisse nõ potes) ⁊ romul⁹ e pastorali tugurio tãte vrb̃ ꝯditor romanũ p̃m⁹ diadema suscepit. Et regũ sext⁹ ex hũilima (vtq3 aliq̃ crediderunt) e ꝟuili fortuna idip̃m r̃gni culmẽ ascendit/nec alexandri p̃amide nec ciri illius regis inter ꝑsaꝝ reges famosissimi opulentiora primordia aut alia fere sunt rudimenta q̃ꝫ romuli gai⁹ mari⁹ qui fuisset ⁊ futur⁹ sepe esset rome ꝯsul Et anteq̃ꝫ honoris grad⁹ vllos attingeret mercenarius arator prim⁹ in aruis vite annos egerat. Et deinde post tot victorias ac triũphos interq3 illos suos septem ꝯsulat⁹ preter latebras plaustres ⁊ carcerẽ exiguũ quoꝫ mẽdicauit panẽ. Juli⁹ cesar futur⁹ mundi dñs ⁊ testamento mũdi dño relictur⁹ adolescẽs pauꝑ fuit. vt hac taliũ comitia nõ potes aut sꝑare opes aut ꝯtẽpnere. D. Solito pauꝑior sum. R. Bñ habet ⁊ solito eris humilior expeditior liberior vacui amãt incedere q̃ arduũ iter agunt. Carebis solitis opib⁹. simulq3 solitis muribꝫ ac furibꝫ ⁊ ꝓteruis ꝟuis hisq3 quib⁹ solent habundare diuitie fictis amicitijs seq̃cib⁹ atꝫ tenacib⁹ ꝑasitis toto illo grege domestico arridentiũ tibi teq3 ridentiũ atq3 rodentiũ deniq3 si amissas opes cũ amissis tedijs cõferas lucꝝ voces Certe (vt securitatẽ sileã) hũilitatẽ sobrietatẽ requiẽ modestiã pauꝑtatis comites si nihil boni aliđ illa secũ afferret q̃ꝫ q̃ ⁊ fallaciũ gregib⁹ adulantiũ ⁊ seruorũ tirannide suꝑborũ liberat abũde erat cause vt nõ serenda mõ esset sed optanda/imo ec̃ accersenda pauꝑies s3 (iam satis sit) maior em̃ q̃ꝫ ꝓre q̃rela est q̃ꝫ in te mirarer nisi olim ferme

in omnibus notassem. nullum grauius nullũ crebrius lamẽtum ido nihil inter hõies pauptate meli⁹ nihil odiosius. D. Pauperior sum in vita. R. Eris letior in morte. Nemo tã paup vixit vt moriẽs nollet vixisse pauperior.

De tenui Victu. Ca. xi.

Tenuis victus est mihi. R. Et tenuis voluptas ⁊ mundi sobrietas an tu gule studio ɔtrariũ malles D. Asper est vict⁹. R. Eq̃minis fere gule illecebras caruisse cũ ad manũ sint alie dultiores ⁊ q̃ri faciliores ⁊ ꝯuari habet ⁊ suas virt⁹ illecebras (Ciceronis vtor verbo) has gustare ⁊ ruminare cũ cepis illas magno ope non requires. D. Durus est vict⁹. R. Duricies amica ꝟtutib⁹ mollicies voluptati. Quot aũt magni viri vltro se voluptatib⁹ abdicãtes hũc quẽ tu refugis victũ elegere quoꝝ aliq̃ cũ possent laute vesci panẽ ⁊ aq̃ in delicijs habuere. An vero voluptati queq̃ sic obnoxiũ opinentur vt non illã valde oderit si ~~ad victũ~~ illi dedecus intueri oculis possit. Sed funesta suauitas virtutũ hostis acerrima ⁊ titillatio bestialis q̃ ꝟ sequit. homo q̃dem videri p̃t vere ãt aĩal brutũ est. Ad hec ⁊ familiaritas cõtracta cum vicijs ⁊ ɔsuetudo reꝝ pessima mortalẽ p̃stringit obtuitũ vt discerni neq̃at q̃ decorũ sit qd torq̃at fedũq̃ qd mulceat. D. Nimis angust⁹ est victus. R. Imo nimis ampla nimiũq̃ capax gula est. vnũ visu angustũ re ãt vnũ oĩb⁹ in aĩam irruẽtib⁹ vitijs patẽs iter ac flãma libidinũ hac torpor ingenij hac rixaꝝ hac iraꝝ ⁊ iurgiorum feruor ĩgredit hac impiosa cupiditas oĩa pati iubẽs atꝫ facere dum necessaria traditis q̃ dãnosa sunt ⁊ munimen vite dicit (qd ruina est) hac inuidie faces ⁊ emulatio implacata indignantib⁹ aĩs tam gule aluũ obsequẽtem q̃ vos esse gl'amini. Inde laudẽ spantes vñ pudor metuendus erat. hac postremo supbia dum inflat⁹ nec se capiens venter aĩo suo affricat tumorẽ ⁊ psuadet ille esse homini aliq̃d maius q̃ ambrosia ⁊ nectare pastus sit. vides vt vitiũ vnũ omnib⁹ adit⁹ neq̃ hũc si alter neq̃t inopie necib⁹ clausum cupis. O pauptas amabilis

admittit

que continētie tibi assumis offitium vtile est cogi ad id
qđ facere tua spōte debueras. D. Tenuis me victus ex
tenuat. R. Malles ne igit̄ tumefieri. Nec tenuitas po
dagram tuis pellet e finibus dolorem capitis aufert cere
briq; vertiginem vomitūq; ⁊ ructū ⁊ nauseā ⁊ sudorē te-
diumq; ⁊ fastidiū tui ipsius palorē alternū ac ruborem
odorem quoꝫ ⁊ oris ⁊ corpis tibi atꝫ alijs importunū si-
stet. Preterea pedes instabiles manꝰ tremulas nutās ca
put qđq; est optimū aim̄ ip̄m moderabit̄ frenabitq;. Et
quis igit̄ tam multa corpis atꝫ animi bona ꝑuo tibi desi
derio ac momētaneo gustꝰ incōmoda tibi ꝑta ꝯquereris
dignꝰ his ꝑditis gustui deseruire. D. Tenuis victꝰ me
fatigat. R. Contrarius fatigaret (nisi forte onus requie
pretollas) Nū legisti lautioris vite tedia magna esse/ita
vt quinq; diebꝰ ꝯtinuis non possit sine fastidio tollera-
ri ab hōibꝰ tꝑatis ⁊ altiora spectantibꝰ q̄ꝫ palatū ⁊ ventrē
D. Supra modū victus ē tenuis. R. Fuit etas qñ hic
fuisset. ⁊ est adhuc gens aliq̄ vbi esset victꝰ amplissimus
verū mundo in deterius lapso. vos deterrimi oim̄ eē ni-
timini publice sꝑ principes ruine vt qui optimi omniū
fuistis versus vsq; quaq; vestigijs sitis oim̄ pessimi ⁊ in
tꝑm vicijs ac locoꝝ ꝓcipue teneatis gradū. D. Victus
tenuis mihi non placet. R. Tenuem ⁊ virtutis ⁊ volu
ptatis amatores ⁊ patroni laudāt. tu quā heresim s tis
amplexus nescio. plato siracusias mēsas dānat nec vllo
mō sibi placere ait/bis in in die satuꝝ fieri Epicurus in
oleribꝰ suis voluptatē ac delicias ponit. ⁊ hunc q̄m tu fi
gis victū/rebꝰ ac verbis ꝓbat deniq; (vt ait cicero) nemo
de tenui victu plura dixit tu duaꝝ notissimos si viaꝝ du
ces spernis qđ est reliquū nisi vt impetū tui erroris ⁊ vir
tutis hostē nec amicā voluptatis onerosam seq̄ris in gluu
em... fedū finē nec tū hōis q̄ꝫ iumenti qđq; indignāter
ac dolenter dixerim iumenta multa q̄dam sꝫ ꝑ captu suo
ventri ingerūt solū vos aiantiū dñi mēsuram vr̄am ⁊ ne-
scitis ⁊ frangitis neq; de nihilo est ꝙ multi mirant̄. quia
patrum ⁊ auorū mēoria vinee multo pautiores eēnt ho

mines aut totidē aut plures vina aut viliora erant Sic indies creuit ebriosorū sitis. D. Delatu victu sum redactus. R. Bene habet ꝙ modestia neglexit implet inopia. Optimū est spōte agere qđ debeas ꝓximū l' coacte

De originali Inopia. Ca. xij.

In pauptate etiā natus sum. R. Quis nō nudus ex viero matris ~~matris~~ egredit/nil h̄ p̄cipuū habēt reges. D. Añq̄ nascerer paup fui. R. Bone memorie es si meministi delicatissimus si sensisti. D. In pauptate sum nat⁹. R. An tue tibi nō sufficiunt q̄rele Hec non tua q̄dem sz ꝑntum fuerit. D. In pauptate sum genit⁹. R. In pauptate moritur⁹ sil'is principio finis manet/nisi forte morientis languoribꝫ mederi aurū censes/qđ in arcule fundo est. D. In pauptate vite mihi principiū fuit. R. Mediū false sepe diuitie at principiū ⁊ finē vera pauptas tenet. Nudū nasci nudū mori hūana fere ꝯditio est. Nā quid (q̄so) purpureū cubile q̄d funeralis lect⁹ aure⁹/⁊ q̄cunq̄ ad ip̄m aut post ip̄m vite finem mortalis ambitio meditata est/quid ad febrē/quid ad mortē ipsamq̄ de q̄ loq̄mur morientiū nuditatē. An vt equū ꝑhalere sic ꝑietem aurea delectāt. Mulcere ista oculos p̄nt iutuentiū sensu carentibꝫ delectabile aliquid messe pōt delectatio āt nulla. D. Nudus ⁊ inops nat⁹ sum. R. Res humanas pene oēs alterna sors variat eadem quasdā equat quo reliq̄rū solet imparietatē harum prima ⁊ maxima est ipsa hec originis ac mortis eq̄litas. Multi ⁊ varij viuentiū sunt amict⁹: nuditas vna nascētium atq̄ morientium nisi ꝙ ille mlta reperiunt ignari hi omnia deserunt scientes vt exigui damnum sensum debeat de autem ipsa rerum pereuntium lenire cognitio. D. Nudus in hanc vitam miseram veni. R. Id recolens equanimior abibis nudus.

De Numerosa prolis graui sarcina Ca. xiij.

Numerosa ꝓle pregrauatus sum. R. Auro etiam

atq; operibus imbecilles humeri premi pñt. nemo tamē id q̄rit sed sic p̄mi gaudet. Ait q̄ p̄ma inter vre felicitatis dona numerāt filij bis ne te igit̄ p̄grauatū z nō poti⁹ sub leuatū dicis. D Multos inter filios inops sum. R Imo vere filij diuitie tue sunt quō inter diuitias sis pauper videris. Id em̄ nō nisi auaꝝ z bonorū suoꝝ ingratꝫ accidit D Filioꝝ in turba egestate sordida laboro. R Filij nō labor sed reḡes sunt pntū leuime laboꝝ atz oīs solatiū fortune (si boni sunt) alioq̄n nō de nūero sz de moribꝰ ē q̄rela. D Filioꝝ acie coartat⁹ sum. R Cur nō poti⁹ comitat⁹ z vallat⁹ z ornat⁹ certe nō tm̄ p̄fes sz z mares ornamenta sua filios vocāt. Nō audisti vt cornelia affricani magī filia dū p̄diues mulier ꝫ cāpana q̄ forte in domū ei⁹ hospicij iure diuerterat muliebriter gl'abunda. sua illi longe p̄tiosissima ostētasset ornamenta generosa velut ad emulatōem puocata colloquiū de idustria p̄duxit/donec a scolis filij ei⁹ remearēt. qui tūc pueri qui magni p⁹ fuerūt viri/quib⁹ illa ꝺspectis versa hospitam ornamenta mea (inquit) hec sunt p̄clare quidē z vt tāti patris filiā decebat tu āt ornamēta tua hec vocas impedimēta D Quis tot pascet filios. R Js q̄ te a iuuētute tua pauit insenib⁹ q̄ nō solū bōies sed pisces z q̄drupedes pascit z volucres. D Quis te natoꝝ corpa vestiet. R Js q̄ nō tm̄ aīantia sz agros herbis ac floribꝰ ac frōdibꝰ siluas vestit. Et q̄d scim⁹ adhuc forsan hi filij te non mō pascēt ac vestiēt/sed eē tuebunt sz eē honestabūt hūanaꝝ rerū vt a voluptate alie icipiunt in laborē ac dolorē desinūt. Sic ecōtra alie amaro p̄cipio incepte dulci fine clandunt q̄l'ē sors ꝓtuosarū fere oīm actionū q̄ ingressos cruciāt ac p̄gressos mulcēt. D. Paup cū filijs mītis sū. R Miraris q̄ fecundā virorū non legeris pauptatē diuersa sunt opū genera z varia dona fortune. Nulli oīa ꝓtingūt/alijs vage merces alijs rigēs tellꝰ exāgue alijs metallū viue tibi diuitie obtigerūt filij. An nō boues z pecudes z asini z cameli z pfuge apes/z colūbe z pulli z pauones/sui deniq; z ancille in diuitijs hēbunt soli filij

excludunt. D O q̃m multi mihi sunt filij R O q̃m plures alijs quinq̃ginta fuerũt priamo. triginta O rodi ꝑthorũ regi. centũ q̃ndecim regi ꝑsarũ ataxersi. septingẽti ãt erothimo regi arabũ q̃rũ fiducia fines hostiũ alternis aggressus incursib⁹ egiptũ siriãq̃ vastauit. Et est sane potentie genus quoddẽm mlt̃os filios hr̃e. Scio ãt q̃d dictur⁹ sis. hi q̃s mẽoras magni oẽs reges fuerãt mihi longe alia sors est. Nunq̃d v̄o rex fuit apperi⁹ claudi⁹ ꝓfecto ne diues quid̃ prisco illo secl̃o s. quo ꝓbrũ diuitie hẽbant̃ ⁊ pauꝑtati cecitas accesserat ac senect⁹. Et tñ de eo scribẽs cicero ait. q̃tuor (inq̃t) robustos filios ⁊ q̃nq̃ filias tantã domũ tantas cliẽtelas appius regebat / ⁊ cec⁹ ⁊ senex / neq̃ id mirandũ est ꝙ priuata bñ r̃geret cum tot obsessus incõmodis / ip̃am q̃z rẽ publicã gubernaret / humanorũ defectuũ magna ꝑs in morib⁹ nõ in reb⁹ est. Nõ erat appio sors regia. sed nec optabat / sua sorte ꝯtent⁹ exiguas non lauceis sed v̄tutib⁹ adornabat lares / ⁊ victu tenui amplã familiã nntriebat. ꝙ multi reges mesti faciũt ⁊ q̃ruli let⁹ ille ⁊ eq̃minis faciebat. Nõ eñi fortunã appetitui sed fortune eq̃uerat appetitũ. Non erat appio sors cresci regis nec cõciuis quid̃ sui crassi. sed felitior q̃dam alia (q̃uis sua sors angustior) nec alienã sortẽ / sed sic̃ boni oẽs faciũt ad suã ꝓpriam se formabat ac suos / Certe ne ego exigo vt tu sorte alia q̃m tua in tuis vtar / ⁊ in te / neq̃ vt cibo aut amictu regio tuos pascas aut vestias. vestiuntur lauti⁹ regij iuuenes ⁊ vestiunt̃ insigni⁹ / sed nõ viuũt melius nec diuti⁹ nec leti⁹ ⁊ (qd̃ ꝯstat) nec securi⁹ nec honesti⁹ certe nec sancti⁹. Pro his oĩb⁹ vnũ hñt q̃ excellant põposius (h̃ est stulti⁹) viuũt su⁹ cuiq̃ viuẽdi mod⁹ sua ẽ mensura / nec idcirco melior quo maior. vñ fit vt in tigurio sepe letos videas / mestos in aula regia. Non est oĩm vna capacitas sed vn⁹ est fons gratie vn⁹ ille cui d̃r. Aperis tu manũ tuã ⁊ imples oẽ aĩal bñdictõe Quid ad rem seu vasorũ magnitudo seu ꝑuitas vbi par est oĩm plẽitudo. sed mlt̃a desnnt pauꝑib⁹ q̃uto plura desunt regib⁹ cũ sit illud Flacci verissimũ exꝑtumq̃ ꝙ multa petentibus desunt multa. D Laboriosum negotiũ multos filios

genuisse. R. Quid sub celo mihi nõ laboriosum dabis preter vnã (vt credit) voluptatẽ qua tamen nihil est in fine laboriosius nihil qđ tot in animis linquat aculeos. An non legis apud Flaccũ vt nil sine maguo vita labore dedit mortalibꝫ, an non audis quid poeta aliꝰ non ineleganter hac in ꝑte luxerit. Cũ em̃ bona om̃ia gratꝫ nobis donata esse diuinitꝰ pij oẽs vno ore fateant̃, non donata dicit ille sed vendita ⁊ p̃tiũ statuit labores. Sic em̃ (ait) laboribꝫ vendũt dei nobis omnia bona. D. Molesta est tantorũ solicitudo filiorũ. R. An non inter veras sententias illa est, nõ posse inueniri vitã hõis carentem molestia, nec minꝰ illã oẽm vitam esse tormentũ q̃d filij meruere, qui si desint cure alie subibũt, crede mihi q̃cunq̃ te vertas quẽ licet fortune gradũ arripias, ⁊ labores ⁊ molestie ⁊ difficultates vite aderũt, q̃d lamentis in anibus opus est. D. Filijs multis p̃mor. R. Sic dicis q̃i felicitatẽ deprimaris tua ⁊ vota p̃ma mortaliũ tibi cumulatiꝰ obuenisse fers grauiter. Mirũ genus impacientie. D. Quid vero tot faciã filiabꝫ q̃s dotes expediet. R. Unꝰ est ⁊ feminarũ dñs ⁊ mariũ Is ⁊ filios tibi pascet ⁊ filias vtq̃ illis ingeniũ ⁊ viuẽdi artes sic his suas dotes dabit. Itaq̃ (sicut scriptũ est) spera in eo ⁊ ipse faciet qđ in te est optimũ dotis genꝰ fuit sic filias formare vt vel absq̃ dote recto iuditio placere valeãt atq̃ amari dotem habuit romanũ imꝑiũ faustina. Et q̃t reris in dotate castiores eoq̃ felitiores fuerint, non facit faustũ cõiugium dos sed v̄tus, fac si potes vt tuaꝝ nõ pecunia optabilis sit sed pudor, sꝫ modestia sed integritas patiẽtia fides hũilitas. His ornate gẽnꝰ filie tue. Hoc onuste auro his ancillis cõitate limen adeant, coniugiũ non diuitum sed ꝓborum, vbi tutior sepe pudicitia vitaq̃ dultior q̃ in thalamis atq̃ atrijs regum fuit.

De amissa Pecunia. Ca. xiiij.

XXII

Pecuniam amisi. R. Et cum illa curas multas pe
riculumq; ꝑpetuũ. D. Perdidi pecuniã R. Et
laborem custodie ⁊ ꝑdendi metum sic ꝑdendo pe-
cuniam duo bona (vnũqđq; ꝑstantius amisso) securita
tem ⁊ requiem inuenisti D. Pecuniã ꝑdidi. R. Be-
ne si te illa non ꝑdidit q̃ multis iam suis possessoribꝫ fe-
cit/noxia eñi pecunie fama est venenosus fulgor ac pesti
fer. Itaq; velut serpens squamis aureis placens mulcẽ
do oculos/animã ferit ꝓinde si hinc salus es gaude tibi
ablatum vnde infici posses teq; illesum inter ꝑicula trã-
siuisse letus stupensq; recogita sin infectus extirpatã ma-
li causam scito/quo facilior ad salutem reditus sit. D
Amisi aurum atq; argentum R. Quid celesti animo cũ
terrestribꝫ purgamentis q̃ virilius ꝑhant argentũ atq; au
rum inter bona non numerãt qui mollius bona dicũt sꝫ
non animi Horũ quicq̃t elegeris siue non bonũ siue nõ
tuũm fuit eq̃ nulla tibi est materia q̃rularis. Nam vt om
nino bonũ dici velis qđ multi magniq; negãt viri non
tuum certe sed fortune bonũ vel inuitus dices. Ita nec
tu de tuo aliquid nec de suo illa q̃d ꝑdidit sed transtulit.
D. Amisi pecuniam. R. Ut non amisisses si tua esset
sic si tua non erat amittere neq̃uisti. Vere ãt non tua sed
illius erat quem secuta est imo nec illius quidẽ sed fortu
ne vt dixi q̃ ~~causa~~ cui visum fuerit breuẽ ad vsum mag-
no sub fenore mutuat/disce iam tandẽ a ꝓprijs aliena se
cernere. D. Pecuniam amisi R. Si te adeo non tue
quoꝫ cruciant iacture tibiq; vl' alienũ aliq̃d demi doles
disce illa conquirere que tua sint propria atq; perpetua
quorum ⁊ acq̃sitio facilior ⁊ possessio nobilior certiorq;
virtutem si quesieris non amittes vos autem sapientie
contemptores cultoresq; ⁊ amatores pecunie facti estis
obsorduisse videmini salubribus consilijs ac monitis.
q̃cũq; ꝑ scõs atq; eruditos viros ꝯtra hãc ꝑsertim hũane
ꝑtem insanie dicta sũt. Audistis satiricũ vr̃m ꝓtestantẽ.

Nam diues qui vult fieri atz his dictis addentē sed q̄ re
uerentia legū quis met⁹ aut pudor est vnq̄ ꝓperātis aua
ri hanc sniam hebreoꝝ sapiēs q̄ pauc⁹ absoluerat. Qui
festinat ditari (inq̄t) nō erit innocēs. Audistis aliū ex ve
stris seu satiric⁹ sit ille seu liric⁹ dicentē. Nō dom⁹ aut fun
dus nō eris aceru⁹ ⁊ auri egroto dñi deduxit febres non
animo curas dixerat h̄ extern⁹ sapiens ille breuissime nō
ꝓderunt diuitie in die vltionis ⁊ addiderat q̄d ꝓdesset.
Iusticia em̄ (inquit) liberabit a morte. Cū em̄ pecunia
(quā amissam luges) in necessitatib⁹ sūmis nec corpi po
ssit opē ferre nec aīo. Miror cur tantope l' optari absens
valeat vel amari pñs his atz aliis mot⁹ orator vr̄. Nihil
est (inq̄t) tā angusti animi tanq̄ pui q̄ amare diuitias si
ue pecuniā. At orator eccl'astic⁹. Auaro (inq̄t) nihil ē sce
lestius nihil est iniqui⁹ q̄ amare pecuniā Et q̄ multoꝝ
in hoc vnū ꝯsentit imo dissentit auctoritas f. ustra q̄dem
p̄ualuit sapientū sentētijs vulgi furor. Itaq̄ vt nullū in
iqui⁹ sic nullū ardenti⁹ votū q̄ pecunie est vt ex q̄ pēdere
oīa q̄ optant̄ ꝑsuasum sit Clamāt ab aduerso doctissimo
rum voces hōim. clamat exꝑientia ⁊ veritas. clamat vet⁹
⁊ recēs exemploꝝ tuba magnā pecuniā nulli vtilē mult⁹
fuisse pestiferā cū peccato ac labore q̄rendā. cū solicitudi
ne ac pauore ꝓuandā cū q̄relis ac merore ꝑdendā. dicāt
pecunie amatores quid vl' in his verbis falsi vel in suis
opib⁹ boni sit. Et vt vera sit estimatio tā laudate rei q̄d
de h̄ q̄sq̄ viderit aut legerit ītegrū ac sincerū spretis vul
gi clamorib⁹ suppositisq̄ fulgorib⁹ metalloꝝ ad mēori
am reuertant̄ q̄ ꝟo nō oīb⁹ vidēdi exꝑiendiq̄ sors eadē
fuit illa aīm subeāt q̄ famosis ab auctorib⁹ scripta. nulli
vs q̄m docto legēdi audiēdiq̄ defuit facultas nōne ergo
pecuniā ꝑegrīos mores intulisse ⁊ molles diuitias turpi
luxu secl'a p⁹ ītegerrīa fregisse nōne ip̄as q̄z dītias auariti
am ⁊ abundantes voluptates desiderium ꝑ luxū atz libi
dinem pereundi ꝑdendiq̄ omnia inuenisse ⁊ scriptis ⁊
re ipsa sepe ꝯpertū est Nōne auarū sp̄ egere Nōne nocēs
ferrū ferroq̄ nocēti⁹ auꝝ sacrāq̄ auri famē nil nō morta
lia pector acogere pecunieq̄ aspectu debl'itatos spiritus

Nonne aurum ꝑ medios ire satellites ⁊ perrumpere saxa potentius ictu fulmineo atꝫ hinc pudicitie sil' acvite insidias ꝓuenire imbre aureo. danaes expugnata v̄ginitas acvatis argolici casus ꝓbat auareqꝫ sil' ꝯiugis vna siquidem ruine duplicꝫ cā fuit aurū fatale qđ bñ spretū argie eriphile male optatū/male partū illi⁹ penates irrupit scelerisqꝫ ingentia semīa mouit nōne opes falsas ⁊ caducas neqꝫ prestare posse qđ spondeāt neqꝫ lenire auri sitim sꝫ accēdere neqꝫ curas fugare sꝫ arcessere neqꝫ nccitates tollere sed agere verissimeqꝫ ⁊ ꝓprie dictū. Crescit amor nūmi q̄ntū ipsa pecūia crassit Et illđ neminē pecūia diuitē facit imo ꝯtra nōnll'is maiorē sui cupidinē incussit neqꝫ illđ min⁹ Crescentē sequit' cura pecuniā maiorqꝫ fames atꝫ illud multa petētibꝫ desunt. multa ⁊ ꝑ multis eos indigere q̄ ꝑ multa possideāt. deniqꝫ quitq̄t sit nō eē ꝑpetuū nec lōgeuū quiđ vt qđ positū sit in manibꝫ fortūe sine intermissione volubilis/subiectū casibꝫ ⁊ saltē morte ꝑdendum. diues em̄ cū dormierit nihil secū aufert. apit oc'los suos ⁊ nihil īueniet neqꝫ idipsū suū nihil in q̄ꝫ volet trāsferet qꝛ iu imagine ꝑtransit hō sed ⁊ frustra ꝯturbat' thesaurisat ⁊ ignorat cui ꝯgregabit ea. his ⁊ mille sil'ibꝫ citcū quaqꝫ sonātibꝫ doctorū vocibꝫ hōim obstruxit aures infinita cupiditas. vt iā frustra diuitibꝫ h⁹ seculi precipiat' nō sublime sape neqꝫ spare in incerta diuitiarū sed in đo viuo q̄ prestat nob' oīa habundāter ad fruendū bñ agere diuites fieri in bonis opibꝫ. Nā qui volunt diuites fieri (harū s. q̄ vulgo optant' diuitiarū) incidūt in tēptationē ⁊ laq̄um diaboli. ⁊ desideria multa ⁊ inutilia ⁊ nociua q̄ mergūt hōies in interitū ⁊ ꝑditōem. radix eñi oīm malorum est cupiditas. Nō magis hunc audiūt ꝯsulatorē q̄ꝫ eū q̄ ait. nolite spare iniquitate ⁊ rapinas nolite ꝯcupiscere. Diuitie si affluant nolite cor opponere neqꝫ hunc magis audiūt q̄ꝫ ipsi⁹ filiū dicentē q̄ ꝯfidit in diuitijs suis corruet neqꝫ rursus his oībꝫ magis illū q̄ sup oēs est c⁹ doctrina celestis nisi ab insanis planeqꝫ furentibꝫ ꝯtemni nequit q̄ ꝓfecto diuitias ⁊ diuitiarū comites volupta

tes atz solicitudines spinas dixit semen verborũ salubri
um suffocãtes dixit h̃ c⁹ in ore nõ est inuentũ mẽdatium
viua (inq̃z) h̃ veritas Uerũtñ putas inueniat fidẽ in ter-
ra nullã ꝓrsus aut rarã q̃s igit̃ ille spĩas suauitatẽ vnicã
atz dulcedinẽ mũd⁹ vocat Et (qđ ait quidã) gẽmas ⁊ la-
pides aurũ ⁊ iutile sũmã mali sũmi materiã sũmi oẽs ma
teriam boni putãt certatĩqz oẽs vt sũmũ bonũ p̃qz oĩbꝫ
appetũt Jãqz in vrbiũ plateis haut yronice ꝓclamat̃ O
ciues ciues q̃renda pecũia p̃mũ ẽ virt⁹ p⁹ nũmos atz illđ
alteri⁹ vende aĩam lucro mercare atz excute solers oẽ lat⁹
mũdi. Sic non dũ intellectũ dei mun⁹ sed magnũ pau-
ꝑies o ꝓbriũ iube qđ vis ⁊ facere ⁊ pati verũqz cottidie
cernit̃ ꝙ ab aliquo dictũ ẽ ꝑs vilissima rerũ certamẽ mo
uistis opes. Quis eñi (q̃so) non hodie sceleris insigni p̃-
mio ⁊ occasione ꝓposita fas oẽ abrũpit polidoꝝ obtrun-
cat ⁊ auro vi potit̃. pone fidos frẽs pone vnãies amicos
in ꝯsilio in cõuiuio in corea dehĩc modicũ inter illos nõ
dicã pomũ aureũ sed pomi frustũ iaciat discordia. his oli
armis vti solita gladijs seria iociqz frãgent̃ Sic ãt auro
nil scelesti⁹ q̃rit̃ sic (vt ad rẽ redeã) nil mesti⁹ ꝑdit̃ peccatũ
nẽpe ingẽs aĩe iacta cõtẽnit̃ ꝓximũqz illi fame dãnũ sper
nit̃ ⁊ amissũ tp̃s inter leuia nũerat̃. lẽte flent̃ frẽs ꝑditi lẽ
tius ꝑntes lẽtissime ꝯiuges sepe vero letissime Stolopes
flent̃ acriter verissimũqz ẽ illđ plorat̃ lacris amissa pecu-
nia veꝝ. Sed mlta iã diximꝰ de q̃ nũq̃z satis nũq̃z parũ
sꝑ nĩs đr qr pecũie ad amorẽ obstĩatis aĩs nil dicẽdo ali-
ud' q̃rit̃ nõ odiũ aut cõtẽptus quitq̃t vulgatis obstat er-
roribus vel simulatũ credit̃ vel insanũ D Perdidi pe
cuniã. R Exprect⁹ es te diuitẽ somniabas. D Pecu
niã q̃z amabã ꝑijt. R Pecunie neqz amorẽ neqz odiũ
sed frugalitatꝫ studiũ auaritieqz fugã laudo. vt amare n.
pusilli aĩ sic pati nõ posse aurũ infirmi ẽ parũqz sibi fidẽ
tis atz auro succũbere metuẽtis magn⁹ ille ẽ (inq̃t anne⁹
q̃ fictilibꝫ sic vtit̃ q̃madmođ argẽto nec minor ẽ ille q̃ sic
argẽto vtit̃ quẽadmođ fictilibꝫ (vt ĩtelligas) seu vitiũ seu
virtutẽ nõ in reb⁹ eẽ sed in aĩs nec amatorẽ pecunie nec

osorem sed absentis contẽptorem. pñtisq; dispẽsatorem egregiũ magnũ putes. hãc sniam (me dictante) scripsit cicero. Cũ amorẽ eñi diuitiarũ angusti puiq; aĩ dixisset adiunxit. Et nihil (inquit) honestiꝰ munificẽtiusq; q̃ pecuniam ꝯtẽpnere si nõ hẽas ⁊ si hẽas ad bñficentiã liberalitatemq; conferre vtor iure certa claris testibꝰ/o vtinam mihi silq; illis oĩbꝰ fides eẽt Nusq̃ eñi humanũ genus tã incredulũ seu tã surdũ eẽt in exhaustis labor hõim q̃rendiq; ardor terrasq; ⁊ maria versans. probat auaritia atq; amore cultuq; diuitiarum non mõ virtutibꝰ sed vite odiũ inductũ. D Pecuniã maguã amisi. R Magnum pondus ⁊ durꝫ ⁊ graue simul custodis offitium (vt incipiens dixi) Nempe de dñis vos custodes imperiosa cupiditas fecit omnia facere atq; omĩa pati iubẽs sola vt pecunia cumuleť ac serueť. Ita q̃ in oportũitates vsusq; hõim inuenta erit in metũ ac solicitudinẽ versa est timere ⁊ angi ⁊ circũspicere domorꝫ incendia furũ insidias ⁊ seruorũ fugã neq; aliis ꝓdesse nez sibi sed ex aĩe tantũ ⁊ inutile aurũ incũbare he diuitie vr̃e sũt D Pecuniam domi dimissam abstulit nescio quis R Vile ⁊ caducũ est ⁊ certe nõ ꝓpriũ qđ furto vel vi eripi p̃t D Pecuniã in loculis cõsignatã nõ inuenio. R Dicã tibi nõ ãtiq̃rem fuit nup ital⁹ nobilis ⁊ egregiꝰ q̃dam vir possessionũ antiq̃rũ diues satis ditior virtutñ sed pecunie nõ ita vt cꝰ nõ custos sed dispẽsator ac dñs eẽ didicisset Erat illi filius p̃mogenitꝰ fori negotiis apprime industriꝰ q̃ vigili cura ⁊ ꝑsimonia ingenti mag̃s opes multũq; auri q̃sierat ⁊ erat mirũ visu in patre sene iuuenilis largitas in iuuene filio senilis tenacitas. Sepe illum pater hortabať ne suum senium fraudaret ne pauꝑtatis obliusceret/ac fame neue in compatione auri ⁊ decus ⁊ debitum ⁊ naturalia sibi iura vilescerent. deniq; vt ⁊ sibimet ⁊ ãnose matri ⁊ fratribus puis ⁊ consanguineis ⁊ amicis ⁊ egentibꝰ ꝑdesse aliq̃ndo diuitias suas vellet In hos eñi vsus nõ in custodiam tantũ ac suppliciũ partas esse dicebat hoc pater sed frustra vel surdo canitur vel auaro.

Contingit tandem ꝓ republica filium abesse ⁊ cũ electis viris ad romanũ pontificẽ ꝓficisci quo digresso statĩ pater occasione arrepta nouis thalami arculeq; clauib; introgressus thesauꝝ nulli vtilẽ e latebr; eruit seq; ⁊ ꝯiugẽ ⁊ filios familiãq; oẽm exq̃sitissime induit. Emit eq̃s ornatissimos vasa argentea suppellectilẽ speciosam. Vltimo domũ amplã sz mĩme cultã nouis auxit edificijs ⁊ picturis insignib; adornauit muniuitq; reb; oĩb; q̃s liberalis ⁊ lauta ac habũdans vita exigit. mlr̃a p̃terea pauperib; dedit. saculos v̄o in quib; auꝝ filij fuerat arẽa lapillisq; flumineis plenos obstructosq; ⁊ obserata oĩaq; quo prius ĩ statu fuerãt dimisit. Que cũcta breuissimo tp̃e gesta sunt ꝙ ⁊ volũtas egregij senis ⁊ pecunia ꝓmpta eẽt. Redeunti de hinc filio frẽs obuij fuerunt/ quoꝝ ille occursu hesit. vestẽ atz habitũ mirat⁹ q̃lem antea nõ vidisset quesiuitq; c⁹ essent eq̃. vñ ille vestes leti atz oĩ ignari simplicitate puerili dñi p̃ris esse/ multosq; alios domi in stabulo substitisse dixerũt vtrũq; ec̃ ꝑntem multiplici ac regio vestitu magis ille magisq; singula cepit mirari. Inde vbi paterne dom⁹ limẽ attigit. vix ꝑntes vixq; ip̃os ꝑietes recognoscẽs nec admiratõe iã simplici sed stupore plenus atz extasi thalamũ atz arculã festin⁹ adijt. vbi cũ exterius nil mutatũ cerneret. parũꝑ aio ꝯq̃euit ⁊ qm̃ collegaꝝ p̃sentia ac festinatio ampli⁹ nõ sinebat raptim arculã aperuit sacculisq; ꝯspectis solito more turgentib; atz obtrusis iã securus abijt. mox negotio publico expedito domũ rediens in thalamo se inclusit arculã aperuit sacculos introspexit aurũ in arenã versum repiens exclamauit. Accurrit pater ⁊ q̃d (inq̃t) rei est fili q̃d q̃reris aut quid fles. Amisi (inquit ille) pecuniã quã multis q̃sitã vigilijs multisq; laboribꝫ in his sacculis dimiserã spoliat⁹ tua sum in domo pater Ad h̃ genitor quõ ait spoliat⁹ es nonne oẽs sacculos plẽos video. Ille ãt gemẽs. Arena (inquit) p̃r non pecunia est sil̃ hec dicẽs aptos p̃ri sacc̃los oñdebat Tunc senex frõte nihil mota quid (inq̃t) refert fili apd̃ te arena ne an pecunia plena sint. mẽoriale dictũ p̃clareq;

sententie siquidem apud multos otiosa pecunia est nil q̄ quidē agit aliud nisi q̄ locū occupat atz aīm apō plures male atz impbe opōsa apō paucos demū fructuosa est. ¶ D. Amisi pecuniā quā amabā. ¶ R. Turpi amore relaxat' es. Nā amor pecunie auaritia est min⁹ hāc amabis min⁹ hāc optabis. Nam z illō satiricū exprimēto cognitum q̄ min⁹ hanc optat q̄ non hz optanda āt amissio est magni etiā boni cui insepabiliter malū mai⁹ adiūctū sit. ¶ D. Amisi dulce vite p̄sidium. ¶ R. Quid scis an amarū pot⁹ excidium plures multo p̄ter opes q̄ p̄ter inopiā periere.

De Vadimonio. Ca. xv.

Vadimonio exagitor. ¶ R. Amissam mō pecuniam q̄rebare. iam p̄iectam quereris. Nōne vltro te obligans pecuniā p̄iecisti vulgaris insania plīmorū q̄ facile z pecuniā pdideris z amicū. ¶ D. Pro altero fidem obstrinxi meam. ¶ R. Pro teipso illā solues z nil debere ac sine ꝓpedib⁹ agere q̄m iocundū sit tuo discres incōmodo. ¶ D. Vadem p amico dedi me. ¶ R. Da post hoc amicis egentib⁹ aux argentū vinū oleū frumentum vestes domos p̄dia ꝓsiliū auxiliū solatiū. Cū amicis demū oīa ptire. Vnā tibi habe nullīq̄ vnq̄ tuā dederis libertatem. ¶ D. Promisi p altero. En soluēdi dies adest. ¶ R. An tu affuturā ignorabas. an te victuz nō sperabas. An non heredē saltē tuū cogitabas quē spontanei⁹ vinculis inuolueres. bñ āt hz q̄ in caput errantis pena redundat erroris. Sentio aūt dilatio te fefellit media p̄missionis ac inter solutionis diē spatia vna mēte metimini q̄ vt reliq̄ tpa videnť dum expectes lōga dū p̄teriere breuissima. Volant em̄ hore dies noctes ebdomade mēses anni lustra secula z q̄ distantissima iudicanť in horib⁹ sunt. Itaq̄ q̄ in paucoz interstitio mensiū nūc stupetis si apti essent oculi clare q̄dem multis in seculis videritis vos q̄ temp⁹ desiderio vro pareat nō nature sue nō vē turū vobis terminum futuros dies fingitis atq̄ hac spe velut oculis clausis precipitiū preterfecti verbo placidi vobis esse videmini z vrbani p alio p̄mittentes v l

quasi non verba hec ⁊ ꝓmissa clãdestina mox in publicũ eruptura tumultusq; rer̃ maxios alatura sint. D. De spondi ꝑ amico. R. Amicorũ indigentijs sit pñti si qd̃ adest remedio succurrendũ/ne te illaq̃as vtq; in crastinũ nil ꝓmittas. qd̃ non dicerẽ si succurri aliter q̃ ꝓmittẽdo non posset. Nunc q̃d attinet ꝓmittere qd̃ si implere non possis stulte facias/at si possis suꝑuacue. Sz vos rerum auarissimi estis ⁊ ꝓdigi ꝓmissorũ q̃si vero res ip̃as ꝓmissa illa non exigãt ꝙ si dicas defuisse in tꝑe ferende opis facultatem/fuisse/ãt de futuro spem q̃ postmõ destitutus sis nõ dũ ḡ didiceras(vt fallacissima rerũ oim̃ spes est)nihil inuenias qd̃ tam crebro vos fallat. nihil est tñ cui tã cupide credatis tam subdola ⁊ tã blanda est ita se dulciter ac latenter insinuat/sic in vita diuellit. D. Vadimonio me addixi R. Credo oblit⁹ illd̃ thaletis milesij celebre documentũ vadimonio adesse noxã. Et q̃d de h̃ ille sapiens vir dixerit qd̃ mẽorasse non inutile crediderim qd̃q; in latinũ versum abausonio ad hunc modũ sonat. Sponde(inquit)noxa p̃sto tibi est. ꝑ mille possem currere exẽpla vt ꝓbem pedes/vadesq; penitudinis reos/sed nolo nõiatim quẽq̃ dicere sibi quisq̃s verũ dicat ⁊ secum putet spondere q̃ntis dãno fuerit ⁊ malo. D. Memet ipsum spõte obligãs erraui. R. Error h̃ purgatorio igne p⁹obitũ nõ egebit vbi admissus est purgabit. de illoꝝ em̃ genere est q̃ suũ supplitiũ secũ ferunt. D. Promissione me obstrinxi. R. Solutõne te libera ⁊ quẽ lingua vinculis innexuit manus soluat ꝓderit vinctũ fuisse cum euaseris laqueos semper horrebis

De amissione Tempis Ca.xvi.

Tempis amissionem fleo. R. Esset hec eo iustior q̃ suꝑior q̃rela q̃ leuior est pecunie iactura q̃ tꝑis nec necessario bñ viuendum est pecunia ⁊ amissa restaurari p̃t/tp̃us ⁊ necessariũ ⁊ ꝓrsus irreꝑabile est nisi ꝙ volenti autẽ tp̃s eripit. q̃uis illud fatear grauiora dãna esse q̃ culpa patientis exaggerat iustam tamẽ q̃rele causa; nego. vbi qui patitur volẽs patit. D. Nolens ego tp̃s

pecunia nolenti at

amitto. R. Quis nolentem cogit nisi cupiditas occu/
pationum mater solũ hoc vnũ vitiũ (ait comicus) affert
senectus hõibꝫ attentiores sumus ad rem oẽs q̃m sat est.
Senes h̃ q̃dem notat oẽs vero iam senes in hac attenti
one facti sunt/oẽm etatem omnẽ statũ om̃em sexũ inua/
sit auaritia hec tp̃us miseris ⁊ respectũ vite breuis homi
nibus eripit. In hanc vnam rem soliciti euũ oẽ ꝯsumi/
tis vestri ⁊ vr̃arum pene tam inmerores voluptatũ que
pestis si nolentes inuadet posset ⁊ volenti tp̃s eripi ⁊ iu/
sta esse sup̃ p̃tiosissime rei amissione q̃rimonia. D. Nõ
mihi cupiditas tempus extorquet sed necessitas. R.
Que nam (q̃so) necessitas ista est q̃ tibi p̃ripiat qd̃ vnũ
ex omnibꝫ tuũ est. Ita dico diuitias honores potẽtiã cli
entelas imperia ⁊ q̃ sunt eiusmodi suo iure dat atꝫ eripit
fortuna. tempus inuito non eripit̃ sed ipsum ꝑ se sensim
defluit. non vtenti paulatimq̃ consumit̃ nec añ perpen
ditis q̃m cõsumptũ est hec q̃rele sonant sere ⁊ inutiles fle
tur tempis amissio sed silet̃ culpa. D. Me necessitas
sola cogit tempus amittere. R. Quero iterꝫ q̃ nam hec
tam violenta necessitas nisi forte dñorꝫ negocijs impli/
citus tua negligis quasi vero nõ ad hoc te sola cupiditas
⁊ inexplebilis lucri spes impellat. Pone cupiditates pro
prias dñorum cupiditatibꝫ non parebis/sed hoc virus
inmedicabile venis infusum/⁊ pererrans viscera sensim
ebetat ⁊ non solũ temp⁹ sed libertatem vitãq̃ ipsam non
sentiẽtibꝫ eripit/ q̃ si forte nec tuis nec aliẽis cupiditatibꝫ
sꝫ cur hõestioribꝫ tue rei. p. tp̃s ĩpendit̃. nõ hec tp̃is ami
ssio sꝫ laudabil̃ ẽ impẽsa rẽ carã rei oim̃ carissime q̃ in ter
ris sũt largit⁹ ⁊ viri bõi ⁊ ciuis egregij fũct⁹ offitio/es q̃ꝫ/
uis nõ ignorẽ hõies q̃cq̃t p̃t̃ auaritie studiũ agit̃ vulgo
tp̃s ꝑditũ vocare cũ id demũ maxĩe v̄eq̃ sit ꝑditũ qd̃ illi
studio tribuit̃. ⁊ q̃d scim⁹ an tu q̃ꝫ ppl̃auerit ꝑditũ tp̃s vo
ces q̃ si crederẽ õissa incurabil̃ morbi cura nõ iã tp̃s sꝫ te
ip̃m male ꝑditũ faterer. nã si tp̃s qd̃ malueri d̃o tuo nõ di
cã dõas sꝫ r̃stituis qd̃ sine v̄a ñ gerit̃ pietate ĩgẽs atꝫ inex
timabile lucꝫ/ cito ꝑ ꝑui. n. tp̃is ĩpẽdio eternitatẽ q̃ris.

Quis vnq̃ mercator pmutatõne tam prospera vsus est D. Prorsus alia mihi pdendi tps cã est. R. Nõ intelligo quã tu mihi cãm dicas. Nam si ꝓpter iram ꝓpter meſticiam ꝓpter amorẽ ſeu ꝓpter aliã animi paſſionem cogi credis falleris. oim̃ eadẽ eſt ratio (quã auaricie dixim⁹) oẽs volũtarie nulla eſt violẽta qõ z ſano placet ĩtellectui z a cicerone multis in locis diſputatũ z creberrime repetitum eſt. Si nil horẽ eſt cauſa q̃d aliud eſt q̃ torpor z ignauia. Sic ad id reuertimur (qõ ait ſeneca) turpiſſima ẽ iactura q̃ p negligentiã venit. D. Ut amittã tps meſta neceſſitas me cogit. R. Non dũ capio q̃d rei ſitinã ſi te hoſtis in vinculis bẽat ſi mors inſtat poſſũt fateor actus bonos impedire/ſed nõ pios ſanctoſq̃ cogitat⁹ q̃ maxie in eo ſtatu eminẽt atq̃ efulgẽt quibꝫ in curis tps certe nõ pditur. nec ſcio an alibi vſq̃ min⁹. Que pfecto z indoliũ reguli z in thauꝫ phalaridis introire pñt/z in crucẽ thebodori cyrinenſis aſcẽdere. Sz q̃cũq̃ te verteris m̃te vnũ amiſſi tpis culpa reflectitur. At vos exmore naturã accuſantes/q̃ volubile tempus fecit cum hic non eſſet eternitas. In omnibꝫ voſmetipſos abſoluitis cũi rei omniũ ſoli ſitis D. m̃e eim̃ fere tpus pditis imo ꝓdicitis z q̃ſi rem vilem abiectãq̃ cõtẽpnitis qõ vtinã in virtute ſaltẽ aut gl'a ponerẽt. nõ in ſumma ſp infamia inexpinabili dedecore quãq̃ vere quicq̃t non in eos vſus vtiq̃ in q̃s datũ eſt pditum dici poſſit. Ad h̃ ſane naſci hõiem ad h̃ ei cõſtat tps dari vt creatorem ſuũ colat. amet cogitet. quicq̃t hinc excidit pdiq̃. haut dubie/videte igitur q̃ntum pditi temporis eſt q̃ntumcunq̃ non perditi.

De Ludo Taxillorum. Ca. xvij

Taxillorꝫ ludo pdidi. R. Nõne tibi dixerã dũ vinceres fenus id eſſe nõ lucrũ. D. Ludo exhauſtꝰ ſum. R. Hic eſt ludo illi mos q̃ medicꝫ exiguo ingeſto plurimũ exhaurire. Crede ãt mihi nunc potiꝰ gaudendum q̃ dũ falſo gaudio exultabas. melior ẽ acris ca-

stigatio q̃ blanda fallatia. Illud te lurellum ad ludi vo-
raginem vocat. hoc te damnũ inde retrahet. Satius est
tpi frẽo rectũ iter agere q̃ habenis aureis p̃ceps indeuiũ
agi. D. Amisi in ludo taxillorum. R. Vicisti in ludo
morum si quid egeris pfundius attendisti/ alioq̃n mor-
bo insanabili frustra remedia congerunt si ab hoc bara-
tro nec te damnũ reuocat nec pudor/ vbi rebꝰ nil pfiscitur
nec quitq̃ verbis aggrediatur.

De Sponsa alteri adiudicata Ca. xviij

Sponsam mihi sententia iudicialis eripuit. R.
Ast alijs fraus alijs vis apta. D. Iuditiali sen-
tentia sponsam amisi. R. Quid doles q̃dam do
lis ferro alij q̃dam qd̃ fedissimũ genꝰ auro ip̃as cõiuges
amisere Nihil ꝓpriũ est hõi hinc furta ⁊ insidie hinc rapi
ne hinc p̃ces hinc p̃tia/ hinc vltima reꝝ mors ꝑ hãc rotã
tꝑalium bonoꝝ dominia voluunt/ qd̃q̃ est vniꝰ fit alte-
rius ad alios transituꝝ qd̃ si in rebꝰ vtilibꝰ ferendũ in dã
nosis ac grauibꝰ plaudendũ est Quid miri autem volui
humana hõ ipse voluit ⁊ non stat Sed (vt scriptum est)
q̃si flos egredit ⁊ conterit ⁊ fugit velut vmbra ⁊ nũq̃ in
eodẽ statu ꝑmanet/ tu sponsam q̃ reris amisisse q̃ fugien
do ⁊ in horas decrescẽdo est assidue te amittis. D. Spõ
sam in iuditio amisi. R. In campo alij tutiꝰ est rure cõ
gredi q̃ bello legibꝰ decertare q̃ gladijs legisti apd̃ virgi
lium inter illo lauinie ꝯpetitores q̃nta lis ⁊ q̃s belli finis
victorem sponsa sequit victũ mors tibi sponsa ꝑdita sal-
ua est vita. D. Iudex me priuauit sponsa. R. Adulter
autẽ raptor forsitan te priuasset. leuius est spõsam amisi
sse q̃ coniugem in illa em̃ spes ꝑdit in hac res minor est
autẽ sperate q̃ possesse rei siue vt allter idẽ dicam leuior
spei iactura q̃ rei. D. Amisi spõsam in iuditio. R. Nõ
amisisti sed tuã nõ esse didicisti. D. Amisi spõsam. R.
Qui amittit cõiugem multiplici egritudine liberat. at q̃
sponsam p̃seruat vtrũq̃ bonũ sed scd̃m meliꝰ. Quid mi
hi autẽ sit melius nullum pati vulnus q̃ inflicto vulne
ri remediũ inuenisse. sed vos animorũ in pulsu (vt satiri

cus ait) ⁊ magna cecaq; cupidine ducti ꝯiugiũ optatis
qđ adepti ꝑpetuis tedijs ⁊ in mortalib; agitetis q̃rimo-
nijs ⁊ tandẽ facti peniteat cum nõ factũ esse non p̃t/cũq;
inefficax penitentia ⁊ inanis est. D. Spõsam ⁊ spem
ꝓlis amisi. R. Noli lamẽta miscere. Illa eñi ꝑs est alte
tera p̃cipitis mortaliũ voti sic eñi ait. Coniugiũ optatis
ꝑtumq; vxoris. At non sꝑ placita/sed ꝓ futura dãt supi
Tenes apud apulleũ medauerẽsem vt latronũ lapsa in
man⁹ missella illa virguncula vnã triuij in ꝑtẽq; periculi
plimũ loro flectit eũ cui insederat asellũ. Ille in aduersũ
nitit q̃ securũ iter erat/⁊ incautã puellã in sua damna ten
dentem tacit⁹ arguit. Quib; ita luctantib; latrões quos
euasisse videbant interueniũt a quib; in captiuitatis mi
serias virgo in suã ꝑniciem studiosa retrahit haut ab si-
milis inter diuinã ꝓuidentiã ⁊ humanã stulticiã đ itine-
re vite hui⁹ est q̃stio. Illa futuri p̃stia es vos agit vbi dul
cia ⁊ secura sunt oĩa hec obnitit ceca qnidẽ ⁊ miserijs su-
is fauẽs inter moras sepe q̃ vitari poterant obseq̃ndo ⁊
credendo inopina vos mala corripiũt. D. Succubui
in iuditio ⁊ amisi spõsam. R. Dign⁹ ẽ vicisse. Nã duo
bus de vna muliere certantib; q̃ mulierem hz is ꝑdidit
q̃ vicit is est vict⁹/qui vincit is est victor ac liber.

De Vxoris amissione. Ca. xix.

Vxorem heu ꝑdidi R. O preposterũ ingeniũ stupẽ
dumq; hõiez q̃ vxorẽ in funẽ lugeat saltet in nuptijs
D. Vxorem ꝑdidi. R. O demẽs hymeneũ caue
nũc in tp̃s coronatũ victũ vidim⁹ dignioribꝫ iã sertis at-
tingere magno p̃lio vicisti ⁊ lõga obsidione liberatus es
D. Vxorẽ ꝑdidi R. Sic dicis ꝑdidi q̃si q̃ febrẽ ꝑdi-
dit aut scabiẽ Est vbi ꝑdidisse lucri spẽs sit. D. Vxo
rem ꝑdidi. R. Nunq̃z tibi fortassis opiniorẽ q̃stũ vna
lux attulit q̃utis ꝯpedib; elapsus es q̃nto naufragio ena
tasti. D. Sed vxorẽ bonã ꝑdidi R. Solẽt id quiđ
oẽs dicere ⁊ q̃ contrariũ sciũt. Ego ãt ⁊ si bona vxor vel
oĩno mulier bona raꝝ mirũq; aĩal sit in terris/vitãde tñ
altricationis cã ꝑmiserim/vxorẽ tibi q̃lem dicis amissam

neq; id[illegible] respondebo q̄ olim dum hec eadē questio age
retur apd̄ senecā respondi/ posse te aliā bonam vel si fece
ras facere vel si inueneras inuenire. Muto sniam nolo
te sepi⁹ rem piculosissimā retentare qd̄ ⁊ si semel bñ cesse-
rit stulte repetit̄/ citi⁹ centū sui sil̄es mulier[illegible] mala q̄z vnā
bona repiret. Quāobrem q̄ malā habuit sil̄em timeat at
q̄ bonā sil̄em ne speret. Sz vterq; ille aduersitatē cum u-
lare h̄ ꝓspitatem suā deformare caueat. Sic in oēm casū
scd̄o ꝯiugio abstinendū. Tu nūc ergo si vt ais bonā ꝯiu
gem amisisti p̄terito poti⁹ gratulare q̄m futuri spem cōci
pias neq; ꝙ puppe integra littis attigeris crebro naui-
culam ventis credas. D. Cōiugij vinculū quo tenebar
mors dissoluit. R. Noli te rursus innectere cogita q̄m
optabilis quāq; incōpabilis sit libertas. ⁊ ꝯsilium cice-
ronis amplectere q̄ vxorē viuacissimā ⁊ aduersus q̄z fru
stra mortis auxiliū expectandū esset/ dū repudio dimisi-
sset hortantib⁹ amicis vt aliā duceret. non posse sil̄ se vxo
ri ⁊ sapientie studio dare opam rñdit. D. Vxorē bonā
pdidi. R. Quid si h̄ etiam nō iactura/ sz lucrū ⁊ magni
fuga piculi est/ vt eñi sit bonam repire ꝯstantem vbi que
rimus/ notū illd̄ summi vatis variū semp ⁊ mutabl̄e sp̄feia
D. Vxorē bonā ac iuuenili euo floridā amisi. R. Pa
rum neg̃ notū feminei mores sunt q̄z multas pudicissi
mas adolescētulas impudicas ac lasciuas anus vidim⁹
Ardor nempe libidinis quotiens vetule ossib⁹ incubuit.
quasi ignis in ligno arido violentius estuat/ vel instan-
tem ergo vite mutationem. vel vt inde piculum nō esset
venture vtiq; senectutis pondus ac fastidiū declinasti.
graue iuuenib⁹ ꝯiugij iugū senib⁹ g̃uissimū durū iporta
bile. D. Amisi iuuenē vxorē. R. Seu ꝓles ꝯiugio q̄rit̄/
seu voluptas quorum alteꝝ mariti est alterū adulteri ad
vtrūlibet aptior iuuent⁹ siue his āt ab vxore pceptis siue
hoꝝ altero eo illā puenire optabas. vbi ihabil̄ ad vtrūq;
eēt siue ad hec nat̄a ihabilē sēio fieri posse habilē spabas
q̄nisi votū s̄ruacuū spes isulsa ē. D. Amissa dulci ꝯiuge
sol⁹ sū. R. Inuidiosa v̄o solitudo ē mal̄ caruisse comitib⁹

Vacuo nihil est mollius cubili nihil durius occupato animis dulces somnos / ꝛ vigilias honestas amantibus honestũq; aliq̃d altũq; versantib; nil egregijs ceptis infesti⁹ muliebri cõsortio. nec me fugit q̃d aduersus hec dici solet ab his quos miserie delectant sue matrimoniorũ inquiũt exptes m̃rimonia ꝯdempnãt ꝛ (vt ẽ in ꝓuerbio vulgari) vxorẽ verberat q̃ nõ hꝫ ego ꝯtra nullos de cõiugio q̃ri solitos audiui nisi q̃ sarcinã ꝯiugij ꝑtulissent. D Cõiugem amisi optimã. R Et q̃ optime queq; virorꝫ amãtissime videt̃ zelo ac suspitionib; aliq̃ndo ceterꝫ acrius inardescũt / quo incendio cõflagrare pacẽ domesticã est necesse. Quorsum igit̃ q̃rele ꝑdidisti vxorẽ inuenisti libertatẽ celibatũ pacẽ somnũ requiẽ iam trãquillã sine litigio noctẽ ages. D Sine vxore sum. R Et sine aduersario. Jã tui rerũq; dñs tuaꝝ esse incipis añ lucẽ lectulo matutin⁹ domo egredi ꝛ vesꝑtin⁹ regredi sol⁹ aut cũ q̃b; voles totos dies ages nullo rationũ exactore ꝑmitteris. D Vxorem ꝑdidi. R Perdita dudũ ac repudiata requies in cubiculũ reuocãda erit. Jlla tibi vxore q̃libet vtilior comes. D Vxorem bonã ac decorã ꝑdidi. R Stulti est cõpedes suas q̃uis aureas amare.

De Jmportuna Vxore. L.xx.

Vxorẽ patior molestã. R Felici⁹ amisisses atqui mõ ꝑditã q̃rebare. D Vxorẽ patior inquietam R Primo errori venia forsan aut miseratõ secũdo nõ nisi odiũ debet̃ Et quẽ vna vxor nõ castigat dign⁹ est pluribꝫ. D Jnfestam patior vxorem. R Jn alijs vtrãq; fortunã culpes. Jn vxore ãt ꝛ ꝑsertim altera non aliũ q̃ teip̃m h̃ tibi malũ tu fecisti. D Vxorem patior ꝓcacem. R Nudas succẽde paleas tegulas frange, de reliquo tibi ꝓuisum est. Jta v̄o cumulate q̃ te domo pellant aderũt fum⁹ stillicidiũ atꝫ vxor. D Ludis ego torqueor vt q̃ ꝑfidã patior vxorẽ. R Jã ꝑiculo res nõ vacat. vxor agamenonẽ. vxor affricanũ morti dedit / vt amphiaraũ vt deiphebũ vt samsonẽ sileã aliosq; q̃s nũerare longũ est. Jlli quidẽ ꝓrsus innumerabiles quos vxores

nec mori cogunt nec viuere patiunt. D. Mala mihi notissima explicas/remediũ q̃ro. R. Erũt q̃ suadeant vtcastiges ⁊ p̃uos mores ad rectũ reuoces/totũ te huic vni negotio impendas. Ego ãt quid/castigandã vxorẽ si castigando ꝓficias nõ nego. Si id frustra est sola restat paciẽtia hac armare qđq; inuit⁹ facéres volẽs facias Est varonis satira mempeã vocãt de offitio mariti Ibi de hac re illi⁹ docti viri consiliũ breue sed efficax his verbis exp̃ssum leges viciũ vxoris aut tollendũ. i. corrigendum aut ferendũ est. Et dicti rõ breuis q̃z sed elegãs hec affert. Qui tollit vitiũ (inquit) vxorẽ ꝯmodiorẽ prestat q̃ fert sese meliorẽ facit. qđ dictũ scriptores alij sic interp̃tati sunt eiusmodi viciũ vxoris si corrigi non possit ferendum esse qđ fieri a viro salua possit honestate. Qđ vitia nempe flagitijs leuiora sint eãq; nõ aliã sniam fuisse varraonis. D. Procax ⁊ morosa est vxor. R. Ferre mores si mutari neq̃unt ⁊ q̃liter foris viuas domi disce cũ socrate ⁊ si ille duas siml̃ ꝑtulit vnã fer alij plures. vni ne succumbas sarcine. D. Molestã vxorem habeo. R. Cui vero nõ possit vxor molesta ꝯtingere nisi q̃ se nuptijs cõstanter abstineat cũ ⁊ adriano principi ⁊ quo nil altius nil miti⁹ augusto sabina illi huic stribonia vtraq; ꝯiũx dura ac ꝑuersa moribusq; asperis digna repudio/⁊ cathoni censorio tam rigidi taq̃ inuicti animi viro paula q̃dam viuolenta vxor ac supba ꝯtigerit qđ mirer⁹ humili etiam orta ꝓgenie nequis hõim speret ignobilitate vel inopia vel om̃ino aliter q̃ ꝑpetuo celibatu coniugij subterfugisse molestias sed q̃s fuga nõ euaserit patiẽtia ꝑferendas sciat nec luctãdo nec calcitrando se torqueat ac iugum sponte susceptũ iactabund⁹ exasꝑet. D. Importunã ꝓrsus ⁊ indomitã fero vxorem R. Bene agis ferendũ est etem̃ q̃ deponi nequit ⁊ si p̃mat. D. Molestissimã habeo vxorẽ. R. Habes vñ patientie laudẽ queras. vñ distas req̃em optare vnde peregrinari ames reditũq; oderis vbi vocem exerceas ac barillum.

De Raptu Vxoris. Ca. xxi. x i

Uxor mihi p̄ripitur. R. Uiolentū omne molestum pacienti fateor ac res ip̄a si ꝑ se illā extimes q̄m q̄so tante molestie cām habet cū ꝓfecto si importūa est vxor ei⁹ amissio magni oneris sit leuamen. D. Rapta est ꝯiunx. R. Si incōmodū corꝑis curāti p̄miū debet quid nō leuanti animi angores ac molestias debeat Si quis tibi medic⁹ tercianā febrē abstulisset ⁊ gr̄am illi haberes ⁊ p̄tiū dares quid nūc facias ꝯtinuā auferenti. D. Rapta est vxor. R. Nescis q̄d raptori debeas Cura ingens indecisumq; litigiū vna cū cōiuge forsitan ⁊ graue ꝑiculū tue dom⁹ limē excesseri t Multi ꝑierūt q̄ vixissent si vel raptu vel aliter ꝯiugib⁹ caruissent. Inter vite mala nil pei⁹ q̄ intestina discrimina. D. Rapta vxor abijt. R. Si coacta iuit ignoscito. at si volens vno actu duplex tibi q̄rit vindicta nam ⁊ adulteria suū ad tortorem abijt ⁊ ille tuū vir⁹ suā transtulit in domū q̄lē em̄ mecho speret q̄ talis fuerit marito. D. Uxor cū raptore libens abijt. R. Sine paululū adulteri q̄dem alteri⁹ fastidiū non longa dies attulerit Si añ flagitiū cogitarēt hōies non eo vsq; ad peccandū p̄cipites essent Nūc feruidos appetitus sera dānat pñia. Nil nisi p⁹ factū cernitis a tergo oc̄los hētis ceca frons est. D. Rapta est vxor mihi R. Hoc genus iniurie nec reges euadere potuerūt ⁊ syphaei masmissa/et philippo herodes suā abstulit. D. Rapta mihi est ꝯiunx. R. Qd̄ sel' tibi/accidit menelao

De Impudica vxore. Ca. xxij.

Impudica vxor mihi domi est. R. Mallē rapta esset aut ec̄ ip̄ortuna moribusq; aspis poti⁹ q̄ lasciuis ac turpib⁹ ferenda tñ oīa ingenti nisu ingētiq; animo ⁊ rer̄ mortaliū ꝯtemptore. innūerabiles sunt hominū miserie quib⁹ om̄ib⁹ vna virt⁹ obicit D. Impudica mihi est vxor R. Pudicitia insignis imperiosas efficit matronas Nihil metuit q̄ sibi nihil est ꝯscia/huic malo igit h̄ saltem boni inest esse iam molesta min⁹ incipiet minusq; insolens. lesa em̄ consciētia femineū p̄mit animi tumorem ⁊ sepe obseq̄ntior in reliq̄s viro est q̄ se

meminit impudicam. D. Lasciua est vxor. R. Non mirandum si formosa nõ curandũ si deformis. D. Vxor impudica est. R. Pulchra dũ limẽ vxor subit. subire debet aim illud satirici rara est adeo concordia forme atz pudicitie. nã si turpis insaniat ꝓpe gaudendũ est cãm ad esse diuorcij. D. Adultera vxor est. R. Adulteriũ sepe quidẽ equo ardenti⁹ expetiti ꝯiugij/sepe vnũ alteri⁹ adulterij pena est eo ꝙ iustior si mltoꝝ. cogita an tu vnꝗ alij feceris. Vñ hoc tibi fieri nũc ab alio dignũ sit iniusta n. ac impudẽs, est q̃rela pati qđ fecerit indignãtis/ꝛ ab alio expectare alteri qđ feceris. lex iubet moralis ꝛ facere alijs qđ tibi fieri velis. Sanctũ adeo dogma est vt illud prophani etiã cogente sentẽtie grauitate atz eq̃tate laudauerint. Sz mortalis petulãtie licentia legũ salubriũ obrogatrix oẽ phas nephasqꝫ cõfundit itaqꝫ passim adulteri occursant q̃ cum thalamos vicinoꝝ ꝯiugiaqꝫ fedauerĩt suas interim cõiuges vel in publico cerni nolint/ꝛ si q̃s in illas oculũ deflexit insaniant. sic seuer⁹ alijs sic indulgens sibi sic iniquus rex arbiter quisqꝫ est. D. Coniugalis mihi fides frangit̃. R. Vide ne tu hanc alijs non maritis tantũ sed vxori tue fregeris. Nam sunt qui ab vxore exigũt qđ non prestant que lasciuiam suam titulo vrbanitatis excusent/alienum vt grauissimum scelus seuerissime punientes qui cuncta sibi cum permiserint cuncta alijs negent. Iniquissimi iudices qui de pudicitia iudicent impudici. Impune passim agunt omnia ꝛ ceu soluti legibus vagi[illegible] libidine rapiuntur. Vxor oculũ si parumper inflexerit adulterij rea fit quasi vero domini non mariti ipsi quidem. Ille autem non vxores diuine atz hũane dom⁹ socie/sz capte ex hostib⁹ aut ẽpte p̃tõ sint ancille cũ ꝛ si obsequij plusc'm. fidi nrhil pl⁹ tua tibi coniũx dẽat ꝗ tu sibi. par debitũ equ⁹ amor mutua ꝯiugij fides ẽ. nõ excuso vxores viros arguo p̃mãqꝫ ill' culpe ꝑtez tribuo. ꝑsepe eñi vxori dux atqꝫ exẽplũ lasciuie vir fuit ꝛ inde mali ꝓcessit ĩiciũ vñ remediũ dẽbat̃ ꝗuis ãt pudor femine ꝓpri⁹ viro c̃te prudẽtia atz ꝯstãtia sua esse debet.

Itaqꝫ omnis in viro q̃ꝫ in muliere dementia animiqꝫ le
uitas eo est fedior quo viro dedita magis est grauitas.
D Coniugis adulterio mestus sum. R Usitatus do
lor vetus iniuria. nec min⁹ crebra vix crebrior coniugij
q̃ꝫ adulterij est vsus deniqꝫ h̃ est ꝙ (vt ait q̃dã) nec ꝑmitti
nec ꝓhiberi p̃t qꝛ scꝫ alteꝝ honestas libido alterũ fieri ve
tat. tu ne tibi ḡ feminã vnã tuã totã atꝫ integram voluisti
qd̃ nec ferocissimis tirannoꝝ nec regũ maximis tua po-
tuit etate cõtingere/nec priori potuerat. mitto recẽtia ne
quos forte p̃ntium offendã tuci⁹ est herculẽ ferire q̃ꝫ villi
cum nec vero cuncta veteꝝ attingã formidatissimorum
sũmorũqꝫ hõim fame ꝑtam. Nosci ãt hisqꝫ vel in silẽtio
gemitũ tuũ frena. alioq̃n vrbẽ lustra structare viciniam
dextra leuaqꝫ aderũt/qui vel neglectũ ingeniũ calcatãqꝫ
thori fidẽ lugeãt vl' ignari soli vulgo noti dedecoris ride
ant̃. Crebriora illa quidẽ nũq̃ꝫqꝫ nõ auribꝫ mõ sed ocu-
lis q̃cunqꝫ terraꝝ ꝑrexeris de futa at maioribꝫ maior in
est consolatio. reges cogita quos vidisti/ac terraꝝ dños
dehinc scriptis famaqꝫ cognitos recordare respice ⁊ ar-
turi fabulã ⁊ historias reliquoꝝ. In mentẽ redeat/olim
pias philippi. cleopatra ptolomei. agamenonis clitemе
stra. menelai heleã. pasiphe minonis. phedra/thesei ne-
ue ip̃am vrbẽ romã olim q̃ꝫ dũ qd̃dam q̃i pudicitie tem-
plũ esset mali hui⁹ ex ꝑtem credas. redeat ad memoriam
metella vxor. Sille illi⁹ q̃ si eius noscet adulteria/nõ tã-
tum rome (ꝑqꝫ oẽm italiã vulgata) sꝫ q̃ athenis iam ac ꝑ
greciã cantabant̃ mime (vt arbitror) felicis nomẽ sibi ꝓr
sus indebitum vsurpasset. p⁹ hanc iulia agrippe q̃ꝫ huic
afflectio viri ꝟtus huic maiestasqꝫ patrꝫ abstercisse debu
erat/simulqꝫ h⁹ filia ⁊ nõie ⁊ lasciuia mr̃i par harũqꝫ seu
vite seu fortune vestigijs herẽs iulia seueri/nõ sat pudici
tie faustũ nomẽ. Quid hiugẽ domiciani/q̃d herculanil
lam claudij seu qñ h̃ adulteraꝝ fortũat⁹ ꝯiugũ princeps
fuit. Eiusdẽ messalmã sũmũ impij ꝓbriũ loq̃r q̃ secordẽ
virũ ac cesareũ deserẽs cubile noctu lupanaria circuibat
illa faciẽs q̃ referri ec̃ pudor ꝓhibet. Quid has ego q̃due

a flagitio

domiciani

alias stringam seu quis fornix augustis meretricib⁹ non
august⁹ sit q̃ꝝ ꝯmemoratio fateor nec honesta est nec vl-
la ex ꝑte adulterij crimẽ leuat q̃n poti⁹ grauat hz tñ haut
sperandã ꝯsolationis efficatiã silitudo cõspecta miserie
ac paritas erũnaꝝ nõ ꝙ alieno quisq̃ nisi maliuol⁹ dele-
ctetur malo/sz ꝙ hũilioris fortune hõiez indignãter pati
quẽ tociens mũdi dños passos nouit vl' nõ ferẽda molli
cies vel suꝑbia videat tollerãda cuiq̃ sua sors illa eq̃us
q̃ cõis ꝑuis ꝯstat ac maxĩs inuidiosissimisq̃ mortaliũ/
ꝓinde non hõib⁹ tm̃ nuptas sz deo etiam despõsatas in
hec flagitia labi solitas vides ꝓchpudor nec tãti sponsi
reuerentia infelicẽ ꝑcipitẽq̃ aĩam frenat. Cui autẽ partz
effrenis ac rabida libido q̃ nec celo ꝑcit nec celestẽq̃ me
tuit vindictã/seu quib⁹ abstineat/q̃ nec deo sacratis cor-
ꝑib⁹ abstinendũ censet. Nec vero tm̃ hac etate monstra
hec tam feda libidinũ cernunt/q̃uis nulla vnq̃ recto iu
ditio fediora esse potuerint lesiq̃ maioris irã merita. Sz
euo illo q̃ita ꝓdigũ scel⁹ erat vt nũc virtus visa eq̃dem ac
punita noscimur ꝟgines ipe vestales q̃rũ exactissime ca
stitati tribunitimã ac censoriã ꝑtãtem cesisse nõ puduit
q̃s suoꝝ triumphantiũ curribꝰ insedisse ne aquoq̃ forte
triũphus impediret q̃s postremo noxios casu obuios a
supplitio retraxisse legũq̃ ꝛ capitalis sentẽtie vim fregi-
sse sola virginitatꝫ maiestate cõꝑim⁹ q̃rũ ꝑterea ex diuer-
so non facim⁹ tm̃ turpe sed habit⁹ aut ꝑmo liberior pena
graui atz infamia non carebat Et hõris ꝛ decoris imme
mores ꝛ terrores incesti ree dãnateq̃ ꝛ ꝺfosse sub terram
viue ꝑ historias occursabunt. J. nũc tot exẽplis ꝛ tã cla-
ris ꝛ tam sacris obrut⁹ in tanta pudicitie ruina tot ꝓbrꝫ
illustriũ ꝯcussam paululũ hũilioris cubiculi fidem defle
D Uxor adultera est. R Jd nõ nullis mutãde in me
tius vite cã fuit q̃ maritali ꝯpede liberati reiectoq̃ graui
fasce ire alti⁹ ceperunt. q̃d te vetat vxoris feditatem ꝑmũ
ttbi q̃z gradũ facere ad vite liberioris ascẽsum Sepe põ
dus sepe ꝛ comes pedes expeditissimos retardauit Jbis
ocius q̃cũq̃z decreuerꝫ solus ac vacu⁹. D Tur- x iij

pitudine vxoris infamor. R. Ex alieno pecato damnũ dolorq; nasci p̃t non infamia sicut ex alia v̄tute gaudiũ non gloria tua est virtus aut vitiũ gl'osum efficiet aut infamẽ. D. Cõiugis vxor infamia. R. Vel sile vel fuge vel vlciscere mediũ fecit ille vir sanct⁹ nact⁹ de simplicitate ignomin. ⁊ pfecto p̃mũ molle nimis tertiũ p̃durum mediũ hõesti hũanicq; ꝯsilij videat̃ his p̃sertim quorum media itidẽ est fortũa. nã sup̃bis potentib⁹ frustra lex ponitur. volũtas libido ira impet⁹. he potẽtes insolentie leges sunt. oẽ vlc⁹ ferro resistendũ putant. Multa sunt aũt q̃ non ferro egeãt sz fomentis. D. Impudica est vxor. R. Si pati eligis etas fortassis illã franget ⁊ labor ⁊ filij ⁊ morbi ⁊ rei familiaris angustia quibusdã frenũ vtile pudor fuit. D. Vxor infamis abijt. R. Opta ne redeat ne abierit sex votũ. D. Vxor adulterꝫ est secuta. R. Malles ne tuũ in cubiculũ adulterꝫ induxisset h̄ saltem pudor impudice fuit/turpẽ vitã ꝓcul agere pepercit oculis erubuitq; p̃ntiam tuã. Impudicitiã potes accusare non fugã. D. Feda vxor abijt. R. Si hoc doles dignus es vt manserit. dignus vt redeat.

De Vxore sterili. Ca. xxiij.

Sterilis vxor est mihi. R. Vnũ ꝯiugalis incommodi remediũ sterilitas obsequiosas facit atz humiles q̃ pl'imos parit/iã non vxorẽ se credit esse sz dñam/sterilis ãt flet ⁊ tacet. Animã helchane meministi D. Vxor mihi sterilis obtigit. R. Mõ de ꝯiugis pudicitia q̃rebaris nũc sterilitate ꝯq̃reris. At q̃ si ea q̃rimonia iusta fuit hec iniusta est. Expedit impudico viro vt sterilis vxor sit ne pascat filios alienos q̃dam est in om̃i vxoris iniuria ac feditate durissimũ si miserꝫ vxor adultera miserrimũ fecunda facit. D. Vxor est sterilis. R. Quid g̃ tu puerperã eiulantẽ audire ⁊ nutrices litigãtes ⁊ vagiẽtes infantulos maluisses sterilitas oĩa tedia hec submouit. D. Sterilis vxor est. R. Vide ne qd̃ multi faciũt vitiũ tuũ alteri obicias. multe vni viro nupte vise steriles nupte p⁹ alijs pepere. D. Sterilis est vxor.

XXXII

R Quid scis qualem tibi filium pareret si fecunda esset quarundā ptes fecūditatē odiosam z sterilitatē fecit op/tabilem non tulisset impium romanū portenta illa fera/lia gaiū caligulā neronē cōmodū bassionū. si germanic⁹ si domician⁹ si marcus anthonius si septim⁹ seuerus aut nullas vxores aut steriles habuissent.

De Filia Impudica. Ca. xxiiij.

D Elicata nimis est filia. R Duas se hre filias deli/catas sed ferendas tñ rempublicā scz z iuliaz dicere solitus fert august⁹ cesar Julieqz aiīm letū quidem vsqz ad spēm pcacitatis sed reatu libez. In vtraqz tñ ita sentiens princeps sapiētissim⁹ fallebat nā z respublica iā pridē ab illa sua prisca virtute fornicari cepat z filia non tam delicata q̄ pbris solū pfem latentib⁹ deformata erat q̄ tandē sero licet eruperūt/scōm tñ banc sniam delicata pōt esse filia sed pudica/qō vt pmiserim negari illō certe non pt pnum z breue iter ad impudicitiā esse delicias. D Filia lasciuire incipit. R Occurre pncipijs dura ferzo tenera digitis cōuellunt q̄ sibi vel alteri habitū que rit a teneris annis incipiat facile z tractant mollia z fle/ctunt. D Lasciuire incipit filia. R Lautas dapes z vestes illi molles ac fulgidas annulosqz z armillas de/trahe z quicqt est aliud q̄ z ipa sibi placet z placere alijs studet obice illi domesticas curas pēsa ac⁹ z colos z si q̄d est opis q̄ suaues z molles man⁹ in callū duret. Seduc eā a spectaclis a cursu ppli festiuis etiā diebz domi illā cōtinere nullū vagis ac discolis cogitatib⁹ tps linq̄. Oc/cupatio z labor z incultior habit⁹ z vict⁹ aspior z secessus inqz vnū aliqd iugis intentio Ad hec testis car⁹ ac veren dus frequens admonitio dulces mine z si qñ res exigat aspere be sunt castitatis aduersus impudentiā sere ac ve ctes qui z insultantes ocioso animo passione⁹ arceant z ingressas eiciant. D Filia impudica est. R Eccle/siasticum cōsiliū sup filiā luxuriosam cōfirma custodiā ne qñ faciat te in opprobriū venire. Et si āt nihil pene tristius pati possis/modo tamen paterni officij nihil obmiseris

Est vnde mestum te soleris tuus enim esse potest dolor sed non pudor q̃dem nec crimẽ/nam p̃cipitẽ in libidines aim frenare difficile est valde Et nisi de⁹ ipe manũ adhibeat impossile hõim tant⁹ est eñi impet⁹ tanq̃ effrenis vt ꝓtra eũ frustra sepe nũero pntes frustra t frẽs frustra ipse etiã vir laboret/neq̃ id mireris cũ sit scriptũ aliter non possũ esse ꝓtinẽs nisi de⁹ dederit. Heue hinc impudicitie excusatio illa sit dat⁹ deus pia fide poscentibꝫ q̃q̃t in se est ad intentibꝫ ac scientibꝫ c⁹ sit⁹ donũ riteq̃ t ipm estimantibꝫ t auctorẽ. D. Filia adultera est. R. Si nupta habes ꝑticipẽ generũ doloris hẽs t ipm cesarem augustũ t iniurie comitem t vltionis exemplũ.

De Alterius dedecore. Ca. xxv.

Alieno crimine infamor. R. Dicebã mõ t est alieni te criminis dolor attingere ꝑt/nõ infamia vera loquor/falsa eñi vt sit dura/durabilis nõ erit t infamiam t gl'am vt longeua sit tuo vt quidẽ ex agello cũ animi ꝓpria vite falce messueris. D. Alieno crimine mest⁹ sum. R. Credo hercle esto ãt tua let⁹ innocẽtia nisi magis alieno tãgeris q̃ tuo/nõ vt patri mortui hereditas sic t fame est/t si esset repudiari posset onerosam t infamẽ hereditatẽ adire nemo cogit/nũc vt dixi nõim successio nulla est nulla agnationũ aut cognationũ grad⁹/hac in re seu tu clarũ tibi seu tu fuscũ nomẽ optaueris. A te illõ nõ ab alio petendũ erit/tuis op⁹ est meritis q̃nquidẽ alienis nec fedari potes nec ornari. Quid tabellionẽ aspicꝫ q̃d testantẽ quid amãtissimo clarissimoq̃ seni tuo fidis/seu q̃d horres obscuꝝ. Nec vex⁹ dec⁹ inde nec dedec⁹ nõ legat fama sꝫ querit. D. Ieoꝝ grauor infamia. R. Imo quidẽ tua te ꝑmit opio hũane miserie radix ingẽs pone illã falso fastẽ leuaberis. D. Ueoꝝ crimĩbꝫ infamor. R. Nego id q̃dem fieri posse sꝫ vt fateor ꝓstat tñ alienis te flagitijs infamẽ esse q̃s alios tuis multo est eñi grauis⁹ peccati pondus q̃s infamie vbi peccatũ illic miseria vera est/contra ãt falsa infamia vere miserie nihil falsa gl'a multũ plebeios licet alios illa pungat hec mulceat

D. Meorum infamia non tangi nequeo. R. Tangi piũ sterni miseꝝ atꝫ ignauũ/deinde dũ reliquie spei sunt summo studio tuoꝝ fame/atꝫ inde suscepte ꝑturbationi tue ꝯsule/si spes omnis abierit illis omissis solicitudinẽ atꝫ angores deponendo censeo nã ⁊ incessum niti ⁊ tristine materiam aucupari par dementia est. D. Serui libus ꝓbris noto. R. Meritã patiẽtie penã luis cũ diluere notã possis scelerũ pulsis auctoribꝫ. D. At meoꝝ q̃ tam facile pelli neq̃unt vroꝝ ꝓbris. R. Quoꝝ queso ꝑntum castigatio filijs nullo iure ꝑmissa est. Inde tibi igitur infamie q̃n potiꝰ recto iuditio q̃si quidã fulgor ex tenebris nasci ꝑt. Nã cũ ꝟtutis ꝓpriũ difficultas sit multo difficilius est obscuris q̃ꝫ claris ducibꝫ rectũ iter tenuisse. Sin vxoris quid hic vero te agere oporteat ⁊ quoꝝ ꝓ re medio meminisse paulo supra monui. Si natoꝝ respice q̃ viri quos filios habuere fabius maximꝰ ac scipio affricanus ⁊ pompeiꝰ magnꝰ non eñi imperij atꝫ opũ sed etatis ⁊ glorie sequor ordinẽ quẽ aut vespasianꝰ multũm aut aurelius anthoniꝰ vnicũ aut seuerꝰ primũ quos in genere alio hortensiꝰ ac cicero/q̃ꝫ postrẽo filiã augustꝰ cesar aut quẽ filiũ germanicꝰ magna de luce magnas tenebras videbis ⁊ intelliges h̃ prolis infortunũ in altissimũ ꝟtutis ac gl̃e culmen/nescio quidẽ vñ sꝫ in maximã quãq̃ familiã suo iure familiariꝰ scandere ⁊ cuiq̃ suas vomitas domi esse vel ignotas vicinie vl̃ neglectas nec fratrũ nepotumqꝫ deerũt exẽpla. Illa posui quoꝝ quo ꝓprioꝛes grauioꝛ videri pudoꝛ solet oĩm vna est regula. Alterius quisq̃s ille sit maculas alteriꝰ nõ obstare fulgoribꝫ.

De Infamia propria. Ca. xxvi.

Mea premoꝛ infamia. R. Timui tua ne cõscientia ꝑmereꝛis. D. Infamia ꝑmoꝛ graui. R. Si iusta nõ infamiã sed infamie cãm defle. Sin iniusta erroꝛes hõim alto animo ꝓculcãs tua te cõscientia solare. D. Graui infamia laboꝛo. R. Ventoso fasce suspiras sic suapte natura leuẽ sarcinam ferentis/imbecillitas grauẽ facit. D. Grauis in meũ nomen surget infamia

R Refert quibꝫ orta radicibꝫ si verisꝫ viget augebitur ali
oquin mox arescet ꝛ ꝺfluet D Magna mihi infamia
conflata est. R Bene ais conflata/flatus est eñi fama
sepe etiã impuri oris qui vos adeo quatit ac terꝛita:/ac q̃
magna infamia magne fame principiũ multis fuit/pu⁹
duit vulgus ꝛ vt iure suo erꝛori adderet erꝛorem rebusqꝫ
mo cunctis excluderet in modicã infamiam in modicis
laudibꝫ tandẽ vicit. D Multa vndiqꝫ pulsor infamia
R Circũflantibꝫ vẽtis in portũ redi ꝛ ab auriũ ꝓcellis
in cubiculũ cordis ingredere cui si tranquillitas sua est
habes vbi iurgiorũ fessus requiescas ꝛ vt dici solet in si
nu gaudeas D Fusca fama sed conscientia clara sum
R Tu ne igit fama esse clarissima ꝫscientia turpi cupe/
res atꝫ obscura ita vt penit⁹ verũ est illꝺ Flacti. falsus bo
nor iuuat ꝛ mendax infamia terꝛet. D rem vanam vera
quidẽ ꝛ iuuare pñt ꝛ terꝛere/vmbras metuere non est viri
D Infamie sarcina ingens est. R Si flagitio colle/
cta grauis fateor isi casu facilis si honesti studio gl̃osa
siquidẽ bonis artibꝫ q̃sita infamia laus est insultẽt fatui
tu in silentio gloriare virtutẽ abditã quo nullũ maius sa
me ꝓtio ꝫpasti/is virtutis cultor ver⁹ est/qui in illa nihil
penitus ꝓter illã cogitat. Sꝫ cũ reliquorũ clarus tñ clari
ssimus est contemptus fame/virtutis studio suscept⁹ cũ
ꝓfecto fama viris fortibꝫ/non auro tantũ sed vita etiã sit
carior q̃ amore virtutis bãc spreuerit/is spretur⁹ oĩa cre/
di debent q̃ ꝓclarũ sed prarũ scito q̃nquidẽ magna pars
eorꝫ q̃ videri volunt virtuti opam dare fama ei⁹ appẽhen
sa ꝫfestim in actione lentescãt vt intelligi deꝫ vnũ ꝫ illos
qꝺ apprehenderũt intẽdisse D Multi grauiter me in
famant. R Plures olim fabiũ maximũ ꝛ gaiũ infama
bant/plures eẽ affricanũ q̃ res illis eximiã in gl̃az versa
est cõem cũ talibꝫ viris sortẽ q̃ri desine/pauciss̃imis acci
dit oi infamia sp caruisse delicatissima res est fama hõis
ꝛ q̃ sepe rubiginẽ leuibꝫ ꝫtrahit ex causis ꝛ ad summã vt
nil clari⁹ fama est. Sic nil obscurari pni⁹ nilqꝫ pegrina
rũ (vt sic dixerĩ) capatius impressionũ D Braui vror

nepe rarissimꝫ mord magn
habet vt quo

Infamia R Pestis hec verendis maxime in festa nomi
nibus viris q̃z sanctissimis nõ pepcit q̃ꝝ princeps oĩs
expers culpe ⁊ ipe tñ ab impijs infamat⁹ oñdit mali hui⁹
immunitatẽ q̃ nec deo obtigisset hõib⁹ nõ sperandũ. D
Dura atteror infamia. R Uirtutẽ inuidia nõ tẽptare
vix possibile dixerim sufficiat nõ ꝯuelli. Sine gl'am cũ
obtrectatõe collidi si pura si solida est splendescet attrita
D Acri vexor infamia. R Uulgaris aura cecis igno
rantie pulsa turbinib⁹ reꝝ cacumina verberat sz nõ qua
tit vel si forte quatiat nõ euertit. Excellentie tibi cuiuspi
am signum sit in vulgi linguas q̃si in scopulos incidisse
humilia em̃ ⁊ circa terrã depssa nõia nec p̃clare laudis lu
men excipiũt nec magne infamie tẽpestatem sepe q̃ sper
nitur ⁊ q̃escit. D Male de me vulg⁹ loquit R Bñ
q̃ in linguas nõ in calamos incurristi vehemens vulgi
ſmo est ⁊ mime diuturn⁹/leuib⁹ aut falsis orta causis bre
uia sint oportet tacebũt cũ multa latrauerint fatigari citi
us solent qui cepere feruentius. D Uulgi linguis exa
gitor. R Quid si oratoris aut poete vl' historici insig
nis in stilũ impegisses/vt multi olim q̃s infames poste
ritati traditos inimici eloquẽtia vidimus vt sicut mihi
suspirium allexandri regis homerũ eatide inuidentis sic
metus nobilis alexandri principis videatur/litteratos
disertosq̃ homines ne q̃d de se asperũ scriberent formi
dantis quãq̃ nec lr̃atis obtrectatorib⁹ succũbendũ sed
vel pari stilo refelẽda calũnia q̃d tullius crispo q̃d demo
chenes Eschmi q̃d innũerabilib⁹ fecit catho/vel insigni
fidutia ⁊ oẽ theatrũ supante animi testimonio r̃sistendũ
eẽt dicendũq̃ q̃ caluo vatini⁹ porãte nõ q̃r ipe dist⁹ id
circo ego dãnãd⁹ sũ. at nũc piculi nihil est siq̃dẽ vulg⁹ vt
ml'tũ strepat q̃ diu tñ id faciet cito l' volẽs l' coact⁹ d̃sinet
vẽit dies q̃ strepidul' his cicad] loq̃cib⁹ silẽtiũ pacꝭ ponat
D. Malã famã apd vulg⁹ hẽo. R. Ut apd teip̃m vtq̃
apud bonos bonã ac ꝑpetuã vtrãq̃ hẽas enitere. Nẽpe
ista quã quereris euanescet inane gen⁹ ac trepidũ morta
les q̃d ad vos l' adulantiũ vel detrahẽtiũ breue istd ⁊ ob
scurum murmur venient q̃ liberius iudicent atz equius

ꝛ qui sunt inquies hi iudices nosse illos non potestis sꝫ ab illis nosci/illos dico q̄ pꝰ vos nascent̄ quos nec vestri odiū nec liuor sꝫ nec amor nec spes torserit aut metꝰ si vestrarum extimationē reꝝ ac sententiā incorruptā vultis hos iudices expectate breuis est mora ꝓperāt ecce moxq̄ aderunt. D. In famā factis egregijs ꝛ v̄tute ꝯtraxi. R. Est vbi amor damnis alit̄ crescitq̄ laboribꝫ. Inq̄ amaro dictu mirū ꝛ maligno solo radices agit aloes. vñ fit vt factionū amantissimos sepe illos videas q̄ multa ꝛ grauia ꝓ factiōibꝫ passi sunt. nō quidē ꝛ nimiꝝ trita res vr̄is in vrbibꝫ ꝓinde nemo vel iusticie vl̄ v̄itatis amātior q̄ q̄ ꝓ hac flagellis sese obtulit ac morti ꝛ tu ḡ v̄tutem ama magisq̄ ac magis illā cole. ꝓ q̄ famā rem pulcherrimam atꝫ clarissimā amisisti. ꝓ q̄ non leue supplitiū feres infamiā ꝑditisq̄ ꝛ spretis oibꝫ eā ip̄aꝫ q̄ tibi nemo vnq̄ eripiet virtutē solam. Solꝰ amplectere atꝫ illi dicito hec quidē/o regina ꝓ te volens patior tu me integrū r̄stitues aut certe tu vna mihi ꝓ om̄ibꝫ satꝫ es tu me sola sinu pio refoue. sic non fame tantū sed vite q̄ꝫ damna non sentiā D. Vulgo passim in triuijs laceror. R. Bono cōsule notum te vulgꝰ faciet clarū virtus consciētia secuꝝ.

De Quesito ex indignis laudibꝫ pudore. Ca. xxvij.

Laudasse arguor indignū. R. Malū quidē e bona sepe orit̄ radice boni em̄ ꝛ innocui q̄les ip̄i sunt tales alios opinant̄ Hinc ad laudandū eq̄ etiā ꝓniores sunt. ꝛ q̄uis indignū laudare fatear vitupare tñ immeritū mlto est peiꝰ. D. Laudaui indignū. R. Si id sciēs rep̄hensibil̄ At si ignorās excusabil̄, minꝰ est malū falli q̄ fallere. falli em̄ alienū fallere em̄ ꝓpriū fallētꝫ est crimē. D. Aliēa laus ī meā v̄git īfamiā. R. Imo q̄dē tua l̄ culpa l̄ ignorātia ex aliēo n. vt laus sic īfamia nulla est. D. Laudasse īdignū valde doleo. R. Vide ḡ ne idip̄m sepe doleas. caue ne temere ad laudand̄ vitup̄andūq̄ ꝓsileas. Est em̄ vtriusq̄ rei libido ꝛ (vt dicā ꝓprie) morbꝫ ac pruritꝰ q̄dā līgue mobil̄ ꝛ q̄etꝫ iustit̄ cꝰ frenū ac custodia inter op̄a ꝑfectōis eximie numerant̄ (dicēte scripta)

Si quis in verbo non offendit h̄ ꝑfect⁹ est vir qua iure sepe fallimini ⁊ heu nimis illd̄ eiusdē apl̄i verū. fit ꝙ nullus linguā hōim domare p̄t. inquietū malū Ad mentiendum ergo cottidie vos illa p̄cipitat/quos hinc su⁹ vrget impetus. Inde falsa reꝝ spēs trahit. Sūt em̄ q̄ aspectu vel eloquio vitia moꝝ tegūt qd̄ de alcibiade accepimus de multis vidim⁹. Sūt q̄ v̄tutes velo occultāt cōtrario Seu id natura vult⁹ sc̄z. aut sermonis austeritate insita seu etiā arte q̄dam studioq̄ aduersus id qd̄ vulgo ꝯcupiscitur adhibito. nā vt multi q̄ se bonos sic aliqui q̄ se malos fingerēt sunt repti. quo vel hūani fauoris pestilētem auram vel inuisam bonoꝝ tꝑaliū sarcinā declinarēt/qd̄ de ambrosio lectū est. Accedit amor atz odiū. accedit ira ⁊ inuidia. spes ⁊ metus. affectusq̄ aī varij ⁊ occulti hisq̄ ipsis interdū quoꝝ sunt incogniti/sꝑ āt iudicij veri hostes Accedit ꝙ viuētis laus diuino eloq̄o ꝓpter vite mortalis incōstantiā ꝓhibet. q̄nto igit̄ magis vituꝑatio deinde itaq̄ ad laudandū tard⁹/ad vituꝑandū tardior veni cū vterq̄ eñi vt dixi error mal⁹ sit peior ē vltim⁹. D. Laudando in meritū erraui. R. Errando d̄r. sepe error vn⁹ multis obstat erroribꝫ. dūq̄ errasse semel pudet ne simil̄ iterū error obrepat laudasti incaute linguā frena h̄ boni saltem illi insit malo D. Indignū laudasse pudz ac penitet. R. Pudor ⁊ pñia ⁊ dolor scale sunt ⁊ grad⁹ quidam ad resipiscentiā ⁊ salutē pauci sunt q̄ ad rectum iter (nisi ꝑ deuia multa cespitando) ꝑueniāt. Multosq̄ id̄o voluptatis ꝓuos in iuuētute vidim⁹/q̄ virtutis amici in senio euaserunt. De Amicis infidelibꝫ. Ca. xxviij.

De amicis q̄ror. R. Quid h̄ hostibꝫ faciat q̄ de amicis q̄rimoniam instituit D. Amicos exꝑior infideles. R. Impossibilē rem narras ne forte autē amicos credideris q̄ non erant nēpe id nō mō īpossibile sed cōmune est. D. Infideles sunt amici. R. Mis q̄relis plenus est orbis terre. Verum amicitia infidelitasq̄ nō coeunt/q̄ infidelis eē incipit desinit esse amicus seu qd̄ potius crediderim nunq̄ fuit/cū oīs virtus immortalis

sit omnis fictio enim breuis. nõ fides est sublata sz fictio
D. Infidos expior amicos. R. Amici falso habiti si
nunc p̃mũ infidelis aĩ latebras pandunt erroris tui finẽ
letus aspice/ ⁊ caueto interim ne morbi ɔtagia in te ꝑpãt
Sed q̃cunqz illi fuerint tu amicitie fidẽ ꝑua/ ⁊ si nõ pro-
pter immeritos at ꝓpter te meritũ aliena peste non infici
qd̃ libenti⁹ facies si q̃ntũ tibi displiceat illoꝝ ꝑfidia ipse
tecũ acriter discuseris. Sepe vitijs odiũ/ calcar ad v̄tutẽ
fuit. D. Immerit⁹ amicoꝝ odia ɔtraxi. R. Odiosi ci
ues odiosi socij odiosi cognati odiosi ɔiuges/ odiosi frẽs
odiosus demũ patri filius ⁊ filio pater. Et ad sũmã nul-
la necessitudo est q̃ nõ odijs posset esse infecta. Sola qui
dem amicitia sincera mali h⁹ ignara est. Interqz hãc ⁊ re
liq̃s hoc interesse diffiniũt q̃ ille oẽs adiunctio odio du
rant nomenqz suũ retinẽt huic ve vni nõ mõ si odiũ acce
sserit sed si amor abcesserit. iã amicitia non est neqz vero
magis odiosus amic⁹ esse potest q̃z amor etiã odiosus.
D. Perfidos patior amicos. R. Si q̃d spei reliquum
ꝑfer dũ in fidẽ redeant/ ⁊ ardenter ama/ multi eñi tepido
amore amicitias extinxerunt/ aut paꝝ fidendo ꝓfidiã do
cuere/ si nec ita ꝓficis spesqz omnis interijt vtere consilio
cathonis q̃ amicitias q̃ non placent sensim diss[illegible]uẽdas
censuit nõ subito discindẽdas ne gẽmũ graue damnũ sil'
⁊ amici ꝑditi videant. ⁊ q̃siti hostes nisi forte acrior casus
ac more impatiẽs maturo cõsilio vti vetet/ q̃ si incidit in
ter erũnas amicitiaꝝ vltimas nũerand⁹ erit/ ferendus tñ
alto aĩo vt reliq̃ cedendũqz necessitati ⁊ parendũ tpi/ sed
hic casus vere vix amicitie tunc notus est.

De Ingratis. Ca. xxix.

Multos expior ingratos. R. Graue vitiũ ingrati-
tudinem vitupare supuacuũ/ oĩm nẽpe mortalium
hanc ꝑmo cõdemnat nõ est laborandũ vt suadeas
qd̃ oĩbꝫ ꝑsuasum est ⁊ inextirpabiliter insitũ. Est q̃ sũmũ
est q̃ solũ in v̄tute bonũ locet. Est q̃ neutꝝ. sed in volup-
tate v̄tutis hoste ponat oĩa. sunt q̃ castitatẽ pulcherrimũ
ornamentũ vite dicãt Sunt q̃ hanc ip̃am in se spernant

In alijs vero vel ridiculam vel difficilem certe longeqz laboriosam putant. qđ augustin⁹ tantus vir futur⁹ in se sensit vbi ambrosij celibatũ laboriosum sibi visum ait. q̇ alijs non laboriosus mõ sed dãnabilis vite stat⁹ visus erat. Vñ illud platonis q̇ cum celibem castãqz diu vitã tenuisset ad extremũ sacrificasse legit̃ nature vt sibi illam placaret/ q̃z sic viuendo violasse ⁊ in quã grauiter peccasse videretur/ mirꝝ id tam docto homini videri potuisse. Sed visum esse non est dubium Erunt q̇z q̇ fortitudiuẽ eminentissimã clarissimãqz virtutem dicant vulnera aduersis extepisse pectoribꝫ/ campũ rutilo sanguine cruentasse intrepidisqz demũ animis mortem oppecijsse. Sũt qui hec omnia summe tribuant insanie ⁊ nil melius securo atz in belli ducãt ocio. Venient deniqz q̇ iusticiã gubernatricem rerũ humanarũ ⁊ virtutum matrẽ censeant qui religionem iter ad eternã vitam credant/ ⁊ ad celum scalam. Venient ꝯtra qui iusticiam ignauie religionem amentie ac supstitioni asscribant. Dij sunt de quibꝫ scriptum est ꝙ vis hñt in viribꝫ q̇ oia virorũ fortiũ esse cõfirment. neqz solũ ex h̃ genere violentorũ hõim raptorũqz sed ex ipsa doctorũ acie/ q̃ntos oppugnatores hẽat iusticia facile est in libris reipublice ciceronis aduertere. sunt q̇ fidẽ ⁊ ꝓmissorũ obſuantiã magnis ⁊ miritis laudibꝫ efferant. sunt q̇ fidẽ frãgere nõ fallere dicant esse sed plus scire ⁊ esse ingenij melioris q̃ licet vulgo multorũ hodie sit opinio ⁊ multorũ vox apđ lactantiũ nõiati mercurio tribuit̃ dicẽti sicut ille ait nõ fraudis eẽ decipe sz astucie pulcher en ingenij dec⁹ ⁊ eloquij. Et ad sũmã nulla v̄tus tã laudata ẽ q̇n vitupatores inueniat gratitudinẽ nulla barbaries gẽtiũ nulla morũ ĩmãitas nõ laudabit nemo vsq̃z nõ vitupabit ingr̃titudinẽ. sit fur sit sicari⁹ sit ꝓditor sit ĩgr̃⁹ viciũ suũ excusare nõ audebit sz negare q̃ q̃uis ita sint nihilomi⁹ tñ innũerabl̃es sũt ĩgrati nec ẽ v̄e vitiũ aliud qđ tã multꝫ v̄bo dãnatũ tã mlt̃i rebꝫ ip̃is ãplectant̃ ac teneãt. Quid ꝯcludã vtiqz dãnandũ nõ solũ nomẽ sz aĩo maxime atz iuditio ⁊ in se cuiqz bono fugiend̃ ac vitãdũ

in altero tollerandum sicut cetera quibus humanũ scatet genus quibꝫ mali habundant boni exercent. Perfer igitur poti⁹ ⁊ gaude ingratũ ferre q̃ꝫ ingrat⁹ fieri. D. Ingratos mltos inuenio. R. Uide ne quid culpe in te sit Mlti em̃ dũ bñficiati dici volũt iactatores sunt atꝫ exp bratores onerosum genus quoꝝ bñfitia plus offense p̃ferunt q̃ꝫ gr̃e. Idqꝫ nihil est aliud q̃ꝫ p̃tio odium parare mercimoniũ insanũ. D. Bene meritus multos male memores ingratos patior. R. Quid igit̃ tu ne illis hoc inuides tuãqꝫ cũ illoꝝ sorte ꝯmutatã cupis. Noli obsecro cuiuscũqꝫ sit viciũ virt⁹ tuã veniat in ptẽ. D. Multos habeo ingratos. R. Quid exspectas audire bñ facere vt desinas deqꝫ alterius culpa tuũ ip̃e damnũ facias q̃n tu potius ꝯtrariũ fac ⁊ q̃ multos habes cura nũc etiã vt hẽas plures hẽbis ãt si multis bñfeceris. multi em̃ sp ingrati sed plures hodie vtroqꝫ ne cõfestim gratum esse portentũ sit. Ita indies retroeũt oĩa Et petentiũ improbitas ea debentiũ obliuio atꝫ supbia est neqꝫ ido desistẽdum neqꝫ cecoꝝ emulatione eruẽdi oculi quos poti⁹ facere debeat aliena cecitas cariores. D. Multi mihi sunt ingrati. R. An tu multis idẽ fueris recordare Una em̃ ingratitudo aliã punit. sic̃ in reliq̃s vnũ sepe pctm̃ alterius pena est. D. Multis ingratis fui. R. Multis indignis ꝓfuisse satius q̃ꝫ vni digno defuisse. ꝓinde pergene maloꝝ odio bonos mores exuas nec ꝓdesse alijs cesses qd̃ ab alijs male sit cognitũ cognoscẽt hi fortasse melius si ne hi q̃dem noscẽt deũ te nosse satis est. Nõ est vera virt⁹ cui conscientie p̃miũ non sufficit. D. Profuisse multis infeliciter cessit. R. Caue ne vni⁹ crimẽ obsit alteri qd̃qꝫ est graui⁹ tibi expire alios cedet forte felicius q̃dam p̃terea diu ingrati vrgenti aim̃ pudore tandẽ fuere gratissimi magnoqꝫ cũ fruore spes amissa redijt. Preterea ad hec sepe qd̃ requisit⁹ debitor negauit/vltro nõ debitor obtulit. Nullũ bonũ opus vnũq̃ꝫ perijt/q̃ bñ agit añ oculos se cogitet. Una quidẽ virtus multis ꝓdest. sꝫ prima ⁊ maxĩa ꝑs virtutis in agẽtem redit. itaqꝫ vt mali

omnes ꝛ ingrati sint. non idcirco vir bon⁹ benefitio ce-
ssabit nāq̄ in multos spargit in se cumulat sibi ip̄e bene
ficus vni saltē non ingrato. D. Proieci benefitia in
ingratos. R. At q̄ gratis dare nec auarus metuit eo āt
liberalitas maior quo spes premij minor est.

De Seruis malis ac pessimis. Ca. xxx.

Malis seruis obsideor. R. Nunc recte ais obside
or olim tibi circūfultus videbare sed obsessus eras
non familiari solū exercitu sed hostili. D. Indo
mitis seruis premor. R. Tue acies contra te militant
in suaue negotiū. D. Sup̄bis seruis obsessus sum.
R. Eosq̄ q̄ te obsident pascere cogeris inamena necessi
tas. D. Seruis obsideor pessimis voracib⁹ furib⁹ mē-
dacib⁹ impudicis. R. Quid ꝓuorū epythecis affluere
est opus seruos dic oīa dixeris. D. Seruis obsideor
quid consulis. R. Quid consulā seu quid dicā nisi the
rentianū illud Que res in se neq̄ modū neq̄ consilium
habet vllū eā consilio regere non potes Nota sunt tamē
hac in re senece consilia viuendū cū ꝓuis familiariter co
miter clementer familiarē esse iubet. At quib⁹ nēpe his
quoꝝ familiaritas ꝯtempt⁹ est genitrix. Addit non ver-
borum castigatione vtendū erga surdos torpentesq̄ dn̄i
camq̄ mā̄suetudinē duro pede calcātes ad mittēdos p̄-
terea in ꝓmonē in consiliū in ꝯuictū. Et quos q̄so vtiq̄
ꝓcaces stultos ebrios ꝑfidos insolentes q̄ neq̄ sermonē
teneāt neq̄ consiliū habeāt ꝛ cōuictū fedēt salutis viteq̄
dn̄i ꝛ p̄rimonij ꝛ fame segnes gule āt ꝓprie atq̄ libidinis
vigilantissimi curatores veꝝ ille ideo fortasse h̄ cōsuluit
qꝛ in seruo veꝝ opinat̄ qd̄ iā ante de amico dixerat fidelē
si credideris facies credo non cogitās ex optimo genere
hōim amicos esse solitos ꝓuos ex pessimo Equidē nō si
mille annis lupū agnū credideris agn⁹ fiet D. Obside
or seruis quid consilij affers R. Nunq̄ aliūde q̄sieris
qd̄ in te est. Nō obsideberis nisi dū voles Neq̄ vero nūc
obsiderent ꝓui nisi q̄ in vrbib⁹ male peccatis accidit vna
ꝑs animi q̄si factio feditiosoꝝ ciuiū obsidentib⁹

faueret vis h̄ malo liberari. Purga animi tui statū ꝑuos
em̄ castigare neq; em̄ his senece cōsilijs neq; alijs potes
te si velles ꝯponere nemo vetuerit pōpas abige pelle su
ꝑbiam ita em̄ vel fugab̄ seruoꝝ inimicā aciem vl̄ iminu
es. D. Multis ꝑuis obsideor. R. Bñ si strepit⁹ vel
manis q̄ret̄ iactātia sin obseq̄um aut iocūditas nil pei⁹
serui ⁊ si boni sint qd̄ inter ꝓdigia numerē nūq̄ tñ mul-
ti bñ ꝑuiunt inter se em̄ dissidēt murmurant altricant̄/al
ter alterius respiciēs man⁹ ip̄e interim otiosus ꝯplosisq;
suis sedēs manib⁹ dñi habitū induisse suū dec⁹ existimat
⁊ nil censet honesti⁹ q̄ nihil agere cuncta policit⁹ de his
nāq; nūc loq̄mur q̄ falsa ꝓfessiōe vētris ignaui negotiū
agētes ꝑuitio hūili non tm̄ voluntarie sz importune sese
offerunt Innūerabilis turba est seruilis q̄ cū tot pateāt
artes abiectissimā elegerunt alieno viuere ⁊ idip̄m nulla
alia re mereri q̄ titulo famulat⁹ Illoꝝ vero q̄s nō volū-
tas ꝓpria sed aliena vis ⁊ sua sors in seruitiū traxit vt nu
merus rarior ita crebrior v̄tus ⁊ notior fides nimiꝝ aliḋ
ꝑuire velle aliud cogi. Hi g̊ fortune memores vt eosdem
se in om̄i statu p̄beāt/neu virtutē cū libertate ꝑdiderint
qd̄ inuiti faciunt aliq̄ñ fideliter faciūt cū id neq̄ant quos
volētes somnus venter guia ociū cupiditas mali duces
in seruitium deduxere in q̄ miꝝ non est si ducib⁹ suis stu
dent atz id agūt qd̄ secuti falsum sil̄ atz humilē titulū ser-
uitutis assumpserāt Cōtra hi q̄ tale nihil in origenali si
q̄d esse dz qd̄ seq̄rent̄ habere naturā secuti ac fortunā se-
pe q̄ liberi fuerāt ꝑui ostendūt. Et si fortasse de talib⁹ in-
tellexit possū in offensis auribꝰ senecā audire / D. Mul
ti domū serui occupāt. R. Multe g̊ lites multa iurgia
multa bella de re q̄libet pugna erit. Noua cottidie crimi
na ꝓferant̄ ac purgent̄ ⁊ tu medi⁹ inter ꝑtes sedeas opor
tet. Judex fact⁹ ex dño nō potes litigiū domo expellere
litigantes potes. D. Obsideor famulis sine quib⁹ vi-
uere neq̄o quid agam. R. Si eo vsq; ꝑuentū est vt sine
hostib⁹ tuis esse non audeas paucitate illoꝝ ac vilitate
tibi ꝯsule pelle formosos pelle comptos ac calidos pelle

l facie sibi placētes vel ingenio vel genere inter paucos eosq; ebetes atz incultos tuti⁹ ages non qz meliores sed qz minus ausuri quos velut hieme serpentes coacta vis veneratq; visis inertie torpor obstrinxerit. Deniq; hec sūma est vt in seruo sola q̄dē aut certe p̄ma fides extimanda sit si q̄d hac in pte ptuleris crede mihi magno cū seuore vitioꝝ q̄licunq; illa breuis tibi venient voluptas qz sane p rara fides est/ primū remedij genus ip̄a quā dixi paucitas vilitasq; nō plus hn̄s boni sed minus audacie

De Seruis fugitiuis. Ca.xxxi.

Discesserunt serui. R. Quoꝝ molesta pn̄tia erat gratus debet esse discessus nihil ferme displicet c⁹ ɔtrariū non delectet. D. Abierunt serui. R. O si redeant videasq; oculis qd̄ animo iā vidisti quot illos vitia circūstent quot nequitie quot doli q̄t mēdatōrum artes quot sceleꝝ speties quot furtorū quid in horreas comitatū limēq; reduntib⁹ obstruas meritoq; gaudeas/tuā domū malis exhaustā leuatamq; ponderibus D. Serui simul om̄es abiere. R. Simulq; cū illis cure graues molesteq; solicitudines metusq; ppetui cogita quot implendi ventres quot tegendi humeri q̄t armādi stringendiq; pedes vagi q̄t acuti vngues obseruandi duro te negotio liberatum dices. D. Fugerunt serui. R Et cū his odia in dn̄m ⁊ ɔtempt⁹ ⁊ murmura ⁊ querele quin ⁊ execrationes taciteq; deuotatōes immeriti capitis quib⁹ mixto seruitio caruisse q̄s tam ābitiosus vt nesciat asscribendum lucro. D. Diffugerunt serui. R. Quis vnq̄ defuga hostiū q̄stus est. Julio cesari supbie tribuit qd̄ hostem quem intercipe cogitabat fugientem mestus aspexerit at modestis victorib⁹ terga hostiū vidisse satis est q̄n ⁊ idē ip̄e alibi fugientib⁹ pti iubet sola hostium cōtent⁹ fuga. Idem facito ⁊ si tui hostes grauiore supplitio digni essent fugisse sufficiat atz illorū fuga tuā metire victoriā ablatāq; tibi nc̄citatē vidicte seuerioris ītellige. D. Serui fugere. R. Spōte igit fecere q̄ cogendi erāt gr̄az hēto depellēdi i iāes beluas tibi dēpt⁹ē labor

Huic q̄reris fugerūt q̄ nisi fugissent tu fugere debuisses fugerūt qꝛ aut fugiēdi erāt aut fugādi nūc tu liber nunc securus nūc dom⁹ tue dñs remansisti. D. Fugerūt serui. R. Fugitiuos vendicādi ius est dño tu te dñm dissimila neue ħ iure vtere si boni essent nō fugissent malos amisisse nō iacta sꝫ q̄stus est venenosa aīalia tuci⁹ est vitare q̄ cape. D. Serui me solū relinq̄rūt. R. Uere solū vereqꝫ inopē si ne solus sis ꝓuili e geas comitatu ita nec amicū habes nec teip̄m q̄d āt ꝓui ne igit̄ tu sine te eē cupiunt tu sine illis esse nō potes. Uide ne ħ ip̄o seruis tuis ip̄e miꝓior sis qd̄ si forte ꝓuos nō cogitas sꝫ p̄tiū nō desideriū inaue sꝫ turpis auaritia castiganda est de quo satis est dictū cum de amissa pecunia loqueremur

De Uicinis Importunis. Ca. xxxii.

Uicini importuni sunt mihi. R. Uide ne tu illis importunior. D. Graues vicinos ꝑfero. R. Multū cūctis in rebꝫ valet opinio leues finge aīo leues erūt. D Uicinos malos hēo. R. Multi suā culpam ꝓximis imputāt acutius aliena cernunt̄ discutiunt̄ exactius seueri⁹ iudicant̄ suaꝝ reꝝ nēo nō ꝛ mitis arbiter ꝛ pi⁹ est iudex. D. Acres amarosqꝫ patior vicinos. R Ne fortassis in gustu sit vitiū nō in re fastidiosis dultia etiā amarescūt. D. Uicinos duros ac supbos q̄ror. R Multū sibi quisq̄ ꝑmittit nihil alteri Hinc in iuditio reꝝ multiplex obliq̄tas ꝛ iuges offensionū cause. Et sepe vñ culpa est inde primū orit̄ q̄rela quid nūc scim⁹ an tu illis q̄ tam duri tibi vident̄ dur⁹ ꝛ tetricus ꝛ intractabilis videare. D. Aspos patior vicinos R. Duplex est remediū patientia ꝛ fuga/ p̄mū ꝓbo ferendi artifitio om̄is mitescit aspitas. D. Uicinos pessimos ferre nō valeo. R. Si nec ita ꝓficis q̄s te tenet/ migra illico nō vt ꝓcaces ita ꝛ seq̄ces erūt qd̄ ferre non potes pond⁹ excute ꝛ quē pugnando hostem pati nequis fugiēdo euade q̄d refert q̄ te tramite intutū eripias nullū iter ad trāq̄llitatem animi difficile iudicandū est qd̄ si sepe idē feceris nec ꝓfeceris stito culpā tuā esse nec min⁹ forsitā alienam

Magna pars litum vulgarium duos habet fontes ⁊ si forte nocentiorē alterꝝ nullū hꝫ innoxiū q̄uis nēpe politicum ⁊ sociale aīal dicat̄ hō si verū tñ inspicit̄ nullū minus Verūq; est illd̄ satiricū maiorē esse ꝓpentiū ferarūq; ꝯcordiā q̄ hōim. Si q̄dem apri vrsi tigrides ac leones deniq; vipe aspides cocodrilli. Et ad sumā om̄e animal p̄ter hōiem vt cūq; in sua specie qui escit interdū hō autē nunq̄ Homo hōiem p̄mit sp̄ atꝫ atterit ꝑpetuisq; bellis atꝫ litib⁹ inquietā vitā sibi prestat ac ꝓximo Sic em̄ res se habet vt vbi maior est locoꝝ vicinitas ibi maiorē videas distantiā aīorum. Rara sine iurgijs ac rancore vicina est Nemo vr̄m nisi fallor arabū aut nīdorū regib⁹ inuidet lippus est liuor longinq̄ nō aspicit. D. Vicinis obsideor in festis. R. Si penitus hac peste vis absolui in solitudinem te reconde

De Inimicis. Ca. xxxiij.

Inimicitias habeo. R. Fiat vt iustitie sis amic⁹ nullū certius p̄sidiū vera v̄tus fortune minas calcat ac despicit. D. Inimicitie mihi sunt. R. Et cautior eris ⁊ notior multos illustrarūt q̄ obscuri mansissent si hostib⁹ caruissent. D. Hostes vndiq; mihi sunt R. Obstabūt ne inuisibiles aīoꝝ hostes subeāt voluptates. Nō tam hostes tibi sors obtulit q̄ custodes. Malo malū maius arcebit̄. D. Hinc illinc hostib⁹ premor R. Illi q̄z suis p̄munt̄ affectib⁹. Estq; apud illos vltor tuus Isq; non vn⁹ ꝓ te ꝑtes faciūt ira met⁹ odiū inq̄etudo Nec dū ꝑacti penā criminis exigūt sic interd̄ vltio p̄it offensam ⁊ fortasse nō secuturā armabunt̄ ⁊ laborabunt sudabūt estuabūt anhelabūt trepidabūt ⁊ fortassis hoꝝ nihil ad te Multi sepe grauib⁹ odijs sibi nō alijs nocuere. D. Est mihi pugna cū hostib⁹ R. Et illis ⁊ tutius aliq̄n cū hostib⁹ q̄ cū vitijs pugna quisq̄s aliū odit p̄mū aīe sue vuln⁹ infligit ꝓximū nō nūq̄ suo corpi nimia nēpe cupiditas feriendi nocendiq; multos incautos nudatosq; dedit hostib⁹. Sic sp̄ p̄ma ꝑs maloꝝ in auctorem vertit̄ interdūq; nouissima cū sepe interim sit ille

sus in quem pnicies parabatur. D. Undiq; mihi bel
la consurgunt R. Nunq̃ clarior sanctiorq; fuit ppl'us
romanus quã dũ multis ac grauib; bellis occupabatur
pax iniciũ mali fuit cũ secũ nãq; subijt libido blanda ho
stis ac pestilens. D. Graues inimicitie mihi sunt.
R Magne inimicitie plerũq; magnaꝝ amicitiaꝝ fuere
pncipiũ. D. Habeo inimicos. R. Hẽto ⁊ fidẽ simul
⁊ clementiam de reliq̃ quicq̃t euenerit cura saltem vt hu
manitate sis ac v̄tute supior sunt ⁊ sua iura cũ hostib; cũ
quib; ita rem gere vt amicos fieri posse nõ dubites. atq;
h̄ sanius ꝯsiliũ scito q̃ biantis q̃ sic amicos diligi iubet
vt inimicos effici posse memineris qd̄ dictum q̃uis ab
alijs laudatũ nec mihi certe nec tulio ꝓbat̄. Est em̄ veꝝ
amicitie venenũ in odio ḡ cogitandus amor nõ odium
in amore est longeq; arestotelicũ illd̄ in rethoricis bian
theo cõsilio p̄ferendũ. Non oportet vt aiũt amare tanq̃
odituꝝ sz magis odire tanq̃ amatuꝝ qd̄ ꝓfecto scribens
arestotiles biantẽ ip̄m callidãq; ei⁹ ac maliuolã sententiã
notabat. D. Sz inimicitias habeo. R. Sz inuit⁹
habe ⁊ armato sp in pectore cor amicũ pacis habitet atz
ita bellum exerceas vt coactus videare ne forte odio suc
cumbat humanitas neu tã vindicte studeas q̃ gl'e aut sa
luti. Scis vt romani est inuisior hanibal q̃ pirrus cum
verq; hostis ⁊ prior pirr⁹ ytaliam inuaserit ac nõ dolẽdi
aĩo vt hanibal sz vincendi om̄ib; enitendũ modis vt in
actu quolibet vera vera virtus emineat. Sic vt nihil bel
lo q̃ri aliud q̃ pax honesta videatur.

De Prerepta facultate vindicte. ca. xliiij.

Optate facultas eripit̄ vltionis. R. Cui pctm̄ eripit̄
nihil eripit̄ multũq; tribuit̄. Quedam habentib; eri
pi lucrum est. Ea ẽn habeant̄ obstare lucrũ mai⁹.
D. Facultatem vltionis perdidi. R. Felix iactura qd̄
noceat amisisse. D. Adoptata ⁊ sperata vltione ꝓhibe
or. R. Primũ erat nolle male agere ꝓximum ꝓhiberi.
D. Necesse est vltionis occasionem amittere. R. Si
pulcherrimũ vindicte genus est nolle vlcisci pulcherria

est necessitas non sini. Ultro virtutem amplecti optimū
proximumq; est compelli. D. Ereptam mihi vindictā
doleo R. Veniet tempus cito forte quo gaudeas neq;
aliter accidisse vllo velis modo. Quidā autē coacti veni
unt velle incipiunt ꝛ amare. Et de necessitate consensus
oritur dumq; volūtas fieri incipit desinit esse necessitas
D. Videbar vlcisci posse nec potui R. Non posse ma
lum agere potentia magna est/ nempe q̄ omnipotentis
est ꝓpria. D. Vindicta mihi pñs excidit. R. Colu/
brum tibi e manib; excidisse credito vide ne iterum sub/
repat. Nihil homini tam contrariū q̄ inhumanitas per
hanc em̄ homo esse desinit. Idq; sic esse ip̄m nomen iu/
ditio est nullus morb; tam contrarius ne mors quidem
Illa em̄ scd̄m naturam accidit hec autem contra. Se/
uire in hominem inhumanū est q̄muis meritū nō opor
tet exulterati animi motum sequi ꝛ priuati memoria do/
loris nature communis obliuisti. D. Me vlcisci veti
tum in perpetuum dolebo. R. Forsan in perpetuum
gaudebis quotiens putas post inimicitias depositas ꝛ
in gratiam reditum eo horruisse aliquos amicorum in
amplexib; cogitantes. Hunc ego ꝑditum volui Et inter
dum a successu impio parum abfui. O sors optima in q̄
in piam ꝑtem consiliū crudele vertisti. D. Justā iram
exequi non sinor. R. Justam irā vix inuenias cum sit
scriptum. Ira viri iusticiam dei non operat̄. Et rursus
ab altero. Ira furor breuis est. Optimū igitur non irasti
ꝓximū nō vlcisci sed frenare irā ne aim̄ rapiat q̄ nō decz
terciū ē vlcisci nō posse ec̄ si vel̄. D. Pulcra mihi p̄ripit̄
vīdicta. R. Pulcrior vēia relinq̄t̄ ꝛ pulcerīa oim̄ obliuio
hec int̄ oēs p̄ncipes iuliū cesarē illustrauit in nūere ꝛ in
gentes viri h⁹ victorie gl̄osissimi sunt triumphi incōpa/
bilis rei militaris excellētia altissimū ingeniū p̄clara elo/
quentia nobilitas gener/ forma corpis ꝛ īuicti aī magni
tudo cū cūcta colligeris nil in eo clari⁹ clemētia ꝛ offensa
rum obliuiōe repies Que quāq̄ sibi materiā mort̄ attu
lerit/ vt iure pacianū illd̄ caneret̄ omen seruasse vt essent
qui me ꝑderent ex qno tamen necessario moriendū erat

potest quodāmodo tali ex causa optabl'is mors videri.

De Odio populorum. Ca.xxxv.

Populus me odit. R Habes qd̄ p̄dixerim ppl'ar̄ finem gr̄e p dilectione odium. D Ppl'us gratis odit me. R Miraris q̄ sine cā odit q̄ sine discretione dilexerat. ꝯsequens h̄ illi⁹ vt vñ modestia exulat ibi regnare impetū est necesse. D Odit me ppl'us. R Hec belua iniurie ꝓmpta est segnis offitio/vulgi amor leuis/odiū graue. D Ppl'us mihi succenset. R Ab amante plausus ab irato ppl'o ꝑnicies imꝑ ꝑiculū ⁊ spes D Populo odiosus sum. R Nihil impetuosi⁹ stultorū turbis vbi insaniā singuloꝝ public⁹ furor ⁊ furorē publicū singuloꝝ rabies impellit alter alterum trādit nihilq̄ ꝑiculosius q̄ incidere in illoꝝ manus quib⁹ ꝑ iusticia sit volūtas ꝑ maturitate p̄cipitatō. D Odit me populus. R Nō amasset vtinā ne nouisset q̄dem. Amor maloꝝ odio finit̄ vtrūq̄ anceps/sola ignorantia tuta est D Populo sum iuuisus. R Popul⁹ odiosus lenien dus aut linquēdus. De Inuidia passiue. ca.xxxvii

Inuidetur mihi a multis. R Prestat inuidiosum esse q̄ miserabilē. D Inuidia exerceor emuloꝝ R Et quis vnq̄ v̄tutis amic⁹ exercitio h̄ caruit. Percurre aīo oēs terras oīa secula/cunctas historias euolue vix insignē virū hac in numē peste reꝑies/Nolo nūc narrationē ingredi q̄ nos longe nimis a ꝓposito distrahat s̄z si aliquid meministi oim̄ q̄ legisti non p̄nt ignoti esse q̄ plurimi q̄ꝝ comitatu nō tm̄ ꝯsoleris sed etiam gl'eris D Inuidet̄ mihi. R Linq̄ honores ⁊ offitia pnblica de sine incessu elato ⁊ suꝑbo comitatu ꝑora ciuiū volitare sequestra teip̄m q̄ntū potes ab oculis multorū/nec vultu nec verbo nec habitu digito te notandū p̄beas vulg⁹ ⁊ liuor in plateis habitāt sicut ⁊ mala ferme oīa. Quidā hostes nullo meli⁹ mō q̄ fuga vincunt̄ ac latebris/ D Et ꝓfugū ⁊ latentē liuor insequit̄. R Tolle mali materrā malū oē sustuleris/nimis opib⁹ mō ꝑone quitq̄t eximia spe. e inflāmare animos potest vel abice vel absconde.

Si quid est quo careze nolis aut neqas/modeste vtere inuidiam quā insolentia expaspat humilitas lenit. Sūt que illam extinguant efficatia quidē sed morbo ipo peio ra remedia/scz z infamis vita de quorū altero dictū est mi seriam solā inuidia careze/de altero socraticū illō Inter/ roganti eñi altibiadi quibz modis inuidiam declinaret Respondit Socrates Et viue inquit vt thersites cuius vitam si nescies in homerica legesyliade yronicū plāecz socraticū responsum. Non est eñi ꝓsiliū vt inuidiā vites vitare vtutem satuiscz est achillē esse cū inuidia q̄z thersi tem sine q̄muis illud ꝓstet magnos iuterdū viros vt se/ curi viuerēt z virtutem ad tps z ingeniū occultasse. D. Inuident mihi multi. R. Inuidiā nisi vel ignauia vl miseria vix euades quā si sic euaserz in ꝓtemptū incides vtroqz caruisse difficilimū D. Inuidia multorū pmor R. Est vt phibent calcande aliud iter inuidie p excellē/ tem gloziam sed prazo vestigio signatum ita vt plures ho calle gradientiū in id qz fugiunt relabunt

De Contemptu. Ca. xxxvij.

Sed contempnor. R. Si iuste quidē est nō infiti or qz doleas feras tñ alioquin est qz rideas. Nihil est enim ridiculosius sed nil crebrius q̄m contēp ni sapientem ab insanis. D. Spernor. R. Circa h̄ ver bum vnū q̄tuor bona esse dixere aliq̄ spernere mundum spernere nullū spernere sese spnere se sperni tibi h̄ vltimo opus est. D. Spernor a multis. R. Si a maioribus fer si a paribz patere Illi suo iure vtunt fere nāqz ꝓtem/ ptui sunt/maiora minoribz bi se ꝓtemptu efferunt z ma/ iores fieri q̄ aliter non pñt hac tentāt via/si a minoribz sine illos insanire neqz magni fatias ꝓtemptū q̄ illis in/ famie tibi sit glozie. Spreuit achillē thersites de quib mō diximus homerū zoilus augustū antbonius ygiliū euangelus ciceronem caluus z qz ex euangelio didicim? qz est maximū herodes pessimus miserimuscz hōim xp̄m spreuit Quid vel ꝓtemptus h̄ nocuit vl ꝓtēptoribz pfuit. D. Spernor z irrideor. R. Irrisiuū nescio q̄d

ꝛ histrionicum inesse annis solet eoq̃ magis quo mino ribus quid multis est opus alter alterum irridet. D. Spernor ab alijs. R. Recordare an tu alios aut spernas aut spreueris hic est mos humanus spernere ꝛ sperni mutuo vos vicissim odio mutuoq̃ p̃mitis cõtemptu Et vultis alijs esse venerabiles neminẽ venerantes placere vultis deo cui⁹ operũ nullũ vobis placet/eo quo placere debet mõ in q̃ p̃clare quid vr̃ cicero(si p̃clarꝝ aliquid sub deoꝝ nõie dici posset) Minime(inq̃t)ꝯuenit cũ ip̃i inter nos viles neglectiq̃ sim⁹ postulare vt dijs in mortalib⁹ cari sim⁹ ꝛ ab his diligamur. Illd ergo preclarius malachie ꝓphete nunqnid non pater vn⁹ oim̃ nr̃m nunquid non de⁹ vnus creauit nos q̃re ḡ despicit vnusq̃sq̃ nostrũ fratrẽ suũ. D. Sperni grauiter fero. R. Et si nemo sperni velit multi cupiãt timeri/multo tñ est sp̃ni securi⁹ q̃ metui. Itaq̃(qd ait anneus in epl'a q̃dam)nõ minus cõtemni q̃ suspici nocet Nõ admitto illud ab eo dictũ alibi dici rectius estimo p̃iculosi⁹ timeri esse q̃m despici Pro inde cũ veteri sapientũ edicto tria hec vitanda didicerꝫ de quib⁹ totidẽ ꝯtinuis tractatib⁹ egim⁹ Et sint mala oĩa haut dubie tñ malũ minus h̃ vltimũ q̃zuis ignobilius nec deest suũ cuiq̃ remediũ. odiũ obseq̃o lenit liuor modestia ꝯtempt⁹ amicicitijs illustriũ. Et hõestis artib⁹ ac virtute. Nemo p̃mũ bruto ꝯtẽptior rome fuit. nemo minus postea age ꝛ tu bonũ magnũq̃ aliquid q̃ contempni nequeas

De promissi Muneris tarditate. ca. xxxviij.

Sero ꝓmissa cõplentur. R. Quid singulariter tibi de h̃ q̃reris qd om̃ib⁹ est cõe nulla q̃dem res magis min⁹ inquinat q̃m dura frons ac lenta dilatio: sed h̃ est mos cito vultis accipe tarde ãt dare/Ad illd alacres ad h̃ mesti Ad illud p̃cipites ad h̃ segnes Ingratitudinis duplex radix duplex materia q̃rebaris dũ ꝛ illos mora ꝛ celeritas hos cõtristat. D. Multa mihi ꝓmissa sunt nihil implet. R. Magnis ꝓmissorib⁹ mĩmũ fidei esse debet nota vanitas note blandicie nota hõim mẽda

tia multa tibi vnus aliquis ꝓmisit sufficit ꝓmisisse. q̄re aliū q̄ ꝓmissum impleat. nō ꝑōt vn⁹ oīa facere. fecit hoc ꝓmissor vt eū interim diligēs. D. Qd̄ mihi ꝓmittitur non fit R. Tuarū cupiditatū potentior est q̄ tenet q̄m quē poscit. D. O q̄t ille policitis habundabz R. Aut irridebat aut ad tp̄s diligi volebat vt dictū est. Et forte dum tibi multa ꝓmitteret vnū aliq̄d a te poscebat/ qd̄ vl̄ magni pretio mēdacij bñ partū extimaret/ Sepe āt qui diuites sunt verborū eē ino pes rerū nosse debueras. D. O q̄m multa mihi ꝓmissa sunt. R. Si mihi credideris multa promittentibus nihil credes.

De re Repulsus. Ca. xxxix.

Repulsam passus indignor R. Vis ne igit̄ q̄cūqz poposceris adipisci. ita vt negari tibi nihil possit. vide ne intollerande supbie sit h̄ velle. meminisse magni pompei decuisset/ quo nescio an ciuis maior vn/ q̄m fuerit de quo tamē scriptū est Queqz dari voluit vo luit sibi posse negari Quā multa cesarib⁹ supra hūanam magnitudinē summo/ etiā impio gl̄osi⁹ negata cogno/ uimus Et tu grauiter vnā aut alterā fers repulsam De/ niqz q̄z mlta cottidie de⁹ poscit ab hōie nulli⁹ rei indigēs nec impetrat. D. Non possum equo aīo repulsaz pati R. Cur petēdi tibi arrogas licentiam ⁊ negādi alijs eri pis libertatē Quid ꝙ sepe indigna petitio dignā r̄pulse prebuit materiā quidquod sepe etiam petēti repulsa vti lis fuit. cui quod pecierat impetrasse damnosum erat. D. Iniustam patior repulsam R. Si iniusta est repulsa iusta ergo petitio/ gaude cuiuscunqz potius cul/ pam esse q̄m tuam. D. Unde non merui repulsam tuli. R. Multi se magna meritos putant. vnde pe nitus nil merentur. Hinc repulse dolor hinc querele iste quibus orbis terre ⁊ omnis vita hominum plena est D. Pudendam patior repulsam. R. Pudendū nihil preter culpam/ quē pudorem tibi inferre potuit quod tui non erat arbitrij.

D. Repulsam patior vñ non credidi. R. Credulitas incerta est certa ãt res nõ posse qđ petit negare nõ ẽ liberi sz serui nõ posse repulsam pati non est ciuis sz tirãni. D. Optate sperateqz rei passus sum repulsam. R. Si quicq̃t sperãt cupiũtqz hõies asseq̃rent dij essent omnes tu vo vt indignatões multas ac dolorẽ fugias repulsaꝝ disce optare possibilia ⁊ honesta nõ asseq̃ velle quicq̃t in cõsult⁹ ⁊ inexplebilis appetit⁹ optauerit q̃cquit spes vna suggesserit. D. Non tm̃ repulsus ego sed indign⁹ mihi añ posit⁹ fuit R. Et q̃tiens indigni dignissimis p̃ferun tur ⁊ q̃tiens dignos indignissimi iudicãt alienaꝝ seueri or suaꝝ quisq̃s fauorabilis reꝝ iudex. multi se indignos dicũt pauci credũt. D. Parue rei patior repulsam. R Multis ꝑua negata magna vltro oblata vidim⁹ Si repulsis ꝯpensent munera fortune lances eq̃bunt sz vos illas indignatõe augetis hec obliuio ne hac dissilatõe minuitis. D. Dignus eram vt arbitror non repelli. R. Ut sit ita an tu oĩa ꝓ dignitate hõim dari existĩas ac negari vtinã ita esset vt ⁊ plures bonis spes p̃mij ⁊ pautiores malos faceret metus pene. Sz nõ ita est amor odiũ spes cupiditas affect⁹ incõditi cũcta ꝑmiscuere in te vno fortune stilũ publicũ vis imitari ⁊ non te potius ad cõez cursum humani moris inflecti. D. Quanto indignior mihi añ ponit ꝯpetitiꝰ R Et. l. flãmin⁹ mox ob indignũ facin⁹ iudicand⁹ ⁊ ordine senatoria amouẽdus scipioni nasite p̃latus fuit viro oim̃ optimo senat⁹ ⁊ ppl̃i sentẽtijs iudicato. Et vatini⁹ cathoni illaudat⁹ laudatissimo nõ solũ ppl̃i amicoꝝ sil̃qz hostiũ iuditio sz toto ec̃ ciceronião volũine q̃d h̃ dices vt sint grauia nõ sunt noua q̃ paterꝫ. D. Multũ sꝑabam modicũ vo mereor. R Ut multũ q̃z merearꝫ dixi iã nõ oĩa ꝓ meritis dari. Quit q̃t sel̃ negatũ eiđ id ip̃m mox ꝯcessũ vidi⁹ qđ in ip̃o (de q̃ loq̃mur) scipiõe accidit repulsaꝝ duriciẽ sepe ꝑtĩaꝝ virt⁹ ĩfregit testes sũt emili⁹ paul⁹ metell⁹ macedõic⁹ luci⁹ nũm⁹ q̃ ꝯsulat⁹ r̃pulsã passi oẽs ijsđ spetiosissis ꝯsulatibꝫ ac triumphis postmo honestati suis ciuibꝫ q̃bꝫ ꝯtẽptui fuerãt

dum | spectaculo fuere

Nunq̃ ad id ꝑuenturi si repulsas populi lamentis poti
us accerbare. q̃ virtutib⁹ superare voluissent. lutius silla
q̃uis in finē ciuilib⁹ discordijs irritatus. famā suā nota
crudelitatis infecerit. nobl'itate tñ ⁊ gloria insignis ciuis
non ꝯsulat⁹. Sz ꝑtu-re tāto mitioris rei repulsam cū tu
lisset summā reipublice. post adeptus/ ⁊ ꝑturas ⁊ ꝯsulat⁹
⁊ impia nō tm̄ ꝯseq̇ potuit sz donare nō dz repulsa spem
auferre sed afferre solicitudinē ac v̄tutē acuere q̄ nil tam
aspeꝝ qd̄ nō leuiat. Idq̄ etiā si qñ nō fecerit non tñ ratio
deserenda est. ne ꝓpter aliud q̃ ꝓpter seip̄m suūq̄ ꝓprium
finē culta videat̄ deniq; hi repulsas suas forti aīo tulere
At publi⁹ rutili⁹ repulsa frīs audita q̃ passus erat in peti
one ꝯsulat⁹/ statim morte obijt repētina. elige vtrū sequi
malis 3.

De Iniusto dño. Ca. xl.

Iniustū dñm patit̄ res publica. R. Sz fortassis
id merita ⁊ id sceleri scel⁹ est debitū nō solū apd̄ infe
ros sed vbiq; feri iudices. Vbiq; iusticia suū opus
exercet/ ⁊ si sepi⁹ cunctet̄ interd̄ ꝓperat. Verūq; re ip̄a fit
qd̄ scribit̄ vtiq; est de⁹ iudicās eos in terra demones ex
hōib⁹ fieri quidā opinati sunt/ ꝑpetua criminū licentia
peccādiq; libidine qd̄ (vt forte tollerabl'iter dictū sit) ma
laꝝ voluntatū sil'itudo efficit q̄ hō mal⁹ atq; in malis ob
stinatus pene demonē eq̄t. Cui sententie (si recipit̄) illud
fortasse nō dissonū fuerit/ vt ꝑmissu diuine iusticie d̄mō
demonē ꝑmat. q̄ in re illd̄ dūtaxat (vt videt̄) est miseꝝ q̄
nō nunq̃ sceleratoꝝ supplitijs miscent̄ innoxij ⁊ nimis
veꝝ crebrūq; deꝑhendit̄ illd̄ flacci sepe diespit̄ neglectus
incesto addidit integrū q̄ ip̄m nō sine certa licet vob̄ oc
culta iusticia dei fieri indubitata fide credit̄. D. Crude
lem dñm ꝑpetimur. R. Crudelitas mala q̄dē ⁊ nature
hōim aduersa sz vtile vitijs ⁊ lasciuiēti ppl'o frenū pauor
vñcunq; oriēs amare inscijs expedit timere quidq̄t id q̄
dē sit. Nēo tam trux dñs vt nō truculentior sit voluptas
ꝓspitatis comes ac filia male agētib⁹ nihil pei⁹ q̃ securi
tas ac libertas q̄ nihil metuit ꝓxim⁹ est ruine. D. Ini
quū dñm infausta plebs patit̄. R. Null⁹ mihi crede mi

sera in plebe miserior q̃ tirannus q̃ si dubitas dionisiũ
ꝯtemplare ille vir impꝑb nec indoct⁹ de seipo suaq3 tiran
nide quid sentiret aptissime pendẽtis supra amici verticẽ
gladij cuspide declarauit. Nota est historia timet plebs
tirannũ ⁊ tirann⁹ plebem sic recipco pauore se cruciant
h refert q̃ miseria plebis apparet/at tiranni latet nõ mi
nus tñ affligit purpureo velamine tectũ vulnus neq3 mi
nus auree grauãt ꝯpedes q̃ ferree/Est ⁊ sua vt in sordib
vtq3 in furno sic ĩ lautijs ac splendore miseria. Aureaqui
dem tiranni vestis extrinsec⁹ obuerte illã ardentib intus
aculeis plena est ita vt vides nõ penit⁹ aut impune seui
unt tiranni aut multa plebs p̃mit. D. Inclemẽtissim⁹
nobis est dñs. R. Non tot passim essent dñi nec tã la
te furerent nisi ppli insanirent ⁊ cuiq3 ciuiũ ꝑ se carior fo
ret res priuata q̃ publica voluptas q̃ gloria pecunia q̃
libertas vita q̃ v̄tus. D. Vnũ dñm serua fert patria
R. At nõ vnũ sed triginta sil' illa nobilis legũ mater gra
cieq3 lumen alterũ athene. D. Patria dñm vnũ fert.
R. Multos ãt roma q̃s caligulas nesciat ac nerones ⁊
domicianos ⁊ cõmodos ⁊ helio gabalos ⁊ basiõnes ⁊ ga
lienos atne singula impij ꝓbra exeq̃r maximos ⁊ pietat
hostes iulianos ac decias sardana pa'lũ assiria ꝓtulit ty
rũ ꝑsis alexandrũ gretia atq3 asia reges dictos/vere ãt tirã
nos acerrimos ⁊ immites/tulit ⁊ dionisius sicilia phala
ridem agathodẽ lacedemõ cleomenẽ nauidẽq3 quẽ argi
q̃3 perpessi/feminãq3 vxoris auaritiã q̃ viro ipo rapatior
suo in sexu tirannidẽ miris modis exercuit s3 q̃ feror q̃s
aut veteres aut nouos nũeret tirannos q̃ tam multi ho
die tãq3 alte huic suis opib ac potẽtia populorũ. Illinc
morib atq3 dementia radicati sunt vt nec numerari iam
valeant nec cõuelli neq3 min⁹ apd vos q̃ apud egiptios
aut medos libertate pessundata ac sepulta versa seruitus
in naturã sit sic vt ꝑs maior ppl'orum tirannũ si non ha
beat q̃situm p̃cario emptã seu p̃tio videat vsq3 adeo pa
tres vr̃os esse qd nati erant puduit vos em̃ pene oẽs in
seruitio nati ãt educati vt doloris antiq̃ sic nouã quere

le materiam non habetis. D. Potentis dñi graui pre
mimur iugo. R. Aristophanis poete vtilis fabella que
monet non nutriendũ in vrbib⁹ leonẽ tñ si nutrit⁹ fuerit
obsequendũ illi esse nec tirannidis naturale malũ impa
cientia cumulandũ quãq3 ip̃e feceris potentie detractan
dum. Raro eq̃dem tirãnus absq3 culpa ciuiũ surrexit in
populo. vetus est ãt verbũ ede qd̃ intriuisti. D. Dñm
importunum patimur. R. Si omnis poetstas a deo
est seu ad bonorũ exercitiũ seu ad malorũ penã par est vt
diuino impio te subiectũ sentias nõ humano c⁹ si mini
ster immitior videt patientia fortassis efficiat vt mitescat
Vix est em̃ vllũ tam ferox ingeniũ vt nõ obediẽtia ⁊ ob
sequio leniat̃ vel ferendũ deniq3 vl̃ ponendũ est oẽ quod
p̃mit Nempe nihil est tertiũ p̃ter impatientiã que vt dixi
molesta nõ minuit s3 acuat. D. Malus nobis est dñs
R. Oẽs vos vnũ hẽtis malũ hostẽ vn⁹ ille mltos hab3
incognitos piculosior stat⁹. D. Dñs nobis est pessim⁹
Sed non erit diu si bene ph̃is visum est violentũ nihil
esse diuturnũ. Et sane si vel vnũ patria ciuem bonũ ha
beat malum dñm diutius non habebit.

De indocto Preceptore. Ca. xli.

Est mihi preceptor indoctus. R. Et si doctũ fa
cere non possit indoctus Verumq3 sit oẽ illud
signum scientis est posse docere/sub indocto tamẽ
preceptore doctus aliquis fieri potest vel p seipsum vl̃ qd̃
est verius influentia celesti at3 inspiratione Et vt cicero
nis vtar verbo aliquo afflatu diuino sine quo nec doctũ
certe nec bonũ virum fieri posse credendum est/hoc em̃
non solum vera religio sentit sed gentilis quoq3 philoso
phie consentit auctoritas. D. Indoctum preceptorẽ
nolens audio. R. At celestem preceptorem audi libẽs
qui fecit aures tibi non has tantum quas videmus sed
inuisibiles alas intus in anima illum audi qui docet ho
minem omnem scientiam. sicut scriptum est quo insup
tacente frustra preceptor quicunq3 mortalis q̃muis do
ctissimus laboret. D. Preceptorem indoctũ egrefero

R Vel ab illo fugiens alium quere/vel ad teip̄m redi ⁊ memento epicuꝝ sepe a cicerone licet irrisum visum tñ senece magnū virū non indoctū mō p̄ceptorē habuisse sed nullū vt gl'abundus idē ip̄e ꝯmemorat. Augustinū vero qđ de se ip̄o testat̄ cui non oīa credere nephas est ⁊ arestotilicas cathegorias q̄ inter difficilima nūerant̄ ⁊ artes liberales q̄s singulas a p̄ceptoribꝫ didicisse magnū dr̄ nullo hōim tradente vt idē ait/oēs intellexisse ⁊ nouissimū oīm̄ bernhardū viꝝ doctrina ⁊ sanctitate clarissimū oēs suas lr̄as q̄ꝝ inter cūctos sui tp̄is abūdantissim⁹ fuit/vt de se etiā ip̄e ait/⁊ in agris didicisse ⁊ in siluis nō hōim magisterio sꝫ meditando ⁊ orando nec vllos vnq̄ alios vt de se etiā ip̄e ait/p̄ceptores habuisse q̄ quercus ⁊ fagos hec si facta sunt cur non iteꝝ fieri pñt qđ nisi sic esset q̄d fecissent primi hōim quibꝫ nec p̄ceptor vll⁹ erat nec repti aliq̄d mirando igit̄ cogitando assurgendo ⁊ ingeniū acuendo eꝫ ipā q̄ vos cū om̄ibꝫ p̄ceptoribꝫ vestris vix intelligitis inuenire Aude ⁊ tu aliq̄d teq̄ magnis inserere ne diffidas si mortalis defuerit. eternꝰ aderit preceptor a q̄ sunt oēs ⁊ oīa ille fecit ⁊ ingēia ⁊ scias ⁊ mgr̄os.

De Discipulo Indocili. Ca. xlij.

DIscipulū habeo indocilē. R. Perdis opam lit⁹ aras semina ꝓicis natura non vincit̄. D. Discipulum indocilē sors dedit. R. Terre aride colonus solue boues q̄d te torques/illi ꝑce ⁊ tibi cū tot sint labores necessarij ⁊ ineuitabl'es supuacuos q̄rere stulticia est. D. Discipulū hēo lr̄aꝝ indocilē. R. Si docilis est v̄tutum illic iusta melioribꝫ illū artibꝫ ornaueris q̄ si neutrū capit vacuū sine/neue q̄d inꝑtusum vas infunderis qđ neq̄ ibi subsidat teq̄ iugi tedio exhauriat sic hēto oēs em̄ q̄ sunt quiq̄ erūt fuerūtq̄ v̄tutibꝫ aut doctrinis clari/non posse vnū ingeniū accendere nisi aliq̄ intus in animo scintille sint q̄ p̄ceptor̄s spū excitate ⁊ ad iute generosum discipline fomitē accipiant alioq̄n algidū in cinerem ne q̄tq̄ flabis. D. Intractabilē discipulū ac supbum habeo. R Supbia hostis ingenij est dūq̄ sub

esse dedignatur ⁊ discere negligit discipul⁹ insolens egre manũ ferule subiciet doctrine aim rep̄hensionib⁹ autem collũ iugo. D. Habeo ꝓsperitate tumidũ discipulum. R. Tumor oculoꝝ visui tumor animi ingenio nocet vt disciplinis aditus fiat ꝯp̄mẽda est om̄is elatio Scis vt alexander macedo cũ aliqñ mathematicꝫ aim applicasset ⁊ geometrica sibi quedã obscuriuscula traderent̄ difficultatib⁹ offensus p̄ceptori impat vt id ip̄m clari⁹ tradat Et quid ille rñdeat hec inq̄t eq̄ om̄ib⁹ difficilia sunt vt scꝫ omnẽ illi spem regij fastus excuteret. Sic est em̄ hercle nulle sunt fortũe ꝑtes in ingenij reb⁹ quisq̄s doct⁹ ac sapiẽs fieri cupit obliuiscat̄ interim se potentẽ. D. Discipulũ rudum elatũq̄ habeo R. Contra ventũ aduerso flumine nauigas conrahe carbasa terrã pete. D. Cõtumacem habeo discipulũ ꝓteruũq̄. R. Nõ arenã tm̄ fodis sed serpentẽ nutris attonitũ excolis hostẽ doces. D. Dure ceruicis discipulũ instruo. R. Surdo cãis sed sic est hos clamor hos silentiũ delectat potentissima sꝑ in reb⁹ om̄ib⁹ ꝯsuetudo est Vides vt piscator tacitus clamosus venator ac clamosior aliqñ stole arbiter q̄ silue. D. Duri cordis discipulũ nactus sum. R. Sepe facilius vrsi caput mollias q̄ hõis q̄d vis ãt Est in fabulis lupũ ac vulpeculã lr̄as didicisse nã elephantis studiosi non annilis fabula est sed naturalis historia ⁊ h̄ tu⁹ forsitã studio naturã leniet. Apud me ãt vna fere pastoris ⁊ p̄ceptoris vita est mirum nisi vterq̄ tandẽ a ꝯuictu mores traxerit. Ille bel uas regit h̄ pueros.

De Nouerca. Ca. xliij.

Nouercam habeo R. Ergo ⁊ patrẽ. sicut sunt ferme res humãe tristia letis ⁊ amara dulcib⁹ tẽpant̄ atꝫ vtinã ex quo in ꝑmixtũ hic dulce nõ habitat. D. Iniusta mihi est nouerca: R. Nõ inepte v̄gilião epitheto vteris q̄nto ãt illa iniustior tibi tanto in illã vtsis iustior enitere. D. Nouerca mihi sup̄bissima est. R. Et femine ꝓpriũ sup̄bia ⁊ nouerce est si gemie cause vnũ pariũt effectũ non est qd̄ stupeas est qd̄

feras teq̃ ⁊ preuignũ sil' ⁊ filiũ bonũ ꝓbes D. Super bissima est nouerca. R. Nulla re q̃ humilitate melius vincit' supbia. D. Nouercã ferre neq̃o. R. At fer patrem si hũc valde diligis facile illã feres. D. Nouerca impia atq̃ importuna est mihi. R. Esto illi pius atq̃ paciens pietatẽ patri debes patientiã femine reuerentiam nouerce. D. Insolens est nouerca. R. Noli pati vt potentior sit illius insolentia q̃ pietas tua. Nihil durũ nihil arduũ est pietati hec ad deũ hõies erigit deũq̃ ad homines inclinat q̃tiẽs nouerca seuierit nõ tu illã sꝫ patrez cogita. D. Iniuriosa est nouerca. R. Muliebres iniurie ꝯtemptu meli⁹ q̃ vltione plectunt'. D. Grauẽ patior nouercã. R. Bene ais patior succũbere em̃ ⁊ mulierculam pati nõ posse nõ est viri. D. Odit me nouerca R. Ipsam ama/nã ⁊ inimicos diligere diuinũ est preceptum/⁊ amare vt ameris ph̃icum ꝯsilium. D. Nouerca me odit. R. Si patrẽ tuũ amat satis est tibi odisse patris amatricẽ pio filio non licet. Sin ⁊ illũ odit/quẽ non oderit nã si alterũ plus q̃ virũ amat tu ille ne fueris. D. Nimis me odit nouerca. R. Min⁹ malũ forsitan nouerce odiũ q̃ nimi⁹ amor/phedrã nosti ⁊ ypolitũ Certe odiũ qd̃ vlcisci nephas leniendũ aut fugiendũ aut ferendum est nihil est q̃ntum q̃rele sepe odiũ exaggregãt.

De duritia Patris. Ca. xliiij.

Durũ patior ꝑntem. R. duricies patris sepe filio salubris sꝑ dãnosa molicies nõ lingue tm̃ sꝫ nec virge ꝑcendũ docti consulũt/quib⁹ duob⁹ filiorũ egrotantiũ ꝯstat cura/q̃ si frustra sint grauioribꝫ morb̃ grauiora remedia adhibent' abdicatio ⁊ carcer q̃n ⁊ more veteri romano ad extremũ supplitia ⁊ mors qd̃ nõ cõsules mõ ⁊ duces quib⁹ impiũ in omẽs public[illegible] vitij p̃staret auctoritas. Sꝫ ꝑuatos illos priscos ac seueros patres quibus sola patria ptãs vis in filios daret sepe acerrime obseruasse legim⁹ in quib⁹ cassij ac fuluij nobilitata seueritas. I. tu nis blandũ p̃rem durꝫ dici[illegible]. D. Patrẽ patior durũ. R. Qualẽ putas ille te passus est puerũ q̃lẽ

ve deinceps adolescentē difficile id quidē ꝑsuadere bis sibi valde placentibꝫ sꝫ crede mihi nihil duri⁹ q̄ꝫ etatꝫ illi us incōditos mores pati. D. Patior duꝝ p̄rem. R Quid si dur⁹ es fili⁹ dura/durꝫ efficati⁹ leniunt ⁊ sepe me dici mollioris deformior est cicatrix. D. P̄rem durum hēo. R. Si p̄r ver⁹ ē diligit si diligit nō q̄ mulceāt sꝫ q̄ ꝑsint cogitat. D. durissim⁹ p̄r est mihi. R. Que tibi durissima illi forsan vtilia videnꝫ cui ⁊ certi⁹ iudiciū ⁊ in corruptior est affect⁹ Adolescētia nō nisi q̄ sub oclis sūt metiꝫ Etas maturior mlta circūspicit. D. P̄r est mihi durissim⁹. R. Vide ne tu illi durior vt dū ille dedecori tuo obstet tu illi⁹ vitā ꝑditis moribꝫ inq̄etes. D. Predu rus pater ē mihi. R. Qui salutē filij negligit ille demum dur⁹ est p̄r ⁊ si forte videaꝫ mitissim⁹. Et q̄ filiū ad rectū iter trahit ope ꝯsilioq̄ adiuuās ⁊ sepe ꝟboꝝ ⁊ sepe rerū stimulis impellēs Sepe l̄ tardū increpitās vl̄ inuitū co geris q̄uis seuerior sit aspectu dur⁹ est/mīme fructuosior filio securitas patris/solet esse q̄ꝫ comitas. D. dur⁹ ē p̄r. R. Supciliū paternū zelus dolor met⁹ etas excusant. D. duꝝ p̄rem egrefero. R. Quid si qd̄ multis sic affectꝫ iure accidit ferre duriciē cogaris alteris. Quid si ip̄e cō tumacis filij p̄r esse incipias tūc intelliges q̄ꝫ suaue p̄ris iugū ⁊ q̄ꝫ iustū sit impiū nūc non nisi vnū intelligis qd̄ delectat. Inqꝫ h̄ vno iudicii tuū hꝫ nō d̄lectatōe aī sed titillatione sensuū circūuentū. D. dur⁹ mihi pater est R Ut sit dur⁹ illū tibi nō te sibi iudicē dat natura q̄ꝫ secuta lex ciuil̄ castigatores ꝑntū filios erubescit pudeat te au dire q̄ vlli filio licere legē puduit siue de te iudicet qui te genuit aliut q̄ꝫ tu de illo iudiciū linq̄ alijs/⁊ si patrē verꝫ laudibꝫ ornare nō potes decoro saltē silētio venerare. D dur⁹ p̄r est moribꝫ. R. Nō arguendi mores patꝝ sꝫ ferē di sunt. Nihil t̄pi⁹ ī alexādro sōat q̄ꝫ q̄ nō dicā p̄rez cōui cijs attētasse. sꝫ p̄rnis laudibꝫ īuidisse visus ē de p̄re vel gl̄ose loq̄ndum l̄ tacēdum D. Habeo durum patrem R Habes vbi amorem vbi pudorem vbi obediētiam vbi patientiam tuam ꝓbes Nullum in terris imperium iustius q̄ꝫ patris nulla honestior seruitus q̄ꝫ filij.

Nil tam suum cuiq̃ est q̃ filius patri Nil cuiq̃ dignus eripitur. Sz vos p̃cipiti atz intẽpestiuo desiderio subeẽ nati preesse ꝯcupiscitis sic ꝛ p̃ribꝫ vos aũfertis ꝛ patꝝ vobis impiũ vsurpatis/duplex indignitas. Ita fit vt insolentia iuuenilis vndiq̃ rex turbet offitia/h̃ forte ꝓhibiti de patꝝ aspitate q̃rimini vr̃o digni iuditio quibꝫ oĩa liceant ob id vnũ qd̃ nati estis/ꝛ placere vob̃ ad speculum didicistis/tũ demũ cũq̃ p̃esse cepitis sensuri q̃z id vobis turpiter añ tp̃s optatũ esset. D. Rigidus pater ẽ mihi R. Quid si pius est rigor pater filio rigidã pietatẽ patri filiꝰ obsequiũ reuerentiã obedientiã humilẽ debet de malio torq̃to in historijs ꝛ apd̃ marcũ tuliũ legisti vt p̃ idulgens in p̃rem idẽ acerbe seuerus in filiũ fuit/vulgi forte iuditio rep̃hensus in altero ab incorruptis extimatoribꝫ in vtroq̃ laudatissimꝰ tã diuersa rõ ꝛ tanta varietates rerum est. D. Pr̃ durus est mihi. R. Sero bona vr̃a cognoscitis o mortales/at cũ nosse cepitis nimis cognoscitis hũic ꝛ p̃ntia fastiditis ꝛ amissa lugetis alterꝝ supbe nimis/alterum nimis hũiliter Et vbi agẽdẽ grates ꝛ vbi hñda patientia vtrobiq̃ q̃rimonie nusquã eq̃nimitas. Sic in deum inq̃z hõies ingrati estis D Durꝰ est mihi pater. R. Veniet tempus qñ hunc ip̃m p̃rem suspires nec responsuꝝ voces ꝛ q̃ tibi nũc videt̃ saxis durior plumis mollior videat̃. D. Durum p̃rem habeo. R Patrem dum habueris non agnosces.

De Contumaci Filio. Ca. xlv.

Habeo filiũ ꝯtumacem. R Equũ est vt qui p̃rez ferre nõ poteras filiũ feras/vtiq̃z sarcinã grauiorem. Magis aĩm p̃mit pungitq̃z acrius supbi filij v̄bũ vnũ irreuerentiꝰ ꝓlatũ q̃m seueri patrꝭ q̃cunq̃z duricies. Ille eñi iniuriam facit hic iure suo vtit̃. D. Filiũ habeo rebellantem. R. Inpudenter de minorũ rebellione cõq̃ritur q̃ maioꝝ iusta contempsit impia. D. Filius ꝯtumax est mihi. R. Tandem fortassis intelligis q̃ tuus ille tam durus pater visus est tibi. D. Filiũ patior insolentẽ R Si etatis est viciũ cũ etate transibit. Multoꝝ ferox

adolescentia ꝓgressu tẽpis ad virtutẽ mirificis ꝓfectibꝫ flexa est. D. Rebellem filiũ habeo. R. Non solus ⁊ dauid ⁊ mitridates ponti rex ⁊ seuerꝰ imꝑator romanus rebellãtes filios habuere. Et multis pꝰ seculis britãnici pacẽ regni vt fama loquit turbauit regij adolescentis in patrẽ concitata rebellio Sꝫ q̃squis sua deflet incõmoda nullus aliena vel publica. D. Impius ac rebellis est filius. R. Magna tibi portio paterne modestie dempta est mortẽ filij timere. D. Habeo ignauũ ⁊ inertem filiũ. R. Nescis vt affricanꝰ ille vir magnꝰ dissimilitũ sibi filiũ longeqꝫ de generẽ amauit vnice Et profecto maior nõ dico amor sꝫ miseratio debet ei quẽ minꝰ adiuuat natura/nulliꝰ rei eget q̃ ꝟtutum diues est/q̃ꝝ indigentia vere miseros ac ꝓinde misericordie egẽtissimos facit tu in filio ⁊ si nõ virtutẽ ama ꝙ filiꝰ si ne id quidẽ at ꝙ hõ est/postremo si nihil est qd̃ ames miserere/ꝓpriũ pr̃is vt seueritas sic misericordia est. D. Perdite filiꝰ est vite. R. Infelix sarcina animi eoqꝫ miserior ꝙ dũ ferri potest neq̃t abici ꝑfer ⁊ q̃ dat corrige sic em̃ aut filiũ curaueris aut certe patris offitiũ egeris h̃ tibi debitũ illud optabile D. Impius inhũanus intractabilis est filius R. Si quidẽ mollicies ac voluptas impfidiã ac scelꝰ eruperint venenosum aĩal exigendũ domo est neqꝫ vbi sꝫ q̃d natũ extimandũ ⁊ in siluis ortas auiculas pascitis ⁊ domi natos scorpiones occiditis. D. Impius filiꝰ est mihi. R. Periculola se ponere añq̃ꝫ noceãt sapiẽtis est Nõ te pietatis vmbra decipiat nulla impio debet pietas. Est vbi sit crudelitas spẽs piũ esse Sꝫ dũ aliq̃d spei est sꝑ ad misericordiã inclina/memẽtoqꝫ te patrẽ esse non iudicem. Neqꝫ id tibi Therentianum illd̃ excidat ꝓ pctõ magno paululũ snpplicij satis est pr̃i.

De discorde Fratre. Ca. xlvi.

Habeo discordẽ fratrẽ R. Quid ãt ille ne igit te cõcordẽ hꝫ vnanimitas fraterna q̃ vnũ ex duobꝫ facere d̃buit in duo nõ iã diuersa sed ꝯtraria penitusqꝫ pugnãtia scissa est. Graue sꝫ antiquũ malũ qd̃ ⁊ mãdꝰ iij

mundi caput abmitio habuere Si quidē vetus vrbis
rome sed vetustior tocius vrbis infamia est fraterno san
guine maduisse tu qđ in singulis paribꝫ fratrū vides ⁊
altero quī ec̄ adhuc solo in vno tot miliū qđ stupeas nō
hēs. D. Est mihi discors domi frater. R. An ⁊ h̄ mira
ris esse magna in domo qđ in ip̄is materni vteri fuit an
gustijs vbi olim ⁊ si maioris misterij velamentū eēt cer
te nō discordes tm̄ frēs legim⁹ sꝫ bellātes. Est ne igit̄ no
uū si armati faciūt qđ nō nati solēt. D. Nulla mihi gra
tia apđ fratrē est. R. Multo p̄us h̄ in scolis edoct⁹ q̄m
domi excpt⁹ esse debueras p̄uisa v̄o nec q̄rimur nec mira
mur. D. Odiosum frēm hēo ⁊ discordē. R. Ut ferme
nullus amor equior fraterno sic nullū vbi cepit inimicq̄⁹
odiū nulla acrior iuidia sic paritas incitat aīos atꝫ incen
dit cū cedendi pudor ⁊ amor excellētie eo ardentior q̄ in
curabilior recordatio ⁊ q̄cunqꝫ beniuolētiā p̄itura vide
rentur vbi sel'a recto calle deflexū ē odiū ⁊ cōtemptū pa
riunt h̄ nat̄e rebellātis aī ardor optīe quiđ pio obsequio
atꝫ humāitate placabit̄. vix est em̄ tā imite vllū tāque as
perū ingeniū qđ nō tandē molliat vera ac iugis hūilitas
verborūqꝫ oim̄ ⁊ rer̄ leuis ⁊ nō ficta tractatio sui id serū
atꝫ īualidū dep̄endas seu forte huc tu cogere tuū ip̄e aīm
non potes/ q̄ honeste q̄dē atꝫ vtiliter cogeret̄ tūc añqꝫ in
p̄niciē res erūpat vltio remedio vtendū erit. Extirpāda
mala radix ⁊ discordiar̄ mr̄ ꝓpellēda cōuiuio in q̄ ita te
facilē p̄beb̄ vt q̄ntū iuri tuo dēptū tm̄ v̄tuti fameqꝫ addi
tū īnenias Impie ac sup̄be cupidatis aculei nulla re me
li⁹ q̄ꝫ pia ⁊ miti liberalitate frāgunt̄ Bonū aurū q̄ pax do
m⁹ ⁊ caritas frat̄na redimit̄. Uet⁹ valde nec verū min⁹ est
verbū magnā discordiar̄ bellorūqꝫ materiā duo hec esse
p̄nōia meū ⁊ tuū q̄ si de vita hōim tollerent̄ haut dubie
trāquilli⁹ viuent̄. De amisso Patre. Ca. xlvij.

Matrē amisi. R. Iustū ē vt q̄ꝫ p̄ñtē q̄rebaris absentē
q̄ras nec inuenias nihil eq̄⁹ q̄ꝫ fastidia impie frustra
optari. D. Piū patrē amisi. R. Piū ille filiū dimisit. gra
tulare āt seni tuo Illđ tandē sibi accidit qđ sp̄ optauerat

te incolumi rebꝫ humanis abijt. D. Piũ prẽm ꝑdidi. R. Piꝰ filiꝰ nullã magis ob cãm fortuitos casus timet q̃ ne q̃n sibi incidẽs calãitas prĩs aĩm ꝯficiat tuo iam tm̃ periculo securior viues. Nõ erit q̃ rumores de te pungãt q̃z tua frãgat aduersitas quẽ tua debilitet egritudo quẽ tua mors ꝑmiat. D. Prẽm amãtissimũ amisi. R. Incipe iã de alijs curare q̃ de te curet. ampliꝰ nõ erit pietatẽ ab altero tibi exhibitã repẽde alteri. raro illi rependit̃ cui debet̃. D. Piũ prẽm miser ꝑdidi. R. Si pietatis rõ tibi cõstat solare fortunã tuã recordatõe ꝑteriti tꝑis coluisti ꝑntem ⁊ dũ licuit illa sꝑ in illũ offitia ꝯgessisti/ pater obijt/ pietas viuit alioquin est (fateor) vñ ꝑpetuo mestus sis. D. Pater me moriens destituit. R. Fer nature ordinẽ prior exijt qui prior intrauerat Nec te ille destituit sꝫ ꝑcessit. D. Amisi patrẽ. R. Nescis quid sit patrẽ ꝑdere nisi filium habuisses.

De amissa Matre. Ca. xlviij.

Matrem perdidi. R. Altera tibi suꝑest mater quã non perdes ⁊ si velis Ex illa veniens in hãc ꝑgis. Illa tibi paucoꝝ mensiũ domũ dedit. hec multoꝝ dabit annoꝝ. Illa tibi dedit corpus hec auferet. D. Mater obijt mitissima. R. Mater substitit durissima q̃ te ⁊ matrẽ quã tequiris vno gremio seruabit cuius in vtero fuisti illa in vtero hꝰ tecũ erit te ⁊ illã (vt credimꝰ) die vltimo ꝑitura. D. Pia me deseruit mater. R. Deseri metuẽs festinauit gratũq̃z illi suã mortẽ fuisse credibile est. tuã nõ visure ampliꝰ atꝫ vñ maxĩe metuebat securitatẽ ꝑta. D. defuncta est mater optia. R. Feliciter huic excessit te suꝑstite q̃ ꝑmisso vt feminei sunt affectꝰ flebiliter obijsset. D. Obijt mater. R. Ob eundũ erat idq̃z ambobꝫ nec de morte q̃ri potes nec de ordine.

De amisso Filio. Ca. xlix.

Sed amisi filium. R. Melius dic premisi/ securius cito quidem ⁊ fortasse hodie ⁊ quid scimꝰ an hac ipa hora nulla fides vite est cũ tãta sit fides morti secuturꝰ dixi sequẽsq̃z dicere debui cõtinue seq̃ris/

nus q̃ꝫ in vita pedem figere ꝑmissum homini/vno semꝑ
gradu itur ad mortẽ miꝝ dictu seu ille vinctus seu solut⁹
seu stans seu ambulãs seu sedens seu sanus seu egre vigi
lans seu sopit⁹ ad metã fert/atqꝫ illoꝝ more q̇ vehunt̃ na
uibꝫ vel vt q̇escens ꝓperat. D Amisi filij desiderio cru
tior. R Cõpesce aim̃ quẽ cupis inuenies Nulla ẽ mo
ra nõ posse pati desideriũ ꝑui tꝑis puerile seu femineũ ẽ
Uiro em̃ nihil breue difficile Nosti credo quibꝫ verbis
desideria hmõi apd̃ platonẽ socrates apd̃ ciceronẽ cato/
ꝛ leli⁹ cõsolentur v̄tute q̃ꝫuis ꝛ gl'a sup̃mi viri. At spe tñ
longe impares. Nosti: p̃terea q̇d animi emeli⁹ paulus
quid cato ip̃e q̇d pericles/quid xenephon ille socratitus
condiscipul⁹ platõis atꝫ emul⁹ quid innũerabl'es alij na
torũ in mortibꝫ habuere. Nec te p̃terit vt ꝓpheta idẽ ꝛ rex
filiũ quẽ languentẽ fleuerat nõ fleuit extinctũ cogitans
ꝙ irrecuꝑabilia lugere suꝑuacue demẽtie veri⁹ q̃ꝫ pieta
tis est. Quibꝫ se virilibꝫ exẽplis interserit/sparthana illa
mulier apd̃ scriptores quidẽ innõiata/sꝫ non ꝑiter illau
data q̃ audito ꝙ fili⁹ in p̃lio cecidisset Ido ait illũ genui
vt esset q̇ mori ꝓ patria nõ timeret par liuie virt⁹/maio/
risqꝫ cornelie sꝫ clariora sunt nõia. Sileo de reliquis q̃
grauissimos filioꝝ casus forti aĩo tulere. Sꝫ haꝝ prior
ingentis nati ꝛ ad summũ spectãtis imꝑium vt terre tra
ditus fuit luctũ mox deposuit nunq̃ꝫ vero mẽoriã inter
misit. Altera duodecim filijs amissis imo om̃ibꝫ quorũ
aliq̇s a ppl'o interfectos inhumatosqꝫ ꝯspexerat/cõmise
rantibꝫ ꝛ illi⁹ sortẽ femineo more deplorantibꝫ miserãqꝫ
vocantibꝫ/non se miserã sꝫ felicẽ esse rñdit q̃ tales filios
genuisset\insignis ml'r. nec p̃ñti miseria ꝛ p̃terito etiam
felix q̃ ꝯtra publicã opinionẽ ꝛ ꝯsuetudinẽ miseroꝝ se fe
licitate p̃terita ꝛ leti tꝑis mẽoria solert̃ grata ꝙ habuisset
ꝙ amisisset eq̃nimis/ob h̄ vnũ digna vteri ꝓsperiore suc
cessu. Et illa quid̃ ml'r tot tã grauibꝫ fortũe vulneribꝫ in
concussa ꝑmansit. tu vir vnico deiect⁹ luges. D Ami
si filiũ. R Amisisti sil' ꝛ met⁹ multos infinitãqꝫ materi
am solicitudinũ ꝛ curaꝝ quibꝫ vt careres vel tibi vl' filio

/ solaret

moriendum fuit Secuꝝ patrem sola mors facit. D
Filiũ amisi. R Si piũ nil est iã ꝙ illi metuas in tuto
est. At si imperiũ tuoꝝ miratoꝝ annorũ tue stimulũ sene
ctutis extulisti. D Filiũ ꝑdidi R Si ꝟtute ꝑditum
gaude ꝙ habueris At si vitio ꝑditũ gaude saltẽ ꝙ amise
ris vtroqꝫ nate bñficiũ agnosce seu ꝙ talẽ dedit seu ꝙ ta
lem abstulit. D Añ tp̃s filiũ mihi mors rapuit. R
Nõ fit añ tp̃s qd̃ om̃i tp̃e fieri p̃t in oẽm etatẽ mlti sunt
aditꝰ morti adolescentiã infiniti. D Sine filio remã
si. R Et sine angoribꝫ ⁊ sine pauoribꝫ iam nõ erit cui
nocẽtes in somnes cui solicitos dies agas cui spes lon
gas atꝫ inextricabiles ordi are q̃ canos tuos rugasqꝫ cõ
sideret hereditatẽ extimet sumptꝰ arguat morã mortis in
cusat vndiqꝫ tibi ꝑta securitas ⁊ requies geminũ bonũ
ingens titulo licet mortis aspius D Acerba filij mor
te deiectꝰ sum. R An nõ anaxagorã audieras an obli
tus eras te genuisse mortalẽ/An id potiꝰ forsan luges ꝙ
qui sequi debuerat añcessit. Eq̃dem tũ in mltis inordi
nata vita hõim sit nullũ penitꝰ ordinẽ mors hꝫ Et senes
decrepiti cunctant ⁊ festinãt iuuenes/⁊ p̃cipitãt pueri/⁊
infantes p̃mo vite lumine retrahunt/h̃ tardꝰ licet ille otiꝰ
hic maturꝰ ille acerbꝫ Nemo nõ morit hec sũma est vbi
cumqꝫ vero h̃ est q̃libet etatꝭ ꝑte q̃s obierit ⁊ si acerbꝫ fu
erat morte maturuit. D Extinctũ fleo filiũ. R Si
fletur⁹ eras morientẽ ⁊ nascentẽ flesses. tũc mori cepat
nũc desijt. Noli ãt tuã ⁊ illiꝰ sortẽ optimã lugere. Ille iter
ambiguũ a tergo hꝫ/securũ añ oclos nõ iã ampliꝰ aut ca
ro oneri timẽs (vt maro ait) aut lateri. D Cũ filio vi
te dulcedo om̃is extincta est. R Magnũ fateor ac dul
ce solatiũ patri filiꝰ bonꝰ/sꝫ solicitũ ac graue ⁊ sepe dulci
ssima offendunt ⁊ carissima impediunt/⁊ preciosissima
rerum premũt ⁊ fortassis tibi filius obstabat altiora ani
mo volẽti/iam mestior licet/at liberior factus assurge.
bona de malis elicere sapientis est. D Mors filij
mestum fecit. R At quod restat alacer exige. illi vix
eras, viue iam tibi

De Infantis filij casu misero. La.l.

INfantis filij miserabilē casum fleo. R. Humanū nihil flendū bōi pmeditata oīno esse dñt. Si non sunt nō casum filij sed iusticiā tuā defle z oditōnis obliuionē. D. Filij infantis miserā mortē q̄roz. R. Alla moꝛs misera q̄z moꝛs aie nō sequit a quo piculo infans tutus ac inmunis est. D. Infans meus pcipitio perijt. R. Qualiter q̄s pereat/q̄d refert mō ne turpiter peat. Et pire ꝓpiter nō pt q̄ sine peccatis perit. D. Precipitio perijt infans me⁹. R. At arthemoꝛ⁹ serpēte alij grauide lacte nutricis alij moꝛbis q̄ pene plures illā in etatē quā in senectutē incedūt D. Perijt infans meus pcipitio. R. Repētina moꝛs innocentib⁹ optāda nocētib⁹ metuēda est. D. Infans me⁹ ex alto pceps perijt. R. Lāguide ꝓpeūtib⁹ moꝛs durioꝛ sepe z angustie longioꝛes doloꝛ oīs eo tollerabilioꝛ q̄ breuioꝛ. D. Perijt pcipitio infans me⁹. R. Precipitari z ruere illi⁹ etatis est ꝓpriū. fecit infans tuus q̄ faciūt oēs/z si nō oēs casu pereāt. At tu sine illū pīsse peundū erat Et feliciter secū agit pus peundo q̄z vite malis implicaret q̄ q̄z mlta sint sciūt expti z intrāti nēo em̄ nō expt⁹ est/nō intrāti āt multi q̄ q̄si somniū vitā agūt c⁹ remisci neq̄ant expti. Perijt innocēs infans tu⁹/q̄ fortassis si viueret nocētissim⁹ perijsset. Ubi illū in tuto positū deflere foꝛtūe minas oēs euasit z ꝓoccupauit mortē q̄ illū dilata ꝓoccupasset. D. Lupus meū deuoꝛauit infantē. R. Jā ista vermiū est q̄rela. D. Infantis miseri coꝛpusculū lup⁹ rapuit in cauernā suā. R. Felicē aīaz infantis ī celū āgeli rapuere

De Filio qui alienus inuentus est. La.li.

AT (q̄ō moꝛte graui⁹) q̄ meus credebat alien⁹ est filius. R. Si ad cōem spectaretis prēm tomici cōsilio humani nihil vob alienū putaretis. D. Diu alienū filiū vt meū paui. R. Suū filiū pauisse natura fuerit alienū caritas. mō post factū nō peniteat sz ōlectet D. Filius ille meus dictus alien⁹ apparuit. R. Ārta tibi ad magnū z singulare meritū via est/si hunc ipsum

vt hactenus sic deinceps quasi tuũ pauerꝫ. Id illi q̃dem
longe gratius atꝫ acceptius deo erit. Solent em̃ ingrati
filij seu sibi naturali quodam iure debita patrũ alimẽta
ꝯtempnere. Et preterea zelus est amare filiũ ꝙ ex te ge-
nitus sit ⁊ a deo creatum hõiem non amare. Ita vndiqꝫ
apud deũ atꝫ hõies pietatem eximiã tibi quesieris ex ali
eno flagitio. · D · Paui ꝑ filio qui non erat filius. · R ·
Pauisti vt filiũ/pasce iam si non vt filiũ at̃ vt frẽm. oim̃
q̃ sunt quiqꝫ erũt fuerũtve/vnus est parẽs/vnus rector.
Nolite ꝑ insolentiã dissimulare aut ꝑ inuidiã atꝫ odium
sacrũ nature vinculũ rescindere/omnes inuicẽ frẽs estꝫ.
D · Filium quẽ putabã esse meũ non audio · R · Vide
a quo audias ⁊ cui credis. mlti eñi malis stimulis impul
si falsos rumores studio ꝯfingunt Alij lingue fluxu quo
dam effreniqꝫ impetu ⁊ qui sciunt ⁊ qui nesciunt pari lo
quuntur audatia difficilis est autẽ de filiatione scientia.
D · Filius qui meus dicebat̃ alienũ esse audio. R · Cur
hoc potius alijs q̃m vxori credis/qua h̃ vnũ saltem nẽo
certius nouit. Illa tibi certe filiũ dedit quẽ nũc alij nitũ-
tur eripe. Audisti credo vt patrum mẽoria Vir illustris
fuit cui forma ⁊ genere par vxor obuenerat/sed fama pu
dicitie ambigua ex hac vnicus infans pulcherrim⁹ nat⁹
erat/quem cũ die q̃dam in gremio habens mater grauẽ
curis ⁊ suspirantẽ virũ animi aduertisset/q̃siuit q̃ tanti
causa suspirij esset/rursus ille suspirans. Vellẽ inquit di
midia dominij mei pacisti ꝑte vt ita mihi constaret hũc
puerum sicut tibi ꝯstat esse tuũ. Ad hec illa nihil fronte
mota vel aĩo. Em̃uero (inquit) nequaq̃ꝫ tanto pretio est
op⁹. da mihi centũ prati iugera vbi greges meos pascã
⁊ de hoc ip̃a certũ ego te fatiã. Cũqꝫ ĩpossibile ille ꝓrsus
h̃ diceret conuocatis q̃ ꝓpe aderant ꝓceribꝫ ⁊ sponsione
interposita natum illa vlnis extulit. Et est ne (inquit) h̃
vere meus Cumqꝫ vir annuisset illa brachijs protentis
ei puerum porrexit. Et accipe ait dono eum tibi. Jam
haut dubie tuus est Risu astantiũ obrorto ꝑ vxore diffi
nitum ⁊ vir omniũ sententijs condempnatus est.

Crebre minis inter hõies hnius generis lites ac lamẽ-
ta sunt ꝓni in nuptias imo lubrici ac ruentes/ vix videre
diẽ creditis q̃ mariti (h̃ est viri) sitis q̃si aliter nõ possitis
de hinc ꝓfusi in gaudia seu veri⁹ in furores/ cõiugij dies
ꝑmos in strepitu inter epulas ⁊ choreas agitis inter epy
thalamia ⁊ iocos ⁊ cantus ⁊ timpana. Reliq̃ vitã omẽz
inter suspicatões ac iurgia vtrobiq̃ rep̃hensibiles. nam
neq̃ rẽ adeo ancipitẽ sit amare neq̃ tã insep̃abilẽ sic hor
rere neq̃ tam amabilẽ sic odisse decuerat ꝯiecturisq̃ fal-
lacib⁹ apud hõies scĩssima diuine atq̃ hũane dom⁹ iura
ꝯfundere atz arctissima vite hui⁹ vincula dissoluere. D
Quidq̃ meũ nõ esse vxor ipsa ꝯfessa est. R. Singula
re velut aliq̃d narras cottidiana sunt hec alte iuuẽtes hec
fatent̃ alie morientes q̃rũ aliq̃ nuntiandũ viris post obi
tum reliquerunt. D. Non esse meũ filiũ ip̃a mihi fassa
est ꝯiunx. R. Fassa est idem olimpias philippo mag-
no viro magni filij iacturã nec fletũ nec suspiriũ nec q̃re
lam, legim⁹ Nũc fabulã accipe ridiculã/ sz materie nõ in-
eptã Circa litt⁹ occeani (qd̃ britaniã ab aduerso ꝯspicit)
añ non multos annos fama est fuisse mulierculã inopẽ
sz forma appetibili ⁊ insigni lasciuia hec duodecim par-
uos filios totidẽ ex viris genitos/ hẽbat annuis etatum
interstitijs inter se distãtes. Instante ãt mortis hora vo-
cari ꝓpere viꝝ iubet. Et nõ est (inquit) ampli⁹ ludi tp̃us
null⁹ hoꝝ pueroꝝ ad te spectat p̃ter maiorẽ solũ. Primo
em̃ anno nostri ꝯnubij casta fni. Sedebant forte tũc pu
eri omnes humi circa ignẽ more gentis aliquid mandu
cantes. Stupente igit̃ viro atz illis rei nouitate suspẽsis
illa singulorum patres ordine nominauit qd̃ audiens
omniũ mĩmus qui triennis erat panem quem dextera ⁊
rapam quã habebat in manu altera in terram posuit ac
tremens desiderio. ⁊ ambab⁹ manibus in altum erectis
adorantis in morem da (inquit) queso mihi genitrix ali-
quem patrem bonum cumq̃ illa in fine verborum p̃rẽz
paruuli nõiasset/ famosum quendã diuitẽq̃ hominẽ re-
sumpto in manus cibo Bene hz (inq̃t) bon⁹ est pater.

De amisso Fratre. Ca. liij.

Fratrem ꝑdidi. R. Non dū audio ꝓpter qđ valde lugeas nimis eñi vere ait naso rarā esse fratrū gratiam. D. Fratrem amisi. R. Fieri eñi potest vt ⁊ fratrē ⁊ domesticū simul hostē a miseris. En iactura rem malā boni nōis ꝑdidisse. D. Fratrē ꝑdidi. R. Perdidisti forsan q̄ te ꝑditū optabat quiq̄ rebꝫ obstabat tuis. Multis quidē magne laudis aditū fraternꝰ obstruxit liuor. D. Amisi fratrem. R. Filioꝝ fortassis ⁊ arcule qđ sepe vidimꝰ graue iugit vite tue emulū gl'e obicē. Id qđ ꝯstat patrimonij ꝑticipē amisisti/fratre impio nullꝰ hostis infestior. D. At amisi piū ac beniuolū frēm. R. Sed mortalē non tutela corpis est v̄tus verū animi ornamentū illi gl'am immortalē p̄stat/corpusculū mortis impio non eximit/imo quidē sepe illđ añ tp̄s in mortez trudit qđ si nature sue linquit eq̄ boni ꝑeūt maliq̄ quin ⁊ imbecilles vulgo bonos ⁊ viuaces malos cernimꝰ immortalē nullū. D. Bonū ⁊ gl'osum frēm ꝑdidi. R. Frater perijt supstes est gl'a v̄tus aia p̄ter q̄s hūana oīa pari mors turbine ꝓpellit ac dissipat has tu igit ceu totiđ filios frīs amplectere atz his bonis in mortalibꝫ mortalia dāna ꝯpēsa q̄ si filij supsunt alij/vera illos pietas tuos facit. D. Amisi germanū optimū. R. Auide illo vti debueras/si id lentius egisti nō mortis iniuria sz segniti es tua est. Illa suum ius exercuit tuū tu neglexisti. D. Mors me lusit nō putabā tā cito morituꝝ. R. Omnia q̄ nolentibꝫ accidūt cito fieri vident q̄ optantibꝫ āt sero. D. Vix illū mori posse crediderā. R. Cūcta sibi vehementissimꝰ amor īdulget. nilq̄ sibi nō spōdet amarosq̄ cogitatus ⁊ quitq̄t est gustui aduersum vitat ac refugit. Vñ ⁊ q̄ amāt pene sibi eternas delitias suas fingūt. Tu si frēm natū noueras ⁊ mortalē nosse debueras/ ⁊ qñz morituꝝ/q̄ ⁊ sp mori posset aliqñ etiā ⁊ deberet. Itaq̄ si qđ preuideras accidisse velut inopinū aliq̄d doles erras sinne idip̄m p̄uideras errasti. D. Sciebā mortalē sed de morte nō cogitabā. R. Incōsulte sz hec dissil'atio vr̄a

est vi℔ vnq̄ mori creditis mortales cū ꝛ contingēs mori
sp. ꝛ aliq̄n ita sit necesse imo ꝑ cū nō mori nūq̄ mori āt
sp vr̄e lex immobilis sit nake. Q3 vos assidue moriētes sen
sum a ꝓhtib⁹ aim̄ a fine diuertitis vulgare malū/qō q̄d ē
aliud q̄ vltro oc'os claudere ne radios sol' aspiciāt tāq̄
luci nō oculis dānū sit illā nō videre; nec min⁹ clarū esse
qō nō videas nec min⁹ verū eē qō nō videas nec minus
vez esse qō nescias. Quis tā cec⁹ vt nō videat q̄s tā ebes
vt nesciat vitati rerū nihil detrabit sensuū aut intellect⁹
infirmitas. Vos eq̄dē non infirmi neq̄ obtusi sz (qō ex
cusatione careat) dissimulatores eximij ꝛ ad fallendō vosmet
ipos ingeniosissimi q̄ tāto studio iutilia discitis necessa
ria nescire nitimini. ꝛ ne quit̄q̄ tñ clausis nāq̄ sese ocu
lis ingerūt nesciendi auidū ingeniū irrūpunt ꝛ obliuis
cendi cupidā memoriā interpellāt Et multa indies fert
vita bōim q̄ cogitare vos adigāt qō nolletis que dissima
tiones vr̄as aut ꝓprijs aut externis excitēt argumentis.
Q3 ad plenū fateor figmēta mortaliū sola mors discutit
D. Et mortalē ꝛ morituꝝ frēm sciui/mortuū tñ fleo.
R. Magna ps būanoꝝ actuū supfluit Quid fles mitu
um aut q̄d illi q̄d tibi q̄d ve alij tuus ḃ fletus pdest vt sit
malū mors qō docti negāt id qō nēo negauerit mali ir
repabilis est flet⁹ inutilis. Et certe si quid (ꝓter aī vitiū)
dici miserū decet si q̄d penit⁹ in reb⁹ est flebile flendū po
tius dū pendet q̄z dū transijt qō regē ꝑfecto illū non late
bat c⁹ paulo añ meminim⁹. D. Optimi morte fratris
affitior. R. Null⁹ affect⁹ intensior q̄z patern⁹ quamobrē
ꝛ qui in morte filij dicta sunt fratris ad iteritū transfer ꝛ
q̄ vtrobiq̄ dici solēt amicoꝝ etiā i morte ꝑfuere q̄ iactu
ra par summis est ferenda tñ vt reliq̄ Uno em̄ ai roboze
tollerāda sunt oia q̄ eē videnť ḡuia/ꝛ si credit oppresura
sunt. D. Amatissimū frēm amisi. R. In visū amisisse
pei⁹ fuerat illi⁹ em̄ amara. ḃ⁹ āt ipa q̄z mēoria dulcis est
D. Fratissimū ipis abicunabil' vite comitē pdidi sol⁹
sū. R. Non est solus cum quo virtus ꝛ bōeste habitāt
cure Inter q̄s affixā ꝑcordijs frīs imaginē esse nec mors
ipsa vetuerit Sic nec frater tibi pdit⁹ nec tu solus.

De Morte Amici. Ca.liij.

AMisi amicũ. R. Si vt debes in amico virtutem amasti illa certe nõ ꝑdit̃ nec morit̃ Ideo veras amicitias immortales dicũt qđ nec vllo vnq̃m dissidio amicorũ nec ip̃a demũ morte soluunt̃ Sic discordiã vitiũq̃ om̃e vincit virt⁹. Ipsa vero nulla re vincit̃ D. Amicũ amisi. R. Cetera cũ amiseris nõ habes amicos caros ve oẽs tũ maxime hẽs dũ vident̃ amissi. pñtia eñi delicata ne dicã fastidiosa. itidẽ ac sup̃ba mĩmis reb⁹ offendit̃ amicoꝝ recordatio suauis ac iocunda est. nil amaꝝ retinens nil dulce nõ retinens. D. Amicũ optimũ morte amisi. R. Si ꝯmoditates perditas q̃rer[illegible]is vtilitatis mihi tu calculũ non amicitie quidẽ ponis Si ꝯuictum cogita q̃m ꝑua ꝑs tp̃is viuentiũ q̃z pñtiam exhibet amicorũ q̃ntum cure q̃ntũ morbi occupãt q̃ntũ sopor ac voluptas q̃ntũ q̃z ꝑegrinantiũ discursus solicitudinũ diuersoria ⁊ secessus. q̃ntũ deniq̃z studia q̃ntũ otia q̃ntũq̃z negotia. nũc aliena nũc ꝓpria. Et illa rerũ multiformiũ iugis atz inuicta necessitas cui nulla ꝓsperitas eximit̃ conuictui detrahunt ex optato q̃z rari ꝯgressus q̃m breues soliciteqũz more q̃z duri digressus q̃m redit⁹ seri q̃ obices q̃ impedimenta q̃ laquei. his ac sil̃ib⁹ vite difficultatib⁹ amicitieq̃z cõpedib⁹ ad memoriam reductis intelliges q̃ntulũ est qđ tibi mors abstulerit Nam si id in amicitia solum libras q̃ vnũ illi ꝑpetuũ ac stabile fundamentum est/ ꝓrsus nihil ibi mors potuit auferre. Audisti apđ tulium se solantem leliũ/ vt illi scipio suus viuit/ vt in mẽoria ei⁹ nec extincti amici fama interit nec v̄t⁹ extiguit̃. q̃d scipionẽ tuũ tibi nũc viuere ꝓhibz. sz vos qꝛ scipiones ⁊ lelij nõ potestis eẽ nec viri q̃đ eẽ vultis ⁊ qꝛ sũma nõ prẽditis media desꝑatis aut sꝑnitis q̃si vt poesim sic v̄tutẽ mediocrẽ nec dij nec hõies sint laturi. D. Amicũ mihi mors eripuit. R. amici corp⁹ eripe mors p̃t nõ amicitiã nec ãicũ sũt eñi ex illoꝝ gñe q̃ nec morti nec fortũe subiacẽt sz virtuti q̃ vna hũanis ĩ reb⁹ libera ⁊ q̃cũq̃z illi subsũt libtati dõare potẽs ẽ. ñ eẽt tãti p̃cij ãic⁹ si tã facile ꝑdi p̃t

D Sine amico remansi. R Si rite colis amicitias nec tibi veteres desint nec noui vnq̃ defuerint amici q̃n ex hostib⁹ tibi amicos ea q̇dem reddet opio. Nihil mag⁹ augustũ cesarem ꝯsiliauit herodi/ q̃q̃ is hosti suo amicissimũ sibiq̃ ꝓpter illũ inimicissimũ se fuisse ꝓfessus ẽ sua dignũ amicitia iudicauit eũ q̇ tanta fide sui licet hostis amicitiã coluisset. tanta est virtutis ⁊ amicitie pulchritudo vt etiã in hoste delectet cogatq̃ illũ q̃z amare q̇ se oderit. D Amicus mihi fidissimus obijt R In memoria tibi sepeliendus est tua vt clam sepe tecũ sit ⁊ nũq̃ totus obierit q̇ si tibi forte aliter q̃ morte perierit non tu amicum sed opinionẽ falsam amicitie ꝑdidisti.

De Absentia amicorum. Ca. liiij.

Amicoꝝ torq̃or absentia. R Solet id quidẽ euenire sz q̇ amici mortẽ ferre didicerit aliq̃nto facili⁹ feret absentiã. Nec franget h⁹ abit⁹ quẽ nõ fregerit obitus. D Abest mihi optatissim⁹ amic⁹ dextera man⁹ dextriq̃ ocul⁹ meus abest. R Et si irredituri abessent nihil tñ non ferendũ viro dicerẽ nunc redibũt ⁊ tua tibi restituet̃ integritas. D Abest amic⁹ dimidia mei ꝑs R Dimidiũ aĩe sue v̄giliũ vocat ⁊ Orati⁹ qd̄ a multis postea vsurpatũ iã ꝑdem in ꝓuerbiũ venit. Sz si amic⁹ nõ naturaliter tm̃ sz ciuiliter possidet̃. q̇d amicitie nocz absentia q̃ min⁹ tecũ vbicũq̃ sit amic⁹ sedeat ambulet colloquatur vel iocosa vel seria ⁊ qd̄ pñs forte non faceret absens faciat. Nã si nil aliud videretis nisi q̃ sunt añ oc̄los ⁊ solũ vos pñtia delectarent breuis admodũ visio ⁊ angusta delectatõ vr̃a foret D Amici absentis dulci desiderio laboro. R At q̇ amaris soliti est⁹ laborare non dulcib⁹/ accipe vero nũc qd̄ vulgi aures vix capiant dici nequit q̃ tenera q̃q̃ fastidiens pñtia sit interdũ ec̃ amicorũ Sepe ꝑuis offendit̃ vt q̃s valde dilexeris q̃rum ve pñtiam vehemẽter optaueris nõ amicos mõ sz frẽs aut filios q̃ forte solitudinis studio vel occupationib⁹ tuis obstent abesse nõnunq̃ malis. In absentia nil amarũ nilq̃ qd̄ pũgat ꝑter desiderium qd̄ dulce tñ tu ipse q̇dem

negas. D. Dilecti absentia me affligit. R. Est (id fa
teor) cõe multoꝝ atꝫ hõim oim̃ muliebriter amantium.
quoꝝ delectatio om̃is in sensib⁹ est nihilominus de his
ip̃is poeta loq̃batur vbi ait. Absentem absens audit vi-
detq̃. Id si ita est cur non amic⁹ absentẽ q̃z amicũ audi
et ⁊ videbit nisi forte purgatõres ad hmõi visionẽ lasci-
uie sunt oculi q̃ꝫ virtuti aut pl⁹ aliq̃d dignitatis in sano
q̃ꝫ casto tribuit̃ amori / cui p̃t ⁊ honestos ac volucres co
gitatus q̃s ꝓ libitu vagari ⁊ esse vbi velint nulla distan-
tia nulla vis ꝓhibet. epistolari q̃z r̃medio ꝯsultũ est quo
nescio / an p̃ntia vlla sit gratior. Rome quidẽ erat marc⁹
cicero / dum quintũ ciceronẽ frẽm suũ ꝓ cõsulatũ asie ad
ministrantẽ scribẽs cũ tua (inquit) lego te audire cũ ad te
scribo tecũ loqui videor. Et mox eũ ad glorie excellentiã
exhortãs efficacissimũ. ad id d̃t indictis factisq̃ suis om
nib⁹ fraternũ sibi aĩo finxisse p̃ntiam. Nescio an athenis
an vbi esset epicur⁹ dũ amico scribens. Sic fac (inquit
om̃ia tanq̃ꝫ spectet epicur⁹ / certe in cãpanea erat ãneus
dũ lucillũ suũ in silicia degentẽ lr̃is alloquẽs vt secũ stu-
deat secũ cenet secũ ambulet hortat̃ q̃ facere ille nõ possꝫ
nisi aĩo fierent ⁊ non oculoꝝ nec auriũ neq̃ꝫ pedũ mini-
sterio indigerẽt. D. Oculi mei absentẽ amicũ anxie re-
quirunt. R. Nõ possum negare quin oculis aliq̃d per
absentiã detrahat̃ aĩo ãt nihil / imo nec oculis q̃dammõ
(vt p̃dixi) si tñ amicitia vera est. Vñ ⁊ illud apd̃ eundem
poetã ⁊ legim⁹ ⁊ laudam⁹ / pallas euander in ip̃is om̃ia
sunt oculis / ⁊ cicero ip̃e in epl̃a quadã balbũ amicũ suũ
in gallijs sub cesare militantẽ nõ solũ aĩo h̃re sed in ocul̃
ferre se dicit. D. Amicus abest meus. R. Interdum
non cognoscit̃ amic⁹ nisi abesse cepit. sicut cũctis in reb⁹
sic in amicitijs copia ingens gustũ ebetat / penuria acuit
qd̃ si mgr̃ amicoꝝ intermissionẽ amantib⁹ vtilem dicit.
quib⁹ om̃ib⁹ in p̃ntia est voluptas cur nõ eadẽ vtilis sit
quorũ in v̄tute iocũditas tota est q̃ absentie nullũ sentit
incommodũ. cũ vbilibꝫ p̃ns sit. Noli ergo desiderio suc
cumbere sed amicũ mente ꝯplectere / q̃ꝫ tibi nec

discessus eripiat nec mors ipsa. D. Amici dulcis absentiam amare fero. R. Perfer mō ⁊ molliores ꝑtes animi pñti virtute ꝯsolida Amariuscula hec quā defles absentia forsan in tꝑe cariorē tibi amicum ⁊ amici pñtiam effecerit dultiorem.

De Naufragio. Ca. lv.

GRaui naufragio iactatus sum. R. Maris tu mihi memoras naufragiū animi āt siles q̄i vero l' grauius vel crebrius vllū sit ibi est tempestas illa cupidinū ⁊ affectuum ceu ventoꝝ repugnantiū q̄ vos tensis cōcupiscentie speiq̄ vel gubernaculo mentis excusso/cōstantieq̄ anchoris in alto ꝑditis/ꝑ oēs littoris flex⁹ ꝑq̄ om̄ia maria circūuoluit illō te naufragiū in h̄ traxit. tolle cupiditatem nauigatōem ip̄am. aut certe ꝑiculū nauigandi magna ex ꝑte sustuleris. Illa nō in naues solum sed in scopulos ⁊ in mortē cogit miseros. Est eñi cupiditati semꝑ iuncta celeritas atq̄ ꝑcipitatio ⁊ ad summā omnes fere q̄ in alto pereunt prius in animo ꝑiere priusq̄ illos inuoluit auaritie vndaq̄ pelagi. Rara est quidē sine precipitatione cupiditas. Quicq̄t eñi vult ꝯfestim vult morasq̄ oēs ⁊ illaꝝ comites sumptus odit. Ea breuis in exitium via ⁊ crebri prima ⁊ naufragij cā est. D. Magno naufragio vexatus sum. R. Didicisti deū orare votaq̄ facere ⁊ pacisci multa/quorū ⁊ si met⁹ causa fuit/tu tamen agnosce fidem terre redit⁹. Non impune deus ludit odit ille fide frages. D. Fedū naufragiū passus sum. R. De naufragio non querit nisi qui euasit gaude igitur saluus ⁊ doctior transacti ꝑiculi grata solet esse mēoria sicut ex diuerso fonte ꝑspitatis amara recordatō Quanti vero olim faceres vidisse tritones equoreos ⁊ montes spumeos aq̄rum atq̄ assurgentes fluctus in nebula/⁊ pelagi monstra natantia habes vñ brumali nocte ante focū fabellas horrificas narres attonitis/trepidulamq̄ familiam admiratione suspendas. Jam quid poetica sit tempestas intellig⁹ ⁊ qui male credul⁹ stupor fuit. iam noticia certa est/q̄ bñ vel metu mortis vl' iactu

mercium sis adeptus. D. Duro naufragio laborauī. R. Sine labore nihil discit. h si sapis ꝑpetuū tibi documentū erit ne vnq̄ post hoc credere audeas vitā vētis in aīm inducas. D. Passus sum triste naufragiū. R. Si ꝑmum caue ne scd̄m adeas/si secundū silestitum est illud publij minographi impbe neptunū accusat q̄ iterum naufragiū facit. D. Terribili naufragio vix euasi. R. Nescio q̄d terribilius adeo sit in aquis mori q̄ in terris qñquidē in alterutro moriendū est/seu q̄d optabilius vermiū cibꝰ esse q̄ pisciū. postq̄ tñ enatasti cura ne iterū fracto vitā remo aut lacere credas tabelle disce terrenum animal terram pati ⁊ celum pocius ambire q̄ pelagꝰ

De Incendio. Ca. lvi.

Ex incendio vix abij. R. An ne igit euasisse fortune trahis ad iniuriā siue queri alchibiadē q̄ ex hostili incendo non euasit quāq̄ ⁊ si terrena ꝑuideris celestibꝰ quisnā obstet incendijs/romanꝰ mihi rex tulius hostilius ⁊ romanus rñdeat impator canis quoꝝ ꝑmus rome in regia/alter in castris ad tigrū amnē/si cōibꝰ historijs est fides igne arsit ⁊ hereo. D. Bonis meis oībꝰ amissis nudus ex incendio euasi. R. Quando ꝑtor h diceret seu bias vt oēs volūt/seu stilbon vt vult seneca qui incēsa patria admonitꝰ seu intrepitus ꝙ nihil suoꝝ bonoꝝ ex incēdio efferet vt ceteri. Bona inq̄t mea om̄ia mecum porto/ꝑclare siue horū alter id dixerit siue vterq̄ q̄uis he voces ex ore primi semꝑ auctoris clarius sonēt sed ꝯmisso auctore dicti veritas vtiq̄ nota est. Derent nempe precordijs vera bona viuoq̄ nihil eripitur possessori/sed ne mortuo quidem/in anima enim sunt quo nec fortune nec mortis dextera se porrigit. tu saluus ⁊ incolumis perijsse tibi aliquid eorum. doles que si tua fuissent procl'dubio tecum hodie salua essent. mihi etenim crede vera bona non pereunt non est aurum virtute nobilius. neq̄ par quidem qd̄ nō igne ꝯsumit sꝫ purgat.

D. Magnum me afflauit incendium. R. Cetulus nescio quis famã dignitatis igne q̃siuit apd̃ v̄giliũ vili comas flãma corripiens p̄mã dubie spẽ salutis attulit. Sermo caput arsisse nõ poeticũ sed historicũ regni omne fuit. Constat e flãmis yliacis ꝓdijsse romani imperij fundatores denicꝫ ⁊ heliã incendio abijsse deũcꝫ ipsum inflãma ignis apparuisse sacre loquunt̃ historie, vt non inmerito vr̃is in vrbibꝫ iudex hic soleat esse leticie q̃ tibi est materia doloris. D. domus igne subito cõflagrauit mea. R. Et templũ diane olim arsit ephesie/q̃ nil secl̃a illa formosius viderũt. Arsit ⁊ templũ celi deo sacrũ iero solimis ipsis etiã q̃ illud incenderãt miserandũ hostibꝫ. Etate hac lateranensis arx illa religionis ac decꝰ eximiũ orbis terre ⁊ cunctaꝝ caput ac mater eccl̃iaꝝ flãmis exusta est euidẽs ⁊ aptum (vt mihi videt̃) ire celestis iuditiũ non mirabile fateor sed tremendũ Ad extremũ vt minores taceam saguntũ numantiã/ ⁊ corinthũ innumerasqꝫ alias ⁊ sepe tẽptauit romã/ ⁊ nõnunq̃ꝫ pene ad vltimũ ⁊ carthaginem semel ⁊ bis troiã flãma ꝯbussit. Arsere vrbes arsurũqꝫ mundũ ip̄m credimꝰ. tu in tuã domũ ausuꝫ ignem q̃ celũ ac terras arsurꝰ est q̃reris. D. Ex incẽdio vix euasi. R. Euasisti igit̃ an id doles nisi euasisses siluisses nũc ãt viuus cinis cinerem fles extinctum.

De graui Negotio ac Labore. Ca. lvij.

Graui negotio defatigor. R. Nulla sine difficultatibꝫ gl̃a. omnis virtus in excelso habitat. haut facile adeunda ꝯfragosum huc durũqꝫ ⁊ scrupeũ est iter. D. Nimio labore ꝯfitior. R. Labor area est virtutum requies voluptatũ Nil sine labore laudabile nil excelsũ ꝓinde laudis hercule fundamentũ labor Nulla re magꝭ vlixes q̃ꝫ labore cognoscit̃ q̃ntalibet prudẽtia fungeret̃ si otiosa fuisset ignota eẽt labor romuleos duces. Stipiadas ⁊ camillũ labor fabios labor curios labor fabritiũ ⁊ metellos/ labor magnũ q̃ꝫ pompeium/ labor hanibalẽ labor Julium cesarem illustrauit/ labor cathonibꝫ labor maior famã d̃dit papiriũ cursorem ⁊ pescenniũ nigrum

laboriosa militia claros fecit vt phos vt poetas sileam quorũ vita omnis quid nisi clarus ⁊ delectabilis labor est quid de artificibꝫ dicã quibꝫ ipsa q̃liscunq̃ est gloria quo studio q̃renda sit nosti a quibꝫ industria ⁊ antiluca na vigilia p̃ueniri/deq̃ h̃ queri solitum demosthenẽ ac cepimus qui ꝓfecto non paruꝰ stimulus esse potest mag na tractantibꝫ qñ minima q̃z sic animos acuũt exercent Proinde oẽ genus hõim ꝑcurre vbi fame multũ ⁊ pluri mũ est laboris Et ideo virtutũ amatoribꝫ amandus est labor siue quo ad eam q̃z amant ⁊ q̃z cupiũt gloriã ꝑueni re phas nõ est D. Labore exerceor cõtinuo. R. Pa rum ꝓficit magnus labor nisi sit iugis nam ⁊ ipsa q̃ labo re q̃rit gl'a nisi sit ꝑpetua nec magna videbit. D. Nimis crebris exagitor laboribꝫ. R. Nimiũ ⁊ paꝝ ꝓ varietate patientiũ accipit. Ignauo labor omnis est nimiꝰ nullꝰ industrioꝰ. D. Multi me cruciant labores. R. Non te cruciant sꝫ vires sed acuũt ⁊ exercent. Vis ãt nosse quid inter laborem ac delicias intersit. Sardana pallũ ꝯfer re cum alcide sergiũ oratum cũ atilio regulo apiciũ cum G. maior D. Labor me iugis extenuat. R. Multis ꝓ remedio labor fuit/⁊ quos quies infecerat defecauit. nam curare illũ animos cõstat ⁊ orientibꝫ vicijs obstare ⁊ radicata cõuellere, deniq̃ inter prisce virtutis ac seculi ex ẽpl'aris causas, hinc labor a scriptoribꝫ ponitur. huic pauꝑtas obtabiles corꝑm molestie que medentur mole stijs animorũ. D. durus est labor. R. Dura virtus durus labor mollis voluptas mollis inertia similia bñ cohabitant. Inter aduersa diuorcium est. D. Nimiũ laboriosa sors est mea. R. Honorantem te ingrate accipis. nescis vt nocte media dum dicate deo virgines stratis surgunt algent vigilant. ⁊ diuinis obsequijs exer centur adultere suis interim perfruuntur illecebris dum pro defendenda patria miles in castris/pro augẽda dux in tabernaculo/ꝓ ornanda studiosus inter libros excu bat leno infamis inter suas acies. Inq̃z suis tentorijs conquiescit. Quibꝫ vero sit melius diffinire nemo cui vl'

modicum ingenium sit pudoris hesitet. D. Labore
vrgeor acerrimo. R. Bene spera causa cum laboris sit
honesta honestus est labor quo ve vno claris asscribare
nominibus. omnes quidē qui ad gloriā nitimur labori
osus atz arduus trames agit ad ignauiā deuexa ⁊ facilis
via est. deniq; quisq̄s nascit ad laborem nascit nec regū
filios excipio. labor ⁊ virtus vestre artes sunt non ociū
⁊ voluptas quib; q̄ se applicāt. hi demū a natura hōim
degenerant/atz in pecudē se transformant. D. Graui
atteror labore. R. Idem credentib; grauis labor q̄ in/
tentib; leuis est. Perfer mō forti animo ⁊ assurge pñtiq;
molestie finem cōfer. multos quidem labor extulit mul/
tos industria sopor nullum.

De duro Itinere. Ca. lviij.

Durum iter pedib; meis ago. R. Quid tu igit alie
nis malles. At qui neq; alienis manib; opari neq;
audire neq; alieno palato degustare neq; aliēis na
ribus vultis olefacere. Quod hoc vnū singulare habet
vt tantum pedib; ambulare delectet alienis. D. Pedes
eo. R. An vero in hūc muudū eques intrasti an exibis
quid p mundū ire nisi eques doles O principiū humile
⁊ o finis humilior/q̄ supba inter vtrunq; sunt medici.
Et in breui cursu quanta prsus obliuio terminoꝝ nec
vnde certe nec quo pgitis meministis. D. Iter longū
cogor pedes agere. R. Cogi quidē durū fateor cogi āt
volens nequit indignatio ⁊ dolor necessitasq; pond' ex
agerant patientia ⁊ consensu animi fortune cuspis obtū
ditur. Vis non cogi fac sponte qd̄ cogeris Vis vt iter lō
gum breue fiat volens. J. D. Equitare velim pedes
ambulo. R. An insanie paꝝ est vnū ob quadrupedem
cuius vsum nescis q̄ diu tibi fortuna concesserit nature
numerum obliuisti quod multi faciunt qui vilis atz in/
tractabilis ⁊ caduci equi fiduci ꝺdiscunt pedib; suis ire
quibus (queso) quid aliud q̄ diuitem cupias podagrā/
hoc est pedes inutiles equos mltos. D. Longum iter
pedes ibo. R. Ibis pro libito nemo te transuehet

nemo mozabitur nemo concutiet nemo deiciet nemo aget inpreceps vnus tibi labor vie vnum opus ire/nil tibi tuo cum vectore negocij non cogeris enim equum frenare non pungere non adaquare non substernere nō circumducere non fricare non pascere aut non tergum vngere aut arentem pedis vnglam z tractare digitis an cipites clauos aut nocturnos sudib⁹ arcere concursus z somno excitari trepidus semperq; solicitus/quid belua peruigil cum vicinis agat/saltem noctib⁹ quiescet nā qui equitant noctu etiam laborant ·D· Pedibus iter longum ago. ·R· Calciatus fortitan/sancti autem patres nudis pedib⁹ deserta lustrabāt/nuntij dei omnipotentis apostoli mundi climata circuibant hic ad orientem ille occidentem hic ad arthon ille ad meridiem nauigantes interdum/raro id q̄dem neq; aliter q̄; cogente locorum situ. Sed quem precor eq̄tem legis p̄ter vnū ex omnib⁹ Johannē neq; id amplius q̄m semel. Idq; per exiguo vie spatio dum(qō clemēs scripsit z ecclesiastica habet historia)ad recupandum perditi adolescentis animam pia illum festinatio purgeret. quomodo autem eq̄tarent q̄rum domin⁹ pedes ibat vix asellum quidem semel ille mox in crucem accensurus ascendit. Qō si sanctitate in accessabili hec exempla te pregrauant at romane legiones q̄ orbem terarum subegere magna ex parte pedestres fuisse noscuntur. In quibus nō se solum atq; arma suis pedibus quisquam portabat/sed multorum panem ac viaticum dierum vallum quoq; quo in finib⁹ hostium castra p̄die circumsepta nocturnis ab insultib⁹ tegerentur. Unde eleganter cicero vester quodam loco de militibus romanis agens cum fortibus viris ceterarum gentium arma non impedimentum sed quasi vestimentum esset dixisset hoc precipuum illis dedit vt diceret romanis solis arma non vt vestem esse sed vt humeros ac lacertos. ·At cum eas quas dicebam militares sarcinas subijssent tum demū videri sibi esse vestitos neu quis moderni sermonis consuetudine labi possit/

militum appellatione pedites accipi eosq; ab equitibus (q̃uis vtriq; militent) h̃ secerni nõie solitos multis romane historie locis aduertere est. Proinde magnũ tibi lenimen/ac solatiũ laboris hoꝝ recordatio p̃stare potest non inermi tantũ ac vacuo ⁊ duro licet tuto tñ calle ꝑgẽti se de armato etiã atz onusto ⁊ piculoso tramite peditãti. Siq̃dem nihil ad tollerantiã aspaꝝ reꝝ efficati⁹ q̃m cogitare eadẽ multos fortib⁹ annis fuisse ꝑpessus. pudet em̃ generosun spiritũ nõ posse vnũ qđ innũerabiles potuere/q̃ cogitatio nõ in laborib⁹ mõ q̃ difficiles sz in his q̃z qui miseꝝ vident̃ cruciatib⁹ doloribusq; corꝑeis maximeq; in ip̃a demũ morte ꝓfuerit. D. Longũ ego durumq; iter pedib⁹ mestus ago. R. Nihil eq̃ duꝝ iter lenit mestũq; aĩm serenat vt nobiles ac suaues cure q̃ nisi boni ac docti viri pect⁹ incoluere/viasq; omẽs comitari nesciunt his si grata societas amici leti ⁊ eloquẽtis accesserit. nõ tantũ leue iter sz ⁊ breue videbit̃ multos iocũda ꝯfabulatio sic afficit vt ⁊ vie duriciem non sentirẽt/⁊ de breuitate lõgi licet itineris q̃rerent̃ neq; iuisse sed vectos esse se crederent. Est ⁊ illud eñi inter minos publij notissimũ comes facundus in via est ꝓ vehiculo.

De Sterilitate annua. Ca. lix.

Sterilitate p̃mor annua. R. Jã tibi fertilitas grata erit optimeq; res om̃is ꝯtrarij collatõe cognoscitur. D. Fefellit agere meã spem. R. Nõ te ager fallit sed imꝓbitas cupiditasq; aĩ/cuncta vobis ad nutũ successura ꝓmittitis insensati vr̃o digni iudicio quibus ip̃a reꝝ pareat natura q̃ si suũ ius seruare ausa ꝓfundam semel auaritie vr̃e p̃ruptãq; voraginẽ cui nihil est satis inexpletam liquerit insolens vobis ⁊ amara atz iniuriosa videbit̃ nõ sunt he ãt iuste nec modeste spes sed inmodici figmenta desiderij. Ea quidẽ fingitis euẽtura (q̃ cupitis si quid deest damnũ đr) tu⁹ ager morẽ suũ tenuit ⁊ tu tuũ tenes terre eteñi vbertas ac sterilitas alterna/sz cupiditas vestra ꝑpetua est/vosq; iniq̃ssimi omniũ interp̃tes. cum illam ingrati ac sobrie pacienter ac fortiter ferre

debueritis illā contemnitis hanc defletis illa tumidos facit hec q̄rulos. D. Ager meliora pollicit⁹ me fefellit. R. Terrā bob⁹ ac rastris celū votis ac precib⁹ fatigatis ventorū spūs/oportunitas imbriū/germinū decor agri species puluis hibernus lutū vernū estiui soles maturitas autūpnalis oīa cupidos in spem trahūt vt arentem stuppam flāma omnis incendit vt inanē puluerē flatus om̄is impellit. Sic auaꝝ aim̄ lucrum oē suspendit atꝫ erigit om̄isq̄ non rei mō sed vel tenuis spei iactura confundit ac deicit sed frenate miseri motus inconditos infinitam ꝯcupiscentiā coercite ⁊ spem credulā mille tādem delusam successib⁹ castigate/ Quid nūc celū terrāq̄ respicitis nō aliūde fertilitas q̄ꝫ a deo est illū mortales agere sinite ⁊ videte quid agit̄ ⁊ laudate. Sinite opificē opari ⁊ vnius artificij perito hōi exhibendā reuerentiā nō negetis deo pudeat terrea vascula celestē figulū arguere/sꝫ in oīb⁹ illi voce atꝫ aīo gratias agite q̄ nec̄itatum ꝯscius vr̄arū neq̄ cupiditatū nesci⁹ illis succurrit his occurrit vtrobiq̄ terribilis in ꝯsilijs/vtrobiq̄ misericors sup̄ filios hōim vt de illo scriptum est. sperate iā tandem non in agris vestris sed in dño ⁊ facite bonitatē inhabitate terrā ⁊ pascimini in diuicijs eius/delectamini in dño ⁊ dabit vobis petitiones cordis vestri. q̄ vbi cepitis in dño delectari auare esse nō poterunt neq̄ iniuste. Reuelate dño viam vestram ⁊ sperate in eo ⁊ ipse faciet. Iactate super dñm curam vestram ⁊ ipse vos enutriet qui celesti manu editi non nisi terram cogitatis/terrāq̄ diligitis. Nolite has sacras voces (vt soletis) spernere. nolite auras pluuiasq̄ ⁊ tempestates idoneas aucupari aut precari/nolite in terra spem habere sed in illo qui respicit terram ⁊ facit eam tremere qui de saxo durissimo fontes liquidos elicit ⁊ messes vberrimas de aristis inanibus. q̄ te deniq̄ ab agello tuo falli passus vt in illo spem poneres qui nō fallit. D. Multum solita de copia demptum est R. Id modo subducitur quod plus equo vel dederūt anni precedentes vel sequentes dabunt.

modestie quantulumcunq; est sat est. Auaritia lucro cre
scit eoq; fit pauperior quo plus habet magna vitiorũ ge-
nitrix magna nutrix atq; hortatrix est copia patere malis
tuis demi aliquid quo minus copie/minus erit insolen
tie minus libidinis. Adde q̃ hec tui ruris iniuria apud
multos benefitiũ ac largitas haberet tuq; ipse si assueui
sses inopie vbertatem hanc ⁊ copiã iudicares tm̃ in iu-
ditio rerũ sp̃ ꝯsuetudo preiudicat tamq; vim habet. nũc
mirum si tempata fastidiunt qui supuacuis assueuere
qua nulla maior pcella modestie est. D. Sterilitas vr
get insolita. R. Sepe quidem fortiores viros sterilior
plaga fert fertilior molliores neq; fert mõ sed facit atq;
alibi natos durat aut mollit. Sic molliuit gallos p̃miũ
post romanos asia. Alexandrũ babilon hanibalẽ capua
q̃ delicijs virũ illũ ⁊ quas armis roma non poterat vires
fregit. Contra vero romanã indolem durauit ⁊ totos in
mortem acuit illa arens ⁊ sõpulosa ps ligurũ. Te quoq;
quẽ copia molliebat duret inopia/sobrietatem te doceat
ager tuus/⁊ qd̃ libri vrbes nequiuere glebe faciant ari-
dule. Nemo despiciendus est mgr̃ discipline vtilis. disce
bene viuere. disce vel senex. disce vel nolens disce deniq;
vel indignans.

De Uillico malo. Ca. lx.

Uillicum insolentem patior. R. Insolentem tm̃ ⁊
non furem bene tecum agitur. D. Uillicus ma-
lus est mihi. R. Malũ fer equaminis/ villicus
non pessimus, bonus est. D. Uillicum durum egre/
fero. R. Mollem delicatũq; feres egrius/duricies ru
sticorum epythetum est/duris cum bobus cum sciua ⁊
vomere cum ligonib; ⁊ rastris/dura deniq; cum tellure
luctantur\quid in ipsi etiam duri sint si nil aliud est q̃m
durus/bonus villicus. D. Rusticum importunum
ferre nequeo. R. At qui vel feras villicum vel ipse
villicus sis oportet vel incultũ rus elige/dura sunt om
nia. D. Rusticus intractabilis indigestus est mihi

R. Nil horum inpremeditatum tibi esse debuerat mox vt terram habuisti labores varios presagire sterilitatem ⁊ villici fastidia debuisti. Dixi dum rure gloriareris ex cultos rusticos vltimos hominũ terris abeuntem iusticiam reliquisse/si vnq̃ genus humanũ reuiuisceret/eodem illos puto vltimos repturam. Ita quos sequebant̃ precesserunt. malorumq̃ omnium pessimi facti sunt. D. Asperrimus villicus est mihi. R. Ubi veritas dixit q̃ terra homini spinas ⁊ tribulos germinaret. subintelligendum fuit ⁊ rusticos tribulis cunctis asperiores. D. Uillicus est mihi nequissimus. R. Aut villici nequitiam tollerare ꝯdisce aut famẽ perpeti mutare enim villicum non proderit. Ad vnum modum ferme omnes facti sunt/nisi q̃ semp peior est vltimus. D. Uillicus fur est mihi. R. Dixisti tandem quod dictuꝝ prestolabar. Ita enim furtis addicti sunt vt eis aliq̃ndo sit dulcius id modicum quod furantur q̃ quitq̃t ex omni iusto labore percipiunt/⁊ hoc ipsum tamen est ferendum/nec queri vnus debet quod omnib⁹ est cõmue. Profecto aũt ⁊ si poeta rusticos vltimos ⁊ a iusticia derelictos faciat (vt bis dixi) apud vos tamẽ hominẽ primũ humano semine genitum ⁊ agricolam fuisse constat. ⁊ fratricidam vt fuisse semp pessimi videant̃. dumq̃ id recolis non mireris fures. D. Uillici culpa rus perditum ac desertum est. R. Hoc cottidie multis clarioribꝫ anaxagore accidit ⁊ archite vterq̃ (credo) doluit neuter excanduit.

De Furtis. Ca. lxi.

Ad modicum quod super est a furib⁹ vix defendo R. Rure te villicus tuus patientiam mali huius edocuit q̃ in vrbib⁹ exhiberes. D. Me fures infestant. R. Contra hoc malum nil querelis agit̃/supplicijs opus est interim custodia preficitur vigilanti sunt qui nihil custodiant ⁊ accusent fures cum vetus sit verbũ q̃ occasio furẽ facit. D. Limẽ meũ fures obsidẽt

R. Claude hostium abde seram aperi oculos atq; inten-
de si negligis temetipm culpa. Raro fur intentis obfuit
illi iustius q̃runt quib; nõ sunt domus quales sunt qui-
dam populi sub meridie ⁊ sub arthon. Et ideo apud sci
thas (vt scriptũ vides) nullũ scelus furto grauius punit
Et sequit ratio quid em̃ inter siluas superesset si furari
liceret. D. Fures mihi subtrahunt res meas R. Su
as fieri volunt nec tu vetas puta ergo negligentiã tuam
plecti/rerumq; tuaꝝ custodiã hoc pretio doceri Utilia
non discunt gratis. D. Mihi molestissimi fures sunt
R. Importunũ plane genus hominũ iure optimo bo
nis om̃ib; odiosum/non mõ pestilens sed vt vile. Sic
em̃ habe non aliter q̃ summa animi vilitate aliquẽ ad h
trahi haut inmerito igit aurelius alexander princeps iu
uenis sed bonus tanto furum odio flagrauit. vt de illo
scribat helius lampedius si quẽ talium vidisset paratũ
digitum habuisse vt illi oculũ erueret. tantiq; eũ stoma-
machi fuisse infurtorũ infamia laborantes vt si eos casu
aliquo videret cõmotione animi coleram euomeret toto
vultu in ardescente ita vt nihil loqui posset nobilis pror
sus indignatio generosi animi vere ingens furũ feditas
que viro forti ⁊ sublimi nauseã extorqueret. Quinimo
cum q̃dam ex honoratis aliquãdo furti reus ambitioso
tandem fauore quorũdam amicoꝝ regũ ad militiã aspi-
rasset ⁊ statim in furto deꝑhensus esset. vix em̃ illi vitio
assueti desistere vnq̃ sciunt Quesiuit alexander a regib;
qui illũ ꝑmouerant q̃ apud eos paterent fures. cũq; illi
respondissent crucẽ. Illico eum de illorũ sententia cruci
fixit. D. Furtis infestor. R. Contra furta bona est vi
gilantia atq; custodia sed optima est pauꝑtas. Quã diu
aliq̃d erit qd̃ furib; dulce sit eorũ vel manus certe vl' ocu
los non euades. Uis fures non metuere pauꝑ esto.

De Rapinis. Ca. lxij.

A Predonib; spoliatus sum. R. Quãuis ciuili lege
(nisi fallor) scriptũ sit q̃ nullus fur impbior q̃ qui vi
rapit Sũt tamẽ clãdestini fures me iudice viliores

Illi enim fraude agunt/hi autē vi. Et ideo (iuxta senten
tiam ciceronis) illi vulpeculis hi leonibꝫ similant Adde
q̄ fures rebꝫ spoliāt ingeruntq̄ suspitiōes at p̄donibus
spoliasse fere sat est suspitionibꝫ non relinquūt locū. D
In predones incidi qui me nudū reliq̄runt. R. Inci-
dit in predones cesar a quibꝫ nō spoliatus mō ſz captus
magno se tandē pretio redemit/ futurus rerū dn̄s/ q̄uis
huic damni solatiū vltio mox secuta p̄buerit non exiguū
lenimē iniuriarū. Incidit in manus hostiū regulus to-
ciens iam victor qui magno cū imperij vestri dāno atq̄
discrimine eundē inmani supplitio p̄imerunt. Incidit
in hostes q̄z valerianus imp̄ator qui eū multo cū imp̄ij
dedecore fedo seruili q̄ seruitio ꝯfecerunt. Tu si nihil
vltra q̄ꝫ spoliatus es ⁊ fortune tue ⁊ p̄donibꝫ gratiā habe
qui tibi libertatē vitamq̄z reliquere. Nō est em̄ aliꝺ be-
neficium latronū q̄ꝫ (qꝺ cicero ait in philippicis) ꝯme-
morare possint his se vitā dedisse quibꝫ non ademerunt
fer tu igit̄ sortem tuā cōem tibi tum magnis his atz alijs
claris viris viris/ ⁊ si compare t̄ facilem etiam atz optan
dam neq̄ felitior esse velis his qui dicunt̄ felicissimi.

De dolo Malo. Ca. lxiij.

A Circūscriptoribꝫ sum deceptus. R. Miraris mi
rarer ꝯ si inter hōies conuersando illesus euaderes.
Quis em̄ homo hōiem non decipit. fides exulat.
regnat fraus. h̄ ne nūc nouiter perpēdis non tāto studio
neq̄ tot laq̄is venatores atq̄z aucupes feras ac volucres
captant q̄t v̄suti hōies alios q̄sq̄ simplitiores qꝺ si vnq̄ꝫ
verū fuit vestra etate verissimū est monstrant̄ digito frau
dium mgr̄i Et ille prudentior iudicat̄ q̄ peritior est fallē
di. Vis ne igit̄ non decipi aut moriaris aut fuge hōim
consortia. D. Dolo malo vn̄ nō timui circūuētus sum
R Si timuisses deceptus forte tam facile non fuisses ⁊
nūc cogita an nequēq̄ꝫ aliqn̄ fefelleris Estis em̄ fere oēs
ad fallendū p̄ni/ feres āt facilius ab altero tibi fieri alteri
qꝺ feceris sed vos ⁊ q̄ facitis non sentitis/ ⁊ q̄ ab alijs fi-
unt vobis pati non potestis. rerum omnium

iniquissimi iudices. D Dolo amici damnũ tuli. R Erras vt in multis null⁹ in amicitia dolus est. Sz in h etiã vulgo erratis amicos creditis q̃ non sunt. amicitiãq; rem inextimabilem atz sanctissimã facili ꝓbatis exꝑimẽto vsq; adeo reꝝ iuliũ curiosi leui cõmessatõne aut breui ꝯfabulatione q̃ritis amicũ. nec citius q̃ritis q̃ꝫ ꝑditis si tñ qđ non hẽtur ꝑdi potest postea ab amicis vos deceptos dicitis/ ⁊ hãc infamiã amicitie imponitis innocenti D dolo damnificatus sum R Multis profuit falli eris cautior in reliquis. Quidam ꝑue rei dãno maxĩaꝝ rerum ꝑicula declinarũt. D Circũscriptor iniq̃ssim⁹ me fefellit. R Imo tuũ exercuit atz excitauit ingeniũ/ docuitq; nõ fidere nisi ex ꝑtis ⁊ ꝓbare fidei numerarem exempla quib⁹ casum tuũ solareris nisi essent innũerabilia. Quis em̃ viuẽs nõ decipit/ q̃cquit mali mortalibus accidit min⁹ est q̃ꝫ ꝙ homo patit ab hõie/ ⁊ qm̃ seq̃ om̃ia nec possibile nec necesse est. memẽto tannij/ q̃liter si racusis fuit dolo malo q̃ndam apithio circũscriptus hz tamẽ tannius q̃ solari q̃at/ eques roman⁹ ab extraneo ⁊ viuẽte deceptus cũ augustus cesar imꝑator romanus a romão ciue moriente delusus sit/ nota res est vt marius q̃dã qui ipsius augusti benefitio ab infimo militie gradu ad summos honores atz opes ascenderat/ sꝑ publice ꝑdicare solitus se illũ vnũ heredẽ habituꝝ eiq; bõa sua oĩa relictuꝝ a q̃ om̃ia ꝑcepisset Idip̃m cũ ꝑdie q̃ꝫ obiret eidẽ affirmasset augusto fraudulentũ sp̃m emisit. tandẽ nulla cesarei nõis/ vel tenui mẽtione in testamẽto habita dignus ꝟo cuius cadauer vnco in tiberim traheret q̃ dñm ac benefactorem suum fallere/ nec morte dedisceret.

De Habitatione angusta. Ca. lxiiij.

Anguste habito. R Angusta domus ad mlta est habilis Inter alia ꝯtra fures vtilis de quib⁹ paulo añ q̃rebaris q̃ in ea latebras nõ hñt sicut ex diuerso de magna domo recte đr ꝙ dñm fallit ⁊ ꝓdest furibus artam sane vel amplã domũ ꝓ nũero inhabitantiũ accipio. tu nunc vt tibi videris anguste habitas/ at quanto

habitat angustius anima tua q̃ntoq̃ fedius inter saniẽ
⁊ cruorem nec migrare illã inde si fieri possit vnq̃ velis.
D. Arta domus est mihi. R. Domus lutea celestẽ ani
mum non angustat. Sepe parua domus magne glorie
capax fuit/cũ magna interim multe infamie plena esset.
Non format domus aim̃ sed ab illo formã accipit vt le-
ta igit̃ atq̃ honesta pauperũ tuguria esse pñt/sic infames
mesteq̃ regũ arces. diuitũq̃ pallatia nulla tam ꝑua do-
mus est quã nõ amplificet magnanimus habitator mag
noq̃ hospiti prestet idoneã. D. Parua dom⁹ mea est.
R. Parua euandri regia/magnũ cepit alcidem modicꝫ
edibꝫ futurus mundi dñs natus est cesar. pastorali casa
romulus ac remus tam magne vrbis auctores educati.
Nõ amplis atrijs habitauit catho Volubili dolio dy-
ogenes. Angusto tugurio hylarion imis terre specubus
sancti viri. In exiguis ortulis magni ph̃i subdiuo mo-
dicisq̃ subtentorijs summi duces in stupendis palacijs
gayus ⁊ nero tu cũ quibꝫ habitare malles elige. D. An
gusta mihi est domus/⁊ humilis ⁊ inculta. R. Muri
fures ventosq̃ submoueant/⁊ vtrisq̃ peiora vulgi tedia
tecta frigus estum soles imbres arceãt turres acree volu-
cribus domus ampla suꝑbie ornata luxurie ⁊ referta cu-
pidini nullũ virtus spernit habitaculũ nisi vicijs occu-
patum. D. Per anguste habito. R. Vis ne domus
tibi omnis amplissima videat̃/sepulchrũ cogita.

De Carcere. Ca. lxv.

Carcere claudor indigno R. Melior est indign⁹ car
cere q̃ libertas indigna multoq̃ sati⁹ est Immeritũ
ꝑ iusticia mala pati/q̃ ꝑ scelus bonis affluere q̃uis nec
mala illa dici debeãt neq̃ hec bõa sꝫ loq̃r vt vulg⁹ q̃d do-
lorem malũ ingens voluptatẽ summũ bonũ iudicat.
D. Carcere clausus sum. R. Onis non carcere claudit̃
aut q̃s inde digredit̃ nisi dũ morit̃ Vetus hec tua oim̃q̃
sors est vñ ꝓprie vñ noue igit̃ q̃rele Ita eñi scito ab eo ip
so die q̃ nat⁹es ⁊ añq̃ nascereris in carcerẽ atq̃ in vincula
missũ te illi⁹ imꝑio cui om̃is celi ambit⁹ exigua dom⁹ est.

Et si quid summo credit poete tenebrosum vtiq; carcerem atz cecũ illius carceris exitum si felicẽ cupis huius angustias non horrebis sicut neq; supplitia nec mortem nec humani aliq̃d ad q̃rum patientiã ⁊ ɔtemptũ nisi preparatus armatusq; erit animus in q̃cunq; fortuna calle graditur ancipiti. D. Turpi carcere claudor atz angusto. R. Nullus carcer turpior nullus angustior q̃ iste corpeus quo vsq; adeo delectaris atz vñ tantope solui times. D. Carcere detineor in oportuno. R. Multos piculo instanti atz hostiũ manib; carcer eripuit. multis limen carceris ꝑ clipeo fuit/⁊ q̃ intrasse ꝑfuerat exisse nocuit/vt exitu tandẽ admoniti qd̃ horruerãt vtile qd̃ optarant miseꝝ faterent. D. Carceri mancipatus sum. R. Quid scis an fortasse non carcer sed (vt d̃r) custodia sit. quociens vinculis explicãtos hostilis in mucro sine hoste seuior pauptas inuasit/quotiens euasisse penituit ⁊ carcerẽ quẽ diuturnũ queri cepant/non fuisse ꝑpetuum questi sunt/vidiũs in carcere q̃sdam laute habitos mox inde digressos tenuẽ ac difficilem vitã mesto fine clausisse. D. Miseram in carcere vitã dego. R. Quidam libros in carcere texuerũt/tu q̃relas texis inutiles. q̃dam lr̃as in carcere didicerũt/tu pacientiã dedistis D. Carcerali custodia vinct⁹ teneor. R. Pleriq; cauernis subterraneis ac speluncis/alij se muroꝝ angustijs inclusere carcerẽ spontaneũ vel dei amore/vel mũdi odio vulgiq; fastidio eligẽtes. tu si h̃ animo non es tuiq; carceris finẽ cupis. expecta aut te hinc homo eruet. aut mors q̃ clauẽ carceris alterã habet. vnus quidẽ introit⁹ exitus multi sunt/alium misericordia aliũ vis emisit/alius innocẽtia sua alius custodum negligentia euasit/alius pretio ali⁹ ingenio ⁊ vel subterraneis cuniculis vel ꝑ tenebras amice noctis elapsus est quibusdam patrum memoria terre motus ⁊ ruiua carceris viã fecit. Ad postremũ quos nihil emiserit mors absoluit. Nec minus varij euadentiũ euentus marium consulatui carcer dedit. Julium cesarem pirataꝝ custodia summũ misit ad impium hac etate

quidam de limine carceris ad dominium transiuere ꝛ cathenam sibi excussam iniecere alijs/deniq; regulũ ꝛ socratem multosq; alios non tam carcere extinxit vt visus est q̃ carceri clarus finis eripuit. Et ad summã q̃sdã/carcer ad insignẽ gl'am alios ad eximiã fortunã ad r̃guum alios multos ad celũ misit ad sepulchrum omnes. Nullum cepit quem non redderet.

De Tormentis. Ca.lxvi.

Iniuste torqueor. R. Quid nunc diceres si iuste/nullũ nempe tormentũ conscientia maius est. Illa incolumi hec externa despicito/intra te est ꝯsolator tuus. D. Torqueor prorsus indigne. R. Tortoris miserere tui ille te graui⁹ torquet q̃uis em̃ mũdus obstrepat minus mali est pati iniuriã q̃ inferre. D. Torqueor. R. Nouũ mali veteris lamentũ nnuq̃ em̃ non antea torquebaris/inter tormenta natus/inter tormẽta vixisti/inter tormenta moritur⁹/nũc noui nil accidit mutantur tormentoꝝ speties/tormenta nõ desinunt Excute totum tp̃s etatis quẽ sine tormentis diem egerꝫ recordare/Aliqua falsis forsan gaudijs ad vmbrata repies veris autẽ plena tormentis/quibꝫ si acriter extimes nullam vite ꝑtem vacare fateberis. vñ non inmerito quibusdaꝫ omnis vita supplitiũ visa est. sed vos nihil minus q̃ hephice voces tangunt. Herent quidẽ auriũ vestibulo mẽtis claustra non subeũt/huic ad oẽm corꝑis offensiunculam ingemiscitis animi iuge mortiferũq; supplitiũ non sentitis. Illic impatientes hic ebetes. D. In eculeum leuor. R. Quid refert in eculeũ/an in lectulũ torq̃ndus ascenderis. Te carnificis nodus p̃met at hũc febris hũc podagra hunc medici manus hũc magistri ferula/hunc neq̃ seruus/hunc dñs insolens/hunc vxor/hunc filius/hunc amica hũc diuitie hunc pauꝑtas/infinita cupiditas/spesq; anxia/hunc tortore q̃libet peior metus. ꝑq̃re mortalium oẽm statũ/vix vllũ inuenies nõ in eculeo pẽdentem/sed cum mille sunt eculei/nisi ligneũ nõ timetis D. Torqneor. R. Aut innocentia in tormẽtis aut iu

sticia teipsum ꝯsolare. nam si iniuste torqueris gaudendum est Expimentũ tibi atꝫ aliꝫs ⁊ fulgor q̃dam tue virtutis accesserit. attrectati ac sublati fragrantior ac cõspectior siue notior fama erit/vt bene oleãt terunt̃ aromata ⁊ pulcherrima rerũ ne lateant attollunt̃. Sin aũt id iuste pateris acquiesce r̃medio ⁊ cũcte sordes flãmis aut asperitatibꝫ eluũt̃ ⁊ magnt mali medicina tristior sit oportꝫ quem morboꝝ tedet/amara nõ respuat/quẽ sceleꝝ penitꝫ supplitia non recuset. D. In eculeum tollor. R. Si inmeritus hẽs vñ ex alto seuitiam alienã despicias at si meritus. vñ a terra diuulsus ip̃e tnũ clarius aspicias crimen/qd̃qꝫ ꝯmissum doles non doleas plecti. D. Torqueor. R. Aut tentat̃ virtus aut puuit̃ vitiũ. alteꝝ sepe vtile alterũ sp̃ expediẽs. Bona exercitatõ iusti/⁊ pessima nocentis impunitas. D. Torqueor. R. Disce iter ad patientiã ⁊ ad mortem.

De iniusto Iuditio. Ca. lxvij.

Iniusto iuditio damnat⁹ sum. R. Unius iudicis aut paucoꝝ voce testiũ damnat⁹ ppl̃i vocibꝫ aut tacito iuditio / qd̃qꝫ est meli⁹ ꝯscientia ipsa tua qd̃qꝫ est optimũ diuina sententia absoluendus/siquidẽ ad tribunal eternum iusti iudicis appellatio salua est. Solet is pperã iudicata rescindere D. Iniuste iudicor. R. Ut iusticia iniustos/sic iniusticia iustos p̃mit. vbi ḡ iniusta damnatio ibi iustus est reus/nemo ãt tam demens nisi insaniat vt hec puerti seqꝫ ĩiustũ iusto iuditõ p̃mi velit. Nemo tam pauidus nisi sit pessimus vt nõ poti⁹ dãnari eligat iniusto iuditio q̃ꝫ absolui. tanto em̃ id satius q̃nto est melior oppressa iusticia/q̃ꝫ impiosa neq̃tia quãtoqꝫ est optabilior mens bona q̃ꝫ ĩpiosa fortuna/q̃muis illa laboribꝫ hec delicijs affluat. Plus dicã tãto est melius iuste etiã damnari/q̃m iniuste absolui quanto est peius impunitum/q̃m punitum crimen. In hoc enim scelere iuncta iustitia est. malo quidem magno bonũ ingẽs In illo autem scelus ⁊ impunitas que nescio an scelere ipso peior sit. vna certe ⁊ iusticie hostis ⁊ multorũ radix

est sceleris. D. Iuditio grauor iniquissimo. R. Mēs in solido fundata z bene sibi conscia humeros habet in expugnabiles super impone quātulum damni infamie supplitij nullo fasce curuabitur z viribus suis z multo maxime celesti ope consistet. Erunt preterea quorum te paribus solentur euentibus haut spernendi comites. Rome furius camillus aclimis salinator. Athenis aristides atz miltiades. multiqz alij inter quos quidem qō mireris. Licero z socrates ante te horum alicui an publio clodio similem fieri malis atz horum quisqz ciuis optimus z in sua vrbe clarissimus. Sed iuditio damnatus z vel in exilium vel in carcerem vel in mortem actus Ille vero sceleratissimus z inter multa flagitia notissimi quoque conuictus. adulterij violatarumqz religionum concordibus omnium iudicum sententijs absolutus est. Quisqm ne adeo false metuens infamie est qui non illius absolutionil ciceronis hostis sui damnationem atqz exilium ante ponat Sed humana hec atz cōmunia Sin alcius aspicis videbis pressum falso iuditio celi regem familiamqz eius electissimam tanti vestigijs berentem ducis z qui hunc postea secuti sunt tanta innocentia tātisqz virtutibus in hos ipsos iudiciarij turbinis incursus ac hunc iniquitatis asperimum scopulum incidisse D. Falso iuditio offendor. R. Est qui te vindicet is qui facit iuditium iniuriam pacientibus/quiqz ait/mea est vltio z ego retribuam eis in tempore. Est z vbi non cogitas ipso iudicis aut testis in pectore magni ibi habitant vltores nullius belue morsus est acrior qm cōscientie. D. Iniusto iuditio lesus sum. R. Illatis iniurijs bene vti ars non vltima est qua instructo sepe profuit iniquitas aliena cum sua cuiqz semp noceat prosit nunqm. D. Innocens damnatus sum. R. Quid g nocens malles/sic enim xantippe coniugē socrates moriens respondit muliebriter lamentāti q is innocēs moreretur. At qui z si aliqui contrariū opinati sint. longe tū est innocentē condemnari tollerabilius qm nocentem.

Dic enim solum supplitium graue est/illic ꝛ cā supplitij
D Iniusto populi iuditio damnatus sum. R Expectas/vt popul⁹ in te rectū videat qō nec in se nec in alio vnq̄ vidit. magnū tue innocētie argumentū fuerit a nocentibꝫ ꝺdemnari. D Populus in meritū me cōdemnat. R Idē hercle non in meritū sed mlta ꝛ magna p meritum camillū de q̄ nunc loquebar ꝛ liniū ipm deniq̄ scipionē affricanū alioscꝫ cornelios tales viros iniustis iuditijs agitatos. ad voluntariū coegit exiliū. D At ab rege innocens cōdemnor. R Et regū plerūq̄ sentētie non iusticie sed vindicte sunt quisq̄s liberius ꝟbum ꝓtralicentias regias emiserit/cuicūq̄ in ītritu libertatis frons obductior fuerit is lese reus erit maiestatis. D Sz condēnor a iudicibꝫ. R Iniquo iudice nullū venenosius est aial. a ꝓpente lesi ꝛ a serpente lesos sese dolent bōies non q̄runt. fecit em̄ serpens q̄ suū est q̄muis non qō placitū patienti certe iudices erant q̄ eos etiam de quibꝫ dixi socratem ꝺdemnarunt clodiū absoluerunt quoꝝ vtrū esset iniqu⁹ dubitari pōt. pinde in ꝯ populis aut sub regibꝫ aut iudicibꝫ degenti ꝓpositū aio esse debet aspa quālibet ꝛ iniusta patiendi si veniāt non deflendi cum venerint.

De Exilio. Ca. lxviij.

Exilio pellor iniusto: R Quid tu igitur iusto pelli malles exilio. Nempe quod ad iniurie cumulum ais in diuersum trahitur habes enim iniusti exilij solatium comitem iusticiam quem ininstos ciues destituens te secuta tecum exulat D Iniusto exilio pulsus sum. R An te rex expulit an te tirannus an populus an hostis an tu ipse. Nam si rex aut iniustum exilium non erit an ipse non iustus atz ita ne rex quidez Si tirannus ab illo te pulsum gaude sub quo boni exulant fures imperāt. Si ppls moribꝫ ille suis vtiꝫ bonos odit ꝛ is q̄z mlticeps tirānus. nunq̄ sibi silez pepulisset

non te igitur patria sed malorum cetibꝫ arceri neqꝫ in ex
ilium sꝫ in ꝑtem bonoꝝ ciuiũ cogi putes. Ad si hostis ag
nosce iniurie leuitatẽ non hostiliter seuijt q̃ om̃ia cũ po-
sset pr̃iam abstulit spem reliquit. Sin tu ip̃e more popu
li ꝑosus aut tiranni abitũ elegisti nõ mõ ne doleas sꝫ ec̃
gloriare virtutẽ patrie ꝑtulisse nõ tu flebilẽ sꝫ hõestam ⁊
ꝓrsus inuidiosam bonis atꝫ optabilẽ non iam exilij sed
absentie cãm habes. Sponte pythagoras sauion liquit
athenas solon ligurgus lacedemona romã sapio. D.
Exilio damnatꝰ sum. R. Multos exiliũ hõestauit mul
tos acrior aliq̃ fortune vis atqꝫ ininria notos reddidit ⁊
illustres. Quid te illis vetat accedere q̃ q̃si ignẽ de silice
glorie lucẽ collisionibꝫ q̃siere. D. In exiliũ agor. R.
Habes in historijs magnos rei bñiꝰ socios/q̃rum speti
osissimus comitatꝰ non sensum mõ doloris imminuat.
sed obliuionẽ afferat non minor in exilio tamillus fuit/
q̃ꝫ fuisset domi q̃ntus ciuis q̃ntus exul qui victorias ac
triumphos non iusticia minꝰ q̃ꝫ ꝓspitate ꝯspicuos in ca
pitoliũ duxit/mox hinc pulsus ꝑ accepta iniuria ingra-
te salutem patrie rependit/non facile aliud tam clari exu
lis exemplũ fateor sed ⁊ rutilius ⁊ metellus ⁊ cicero tam
nihil exilio fracti sunt vt rutilius reuocatus ab illo cuiꝰ
nutui nõ parere capitale erat exiliũ amplexus reditũ cõ-
tempserit seu ne vlla in parte senatui iniustisqꝫ licet legi-
bus patrie obstaret seu ne forte exul iterum fieri posset.
At Metellus eodem quo in exilium ꝓuectus erat vultu
atꝫ animo remearet/his marcellus accedat hic vltimus
qui in belli ciuilis tempꝰ incidit pulsus nempe nõ solitã
mõ constantiã honestarũqꝫ artiũ studiũ non omisit. Sꝫ
struxit arcius ⁊ publicis liber curis vni extollendo ani-
mo tam ardenter incubuit vt ad scolas missus hõestissi-
mas non ad exiliũ videret̃ qd̃ quidẽ in cicerone ꝯspectiꝰ
opeꝝ splendor ⁊ lr̃arnm copia maior facit non exilij mõ
sed carceris dulce solatiũ. D. Exiliũ patior. R. Exi-
lium breue cito te patrie tue reddet longum vero aliam
tibi patriam dati vnde exulent qui te exulem voluere de-

dissetqz iam nunc s[illegible] ad naturam rerum non ad opinio
nes hōim respiceres. Valde enim angustus est animus
qui sic ad vnū terre angulū se applicat vt quicq̄t extra sit
exilium putet multū abest exilij deploratur ab illa animi
magnitudine cui tot⁹ orbis carcer exigu⁹ videt. interro
gatus socrates cuias esset/mundan⁹ inq̄t sum vere socra
ticum responsum athenienſem se alius respōdisset socra
ti autem patria hōim mundus erat non hic solū quē vul
go mundū dicitis cū ꝑs vltīa mūdi sit ſz celū ipm qđ hac
rectius appellatōe comp̄hendit illi patrie destinati estis
ad q̄ suspirat animus q̄libet in ꝑte terrarū ꝑegrinū atz
exulem se nouerit. Nam q̄s patriam vocet vbi nō habi/
tet nisi ad breue tempus. Illa vero cuiqz patria dicenda
est vbi quisqz ꝑpetuo securus ac tranquill⁹ deget quere
hanc in terris puto irrita erit inquisitio. Verū vt nature
lex est data mortalib⁹ ac p̄scripti fines dum hic viuit ter
ra om̄is patria vestra est intra q̄ qui se exulem facit non
tam rei q̄ animi vitio laborat non habetus hic manen
tem non ciuitatē dixit paulus omne solum forti patria
est inquit naso omni hōi natale solū ait statius his te vo
cibus non fulgi furorib⁹ armatū velim quib⁹ vbiqz vn⁹
z vel nunq̄z vl' sp in patria tuta sis. D. Ire in exilium
iubeor. R. Sponte ꝑegrinatio erit non exiliū. Et me
mento q̄bnsdam exitū q̄busdam vero r̄ditū ꝓ exilio fore
Sūt quib⁹ nusq̄m peiusq̄z in patria sua est. D. In ex
ilium cogor. R. Cupiendo qđ cogeris efficies qđ ne
cogaris omne violentū patientia vincit z desinit esse vio
lentum qđ a volenti fit. D. Ire in exiliū est necesse.
R. Tu fac volens qđ vl' nolens faceres fac letus omnia
ne q̄d metus patiaris ita omnē vim necc̄itatis om̄es cla
uos q̄s ad amantinos illi tribuūt cathenasqz om̄e tediū
molestiāqz discusseris seruos impossibilia cupitis nece
ssaria fugitis vtrūqz ne quitq̄z. D. In exiliū eo. R.
Imo forsan in requiem sub obtentu false miserie vera fe
licitas iam saltem ab inuidia tutus eris ꝓpera mixtāqz
cū gl'a securitatem arripe tutis z honestis latebris nihil

est dulci⁹ nulle his conferri possunt vrbium platee D
Pellor e patria. R Pulsũ te pessimis optimis insere
nez te pr̃ia sz pr̃ia te ĩdignã r̃bꝫ ꝓba sẽtiet illa q̃d ꝑdidit
tu nihil ꝑdidisse te senties mali ciues tui tedio sil'qz pre-
sentis odio ⁊ suspitiõe careãt boni ãt amore absentis ac
desiderio teneant seq̃nturqz oculis atz animis abeũtem
illi sese solos linq̃ doleant tu te comitatũ gaudas ꝓficisti
neqz in tergum respicias neqz reditũ cogites neqz cum
illis esse cupias q̃ te cupiunt abesse neqz demũ qd̃ a te fi-
eri debuit ab alio factũ egreferas debuisti cedere ciuium
inuidie vtqz illã fugeres vltro exiliũ ire huius ego ꝯsilij
dux eram neqz ex epl'i duces deerant clarissimi. Nam in
p̃mis tres magnas stipiadas id fecisse noueras tanq̃ ꝑ-
seuerãter vt patriã sua pñtia q̃ nil clari⁹ hẽbat spoliatã
indignam q̃z cineribꝫ defunctorũ. Quidam insuꝑ famo
so dignã epygramate iudicarẽt nõia sunt in mortl'i mẽo
ria q̃ tibi ꝑ famam perqzom̃is historie fidem ignota esse
non poterãt affricanus nasica lentulus. D Mittor in
exilium. R Imo in exiliũ. R Imo in exꝑimentum
tui videris quẽ te in exilio prebeas si succumbis exul ve-
rus si consistis exilio clarus vt multi olim q̃ inuicti ⁊ ful
gidi ꝑ aspitates incesserunt vt sequentibꝫ rectũ iter osten
derẽt. Sine tirannos seuire sine ppl'm furere sine hostes
ac fortunã fremere pelli potes capi cedi ꝑimi vinci autẽ
nisi manũ extuleris nõ potes neqz ornamẽtis tuis spo
liancũ quibꝫ q̃cũqz ieris ⁊ ciuis ⁊ patrie p̃ncipiũ vn⁹ eris
D Exulatum ꝑgo. R Perge alacer. I. securus ne
scis q̃z longa sint brachia tui regis nihil illi lõge est vbiqz
te proteget q̃ protexit in patria.

De Obsessa Patria. Ca. lxix.

Obsessa est patria R Obsessa fuit troia obsessa ty
rus obsessa carthago obsessa iherosolima obsessa
numantia ⁊ corinthus euerseqz omnes quem iam
pudeat obsideri ipa vrbiũ caput roma obsidione tẽtata
est Sz tñ iã roma eẽ desijssz q̃d capuam q̃d tarentũ q̃d si
racusas q̃d athenas q̃d neios minores ve alias loquar.

Sunt z sua vrbib⁹ fata z pauce fatum obsidionis euase re sed lōgitudo tp̄m noticie rex obstat vt ip̄is etiā ciuib⁹ suaz fata/vrbiū sint ignota tu p̄sentis obsidionem nec futuras p̄uides nec p̄teritas meministi sic vsus qō te premit defles valde sensib⁹ dediti estis beluaz more. D. In patria sum obsessus. R. Dicebā te incōmodū tuum flere iam optabile videri possit exiliū eo q̄ minus officiat libertati neutz tamē officit. Si libertas animi vera est ille z inclusus egredi z exclusus regredi z vbi voluerit esse potest. D. Obsessus in patria mea sum. R. Obsessus z priamus nō ciuis sed rex in patria sua fuit cū tota illa famosa magis q̄ fortunata familia obsessus argis anthigon⁹ macedonū rex z Eumen⁹ pergami obsessus hac etate intra vrbē. Janue rex nullie robert⁹ nullo veterū regum minor si queveros r̄ges facit vera v̄tus attendit/tu bomūtio sortē regiā immerite lamētaris obsessus ambrosius obsessus augustin⁹ ambo simul intra mediolani ambitū obsessus ad vltimū augustin⁹ idē intra episcopi sui muros q̄ tpe miserat⁹ lacrias suas de⁹ a terzena illū obsidione ad celeste regnū transtulit. D. Obsidior. R. Et quis ozo nō obsidet hos peccata obsident illos morbi hos inimicitie illos cure hos negotia illos ocia illos diuitie hos pauptas illos infamia hos laboriosa celebritas oīs corpus qō tantop colitz amatis. Ille vos carcer artissim⁹ circūtingit atz obsidet obsidione ppetua ip̄e orbis terze vbi fremitis z bellis assiduis insanitis vbi impioz terminos ac regnoz tanto studio dilatatis q̄ a vob incolit q̄d est aliud q̄ q̄ ait cicero q̄ q̄dam pua insula circūfusa illo mari qō maguū qō oceanū qō atlāticū appellatis in terris qō tñ tāto nomie q̄ sit puū vides vnde obsessi estis oēs/tu te obsessum vt rem nouā narras. Vide pot⁹ si q̄d in te opis aut consilij est qō possis ad tutelā patrie ferze h̄ fac pot⁹ z memēto siracusij archimedē s opposi senis. Querele enim nec tibi nec patrie p̄fuerunt. D. Obsideor intra patriā meam R. Quid tu g̃ an alibi malles obsideri posses id fateor

malle z quidem pie quo scilicet te obsesso illa esset in mu
nis. Ceterū qđ a te attinet an solamen exiguū videt quit
quit sit in patria tua p ati vt q̄ntum ledit aduersitas tm̄
leniat loc⁹ ipse. D Intra muros patrios coartat⁹ sum.
R Ita hoc dicis quasi nulle vobis maiores sint angu
stie q̄m muroz. Quā multi ex his qui in vrbib⁹ habitāt
sic assidue in curia atz in foro sunt/vt vix toto q̄m lōgus
est anno semel portas vrbis aspiciant adde nomen obsi
dionis erumpe gestient z vincti sibi ꝓpedib⁹ videbunt
artissimis. Non ꝫ facit obsidio sed opinio qua nil est in
vestre mortalis vite fluctuatione potentius fabulam lo
cus poscit. Decrepitum quēdam senē fuisse nup areti fa
ma qui nunq̄m patriū limen excesserat id cū ad aures p
sidentium peruenisset ludendi studio hōiem ad se vocāt
z sibi comptum dicūt illum clam vrbē egredi solitum oc
culta cum hostib⁹ hre colloquia Ille autē p sanctos iura
re se non solū tunc pñtis belli tpe sed nec vlla pace vnq̄
ꝫ poēm q̄uis longam vitam muros vrbis egressum. Cō
tra illi incredulitatē fingere z suspectū eum reipublice di
cere Quid multa graui im pareat pena imposita ne egre
diatur imperant Illū ferunt impatientia ꝓhibitionis ir
ritatum die postero qđ nunq̄ antea visum erat extra mu
ros patrie deprehensum sic inuetitum semp ptinatia ani
mos vrgēte nitimini z tu tunc te artatū dicis z tibi vrbs
tota non sufficit\cui nisi obsideris forte ps minima do
mus forsitan vna sufficeret qđ maxime studiosis eueni
re solet. Quodq̄ fere omēs obsidio breuis est adest loci
solamen ac tpis. Equanimitas sola deest vt lugeatis z
queramini non natura rerum sed mollicies vra est.

De patria euersa. Ca.lxx.

QVidq̄ euersa funditus est patria. R An non
fortunas quarundam ex his q̄s paulo añ nomina
bam z similes aliarum innumerabilium audiuisti
tyrum z thebas z persepolim perfici regni caput euertit
alexander macedo quod mireris/ad suggestū scorti vni
us magne vrbis tenuis fortuna troyam euertit

Agamenon saguntum hanibal/carthaginem atz numã/
tiam affricanus minor Jerosolimam tytus/aliasqz alij.
Romam nullus in totũ diruit/sed senectus attriuit ciui/
libus adiuta discordijs/Et q̃d refert quis euerterit q̃z cõ
stet euersam Ruine mediolanensis recẽtior fama est sub
Friderico impatore barbaro z inani. Quid tu g̃ tuã pa/
triam rebaris exemptã impio fortune/cui vrbes maxime
atz imperia subessent. An vsqz adeo te fefellit amor vt vr
bem vnã q̃ tu ibi natus esses tibi fingeres inmortalẽ/cũ
sit mũdus ipe mortalis Celũ ruet z terra. mõtes z maria
mouebunt z creata de nihilo in nihilũ redigent tu ruisse
tuam patriã miraris/ac quereris/sunt q̃ paulo añ dice/
bam vt hominibꝫ sic vrbibꝫ mortes sue/non tam crebre
ille quidẽ q̃ z pauciores vrbes z diuturniores eui sunt/
morti tñ obnoxie nõ sunt eñi soli hõies sed p̃ter animos
humana cũcta mortalia. ·D· Patria mea ruit. ·R· Re
surget forsitan nam z alique surrexerunt z quibusdã ceci
disse materia fuit felicius resurgendi. Nẽpe hodie sagun
tum z mediolanũ sedibꝫ suis stant at mediolano p̃xima
laudum/pompei vltima vt aiũt mutauit locũ ijsdem bar
baricis manibꝫ z sub idem tempus euersa siliter z ieroso
lima z carthago. Spera g̃ li spes cecidit z de patria actũ
reris caue tu succubuisse fortũe peior est eñi animorũ de
iectio q̃z murorꝫ virilis non feminea. Uiz decet pietas
q̃uis doleas patriã cecidisse noli tamen simul occũbere
quando tua iam ruina nil rei.p.collatura est quin teipm
z q̃z sunt ciuium reliquie ad felitiora tpa reseruare satage
factis pijs opus non lamentis. Est vbi sit ipa etiã fuga
laudabilis. Audisti vt therentio varoni cuius culpa ac
temeritate pene ruerat/impium romanũ publice ab om/
nibus gratie acte sunt/q̃ de re publica non desperasset/
quod fecisse collega eius vir clarissimus vt culpe omnis
illius expers videbat si aliud nihil est relinqui at tu saltem
cum biante bona tua tecum portans q̃muis nudus mu
ros patrie candentis egrediare z ad illam patriam aspi/
ra cuius regni non erat finis quo cum tandem deo te vo

cante conscenderis nec osidionem metuas nec ruinam nec eoꝝ aliquid q̃ vestris in vrbib⁹ metuunt.

De Metu perdendi in bello. Ca.lxxi.

Bello vinci metuo. R. Pacem quere. D. Valde vinci metuo. R. Timor modestis cautionem vehemens vero desp̄ationem parit/ quaꝝ altera nil in bello meli⁹ altera peius nihil in reb⁹ om̄ib⁹. D. Magno prelij quatior terrore R. Quid bellantiũ timor mali ferat atꝫ ex timore oriens mesticia flãmine⁹ ad trãsmenum crassus apud carras pompeius in thessalia exptus est quib⁹ in locis ⁊ sepe alibi verũ poeticũ illud apparuit pessimus in dubijs augur timor. D. Euentum pugne nimis horreo. R. Differ interim dũ spes redit male pergitur vnde abstinendum mens terrorq̃ denuntiant. Solet inesse animis presaga quedã vis cui obstare fortassis non est vsq̃quaq̃ consilium non est exemplorum numerus seu veterũ seu nouorum clarissimis tribus vti satis habui. D. Instantis pugne casum metuo. R. Excute res tuas acriter quas nisi teipsum fallis te nemo est melius qui nouerit vide ne non rei natura vl' virium defectus sed presagium sibi fingat ignauia cui nihil vsq̃ non formidulosum ac difficile est hec si libertati igitur si glorie si saluti tue officit virtutis auxilio comprimẽda est excitandusq̃ animus ⁊ monstrandum illi sepe pauti ora esse ac leuiora pericula q̃m pauores obuersari sepe oculis falsas imagines rerum terribilium quibus cõsternati quidam sine ferro paratam sibi victoriam tradidere hosti non est enim falsus atq̃ inanis metus vero lentior sed eo sepe vehementior quo pauentem maiora omnia sibi fingens error quoq̃ precipitat atq̃ ita quod poeta idem ait mala cuncta ministrat impetus si nec his attollere iacentem animum potes/ sed v̄tutem pauor exup̄at campo abstine. Vix bene geritur quod pauide geritur.

Sic affectus in aciem si descendas tecum erit qui cõtra te dimicet tui em̃ ipsius aduersus te melior pars rebellat malus sꝑ hospes animi pessimus in bellũ comes metus

De Belli temerario collega. Ca.lxxij.

Stultũ ⁊ temerariũ habeo collegã. R. Est aliquid cause fateor vt timeas sed ex diuerso aliq̃d est vt speres h̃ em̃ vt q̃busdam calamitatis sic alijs gl'e prebuit materiã temeritas therentij varonis emilio paulo mortem peꝑit at.l.furij.⁊ minutij temeritas.m.furio camillo ⁊. Q.fabio maximo singularẽ gloriaꝫ q̃siuit/note sunt historie. D. Est mihi collega p̃ceps ⁊ incõstans. R. Esto tu ꝯstans ⁊ modestus nusq̃ virt⁹ clarior emi/net q̃ suo ad mota cõtrario. Cur non tu potius illum regas q̃ te ille p̃cipitet. D. Est mihi insolentissimus collega. R. An tibi excidit vt ipsi de quo nũc diximus camillo tribuni militũ consulari potestate quinq̃ sil' college imperio pares, vltro se submisere/hec h̃ virtus excellẽs possessoribꝫ suis auctoritatẽ miratoribꝫ reuerentiam ac pudorem ꝯfert nullo melius mõ college insolentiã r̃presseris q̃ industria ac virtute sic efficies vt illũ tibi parem dici pudeat sicut puduit minutium ⁊ vt se sponte subiciat honestiore suffragio q̃ si eum tibi popl'us subiecisset aut omnes intelligant illum tibi parem nomine rebꝫ imparem ⁊ quicq̃t bene gesseritis tuũ esse q̃cquit secus illi⁹ D. Collega mihi stultus obtigit ac ꝑuersus. R. Quedam ꝑ contrariũ discuntur. Solent magistri tardiusculis discipulis ineptum aliquid ꝓponere qd̃ cum r̃spuerit discentis ingenium ad vera facilius retrahatur redit ad memoriam obscuri hõis clarum verbũ. Ante nõ magnũ tempus cum Florentina ciuitas statum mutasset quod crebro nimis ac libenter facit atꝫ ad ĩmã plebẽ frena rei p.ꝑuenissent vn⁹ ex insolenti grege q̃ diu illã tenuerat/⁊ mestus amiserat vicini inopis mechanici humilitatem spernens. Et tu (inquit) q̃ neq̃ lr̃as noueris neq̃ vnq̃m patrios fines excesseris vili semꝑ artifitio vitam trahẽs cum paribus tuis qualiter hanc tantam ⁊ tam nobilem

vrbem regis. Ille autem nihil motus. Et quid negocij inquit est Quid vos egeritis nullus ignorat si p omnia contrariū agimus aberrare non possumus. O verbum dignum docti bōis ex ingenio pdijsse tu nūc igit in colle ga tuo ptrariū tibi statuas exēplar cui dissilim⁹ fieri vel.

De Magistro militie inconsulto. Ca.lxxiij.

Est mihi magister militie inconsultus ac preceps. R. Hoc aliqnto piculosius non negē legiones ve stras interroga iacentes ad trebiam ad transimenū z ad cānā. s multisqz alijs in locis. Si remediū vis du biam linque militiam si id forte non dabit at tu fortiter atz industrie ministeriū tuum age. vt inter tui ducis errores tua virtus emineat nec te ruina opprimat aliena/sed tu potius si qua est via publice bōeros subicias ruine. R. Rē difficilem sed neqz impossibilē neqz insuetam iubeo vt eā sepe multis milib⁹ obfuit vnius ducis ignauia sic in terdum vnius viri virtus z exercitum seruauit z ducem. Heu sim longior qz oportet tu res suis in locis qres mi bi nominū z tpm cōmemoratio sola sufficiet/publi⁹ deci us bello sanimtico chalpburius flammtus bello punico primo affricanus minor bello punico tertio tribuni om nes militū ducumqz z exercituū seruatores tāta esse tua virtus ac felicitas potest vt aliena infamia eximiā in glo riam tuam vergat. Inceps sane negotiū sed extrema in necessitate vnicū pinde vt cunqz alios fortuna rotauerit tu virtutis gubernaculū. Si mihi obsequ volueris nec in pace nec in bello nec in vita destitues nec in morte.

De Infausto prelio. Ca.lxxiij.

At prelio victus sum. R. Jam timor euanuit spe rare incipies. Hec est horū series affectuum nam cum spes ac metus de futuro sic iam vt futurum po test esse quod speres sic futurum esse ostit quod timebas D. Magno prelio victus sum. Tantum ne non ani mo victus sis nempe ille si cecidit actum est

meministi vt marcellus prelio victus die ꝓximo in aciē
redijt ⁊ dum vincere suū maiore q̄ ab illo pridie victus
erat prelio vicit Et iulius cesar ad durachiū inferior ad
pharsaliam mox ingenti prelio victor fuit multi prelio
victi bello fuere victores non cadūt animi viroꝝ fortiū
vnius euentu non magnanimi tantum sed longamines
sunt. Uictus hodie cras pugnabis cautius ducis artez
infausta p̄lia q̄si tristes fidiq̄ edocent mgr̄i atz vbi sit er
ratum plagis admonent. Sic agricolā sterilitas archite
ctum lapsus e dium equitem casus crebri nautā graues
acuunt procelle errando discit. D Uictus sum. R
Non est victus nisi qui se victū credit cuius spes obruta
⁊ extincta est cuius anim⁹ arma deposuit aspice romāos
animos cum sp̄tum presertim bello puīt o secūdo non
tanta defectione sotioꝝ non ꝯspiratione regum ac genti
um non tot infelicib⁹ prelijs ac ruinis pene vltimis victi
sunt. Nulla vnq̄ apd̄ illos pacis mētio nullū diffidētie
vestigium nulla deniq̄ nisi ꝓrsus alta ⁊ inuicta consilia
h̄ sane quid est aliud q̄ virtute animi fortune duriciem
mollire atz illam nisui pudorem ⁊ amorē tui cogere. Tā
dem igitur vt dignum erat emersere vt milites strati sur
rexere altius vt non hostes tantū suos mō tam formida
biles. Sz totum mox ex ordine terrarū orbem virt⁹ illis
ac fortuna subiceret. D Uictus sum fateor R Nūc
demum incipis nosse fortunā ⁊ hoc saltem boni fugiēs
inuenisti nemo ferme res magnas gratis discit multos
docet exp̄ientia quos scola non docuit ⁊ preceptoribus
surdum caput hausit oculis qd̄ auribꝫ non valebat Nul
la rerū humanaꝝ certior magistra q̄m aduersitas nulla
discutiendis erroribꝫ aptior. D Magno fortune vul
nere corrui R Surge ne iaceas nusq̄ clarius q̄ inter
fortune vulnera preeminet animi magnitudo Nūc nos
ce teipsum q̄ntarumq̄ sis viriū valde ictus intellige D
Speratam victoriā amisi. R Si insperatam prudē
tiam quesiuisti non speranda rerum ꝑmutatio videri de
bet. D Uictus sum bello. R Bello victus libertatē

retinet ac vitam/vitio autem victus vtramq̃ amittit q̃s-
quis ergo illi succumbit vere vincitur. D Vict⁹ sum.
R Quid scis an illud magno pompeio thessalico dem̃
die ⁊ tibi cõueniat/vincere peius erat vt damni plus sic
peccati minus solet habere q̃ vincit̃ lucrum ingens qd̃
optantes q̃dam non vinci modo sed etiam mori elege-
runt/⁊ profecto mercant̃ egregie qui morte corporis que
runt anime salutem. Sed plerique malis suis gaudent bo
nis anguutur tanta hominum mentes habet cecitas
D Victus sum. R Potest id quidem tibi non scien
tie militaris inopia sed fortuito contigisse. Nusq̃ enim
fortunatior vt ita dixerim est fortuna quam in prelio cũ
multa alibi illic ferme omnia posse illam perhibent.
D Prelio victus excessi. R At non continuo nud⁹
possunt arma victis auferri vera autem bona que sunt
arma animi qui vident̃ victi retinent. Ea enim vt ex in-
cendio ac naufragio sic aduerso ex prelio efferunt̃, nec il-
la tantum que in amnis abdita ferro tangi nequeunt.
Sed illa quoq; que maxime periclitari in prelijs ac fer-
ro exposita videntur. Itaq; nõ quisquis bello vincitur
bellicis simul spoliatur laudibus licet etiam armis ami-
ssis ex acie fugientem quodq; est maius in acie pereuntẽ
secum ducis eximij nomen ferre. Nam ⁊ ad thermophi-
las leomdam non tam victum q̃m vincendo fatigatum
inter ingentes stratorum hostium cumulos occidisse cũ
suis/grece memorant historie/q̃m deiphebo famam ma-
ro approbat ⁊ in campis emathijs si lucano creditur stetit
ordine certo infelix acies. Et nouissimo prelio quod in
affrica cum hanibale factum est nec melius instrui aci-
em nec acrius potuisse pugnari/vt de victore victus sic ⁊
de victo itidem victor ipse confessus est vterq; ingens re
rum talium extimator/Quid amisit autem qui veram ar
tis sue gloriam ⁊ bene geste rei conscientiã nõ amisit, ⁊c.

Folio.

Bello quatimur ciuili R Nomen h̄ a ciuib⁹ tractū ⁊ tu vnus es ciuiū. Uide ḡ ne vnus sis huic malo prebentiū fomenta ⁊ virili ꝑte culpe nō careas hic est enim mos alter alteꝝ inflāmat donec singuli furorem publicū excitauerunt tum demū fumat furor public⁹ singulos vrget ⁊ p̄cipitat nec vnq̄ publicū malū a se incipit q̄uis accessione auctū totā infecerit (siue etiā euerterit) ciuitatem Si p̄mā tñ q̄ris originē singuloꝝ in erroribꝫ radicatū est h̄ est. āt qd̄ cauendū moneo/ne tu q̄z vn⁹ fueris ex his qui vel materia vel flatu ciuile incendiū aluerint multi em̄ faciunt. vñ mox q̄rant̄. ⁊ q̄si ab altero inflictum vulnus factū suis manib⁹ lugent. Multi iam suo incendio ꝑiere. Q̄ si tibi nihil es ꝯscius. pius est dolor boni ciuis in calamitate publica sed quē solet̄ innocētia humanis em̄ in malis nullū flebili⁹ culpa est imo quidē (vt q̄busdam maximis viris placet) nullū aliud est malū D Ciuili vexamur bello R In furore ciuili te seq̄strū pacis exhibe si id frustra est at tu saltē ꝑ libertate vel sol⁹ vl⁹ ꝑ iusticia ꝑtes fac (qd̄ ⁊ si patrie fortassis inutile) at tibi certe laudabile vtriusq̄ rei exemplū vna tibi vrbs dabit meminiū agrippā ⁊ portiū cathonē hūc nouissimū D Implacabile ciuib⁹ bellū est. R Si nil opis in te est ambi alios. increpa. depcare. obtestare. castiga. obsecra. ingere quib⁹ potes publicā ruinā/q̄ p̄uatas in se continet ⁊ cū nulli⁹ ꝓpria videat̄ est oim̄ deniq̄. huic pietate huic te erroribꝫ animos placa. Si nil apd̄ hōies ꝓficis deū ora. opta ciuiū resipiscentiā ⁊ salutē patrie modisq̄ om̄ib⁹ boni ciuis offitiū imple D Bello ciuili res publica in extremo est. R Ne q̄d vel ciuilib⁹ l̄ externis bell̄ inopinū accidat ne q̄s impatum casus opprimat. sp h̄ verbū volue animo non habes mō sed (p̄ter animos) humana om̄ia esse mortalia. Esse vt hominib⁹ sic vrbib⁹ ⁊ magnis imperijs suos morbos nūc extrinsec⁹ obrepentes nūc intra corpus exortos. in quib⁹ sunt successiones ⁊ simultates ⁊ discordie ⁊ bella ciuilia/esse oīb⁹ ꝯstitutū terminū q̄ p̄teriri nō poterit suū finē cūct; q̄ vident̄ instare.

Et si paulum differat affutur tamen vbi sunt vrbes clarissime fuisse siluas asprimas ⁊ futuras esse Stulte de se sperare vrbem aliq̃ q̃ asseq̃ regina vrbiũ roma neq̃uerit Hoc inter sata hõim atz vrbiũ interesse/q̃ illa ꝓpter innumerabilem infinitãq̃ freq̃ntiam ⁊ vite breuitatẽ cottidie in oculis sunt. Hec ꝓpter raritatẽ atz euũ longi⁹ vix semel multis in seculis ⁊ cũ stupore cernunt hec te cogitatio firmiorẽ ꝯtra oẽs casus tam publicos q̃ ꝑuatos faciet. hec tibi demũ ⁊ si nõ amenã at vt cũq̃ tollerabilẽ viaz sternet ad inopiã ad exiliũ ⁊ ad mortẽ. docebitq̃ non h̃ ꝓpriũ pr̃ie tue malum quod omnib⁹ est cõe. ⁊c̃.

De discordia animi Fluctuantis Ca. lxxvi.

Animi discordia laboro. R. Nullũ h̃ bellũ peius nec ciuile quidẽ. Illud eñi ciuib⁹ inter se h̃ hõi[illegible] secum est. Illud inter ꝑtẽ ꝓpl'i in plateis vrbiũ h̃ in omnia. Interq̃ ip̃as ꝑtes anime gerit. Itaq̃ cũ sit belli q̃dam spẽs q̃plus q̃ ciuile bellũ d̃r vbi non solũ ciues sz cognati etiã inter se pugnãt q̃lem inter cesarẽ ⁊ pompeiũ fuit de q̃ dictũ est Ille locus fratres habuit. loc⁹ ille parẽtes q̃nto h̃ bellũ iusti⁹ nomẽ id vẽdicat vbi non pr̃ ꝯtra filiũ nec frater aduersus frẽz/sz hõ ip̃e ꝯtra se litigat q̃ durante litigio nullo q̃es animo nulla p̃t eẽ serenitas. D. Discordat anim⁹ ⁊ diuersis secũ pugnat affectibus. R. Diuersitatẽ illã abice vnũ velle incipe tũc ꝯposita erit ⁊ inmota pax animi cum discordes affect⁹ (q̃i seditiose ciues) in vnã ꝯferũt volũtatem Alioq̃n vt ꝯtrarij corrupti humores febrẽ corpis sic cõtrarij affect⁹ febrẽ pariunt animoꝝ. q̃ tãto est ꝑiculosior q̃nto ⁊ anim⁹ corpe nobilior ⁊ eterna mors terribilior tꝑali. vtrobiq̃ tñ adhibitũ tꝑamentum ⁊ eq̃litas quedã ad salutẽ via est. D. Pugnat anim⁹ nec q̃d velit eligit. R. Malũ sil' maliq̃ cãm stringis/q̃r nempe nõ[illegible] eligit ideo pugnat/eligit ⁊ cõfestim pugna cessabit. Eligat (dico) bonũ velle nam si malum magis magisq̃ certabit vitia inter sese pugnãt. semper virtutũ ꝯcordia sũma est. D. Anim⁹ in ꝑtes scissus

dissidet. R. Animũ in tres partes distinxere phi. q̃rum
primũ in arce h̃ est in capite locauerunt moderatricẽ vi-
te humane celestem serenãq; sp deo ꝓximam vbi trãq̃lle
honesteq; voluntates habitant duaꝝ reliq̃rum alteram
in pectore vbi ire estuant atz impetus Alterã subter pre-
cordia vbi ꝯcupiscentie atz libidines duplex huius pe-
lagi tempestas. Quid agendũ igit̃ tibi sit vides fac ꝙ me
minimus cui⁹ paulo añ memini ꝑsuasit plebi vt subesse
patricijs in animũ induceret. q̃ impeto vrbem scissam in
duas ad vnitatẽ salubri ꝯsilio reduxit Et tu coge vl' con
silio vel vi ꝑtes ignobiles parere nobilibꝰ. Tum demũ
z non aliter animi pace spera qua sublata quid vaga
semp z ꝓpositi inscia z fluctuãs z inconstans vita hõim
est z ceca ꝓrsus z misera. Multi ꝑus ex hac vita abeunt
q̃ quid velit sciant. D. Fluctuo in consilijs nec quid
velim scio. R. Jam dixi multis hoc accidere non vno
aliquo tãtum in tpe sed in omni vita z vsq; post vitã finẽ
z ꝓfecto ex omnibꝰ q̃ dixisti/dicturus ve es/vix h̃ malo
maius aliqd̃ inuenies. D. Fluctuo z in diuersũ agor.
R. Maximũ augmentũ (male se hñtes animi fluctua-
tio est. vt eñi corpus egrũ sepe thoro voluit̃ sic eger ani-
mus ꝯsilijs agitat̃ de q̃ vix vlla mihi spes salutis parũq;
abest quin melius sperẽ de hõie vitijs ꝑtinaciter inherẽ-
te q̃ si conuersus fuerit ad virtutes in his forsitan con
stans erit q̃ de hõie vario nullꝰ se cõsilijs applicãte q̃ z si
boni aliqd̃ incepit nõ ꝯsistet neq; ꝑseuerabit indoclꝰ
stare z fieri ꝑt vt d̃ h̃ intelligere liceat (senece illd̃ obscuꝝ)
ꝙ tota vita elabit̃ aliud agẽtibꝰ mõ eñi h̃ mõ illd̃ agẽtes
nusq̃ idẽ sp aliud agere sunt dicẽdi q̃uis z alios sensus
locus ille recipiat. D. Inter varias curas iactor. R.
Quasi tumidos inter fluct⁹ vite tue puppis (ꝯsilij ĩops
z mgr̃o destitua ꝯcutit̃ naufragio ꝓxima/vitã tu illam
(dũ nondũ manu clau⁹ excidat) tuto aliq̃ z salubri sistas
in portu. Jactisq; anchoris ꝯquiescas ꝑus q̃z animi tẽ-
pestas oppresserit D. Fluctuo ꝓpositi incert⁹ R. Hinc
ꝑter aĩe ꝑicl'a (q̃ innũerabilia z inmẽsa sunt) ipe q̃z oris

habitus ꝓdit varius ⁊ inconstans. similisq; animo a q̄ multis fingit (vt ait cicero) dūq; h̄ in statu fueris nūc letus nunc tristis nūc pauid⁹ nūc securus nūc celer nūc tardus incedes insigni varietate cōspicu⁹. q̄le aliq̄d tradit de lucto catilina. At vbi te ꝑmū ꝯposuer⁹ atq; dixer⁹ vnū velle cepis qd̄ bonū vtiq; sit optet/ quō nata malorū sp̄ varia est. vbi h̄ (inq̄) feceris p̄ter animi q̄etē rex optimā vniformitas q̄z mult⁹ ac tranq̄llitas ꝯsequit/ nec spe vlla nec metu nec merore mutāda. nec gaudio res quid̄ venerabilis ⁊ paucorū hōim q̄ apd̄ veteres grecos in socrate/ apud vr̄os in lelio laudata est postmodū v̄o in p̄ncipib⁹ vestris marco anthonio ⁊ aurelio alexandro.

De ambiguo Statu. Ca. lxxvij.

Ambiguo in statu sum. R. Quid est (queso) de q̄ ambigis moriendū ne mortalib⁹ an speranda q̄ fugiunt ⁊ nulla in ꝓsperis spē hn̄dam an ineuitabilis casus rex esse sed tollerabiles non flecti quidē s; frangi posse fortunam. At h̄ omnia certa sunt. D. Ambiguo in statu positus quid de me futurū sit nescio. R. Vbi qn̄ qualiter moriaris ambigere q̄dem potes/ mori autē optare nec male mori posse qui vsq; in finem bene vixerit. nec cito mori quibusuis in spatijs vite viri boni munus impleuit/ vel si id non licuit at spem dedit. nec alibi q̄z in patria q̄ mundum hunc omnē patriam sibi fecerit ne alibi q̄z in exilio q̄ verā suspirat ad patriam dubitare in desipiū nullo potes mō. Unde igitur iste ambiges de fortuna forsitan. An tibi fidem (q̄ vix illi vnq̄z fecit) an suos potius mores seruet tanq̄z pelagus ꝓcellosum nūc ficta tranquillitate fallax nunc fluctibus altis minax. nunc horrenda naufragijs. Ne de hoc quidē ip̄o (si q̄ tibi expientia rex est) dubitatio vlla superit. Quāuis eñi euentus ambigui ipsa tn̄ ambiguitas ipsa ⁊ v̄tus (que te inter cetera certum faciat certa est cui cū te totū deder⁹ ꝓuisa om̄ia nihil erit ambigui. D. Ambigu⁹ stat⁹ meus est mihi. R. At nō ambigu⁹ deo id satis est illi teipsum fidens crede ⁊ dic ei in manibus tuis sortes mee.

Id cum ipse feceris Pone metum/pone ambiguitatem pone solicitudinē Ille scit quid de te acturus sit nullius rei dubius. pua quidē sed firma in nauicula magnū sulcās mare. fidus tueq; salutis amantissim⁹ gubernator est q̄d refert an viā vector ignoret si mgr̄o nauigij nota est.

De Vulneribus acceptis. Ca. lxxviij.

Vulneribꝫ crutior grauissimis. R. O si anime tue vulnus aspicias q̄ hec leuia videant/ Sz vos delicatissima corpa insensibiles pene animas habetis altera vestri pte nihil altera pati om̄ia pati/ qd̄q; est funestius non sentire. D. Vulneribꝫ inflictis affitior. R. Hostilis mucro loricā penetrat non aim̄. Ille nisi vltro suis sese armis spoliet inuiolabilis ferro est disputatum habes a magno quodā viro puo quidē (sed arguto) volumine neminē ledi posse ni ledat a se ipso cui sententie (q̄uis ab opinione hominū vehementer abhorreat) p veritate me subscripserim. D. Grauissimis multisq; vulneribꝫ laniatus sum. R. Nullū vulnus graui⁹ esse pōt q̄ ad mortē. talia vero vno in corpe multa esse non pñt. Si vnū ḡ grauissimū reliq̄ ḡ om̄ia leuia sint oportz tribꝫ ⁊ viginti vulneribꝫ confix⁹ cesar vnū nō ampli⁹ letale ~~non~~ habuit vt sane fuerint cūcta letalia plus ne q̄m semel morit/ multa licet ac pfunda sint vulnera vn⁹ est bullierum effectus/ quoꝝ sepe etiā in corpus extinctū inhumana repetitio non vulnerati penā/ sed seuientiā vulnerantis exaggerat. D. Vulneribꝫ debilitatus sum. R. Sit vtinā simul debilitata supbia cum sororibus suis ⁊ accesserit vulnerū comes humilitas ne de nihilo scriptū sit hūiliasti sicut vulneratū supbū Bonū vulnus ⁊ vtile quod pluriū ac maiorum vulneꝝ medicina est. D. Vulneribꝫ deformatus sum. R. An adolescētis illius obliuiscer⁊ c⁹mētio bis in h̄ ſmone incidit Sero quidē spōte faceres qd̄ ab illo factū gemis. D. Trāsuerso vulnere facies exarata ē. R. Nō vuln⁹ sz cāz vulneris/ cicatrix iusto bello pta mltis modis hōestat faciē viri fortis.

Spetiosum pro iusticia susceptum vulnus/mlt̃oq̃ spe
tiosior est mors. · D · Vulnere accepto claudus sum.
R · Dictũ tenes oratij coclitis qui cũ die illo quo numi
rabili magis q̃ credibili fortitudine atq/constantia sol⁹
tusci regis exercitũ supplitio in põte sustinuit testudine
suoꝝ manib⁹ a tergo fracta ⁊ collapsa hostibus clausum
iter sentiens/vterq̃ erat armatus ⁊ mille hinc atq; illinc
missilib⁹ circũuent⁹ ex alto se in tiberim ꝓiecisset/vnoq̃
cũ vulnere vñ claudus mansit inter ruendũ accepto nau
do ad suos corpe reliq̃ incolomis ꝑuenisset. Idq̃ viciũ
post temp⁹ impetitione honoris obiceret sic elusit aduer
sarium. Minime inquit claudico sed ita dij inmortales
voluerũt vt ꝑ singulos passus meminerim triũphi mei
preclaꝝ plane factisq̃ pardictũ. · D · Manũ vulnere ꝑ
didi. · R · Si leuã damnũ leui⁹ ac si dextrã marci sergij
viri fortissimi remedio vti licet/q̃ hac manu bello puni
co amissa sibi ferream fabrefecit/cũ q̃ multis ac trucibus
p̃lijs non otiosus bellator interfuit. Id si paꝛum successe
rit dextre offitiũ in sinistrã transfer. Nosti vt cesareus mi
les atilius bello massiliensi cũ iniectã puppi hostili dex
tram amisisset/leua apprehẽsa tenuit/donec pelago mer
geretur. · D · Utraq̃ manus ferro abscisa est. · R · Ubi
plus licentie fortuna ibi pl⁹ negotij virt⁹ hz/fortũe tamẽ
om̃is aculeus virtute ɔtundit/hac armatus etiam sine
manib⁹ fortis erit. Memento ciuigeri atheniensis/q̃ p⁹
marathomã pugnaz op⁹ inmortale milciadis hostibus
ad naues ꝓfugis imminens/trũcata manu dextra (q̃ vnã
nauiũ fuge plenã strinxerat sinistrã) q̃ abscisa sinistram
mox adhibuit/q̃ rurs⁹ abscisa fere ĩ morẽ morsu posti affi
xo sic tenuit/qd̃ aliter non valebat. nec tibi miles ille ca
nensis exciderit q̃ vulneribꝫ vsu manuũ ꝑuatus/contra
suis inteum̃ spolijs victorẽ/qd̃ vnũ sibi sup erat dentib⁹
quidẽ ꝑ manib⁹ vsus est/ceruicẽq̃ ei⁹ arreptã vlnis im
plicuit nec laxauit ꝑus q̃ auribꝫ truncis/ac naribꝫ host
os lateris tuẽs seq̃ vult⁹ morẽis iã lectior expiraret fero
tiora hec. illa suauiora/mitibusq̃ animis aptiora reme

dia. vt sp ceu rem fragilem caducamq̃ velociter desertu
ram corp⁹ aspicias vt cũ euenerit nec concidas nec mire
ris quidem sed exteriore mẽbroꝝ ministerio amisso/in ip
sos anime sinus intimos te conuertas vbi inuenerit ad
magnifice loquendũ agendũq̃ nec lingua opus esse nec
manib⁹. D. Vulneribꝫ deformaturus sum. R. Dixi
iam imo (si causa vulneris pulchra est) honestat⁹ ac insig
nitus viri quidẽ fortis p ~~in scia~~ magnũ aliqd aggressi du
rumq̃ aliqd ꝑpessi non fedi⁹ frons sulcata vulneribꝫ vi
deri debet sed notis stellata fulgentibꝫ neq̃ vero cicatri
ces vulnera sed virtutis dicẽda sunt vestigia. ⁊ preclaris
affixa frontibꝫ signa meritoꝝ. Proinde si cesareũ illũ q̃z
centurionẽ thesiũ cenã mire virũ fortitudinis sꝫ iustine
nullius mille lacerũ ꝑfossumq̃ vulneribꝫ hostes q̃z vene
rati sunt ⁊ ꝓpter vni⁹ virtutis admirationẽ vuluera ipsa
deosculantes armorũ fragmina ⁊ sagittas e tepenti cada
uere eductas deorũ templis ceu sacrũ aliq̃d affigebant.
Quid de fortis iustiq̃ viris ꝑiculosis vulneribꝫ sentien
dum sit intelligis. D. Vulneribꝫ multis infirmus ac
deformis sum. R. Curate miseri vulnera q̃ nisi nũc sa
nentur hesura ꝑpetuo debis eñi terra viderit q̃ illa conte
get ꝯsumetq̃ cicatricosa corpa excipiens plana restituet
D. Inflicto vulnere hac aut illa ꝑte corꝑis trũcat⁹ sum
R. De particulis litigas totum illico relicturus

De Rege sine filio. Ca. lxxix.

Regnũ est mihi sine filio R. Paruũ tibi g̃ solicitu
dinum ⁊ curarũ regni on⁹ imposuit nisi filij insup
pondus accesserit. Sarcinis vestris delectamini ⁊
dulce est vob sub faste succũbere. Nullũ publicũ põdus
regno graui⁹ nulla ꝑuata sarcina g̃uior q̃z fili⁹ ⁊ si nulla
carior. R. Tui regnũ dimittã null⁹ est fili⁹. R. Di
mitte ciuibꝫ libertatẽ nil illis grati⁹ nil te dign⁹ potes fue
rũt q̃ viuẽtes nec successore carentes. h̃ ip̃m facere medi
tati sunt. hyero siracusius ⁊ august⁹ cesar q̃nto v̄o satius
fuerit multis bñfacere cũ possis q̃z optare vt vni male fa
cias. Quid est ãt meli⁹ q̃d dulci⁹ q̃z libtate viuere q̃dẽ v̄o

peius quid piculosius q̄z regnasse. D. Non est filius quem heredē regni faciā. R. Nō est materia ppetuande tirānidis, nam q̄d sunt aliud regna q̄z vetuste tirannides non fit bonū tpe q̄ natura est malū. Adde q̄ psepe qui in regna succedunt a maiorū calle disrecedūt exemplo sunt Jeronim⁹ siculus tirānus z iurgurta numidic⁹ q̄ romanorum amicitiā tanta fide abauis tanq̄z feliciter diu cultaz cū sua vterqz pnicie alter insolentia alter p fidia violauit. Non bēs igit successionē regni/non bēbis tuorū actuū euersorem sz bēbis ppl'm tui nōis amatorē/eū cultorem tui meminerē libratis tibi p secula debitorē. Uñ tecū egisse fortunā bñ credito/z melius multo q̄ filiū tibi vl'abstulit vel negat q̄z q̄ regnū dedit. D. Sine filio rex sum. R. Nunc honesti⁹ atz liberi⁹ regna sepe amor filioz ab amore vtutis aim̄ deflexit/legisti vt apō thopbantē insulam ingentēqz longe trans indiā in orientali sedet oceano p transuersum diametrū obiecto britanie reparbitrio ppli ꝓsentientis eligit vir exoīb⁹ optim⁹ nihil sanguis nihil opes pfunt. Dīne suffragiū de virtute orit ita vtnunq̄z iuditio fauor officiat. Secta z felix electio q̄ ad vestros reges vtinā pueniisset neqz malis peiores z peioribus pessimi succedentes orbē terraz tradita p manus nequitia ac supbia corrupissent. Illic tñ q̄ntūlibet optimus ac pfect⁹ vir vnanimi sententiā oim̄ ꝓbat⁹ ad regnū nō pueniat/nisi z senex z filij⁹ carens/ne ātetatz feruor aut filij amor trāsuersum q̄ non expedit aim̄ agat. Itaqz z si filiū bz ad regnū non assumit z si post regnū illi forte filius natus sit/statim regno cedit. Neqz em̄ prudentissimi viri possibile opinati sunt vt idem animus simil z populum curet z filium.

De Regno amisso. Ca. lxxx.

Regno excidi. R. Jam pij solacij gen⁹ est filiū nō habere. D. Regno excidi. R. Utilis casus in ꝓcipiti sedebas saluus in plano depositus, z piculosam altitudinem p⁹ terga respicies videbis te regni solio descendentem ad priuate vite requiem ascendisse.

Et si nulla est securitate iocũditas nulla felicitas aliq̃n-
to iocundius te aliq̃ntoq; felicius atz ita alti⁹ esse q̃z fue-
ras cognosces. D. Regno depulsus sum. R. Hẽto
gratiam depellẽti duꝝ auribꝫ animo liq̃dum qđ iubeo/
depulsus em̃ es vñ erat abeundũ ⁊ q̃ spõte debueras co
actus facis. optanda vis equidẽ est non deflenda Nam
quis pudor hõiem natũ aut regnũ sup hõies optare aut
se parem factũ hominibꝫ indignari si excellere pulcrum
ac optabile/quid in omni pulcherrime rei excellentia ex
optanda sit non supbie igit̃/neq; licentie sed virtutis ex
qua vera diademata regũ non ex gẽmis auroq; fieri ne-
mo tam auri cupidus aut gẽmaꝝ est qui neget. Quis ãt
queso hõim non videt inter hõies p̃ncipatũ humanita-
ti debitum non opibꝫ/q̃ opulentũ hominẽ faciunt non
humanum magis atz ita nec meliorib̃ certe nec homini
bus altiorem Sz hic vnus multis ex erroribꝫ vestris est
inexcellentie appetitu/q̃z in sua sede ꝯtemptã vbi non
est queritis non videntes ꝯsequentiã reꝝ veram ⁊ causa
rum. sicut em̃ inter diuites diuitijs inter robustos viribꝫ
inter formosos forma[illegible]/inter disertos eloquentia. Sic
p̃fecto inter homines humanitate p̃cellit̃. D. Regia de
sede cecidi. R. Si incolumis praꝝ/solent eñi q̃ sic deci
dunt perire regnoq; simul atz animo spoliari. quibꝫ illa
relinquitur tranquillior gratiorq; (si sapiũt) vita est qđ
minime latuit q̃ non collapsi aut depulsi sz ⁊ stantes vo
lentes/aut imperio cessere/aut pontificatũ iam sublimi-
orem regnis ⁊ imperijs reli quere. In quibꝫ dyocletia-
nus claꝝ nomen habet/q̃ dimissum vltro ad imperiũ/re
uocatus spreuit opes turbidas ancepsq; fastigiũ ⁊ q̃situ
ab alijs/q̃rendũq; tantis redibꝫ rursus oblatũ expertus
exhorruit ⁊ p̃hice grauiterq; cũ amicis iocãs oleribꝫ q̃ in
ortulo suo p̃uatus sibiipsi plãtauerit post hñdum cẽsuit
D. Regia arce detrusus sum. R. Latentiũ illa discri-
minũ plena erat interq̃ dudũ cec⁹ animi cũ q̃busdam ve
lut aureis nec min⁹ vrgentibꝫ q̃z fulgidis mauicis atz cõ-
pedibꝫ tenebraꝝ quibꝫ nũc solut⁹ lũine redito q̃ fortuna

suis auferre sequacibus solita est illius circulatricis in
stabiles vides. Quis auarus adeo vt non auꝝ visum re
dimat/eligatq; inopem magis integritatem nobilissimi
sensus q̃m diuitẽ cecitatem. At qui non minus nobilis
sed sine ꝯpatione nobilior animi uisus est q̃m corporis.
Illũ gaude regni nutantis impendio redemisse rẽ mag-
nam paruo p̃tio neq; rem vnã tm̃. non modo em̃ cecitas
cum regno abijt sed libertas redijt publico seruitio libe-
ratus es. D. Regia exuor maiestate. R. Clamis re-
gia sceptrumq; ⁊ dyadema crede exptus ponderosissima
reꝝ sunt/multiplici leuatus faste queri desine. D. Reg
num amisi. R. Imo quidem euasisti ⁊ nudus ex ingẽ
ti naufragio enatasti. solent terre redditi querelas preme
re votaq; soluere. D. Regni felicitatẽ ꝑdidi. R. Seu
felicitatem miseram seu felicem miseriã dici maius hanc
fateor ꝑdidisti/seu vtramq; simul falsam felicitatem ve-
ramq; miseram. D. Regnũ sil' ac potentiam regiasq;
opes ꝑdidi. R. Gaudendũ ꝑditis q̃ te ꝑdere potuissent
D. Regni ptãte careo. R. Et regni curis ⁊ casibꝫ q̃rũ
tedio atq; odio quidam solio excedere voluerũt qđ vt vel
let augustum modestia/neronem metus impulit. Nõnul
li etiam excesserunt vt paulo memoraui id qui velle nõ
potest. Sunt nãq; ꝑuicaces ⁊ indomite voluntates/ne-
cessitati saltem. victoriq; suo gratias agat ad eũ statũ vi
redactus/quem optasse debuerit. Primũ boni animi vo
tum esse debet honesta consilia libenter amplecti ꝓximũ
vel coacte/ꝙ magnũ illum sirie regem nõ preterijt anthi
ocum q̃ omni q̃cis thauꝝ est asia priuatus senatui po-
puloq; romano gratias agebat ꝙ eum magna nimis so-
licitudine liberatũ ad mediocria redigissent. facete q̃-
dem ille si ficte/sapienter grauiterq; si ꝟe. D. Regni e
solio descendi. R. Dicebam suꝑbie impudentis addã
⁊ amentie negligentis esse cõditionis oblitũ fastidie qđ
sis/esse velle qđ nequeas non p̃nt oẽs reges esse/sic satꝫ
est homines esse qđ non sui regni auidis sua nõ sordeat
humanitas. quiescite miseri bene agi secum

putent hi qui reges esse desierint cum em̄ omnium dura mortaliū tū durissima regū sors/q̄ꝝ ⁊ vita innocēs labori ⁊ scelerata infamie atꝫ vtraqꝫ ꝑiculis exposita/q̄cunqꝫ se verterit difficultatū scopulos rerūqꝫ naufragia circa se videt. hic eruppisse tu. miseꝝ ducis nil vnq̄ꝫ tibi felitius accedit q̄m ꝙ miserrimū arbitraris. D. Regnū meum ad aliū translatū doleo. R. Nō tuū certe sꝫ fortune q̄ si donare illud tibi potuerat cū auferre cū velit/ ⁊ transferre non possit vide āt ne preter transferentis voluntatē que sola sufficiēs est. alie etiā cause fuerint transferendi ille s. q̄s q̄dam sapiēs vir exp̄ssit (regnū inquit) agēte ingētem transfert̄ ꝓpter iniusticias ⁊ iniurias ⁊ ꝯtumelias ⁊ diuersas dolores. D. Rex eē desij. R. Homo eē incipis ea est eñi regū insolentia. vt ꝙ deus esse dignatus est dici se homines dedignentur. De Proditione. Ca. lxxxi.

Proditus sum a meis. R. Hostibꝫ credo si amici eñi essent non te ꝓderent. D. Familiaribus sum ꝓditus. R. Ambiguū nomē ⁊ familiaris amicus ⁊ familiaris hostis d̄r. q̄ ꝑiculum maius vita hōim non habet. D. Proditus sum ab eis quibꝫ añ alios fidebā. R. Vix fallit̄ qui non fidit. Enimuero q̄ maior quisqꝫ eo minus potest tuto fidere eo ꝙ plus fidere ac pluribꝫ necesse est ⁊ vnde fit vt cū cōe tum vel maxime regum sit prodi neqꝫ oīno vllū genus tam obnoxiū huic malo/ proditus a suis (vt fama est) priamus ꝓditus minois nisus oethes agamenon/ alexander ⁊ añ ipsum darius/ ꝓditi ex vr̄is. Romul⁹ tarq̄nus pristus serui⁹ tuli⁹ affricanus minor magnusqꝫ pōpeius ⁊ Juli⁹ cesar. ⁊ mille alij vel regibꝫ altiores. Et q̄d ꝓditus loq̄r q̄i q̄rendi sint. Quis āt non ꝓditur ⁊ in ꝑuis cottidie ⁊ in magnis nisi cui nullus sit penitus a q̄ ꝓdi possit/ ꝓditus ad extremū cristus nec regū peste terrestriū/ celestis ille rex caruit. D. Proditus sum magisqꝫ meoꝝ fraudibꝫ q̄ꝫ ꝓprijs tāgor in cōmodis. R. Pie id quidē ac magnifice nam ⁊ affrican⁹ ille cuius ꝓxime memini sese territū/ non tam mortis metu q̄ꝫ insidiarum a suis apud ciceronē dicit verumtamē

neutro nimium tangi debes/quãdo enim ita iacta sors est vt lucrũ ⁊ ꝑfidia ꝓditorũ bona fides damnũq; sit proditi elige vtꝝ maius. D. Proditor me fefellit. R. Plꝰ ille sibi nocuit/q̃ tibi se ꝓdidit te pupugit/sese confodit te dum spoliat se ꝑimit. tibi em̃ regnũ forte vel opes sibi aĩam famam cõscientie q̃etem ꝯiunctũq; hõim eripuit. Nil scelestius ꝓditore nil turpius sol vidit/cuius obscenitas tanta est vt ⁊ qui artifitio eius egent execrent̃ artificem. Et q̃ ceteroꝝ sceleꝝ famã q̃runt/huiꝰ infamiã reformident. D. Proditus sum. R. Proderit forsan ne tam facile iterũ ꝓdi possis. Multi sepe ꝑuis damnis admoniti magnis occurrere didicerunt.

De amissa Tirannide. Ca. lxxxij.

Tyrannidem amisi. R. Si vtile damnũ est amisisse regnum/q̃nto est vtilius tirannidem amisisse. Et si em̃ (vt dixi cũ de rege sine filio loq̃remur) pene omnia regna tirannides fuerint. tempe tñ q̃sierunt robur ⁊ obliuione hominũ velum sibi iusticie texuere tirãnidis in iusticia simul ac nouitas odiosa est. D. Tirannidẽ deposui. R. Sarcinam reipublice grauem/tibi ꝑiculosam nulli bono vtilem. damnosam multis. omnibꝫ odiosam. D. Tirannidem exui. R. Ne sis nudus indue iusticiam modestiã ꝑsimoniam honestatẽ pietatem clementiam caritatem/vestes optimas. quibꝫ compandis nullo est opus auro/sed sola animi voluntate/vestes paratas bonis omnibꝫ tirannis vel incognitas vl̃ inuisas qui margaritis ac purpura obuoluti humanitate interim ac virtutibꝫ nudi sunt. D. Ciues mihi tirãnidem extorserunt. R. Libertatem sibi debitam receperunt. vitam tibi indebitam reliq̃runt. hãc tu ciuibꝫ tuis debes qui tibi (ꝑter odiũ) nihil dñt ita ꝑ gr̃arum actione querimoniam instituis. At iam ꝑdem mos iste ꝑcrebruit/vt qui fecit iniuriam queratur qui passus est sileat. D. Longa tyrannide spoliatus sum. R. Seruierunt tibi quibus forsitan te seruire dignus fuit.

Nunc iniuriam longi ⁊ iniusti seruicij finem vocas cum iusticie principiū iniusticie finis sit vt si multoꝝ calamitates populoꝝ vni⁹ hōis pauisse licentiā turpe fuit pulchrum sit pascere desijsse/decꝫ ℞ cōqueri impudentie sit extreme. D Longa tirānide sum deiectus. R Spō te dñdisses melius optime ꝙ nō ascendisses. Nūc qua litercunqꝫ descendisse bonū oino qz iustū/melioꝝqꝫ coacta iusticia ꝯ volūtaria iniusticia est. Audite impij tirānum apō inferos exclamantē/⁊ discite iusticiā vl coacti hec em̄ in tēpestina ℞ vtilisqꝫ ni respuit illa ibi admonitio vticꝫ sera. Frustra em̄ discit qō fieri ampli⁹ nō potest ponite ꝙ iā tumentes animos supbūqꝫ ⁊ ferox dñandi votū ponite. ⁊ si non ꝓus saltē p⁹ tirannidē amissam tyranni esse sinite ⁊ optādi qō iam assecq̄ nō poteritis finez facite si non iusticie saltē verecūdie ℞ pstate/ vt mutatis moribꝫ ⁊ nouo habitu mētis assumpto amissione diuitiarum ditiores facti. q̄ntū fortune detrahit tantū animis addidisse videamini. nunqꝫ ne igit aduertistis vt non solum ille rex regū ⁊ dñs dñantium oīpotens (a q̄ oīs ptās est in celo ⁊ in terra) manū muneribꝫ suis plenaz ⁊ extendit ⁊ retrabit occultis sepe iustis sp causis. Sed tpalis q̄z rex regē tirannus tirannū ⁊ gens gentē discit atz pessundat. An vero nec ꝓphetā illū q̄rulū audiuistis. Et cōgregabit inqꝫ q̄si arenā captiuitatē ⁊ ipe de regibꝫ triumphabit ⁊ tiranni ridiculi ei⁹ erunt coaptate aīm̄ fortune seu diuine poti⁹ volūtati ⁊ cauete ridiculū fedūqꝫ illō exemplū dyonisij tirānoꝝ pessimi (q̄ patria pulsus in exilio puerilīū lrāꝝ scolas tenuisse dr) vt ꝯ iu ciues nō poterat/in pueros tirānidē exerceret. trux ingenīū affixūqꝫ ꝓposito honestiqꝫ iustiū atz equi iuris impatiēs D Tirannidē amissū valde doleo. R Quantū doleres iuste possessionis amissionē q̄ tā doleas iniuste q̄ntū doleres re ꝓpria spolari q̄ sic doles aliena. D Tirānide me deiectū grauiter fero. R Feres leui⁹ si cām libres Multi q̄dē tirānoꝝ solo nōis odio ceciderūt plures tñ certas cadēdi cās habuisse notissimū ē ⁊ cottidie fit noti⁹ apō arestotilē

† mouit an dno et missam apud sanctum Egidium Parisiensem

quidem legis in politicis q̄ ꝓpter vxoꝝ iniurias multe tirannides pierunt. Jd q̄ mō seu passiue seu actiue acceptum fuerit verū erit h̄ est seu ꝓpter iniurias a tirannis illatas vxoribꝫ alienis seu alijs illatas ab vxoribꝫ tirannoꝝ. ꝑmi exemplū habes nō mō tirannidū sz regnoꝝ troyani scz z romani/secūdi vero nanydē lacedemonū tirannū q̄ cū ipse sibi subditos spoliasset/ad spoliādas eorum vxores amantissimā suā ꝓiugem destinabat/q̄ sibi cā nō vltima esse potuit maturande calamitatis q̄uis h̄ arestotili not⁹ esse nequerit q̄ etate flozuit alexandri. neq̄ tam longeu⁹ fuit/vt ad hui⁹ etatē puenire potuisse videatur/cū tñ eisdē in libris non sine admiratōne q̄dam hyeronis ac geloni nomen inueniā/q̄liter sibi noti esse potuerint/attenta rōne tpm non satis expioꝝ D Nec ego alienis iniurioſus vxoribꝫ nec mea vxor alicui tirānidē tñ excidi R Sepe se nocētissimi innocētes putāt sunt t ñ z alie non minores cause p̄cipitande tirannidis. Jnsolentia scz q̄ iulio cesari apō historicos obicit illa p̄sertim q̄ senatui se honorificētissime adeunti non assurrexerit q̄ hodie nec cā quidē vlla esset. Crudelitas q̄z q̄ mezētium apud ꝯgiliū ad supplitiū reposcebat. Gaiū ꝯo caligulam z neronē z domitianū ad supplitiuz traxit. Et inuidia q̄ maius tormentū non inuenisse siculos tirannos Flactus ait. neq̄ vꝝ hodie mai⁹ inuenire res loquit Postremo nulla tirannoꝝ aut maior pestis aut crebrior auaritia est. Jtaq̄ reliq̄ singulorū hec est oim. Relique singulos ciues afficiūt hec pl'm vniuersum supbia z invidia ipsos inter tirannos regnāt. Crudelitas inter pacous seuit. auaritia inter oēs quiescit Jlla nōnunq̄m dormit ac minuit Hec sp crescit z vigilat. Qui pesse igit in populis volūt vitare in ꝑmis h̄ vitiū decet oēmq̄ vicū h⁹ infamiā oēmq̄z suspitionē Nihil est em q̄ odioſuz eq̄ facit tirannū eq̄ p̄lidentia ac dñio indignū. Reliq̄ interdum magnanimitatis aut iusticie sese velo tegūt. hoc vnā vilitatē animi miserim nō excuit. Et ꝓtra cōem humani moꝝis rōnē vt nil miseri⁹ nil vilius aua/

ritia est. Sic nil quoz miserius nil vilius auaro. Idoq;
h vitio laborantes indignissimi honore ꝛ impio iudicā
tur. Indignant hōies illi subici q̄ auaritie sit subiectus
atz illū alienū in corpus ius hr̄e qd suū non hēat in me/
tallū. Velle sibi licitū aliorū vitā (ne dicā pecuniā) extor/
quere suā tangere non audet. Prima igit ad securitatem
ꝛ quietē via est non mō tirānidis appetitū/sed oēm reg/
nandi cupidinē abiecisse nam q̄d stulti⁹/quid laboriosi
us q̄d ve piculosius q̄ tocius in se vnū populi sarcinas
transferre fragilē forsitā suis ꝓprijs pferendis Sin elige
re meliora ꝯsuetudo veri hostis ꝛ opinionū peruersitas
non pmittit Illud est ꝓximū arestotelici dogmatis me/
minisse. vt scz non tirannū quis se p̄beat sed rei. p. cura/
torem. Introitus inquit ꝛ oblatōes optet videri collige
re dispensationis gratia. Et si aliqū oportunū fuerit vti
ad bellicas oportunitates/vniuersaliter āt exhibere seip
sum custodē ꝛ camerariū tanq̄ cōium non tanq̄ ꝓprioꝝ
Et iterū prepare (inquit) optet ꝛ ornare ciuitatē tanq̄m
ꝓcuratorē exn̄tem non tirannū. Et rursus oportet. non
tirannicū sed yconomicū ꝛ regalem videri esse subditis ꝛ
non sinuet [illegible] curantē sz ꝓcuratorē/ꝛ mediocris vite ꝓ
sequi non excellētias his quidē horūq; silibꝫ (vt arestote
li placet ꝛ mihi) fit durabilior p̄ncipatus. Ita tn̄ talem
videri expedit/vt vere etiā talis sit. Simlatio em̄ tot ho
minum sub oculis q̄s res tangit/q̄libet vel arte ingenio
longa esse non p̄t. Vide nūc igit an in pte horū aliq̄m er
raueris/ꝛ queri desine/ꝛ mirari/neq; em̄ tirannidē his vi
tijs obnoxiam desinere/sz durare mirabile est. Ad sum/
mam ꝛ reges ꝛ tiranni oēs ꝛ q̄cunq; in potētatu aliquo
sunt/dn̄t si regnare diu volūt acriter excutere mēoriterq;
dictum illd cathonis apud liuiū Auaritia ꝛ luxuria oīa
magna impia euerterunt. D. Amissa tirānide p̄uate
redditus sum fortune. R. Hostis ciuiū eras fact⁹ es cō
ciuis. eq̄m disce ciuilitatē ꝛ bn̄fitium fortūe humilioris
agnosce cum honesti⁹ tum tuci⁹ inter ciues bonos q̄ su/
per oēs ciues viuit Jam tibi tranquillior rerū stat⁹. Jā

securior vita erit sine metu sine suspitionibus sine excubijs sine ferro quibꝫ malis velis q̃ iam vite speranda suauitas sit nescio. D. Tirannide ꝑdita priuatus dego R. Elige an lamentis acerbare fortunã malis/an equalitate lenire ꝓfecto em̃ si non vulgi strepitũ sed animum ipse tuũ in silentio ꝑteritiq̃ memoria interroges. multis te explicitum atꝫ elapsum malis inuenies. Jam tutus viuere siccusq̃ iam mori poteris nec sanguine madidus/nec veneno.

De perditis Arcibus. Ca. lxxxiij.

Validis arcibꝫ spoliatus sum. R. Ad huc ḡ tirãnidis sup erũt semina/q̃ iam tandẽ amissis arcibꝫ abiecisti. non est satis venenosum stipidẽ ꝑcidisse in ra/dicem vulseris. Qui arcibꝫ fidit tirannus esse non desijt D. Montana arce ꝑuatus sum. R. Ubiq̃ arces sunt ꝯpedes libertatis at in montibꝫ nymbi etiã q̃dammodo quidem sunt/vñ vr̃a supbia in subiectos tonet ac fulminet his ꝑuari non mõ nõ flebile sed optand̃ est. sunt em̃ aliq̃ ex his etiam q̃ bona vulgus appellat/quibꝫ boni q̃ꝫ modestiq̃ animi temptent̃ atꝫ ad illicitũ vrgeant̃ quibꝫ motibꝫ si obstare virtutis ope non valeas quid ni optanda sit amissio eaꝝ rerũ q̃ hos ꝑimit motus. D. Arcem fortissimã amisi. R. Tu fortissimã dicis fragilez ꝓbat euentus amisisti potiꝰrem vsu ineptã difficilẽq̃ custodiarem inutilẽ tibi/vicinis oibꝫ odiosaꝫ Jã dormire noctibꝫ incipies ⁊ dormire alios sines. D. Tutissima mihi arx dirupta est. R. Quõ esset tuta q̃ perijt ipe tecũ cogita. Ego aũt tibi oñdam munitissimã tutissimãq̃ arcẽ siue muris siue turribꝫ siue vllo ꝓrsus oposo rerũ apparatu si vis tuto viuere bene viue nil virtute securius/bñ autẽ viuere non h̃ dico supbe laute põpatice/sꝫ iuste sed sobrie sꝫ modeste Nullis est opus arcibꝫ q̃ nõ tutũ te prestiterint/sed solicitum formidabilem ac molestum que est autem hec voluptas metui non amari. An illud laberij notissimum non audiuisti\necesse est multos timeat.

quem multi timent. hoc ille dixit in iuliũ cesarem quãto id in alios illo minores ⁊ formidabiliores recti⁹ dici põt Nescio q̃dem cur tam multi cupiant timeri Nemo em̃ gratis metuit̃ vna ⁊ metuit ⁊ ꝑiculosius est vim multos metnere q̃ꝫ multis vnũ/nonue satius multo est ꝙ null⁹ te metuat/⁊ tu nullũ q̃ꝫ ꝙ te multi metuãt ⁊ tu mltos Segregari em̃i ista neq̃unt sꝑqꝫ metu met⁹ q̃rit̃. Posc⁊ hui⁹ dicti cãm. Illa ꝓfecto est q̃ꝫ Ouidius naso ait/qꝛ quem metuit quisqꝫ ꝑire cupit dictũ ꝑus abẽnio. Quẽ metuũt (inquit) oderunt quẽ quisqꝫ odit ꝑijsse expedit. Eras in tua arce metuendus sed ⁊ metuẽs Et q̃s inquies metuebã. Imo vero q̃s non oẽs metuet q̃ cepit metui. Sed illos in ꝑmis a quib⁹ ipse metuit̃. Nam ⁊ cicero Enniũ secutus/qui se inquit metui volet a quib⁹ metuet̃/eosdez metuat ipse necesse est Sepe idem repeto qꝛ ita se res hꝫ nec aduertitis in h̃ ceci/vt in reliquis/ dũ supra oẽs esse nitimini/infra oẽs estis Quid est em̃ timore depssus sic conatus om̃is vr̃ in aduersum desinit. D. Arcem mihi carissimã amisi. R. Fac tibi cariorẽ aliã quã non ꝑdas. circũualla aim̃ pijs intentionib⁹/honestis vitã actibus prudentiã ac fortitudinẽ añ fores loca. Justiciã atꝫ modestiã in ꝓpugnaculis. humanitatẽ ac mansuetudinẽ vndiqꝫ in muris spem fidẽ caritatẽ arcis in medio. prudentiam supreme turrꝫ in vertice. bonã famã in circuitu dei atꝫ hõim. assit amor/absit met⁹. dignos cole/ceteros preteri/cultos neqꝫ offensos Ita nec te alius nec tu aliũ ꝯtremisces ⁊ in domo humili tutius viues q̃ꝫ in arce vixisti. hãc tibi arcẽ nemo vsq̃ꝫ inuidebit hãc tibi nemo poterit aut volet eripe. hac malos in stuporẽ bonos in amorem Imitandiqꝫ studiũ excitabis. O q̃ꝫ facile erat tranquillã serenãqꝫ vitã agere/ni vos eã inquietã ac turbidã fecissetis. Om̃ia ferme ⁊ vr̃am ⁊ ꝓximoꝝ in ꝑniciẽ ꝯquerentes Ad quid em̃ arces iste nisi ad vestrã sil̃ alienamqꝫ molestiã vt neqꝫ vos vnq̃ꝫ scilicet quiescatis/⁊ instar aranearum muscas captantiũ ꝑtereuntib⁹ insultetis/at q̃ cũctis animantib⁹ lustra sufficiũt ac nidi solus homuntõ

arces querit/quo nullũ animal supbius nullũq; timidi⁹

De Senectute. Ca.lxxxiiij.

SEnui. R. Uiuere optabas/ꝛ vixisse te penitet an quid aliud rei est D Senui R Ibas assidue ꝛ puenisse te stupes. stupendũ potius nisi q̃ sp ires aliqñ puenires. D Senui. R. Quid ni viuendo senueris/ꝛ eundo pcesseris an tu etatẽ retrogradã expectabas vt velox vtq; instabile/sic ꝛ irremeabile tempus est D. Uelocissime senui. R. Dicebã tibi tp̃s fugere iaꝫ crede incipis dici nequit/non mõ inter opiniones hõim diuersoꝝ/sed vni⁹ eiusdẽq; hõis q̃ intersit. Iuuenis añ oculos etatẽ hñs longissimã opinat. hanc ip̃am senior a tergo respiciẽs videt esse breuissimã sp futura preteritis longiora vident cũ vel eq̃ sint breuia vl eo etiã breuiora q̃ ad finem pperantib⁹ naturalis mot⁹ solet esse vehementior. D. Senui. R. Est vñ gaudeas si tñ inter vitia non senui sciant si vel ad vltimum surrexisti. bona tibi ꝛ vtilis est senectus nec exiguũ diuini fauoris indicium. Meministi vt egiptiũ illũ senem cesar alloquitur nec ingratum de dijs etatis asserit argumento. D. Senui. R. Hac re saltem vn⁹ ex paucis Ex tot em̃ milib⁹ miliũ eorum qui nascunt quot ta ps illoꝝ est q̃ ad senium vsq; pueniant. Ex his ipsis p paucissimi quib⁹ iustũ senectutis spatiũ explere datũ sit. D. Senni valde R. Prodigium ac stupor valde senis occursus metienti animo q̃t ille piculosis passib⁹ huc venerit. Insignis quidem senũ raritas/ingens casuũ vite mortalis est argumentũ. D Senui. R. Duꝝ ac difficile stadiũ cucurristi mirum nisi iã fessus sis lete igit iã q̃eti prim⁹ metã specta. D. Senui cito. R. Uite cursus nũc breuis nũc breuissimus long⁹ nunq̃ dur⁹ sp asperq; ꝛ ambigu⁹. huius vltima ps senectus. finis ãt est mors Quid hic habes querimonie singulaꝝ senuisti. pegisse iam debes vite mun⁹ venisti ad exitũ quiesce. Amens viator est q̃ labore vie exhaustus velit ad initiũ remeare. Nihil fessis grati⁹ hospitio. D. Senui. R. Multũ tibi placuit vite labor

si eum transisse fers grauiter. D Senui. R Si vi/
uere delectabat en vixisti/si oportebat paruisti. z quis sa
ne mentis vel qō fieri optauerit factū doleat/nisi male se
optasse sentiat vel q neqz omitti neqz sine multo labore
agi poterat. actū esse non gaudeat. Undiqz g gaudenō
tibi est/seu voti opos delectabilis/seu necessario z grauí
functus officio es. D Senui z voluptates corporis
fugauit etas R Utere animi voluptatibꝫ/q nec mino
res z pfecto stabiliores sunt nec vnq̄ fugiūt nisi cū ani/
ma huic berent hāc sequunt Ät corpee voluptates veni
entes culpā ferunt abeuntes pñiam pudoriqz z doloris
materiam relinquunt/his te explicitū ac liberū gaudere
debes/z liberatrici tue gratiā habere q te manibꝫ tuorū
hostiū eduxit/tibiqz debitū mun⁹(qz neglectū dilatūqz)
suscepit. D Senui solitisqz voluptatibꝫ careo R
Flouis assuesce hz z senectus voluptates suas/q̄s gusta
re vbi cepis q̄ nunc doles amissa fastidias z reuerti nolis
D Senui z canui. R Boni senis verenda canicies
plus hz non mō auctoritatis qz honeste etiā voluptatis/
q̄ fede oēs iuuenū illecebre neqz vero mutati coloris te
peniteat. nam quis tam corrupto sensu tanqz obliq̄ pōt
esse iuditio vt non candidoꝝ calathos lilioꝝ q̄z nigran
tium carbonū cistas aspicere seqz si transformandus sit
cigno si lez eē malit q̄m coruo D Senui z squalentes
arant vultū ruge. R Et tellus arata fructū fert vberius
Et vite maturiores fruct⁹ bñ culta in senectute pueniūt.
Ruge te offendūt oris vultū animi opone non illū ruge
occupāt nō variāt āni. ..i nisi vt formosior sit indies/de
niqz sp te(si nō tu eū negleceris)hōestabit. D Senui
rugisqz z informi situ obsit⁹ vir me ipm agnosco. R
Hoc tibi ab initio euētuꝝ dixi. min⁹ q̄dē auide speculo
īminebis min⁹ tu⁹ forsitā min⁹ baut dubie mīrculaꝝ ocu
lis placeb̄ q̄bꝫ placere velle maior ne vanitas an libido
sit nescio/at q̄ fidē q ostantiā qui grauitatē q̄ prudentiā
querunt certu⁹ inter has rugas q̄z in planis ac mollibus
maxillis se qō cupiunt regturos sperent. D Senui

meliorq̃ post tergum etas remanet. R Imo deterior non sp̃ q̃ delectant magis atq̃ optant̃ meliora sunt. Multi malum suũ ꝯcupiscunt. qd̃ non esset nisi quia illud satirici verũ est pauci discernere pñt vera bona D Senui ⁊ letiores abierũt dies R Omniũ ferme dies temperorum inter se simili animi hõim diuersi quin vnus idemq̃ animus secum discors huic iuuente furor/huic impatientia senecte/talib⁹ vitã impleuere iudicijs vt melius putet esse qd̃ peius est optimũq̃ q̃ pessimũ ceterum dies oẽs in se boni bonus est em̃ rex ⁊ ꝯditor seculorum Itaq̃ hic feruidus hic gelidus h̃ siccus hic humid⁹ hic nubilus, hic serenus hic turbidus hic tranquillus/si ad vniuersi decorẽ natureq̃ ordinẽ aspicies boni omnes. Ad vos aũt vestrũq̃ iudiciũ relati exeq̃ ꝓpe oẽs mali mesti dubij soliciti laboriosi anxij amari q̃ruli flebl̃es erumnosi. In his tu mihi nescio quos nominas letos dies q̃dum aderant/tristes lamentisq̃ suis pleni erant. Nunc vt leti videant̃ nihil est cause nisi qd̃ abierunt qd̃q̃ illis pretiũ desideriũ tibi auget irredi multaq̃ secũ tibi olim segnius forsan amata rapiẽtes. stultus nihil pene amat nisi qd̃ ꝑdidit D Senui O si dilapsa redeat iuuent⁹ R O non minus stultũ q̃ inane suspiriũ vt tu sentis at si tu altius aspires non ꝓrsus inefficax redibit eñi in tp̃e ⁊ (vt scriptũ vides) renouabit̃ vt aquile iuuent⁹ tua. D Senui ⁊ etas bona retro est. R Omnis etas vt bona bõis sic male viuẽtib⁹ mala vtrisq̃ ãt breuis ꝓrsus ⁊ extremo ꝓxima ẽ vbi nota manet huic bonorũ merces huic supplitiũ malorũ q̃ nã hec ḡ etas bona vbiq̃ aspa sp̃ fugax nisi q̃nto ad eternitatẽ via ẽ alioq̃n ⁊ si dulce aliq̃d inesset oẽz fuga dulcedinẽ extinita videret̃ q̃s eñi fugiens degustat fugient dario fetide atq̃ obscene pot⁹ aq̃ suauissim⁹ fuit sitꝫ vt putat cice. ⁊ ego sẽtio gustũ met⁹ extinx erat vrgebat itegꝝ alexãder victor. vos a t̃go rapid̃ tp̃s p̃mit ãni celeres p̃cipitesq̃ dies horeq̃ volatl̃es añ oc̃los ãt mors ẽ nec artatꝫ r̃dit⁹ nec ĩpulsis mora nec p̃uẽtis est transit⁹ vie b⁹ tot difficultatib⁹ tantisq̃ terroribꝫ obsesse.

Que nam queso pars bona est/sed intelligo. Nempe eta
tem ꝓbris ac libidinibꝫ aptiorẽ bonã dicitis Est h̄ q̄dez
fandi mos vt bonũ dicat̄ ꝙ affectui mentis aptissimum
est/q̄muis affect⁹ sit pessim⁹. Sic catenã predo captꝫ in
sontibꝫ/sic tirannus arcẽ liberati plebis impositã. Sic
veneficus pñtaneum attonitũ/sic si carius pugionem
promptũ cedibꝫ bonũ vocat Sic vos ḡ etatẽ bonã q̄ ad
id scꝫ qd̄ maxime cupitis apta est. Itaqꝫ neminẽ istoꝝ q̄
annos irreduces deplorãt pueritiã quidẽ vel infantiam
videas optare/q̄ ꝓfecto optime ꝑtes eẽnt si abesse q̄ꝫ lon
gissime a senio bonũ esset vt memorant. sed tu adultã ac
solidam iuuẽtutem nec incipientẽ ⁊ ad huc viridẽ sene
ctam pessimã oẽs ⁊ ꝑiculosissimã vite ꝑtẽ adolescentiam
requirũt scꝫ q̄rtum ⁊ vigesimũ annũ dicũt. vbi te relinq̄
mus ne quẽ lateat q̄ꝫ nos preteritoꝝ peniteat feditatũũ
qui nõ nisi temp⁹ apprime illis idoneũ exoptatis. D
Senui cur non cũ v̄giliano rege suspirẽ O mihi preteri
tos referat si iupiter annos. R At nil tale suspirantes
legimus socratẽ nil platonẽ nil fabiũ nil catonẽ ⁊ fuerũt
senes ⁊ sunt fateor sapiẽtes regibꝫ rariores Itaqꝫ rex euã
der fuit sapiens non e q̄ sane illd̄ euandriũ suspiriũ iã cõe
vestrꝫ est senibꝫ vulgatũqꝫ/stulti surdã senes ⁊ ꝓfugã ado
lescentiam reuocãt ac suspirant/nec suspiriꝫs tm̄ seu taci
tis votis sꝫ medicaminibꝫ irritis atꝫ iam artifitio nature
vis effert̄ indomite q̄ in re facite admodũ lusit adrianus
p̄nceps. Canescenti vt cuidã aliq̄d negauerat eundẽ po
stea ad easdẽ p̄ces medicãdo interim crĩe redeuntẽ ita re
pulit vade(inq̄t)h̄ iã patri tuo negaui. D Senui o si
mea nũc redeat iuuẽtus. R Reuersurã mõ illã dixi/iã
reuersam dico si tã facile votoꝝ oim̄ ꝯpos fias nihil inca
ssum voles. pauꝑ certe diuitias optare p̄t. libertatẽ seru⁹
spetiem deformis. sanitatẽ eger. fessus requiẽ. exul redi
tum. at iuuentã optare verus senex nequit. puerile poti⁹
votum est. D Senui heu cur tam cito dulcis me iu
uenta deseruit. R Nunq̄m non cito deseruit quod
iuuabat nunq̄m non pre propere affuit quod augebat.

Vanum autem est optare qđ haberi nequit. nocuit habitum ꝛ si redeat nocituꝝ sit, sed iam pce suspiriꝭ dū h animo fueris cito canus fieri poteris/senex nunc̄ deride rīū eñi iuuētutis in sene q̄d est aliō c̄ q̄dā puericia senectutis. D Senui incuruatusq; sum. R Jam iam terrā aspice vñ venis ꝛ q̄ pgis cogita, hinc egressus/huc redis/natura te p̄ncipiū simulq; ꝛ finis admonet portas aperire, publicū tibi iter ostendit. Sine id quidem est satis iugiter vl' curuatus incede/solent ceci in viā manu retrahi. D Subito senui. R Jmo sensim pedetentim paulatim leniter. sed nihil cogitantiꝭ oīa subito eueniunt sicut econtra cogitantiꝭ oīa nihil est subitū qđ si flenda tibi fuerat senectꝰ singuli dies vite flēdi erāt. Illis em̄ passibꝰ ad hūc terminꝰ ibas. D Heu senui. R O votoꝝ instabilitas. huc maxime anhelabas, huc peruenire optabas/huc non posse ptingere formidabas. q̄ cū peruentū eēt ingemiscerēs monstrū incredibile nisi tam crebꝝ esset/senes fieri volūt oēs/senex eē vult nemo/imo vero senex esse ad miseriā senex dicit ad iniuriā trahūt/q̄si sit, pbrū senuisse qđ pfecto nullis videri debet nisi quiꝭ dedecus sit vixisse/q̄ ingēs nō infitior turba est/cui te tñ exemplū esse optet vt nr̄o colloq̄o frui possis/alioq̄n vt auribꝰ illabant̄ sana p̄silia in animū non dñdent. D Tandē senui. R Et q̄s ager ꝛ q̄s eq̄r ꝛ q̄s bellū ꝛ q̄s alea decipit, singla detrimenta dinumerāt/tu vnꝰ in finē exp̄gisceris/ꝛ tñ q̄rī incipis dū iuxta est q̄relaꝝ finis oim̄. D Senui. R Stultū est senectutē nō cogitare nisi cū venerit nam pfecto si venturā seu assidue venientē p̄spexisses p̄tem inp̄turbatꝰ aspiceres. D Heu mihi iam senex sum. R Hoc tu igit̄ defles. durū ac difficile vite munus implesse dumosūq; iter ac scrupheū transisse/atq; in amenā hāc fabulā pegisse/at̄ comico more plaudendō erat. D Senex sum R An oblitus es vt nup tibi p familiariter notus vnus modernoꝝ sententiā rei huius ex̄pte p̄tulit non modernā sed antiquis parē/amico em̄ dicenti compatioꝝ tibi nam vt video iam senescis/esses

poteras

vtinam qualis eras quando te primum noui/subito ille respondit parũ ne tibi ḡ amens videor/nisi ampliorem nunc etiã amentiã in preceris noli q̃so mihi compati ꝙ sim senex/sed cõpatere ꝙ iuuenis fui. D q̃ntum sensuum tegit breuis ista rñsio ꝙ metiri nequit nisi q̃ etatis huius bona ꝓbauerit ⁊ illius mala meminerit/bono igitur tuo gratulare. quãq̃ illud q̃q̃ verꝫ sit ꝙ sepe bona in vitis eueniũt vt mala nolentibꝫ viro aũt bono ⁊ virtutum amico ⁊ passionũ hosti. plures est haut dubie dies vnus huius q̃ accusas tpis q̃ illius alteri⁹ ann⁹ integer. D Heu mihi nam senui R Jam si ꝑstas tibi q̃z cũ vulgo iure d̃r non senuisse miserꝫ sed vixisse ita vt hec subuite finem tam inepta diceres ꝑcite aũt iam lamentis querulũ genus ⁊ volẽtes ire sub impium nature nihil falsi dũ ꝙ illius in mota lex statuit. Quid naturale aũt magis hõi nato q̃ viuentẽ senescere senẽ mori. At vos conditionis inmemores vtrunq̃ tespuitis cũ vel alterũ vl' vtrũq̃ necessario obeundũ sit/ꝙ si neutrũ volebatis ⁊ tertõ abstinendum erat nascendũ mihi credite non fuit. patiamini senescentibꝫ saltẽ membris animos aliqñ senescere neq̃ sp̃ in vobis puerbiũ h̃ verũ sit/posse vnũ animũ corpora multa cõsumere sinite sine murmure corp⁹ sil' atz animã ad extremũ fere simul intrauerũt simul exeãt/neq̃ altero ad metã ꝓperante alter retrorsum niti velit. alterũq̃ retrahere frustra tergiuersamini Jre optet nec ire dirl' licz nec subsistere. Jdq̃ vob̃ facili⁹ debet eẽ in mortalitate anime ⁊ corpis instaurationẽ expectantibꝫ q̃ ceteris quibus tũ quibꝫ vel hoꝝ alterũ defuit vel vtrũq̃/frustra in q̃ obluctamini humanũ iugũ (qd̃ nascendo subijstis) excutitis. D Senui ⁊ vires corpis in minute sunt. R Si aucte sunt vires animi bũ est feliciter ꝑmutasti maiora eñi gesta eẽ sp̃ ⁊ geri posse animi viribꝫ q̃ corpis nemo nisi animi inops est q̃ nesciat sui vires etiã animi vt sepe accidit ꝑ exigua viã decreuere/fateor inutiliter vixisti/tuũ crimen non etatis. D Senui ⁊ res meas agere nequeo. R Si quid animo sit agendũ tanto id a sene melius fi

eri constat quanto experientie illi plus est rerumq̃ noti-
cie ⁊ passionũ min⁹ ac malis vinculis expeditior anim⁹
At res alias non agere senẽ decet sꝫ egisse Cui corpe⁹ la-
bor omnis a tergo ẽ cui si nũc etiã inherꝫ nec auelli vult
ridiculũ illud antiquũ renouat romani senis q̃ iussus a
principe fori laboribꝫ abstinere quorũ ferias imbecillis
huic etas hunc fortuna opulẽ merebat̃ sic indoluit vt se
q̃si mortuũ fleret atꝫ ab omni familia fleri vellet mir⁹ se-
nex q̃ q̃etem seu spẽm mortis horreret cũ nihil seni apti⁹
quiete nihilq̃ sit turpius sene laborioso ac solicito cui⁹
vita omnis tranquillitatis exemplar esse debet didicisse
potes a phis quid est illud quanq̃ optabile senibꝫ bõis
viuere vita vt memorãt pacta q̃ maxima tñ ps mortaliũ
expleta moritur. D Senui ⁊ repente fugit etas mea.
R Forma valitudo velocitas vires vestraq̃ fere omnia
fugiunt virtus manet nec cessura senio nec morti. Illi
vni boni stabili ab initio insistendũ erat si neglectũ fuit
difficilius ad extremũ fateor sed v̄tutis studiũ nulla etas
respuit imo quo difficilior eo clarior victus. Multi no-
sse seipsos ac sape vix tandem in senio cepe serũ quidem
at intempestiuũ minime ⁊ si eñi non tam vite desinenti
ac instãti saltẽ mori vtile cui hercle vni hore vt sine hor-
rore mesticiaq̃ transigi posset si non vltimum mõ sꝫ totũ
vite tempus impenderet bñ nisi fallor impensum esset.
Nam nec frustra nascit̃ qui bñ morit̃ nec inutiliter vixit
q̃ feliciter desijt. D Senui iam vicina mors est. R
Mors eq̃ oibꝫ vicina eẽ pt ⁊ sepe ibi q̃ꝫ vicinior est vbi
videt̃ absentior Nemo tã iuuenis q̃ nõ possit hodie mo
ri nẽo tã senex q̃ nõ possit annũ viuere si nil aliud q̃ꝫ sene
ctus incidat D Prorsus senui R Imo maturisti an
h̄ defles an põa cũ maturuerint q̃rant̃ si sensus illi ac ser
mo dat⁹ sit ⁊ nõ poti⁹ gratulent̃ ad id ꝑuenisse ad qd̄ nata
erãt Est vt ceteraꝝ rerũ sic etatis mat̃itas q̃dã q̃ senectus
dicitur quod ita esse videas ⁊ etas ⁊ mors iuuenum acer
ba quidem ⁊ dicit̃ acerba est acerbitati autem obiecta
maturitas est que cum in pomis ac frugibus bona sit

quid nisi in homine sit optima non ꝙ nesciam anteq̃m maturescunt multa marcessere Ea vero non etatis culpa sed ꝑuersitas est nature non q̃dem oim̃ sed multoꝝ q̃ ad bonũ nati magno nisum in aduersum tendũt maturui⸗sse igit̃ debes si quid in te succi nobilis fuit. Jam messoris tui manũ secur⁹ expecta non mors illa quã metuis sꝫ laboris finis ad ꝑncipiũ vite est. Non mors inq̃ꝫ sꝫ difficilis vite terminus est ad quẽ pauci tranquilla nauigatione ꝑueniũt sed pene oẽs nudi flentes aut naufragi tu ꝑ mediã senectutẽ leue iter in finẽ ꝓspero agens vẽto e multis reꝝ fluctib⁹ portũ subis subducenda iam fessa pupis in terrã tibi ⁊ q̃cunq̃ꝫ te flexeris de fine cogitandũ Idq̃ꝫ vtilius fuerit q̃ꝫ etatẽ bonã qd̃ stulti solent ⁊ naturã matrem optimã excusare.

De Podagra. Ca.lxxxv.

Curpi torqueor podagra. R. Nesciebas senectutis morẽ incomitata non venit magnã sepe morborum secũ aciẽ ducit D. Podagra crutior molesta R. Extrema ⁊ ignobili ꝑte corꝑis laboras quid si nobilissimis laborares corde vel capite D. Pigra coerceor podagra. R. Vaga mens hõis freno eget hunc pauꝑtas tenet illũ carcer, aut grauior morb⁹ ludens te pedib⁹ alligat fortuna nõ podagra sed pedice sunt iam disce cõsistere. D. Podagra inutilis factus sum. R. Ad cursum credo vl' ad saltũ ad coreas ad palestrã/an te autẽ ad hec natũ putas ad alia si nescis altiora q̃dam offitia natus es/q̃ si caput non egrotat exeq̃ nil ꝓhibet studere licꝫ artib⁹ ingeniis dare oꝑam pietati seruare iusticiã ⁊ fideꝫ fragile corpus ⁊ fugacem mundũ sperneret odisse vitia amare virtutes colere amicitias consilio patriam iuuare hec sunt viri boni munimina q̃d hic pedib⁹ loci est. D Debilitatus sum podagra R. Pugnare cũ hostibus forsitan morb⁹ vetat non cũ vicijs qd̃ neq̃ꝫ facilius ⁊ certe crebrius est bellũ Et q̃d scimus an h̃ ipe dolor corꝑis contra quem dimicas tibi ad exercitiũ animi datus sit. D. Pedib⁹ consistere nequeo. R. Vide q̃ꝫ de reliquo

edifitio ſpem habeas cuius fundamẽtum tam inualidũ
ſentis Vigila ne te incautum opprimat ruina contrabe
ſarcinulas teqꝫ ad migrandũ para. D Podogra me
ingens habet. R Solet hic morbꝰ vt phibent diuiti
as comites habere En tibi remediũ aliꝰ bñ ſpera aut lã
guoris amaritudinẽ opum dulcedo ſolabiꝫ aut inopie
pellet aſperitas ita vel ſolatium aderit vel finis. Si hec
fallunt veniet q̃ non fallit illa q̃ vite malis omnibꝰ finem
dabit. D Pedum p̃mor egritudine R Si ſalutem
cupis aut paup ſis oportet/aut vt paup viuas multos
hac egritudine liberaſſe traditur paupertas vera defeca
trix corpis/q̃ſdam vero frugalitas quã voluntariam ſeu
fictam z imaginariam paupratem dixerim. Vidiſti ali
quos aq̃ potu z perpetua vini abſtinentia curatos. Ita
fit q̃ dolor dolore clauus clauo pellit (vt antiq̃ ꝺr puer
bio) vix molestum aliq̃d ſine moleſtia curaꝫ. vt preterea
cum hoc morbo cunctis alijs multis pacem habeas/non
bacho ſolum ſed z veneri bellũ indixiſſe pfuerit. ſed quid
aginius animoꝫ remedia pmiſimus non corpm habes
tamen q̃ puto vnicam morbi huius curam/hanc ſi pro
bas vtere/ſi minus non te fallant opifices fomentorum
patientia in aduerſis efficaciſſimũ atq optimũ z ſepe vni
cum remediũ genus eſt D Podogre vitio curuat⁹ ſum
R Ad iter inhabilis minus idoneus ad laborẽ/non in
eptus ad reliqua/gerere/non rei modo familiaris/ſed rei
publice z ſummi ſi ita ſors tulerit/imperij curam potes.
Itaqꝫ memorandũ valde banibal ſeptunũ ſeueri roma
ni dictũ p̃ncipꝫ vnũ q̃ ſenex ac podagric⁹ (dũ cõiuratõez
nobilium qui ſe viuo filium eius auguſtũ dixerant dep
bendiſſet) ꝯphẽſis auctoribꝰ ſeditõis ac filio oñibuſqꝫ
añ ſoliũ ei⁹ affuſis metuqꝫ vltimi ſupplitij tremefactis ac
territis/ipſe manu ad caput relata tandẽ inq̃t ſentitis ca
put impare non pedes. D Podogra me miſeꝫ miris
modis torquet. R Noli ſolas aſpitates rerũ falſe ſed
memẽto ſi q̃d dulce ac iocundũ tibi obtigit q̃ incomodũ
ꝑ ſolari poſſis. vn⁹ ex multis peſſim⁹ vulgi mos E 1

est vt in aduersis q̃rulũ atz ĩpatiens obliuiosuz inpspeꝝ
ꝛ ingratũ sit q̃ nihil iniq̃ fieri p̃t. nã quis eq̃s auribꝫ au
diat exẽpli cã vl' seuerũ ip̃m quẽ diximꝰ de podogra l' do
mitianũ de caluitio qd̃ egerrime d̃r tulisse/ vl' augustũ se
nem de sinistri debl'itate oculi l' iuliũ cesarẽ de timore no
cturno ꝛ quiete visis turbida/ vl' postrẽo alios fortunati-
ssimos viros de vna seu altera nate (si dici licitũ sit) aut
fortũe iniuria q̃rentes/ vt impij atz opũ ꝛ victoriaꝝ ac tã
torum ingrati atz ĩmẽores sint hõrit dũ se hõies memine
rit/ q̃s plenã ꝑfectamq̃ felicitatẽ h̃ spare d̃mẽtie sit ama
ra dulcibꝫ tpare/ modestie h̃ podagre ꝓpriũ h̃ morborum
oim̃ cõe remediũ ĩuenies/ sanũq̃ ꝯsiliũ sanctũq̃ fatebe-
ris senis illiꝰ leta multa adepti. dura mlta ꝑpessi q̃ bonis
de mãu dei lete acceptis mala q̃z paciẽter suscipiẽda cẽse
bat. q̃uis mali aliq̃d dare vl' facere manꝰ illa nõ nouerit
sz ꝛ hũanã respexit opinionẽ. D. Podagra me in lectl'o
nodis insolubilibꝫ p̃ssũ tz. R. Te iacẽte animus stare
potest/ celumq̃ ꝛ terras ac maria ꝑmeare. ꝛc.

De Scabie. Ca. lxxxvi.

Scabie p̃mor importũa. R. Jã nõ miror si ãgores
inertes egrefers/ qñ id luges cui dulce aliq̃d inmix
tũ est. D. Graui vexor scabie. R. Sũt qui hãc
salubrẽ dicãt Ego ãt ne tã meste rei letũ nomẽ tribuã arã
potiꝰ salutis siue ad salutẽ viã dico. Mollis ẽ qui aspita
tem vie breuẽ respuit/ cꝰ exitꝰ sit iocundꝰ. D. Arida me
scabies exercet. R. Jã horologio nõ egeb erit tecũ q̃ te
noctibꝫ excitet teq̃ hõesto cuipiã fortassis offitio vigilẽ
reddat. Nẽo tã piger quẽ nõ scabies solicitũ faciet. D.
Scabie torq̃or. R. Morbꝫ ignobilis sz nobilis cura ẽ
labor estas balnea ꝑuigilũ dieta si nec ista ꝓfuerit ad pa-
tientie medicinã recurrend̃ erãt. Illa oĩbꝫ morb̃ vtilissi-
ma ẽ. D. Scabie crutior tediosa ꝛ feda. R. Neutrum
nego vbi g̃ publius molestũ otiũ podagrici pedis dixit
me sinente potes addere mestũ negotiũ scabiose manus
sed quid dices/ si q̃ fedior morbꝫ eo pulchrior patientia
est. Quid si ꝑuo ex malo boni ingẽs elicis Hoc nimirũ

eorum vna est rex q̃ ꝯtemptum corpis maxime pariunt
q̃ nihil est melius mortali. D. Totũ me scabies occu
pat. R. Totũ te verũ est id quidẽ metuo sed plus est for
sitan q̃ꝫ ꝙ dicere voluisti/totũ eñi corpus intelligis sꝫ est
vobis inuisibilis animoꝝ scabies cupiditas ac libido ⁊
pruritus q̃dam vlciscendi q̃rendiq̃ꝫ/qui q̃ magis scalpit̃
acrius estuat. hũc nec tolli nec leniri poscitis nec sentitis
quidem. tãto minor vob ẽ sp vr̃i cura animi q̃ꝫ corpis

De Vigilia. Ca. lxxxvij.

Dormire non possum. R. Vigila ⁊ gaude vite tibi
tempus auctũ. Inter obdormire eñi atꝫ emori q̃d
interest/nisi ꝙ alter tpalis ꝑpetuus alter est sopor.
Itaq̃ꝫ nescio an nõ satis ꝓprie ⁊ somnus breuis mors/⁊
mors somn⁹ longus siue etern⁹ dici possit. D. Sõniũ
ꝑdidi. R. Non vi quid sꝫ blandicijs repetend⁹ est/si in
cumbas ꝑdis opam. cogi nequit/aliud age da requiem
timꝑibꝫ tuis/animo curas leues impuisus aderit/facile
animis vagis ⁊ corꝑibꝫ fessis obrepit. D. Sepe mihi
somnus interrumpit̃. R. Fac qd̃ solit⁹ fertur augustus
cesar lectoribꝫ aut fabulatoribꝫ accersitis interruptum re
integrauit. Sin grauioribꝫ curis h̃ accidit põe illas hũc
recepis/de hmõi eñi loquebat̃ maro. vbi salubres curas
somnos abrumpe. D. Somni requiẽ amisi. R. Et
terrorem somniorũ nocturnosq̃ꝫ met⁹ q̃muis eñi sapien
tis meliora fantasmata arestotiles opinet̃ ⁊ verũ sit/tñ vt
vir ille ingenio eq̃ magn⁹ ⁊ impio ⁊ ille alter sanctitate ac
patientia eq̃ insignis de quibꝫ paulo añ sil̃ diximus som
niorum graues sensere molestias. nam quod alij sentiãt
quisq̃ꝫ nouit in se ⁊ lectulum proprium suarum testem
habet illusionum atꝫ ambagum ⁊ formidinum certe ho
rum alter tempore extremo persomnum exterreri solebat
Sicut de illo scriptum est alter vt dixisse dudum video
dum de otio ⁊ quiete dissererẽ inter certas vite modestias
querit̃ ꝙ terreãt eum somnia ⁊ visiones horrore ꝯcutiãt

D. Solito minus dormio. R. Solito igit magis viuis nempe (qd doctis placet) vt mors somnus sic vita ē. D. Somnū morbꝫ expulit. R. Sanitas reducet. D. Somnū amor exclusit. R. Bis rē vnā dicis. morbꝫ est em̄ amor/ ⁊ morboꝝ maximus. D. Somnū metus ⁊ extinxit. R. Securitas suscitabat. D. Somnū senectus eripuit. R. Mors vicina restituet.

De inquietudine Somnioꝝ. Ca. lxxxviij.

Somnijs inquietor. R. Si veꝝ est qd sapiēs quidam ait mltas curas sequunt somnia/ qd vestri q̄z appbant auctores radicē mali amputa curas pelle somnia q̄z pepuleris. Quo em̄ q̄so tot curas ⁊ tā nihil p futuras in tam breui vita de q̄ iam ab initio puisum est quid torq̄ri iuuat ⁊ turbidā curis vitā ⁊ infestā somnijs quietē vr̄a vob facit amentia diuinā puidentiā vr̄o vultis supare ꝯsilio/ neq̄z sentit) vt ex alto vr̄e rident insanie vestreq̄z deliberatōes mō de tpe (qd non solū extra vr̄m arbitriū sz ⁊ extra vr̄am noticiā est) neq̄z auditis Flaccū exclamantē prudēs vēturi tpis [illegible] caliginosa nocte p̄mit deꝰ. ridetq̄z si mortalis vltra phas trepidēt oē tp̄us in vr̄az trahitis pniciem de p̄terito mesti de p̄nti anxij de futuro pauidi trepidiq̄z deq̄z his curis supuacuos digs metitis manipulos laborē vigilantes/ consopiti somnia sin illud forte veꝝ est q̄ vacantē q̄z curis aīam inq̄etam somnijs eē vel natura hōis vl pctm̄ cogit. nonne cum ex mille somnijs nec vnū veꝝ esse visū sit. postq̄z alter vtro falli optet. satius est inq̄etari somnijs q̄z mulceri/ ⁊ amara seminare q̄z dultia. Mesti em̄ somnij fallatia leta ⁊ leti aūt mesta. D. Somnijs fatigor. R. Spne totaz hanc ineptiā ⁊ q̄esces/ si id nequis his te solare comitibꝫ qui similia passi sunt/ his duobus nominatim quos mō dicebam dum de vigilia quereris

De Celebritate nominis importuna. Ca. lxxxix.

Celebrior sum q̄z vellē notiorqz. R. An tu h̄ spernis qd maximi exoptarunt duces ac principes phi ac poete quid enim tot laboribꝫ quid tantis bellis

ac studijs agitur nisi vt celebres noti sunt. Aut q̄ demū aliud insignes artifices molliunt̄ / declarauit h̄ phidias minerue statua q̄ opus om̄ q̄ hōim manib⁹ facta sunt p̄mū aut inter p̄ma posuerim. Ubi cū aliq̄d inscribere vetitus eēt vultū suū clipeo statue sic insculpsit vt ⁊ ab omnibus nosceret̄ / ⁊ ꝯuelli inde nisi toto ope dissoluto nullo posset ingēio nosci in p̄miū sui laboris optabat si q̄s em̄ non famā sed pecuniā cogitare dixerit artifices. in comunib⁹ fortassis assentiar In illustrib⁹ negem mlta sunt rei huius inditia. Sic cū iactura tp̄is damnoq̄ etiaz sepe operi insistunt ac neq̄d fame excidz lucrū spernūt. cōprobauit hec maxime nobilis illa ꝯstantia eoꝝ q̄tuor artificum qui ad famosissimū illō opus qd̄ arthimesia carie regina dilectissimi ꝯiugis memorie exteruifecit magno pretio acciti. cū ãt p̄fectū op⁹ obijsset regina ipsa. Un̄ opis p̄tiū sperabat̄ p̄stiterūt tn̄ vnanimiter in finē nil iā aliud q̄ suū dec⁹ ⁊ facti memoriā cogitātes p̄inde om̄es hōies claritatē famāq̄z desiderāt solus tu ne p̄uo illas tedio temptas velis. D Imo ⁊ ego apud posteros clarus esse cupio inter coetaneos recuso. R Quid ita cū h̄ maius eoq̄z difficili⁹ ac rarius sit obstante q̄ p̄ñtiū famam interpellat inuidia. Qr inter absentes mea est gl'a nullus obstrepit / nullus obstat inter presentes āt ⁊ contradictio ⁊ labor. Magn⁹ em̄ labor est magne custodia fame vt non ineleganter ait q̄dam. Nimis āt delicat⁹ aut segnis es qui sine labore magū aliq̄d speres cum p̄ minimis tot se offerant labores. D Ego vero labores non respuam sed tedia. nam quis fert assidue visitari obsideri posci exagitari / ⁊ sui interim negligentē totos dies ac magnam breuis vite p̄tez alijs dare vt tua necessitate p⁹ habita aliene inseruias voluptati / qd̄ malū si ab initio incidisset (nunq̄z ad hāc ipsam famā que me cruciat) ventum esset. Sed ⁊ nunc preclaros animi conat⁹ ⁊ egregia potens est impedire negotia importuniū R Id q̄dem ita esse non nego duꝝ certe sz tollerabile / imo ⁊ inuidiosum ⁊ optabile ceterū vt cunq̄z tu iuditio acceptū erit pe

ne ineuitabile/nam q̄ ad euadendum via (nisi vl' supbia
vel ignauia) altera honestum desideriū te petentiū ascen-
dit altera etiā extinguet. Si qd̄ est aliud remediū vrbiū
fuga est/quāq̄ si claritas vera sit nec fuga sufficeret sequi-
tur claritas possessorē suū q̄cūq; prexerit ⁊ vbicūq; ꝯstitue-
rit secū erit/nec rure vnq̄ nec in siluis quidē desinet cla-
rus esse qui in vrbib⁹ clarus fuit. Nō potest fame fulgor
abscondi. Inter tenebras eminet ⁊ ad se oculos atq; ani-
mos trahit. Nunq̄d non audisti dandaniū bragmano-
rum senē p̄clarissimū ab alexandro macedone/vsq; ad vl-
timas indoꝝ solitudines/cinicunq; dyogenē ab eodem
vsq; ad suū illud doliū q̄ ꝓ volubili vtebat̄ hospitio per-
uenisse. Nunq̄d nō vsq; ad squalidā ac desertā literni vil-
lulam amplicatis sola virtutis veneratōe latronib⁹ scipi-
onem affricanū eundēq; ab ip̄is hostiū ducib⁹ vsq; ad
transmaria. nunq̄d non titū liuiū ab vltimis galliaꝝ ex-
tremaq; ꝓcl' hispania vsq; ad vrbē romā. Nunq̄d nō de-
niq; sanctos p̄res vsq; ad intimas ⁊ horrendas heremi
latebras a romanis etiam imꝑatorib⁹ visitatos. Et sileo
salomonē imo vero quis vnq̄ vir clarus visitatorib⁹ ca-
ruit. Amici ⁊ non mutuis alloquijs ⁊ ꝯfabulationib⁹ de-
lectant̄. Ignoti āt solo recreant̄ a spūlib; em̄ virorū illu-
striū p̄ntia dulce aliq̄d qd̄ non sentit nisi ip̄e q̄ fruit̄. h̄ tu
laboriosum ne dixeris/oꝑosum est fateor sz̄ gl'osum. D
Celebritate nōis atteror. R. Si hāc vis abicere virtus
abicienda est c⁹ e radice orit̄ id si merito refugis fere hāc
sarcinā eq̄ aīo est necesse ad q̄ multi neq̄q̄ oi[illegible] studio vi-
teq; ipsius impendio aspirāt ⁊ tu forsitā aspirasti patere
te videri ab his q̄ h̄ nisi te tuūq; nomē diligerēt non op-
tarent. D. Multi me vndiq; vsq; ad oportunitatē fa-
stidiumq; ꝯcelebrāt. R. Quid tu igit̄ an ꝯtemni mal-
les atq; abici. D. Innūerabiles vsq; ad tediū me hōrant.
R. Tu vero dei mun⁹ agnoscito, ille te hōrat vt te illū ⁊
hōrare delectet ⁊ inhōerose pēiteat oīs hōr ⁊ oē qd̄cūq;
hōi[illegible] ab hōie bonū fit a deo est. D. Permolesta res est
hōr imoderat⁹ ⁊ crebra visitatio. R. Ut h̄ fatear at p̄dul-

inhōrasse

ces sunt h⁹ molestie radices amor ⁊ veneratio his si ani-
mi gustū applicueris bñ sape incipiēt q̄ molestāt amara
dulcib⁹ tpa, nō in h̄ in tm̄ sed in oib⁹ q̄cūq; fert pñs vita
in q̄ nō facile repias mel/cui nō sit admixtū fel. Et sepi⁹
amara preponderant. D. Celebritate nimia fatigor.
R. Sepe id quid accidit de q̄ q̄stū diuū vespasianū no-
uim⁹ triūphantē dū solēnitate pōparis expectatōe ac te
dio eēt affect⁹ increpantē seip̄m qui triumphū nec sibi nec
maiorib⁹ suis aut debitū aut speratū tā inaniter in senio
appetisset q̄uis āt nō sit optāda celebritas pseip̄a feren/
dā est tñ ⁊ amāde ipi⁹ cāe ꝟtus ⁊ īdustria, neq; vnq̄ vt il
la careas deserēde multo gl'osus ē labor optabilior q̄ ig-
naua requies. D. Salutatorib⁹ obuijs offendor. R.
Habes h⁹ q̄; tedij pticipē crisippū ph̄m, imo quē nō ha
beas p̄ter illos q̄ popularib⁹ auris (vt maronis vtor ver
bo) gaudēt. Ille tñ insignis q̄stus est credo ido q̄ acuti/
ssimū viꝝ talis em̄ tradit ⁊ suis studijs acerrime deditū.
salutatio crebra ⁊ inpuisa turbabat vtq; idē ipe ait pdu-
cebat ad mortē nihil est āt qd̄ q̄raris qd̄ optabas accidit
not⁹ in pp'lo vt eēs. Alioq̄n tot salutatoꝝ in cursib⁹ nō
pateres, poteras latere poteras quiescere poteras (quod
aiunt) in gremio gaudere q̄ optimū vite gen⁹ aliqui di-
ffiniunt. At vos magnis in vrbib⁹ noti ⁊ clari eē vultis
⁊ otiosi sil' ⁊ liberi ⁊ trāquilli qd̄ nihil est aliud q̄ in mag
nis pelagi tempestatib⁹ vt immobilis sis optare deniq;
supbi fuerit obsequentium amicoꝝ voces pati nō posse
equo animo cum sint hostium patienda conuitia.

De dolore malis ex morib⁹ Ca. xc.

Malos mores hominum egrefero. R. Si caritate
mot⁹ laudo/si ira vel indignatōne nō laudo. q̄d ad
te eñi quib⁹ morib⁹ sint alij mō dū tu sis bonus an
autem p̄mū intelligis vulgi mores/an tibi negocij paꝝ
sentis vitā tuā cōponere nisi in vigiles aliene. Et illud
aggrediare qd̄ nec ars vnq̄ efficere valuit nec natura vñ
nihil vnq̄m speres nisi tedia ⁊ labores fuerūt h̄ tñ ⁊ phi/ hec
losophis cure quorū alter in publicū egrediēs sp̄ flebat.

alter contra mores hõim ridebat/neuter sine causa.sed illud pietati h̄ supbie ꝓpinquabat. D Quis enormes ac subitos hos habit⁹ ferat. R Male te ꝑ vim deho/nestari ferres si necesse esset q̄ sponte sua alios deforma/tos pati nequeas sine illos indui vt libet.tu vt licet atz vt decet induere atz ita te vlciscere nõ min⁹ lasciuos ocu los honesti habit⁹ offendunt q̄ꝫ modestos inhonesti illi ḡ voluptatẽ ꝯsilio adhibeant suaꝝ reꝝ/tu adhibeas ho/nestatem nusq̄ꝫ alibi q̄ꝫ inter tenebras gratior lux.nusq̄ꝫ alibi q̄m inter vitia virtus est clarior/q̄d q̄reres aliena fe ditas tuo adiciet decori D Quis hos morbos ãtz ãni morum hos ꝑferat inuidos. R Linque inuidos sibi neq̄ꝫ illis aliũ cupias tortorẽ satis ip̄e se torquent/ꝛ suis malis ꝛ alienis angimur ꝛ tabescunt bonis. Nõ est ꝯpa tiendũ sponte languentib⁹. Nõ sunt ãt contagiosi vt cor poris sic animoꝝ morbi non transeũt aduolẽtes.imo ve ro nobilis animus vitioꝝ odio ad amorẽ virtutis accẽ/ditur. D Quis tot ferat insolentias. R Humilitas eo acceptior/q̄ pluribꝫ est obsessa supbijs D Quis tot fraudes q̄s tot artes auaritie q̄s tot spẽs libidinũ. R Que tibi merito displicẽt declina.Et q̄ in alijs damnas ne in te damnẽt alij caueto. D Quis h̄ gule regnum. R Maxime inter ebrios septiosa sobrietas. Ubi eq̄ boni oẽs null⁹ excellit. D Quis mlta mẽdatia. R Si mendatio offenderis veritati stude. D Quis tot vbiq̄ꝫ tirannides. R Nõ huic arma neq̄ꝫ opes expedi ent/sola veritas est libera. D Tot⁹ orb̄ odio mihi est. R Miserari magis miseros decz q̄ꝫ odisse\nisi(vt dixi) spõte sint miseri q̄n tu mũdo suos mores linq̄.tuos refor mare stude ꝛ ab alijs auersos in te ip̄m ocl̄os reflecte.sic ꝛ tediũ euaseris ꝛ cũ mundũ neq̄as id qd̄ potes ꝛ debes temetip̄m corriges non est q̄ te frustra natũ credas si hoc feceris. De minutis Tedijs reꝝ variaꝝ. Ca.xci.

Turbidos vrbiũ clamores odi. R Ruris ḡ silen/tium siluasq̄ꝫ ama q̄ ferri fugariq̄ꝫ neq̄unt fugienda sunt. D Vulgi ꝯtẽtionib⁹ fessus sum. R Vul/

go aures dum prebueris non quiesces. D. Vulgi stre
pitu fatigor. R. Vulgi verba despitio/pene em̄ qd̄q̄
vulgus loquit̄ aut nihil aut falsuz est/at strepitū illū oēz
ꝛ ꝯfusas voces si vitare nequis vetitū tm̄ auribꝫ excipe.
Idq̄ non aliter q̄ mugitꝰ boū aut balatꝰ pecudū aut vr
sorum murmur/qd̄ em̄ nisi beluaꝝ voces sunt vl̄ inertiū
vl̄ ferarū. D. Vulgi fragore ꝑturbor. R. Finge ꝛ ani
mo te aq̄rū exundantiū ac scopulis allisaꝝ sonitū audire
ꝑsuade tibi ꝯ eē vel ad fontē sorgie vbi ingēti strepitu ex
horrendo specu lucidissimꝰ animꝰ eminat vl̄ vbi reati in
gurgites (q̄s naruꝰ in tiberī ꝯuehit) alto de colle dñdūt/
vel vbi aq̄ ea q̄ cathidupla nōiant̄ vt ait tytꝰ buiꝰ se ex al
tissimis montibꝫ ꝑcipitat vl̄ vbi sil̄r vt ferūt hister in cu
xiniū ruit deniq̄ vel vbi ligastite rupes tyrenis fluctibꝫ
furēte austro. vl̄ caribdis oblatrāti stille siccanis ꝟticibꝫ
torta rñdet. ꝯsuetudo ꝑstabat vt qd̄ tediosissimū sentis q̄
dam cū voluptate ꝑcipias. D. Latratibꝫ canū vexor.
R. Qui vulgi latratꝰ ferre didicit nullos horrebit canes
nā neq̄ tā multi alij neq̄ tā rapidi atz mordaces D. In
mitis equꝰ ac fremēs/infidus ꝟuꝰ ꝛ ꝯtumax nō tm̄ tedio
sz ꝑiculo eē mihi sūt. R. De vtroq̄ aīali q̄d sentirē dixi
olim ꝛ nūc nihil muto. addo aliq̄d vt vitare quid̄ possis
equi tediū si nil aliud pedes tibi vt ꝟui āt manꝰ dare pñt
nec lamētis dignū q̄ carere valeas cū velis. D. Mus
caꝝ tedio affectꝰ sum. R. Vide ne muscaꝝ tedio musca
fias ꝛ ab alio q̄ a deo creatā muscā credēs in illiꝰ q̄ mus
caꝝ ꝓnceps d̄r ꝑtātē venias ꝙ affecto cuidā tedijs sil̄ibꝫ
accidisse/auctor est augustinꝰ ꝓncipiū illd̄ iōis famosissi
mū exponēs Et musca ꝛ pulex ꝛ brucꝰ ꝛ culex ꝛ cinifex ꝛ
locusta/ceteraq̄ hōi hmōi non sine certa cā creata sunt
ab illo qui vidit cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Et si
nulla eēt alia illa sola sufficeret vt his armis hūana sup/
bia domaret̄/potuit em̄ deꝰ egiptijs leones tigres vl̄ dra
cones īmittere/minuta ꝛ vilia īmisit aiāntiq̄ clariꝰ ꝛ ce
lestis potentia ꝛ terrena fragilitas nota eēt. D. Pulici
bus inquietor. R. Sanis cogitatōibꝫ ꝯq̄esce

cogita nihil mali p̄ter pctm̄ hōi ꝯtingere/multis nō hec
mō facl'ia sz q̄ vident̄ grauissima ꝓfuerit.q̄d scis an si pu
lices abirēt sopor nimi⁹ aut male libidies subirēt\crede
bñ in oībus tecū agi bñ erit. D Nocturno pulicū p̄lio
vict⁹ sum. R Quid sup̄bis igit̄ vmbra ⁊ cinis q̄ erigerꝫ
iners lutū a pulicib⁹ vict⁹ ꝯtra deū calcitras iumentū in-
domitū ac stolid̄. D. Offendor pulicib⁹. R. Uis ne tu
hōies offendere a pulicib⁹ te defende vilissimū ipar aīa
li nobilissimū aggredierꝫ ⁊ pulicū cib⁹ hōies voras. D
Pulicib⁹ agitor. R Terrena oīa hōis ad obsēq̄a facta
sunt.ꝑs vt pascat ꝑs vt vestiat ꝑs vt vehat alia vt defen-
dant alia vt exerceāt doceātq̄ ⁊ ꝯditōis admoneāt/q̄daꝫ
deniqꝫ vt delectēt fessūqꝫ reb⁹ aim leuēt q̄dā v̄o vt delctā
tionē noxiā frenēt ac salubrib⁹ tedijs ꝯtemptū h⁹ lucis si
mulqꝫ desideriū vite melioris icutiāt. Quantū em̄ (q̄so)
mors timet̄ q̄ntūue si tedijs vacua eēt placitā mortalib⁹
erat hec vita cū tedijs plēa.sic placeat.sic obit⁹ timeatur
nec vite iocūditas viuēti nec amenitas vie sp̄ est vtil' via
tori. Expeditqꝫ nōnunq̄ durū aliq̄d occurrē.q̄ optabili
or finis sit. D Noct̄ne aues flebilib⁹ vocib⁹ infeste sūt
R Non vt arbitror philomēa q̄ apd̄ v̄giliū flet noctem
ramoqꝫ sedēs miserabl'e carmē integrat/⁊ mestꝫ lata loca
q̄stibus īplet dulcꝫ eñi fletus ⁊ suaue carmē ⁊ delectabl'es
sunt q̄rele mestior te forsitā strix offendit/neqꝫ q̄ tā ꝓpo
q̄ poetaꝝ carmīb⁹ infamis bubō q̄ quibusdā q̄ leti fue-
rit augurij apd̄ iosephū legꝫ q̄uis vtrūnqꝫ ridiculū huic
spē s. metūue ꝯcipe.h⁹ eñi vt multorū tristꝫ aspect⁹/ac lu
gubris cant⁹ at uterqꝫ natalis nō sic canūt ut nob aliq̄d
nūtient sed qꝛ canere alter nō norūt.da illis philomene
uocē flebūt dulti⁹ nūc nat̄e parēt sue. Uos naturā ip̄am
sup̄stitionib⁹ ur̄is ut ꝑeat cogere delirando in tinū. D
Proxia intueri ꝑnox noctua īportūa mihi est. R No-
ctuā inq̄etas noctes augusto facere solitā audisti. Et q̄ꝫ
q̄so uerebit̄ q̄ mūdi dñm inq̄etat. D Mures thalamū
infestant. R Quid scis an in hoc ipso thalamo exorti
quē tu forsan ꝑegrinus inhabitas de te iustius queri po

ssint qui natale illis aduena solum turbas. Sz omissis
iocis horũ oim̃ ratõ vna est. Idcirco equidẽ his infestã
vitã agitis vt discatis alterã optare. atz illinc animũ ha-
beatis vbi nec mures nec fures nec aranee nec tinee nec
damna nec tedia vlla sunt. D Procaces rane ⁊ strepi-
dule tediũ parunt cicade R Finge solatiũ parere sola-
tiũ erit. Opiniorẽ q̃cunqz vult trahit non vt verũ mutet
sed vt iuditiũ regat ⁊ moderet. Inuentus est nup q̃ rure
habitans ad fugiẽdas noctue lacrimas. saxis armat⁹ su
dibus ꝯsurgert cũ q̃ parũ ꝓficeret circũfusas arbores iu
beret abscindi/vt vel sic precepto frõdenti domicilio abi
rent/quib⁹ manentib⁹ abire illũ oporteret. Jãqz impor-
tunis cantib⁹ pulsis sopor abijsset. [illegible]is tñ ꝓxime paludꝫ
in ripa nocturnos strepit⁹ ranarũ modulatissimã q̃si fu-
rium armoniã intentissim⁹ hauriebat. Inhumanũ fer-
reumqz hõiem vixqz inter hõies nũerandũ ⁊ moribꝫ q̃-
dem q̃lem audis forsitan. ⁊ vidisti vulgarib⁹ tñ negotijs
audinsanũ qui nunc ideo ad memoriã redijt/vt cõstaret
q̃ntum in rebus omnib⁹ possit opinio. D Ranaꝝ ⁊ ci-
cadarum strepitu offendor R Non ille q̃dem vt offen
dant strepũt sed natet cõis bñfitio vtimur. at h̃ ip̃m sup
bam impatiens vestrã ledit sic vt reliqua q̃cunz aliter
fiũt dicunt̃ue q̃z exigit oculorũ vr̃orum/atz auriũ volu-
ptas sz vt fabulã vr̃i erroris ad antiq̃s fabulas remittam
cogita nũc vl̃ ranas suam veterẽ q̃relam ⁊ vltricẽ lasciui
am raucis vocib⁹/vel cicadas versum in suã spẽm tito-
nũ stridolis plausib⁹ mẽorare sines forsitã suũ illas age-
re negotiũ ⁊ tu tuũ ages. Cur iniusti nature sp accusato-
res innocuis aĩantib⁹ succẽsetis/nec aduertitis quanta
maiora sunt tedia/q̃ vicissim ip̃i vob̃ infligitis. Sileo
raptoresqz vrbiũ ⁊ mille ĩiuriandi dolendiqz artes. mille
violẽtias mille dolos q̃ꝝ plẽi sunt vici oẽs ⁊ ꝯpita. Ta
ceo latrũculos toto orbe dispsos ⁊ itinera seuis interrup
ta p̃donib⁹ q̃b⁹ magna ps traꝝ hodie in via ẽ ⁊ pulcher-
rĩa mũdi spectacl̃a p̃cepta mortl̃ib⁹ dissil̃atũ illd̃ ẽ miseria
iam ꝯsuetudine roboratũ quis dignis q̃stibus explicet.

aut humane pondus ignauia verbis q̄t placatis q̄z regi
onibus passi legittim⁹ p̄dator occurrit qui solicitū viato
rem exhaustū laboribꝫ ⁊ honestū curis ere suo spoliat in
iustissimi nescio cuius iuris obtentu Quo effectū vt qd̄
amenissimū fuisset orbē terrarū ꝑmeare id alicui ꝑiculo
sissimū vbiq̄z sumptuosissimū ac tediosissimū sint. Sic
vestri p̄ncipes ⁊ p̄res patrie. imo v̄o vr̄a patiētia vestri
mores libertatē publicā ꝑuo p̄tio vēdiderūt Quid custo
dias loquar suꝑuacuas ⁊ obstrusos passus ac suspitōibꝫ
vanis plēa oīa absentieq̄z solamē vnicū lr̄aꝝ ꝯmertiū in
ter dictū qd̄ ip̄m qꝛ mutari non p̄t. forti aīo ferenddū est
Verū ita (vt nate opa ferre nō renuāt) q̄ tot insolentias
tot īmāitates hōim tot tedia tot rapinas pati solit⁹ didi
cisse debuit/ q̄z iniq̄ vera parens leuibꝫ ex causis cottidie
laceret cū tot acerba ⁊ grauia pati hōiem ab hōie sit nece
sse. D Magno torq̄or calore. R Expecta hiems te
diū h̄ pulstra festinat. D Frigore crutior importuno.
R Ecce tibi estas accelerat hui⁹ ip̄i⁹ alatura desideriū.
D Frigoribus vrgeor. R Uix incōmodū inuenies
cui non inuenerit natura remediū. Et sepe vni⁹ remedia
multa sunt Arcēt frig⁹ tectū vestis cibꝫ labor exercitium.
Raro quisq̄z frigore vincit nisi vict⁹ inertia. Piget ignē
inter ī media nūera te magnū mortalis ignauie argumē
tum non tā facile vini e dolio mixta aq̄ linteo madēte de
trahit q̄z e turba hōim hieme accenso igne inertes foribꝫ
segregant/ oēs eo ꝯfugiūt q̄b⁹ nihil sanguīs neruorūq̄z
animi est/ videre licz sz nō libet iuuenes vr̄os vt formosi
videant deformatos abscisosq̄z pubetenis sese ignib⁹ in
gerētes/ q̄nto erat hōesti⁹ pudēda ꝯtegere q̄z sanustꝫ na
tib⁹ inamenū narib⁹ in odorē īspirare. D Nunc tremo
nūc estuo. R Credo id facile mores noui ⁊ te loq̄nte q̄d
occurrit dicā recēs ac breuis historia ē/ pr̄ in gallijs ꝑ ca
pitali cā cū adolescēte filio ꝯphensus ⁊ s̄m ritū gentis in
vas enemij missus ac d̄coq̄ fissus erat. cū forte igit i aq̄m
hieme gelidā nudi ac vincti ꝑiter dn̄dissent/ cepit adole
scens tremere ⁊ frig⁹ mag̃ dentiū collisiōe testari. vbi sub

sectis ignibꝫ cepit aqua feruere. Ille lamentis ac gemitu
ĩpatiẽtiã caloris exp̃mere ꝯtra ĩmotus ad vtrunqꝫ ⁊ tor
uo illũ vultu respiciẽs senex. Uilissime (inq̃t) meretricis
fili nec frigꝰ igit̃ nec calorẽ pati potes/ verbũ mali forsan
sꝫ ꝯstãtis solidiqꝫ aĩ dignũqꝫ q̃ illesus euase mortifero ꝑ
siliret. ceterũ vestris nũc adolescẽtibꝫ ꝯueniẽtissimũ q̃bꝫ
nihil effeminatiꝰ ⁊ eneruatiꝰ l̃ ẽ. estate solẽ execrantibꝫ vt
athlãtes solẽt/ hieme ignẽ adorãtibꝫ vt caldei. D. Nix
me tedio afficit. R. Delicati ec̃ iocũda fastidiũt. atq̃ ni/
uẽ sine vẽtis dñtem q̃dã ĩter pulcerria rerũ ponũt porro
si qđ ẽ niue nũc pulchriꝰ nil certe cãdidꝰ. D. Nũc estibꝰ
nc̃ frigoribꝰ nimijs nc̃ siccitate nc̃ ĩbribꝰ ãgimur. R. Im
paciẽtissimũ caloris alexandrũ ferũt nẽpe q̃ ⁊ vini ⁊ ire ⁊
ꝑspe fuit ĩpatiẽs fortũe ꝯtra ꝟo caloris ac frigoris paciẽ
tiã parẽ dãt hanibali/ cur nõ tu aliq̃ꝫ tibi l̃ dissilis ꝑtẽ lau
dis arripias. Eq̃ ille vtrũqꝫ potuit ferre tu neutꝝ. h̃ vob̃
p̃mũ tribuit voluptas emoll̃ eneruatqꝫ ⁊ (vt ꝟe dicã) ca/
strat aĩos vt nõ hostilis tm̃ gladios aut mortẽ sꝫ ĩpssiões
aereas formidetis. Clamo ãt sepe frustra quiđ qꝛ surdis
clão/ linquite suũ offitiũ nat̃e nihil sine eternis agit illa
ꝯsilijs stulti ⁊ ĩgrati/ nec vna ꝓrsus aq̃ stillula plꝰ minꝰ ue
q̃ꝫ expedit in terrã cadit/ ⁊ si nõ singuloꝝ libidini/ at salu
ti oĩm ꝯsulit̃. D. Hic luto h̃ puluere turbor hic unbibꝰ
h̃ vẽtis h̃ tonitru. R. Atqui terre varietas/ celi varietatẽ
sequit̃ humidꝰ aer lutũ parit/ siccꝰ puluerẽ/ sic de motu ae
res venti de vaporibus nubes de ventis ac nubibꝰ tem
pestates ac fulmina ꝓdeunt qui rerũ causas nouit/ ⁊ na/
ture se prebuit obsequentẽ ꝯsequentiã effectuũ nõ defle/
bit. ⁊ de vẽtis licet apđ q̃sdaꝫ magna q̃stio/ nõne tibi aer
omni carẽs vento pene semi animis videant̃/ vt nõ ine
ptequidam ventũ aĩam dicant siue spiritũ puluerẽ certe
apud multos viris fortibus dulcẽ vides. Id q̃ (vt de lu
to etiam credi possit) diuersoꝝ opm vna virtus efficeret
Tonitrua vero ⁊ ꝯcitatões celi motꝰ q̃ nisi ꝯminatões
⁊ monitus miserantis dei sunt qui certe nõ minaret̃ nisi
amaret hõiez sed feriret. cũ multe ⁊ graues nũq̃ꝫ

desint fiendi cause. Ad terrorē vo hec formidinēq̄ mor
taliū spectare sz añ alias allorū q̄ rebellāt vo. non solum
nature gnar⁹ memīt poeta sz vates illa diuini ꝓscia ꝓsilij
q̄ ait deū formidabūt aduersarij ei⁹ z sup ipos in celū to/
nabat/formidate vero tonantē aduersarij/enitimini in
gr̄am redire vt amici dei effecti nihil oino nisi ei⁹ offensi
onem timeatis ℔ poti⁹ agite z q̄relas mittite. D. Fusto z
nubiloso ꝓtristor aere. R. Nulla tēpestas durat. z sere/
no nubes succedunt z serenū nubiby frequēs imo iugis
alternatio z ferenō sine q̄stiby qō tā breue est. D. Offen
dor nubibus. R. Offensio q̄dam admonitio ē vt iam
binc tibi puideas ne tēbras q̄s momentaneas egrefers
aliq̄ ꝑpetuas patiaris. D. Igne celi turbor z grandi/
ne z pcellis. R. Hec z bis siūa ad terrorē salutifer vel
(si spernitis) ad vindictā sunt/audi vnū ignis sulphur z
spus pcellarū ps calcis eor. Audi alterū ignis grādo
fames z mors hec oīa ad vindictā. D. Tempestiby tur
bor eq̄reis R. Noli ℔ naturā sz tuā vl stulticiā vl auari
tiam accusare. q̄s huc te coegit D. Tenebrosis nubiby
z ꝓtrarijs vētis affitior. R. In tēbris nat⁹ z in tēbr⁹ mo
riturus inter rex ꝓtrarios vētos viuis disce q̄ sp pate/
ris tanō pati D. Tonitru ac fulmīe quatior. R. pl⁹
℔ aliud q̄ tediū ē. in ꝑmo equiō met⁹ ingēs nisi stultis
quibusdā visū ē de fulmīe non nisi inexptū q̄ri. Atquis
oro nisi amēs hec non metuat cū tm̄ apō fortissimos ho
minū romāos veteri viōat statuto vt comitici ppli ioue
tonāte non tēant /ceterū met⁹ ℔ nisi ad emēdationē vite
spectet inutilis ē. q̄dem ꝓdesse ꝑt eñi tior vbi nullū est re
mediū formidate rei. Duc vertēda res agit vt licet natu
raliby causis tonet ac fulminet/nihilomin⁹ cū ꝑmonito/
rū extinct illi⁹ qui nullis obstract⁹ causis ipse fons oīm
est cārum. Ille quiō ideo tonat in celis vt tu in terris bñ
viuas z obliuione discussa irascentē demū recognoscas
q̄q̄ amore debueras saltē metu facias nolite q̄ri oia q̄ q̄
bona z mala expedit vob mihi credite vt sepi⁹ tonat. z q̄s
sepe tonuisse traditū mēorie ē eo āno q̄ ver⁹ dei aduersa/

tuplorib⁹ ꝙ ꝓ ad
rore⁹ ita q̄

rius ac pietatis hostis domitian⁹ interijt. non vt exclame
tis sic vt ille feriat iā q̄ volet sed vt irā dei pijs lacrīs atq3
humili prece vnicatis. D. Ebriorū ꝯgressib⁹ leticiaq3
ꝯtristor. R. Vinū letificare cor hōis ⁊ bachū leticie da
torē ⁊ si dauid ꝟgiliusq3 nō dicerēt notū ē. Et q̄uis illd
q̄3 verū sit ꝙ horū non facūdior ꝫ sanctior vates ait. flu
minis (inquit) īpet⁹ letificat cītatē dei / pl⁹ tñ gaudij ferui
di seu leticie gestiētis (vt phi vocāt) pauca potentis vini
dolia q̄ multa nitētis aq̄ flumīa ꝯtinēt. fateorq3 ebrioꝝ
leticia nil tristius nihil opificib⁹ ⁊ tabnarijs (q̄s merito
ciuitatū fecē cicero vocat) inepti⁹ l' ferendū tñ vel vrbib⁹
abeundū fero saltē ac plateis ⁊ tabnarū stenis tanq̄ sco
pulis abstinendū. D. Turbis p̄mor freq̄ntiaq3 ciuium
īportūa. R. Trux ⁊ ihumanū votū ē optare p̄rie solicitu
dinē q̄ ipse sis laxior ob h̄ eñi illa oli vt nosti soror apij
claudij mulctata ⁊ illa innocēs vitio apd̄ scriptores cele
brata ē. vt ꝟo istud īiquū ⁊ supplitio dignū sit vitādi stu
dio fastidij se turbis eripe. ⁊ si res poscat vrbi cedere mo
destū ac sapiētib⁹ vsitatū ē. D. Lōgo ⁊ segni iuditō labo
ro. R. Ad q̄d īuenta trāsactio est nisi vt litē finiat ⁊ tardi
tatē iuditij añcedat. D. Mesto ⁊ turbido atteror litigio.
R. Pro re aptis ephitecis vsus es vbi eñi. l' ibi nec gau
diū nec trāq̄llitas eē p̄t. tu si litib⁹ vis carere litiū ꝯtemne
materiam auaritia, lites parit ⁊ ꝑtas alit.

De terre Motu. Ca. xcij.

Terre motū timeo. R. Magnū fateor nat̄e parentis
incomodū nec inmerito a precedentib⁹ segregatum
nempe cunctis grauius sed rarius idq3 remedij loco sit
sepe quidem instans tonitru celi facies mesta prenūtiat
Terre motus prestigium nullum est (⁊ si eū pheretides
aqua putei hausta predixisse r̄feratur) adde ꝙ aduersus
celi minas aliquod fortasse refugiū subterranee offerūt
cauerne q̄le illud legit̄ augusti cesaris fulgura metuentis
ꝙ adhuc rome via cernit̄ flamina ⁊ nomē ꝑuat auctoris

Contra terre motum nulle sunt latebre nulla fuga q̄ em̄ extra terrā fugiat terren⁹ homuntio aut quid fiet si ⁊ sup̄ verticē celū tonat ⁊ sub pedib⁹ terra tremit nisi forte quis in pelagus fugiend̄ ducat q̄ ⁊ celestis ⁊ terestr⁹ ⁊ varietatis est ꝑticeps ⁊ suis insup motib⁹ inquietū. D. Non tu mihi remediū das vt soles sed ꝑiculū exaggeas. R Sentiebam ita tibi visum iri/ ⁊ sic haut dubie se res hz. Sūt q̄ dissil'ari q̄unt ⁊ verbis extenuari ⁊ q̄ vana terribilia visa erant re ip̄a nunc tollerabilia nūc ⁊ ꝯtemptabl'ia videāt'id sane de q̄ agit̄ tale est vt sua q̄dam vi hūani eloquij argumenta discutiat vnū est solamē raritas. vidisti etatē pene integrā terre motib⁹ vacantē/ q̄ in spatio innumerabiles obijsse non est dubiū q̄ in vita solū rei terribilis nomē audierūt. nullū res visa terruerit alioq̄n quem non ꝯspecta ꝯmoueāt vl' antiq̄ illa vel hec noua/ q̄rū in libris vel in animis hōim q̄ viderūt memoria/ recēs est qñ ⁊ olim vno eodēq̄ die motu horrifico ⁊ ꝯcussa rodus ⁊ nauē insule ꝓfundo maris emerserūt/ vetuste vrbes duodecim asie corruerūt nō mille etiam terre hiatib⁹ hauste sunt de hinc eadē pest⁹ in achadya macedoniaq̄ deseuijt demū in cāpania illa pulcherrīa nō ytalie tm̄/ sz toci⁹ etiam mundi ꝑte circa senece etatē q̄ inter q̄stiōes nat'ales rei h⁹ meminit qñ ⁊ herculaneū ⁊ pōpeyas vrbes tractus illi⁹ nobilissimos ip̄az q̄z ꝑthenopē ea peste vexatā legis At ne cūcta seq̄r infinita materia est nup alpes aereas (q̄ ytalos a germanis sepant) q̄ꝝ motus insolitos maro ait ⁊ motas ⁊ multis in locis disiectas cernere potuisti ⁊ cōfestim postea ip̄az vrbiū reginā grauiter agitatā vsq̄ ad ruinam turriū ac tp̄m aliq̄ꝫ q̄z alias humistratas moxq̄ velut ꝑpetuo maloꝝ ordie germāie ꝑtē illā q̄ nobl'ior habet̄/ ⁊ totā s. reni vallē tremuisse atz in ripis basileā vrbē fundit⁹/ ⁊ octoginta eoq̄ ampli⁹ castella/ vno sil'tp̄m momento corruiste notū est/ horrendū plāe negotiū (nisi arte mors terribiliū teneret) hāc q̄ tiere desierit nil timebit vtq̄ elegāter ait flacc⁹. si fract⁹ illabat̄ orb̄ inpauidū ferient ruine nā q̄d refert an in te lapis exigu⁹ sic dñdat vt ꝑi

mat/an te ingens obruat apēnius seu potius fractus or
bis(vt est dicū)si vtrobiq; nihil āpli⁹ est q̄ mori, nisi qz
quibusdā fortasse mors clarior videri p̄t q̄ maiore infu
git instrumēto h̄ tand̄ vestri ꝯsilij sūma ē qm̄ ⁊ aduersus
fulmen aliq̄t diximꝰ eē remedij vt cūq; l' obstādo l' cedē/
do reliq̄s mal' occurrit ꝯtra h̄ vnū nec fuga vz nec igeniū
nec vis vlla hūc q̄ vnꝰ horrbilia cūcta fac̄ ponend̄ añ oīa
metū mortis aliq̄nto nō īfitior factu difficiliꝰ q̄ dictu sz
neq̄q̄ īpossibile ⁊ qm̄ ab hac peste nec tp̄s vllū nec locꝰ
īmūis ē oīb; locis atz tp̄ib; ad oīm q̄ nat̄aliter vl' fortuito
euenire p̄nt tollerātia p̄pand̄/armandūq; aīm q̄ nisi vir
tutis āor vicijq; odiū accessit. vtiq; fieri neq̄t deniq; qñ
nō celū mō(qd̄ in ꝯtinuo motu ē)⁊ elemēta vndiq; cō
minat̄ sz ⁊ terra cui insistitis. ⁊ q̄ piculoꝝ oīm firmissimū
p̄sidiū p̄stabat̄ iā q̄z ꝯcutit̄ īcolasq; suos fallit ac t̄ritat ad
celū aī volatib; ascēdend̄ īter hos reꝝ motꝰ atz hōim oēz
ī illo spē hñdā q̄ respicit t̄rā ⁊ fac̄ eā tremere d̄ q̄ scriptū ē.
ego dñs ⁊ nō mutor q̄squis ī illo vestigia d̄uote mēt; affi
xerit iā in solido ⁊ in tuto erit neq; āpliꝰ aut ip̄e mouebit̄
aut vllos metuet terre motꝰ. D. Nō possuz terre motib;
non moueri. R. Potes āt a terra oēz spē atz oē desideriū
remouere. h̄ fac vt securꝰ viuas eaq; vel tremente vel ru
ente consistas stultū est firmā in re tremula spem habere

De Peste. Ca. xc iij.

Pestē latissime seuientē horror. R. Et h̄ q̄z nil āpli
ns q̄ mortis ē metꝰ q̄ deposito plena securitas p̄ta
eēt. Em̄uero his magnis aīs nō depositꝰ mō sz ne
admissꝰ q̄d̄ eē dz, nā q̄d mīꝰ viuere q̄ horrere cōia. D.
Pestē timeo. R. At q̄d alid̄ tibi si morier; ad vsitatū mo
riendi genꝰ pestis addidit q̄ vt cōitatior moriare. Sin
euaseris ⁊ dultōr vita sit tot circūfusis ereptꝰ p̄icl'is si mo
ri p̄icl'm ñ a nat̄a ē nez n. oīs pest; p̄imit. alioq̄n ex hac pe
ste nouissima cui p̄ a secul' ñ fuit nullꝰ hōim euasissz/eua
serūt multi q̄ meliꝰ obijssēt hic vt vides fere solita nūc eē
mūdꝰ exuberat q̄ nll'a vnq̄ pest; nulla mort; māꝰ exhau
riet tā ꝯtre ta ē. D. Pestē metuo. R. Dic qd̄ ē veriꝰ mo

ri times de q̄ vobis (vt te video) in q̄relas ꝓnū añq̄ res desinat disceptandū reor ꝑter hec eñi qđ ē qđ pestis nomen exhorreas cū potiꝰ (vt dictū ē) solatij genꝰ sit ꝑire cū plimis. D. Pestē horreo. R. Si te ad h̄ hūani generis caritas q̄dā trahit ē ꝙ laudē. nihil ē eñi magꝫ hōis q̄z humana icōmoda miserari sui tui tm̄ ē ꝙ arguā nā q̄d pestis nocitā mortali nisi vt facias qđ facturꝰ es nisi illđ interdāna ꝯnūeres nō lugeri (qđ i talibꝫ accidit) ⁊ felitōres cēses qui multū fleti ad supos apud v̄giliū memorant.

De Tristicia Miseriaq̄ La. xciiij.

Tristꝫ sum. R. Refert q̄ ex cā tristis sis aut letꝰ Ista eñi vt alia multa indr̄am dixeri q̄ leui momēto possint bona eē vel mala tristicia nēpe de pctō vtilis mō ne desꝑationi sub repētini clanculū manū det gaudium de virtute deq̄ mēoria bonorū oꝑm honestū mō ne ingerēti se suꝑbie fores pādat harū ḡ passionū ꝑmutant cause vituꝑatio illico locū laudis īuaserit nūc tu ipse q̄d sis tristis cogita. D. Huiꝰ vite miseria mestꝰ sum. R. Felicitas te letificet alteriꝰ vite neq̄ eñi tā hec miseria ⁊ si ꝓfecto miserrīa sit q̄ illa ē felix. D. Mali hꝰ tot radices q̄t sunt q̄ vno nōie aduersa dicitis de quibꝫ ⁊ iā multa diximus ⁊ vt te ꝓnū in q̄relas video multa nūc sunt etiā dicēda. est āt qñ nulla ꝓrsus apparēs cā nō morbi nō damna non iniurie non ignominie non carorū mortes neq̄ vllꝰ oīno rerū taliū inopinꝰ rūor sꝫ dolēdi voluptas q̄dā mestam aīaꝫ facit pestis eoq̄ funestior q̄ ignotior cā atꝫ difficilior cura ē. Itaq̄ hāc seu aīe scopulū oī valorū vt dici solet ac remorū auxilio fugiendā censet cicero / cui in h̄ quiđ vt multis assentior. D. Pñtis me miserie cogitatō mestum facit. R. Miseriā conditionis humane magnā multiplicēq̄ nō nego q̄ q̄dā integris volumibꝫ defluere Sꝫ si in diuersū aspicias multa itidē q̄ felicē vitā ac iocūdam faciūt videb / ⁊ si de h̄ nēo hactenꝰ ni fallor scripserit aggressiq̄ aliq̄ qui destiterīt ꝙ difficilē ⁊ ꝯtrariū scribentibꝫ sterilior ē longe imparē materiā se sortitos ītelligerēt eo ꝙ humana miseria minꝰ multa ꝓrsus euidēter emine

minus

at felicitas parua ⁊ latens stilloq; altius fodienda sit vt ostendi possit incredulis. An aũt vt ex multis summa deliberem ꝑraua vobis gaudij cã est imago illa ⁊ sil̃itudo dei cieatoris hũana. Intus in aĩa ingeniũ memoria ꝓuidentia eloquiũ tot inuenta tot artes huic aĩo famulãtes. Hinc corpi quib; necessitates vestre oẽs diuino offitio ꝯpresse sunt tante q̃z oportunitates ⁊ tam varie rerũ spẽs non necessitati vestre tantũ sed oblectationi seruientium mi ꝝ a ineffabi modis tanta vis radicũ tot herbarum succi tot florũ tam iocunda varietas tot odorũ ⁊ colorum ⁊ saporũ ⁊ sonorũ ex ꝯtrarijs orta ꝯcordia tot animalia celo terris ac pelago non nisi vestris vsib; dedita hõisq; solius ad obsequiũ certa nisi em̃ pcti iugũ sponte subijssetis omniq̃z sub celo sunt dñimũ haberetis. Adde colliũ ꝓspectus aprica tiones valliũ vmbrososq; saltus algẽtesq; alpes ⁊ tepentia littora adde tot salubres siatebras aquarũ tot sulphureos fumãtesq; tot nitidos ac gelidos fontes tot infusa ac circũfusa terris maria ãnes assi due volubiles ⁊ inmobili stabilitate certissimos regnoꝝ fines. Adde lacus maris emulos etiã stagna iacentia ⁊ riuos inter montiũ conuexa precipites ⁊ floreas ripas riparũq; thoros prata recẽtia riuis vt v̄gili⁹ ait. Quid sonoris littorib; spumãtes scopulos antraq; rosida ⁊ feruescentes agros ⁊ vnita gemẽtia ⁊ cõmoditates vrbium ⁊ rurisotia ⁊ solicitudinũ libertatẽ quid spectaculoꝝ omnium lucidissimũ atq; augustissimũ stellãtis celi ambitũ incõprehensibili celeritate volubilẽ atq; incõpabili decore numerabilem. Inq; illo fixas ⁊ errantes q̃s dicitis seu vagãtes stellas solẽ in ꝑmis ac lunã clarissima mundi luminaria vt maro seu lucidum celi decus vt flaccus ait. Hinc terre fruges hinc vigor aĩanciũ hinc varietates tẽpestatũ hinc vos annũ ⁊ hinc menses ⁊ dies ⁊ noctes ⁊ momenta metimini sine quib; vita fastidio nõ caret his accedit corpus licet caducũ ⁊ fragile impiosum tñ aspectu serenũq; ⁊ erectum aptũq; celestib; contemplandis. Accedit mortalitas anime ⁊ ad celũ iter ac pretio exiguo

merces inextimabiles ⁊ q̃ in finem sciens distuli quia tã magna erant vt ꝑ me illa nõ capem nisi fidei magisterio didicissem resurgendi spes ⁊ h̃ ip̃m corpus post interitũ agile q̃dem lucidũq; ⁊ inuiolabile/multa cũ gl'a resumẽdum. Et q̃ oẽm non humanã mõ sz angelicã dignitatẽ supemq; ipsa humanitas sic ꝯiũcta diuinitati vt q̃ deus erat hõ fieret Idẽq; vn⁹ nũero ꝑfecte in se vniens nat̃as esse incipet deus ⁊ hõ vt hõiem faceret deũ factus homo Ineffabilis dei pietas atz hũilitas sũma hõis felicitas ⁊ gloria altũ vndiq; occultumq; misteriũ miꝝ ⁊ salutare ꝯmertium qd̃ nescio an celestis sz ꝓfecto mortalis lĩgua nõ eq̃t paꝝ ne tibi ãt vel h̃ vno nobilitata ꝯditio humana parũq; expurgata miseria videt̃ seu q̃d oro altius nõ dicã sperare sed optare hõ potuit q̃ vt eẽt de⁹. Ecce iam deus est quid iã restat oro q̃ vota vestra suspirent ne dũ repire quid̃ sed nec fingere mai⁹ aliq̃d relictũ. Recte cum ad salutẽ vr̃am se diuinitas inclinaret nõ aliud cũ posset nisi hũanũ corpus humanãq; aĩam assumpsit nec angelice spẽi asscribi voluit sz humãe vt sic q̃ntũ te dñs tuus amet agnoscas ⁊ gaudeas. Ita em̃ vt p̃clare ait augustinus demonstrauit carnalib⁹ ⁊ non valẽtib⁹ intueri mentem veritatẽ corpeisq; sensib⁹ deditis q̃ excelsum locum inter creaturas hẽat hũana natura Qd̃q; idẽ ipse q̃ vos ac sua dignatõe tam mirifica angelis q̃z pretulerat ip̃os vobis angelos custodes adhibuit vt modis om̃ib⁹ vr̃az inter creaturas excellentiã demonstraret ait nempe. Ieronimus tantam dignitatem esse animarũ vt vnaqueq; ab ortu suo habeat angelũ sibi ad custodiaz deputatum paterna vere ⁊ plusq̃ paterna de vobis deo cura est. Et vt dictum satirici parumper inflectam vere carior est ille homo q̃ sibi quis hec inter tristicie loc⁹ aut q̃rule nõ natura igit̃ vẽstra. Sed culpa mestos vos ⁊ querulos facit D Mestum me originis vilitas ⁊ nature fragilitas nuditasq; ⁊ inopia ⁊ fortune aspitas ⁊ vite breuitas ⁊ finis incertus facit. R Multa studeo conquiris vt mestus sis contrario instandũ erat vt honesto gaudio let⁹ esses.

Noui autem mores cupide malis vr̄is incumbitis ꝓui
de qd̄ ad vilitatē originis attinet vt corpis feditatē q̄cq̄t
q̄rūlibet ingeuijs aceruatū est non solū admota resurre-
ctione illa q̄z vera mortaliū fides sperat ⁊ glorificādorū
corp̄m nobilitate diluit̄ s̄z p̄nte ec̄ decore minuit̄ inter q̄
oīa diuine man⁹ op̄a singl̄ari q̄dā hōis maiestate Nā q̄d
ort⁹ obscenitas hūane d̄traxit dignitati nōne feda e radi
ce ꝑceres frondētesq̄z arbores herbosum solū gratis vm
bris vestiūt nōne fedissimo fimo segetes ~~dei estis~~ lete fiūt
nec fastidit̄ origo vilissima rei optīe vos segetes dei estis
in area iudicij ventilāde sūmiq̄z p̄rissamilias in horreo
reponēde terrestris licz fuerit origo quāq̄z nobilis ac ce-
lestis ex p̄te sit. s̄z fuerit q̄lescūq̄z ort⁹ q̄mlibet difficl̄e incre
mentū sedes vltia celū sit quid illa nuditas ībecillitasq̄z
corp̄ea multarūq̄z rerū grauis indigētia q̄ hūane ꝯditio
nis īfamie asscribunt̄ ~~variū~~ assigt̄ ~~vxor nihil aut filio vt~~
~~ille hoc tm̄ hi ꝑ eorū casu pl⁹~~ nōne artiū ac ml̄tiplici r̄me
diorū supplent̄ auxilio vt magl̄ ad gl̄am hōis q̄z miseriā
trahi possit ꝙ aīantibꝫ ceterꝫ rōe carētibꝫ p̄ualidā cutim
vnguesq̄z ⁊ villos mr̄ nat̄a ꝓuiderit hōi vnū reꝑtorē om
niū ꝯtulerit ītellectū vt illa s. aliēo h̄ suo q̄dā ꝓprio ⁊ inter
no p̄sidio tut⁹ eēt Cetera q̄ntū nascētibꝫ obtigissent ⁊ nō
ampli⁹ vn⁹ h̄ tm̄ hr̄et q̄ntū viuēdo meditādoq̄z assequi
sagati posset īgenio Sic s̄uis dn̄s ac bubulcis si q̄d for
te tibi nobilis largiat̄ suā cuiq̄z porciunculā minusue ꝑ-
cipiāt sic illis frenū ꝓponit̄ his lib̄tas. Aīalibꝫ g̊ q̄ l̄senio
vl̄scabie depilata aut caligantia oculis aut pede clauda
conspicim⁹ remedij nihil ē nisi ab hōie ꝯferat̄ hō āt ꝑ se
nudus īgenio vestit̄ atz ornat̄ ⁊ si res poscat armat̄ clau-
dus atz debilitat⁹ eq̄ ⁊ naui fert̄ aut vehicl̄o aut auxiliari
bus bacul̄ initit̄ deniq̄z modis sese oībꝫ adiuuat attol-
litq̄z q̄n amissis artibꝫ pedꝫ ligneos man⁹ ferreas nasos
cereos fabricari didicit ⁊ fortuitis casibꝫ obstare valitu-
dinē fatiscentē medicamibꝫ erigit gustūq̄z torpentē sapo
ribꝫ excitat visūq̄z lāguidū ocularibꝫ refouet q̄ in re maio
ribꝫ vr̄is acuti⁹ cogitast̄ qui vascul̄ vitreis aq̄ plenis vt

variarū

vxori nihil aut filio
vt ille hoc tm̄ hi pro
eorū captu plus
mīn

seneca meminit vectebant̃ ꝓpe delectabilis nature ludus
blanda parẽs ac benigna parens ꝙ hinc filio eripit inde
restituit ⁊ cũ tristẽ fecerit ꝯsolat̃ Quid ꝙ equus bos ele-
phas camelus leo tigris pardus ⁊ sil'ia q̃ntarũ licet viri-
um cũ senuerint ꝯtemnunt̃ cũ obierũt non sunt cedũt se
nio succumbũt morti solũ hõiem virtuti p̃ditũ q̃ hõis so
lius est ꝓpria ⁊ venerabilẽ senect⁹ ⁊ mors gl'osum ac feli-
cem facit transferẽs ⁊ non extinguẽs ⁊ ad summã aĩalia
q̃dam sensib⁹ vegetiora ⁊ robustiora sunt hõie q̃dãue lo-
tiora nullũ dignitate p̃stanti⁹ nullũ cui⁹ par cura creatori
fuerit dedit spericã capitis figurã effigiẽq; sidereã ꝓnaq;
cũ spectẽt aĩalia circa terrã os hõim sublime dedit celũq;
videre iussit ⁊ erectos ad sidera tollere vult⁹ vt p̃clare ait
naso dictũ licet p̃us a tulio/dedit oculos dedit frontẽ in
quib⁹ secreta aĩ relucerẽt dedit rõem dedit orõem d̃dit la
crimas dedit risum affectuũ signa latentiũ/q̃ q̃uis ad ar
gumentũ miserie quidã trahant ꝙ flet⁹ p̃ceps risus ser⁹
sit ortus em̃ statim flet añ diẽ q̃dragesimũ nõ ridet id vl'
maxĩe prudẽs aĩal arguit vẽturiq; p̃stiũ nõ quid̃ finis q̃
virtutꝫ gub̃nacl'o felicẽ dico sꝫ difficilis ꝙ ĩgressus ẽ stu
dij atꝫ instantiũ laborũ deniq; q̃d̃cũq; robur ẽ alijs que
cunq; velocitas q̃cũq; oportũitas q̃cũq; comoditas to-
to hõi deserit Ille indoctos boues ad iugũ ⁊ feroces eq̃s
ad frenũ cogit vrsos vnguib⁹ apros dentib⁹ ceruos cor-
nib⁹ metuẽdos dec⁹ fecit ille mẽsaꝝ/linces ⁊ vulpes ⁊ in
finita id gen⁹ aĩalia q̃ esui non erãt vsui pellis ac corei re
seruanit/retib⁹ maria canib⁹ siluas volucrib⁹ celũ oẽ lu-
strauit ⁊ quib⁹ cũ nullũ erat hõi ꝯmertiũ hũanas voces
intelligere ⁊ hũanis nutib⁹ obsequi docuit sic ex oĩ natu-
re ꝑte sortit̃ aliq̃d nõ ẽ tibi bouis robur/at tibi bos arat
non est tibi equi celeritas tibi tñ equ⁹ ambulat/nõ ẽ tibi
herodij volat⁹ sꝫ erodius volat nõ ẽ tibi elephãtis aut ca-
meli moles sꝫ ille tibi turrĩ vehit h̃ sarcinã non ẽ tibi cer-
ui cornu nõ agni pell' aut vulpecl'e. Sꝫ illi hec tuo nõie
possidẽt. An ne igit̃ his q̃ vos ĩopes taliũ dicũt haut m̃
elegans rñsum illd̃ sit romani ducꝫ h̃re ista hõiem nolle

sed hec hñtibus impare Et hec quidē mō breuiter ptem
phice partim catholice dixerim Ad egritudinē vero ani
mi ita em̄ hanc phi appellāt depellendā ⁊ tranquillitatē
reuehendā pdierit nosse quid de pmo cicero in tusculāo
suo ter maluce disseruit/ q̄d de scdo seneca in eo li. quē de
tranquillitate animi ꝯposuit festinanti equid ad alia ⁊
spectanti metā nō vacat vniuersa ꝯplecti. Pro tpe g̊ al-
ligatū vulnus oñsiq; medici aioꝝ quibꝫ si hec nō suffici-
unt vti q̄as iā tibi illa vltīa q̄ q̄stus es ne rñso q̄dem dig
na credidi qñ ⁊ aspitas fortūe ipsa est de qua magna ps
hui⁹ scdi colloquij vr̄i fuit ⁊ futa est ⁊ aspitatē ipam vite
breuitas lenire debet ac minuere ⁊ incertū vite finē stra-
tuit natura vt pñs sp aut pximus crederetur.

De dentium Egritudine. Ca. xcv.

Dentium vexor egritudine. R Quantū fidas in-
testinis vide qñ ipsa te ossa destituūt D Treme
re dentes incipiūt R Quid in mollibꝫ spei est du
ri ⁊ solidissimi nutant art⁹ D Dentibꝫ eger sum. R
Inualidū ⁊ caducū aīal est hō cui etiā q̄ preualida vide-
bant infirma sunt D Magn⁹ me dentiū dolor hꝫ R
Et q̄ ad decus precipuūq; oris robur obtigerāt doloris
in materiā verti vides vt intelligas q̄ mā̄sura sit hec cui
tam securus insides mortalis ꝯpago domicilij D Jā
mihi vnus alterq; dens cecidit R Jam g̊ vl' hinc extīa
quantū d̄o debeas tot tātisq; muneribꝫ q̄ꝝ paucissimis
ac minimis caruisse/ supplitium ac flebl'e damnū ducas
digna ingratitudinis pena est/ seru⁹ vt dñi largitatatem
quam pñtem spreuit absentē lugeat ac noscat abeuntē
⁊ q̄ lucris intelligere noluit damnis intelligat D Jā
dentibꝫ exarmatus sum. R Jam inermis cū volupta
tate luctaberis minus cōmedes partius ridebis lentius
mordebis alienam famam loqui parantem fracta sepes
dentium frenabit Et si non castitas saltem pudor ab il-
licitis osculis senilem petulantiam cohibebit. D
Jam mihi senectus dentes fregit.

R. Jure illa suo vsa est tu nature gratias age q̃ tibi suo
h̃ dono vti ꝑmisit in seniũ ꝙ a multis in iuuẽtute r̃petiũt
q̃lis fuit apud vos ille medoꝝ rex maximꝰ qui ad huc vi
renti euo pene dẽtibꝫ caruit. Et si iuuenilẽ hãc iacturam
senile postmod̃ eximio oculoꝝ vt ip̃e aiebat qd̃ꝙ ipse ta
cebat ingenij atꝫ aĩ vigore solaret. Exemplũ vtile om̃ibꝫ
aliq̃ vel nature vl̃ etatis in ꝯmodo affectis ne singl̃a de
fleant neue oẽꝫ insolitũ temporẽ mũificẽtie celestis ĩiu
riam vocẽt sꝫ ſuatis ꝑdita mulceant aspa leuibꝫ dulcibꝫ
acria. D. Dẽtes mihi rapuit senectꝰ. R. Dos si illa nõ
rapet rapt̃a mors ſverat plẽa ossiũ sepulchra inspice testa
rum dẽtes arentiũ ꝑmũ quid̃ terrifice albitãtes mox rup
tis vulsos radicibꝫ atꝫ effusos videas nõ nũerus non h̃
robur decorꝙ valuerit filia nutritatis ponti regꝫ vtroꝙ
gemino ordĩe dentiũ fuisse destituta legit̃/prusie v̄o ba
thinie regis filiꝰ ꝑ supiori ordine dentẽ vnũ inferioribꝫ
cunctis parẽ h̃ est vnũ os ab vna in alterã maxillã nec in
venuste nec incõmode portentũ habuisse. At zenobia re
giã oriẽtis inter ceteras forme laudes tãto dentiũ ~~ituere~~ nitore
describit̃ vt inter loq̃ndũ ridendũꝙ non dentibꝫ sꝫ candi
dis margaritis plenũ os h̃re videret̃ hoꝝ q̃ nũc busta ꝑ
quire singularis~~are~~ nihil ĩuenies. Cũcta quid̃ eq̃ om̃ibꝫ
sparsit ⁊ attriuit mors/nimis corpꝰ amatꝫ ac mẽbra mor
talia nimis aĩm inmortalẽ ac v̄tutes spernitis. O ceci ⁊
sp iniqui reꝝ extimatores. D. Jam sine dentibꝫ sum.
R. Jã g̃ dentiũ dolor nullꝰ sꝫ nullũ q̃ꝫ p̃sidiũ nullꝰ vsus
sine dentibꝫ cũ labore ꝑmolendus cibꝫ/⁊ nisi dissil̃as cogi
tandũ eo tibi iter instare vbi nil edit̃ atꝫ vbi solo gaudio
cibisꝙ anime viuitur

De egritudine Tibiarum. Ca. xcvi.

Tibiarũ vexor egritudĩe. R. In oĩ edificatõe ꝑiclosũ
ẽ illd̃ vitiũ q̃ fundam̃tis insidet certa em̃ vtrũꝫ corri
gas h̃ ad ruinã trahit q̃ instãte quid ẽ reliquũ nisi q̃ꝫ pri
mũ efatiscẽti migres hospitio. D. Tibiaꝝ egritudĩe sũ
affectꝰ. R. Quiꝰ egritudis vt mlt̃aꝝ cã fere oĩs nõ aliũ
de q̃ꝫ ex vob̃ ip̃is ẽ. Jure igit̃ q̃rela in vos ex vob̃ orta re

flectitur obliti enī illud ꝯsilium sapientis potest palpe/
bre tue p̄cedant gressus tuos. Et illud alterius argumen
tum ꝯposite mētis existio posse ꝯsistere ꝛ secum morari
neq; ꝯsistere potestis neq; gressus vr̄os attēdere sz vt ce/
ci p̄cipites hac illacq; palpando discurritis. Quid miri
gitr si nunc ad lapidē nūc ad lignū offenditis. Illō plāe
mirabile q̄ culpas vr̄as insonti tribuitis nature q̄n etiā
voluptas mira demētie eq̄rū vos frementiū turbis inge
ritis vñ sepe ferratarq; caltiū vestigia reportatis nonne ti
bi videt qō apud ciceronē vni ōr pene oib; ꝯuenire hec
mala inquit stultissime tota ipe tibi addisti sic est hercle.
Nolite vos fallere mala vīa magna expte vobis ipsi fa/
citis q̄ postea deplorētis tu si domi h̄ est tecum pstitisses
neq; hac forsitan egritudine neq; hanc q̄relarq; materiam
inuenisses vaga vita ꝛ instabilis q̄ varijs afficiat incom
modijs non iniustū est. ¶ Tibie doloribꝫ agitor. ℟
Si tu cām doloribꝫ prebuisti gaude culpā plecti si min⁹
exortē culpe aīm solare. At si doles molestiā adeē at abeē
culpā gaude vtrūq; se res hēat doloris cuspidi patiētie
clipeū oppone ppetuū in oī anxietate documentū q̄ nul/
la vnq; salubrior medicīa aut salubri⁹ repit. ¶ Tibie
doloribꝫ pregūat⁹ sum. ℟ Cōsulēt medici vt iaceas nec
te loco moueas baut inepte ille q̄dē vt p⁹ damnū facias
qō añ debueras. Ego āt de illoꝝ ꝯsilijs nil āpli⁹ dicā/sz
tu ipse quantū ea sint precij tuo disces īpendio. Idē tñ
ꝯsulo q̄ medici sed respectu alio Illi enī te iacentē fomē
tis adhibitis instaurari posse facili⁹ opinant dū ad locū
dolentē nec spūs adeo ꝯfluūt nec humores vt stati ꝯflu/
erent aut eunti. Ego te tuo in lectulo ꝯpositū quicq̄t de
salute corpea euētuq; sit sepōitis iterea curis oib; ꝛ trāq̄l
lo tantisp accubitu mitigatis āgoribꝫ de sepulchro aliq̄d
cogitare q̄literve ibi sis iacitur⁹ pñtis stat⁹ tui ꝯditōe me
tiri velim mortē īpaz añq; vēiat tā familiarē tibi efficere
vt non horreas venientē/mors enī sola est q̄ possit mor/
tale corpusculum ab omni egritudine liberare.

Folio.

Oculos pdidi. R. O q̄t sil' vite fastidia pdidisti q̄t fe
da spectaculoꝝ ludibria nō videbis. D. Amisi o cu
los. R. Frōtis fortasse nō pectoris hi si superāt bñ
hz salua res ē. D. Cec⁹ sum. R. Nō videb' solē ampli⁹ sz
vidisti ⁊ q̄lis sit aīo tenes aut si nō vidisti vt ī pte sors du
rior sic desideriū lenti⁹ ignote rei. D. Oculis careo. R
Celū terrāqz nō aspicies sz celi terreqz dñm spectandi fa
cultas nō eripit' multū illa clarior ē visio. D. Cecitate p
petua dānat⁹ sum. R. Nō videb' ammō frōdosas valles
areos mōtes floreos cespites vmbrosas spec⁹ lucidos fō
tes vaga flūina prata virētia qdqz pulcherrimū visu dr
hūani oris effigiē sz nec steni cumlos nec vndātes cloa
cas nec lāiata cadauera ⁊ q̄tq̄t aspectū fedo stōachū ledit
D. Oclꝝ luce p̄uat⁹ sū. R. Ut malo huic nihil aliđ bo
ni insit q̄ꝫ ꝙ hos ludos enormiū penitusqꝫ deformiū ha
bitū nō spectab' optāda cecitas q̄ꝫ ⁊ si optabilē fuisse sepe
oli fatear eq̄ nūq̄ꝫ vt mō nūc q̄dē spes fuge nulla ē q̄cūqꝫ
terraꝝ v̄teris par īsanie regnū par v̄tutis exiliū h̄ ī statu
pdidisse oclos fuge ac solacij gen⁹ estimo. D. Uisuz pdi
di. R. Et femiei vult⁹ aspectū gaude igit' clause vñ mors
intrabat sūt fenestre multisqꝫ vitijs obstructū iter auari
tia gula luxuria pestesqꝫ alie suos ministros ac satellites
amisere q̄ntūcunz aīe tue hostibꝫ dēptū ē tm̄ accreuisse ti
bi credito. D. Perdidi oclos. R. Perdidisti duces ma
los q̄ in p̄cipitiū ac tēbras te ducebāt miꝝ dictu sepe qui
dē lucidissima ps corpis totā aīam in tēbras trahit. Jā
vocātē ad meliora spm̄ seq̄ icipe ⁊ v̄itati p̄be aurē clamā
ti nolite q̄rere q̄ vident' sz q̄ nō vident' q̄ eñi vident' tpalia
sunt q̄ āt nō vident' etna. D. Lūinibꝫ careo. R. Culpis
careres plurimis si his ppetuo caruisses Nūc vētuꝝ ma
lis occurrant virt⁹ ⁊ cecitas p̄terita deleāt dolor ac pñia
neu lugeas cecitatē mētis oclos apturā lugenda poti⁹ ꝙ
dilata ē. D. Lumē oculorū pdidi. R. Lumē aīe veꝝ ser
ua solēt q̄ alterū oclm amiserūt altero vt aiūt acuti⁹ vide
re. Jd si ita ē q̄d aliud reor nisi vt duobꝫ pdit' duobꝫ alijs
acutissime videas ⁊ tuū facias illđ tyresie ceci vatis sz fa

mosi obruit ora deus totāq; iu pectora lucē detulit. In/
felicē te vereq; cecū ⁊ ꝓsus exōlatū si hāc etiā ꝑdidisti qđ
vt suspicere valeā tue si ꝑgis faciēt q̄rele solet eñi flebili⁹
amitti q̄ vnicū eē hñti. D. Oc'los capitis mei ꝑdidi. R
Purga ḡ ⁊ absterge q̄s nō ꝑdas ⁊ externis ꝑeñtib⁹ ad in
terna reflectere. Illic mihi crede non in oc'lis hītat felici
tas illa q̄ q̄ritis. D. Lucimē oc'lis nō video. R. Disce l'
in tēbris gaudere. an tibi ātipri phi rñsuz excidit lasciuū
fortasse ſz ꝓpriū c⁹ cecicitatē cum amice muliercule deplo
rarent iocans. Nulla ne inquit vob videt voluptas cē
nocturna facete ille quidē breuiterq;. Multa eñi sunt ⁊
in obscuro gaudia sicut ⁊ in luce dolor multus. Ego āt
tibi hōesti soli⁹ hortatrix sim. D. Amissos oculos q̄ror.
R. Si vsur⁹ ad male gaudend̄ poti⁹ p̄repta tibi neq̄tie
instrumenta sui bñ nec sic q̄dem est q̄ doleas rē decoraz
visu ſz pietati ac scō ꝓposito mīme necessariā amisisti. nō
membra ſz aīm q̄rit de⁹/pur illū totūq; ei offer quē vbi
accepit quicq̄t est reliqui acceptū feret nil sibi retinuit q̄
animū dedit. D. Corpeos amisi oculos. R. Si ad celū
in terris ꝯsolare cū dindimo q̄z cecū ab infantia inq; hac
cecitaee vsq; ad exitū summo virtutū exercitio insignem
sacer anthoni⁹ senem videns vel mouere debere ait eo q̄ | nichil
oculos amisisset cōes sibi cū muscis ⁊ muribꝰ ac lacertis
Sz gaudere q̄ oculi cōes illi cū angl'is salui cēnt antho
nium vere celestisq; magistri discipl'o dignū verbū Sin
ad liberaliū studiorū dec⁹ aspiras/humerū ac democritū
cōtemplare q̄rū alter vt fama est/dū mira alla ac diuina
dittaret oculis non videbat aīo lī ceus/alter sibi oculos
eruit ne videret mlta q̄ vt ip̄e arbitrabat veri visus aciez
impedirēt/cui⁹ factū q̄ vl'laude vel vtupio dignū fuerit
nō disputo sed inuenit imitatores q̄ si picturā forte scul/
pturam ve appellis aut phidie artem tibi mētem delege/
ras amisisse te aliquid non negem nisi h̄ ipsum lucrū est
ab incepto humili retractū cogi alti⁹. D Cecitate im/
pos ⁊ inutilis sum. R Quid teip̄m cece deseris/nū tyre
sias de q̄ supra dixim⁹ visu cecus vaticinio clarus fuit.

Cum dyodorus stoicus sed familiaritate ciceronis ꝯ se
cta notior sua visum ꝓditū audit⁹ solatio leniebat cū ei
vt cicero idē ait libri noctes ⁊ dies legerent quib⁹ in stu⁊
dijs oculis nō egebat ⁊ phie sil' ⁊ fidib⁹ qbꝫ sine oculis
fieri posse vix crederes geometricis q̄ꝫ descriptōib⁹ opaꝫ
dabat ⁊ alienis lineas manib⁹ ꝓtrahi iubēs suo de illis
ingenio disserebat Gaius drusus absq oculis/sed iuris
ciuilis noticia tāta fuit vt dom⁹ eius ꝯsultorū frequentia
cottidie repleret ⁊ videbant/Itaqꝫ id eo ceci ducis prō⁊
ciniū implorabāt sed clarissim⁹ olim q̄s famosos cecitas
habuit. Appius claudius fuit qui ⁊ re cec⁹ ⁊ nōie q̄ ceci⁊
tate pressus ac senio non priuatus tñ consilijs a populo
noscebatur quisq in iure vl' in facto scrupulis incidisseꝫ
sed auctoritate ac sententia senatū regebat vniuersamqꝫ
rempublicam gubernabat/tu confestim vno destitutus
sensu/reliq̄s oēs atqꝫ insup mentem ipsam abicis haut
aliter ꝯ qui vni⁹ dāni leuis impatientia/⁊ vitā vite īstru
menta piciūt desperatione precipiti. D Cecus sum nec
q̄ ꝓgam video. R At dux tu⁹ videt siue is est animus
siue vnus aliq̄s ceci ex more gressum dirigēs cui⁹ ductu
non mō rectū iter inuenias sed ad cōtemptū vite nobilē
⁊ preclare virtutis accus vltimos ac vestigia summa per
uenias neqꝫ nisi vis animi defuerit generosum facinus
lux amissa prepediat. D Meministi q̄d sacris samson in lit
teris quid ciuili bello apud lucanū massilie thyren⁹ agat
in eq̄re de quo quiō si poetice tube min⁹ est fidei Illud
certius atꝫ recentius recordare q̄ etate gestum tua vide⁊
re potuisti. vt Johēs rex bohemus duoꝝ sine merito ro
manorum ꝓncipiū alteri⁹ filius alteri⁹ pater oculis sp in
firmis multūad extremū annū⁹ cec⁹ bellū ß qō inter gal
lum cui ille fauit ac britannū regē sexta lustris agit dum
pugna illa olim asprima cui ābo reges intererāt inclinare
fortunā sue ptis intelligeret duces suos clara voce ꝓpel⁊
lans dirigite me inq̄t oti⁹ in eā ptē vbi rex ꝓstiū est atꝫ oē
robur exercit⁹ sui q̄ cū mesti ac trepidi fecissent ille eq̄ sti⁊
mulis adacto eo sep̄cipitē dedit q̄ spectare alij cecumqꝫ

h q̄retur ad/rerbum
retur ad re verbum
ego videbant (ford

oculis ꝓsequi vix audebāt vbi cōfertissima hostiū ī acie non fortiter mō sz horrifice pugnās ruit ipis mirātibꝫ ac laudātibꝫ q̄ vīcebāt. Rē narro notā oībꝫ sz nisi mandata sit lr̄is obliuiōe ꝑiturā. Et q̄d oro gl'e viri fortꝫ obfuit visu caruisse nisi vt q̄z virtꝰ ac nat̄a mirabilē fecerāt stupēd̄ cecitas faceret. D. Cecꝰ sū. R. Jocari īcipiā ni desistas q̄ri Nā q̄d alid̄ si vir es attulisse tibi cecitas q̄uit q̄z q̄ de se ipso cecꝰ effectꝰ asclepicides ait vno s. vt puero ꝯmitatior gradiare. De Auditu ꝑdito. Ca. xcviij.

Perdidi auditū. R. Iter ecce alid̄ tedio ꝑclusū multa oculis mlt̄a auribꝫ hauriūt̄ tedia/multa vtroqz calle fastidia aīm penetrāt/quibꝫ euitādis ex q̄ pene optabl'es videant̄ cecitas surditasqz hn̄t he suas īcōmoditates vt reliq̄ fere cūcta mortaliū amarūqz aliq̄ n̄ nego sz patiētia mollꝰ ac virtuti īpar vbiq̄ nā si has īter ꝓportio īcōmodorū haut facile dixerī nisi q̄ illa ꝑiculosior ista ridiculosior nā q̄ āmō amētes videri solēt qui surdastri sunt ceci vero miseri iudicant̄. Itaqz surdos risu cecos miseratōe ꝓsequimur sapiēs vtrūz ꝯtēnit nec q̄d alijs videat̄ extīat Sed quid sit. D. Auditū ꝑdidi. R. Adulantiū iā susurria atz obtractātiū iurgia euasisti diuersimod̄. Sz ꝑ malū nisi q̄ aliq̄nto virilꝰ est iurgijs q̄z blādicijs adhibere aures illis nāqz medicamentū aliq̄n̄ his venenū inest sꝑ Illud g̊ sepe mordēdo sanat h̄mulcēdo inquinat atz ita peior ē falsus amor vero odio. D. Amisi auditū. R. Jaz q̄ ars vlixi prestitisse fert̄ tibi vel natura prestitit l' casus aliquis. vt sirenū cantus surda tutus aure ꝑtrāseas felicēte si extimas q̄t inde ꝑicl'a penetrare aīm potuissent q̄tqz olim inde mēdatia q̄t errores q̄t demū molestie subire.

D Auditū amisi. R Philomenā credo vel cytharam tibiasqz non audies sed nec rudētes itidem asellos/grinmentes sues/nec vllulantes lupos/nec seuientes vrsos/nec rugientes audies leones/nec gementes pueros/nec alter cantes aniculas/nec postremo his omnibꝫ grauiores vndiqz ꝑsonantes stultorum risus ineptissimos ꝛ inconditos fletus ꝛ confusas voces quo nullus

vsq̃ sonus inamenior. D. Auditu careo. R. Multiplicibꝫ ereptus es fraudibꝫ/nulla re crebriꝰ fallunt̃ homines q̃ verbis. Nihil hinc piculũ est surdo. D. Obtorpere aures mihi. R. Periculosa ꝑs hõis p̃cipueq̃ ꝑncipalibꝫ qui ꝑ illã adulatorũ flatibꝫ tumefacti sepe cũ ppl'orum risu/suaq̃ ꝑnicie crepuerũt. D. Auditꝰ ebet. R. Si cũ aliis colloqui ꝓhiberis tecũ loquꝫ/ciceroniani memor illius q̃ secũ potest loqui ~~sed modũ~~ alterius non requiret q̃uis ⁊ colloqui surdo q̃z ꝑmissum legendo scz scribẽdoq̃z/ãtiq̃s nẽpe loq̃t̃ q̃ legit ac cũ poster/ q̃ scribit ad h̃ celestis ꝓhie libros/ ⁊ qui legit deũ audit ⁊ qui orat alloquit̃/in h̃ quidẽ gemino colloq̃o nec lingua nec auribus opus est/sed oculis digitisq̃ ac deuoto aĩo/⁊ h̃ igit̃ vt in multis nr̃i ꝯsilium ciceronis amplectimur vt sicut cecus auriũ sic se surdus ocl'orum subsidꝫ ꝯsolet̃/tu proinde si audire hõies non potes scriptos ab hõibꝫ libros lege/⁊ legendos ab hõibꝫ libros scribe. Celum p̃terea ac terras ⁊ maria respice horũ oĩm auctorẽ in silentio ꝯtemplare. Nil ad hec surditas ista nocuerit/multũ fortasse ꝓfuerit. D. Auditus me destituit. R. Quibꝫ tonis aut numeris dyapente constet aut dyapason/q̃busve ꝓportiones alie q̃ tractant̃ a musicis nosse vel surdus p̃t. Et q̃uis humãe vocis fidiũq̃ vl' organi modos auribꝫ/nõ audiat/si tñ causas animo tenet delectationẽ intellectus haut dubie p̃feret auriũ voluptati/fingat ãt ⁊ hos ipsos musicos nũeros surdo ignotos mõ virtutẽ numeri noti sint/seq̃ in illis exerceat bñ est nil hic q̃z surditas nocet. Melius em̃ multo est bonũ fieri q̃ doctũ. Et si ab nude doctus aut sapiens sit quisq̃s ab nude bonus est/atqui malus idem ⁊ insipiens ⁊ indoctus omniũ licet q̃ sub celo sunt eruditissimus lr̃arum. D. Auditus elanguit. R. Bene q̃ h̃ tibi ꝑus/nõ accidit q̃ fidem q̃ auditu maxime ꝯstat accipes illam hñs quid q̃reris ~~seu quis q̃ris~~/si hõm cantus aut volucrũ non ꝑrecipis/cantibꝫ cor intende celestibꝫ/internamq̃ aurem deo applica. D. Nõ audio. R. At cogita ⁊ dic tibi si non audio quid seu ad

me homines loquantur/audiã quid loquatur in me dominus deus illi eñi sepe bellũ bicloquit pacem sp. D Nil penitus audio. R Dultis silentiũ appetẽtes longis pegrinationib⁹ fatigati sunt vt a quib⁹ abditis ac semotis in locis qđ cupent inuenirent tu qđ ab alijs oposequerit vbi libet tecũ habes. Disce iã bono tuo vti z transacti memor strepit⁹ veterũq; tumultuũ tandem incipe silentio delectari.

De Tedio vite. Ca. xcix.

Ute me tediũ ingens tenet R. Ex pmissis ortum malũ q̃ nescio an vix aliud piculosius quippe molestissimũ p se despationi q̃z pti guũ atz ad illã via est p quo nõiatim institutũ est vestris in templis auxiliũ implorare felitiũ aiarum q̃ terrenis tedijs vinculisq; corporis resolute celestib⁹ pfruunt gaudijs ac serenitatẽ mẽtis eterna. D. Dulta me vndiq; vite tedia circũdant. R. Propellenda tedia cogitationib⁹ letis ac spe bona z amicorũ solatio z librorũ z delectationũ honestarũ alterna varietas te atz exercitijs iocundis z inertie fuga. Hs z in primis patientia rerũ z longanimitate inuicta necq; vel pñtium odio vl futuri desiderio nec metu deniq; nec spe vlla anticipandus vite finis/qđ stulti q̃dam ac miseri fecerunt/qui dum paupiem viteq; tedia ac labores terrestres fugiunt ineternos incidũt. Hine ciceronẽ nr̃m loqui mortem cathonis huius vltimi suis in libris officialib⁹ excusantẽ. Hine loqui senecã z hanc ipam miris laudib⁹ celebrantem z multis in locis disputantẽ certis ex causis arcessendam manu mortem. Verior altera/multoq; melior ciceroniana sentẽtia qua z tibi z pijs oĩib⁹ retinendus est animus in custodia corpis nec nisi iussu eius a quo ille est nobis datus ex hominum vita migrãdum ne scilicet assignatum munus diffugisse videamini Quin z illud e celo tibi etiam dictum crede/nisi te deus is cuius est templum hoc z omne qđ cõspicis istẽ te corporis custodijs liberauerit huc tibi audit⁹ patere nõ pt.

Et ad summam caue ne aut vllo vnq̃ vite tedio in mortem cogites vt occupare illã tibi licitũ putes aut vllo gaudio ita non cogites vt incautũ illo aim impuisa deiciat.

De Grauedine corpis. Ca.c.

GRaue sum corpe. R Queri posses si vt volucris ad volatũ non vt vir ad vtutẽ natꝰ esses. D Graue corpus vt inhabile est. R Hãc q̃relam rostio dimitte atz esopo. Tu si vl' p artũ circulũ flecti vel p funẽ aereũ labi ne quis quid ad rẽ Ito cũ viris bonis gressu sobrio/gestus ac saltus histrionũ sunt/sapientẽ in actib⁹ vtq; in verbis sic in incessu grauitas decet ac modestia. D Graui corpe sum. R Hec grauedo vna comitũ senectutis esse solet/neq̃ illã admiserit hãc excludat q̃zuis interdum non etatis sed nate comes inueniat/vñ fit vt ⁊ iuuenes graues ⁊ senicl'os agiles videamꝰ. Ceterũ ⁊ si graui sub corpe sepe animꝰ leuis ⁊ sub leui grauis habitet. corpis tñ atz animi ꝓportio q̃dam parilitasq; si obuenerit haut aspnanda est. D Moles corpis ingẽs est. R nõ Minor q̃muis inuisibilis aĩ moles ⁊ ꝯstantia haut illi obice nihil g̃ue erit. D. mole corpea demergor R. Agilitate mentis emerge ⁊ illã extenuare ac discutere laborando stude circũeundo res multas ⁊ difficiles agẽdo/exercitõ mentis ⁊ corpis exilio voluptatũ pella otia acersi negotia/spne libidines/odi inertiã/curas ama/molliciẽ abice sectare duriciẽ/aspis delectare/cibo potu accubitu sessione ꝯtentione ꝑpetua/somno breui ac sollicito. D. Mole corpea laboro. R. Alius ꝯtrario aliꝰ alio laborat. Nullius sine labore vita agit sed quisq̃s suũ alienũ l' despicit vel ignorat. D. Multũ corpee molis excreuit. R. Si hõis nomẽ (qd̃ mortale est aĩal) ab humo d̃r sic maxime hõ eris multa humo obsitꝰ/non p̃t tñ celestẽ naturã terrestris obruere quin assurgat nisi se surdã virtuti ⁊ male suadenti credulã p̃beat voluptati. D. Graue corpꝰ aim premit. R Iam collige aĩm enormẽ sarcinã magno nisu pfer/ac cogita sepe celestia ingenia ex h̃ faste corporee molis erumpe ⁊ mirã ad altitudinẽ ꝑuenire. D. Cor

pis onere p̄grauor. R. Et si vinci neq̄at nata omni studio enitere vt indies ⁊ viribꝫ tuis accedat aliq̄d ⁊ sarcine detrahatur. De Grauis ingenij tarditate. Ca. cj.

At graui duroq̄ sum ingenio. R. Grauedo molestior sed hec q̄z minuit si diligēter attēderis. D. At pigro obtusoq̄z sum ingenio. R. Quid tu igit huic morbo indigtione an lamētis succurrendꝫ putes/lōge alio remedio res eget/non ē idulgendꝫ somno nō libidini nō cibo non vio nō ianibꝫ fabulis ñ captāde excusationū cāe ⁊ reflexa in naturā culpa inertie succūbendꝫ/sz vigilandꝫ cogitandū suspirandꝫ anhelandꝫ enitendꝫ assurgendꝫ. Incitā/da vis aī excutiēda torpor ꝓpellāda segnities abstinendū voluptatibꝫ incūbendꝫ studijs/nil tā graue qd̄ ñ leuet intentio/nil tā duꝝ qd̄ nō lēiat/nil tā obtusū qd̄ non acuat nil tā pigꝝ qd̄ ñ vrgeat/nil deniq̄z tā defossū tāq̄z obstrusum qd̄ non eruat tā sopitū qd̄ ñ excitet. D. Ingenio tardus sū. R. Qui velocitatē ingenij laudē dicūt tarditatez dicturos infamiā certe scio. Malim tñ ingeniū tardū ac modestū q̄z velox ac p̄ruptū/nā vt inde ñ īsignis gl'e nec spes opm magnoꝝ ita nec h̄ erroꝝ ḡuiū ⁊ t̄pis ignominie met' ē tollerabili' āt multo ē fieri ingloriū q̄z infamē D. Ingenio segni sum. R. Qd̄ equis segnibꝫ fieri solz stimulos adhibe/non hinc tibi torpis excusatio sz laboris occasio data ē. Sūt q̄ statim qd̄ nō vltro ꝓuenerit deserendū putēt. At tu pre me iusta ꝯtēde generosū aīal difficultas erigit alit labor illic maxie nitit. Idq̄z pluris extimat vbi resistētie pl' inuenit factū studio ingēiosum socratē legis disertūq̄z demosthenē. Et q̄z mltis accidit idē singulare quid̄ nomē pauci occupāt rarior ē fama q̄z meritum. D. Ingenio ebes sum. R. Non tibi ꝓuectus ideo spes erepta est sed industrie inuecta necessitas gloriosius āt tanto est studio ꝓuehi q̄z nata q̄uto sati' ꝓposito boni aliq̄d agere q̄z casu. D. Ingēio tardo ꝓrsus ⁊ inualido sum. R. Si lr̄is non potes at virtuti stude nemo non ad illā satꝫ ingēiosus vbi non acumē q̄rit sed volūtas ad q̄z quidā lr̄as nil ꝓdesse alij obeē ec̄ opinati sunt.

Ideoqz desertis studijs insolitudines abiere ⁊ eximie il
lis scientie loco fuit ignorātia lr̄aꝝ de quoꝝ iuditio pro
nuntiare difficile est. Id de q̄ ꝯstat extremū accipe. Nēo
te fallit nec te vulgi stupor nec stnltoꝝ voces moueāt ma
ius multoqz tuci⁹ est virtute q̄z lr̄is claꝝ fieri. Itaqz sp il
lud optabile sepe illd̄ formidabile res oñdit/ q̄ si ad v̄tu
tem ai lr̄aꝝ lux accesserit tū demū ꝯsūmatū quid̄ atz pfe
ctum est ea quid̄ si q̄ in rebꝫ humanis potest eē pfectior.

De Inopi ⁊ infirma Memoria. Ca. cij.

Sed memoria inopi ⁊ infirma sū. R. Est hec alia
senectutis infamia haut verior q̄z reliq̄ sz vt vera sit
huic q̄z studij ope subueniasz D. Memoria labes
cit. R Adesto ne corruat ⁊ labentē iugi exercitatōe sustē
ta fac q̄ muro ruinā mināti fieri solet/ adhibe repagula
oportunis locis ⁊ fragilē crebris ac validis adminicl̄is
cartū valla D. Mēoria fluxa est R. Diligentia ⁊ arti
fitio illā stringe. Cunctis ingenijs mēorieq̄z defectibꝫ oc
currit industria nil patit̄ pire nil minui/ hec est q̄ phos ⁊
poetas senis virētissimo ingenio ac stilo/ hec est q̄ dcere
pitos oratores voce solida validisq̄z lateribꝫ ac tenaci me
moria ꝓuare pt/ q̄ nisi eēt sic nūq̄z solon ⁊ q̄ttidie discēs
aliquid senesceret ⁊ sup̄mū agēs sp̄m ad colloquiū assidē
tium amicorū audiend̄ ipsa q̄i iā morte ꝯsurgeret/ non
crisippus illud acutissimū ac pfundissimū volumē i me
dia iuuentute ceptū in extrema pficeret senectute/ nō ho
merus illa etate diuinū ⁊ celeste opus excuteret Nō simo
nides octagesimo vite anno pieriū in certamen iuuenili
feruore animi senili aūt maturitate dñderet. Non q̄rto ⁊
nonagesimo ysocrates ardēs illud opus admirabile. Et
ꝓpe centesimū sophodes tragici summū stili decus suam
ꝯpleret edypodē. Non octogenario maior catho/ nulla
mutatione vocis aut lateꝝ nullo mēorie lapsu ⁊ ingraui
seip̄m accusatione defenderet vl̄ clarissimos oratores vl
tro ip̄e ad iuditiū euocaret D. Infida mēoria est. R
Noli g̊ illi fidere sepe calculū scd̄m pone quicq̄t credide
ris confestim exige ⁊ qd̄ cras facturus fueras nunc facito

non est tuta dilatio sed ex malis si quid boni potes elice fides socij desideria parit/diligentiam pfidia. D. Memoria pene nulla sum. R. Ea est rerũ ꝯditõ humanaꝝ vt q̃ pautiora meminerit minor illi fletuũ causa sit vbi nec emendatio nec penitentia vtilis locũ habet/quid superest aliud q̃m obliuionis auxilium.

De Eloquentie defectu Ca.ciij.

Eloquiũ deest R. Altero q̃rendi odij instrum ẽto cares nature bñfitiũ agnosce q̃ vt magnũ tibi in ancipites reos sic hite nõ puũ fortune ius eripuit/mlti ꝓpter eloq̃ntiaꝫ piere si huic dubitas vtriusqꝫ eloquij ꝑncipes interroga. Nam minorũ ob hãc cãm passim peuntium plena sunt omnia/in quibꝫ quidẽ ille piculo ꝓximior est q̃ excellentie est ꝓpior ac notior fama. Sũt quibus obscurũ nomen ꝓpugnaculũ est salutis finge aũt abesse piculum disertis nunq̃ abest labor/nihil est in rebꝫ tam inane ꝑ q̃ tanti labores tanteqꝫ vigilie vltro suscipiantur/flatus volatilis sic exercet aim solida q̃ virtus in verbis sit D. Eloquẽtie nihil est. R. Est fortasse multum securitatis qd̃ non eẽt si eloq̃ntie multũ eẽt. Multorum q̃ꝫ in quibꝫ ꝛ tuta forsitã vt vita sic ꝛ tutior fama erit D. Nihil est eloquẽtie. R. Cura vt sapientie sit aliq̃d vt innocentie ac virtutis. Illa eñi paucoꝝ hee sunt oim non te insignis poetarũ nõ te maior oratorũ raritas trahat imo vero inde vt subito dictũ mutẽ si te allicit raritas h̃ age hac ad illã itur via Indignũ quid vt nil meliꝰ sic nil iam rariꝰ virtute. eloq̃ntia ipa q̃ paucorũ dixi multo est crebrior q̃ virtꝰ a deo/qd̃ oẽs pñt oẽs negligũt qd̃ pauci possunt omnes appetunt omnes expiuntur. D. Verborum inops sum. R. Rebus intende animum in verbis enim flatus ꝛ labor ꝛ eloquium/in rebus quies virtus ac felicitas D. Loqui nescio. R. Multi que minus sciunt magis agere gestiunt equitandi in scium equo impone vix illum euulseris te loquendi ignarum saltem pudor ad tacendum cogat. Et si loqui nescis quod alij audiant/disce loquentes alios audire.

non est minus artifitium tacere q̃ loqui cum sit tucius atz facilius. D. Non possum exp̃mere q̃ in corde est. R. Si intellectu polles magnisq; ⁊ altis q̃ in aĩo sunt sensib; iocũda vox ⁊ volubilis lingua nõ suppetit q̃esce. Noli q̃ infeliciter succedit retẽtare. Quid g̃ de bono tuo nõ tm̃ eq̃nimiter sz lete vtere. Alienũ linq̃ alijs non liguã stilliũq; supuacuo atteras sine in q̃ loqui alios tu intelli ge tũ secretior tũ maior ex ingenio voluptas q̃ ex eloq̃o ꝑcipit magisq; ꝯtinua ⁊ pl⁹ quietis ⁊ iuidie min⁹ hñs. D. Corã multꝫ loqui pudor ĩpedit. R. Magnis h̃ vi ris accidisse notũ ẽ frõtis ibecillitate non vitio lingue vl̃ ingenij/q̃ si cũ multꝫ refugis ac cũ paucꝫ/at cũ vno loq̃re vt clariores fateor ꝯtiones dultiora colloquia nõ negab̃ si ne idip̃m potes ad te r̃di tecũ loq̃re qd̃ iã supra monui tuũq; domesticũ collocutorẽ excita sp̃ ille quid̃ p̃sto ẽ/nõ insidiat̃/non irridet/nõ iuidet/non fastidit nõ exactam atz laboriosam q̃rit eloq̃ntiã ꝯfabulatõib; gaudet famil̃ liarib; interruptisq; ꝑuiũcl'is /quin multa sepe loq̃nti si lentio acquiescit/disce tu illo teste ꝯtent⁹ eẽ qui nõ q̃liter sz quid dicas seu poti⁹ q̃d dicere velis attendit/disce tibi theatrũ honestissimũ medio pectoris extruere/disce non hõim sz veritatis applausum optare ⁊ aliq̃n sine strepitu gaudere ꝯtẽnatq; modestia q̃ ꝓfecto nõ nũq̃ extinguit eloq̃ntia disce deniq; nõ ad põpã viuere non ad pompã loqui q̃ vix mai⁹ malũ vita hõim hz. D. Blesi oris sum R. Fles ne aliquid tibi cõe cũ moise tali viro ⁊ tã magno dei amico atz seu antiq̃ repetis seu moderna circũspicis vt multi occurrent blesi viri optimi/multiq; disertissimi scelerati sic ꝑrari quib; vtrũq; ꝯtigerit singularis eloquẽ tia ⁊ excellens virtus.

De amissa Lingua. Ca. c liij.

Quid q̃ linguam aut loquelam perdidi. R. Quid si securitatem ⁊ requiem inuenisti q̃ multos manu innoxios lingua pessundedit. Est voluptas stulta quidẽ sz cõis volentiũ videri fecisse q̃ nec faciũt nec p̃nt.

Mentitus est qui ysrahelitici regem filiumq̃ eius oc
cidisse se dixit ⁊ facti innocens mendatij penā luit vt pe
riculū cesset q̃ntus ē labor loqui rñdere fabulari fingere
comere verba/sententias liberare cogitare q̃d ⁊ q̃liter di
cas quāq̃ suauiter aerē verberes Ita em̄ vocē ipa ꝫ diffi
niūt q̃liter q̃ꝫ non linguā mō sed reliquū corp⁹ moueas.
Nā ⁊ huc se porrigit ps vna rethorice q̃liter metabūdus
humi frontē defigas q̃ꝫ q̃rsum he manū porrigas q̃ terrā
ferias pede an nō facis hec oposa ꝯcinitas ⁊ p̄repta pene
ferias musicis opa vt dulciter sonos augi. An non vere
loqui labor ⁊ silentiū q̃es. D. Nullaten⁹ loq̃ possum. R
Que deficiēte dicebā eloq̃ntia multo digni⁹ pdita repe
tunt lingua. Qñ vero loqui neq̃s tace/⁊ qd̄ nc̄citas iubꝫ
volens facito q̃ ipsi q̃ loqui pñt sepe vtilius facerēt/sepe
dolēt nō fecisse/tace inq̃ neu te damnū pati putes tacēs
cogita ⁊ quiescēs tecū loq̃re q̃ meliora esse q̃ꝫ porare dis
ti quid negēt. D. Mut⁹ factus sum. R. Si muti fui
ssent cicero ⁊ demoscenes ⁊ diuti⁹ vixissēt ⁊ leui⁹ obijssēt
D. Lingue vsum oēꝫ pdidi. R. Et mentiēdi ꝯsuetudi
nem ⁊ fallēdi artes ⁊ inimicitiaꝝ q̃rendeq̃ infamie īstru
mentū plures em̄ lingua sunt q̃m factis infames. Nulla
ps corpis ad nocēd̄ pmptior ad frenād̄ difficilior. merito
g̃ q̃i magnū aliq̃d ac raꝝ ptulit ille q̃ dixit custodiā vias
meas vt nō delinq̃ in ligua mea q̃ cū sanct⁹ quidā vir q̃
ad discenduꝫ sacras lr̄as accesserat/audiuisset abijsse d̄r
nec ampll⁹ audire voluisse cunq̃ p⁹ longū tp̄us p̄ceptor
illi suus admirās sciscitaret q̃ tā diu absens ceptū opus
omisisset rñdisse d̄r q̃ p̄mū em̄ illud verbū sat sup q̃ ne
gotij attulisset. Nec dū illud vnū om̄i studio possꝫ imple
re hāc tibi custodiā ⁊ h̄ frenū seu a natura quid̄ seu a for
tuna oblatū ne ꝯtempseris libensq̃ ~~il~~ ~~[illegible]~~ prebe
neue ꝯtra tuā sortē calcitres D. Linguam amisi. R
Nunc maxime q̃ sapiens iubet omni custodia serua cor
tuū e duabꝫ custodijs ad vnā redactus et dimidia labo
ris pte liberat⁹ facili⁹ pauca custodies ⁊ p̄tiosa vigilanti⁹
D. Linguā pdidi R. In quibusdam paucis nobile ⁊

argutum membꝝ/in/magna aũt ꝑte hõi nocens atꝫ pesti ferũ ⁊ q̃ multis caruisse sit meli⁹. Sic non solũ in seruo verũ cernit̃ qđ satiricus ait lingua mali ꝑs pessima serui Sꝫ in plerisqꝫ eẽ libris quibꝫ nihil peius dedit natura q̃ linguã bella doli adulteria corruptele oẽs pene cessarẽ ⁊ nisi lingua malũ semen ⁊ spargeret ⁊ foueret. D Linguam ꝑdidi. R. Si malã lucratus es plurimum magne eñi dĩtie sunt eẽ inopẽ malorũ hec q̃ nõ hꝫ diues nascit̃ ⁊ qui ꝑdit diues fit a nouo act⁹ sensu ꝑdendo inuenit qđ inueniẽdo ꝑdiderat ꝙ si bonã ꝑdidisti dico iterũ cor ꝯserua/amisisti q̃dem q̃ placeres hõibꝫ serua q̃ placeas deocui si lingua nõ potes corde loq̃re. Si eñi de malis scriptum est labia dolosa in corde ⁊ corde locuti sunt cur non in corde piorũ pia labia esse ⁊ ip̃i corde eẽ loqui pñt/vbi sunt aures dei verũqꝫ sit qđ alibi scribit idẽ Nõ est occultatũ cor meũ a te qđ fecisti in occulto/nll̃a eñi secretissimaꝝq̃ꝫ cogitationũ abscondita est đo nec tacitos minus q̃ꝫ clamãtes audit/imo nõ est apud illũ clãor altior vehemẽtiorqꝫ q̃ꝫ cordis/clamãte illo/silentio delectat̃/hunc clamorẽ ꝯpssis labijs ꝑmebat ille greg/ ꝑmũ postmodũ ppl̃i pastor famosissim⁹ qꝛ/meruit audire vocẽ dei dicentis sibi/q̃d clamas ad me non loq̃bat̃ ⁊ clãbat/imo quidẽ loq̃bat̃/sꝫ corde sicut autem qui deũ audit non est surdus/sic quem deus audit non est mutus.

De Uirtutis inopia. La.cv.

At virtutis inops sum R Uerũ damnũ iustus dolor nisi ꝙ alie oẽs inopie naturales aut fortuite ac violente eẽ pñt hec vna ꝓculdubio volũtaria est cetere nãqꝫ vel in corꝑe vl̃ in ingenio mẽoriaqꝫ vl̃ eloquio seu externis in rebꝫ sunt q̃/quiđ oĩa nõ q̃lia exoptant̃/obueniũt sꝫ q̃lia cuiusqꝫ sors tulerit Hec vna ãt in volũtate ꝯsistit q̃ꝫ ꝑ arbitrio sibi quisqꝫ moderat̃ atqꝫ efficit neqꝫ vero alia p̃t eẽ hõi bona volũtas nisi q̃ꝫ vult is c⁹ voluntas illa est q̃ ⁊ hoc ip̃m vult ⁊ q̃cunqꝫ vult alia Alioquin si vt viriũ vtqꝫ ingenij siue eloquij siue opum defectus inuito accidit sic accideret voluntatis nec premio digna

virtus nec supplitio digna esset iniquitas. Nunc ãt non voluntas vobis hec aut illa/sed huius atqz illius electio ac libertas nascentib⁹ data est q̃ in bonũ flexa bonos facit in diuersum malos vti licec ac vt libet. Et si vt bñ vti libeat haut dubie dei donũ vt male ãt ꝑuersitas sit volẽtis. Illud penitus nõ licet vt non ⁊ voluntas bona virtutis ⁊ mala vicij radix sit atz ita virtutis inopiã nõ patitur nisi q̃ vult q̃n ꝑma ⁊ maxima ꝑs virtutis est velle. D. Quid ꝙ virtutẽ volo nec assequor. R. Mlti se id putant velle qđ nolũt/id nolle qđ volunt sic quisqz se fallit seqz boni auidũ non mõ alijs sed sibi etiã ꝑsuadere nititur nec cuiq̃ facili⁹ ꝑsuadet q̃ delectabilis vera virtus falsa virtutis opinio sic delectat vt ⁊ ppl'm ⁊ amicos fallere ⁊ falli insuꝑ dulce sit. D. Scio me velle nec posse ideo bonũ fieri. R. Ut sit ita/velle nõ sufficit desiderio opus est eoqz nõ modico sz vehementi/vos ãt mala vr̃a feruentissime cupitis bõa vultis tepidissime vñ fit vt diuites multi sint/boni ãt paucissimi/nã quid miri ẽ si citius adoptatũ ardens intentio q̃ volũtas lẽta ꝓuehit. D. Vellem bonus eẽ possem. R. Stude nam poteris/⁊ si bona fide vis eẽ iam incipis sed segnitiẽ vita/si eñi nimiam rerũ non bñtur gratis/q̃d de virtute speres/Qua nil in rebꝫ hõim mai⁹ est nil altius non tu illã ḡ q̃i diuerticulum curaꝝ/sed vt rectũ atz vnicũ iter ad felicitatẽ cogita vaca illi ⁊ insiste summo nisu totoqz animi põdere neqz vero temporis particulam quasi iocundo cuidam exercitio/sed vt ordinario vite offitio quod te beatum ⁊ nulli⁹ egentem rei faciet/vniuersum tempus omne studiũ totumqz animum impende/quod rebus sepe vilissimis impendisti/⁊ ad memoriam refer[illegible] illud sanum magis efficaxqz q̃ comptum verbum Marci Varronis ex satirarum eius libro. Si quantum opere sumpsisti inquit vt tuus pistor bonũ faceret panẽ ei⁹ duodecimã ph̃ie dedisses ipse bonus iã ꝑdem fact⁹ eẽs qđ sic accipias velim non vt terrene ph̃ie que ex frequentatis actib⁹ habitum spondet/cuius quanta sit promissi fides experti sciunt.

Sed celesti sapientie sospitatrici optime suisq; cõsilijs atq; auxilijs te virtutis q̃ve ꝑ hãc q̃rit̃ salutis debitorem statuas sentiasq; pia ꝯfessione grato aĩo qđq; est scriptũ nemo põt eẽ ꝯtinens nisi deꝰ det. Et h̃ ip̃m erat sapiẽtie scientie cuiꝰ eẽt h̃ donũ tibi nõiatim dictũ credas atq; ad oẽm v̄tutẽ intelligas referendũ. D. Valde quidẽ esse cupio nec sum bonꝰ. R. An valde cupias res docebit. Intense volũtatis iuditiũ ꝑseuerãtia est. Siue aũt gratuitum dei donũ virtus ⁊ ꝓfecto eã largitor ille sidereus nisi ꝯstanter optantibꝫ instãterq; p̃cantibꝫ vix tribuit siue in tanta re vlla sunt ꝑtes ingenij hũani ⁊ cũ intentõe feruida res egeat tum ⁊ continua eget ⁊ diut̃na nã qđ studio q̃rit̃ repẽte non ꝓuenit. Sic q̃cunq; te verteris ꝑseueranti opus est aĩo omissis ḡ neglectisq; om̃ibꝫ h̃ incũbe idq; fiet alacrius si memineris sp̃q; descriptũ añ ocu/los habueris ad h̃ vnũ atq; ad nihil aliud te vẽisse in hãc terrenã habitatõem ⁊ a te vnũ exigi vt virtutũ ḡdibꝫ celũ petas ita vt q̃cquit agas aliđ l̃ suꝑuacuũ l̃ dãnosum sit.

De Auaritia. Ca. cvi.

Auaritie stimulis vrgeor. R. Bñ ais stimulis nã ⁊ q̃rendaꝝ opũ cupiditates stimuli quidã ⁊ quesite opes spine sunt ita em̃ illas vocat q̃ mentiri nescit/ preclare vero diuitie q̃ ⁊ q̃rendo torq̃ãt ⁊ q̃site. At si corpusculũ si naturã si vite respitias breuitatẽ videb̃ te frustra suꝑuacuis curis angi ⁊ paucoꝝ egentẽ multa desiderare/ insuꝑ dum q̃rendis inhias ꝑta non cernere atq; ita q̃dammõ q̃rendo ꝑdere q̃ nihil est stultiꝰ. D. Multo q̃rendi vrgeor appetitu. R. Nec aduertis q̃ inter q̃rendũ tp̃s ⁊ vita cui illa q̃rebant̃ elabit̃. Sic mira ꝑplexitas incidit dũ vacat abundare videmini diuitijs indigetis dumq; illa indigentia preterijt suꝑuenit altera ⁊ diuitijs abundãtes indigetis vita non h̃ ignorabat ille sapiens vbi loquit̃ de eo ꝑ simonizantẽ qui dicit Inueniã requiem mihi ⁊ tunc mãducabo de bonis meis solus ⁊ nescit q̃ tempꝰ pretereat ⁊ relinquat om̃ia alijs ⁊ morietur. Et idem alibi. Qui aceruat iniuste alijs ꝯgregat ⁊ in bonis

vita

illius alius luxuriabit. D terribile dictum sed commune quē q̄tidieq̄ se oculis ingerens nec idcirco pficiens in animis auaroꝝ. Idem rursus auaro inquit nihil est scelestius ꝛ nihil est iniquius q̄ amare pecunias. Et vt sci/
ota as qm̄ verō consonant vsq; ad testotiles. Ecce vt ecclesiasti co sapienti ꝯsonat secularis pecunie inquit. cicero fugiē da cupiditas. Nihil est enim tam angusti animi tamq; pārui q̄m amare diuitias. aut

De Inuidia. Ca.c viij.

Inuideo. R Superioꝝ affectus vt bn̄ tibi eēt optabat hic vt male sit alīj/ tanto h̄ illo/ ꝛ auaritia peioꝝ liuoꝝ. Bene g̃ sapiens idem de q̄ mō dicebā ne/q̄ inquit est oculus liuidi insatiabilis oc̄lus cupidi. D Inuidia torq̄oꝝ. R Inuidia ſculi nō inuenire tiranni maius tormentū flaccus ait/ idq; ad vr̄os tirānos pe/stilenti austro impellēte translatū est. D Inuidia crucioꝝ. R Simul ꝛ peccas ꝛ plecteris expedita iusticia. D Vicini felicitas mihi parit inuidiā R Credo bercle nemo vī̄m regi parthoꝝ aut psaꝝ inuidet ne ille quidem vobis/ fuit qñ vicissim inuidebatis qꝛ vicinitatem faciebat impñ magnitudo Sz an non satis est vr̄is malis ꝓpr̄ijs angi q̄ tam multa sunt nisi ꝛ aliena bona hos crucient vndiq; miseri ꝛ insani. D Vicinis inuideo. R Tritus mos inuidia lippa est longinqua non videt Vicinitas atq; pspitas inuidie sunt parētes. D Inuideo alienis bonis. R Si es inuidus ꝛ pusillaminis sis oportet omnib⁹ ex vicijs nullū pigri⁹ inuidia altos animos non ascendit. Nullū q̄z miserius/ itaq; relīq̄ omnia bonū aliqd̄ licet falsum ꝑsupponūt/ hec solis malis pascitur ꝛ torquet bonis ꝛ qd̄ alīj optatiam sibi hz malum Alexandri g̃ macedonis placet dictū/ inuidos hōies nil esse aliud q̄z tormenta seu tortores suos ꝓpr̄ios leuis adolescentis verbum graue.

De Ira. Ca.c viij.

Sed irascoꝝ. R Ego aduersis opem polliceoꝝ nō vitijs non fortuita em̄ illa sed voluntaria D i

sunt/ ⁊ in vestra p̄otestate quis te igitur cogit irasci: D
Irascor offensus. R Is fortasse q̄ offendisse te arguit̄
se offensum abs te q̄ritur/ non tm̄ est offensarū q̄ntū inso
lentie D Ira estuo R Furis ḡ ira furor breuis est in
quit flaccus/ fit āt a plerisq; mala ꝯsuetudine ⁊ impatiē
tia longus furor/ Enni⁹ āt irā initiū dixit insanie cū ple/
risq; nimis illā seq̄ntib⁹ finis ⁊ insanie sit ⁊ vite. Siqui
dem hec etiā pestis vt supior ⁊ si sepe alios sp̄ tn̄ añ alios
possessorem suū torquet ⁊ cruciat/ vt miret vñ quibusdā
videri poterit huic nescio q̄d melle dulti⁹ inesse/ hz forta
sse vltio dulce aliquid inhumanū. Ira nihil nisi amarū
hz. D Irascor ob iniurias R Vix iracundus vnq̄m
a deo quis q̄z fuit vt nulla re lacessit⁹ irasceret̄ nisi forte te/
lius senator iracundissim⁹ ille mortaliū q̄ cliēti suo oīb⁹
sibi ꝯsentienti atz oīa ꝯfitenti irascens exclamauit dic ali
quid coutra vt sim⁹ duo/ durū caput q̄liter tulisset iniuri
as qui obsequiū non ferebat. D Irascor qr offendor
R Hac in p̄te vulgo plurimū errat/ q̄runt̄ cāe finguut̄
offense inq; his ip̄is q̄ vere sunt cause/ ire/ mod⁹ excedit̄
In oīb⁹ peccatis velū aliqd̄ excusatōis obtendit̄ ⁊ est ex
cusatio ip̄a peccatū. Tu qr nō tibi vt deo paret̄ irasceris
⁊ tn̄ deus ipse q̄ttidie verbis ac reb⁹ offendit̄ nec sp̄ iras/
citur/ vos oē verbulū casu elapsum ad iniuriā capitalem
trahitis impatiens genus. D Irascor meritis. R
Si de te quidē male si de re publica mō non ira sz iusti/
tia illa sit optime ⁊ ad summā mēoriter vt dici solet cice/
ro manum illd̄ est tenendū/ p̄cul vt absit cum qua nihil
rite fieri/ considerate pōt. Jure ḡ laudat̄ archite tharētini
dictum ⁊ platonis amici sui factū q̄rum p̄mus dū se stu/
dijs dedito possessiones suas culpas villici destructas
aspiceret in eum versus/ sumerem inquit ex te debitas pe
nas nisi tibi iratus essem. Alter iratus seruo nō impunē
dimisit vt architas/ sed amico ꝯmisit vt supplitiū exige/
ret veritus ne se impetus ire q̄ nō deceret impelleret/ hec
horumq; similia frenare iram debent ne sequaces suos
vt solita est in infamiam clademq; p̄cipitet.

De Gula. Ca.cix.

Gula vellicor. R. Dixi iam his mederi me q̃ inui/
tis accidũt nã quis sponte egrotãtib⁹ medeat̃. D.
Gula sollicitor. R. Pro p̃e id quid nulla res tam
vilis tam solicitos vos habet stupor ⁊ pudor est cogita/
re q̃ se humanũ inclinat ingeniũ ad maiora creatũ ni re/
spueret terraꝝ tract⁹ celiq̃ ⁊ maris abdita penetratis me
ditati estis rethia ⁊ hamos ⁊ viscũ ⁊ laq̃os ⁊ rapaces vo
lucres impio parere ⁊ predari vobis docuistis ad nil ali
ud nisi vt gule satis fiat q̃ nõ mõ explendo sꝫ onerando
fatigatis ⁊ angustũ ventrẽ varia arte laxatis ac p̃mitꝫ ob
sequendo cui aliq̃nto vtilior fames eẽt vtilissima vero so
brietas Et fedo illi ac misero sacculo silq̃ ⁊ siluis ⁊ nubi
bus ⁊ fluctib⁹ pacẽ linquẽs. Ita tñ eunt res hic est mos
nobilium añ alios. he sunt artes q̃ liberales fuerant me/
chanice euasere. Ip̃iq̃ q̃ belloꝝ duces ac ph̃i ⁊ rectores
vrbium ac p̃res patrie esse solent venatores atꝫ aucupes
facti sunt vt q̃ intelligas nullã esse reliq̃m spem salutis
nobilitati tribuit̃ qd̃ est gule/aut ꝓculdubio vãitatis h̃
malũ nullo meli⁹ mõ q̃ generosa q̃dam indignatõe ⁊ rei
ipsius extimatione ꝯtũdit̃ vl̃ sensim vt ciceroni placuit
vel repente vt arestotili visum est multũ confert cogitatõ
exitus qd̃ cũ oib⁹ vicijs sit cõe tñ huic ꝓpriũ atꝫ luxurie.

De Torpore in agendis. Ca.cx.

Torpeo in agendis. R. Quis miretur si post gule
studium pregrauatumq̃ corpusculũ animi torpor
obrepat/ D. Animi aggrauor torpore. R. Tor
por hic ex imꝑfecta voluntate orit̃ mox vt bonũ bene vel
le ceperis ardor erit atꝫ impetus qui cum ad multa sit pe
ssimus est optimus ad v̄tutem. D. Torpeo ⁊ ad bo/
na opa lent⁹ assurgo. R. Est torpor q̃dam aĩo insitus
nec minus ardor q̃dam generosa ꝑs aĩe. Sꝫ ⁊ hic ardor
accendit̃ ⁊ ille torpor excutit̃ fuga tempis intellecta q̃ tã/
ta est vt vix metiri eã q̃uis celer animus et spẽ virtutis possit
adamata/que talis est vt si corporeis oculis cerni posset
quod vult plato mirum sui amorem paritura esset.

Hinc te amor igit̃ illinc metus excitet vtraq; res in som
nis neq; qui amat em̃ neq; q̃ metuit torpere solet ⁊ tamẽ
h̃ ip̃m ne torpor soporq; vos noxius p̃mat ad diuinas
laudes surgẽtes nocte precamini Non est somno locus
aut inertie vbi vos hinc mors territat hinc hõestas alli
cit/quis em̃ ⁊ inter magna ꝑicula magnaq; p̃mia ꝯsopi
tur/vbi ad ista respexeris ꝛ̃dibit vigor ad aim̃ fugiet som
nus ab oculis cogitãtis q̃ntũ nũc etiã suꝑet imꝑfecti q̃n
tum transierit otiosi q̃ qꝛ non fit longas etates inutiles
effluxisse ꝯspicim⁹ ⁊ senes attonitos ac stupentes dicere
quid h̃ in tot annis egim⁹ comedim⁹ bibim⁹ dormiuim⁹
sero tandẽ exꝑrecti sumus cui⁹ mali p̃cipua cã est torpor
iste quẽ q̃reris abigendus in tꝑe stimulis industrie frẽo
ꝓuidẽtie ne cũctãdo ad igloriũ finẽ cũ mltitudĩe rapiarꝭ.

De Luxuria. Ca.cxi.

Estu quatior libidinũ. R. Atq̃ libidinem torpor
gignit/gula aũt illã parit/qũ miri g̃ filia post ꝑntes
sequit̃/gulã certe ⁊ luxuriã cões nob̃ esse cũ beluis
maximeq; bestialẽ vitã vr̃am facere sapientib̃ visum est
Itaq; cũ sint alia grauiora mala nullũ tñ vilius. D. Li
bidine rapior. R. Quo nã vero nisi ad mortẽ aĩe ⁊ cor
ꝑis ⁊ infamie notã seramq; p̃niam ⁊ fortassis iuutilẽ. J.
nunc g̃ ⁊ raptantẽ seq̃re q̃ te tales raptet ad exit⁹. Cogita
aũt innũerabiliũ casus miserabiles ac famosos non mõ
singulariũ hõim ꝫ vrbiũ ac regnoꝝ q̃ tibi ꝑtim visu par
tim auditu ⁊ maxime lectõe dñt esse notissimi raptãti ne
quaq̃ vt arbitror manũ dabis. Audi eñi q̃d hinc docti/
ssimi viri senserint ac scripserint. Voluptates ait cicero
blãdissime dñe maiores ꝑtes anime virtute detorquent
in h̃ inquit seneca nos ꝯplectitur vt strangulãt/nõ aliter
g̃ q̃ latrũculi viatorib̃ insidiãtes eosq; seducẽtes ac peri
mentes declinande sunt. In qd̃ valde ꝓderit si illud pre
clarissime apd̃ liuiũ a scipione affricano dictũ masmisse
dictũ/sibi quisq̃s hac peste laborauit accipiat vnĩce inq̃t
animũ caue deformes multa bona vno vitio ⁊ meritorũ
gratiam maiore culpa q̃ cã culpe est corrũpas. Idq; faci

lius fiet si quis acriter rei vilitatē obscenitatem breuitatē finem cogitet ac longū dedecus/horeq; fugacis forsitan aut momenti vnius illecebras multorū annoꝝ peniten tia vel eterno forta sse supplitio puniendas.

De Superbia. Ca.cxij.

Superbia extollor. R Quid supbis aūt terra ⁊ cinis. tu ne tantoꝝ maloꝝ faste obrutus atq; oppssus extolleris q̄ si te omib; malis explicit⁹ virtutū oīm alis euectus attolleres h̄ vno bona omia corrupisse s Nihil est em̄ odiosus d̄o q̄ supbia/p hāc ille pulcerrim⁹ creatus raptim corruit hac tu pctōr vis ascendere si sic illi ob id vnū accidit q̄d p h̄ alijs culpis adiūtū tibi euētuꝝ arbitraris malū sarcinis tuis cumulū sup imposuisti. D. Supbia euchor. R. Cur q̄so an te non mortalem an non assidue fatiscentē/an non pctōrem/an non mille casib; expositū/an non morti obnoxiū incerte/an nō deniq; te miseꝝ inuenisti. Et non famosissimū illd̄ homericū audisti. Nihil miserius terra nutrit hōie/Scire velim q̄d te hoꝝ potissime ad supbiā cohortat̄ an fragilitas membroꝝ exercitusq; morborū/an vite breuitas an cecitas animi inter spes vanissimas metusq; ppetuos fluctātis/an p̄teritorū obliuio/an ignorātia futurorū ac p̄ntiū an hostiū insidie/an mortes amicorū/an aduersitas pseuerans/an fugitiua psp̄itas/he nō alie vobis sunt ad superbiam scale his ascendentis ad ruinā atq̄ cetera hōim picula/⁊ si iniustā tñ aliq̄z excusationē/supbia ⁊ inuidia nullam hñt. D. Doleo me supbum. R. De peccato dolere p̄mus ad salutē gradus est/⁊ sicut supbia est extolli sic hūilitas est dolere seq; submittere qd̄ quidē facile factu erit mox vt oculos in teipsum tota intentione reflexeris/qd̄ cum ita sit nolo tibi nec oportet librorū ptes scriptas aduersus peccata ꝯgerere h̄ satis est cuncta arbitrij tui esse desitura illico vt bona fide volueris vt q; aiūt receptui ꝯtineris teq; ad tua signa ꝯuerter/ q̄ ad p̄ns malum attinet vnū illud adiecerim supbiā esse egritudinem miserorum ac stultorū/tales nempe sunt haut dubie qui

supbiunt neq̃ enim aliter supbirent neq̃ vero sine causa in libro sapientie scriptũ est oẽs insipiẽtes ⁊ infelices/supra modũ animi sui supbi sunt/certe aĩe sue si sapent modus erat humiliari ꝯditõis ĩbecillitate ꝯgnita. Sic em̃ eodẽ libro scriptũ legis. Rex hodie est ⁊ cras morietꝫ/cũ em̃ morietꝫ hõ hereditabit ſpẽtes ⁊ bestias ⁊ vermes. initium supbie hõis apostotare a deo/qm̃ ab eo/fecit illum recessit qm̃ initiũ oĩs peccati est superbia nota sunt reliq̃ quibꝫ acriter circũspectis monstrum est supbꝫ homũtio.

De Febribus. La. c xiij.

Febribꝫ estuo. R. Estus h̃ aut tepore fimẽdus aut frigore Utꝝ vis fecerit bñ erit. D. Febribꝫ vrgeor R. Om̃is hmõi ꝯtra naturã motus plus hꝫ impetus diuturnitatis. Et sepe facit alteꝝ aut corpꝰ expurgat aut aĩam absoluit D. Febribꝫ teneor. R. Non longũ tenebis expecta cito te vl' sanũ oportꝫ esse l' liberũ vtrũq̃ optimũ D. Febribꝫ laboro. R. Illico r̃q̃esces natura cũ morte ꝯfligit opire exitũ duelli ꝓpe est hora vel hinc te morbo vl' oĩbꝫ exemptura. D. Febribꝫ ardeo. R. Minus mali est corpꝰ ardere q̃ aĩm de q̃ p̃cedentes tue septem ꝓxime sunt q̃rele q̃d si ardor alteriꝰ salubris est alteri/quid si ardor q̃uis asp optabilis est/q̃ntũ deniqꝫ boni est p̃ntis vite mala breui gustu ꝑhẽnis admonere supplitij/vt infinitas amaritudines declinare studeãt q̃ tã grauiter paucis horis amariuscula tolerãt atꝫ his angustijs discãt illas euadere/quibꝫ ne phisicus nec herba me debit nec dies [illegible]cretic⁹ nec mors quid vltima finẽ dabit D. Febribꝫ vror. R. Vermiũ cibꝫ excoquit ferto alijs vri/cui tociẽs alia vsta sunt/⁊ de supplitio ꝯsiliũ cape. Ex quibusdam malis remedia ꝯflant sepe puꝰ dolor p̃ns vt vẽturis ac grauibꝫ occurreret admonuit fitq̃ vtilis qui molestꝰ erat felix incendiũ breue qd̃ eterni r̃frigerij cã est D. Febribꝫ exerceor. R. Eris iã bone valitudinis extimator idoneꝰ vos eñi hõies dei dona nisi amissa vel intermissa nõ noscitis ingratũ genꝰ. D. Febre vexor importuna R. Diu sil' eẽ nõ potestis nemo diu ardet au-

illa te deseret aut tu illam. ꝛc.

De dolore yliaco. Ca. c. xiiij.

Yliacũ patior dolorẽ R Spare incipe qñ quidẽ ꝙ iã tristius metuas nil est/sicut ãt ad extrema gaudij ꝑuenisse ꝑncipiũ est doloris/sic extremitas doloris ꝑncipium gaudij sit oportet/ꝯtariorũ lex hec est alterum ex alterius fine oriꝛ. D dolore torqueor iliaco R Spẽs est fateor acerba solatij/nil acerbiꝰ pati posse D yliaco crutior dolore R Qui dolet ac metuit ille miser est vndiq; tibi ꝑs altera miserie metꝰ eripiꝛ. Nã q̃d oro metu atq̃ ipam q̃ ab oĩbꝫ ꝑ q̃ oĩbꝫ metuiꝛ mortẽ sperat. D yliaco dolore discrutior R disce viuens mori qđq; non nisi semel fit sepiꝰ expire facies securius/tanđ semel qđ tam sepe tẽptaueris nihil eñi noui facies Similimꝰ dolor yliacus morti est/nisi qđ mors facilior breuiorq;/vt qui hũc fortiter tulit nisi metꝰ alter interueniat/multo iam fortius sit laturus D Dolore rumpor yliaco. R Magnitudo ipsa doloris finem spondet/nemo eñi diu moriꝛ. D Quidq; dolor extasim parit. R Lõgos febrium dolores breui transigis suspirio. D Aduentare extasim intelligo. R Vix id quidẽ intelligere est/nam ꝛ repente aduenit ꝛ pñs intellectũ viribꝫ suis priuat. D Linqui animo incipio. R O felix q̃ rem intimã vtq̃ aiũt durissimã sine sensu sis obiturꝰ D Sepe extasim incurro R Sepe mortuꝰ reuiuistis. D Extasim sepe mortiferã expior R Dãc plusq̃ seꝛ expiri neq̃s/nemo eñi plusq̃ seꝛ moriꝛ/ qđ ãt optimũ mortis genꝰ eẽt inter doctos ac ꝑclaros viros aliqñ q̃situm est. Vbi iulius cesar interfuit summꝰ vir ꝛ impio ꝛ doctrina q̃ ꝛ ipe tpe extremo vt de illo scriptũ est repẽte linq̃ aĩo solebat/q̃ q̃stionẽ ille sic absoluit vt repentinũ atꝫ inopinũ interitũ commodissimum diffiniret/qua sententia ꝛ si pietati vereq; religioni fortassis aspior videaꝛ Sic tñ ꝛ cuilibꝫ sapiẽti ꝛ ꝑsertim pio vereq; religioso viuendũ est/vt sibi nil repentinũ aut subitũ esse possit/ꝛ si q̃d tale incidat animo scelcritas ipsa nõ obsit animi ꝛ prosit corpi.

De locius corporis dolore. Ca.cxv.

Doto corpe langueo. R. Si non languet hospes corpis animus/bñ est quicqt tuguriolo suo eueni/at salu⁹ erupit. D. Toto corpe crucior ingēs malum. R. Stoici vnū in reb⁹ hūanis bonū dicūt virtutem ꝛ ꝯtra quos Ⓐ aliter hec verior tñ virilior ꝙ sntia visa est/cui ꝯsequens est vnū q̄z ꝙ huic bono obicit malū esse vitiū q̄ fit vt dolor corpis molestissim⁹ licz malū tñ vtiq̄ non sit. D. Heu mihi misero ego torqueor tu disputas phice fabelle sunt hec. R. Jure te miser dicis vl̄ ipso ꝙ humāe vite regulas fabellas vocas D. Sonora hec in scolis famosa p libros sz nec eculeos nec egrotantiū accēsura grabaculos dicunt scribuntq̄ facili⁹q̄ p bancū. R. Jmo vero ꝛ ad dolorē ꝛ ad egritudinē ꝛ ad mortem psunt sz nō oib⁹ q̄ppe q̄ non ꝺim insedere pectorib⁹. Et pfecto quib⁹ credita nō sunt salubria eē nō pñt. D. Heu ego crucior tu disputas. R. Jste tuus dolor necessario aut lentus erit aut intensus atz ita vl̄ facilē vl̄ breuē patientiam requirit. D. Heu mihi sūmo crucior dolore. R. Si summ⁹ nēpe brevis est dolor pce gemitib⁹ aut fuget aut te fugiet ē ncce. sic vtrūq̄ ꝫ fecerit libras in foribus est Jnter ea forti aio ferre mortalia spetiosū ac virile est. D. Spetiosum dictu fateor factu nec possibile quidē reor. R. Nō ipossibilitas rex ē sz mollicies hōim q̄ vtutū innūeros⁹ defectores fecit ꝛ faciet dū oē difficile tanq̄ ipossibile respuit⁹ virt⁹ perit c⁹ materia difficultas quidē sed hōesta ē D. Sum⁹ hōies nō dū ꝛ mortibūda corpuscula vim doloris ferre nō valēt R. Fragilia corpa hūana nō negē sz nō vsq̄z adeo q̄n ad tollerantiā ois aduersi sat virtū habika sint nisi maior m⁹to eēt infirmitas aīoꝝ. Illa ē q̄ viro idignos eiulat⁹ ꝛ muliebres atz hūiles voces elicit. Quid est em̄ oro te cur ipossibl'e hōi cēseas q̄ sepe oli ꝛ potuisse vides hōies ꝛ fecisse. D. Heu mihi rursus ad historias vocor ꝛ in medio doloꝝ estu/vix pñtiū vix mei ipi⁹ mēor in mēoria ptrahor ātiq̄ꝝ. R. An non ḡ claroꝝ recordatio viroꝝ q̄ filia fortiter passi sint magnum

affert in omni rerũ aspitate solatiũ lenimenq; D Sen
tio ad imitandũ rarissimos hortaꝝ glosa consilia sz alta
nimiũ supraq; hõiem. R Quid supra hõiem dicis nõ
deoꝝ tibi sz hõim ratõnes/hõimq; exempla ꝓponimus.
D Hõim fateor sz paucoꝝ/estq; vltima ⁊ exacta rari/
tas nullitati ꝓxima nõ multũ inter phenicẽ ⁊ chimeram
interesse dixerim. Illos seq̃r q̃ chimerã nihil esse volunt
apud alios nãq; ficilie mõs est. R Quasi vero imitan
dus ꝓponat tibi fenix ⁊ non acies viroꝝ illustriũ q̃ q̃ rari
or eo dignior cui silis fieri velis. Quisquis raros seq̃ ne
gligit rar⁹ esse vir non poterit. D Video vnũ ex pauc
fieri iubes vn⁹ ex multis fieri. R Prope nullũ te ma/
luerim q̃ ex multis vnũ/nescio em̃ an non esse/an stultũ
esse sit meli⁹/at q̃ plurimoꝝ idẽ ⁊ stultoꝝ enũero sit optz
D Ego vero nil pei⁹ eẽ q̃ nil esse scio. R Nescis q̃d
mali sit esse aliq̃d nec eẽ qd̃ esse debeas D Ita h̃ dicis
q̃i q̃ vni forte accidit debitũq; sit oib⁹/idq; ad oẽs trahi
velis. R Maleas forte/virt⁹ eñi nõ fortuita sz deliberã
tiã ꝓsus ⁊ electiua est/nõ casu eq̃dẽ q̃rẽda sz studio/neq;
ego qd̃ vni casus dedit ad cũctos/sz qd̃ multis virtus tri
buit ad vnũ trabo/ad oẽs tractura libẽti⁹ si valeã sz ĩ vno
etiã defatigor. D Atnõ oĩa possum⁹ oẽs/non poeticũ
mõ sz pastoriũ ẽ verbũ. R Scio sz te posse aliq̃d qd̃ nõ
oẽs pñt imo iã potes velle cupio. D Quid heu miseꝝ
inq̃etas nũ me satis torq̃t dolor. R Quietẽ poti⁹ affer
re/⁊ hunc tibi tortorẽ/auferre meditor/qd̃ nisi tu q̃ potes
manũ dederis sola nõ possum. D Pape q̃d h̃ ẽ qd̃ me
posse ais/an possum dolorẽ nõ sentirẽ q̃z sentio/aut ma/
lũ negare qd̃ pessimũ expior. R Primũ nõ req̃ro obstat
em̃ natura/alteꝝ ne impetrẽ nõ natura nõ ꝟitas error so
lus obstiterit. D Proch supi q̃rsum hec iania q̃ ꝑhica
dicis. Scio plãe dolorẽ non eẽ ai vitiũ sz corpis. Scio
dolore aliud esse/ꝑfidiã debere aliud q̃ furari/h̃ me vt no
ua ne doceas/satis magnũ ⁊ si nil addideris ꝑ se dolor ẽ
malũ cui⁹ ego nõ noscendi ꝯsilio sz ferẽdi seu q̃ malim
depellendi/ego noui em̃ nossemq; vtinã minus

quid est dolor. R Et ego dolorē rem acerbam scio īmi-
tem horridā amarā tristē nature aduersaz sensibꝫ odiosaz
sed q̄ virtutis ope non dico dulcescere qđ epycurꝰ dixit/
secū ipe dissentiēs. Sz leniri frangiq̄z sors etiā si nam vera
aim̄ virtus armauerit aut sentiri partiꝰ aut q̄ amor nec
sentiri quiđ possit D Armatꝰ an in eremis ego dolorē
valde sentio ⁊ malū grande ꝓfiteor R Professionē ali
am ex te optabā D Heu rursus ad spetōsa retrahimur
delectant aures verba magnifica sed v̄itas aim/q̄d si do
lor eñi corpis aī patientia maior est. R Quid si nulle
corpis vel illecebre vl' molestie nulli angores stantis atz
obstantis aī viribꝫ pares sunt q̄d si in oī luctamīe mō nō
volens terga dederit sed toto nisu ac bona fide restiterit/
sp animꝰ supior fuit/sp abijt victor D Quid v̄o si do
loris intollerantia morbi feditas grauat ⁊ fastidiū ⁊ pu-
dor quid si lepra putre corpꝰ ac miserū inuasit/quid h̄ mi
hi ꝑmo tuus iste ꝯtulerit R Multū sane ni r̄spuis oñ
det tibi te q̄ cūcta respiciēs te non vides iubebit memini
sse terreū ⁊ mortl'e corpusculū tibi esse nō aereū neq̄z eter
num nec mirari quiđ optere nec indignari si putredo in
terrā suā s. in sedem fluxerit/eē hōis mētem ⁊ sup̄ma eiꝰ
ni rebellēt ad felicitatē ꝑpetuitatēq̄z disposita eiusđ ꝑtes
infirmas ⁊ morti obnoxias ⁊ oīs miserie capaces seu le-
pra igit̄ seu epylentia seu q̄d his turpiꝰ aut tristiꝰ incidit
cogitanđ tibi acriter in miseriarū vasculū dñdisse qđ suū
erat destinatūq̄z illi figulo ab eterno ꝯtra quē lutea vasa
ne murmurēt admonent̄ q̄ illud in hōrem h̄ in ꝯtumeli/
am ꝯditor cūcta fragilia finxerit atz mortalia. D Ergo
ego te ꝯsule sine murmure ⁊ gemitu leprā ferā R Plāe
me ꝯsule atz autore cui si ostenderis murmur aut gemi-
tum vtile tibi leuamēq̄z aliquid mali eē versis vltro cōsi
lijs vtrūq̄z ꝑmiserim seu iusserim q̄ si indignatio ⁊ q̄rele
nil aliud q̄m accessio mali sunt q̄d morbo corpis addere
aī morbū iuuat/teq̄z miseriorē flendo iacere/⁊ illū tibi for
san infestiorē q̄ labores hōim ex alto videt patiētiamq̄z
ꝯsiderat/aut q̄ remedio ꝯpēset aut p̄mio/an v̄ro aduersꝰ
quā

omnes corpeas pestes. Seu qm̄ nōiatim vnam defles
parū solatij ꝯtra hanc ip̄am est || leprā supficiei viciū vel
coloris eē non valitudinis aut integritatꝫ sensuū atꝫ mē
brorum vt augustino visum scim⁹/nec phisici contra di
cunt sꝫ vt cutē penetret artusqꝫ dilacerās in p̄cordia ima
dn̄dat qd̄ fecisse legit̄ platino ingenti platonico in aīam
certe dn̄dere nisi ipse ꝯsenserit nō p̄t q̄ incolumi nō plu
ris extrinsecus corpis sui habit⁹ apd̄ illā erit q̄ꝫ bn̄ valen
tem apud hospitē qd̄ hospitij forte paries exteri⁹ ventis
atqꝫ imbribꝫ scaber sit. Quid ꝙ lepra possessorē suū vul
go eripit ꝯsortioqꝫ hōim sepe eoꝝ q̄s vt fugeres recnsan
dum nihil nulliusqꝫ non auxiliū implorandū erat/vt ad
calculū res redeat multis illa corp⁹ tedijs iplicans mul
tis aīm explicuit D Heu q̄d credā reꝝ pessima laudā
ti. R Reꝝ pessima non corpis sꝫ aī vitia morbiqꝫ sunt
nec id circo ego leprā sed eq̄nimitatē ⁊ patiētiam laudo
nec indignāter nimiūqꝫ flebiliter ferre suadeo hūanarū
rerū sortē cū summo tibi p̄ftim impator e ac pho ꝯstan/
tino s. ac plotino/de q̄ mō diximꝰ cōe in postrēo añ ocu/
los hr̄e celi dn̄i non leprā odisse sꝫ vitiū/eūqꝫ ip̄m ange/
lorū iudicē atꝫ hōim de q̄ scriptū est. Neqꝫ hitabit iuxta
te malign⁹ neqꝫ pmanebūt iniusti añ oculos tuos/nō tn̄
lepsos horruisse sed seu fugisse sꝫ illoꝝ domos adijsse atꝫ
interfuisse ꝯuiuijs D Tu me verbis supas dolor rebꝫ
ego aūt nō phōꝝ nugis hac in re sed sensibꝫ meis credo
illi mihi quid renūtient scio R Primū q̄dem phōrum
aliqd̄ vt vere ais nugis q̄s nec excusare possum nec nega
re phie toci⁹ grauitas non perit q̄ in eo qd̄ nūc agit̄ vt in
multis laboranti anīe vna in terris tuta ꝓculdubio arx
est Deinde nihil absurdius inter mihi amicos q̄m sensu
um fallaci iuditio verū q̄ri ingenio ac studio veritas est
q̄renda non sensibꝫ D Heu quid me crutias ⁊ dolori
meo addis tediū ꝓfessa remediū nūq̄ꝫ tu nūq̄ꝫ phīa tecū
faciā vt nō sentiā qd̄ sentio. R. Mos gerēd⁹ delicato ac
fastidiēti eg̃ pittēdūꝫ aliq̄diterd̄ qd̄ p se nocuū p[illegible]tētꝫ d̄
siderio sit vtl'e itaqꝫ facile patiar vt si languor si offensio.

afflictio quoqz corpis mala sunt q̃ incõmoda stoicis di/
ci vident̃ honestius ip̃eqz dolor hinc oriẽs dici videriqz
malũ ⁊ si ita vis ingẽs possit sz v̄tute supabiles vtqz iam
litigio verbi cedã amic⁹ nr̃ cicerones reducet in gr̃az Non
eñi dolorẽ inquit dolorẽ eẽ nego Cur eñi fortitudo desi/
derãt̃ sz eũ opp̃mi dico patiẽtia si mõ ẽ aliq̃ patia si nulla
est q̃d exornaris phiam aut q̃d ei⁹ nõie gl̃osissiũ⁹ /mlta
hec cice/ tibi p̃terea dine ɔtra h̃ seu icõmodũ seu malũ in
tusculão suo s. scd̃a luce disseruit. q̃nqz diez disputatões
pari librorz nũero ãplex⁹ q̃z signasse tibi locũ volui valet
eñi miris modis ad id q̃d nũc eges maxime patientiã ro
burqz aĩ q̃ eneruato atz amisso flẽ. vulgi subeunt snie ⁊
indigno virigemit⁹ erũpunt. D. Nũc lãguori meo ꝓpi⁹
adhibes manũ docẽs vbi illã repiaz q̃ in h̃ statu stoicorũ
opĩonib⁹ huanis atz saxeis potiora ⁊ mihi optuniora cõ
fido q̃uis ⁊ ɔfidẽdo diffidã/ qz dũ r̃medij auid⁹ sepe locũ
illũ repeto ad tollerantiã doloris mei q̃z mihi p̃ me/ nũq̃z
vl̃ ciceronis illi⁹ l̃ cuiusq̃z ope viriũ satis iueni. R Ego
hãc diffidentiã nõ rep̃hendo sz laudo Nẽo sibi multũ fi/
dat inqz oĩ difficultate nõ ab hõie sz a deo speret auxi/
liũ At nõ ita vt armatos vẽturos sibi de celo deos credat
malis forsã interd̃ nũq̃z certe dittas inertib⁹ fauit vt sub/
sidio dign⁹ sis qd̃ in te ẽ facito excitand⁹ attollẽd⁹ ⁊ armã
dus ẽ ai⁹ ɔtraqz suos hostes in aciẽ educẽdus. D. Reliq̃
ni fallor ĩtelligo vnũ q̃ro q̃ nã sunt hec arma aĩ q̃ memo/
res. R. Bñ hec iã ɔcipio spẽ salutis tue inter p̃spitates
eñi rez flere mlĩebre ẽ/ ɔsultare ãt niti obstare implorare
ɔsiliũ atz auxiliũ id virile ẽ ⁊ ad vincendũ efficax. Arma
quidẽ aĩ ⁊ bellãdi artes p̃ diuersitate hostiũ mlte ⁊ varie
sunt/ nec vllũ ph̃ie min⁹ vtili⁹ aut sancti⁹ q̃z de his agere
q̃ vt reor aliq̃nto mag/ ad vos ptinẽt q̃z nosse q̃d agant
astra q̃d naturã iupiter intuẽs p̃mittat q̃dq̃t sat̃no iũct⁹
mars minet̃/ q̃s mercuri⁹ interp̃s vag⁹ a p̃re fraterqz mo
res capiat q̃s ab obnijs q̃busqz/ vñ imber ⁊ estus vñ tre/
mor terris q̃ vi maria alta tumescãt ⁊ nõ nosse vñ est⁹ ac
tumor trẽorqz ac debilitas aĩorz quib⁹ ve remedijs tpet̃

estus compescatur tumor tremor ac debilitas roborent̄
ac firment̄ q̄ in studio ⁊ si socratē ludat arestotiles idē m̄
mutato fortasse aīo huic rei non mediocrē opam dedit sz
hec passim in ph̄oꝝ voluminib⁹ spersa sunt q̄ ignaris in
gerere oposum nimis neqꝫ ꝯpendij hui⁹ est/scienti vero
supuacuū cui non doceri expediat sed moueri D Scio
ita esse neqꝫ de oīb⁹ q̄rebam/sed h̄ q̄ tu mihi ꝯtra hūc ho
stem cui nunc ꝯgredior dolori arma monstrares. R
Ad id tibi nec meli⁹ possum nec breui⁹ rn̄dere q̄ꝫ cicero
q̄rit em̄ vt tu ⁊ q̄ sunt inquit ista arma/rn̄detqꝫ illico/con
tentio ꝯfirmatio s̄moqꝫ intim⁹ D Edissere oro singu
la legi quidē hec sepe tn̄ olim vereor ne mihi accidat qd̄
multis solet q̄ apud se legētes intelligere sibi oīa vident̄.
apud alios locuturi tn̄ demū nihil intellexisse se intelli
gunt dic si libet q̄ nā ista ꝯtentio est. R Satis id qui
dem si paꝝ vltra ꝓgrediare in ip̄ius marci ciceronis ver
bis apparet sz nequid me frustra poposceris dicā idē ali
ter multa sunt corꝑbusqꝫ sil̄ia itaqꝫ vt nullū tantū corꝑis
robur sit null⁹ aī tant⁹ est vigor q̄ non impuiso ⁊ graui
faste cōruescat fac ꝓuideāt erigent̄ ne vtrūqꝫ sua moles op
primet si deꝑhendat intentū sepe ad subitū magni hostis
occursum vir fortissim⁹ licet expaluit/da spatiū colligen
di sese inqꝫ instans discrimē aīm intendēdi venientē ho
stem securi⁹ excipiet visis hostib⁹ pugnaturi athlete bra
chia exerunt/viso onere subituri illuc ceruix intendit̄ ⁊ il
la pugnā firmi⁹ obeunt ⁊ hec pond⁹ intenta fert leui⁹ cui
negligens ac remissa succūberet Ad hūc g̃ modū insigni
difficultate ꝯspecta anim⁹ ꝯtra illā intendend⁹ est q̄ si ad
plenū fiat terribiliū oīm victor euadet. alioq̄n incredibi
le dcū est lent⁹ atꝫ impat⁹ anim⁹ q̄ꝫ paruis sepe d̄r/hec ē
illa ciceroniana ꝯtentio sensi dici mari⁹ intentio q̄ ad h̄
eñi duob⁹ his vocabul̄ sensus idē ⁊ origo q̄ vt vides apd̄
illū ꝓmiscuo vsu sunt deqꝫ vni⁹ verbi fonte descendunt.
D Video teqꝫ libēs audio sz q̄d est ꝯfirmatio. R Di
cam est in ipsis q̄ꝫ fortissimis animis nescio q̄d admixtū
diffidentie ⁊ veris imbutos falsa circūsonāt tm̄qꝫ J iij

vnū

aīo

deicitur

maius

coit errorũ populariũ ad arcem mentis expugnandã ca
terua vt iuditiũ tenere difficile sit Subit interdũ torpor
quidã/subit dubitatio an vera sit q̃ a doctissimis atz san
ctissimis viris de virtute patiẽtie de honesti spe de splen
dore glorie dici solẽt an id veri⁹ qd̃ ab alijs disputatũ vul
gus approbat va cuitatẽ doloris optimã pessimũ dolorem
voluptatẽ boni finẽ/ ⁊ ille q̃dẽ paucoꝝ he ferme oim̃ vo
ces sunt q̃rũ sepe tant⁹ est sonit⁹ vt pauce ille voces vera
ad hortantiũ audire neq̃ant ⁊ custodes arcꝫ exteriti omi
ssa defensione fugã cogitẽt in h̃ statu dubiũ nutantẽq̃ p̃
sidijs firmare aim̃ optet ne de snia excidat. vt dyonisius
heraclontes q̃ cũ zenonis p̃ceptoris sui de dolore sniam
dolore victus abiceret acleãte ꝯdiscipulo irrideri meruit
nõnunq̃ excidat sed resistat Inqz arrepto vestigio pedẽ
figat intelligens quid in rebꝫ veꝝ q̃d vmbratile neq̃ lar
uas horreat neq̃ clamoribꝫ moueat̃ cert⁹ dolore nihil ni
si ignauiã v̄tute ãt ⁊ ignamia ⁊ dolorẽ ⁊ mortẽ ⁊ dura oĩa
vinci posse inq̃ hac sniam fixus ⁊ ĩmobilis p̃seueret p̃m
ptus p̃ virtute pati fortiter qd̃ multis cogitare terribile ẽ
qd̃q̃ nũq̃ ab hõie fieri posset q̃ nonsup̃ auri ac gẽmarũ
spẽm sup̃ muliebrẽ formã ⁊ sup̃ oẽ ꝯcupiscibile virtutis
pulchritudinẽ ad amasset hac ꝯfirmatiõe aĩ ⁊ flere opini
ones ⁊ vani met⁹ infirmant̃ ⁊ acies doloris obtũdit̃ fitq̃
qd̃ idẽ cicero vult vt sicut in p̃lio pauid⁹ miles abiectisq̃
armis viso hoste diffugiẽs sepe ipse sibi p̃iculũ fecit/ vbi
intrepido p̃iculũ non fuisset sic ignauũ aim̃ ⁊ sensibꝫ ob
sequentẽ sola cogitatio doloris examinat q̃ v̄tute fimat⁹
atz armat⁹ incolumis ac doloris victor ⁊ p̃pe nil molesti
sentiẽs euasisset/ patiẽtia eñi nõ mõ aĩ vim augeri sz aspi
tatem ip̃am doloris ĩminui/ ⁊ pene ad nihilũ redigi atq̃
hinc esse vt acerrimo in dolore recti quidã ⁊ in moti alij
etiã leti sint qd̃ fieri non posset nisi anim⁹ a sensu doloris
auersus ~~auersã~~ ip̃am de q̃ loq̃mur firmitatẽ atz ꝯstantiã
induisset. D. Intelligere videor sz p̃ge q̃d ẽ ſmo intim⁹
R. Est h̃ dicã gñosa mẽs eq̃ voluptatũ dolorũq̃ ꝯtemp
trix ⁊ vtrisq̃ p̃iter cedere nescio vbi adeẽ p̃iculũ seq̃ circũ

uentā hostib⁹ suis videt arma capit obuiamq̄ ꝓgrediēs
seq̄ in p̄liū exhortās multa secū mlta cū d̄o suo loquitur
q̄uis h̄ vltimū cice. l' nesciuit l' non rite sciuit nō defectu
ingenij sz gr̄e tali s̄ne colloq̄o ad d̄coris obs̄uantiā atq̄
ad illā q̄ dixim⁹ ad ītendēdas vires ad ꝯfirmāda cōsilia
nullū efficati⁹ alijs tñ verb̄ ꝯtra voluptatū blādicias atz
alijs ꝯtra doloris minas eē vtend̄ Et quib⁹ vtrobiq̄ ꝓ
nū est aduertere sciēti q̄ nā l' ille blādicie vl' he mine q̄q̄
impares sint v̄tuti qm̄ hoꝝ de altero s̄mo erat/exemplo
agā vnico sz insigni q̄ in reliq̄s oib⁹ instructior fias/quis
ē h̄ in dolore s̄mo intim⁹ de q̄ q̄ris Demīsti quib⁹ verb̄
lucan⁹ magnū pōpeiū inter carnificū gladios seusū d̄dit
sz qr h̄ ꝓ q̄litate ꝑsone a poeta fictū ⁊ s̄m veri silitudinez
aio viri illi⁹ ī eo statu ꝯueniētib⁹ verb̄ exp̄ssū ē. Exemplū
veꝝ recēsq̄ alteꝝ aditiā hac ip̄a etate superāt q̄ vider̄t ad
huc mlti Sānitē illū ipterritū ⁊ iuictū senē q̄ dū iussu illi
us c⁹nomē subp̄ssisse silētio meli⁹ fuerit curru ꝑ ciuitatem
duceret nud⁹ inter duos carnifices candentib⁹ forcipib⁹
hīc illīc mēbra carpētes ppl'o ad tā miseꝝ tāq̄ īdignū spe
ctaculū lacrīante siccis ip̄e ocul' grauiq̄ ⁊ ꝯstāti voce sese
alloquēs dicebat Quid facim⁹ aīe noli oro succūbere nu
hil aut irascaris aut metuas grauia sūt ista sz breuia ⁊ ꝓ
nr̄a eterna nō dubites salute/grauiusq̄ supplitiū h̄ iubē
ti fuerit q̄ ferēti erige te aīe ⁊ depelle formidinē sp̄ in deo
stati erit finis/quib⁹ verb̄ q̄ntā sibi cogitab̄ certe pectori
b⁹ audientiū īcredibile dictu ē q̄ntā cū mīa firmitatē con
stātiaz securitatē patīaz īfuderit ⁊ si arti⁹ extimāti ñ ille in
tim⁹ s̄mo eēt nēpe q̄ vt dixi a multꝫ exteri⁹ audiret si hec ⁊
his silia ⁊ ab al' in silētio dici pñt ⁊ ab h̄ ip̄o forsitā dice
bant/vicissim em̄ nunc tacebat nūc in voces q̄s dixim⁹
erumpebat potest ⁊ aliter ille idem sermo intimus vide
an vnde non quo prodeat cogitanti ⁊ hi quidem secum
at cum deo loquentis in doloribus inq̄ pericul is nul
lum clarius exemplum quam Job primi theodosius se
cundi ille manu dei tactus atz vlceribus obsitus quanta
deum libertate iurganti simulq̄.

J 4

compellet se ardenti z querela deuotione in deum erigat bat hic cū paucis innūerabili ac barbarico circūuentus exercitu q̄ feruore quibꝫ ve suspiriꝫs ceu pñtem deū inuocet audiuisti ¶ Audiui plane z memi z exēplis doceor quid velis grāmqꝫ nō mediocrē ciceroni hēs de cꝰ tribꝫ exiguis granis tres ingentes aristas messui ex quibꝫ cultu adhibito messis vberior nasci q̄at. ¶ Ita se res habz doctoꝝ hōim verba pgnātia sunt plus ꝓtinēt sensum qꝫ p̄z retendūt. vnil aliud me loq̄nte visus es mihi doloris z q̄rulaꝝ tantisp̄ oblitꝰ/vñ elicis vehementē q̄z cogitationē rei cuiusperiā hōeste atz in illā a rebꝫ alīs quibꝫcūqꝫ animi toci⁹ abstractionē multū z dolori z molestijs oibꝫ posse remediū afferre ¶ Potest esse vt dicis sed mihi nūc etiā multū deē ad salutē illā qꝫ intendis animi magnoqz sum in dubio an bis oibꝫ leniaꝝ seu tollaꝝ dolor an vero verba sint aīos occupantia aureisqꝫ mulcētia ad dolorem nihil ¶ Verba corpibꝫ non medenꝫ/fateor nisi forsitan incātationes z anilia carmia fidei aliq̄d merenꝫ At medenꝫ morbisꝫ aiorū q̄z sanitas pfecto corpeū dolorem aut extinguit aut mitigat. Nūqꝫ si patiētia nulla esset tā multa de illa viri doctissimi disseruissent/nunqm tot huiuscemōi rei argumenta aīo oculisqꝫ z auribꝫ hesissent/q̄t memoria imagines rerꝫ tenes q̄m multa vidisti aut legisti/q̄t historias audisti quibꝫ nō pbatū tibi sz demonstratū eē debeat ita eē vt dico/z si nō doloris oēz sensum patiētia eripi q̄ ipm tñ z fieri posse z factū eē cōtendimus. At doloris certe victoriā ferendicꝫ viriliter vires dari/quid vero te plꝰ habuit. Hamariꝰ vir līaꝝ inpos sed ꝓtutum diues militariū. An nō ipse carneꝰ atz osseꝰ fuit quid plus mutiꝰ pompeiusqz/q̄d plꝰ habuit zeno/q̄d theodorus/q̄dūē theodoꝝ possidoniꝰ anaxagrꝰ innūeriqz alīj q̄z quiō fuili ꝓditōe/sed aioꝝ ingenuitate nūerabili oē supplitiū ptulerūt/nō mō fortiter sz iocūde q̄ si ad vestros ai memoriāqz rflexeris inuenies in h numero pueros etiaz ac puellas tulisse cū gaudio/qō tu vir paulo añ sine tristibꝫ ac turpibꝫ lacrimis non ferebas. Sed iam de

re vt aiunt omniū aspernima plura cū p ꝯsuetudine dixi mus desinendū est/dolorē em̄ si nō lenit virt⁹ verba non lenient. D. Deu hinctu me verges hinc dolor⁹ z cui cre dam nescio. R. Crede nobiliori inq̄ illō q̄z plurimū adiuuerit memisse summū illud z eximiū mūdi dec⁹ eū s. qui diuinā atz hūanā in se vnūt naturā tot tantosq̄z p te passum cruciat⁹ vt q̄ pateris illoz collatōe facilia imo ve ro dulcia longeq̄z suauia indicari possint validissimū h remedij genus scrutātes cuncta phi nescierūt.

De Furore. Ca.cxvi.

Timi⁹ dolor ne furorē pariat metuo R Obsta illi cogitationib⁹ bōis/ac placidis q̄dam furori viā pa ssionib⁹ faciūt ex multis affectib⁹ non sanis/vera tñ pdit insania sicut ex cōtrarijs vera virt⁹ freq̄ntatis actib⁹ q̄ri habitū phicū dogma est. D. Furere metuo. R. Si ai vitio/ille tibi armand⁹/armatura ai virt⁹ est/at si corpis ꝯsulendū succurrendūq̄z illi est/si qua rei h⁹ ars est/ipsos apud corpm mgros q̄ phi nuncupant/q̄ si iu h⁹ vt in ml/tis alijs aut nulla est aut pfessoribꝫ suis ignota/ego ar tem hanc vnā tibi pscripserim abstinentiā z oīs excessus fugam! Notū illud atz antiquū/viri sancti virtutib⁹ coz/pus edificant/Multum conferūt aīo simul z corpi frena libidinū ac gule multos strauit luxuria/multos oppressit crapula/multos somn⁹/multos ebrietas sepeliuit/Mul toz vite feruoz atz impet⁹ z feribūda licētia verum abijt in furorem. D. Timeo naturaliter in furorē agi. R. Quod natura infert duz poteſt eē nō miserū culpa em̄ caret q̄ miserie radix est/qñ aūt puidēdi obtigit facultas vnū facit vt te furoz si vitari neq̄t in seturo saltē statu aīe repiat innocens si furere cepis/aut innocens resipistes/ aut innocens morieris/nulla etas nulla sanctitas nulla custodia sicut innocentiā ꝯseruat vt furoz q̄lem inuenit talem reddit/ D. Furere metuo. R. Heroas comites re/ gesq̄z ac reginas metuis an fastidis herculē z aiacē hecu bē z cassandrā/an ex alio genere lucretiū spnis z empe doclem. D. Furere ptimesco. R. Multa vaticinari

solitos furentes accepim⁹ sic quo nullum acumē sani ca
pitis puenisset vagus ⁊ rapidus furor venit Atqui hinc
q̄ vos diuinationē dicitis a furore manthicē dici volūt
D Horreo vim furoris R Et sanos mestos ⁊ ferētes
letos vidim⁹ falsa q̄uis opīone hz ⁊ error voluptatē suā
D Furendi pauor aīm exagitat R Laborū ferias q̄
dam sil'ato furore q̄siere verus furor ferias veras dabit.

De Ueneno. Ca.cxvij.

Enenū timeo. R. Potu abstine ciboqz ⁊ ꝓmiscuo
exptoꝝ fides amicoꝝ excubet suspectos limē arce/
at/vina turbida fusca exulēt pulmēta dapūqz ꝑmi/
xtio cautio assit ⁊ sobrietas ⁊ tarditas p̄cipitatio āt absit
q̄ ⁊ alijs ⁊ p̄sertim genere h̄ mortis multos ꝑdidit. Sit
ad mensam lēta man⁹ ocul⁹ celer anim⁹ vigil mēorqz dis/
criminis nec tuis tm̄ nec tuorū ocul'atz aīs obnoxi⁹ iui
gila magnis piculis magna obstat intentio l' hō turbat
intm̄ D Uenenari metuo R Oposuz remediū au/
disti vis audire facilimū paup esto veneni metū pic'mqz
discusseris h̄ siquid mali gen⁹ hūilior fortuna nō recipit
Una securitatis parēs ⁊ terroꝝ oīm extirpatrix pauptas
medicina illa quid optima atz ꝓmptissima nl'liqz hōim
negata/multis etiam ingesta nolentib⁹ neqz vero efficax
minus q̄ ꝑabolis tuta hercle q̄uis amariuscula atz hor
ridula cōprimit animi tumores liuores diluit/bilē pur/
gat curat ydropisim cāsqz piculorū oīm a radice cōuellit
vestre opes insidiarū pleneqz formidinū non min⁹ cya/
tos metuūt q̄ gladios nec min⁹ ꝑapsides q̄ sagittas nō
mensa non dom⁹ non cubiculū piculis suis vacat. Nihi
lo illis est tutior pax q̄ bellū q̄libet atz suspecta p̄ntemqz
viri intentant oīa mortē qd in tempestate ait Maro in
tranquillo vobis accidit ⁊ h̄ vr̄e ille tā dilecte vob affert
diuitie/pauptas vero p̄ter inmeritā apd vulgus infama
ti nōis notā tuta hz. Et si qñ turbe inscie puluis ac stre/
pitus ꝯquiescat optabilia ac suauia penitus ⁊ trāquilla
tandē g̊ fictilib⁹ ⁊ vitreis ac terreis vasculis terreni hōies
bibite atz edite si secure bibere vultis atz edere aureis nē

pe vasis ac gemmatis venena miscent quorsuz pgis aua ritia ipm qz iam venenũ gẽmas amat atz aurũ ɔtra hanc pestem neqz pontificis regis neqz alterius efficatius an tidotum q̃z pauptas D Venenũ hausi mors p̃cordijs innatat R Vbi semel moriendũ esse decreueris qd̃ de cretum debet eẽ oib⁹ qui se meminerint mortl'es quid re fert an id sitiendo facias an bibendo/ ⁊ rursus an tuo san guine madidus an vino alieno magnos ɔpotatores fa tiqz hui⁹ habes comites alexandrũ hanibalem philopo menem mitridatẽ ipsum claudiũ thereamenẽ socratẽ.

De metu Mortis: Ca.cxviij.

Mori timeo R Hic non timor sed cogitat⁹ esse dz qui si nou⁹ incipit nec a p̃ma etate tecũ creuit si per interuallarediens nõ assiduus fuit/ im ꝓuide vixisti/ inhesisse medullitus vtilissimũ illud flacci carmẽ debuit inter spem curãqz timores inter ⁊ iras oẽm crede diẽ ti bi diluxisse supremũ/ is vt esses de q̃ idem alibi. Illi po tens sui letusqz deget cui licet indies dixisse vixi cras vel atra nube polũ pater occupato vel solo puero h̃ est nẽpe id ph̃is laudatũ sed p paucis datũ viuere vita pacta. D Mori timeo. R Et nasci timuisses ⁊ viuere. Iniciũ em̃ vite p̃ncipiũ mortis fuit vita ipsa cursus ad mortem seu verius/ quedã viuendo vel ad moriendũ ibas vl' q̃ sa pientib⁹ visum est in horas certe moriebaris. Quid nũc igitur times si mors vitam vel comitabatur assidue vel necessario sequebatur. Illud/ quidem docti tantum hoc etiam vulgus intelligit quicquit est natum moritur q̃c quit moritur natum erat. D Timeo mori. R Mo ri times animal ratione mortale. At qui si primum vere esses secundum vt arbitror non timeres humanam quip prope naturam duo hec in vnum iuncta perficiunt ratõ scilicet ⁊ mors Illa animã concernit hec corp⁹ sz inopia rõnis metum mortis induxit. D Mortem metuo.

R Nihil est metuendum qd̄ affert necessitas nature q̄ naturalia em̄ odit aut metuit/naturā ip̄m oderit oportet aut metuat/nisi forte ptē ei⁹ alterā āplecti licitū ⁊ laudare respuere alterā ac damnare q̄ nihil est insolenti⁹ non solū hōi cū deo sed hōib⁹ inter se. Itaq; vel totū recipis vl' totum reicis amicū ne si tm̄ grata decerpseris nō equ⁹ amicitie cultor atq; arbiter videare. D Mortē horreo. R Si quid in morte mali ē idip̄m met⁹ mortis exaspat/at si nihil magnū ip̄e met⁹ est malū/stultitia est malū suū vl' augere vel facere/ D Nomē ip̄m mortis exhorreo. R Nomē mortis infame/mortaliū fecit infirmitas si quid animū viriū inesset nihil pl⁹ terroris eēt in morte q̄ in ceteris q̄ p naturā fiunt. Quid em̄ magis mori timeas q̄ nasci adolescere senescere esurire sitire vigilare consopiri qd̄ vltimū plane similimū morti est atq; ideo somnū alij ꝯsanguineū alij vero mortis imaginē dixere neue seu poeticus lepos extimenť seu ph̄icum acumē ip̄a v̄itas amici mortem somnū dixit Et semel facere metuis q̄ q̄ttidie delectaris Inconstantiā quidam hāc docti miranť ⁊ arguānt. D Trita hec apud ph̄os ac vulgata sunt delectant q̄dū resonāt/interpone silentiū timor redit. R Imo eq̄dem manet/nā ⁊ si abijsset non rediret ⁊ est non infitior vulgi p̄cordis timor mortis innat⁹ sed eruditum viꝝ vulgaria sape deforme est/quē deceat vt mō dicebā/non turbe vestigia sz paucoꝝ seq̄/nā qd̄ de ph̄is dicꝫ miror quid ita cū a nautis uauigandi/ab agricolis serendi a ducib⁹ bellandi ꝯsiliū capiatꝫ viuēdi ꝯsilia a ph̄is sumpta ꝯtēnitis/⁊ p corpis cura medicos euocatis ꝓcura aī ph̄os nō aditꝫ q̄ si ph̄i veri sunt vtiq; ⁊ aīoꝝ medici ⁊ artifices sunt viuēdi/nā si falsi ⁊ solo ph̄ie nōie tumidi nō mō nō ꝯsulēdi sz vitādi sunt/quib⁹ nihil ē īportuni⁹ nihil insulsius q̄rū abundantior ē q̄ vellē etas hec cū egētissima sit viroꝝ. ⁊ qm̄ a p̄ntib⁹ p̄ter veras nugas nihil ē qd̄ spes ⁊ si ad p̄scos reditū īuētūq; aliq̄d apd̄ illos fuerit q̄ egritudinem tuam leuet noli respuere ⁊ dicere q̄ indocti dicunt a philosophis ista sum[illegible] r̄spondebo enim tibi cum cicerone metuebam ne a leonibus diceres.

At reuera vbi nam piscari venariq; nisi vbi pisces fereq; habitant in aquis atz nemoribꝫ vbi fodi auꝝ vbi gēmas legi/nisi vbi h̄ nascit̄. Ille statent in terre venis marisq; littoribꝫ. Vñ nisi a mercatoribꝫ merces vñ statues ⁊ tabulas pictas nisi a statuarijs atz pictoribꝫ vñ demū ph̄ica nisi a ph̄is peti iubes q̄ ⁊ si apd̄ illos ꝓ thesauris abdita atz ab illis inuenta sit̄ eadē tñ ab alijs in aptū erui ⁊ l̄ aceruati⁹ vel clari⁹ vl̄ exp̄ssius vel breui⁹/postrēo l̄ aliter dici pñt audiendi sil̄ia om̄ibꝫ spē datura successum paucis ea est vis ordinis ac iūcture/qd̄ ex poeticis elongatissime flacc⁹ docet/⁊ sepe aliter atz aliter ⁊ aliqñ potenti⁹ affectat̄ aīos/tāta est gr̄a vel notissima re narrātis tanta vetustis nouitas tanta lux fulgidis tant⁹ formosis d̄cor addit̄/q̄ non h̄ ideo dixeri q̄ alibi nō possem. Sz q̄ tu h̄ materiā obtulisti nolo em̄ q̄ ignorare supbie mos ē sel̄ audita forte intellecta repetunt̄ q̄i trita ⁊ vulgata fastidias. D Acq̄esco recte quid̄ in his monitis reversatam video/⁊ si ab incepto ꝓcul ad huc eñi mortē nihilomin⁹ horreo. R Sūt q̄dam nōie ⁊ opinione hōim maiora q̄ re. Multa horrori emin⁹ fuerāt q̄ vicina sunt risui temere credit̄ in exptis nēo ex his mortis infamatoribꝫ cōperti aliquid loqui p̄t nihil ip̄e exptis nihil ab expto didicit mortuū quēuis interroga silebit is cui iā rei veritas nota est garriet quibꝫ incogita ⁊ vanis augurijs astruent qd̄ ignorāt huic aptissima huic ocultissima reꝝ mors archanū ⁊ ꝯiecturale negotiū suspitōibꝫ agit̄. In dubio bonis opinionibꝫ inherendū tenendūq; poti⁹ q̄ iocundū faciat q̄ q̄ mestū aīm. D Anim⁹ mortē timet. R Si sibi supuacuus timor īmortalis ē em̄ ip̄e corpis sui hostis curā gerere pietas indebita sui dissolui metuit nimis carcerē ⁊ ꝯpedes suas amat stult⁹ amor. D Timor mortis exagitor. R Stulti oēs metuūt neq; id miror quibꝫ felicitas oīs ī corpe ē qd̄ extīgui morte nēo dubtat q̄d igitur miri ē si boni sui finē pauidi cogitāt mesti vidēt. Natura em̄ hōis hec ē vt felix eē nolle neq̄at viꝝ doctū cui ñ alia corpis q̄ vil̄ mācipij cura ē/cui in cultū aī oē studiū

sp fuit omnis amor omne desideriũ omnis spes mortem corpis non aliter q̃z digressuz matutinũ e nocturno q̃dã in ameno ⁊ incõmodo ꝓrsus hospitio spectare decet. D Mortẽ non timere non possuz. R. Posses vite hꝰ exitũ nõ timere si alteriꝰ ingressũ spare posses a optare tuꝰ hic tior inde orit q̃uis em̃ formidati vulgo exitꝰ mlte tradãtur cãe oẽs tñ vite illiꝰ spe ꝓposita euanescũt. D. Mortẽ metuo. R. Metũ hũc parit im p̃meditatio maxĩe ⁊ iopina ncc̃itas moriẽdi in viro docto ac sapiente turpissima ⁊ p̃sertim sene/ cꝰ si rite doctꝰ vereqz est sapiẽs vita oĩs meditatio mortis ẽ/ qd̃ si phĩe visũ fuit antiq̃ q̃d nũc noue pietati q̃ sũma phĩa ⁊ v̄a ẽ sapĩa videat. Aspice vt q̃ alieno impio parẽt subito longũ iter iussi agere soliciti ⁊ tristes raptim ꝯplicand̃ sarcinulis inhiãt vt q̃ruli qd̃ predictum eis añ non fuerit Indignãtesqz abeũt vt sepe in tergum versi nũc q̃ h̃ illd̃ obliti murmurãt. Atq̃ nulla via ẽ longior q̃z mori nulla durior vt ꝓhibẽt infestiorqz latrũculis nulla deniqz obscurior suspectior incertior q̃ vt cũcta cessarẽt certe irremeabilis via est q̃ attentiꝰ ꝓuidend̃ ne q̃d obliuiscamini q̃m̃ hinc digressus non licebit q̃ viantibꝫ ceteris atz aliud qd̃cũqz iter agẽtibꝫ lr̃is s. aut amicis oblita ꝯmittere q̃ ad suos ꝑferãt nec remãdare aliq̃d nec subsistere quidẽ nec diuertere licitũ nec reuerti. Iter necessariũ ĩpossibilis reditꝰ. Ire illo necesse ẽ milites vñ redire non est necesse h̃ militibꝫ suis dux romanꝰ apd̃ senecam h̃ dux vobis vr̃ edicit. Itaqz cũ opteat ire ne liceat redire cũqz itinera sit certa necessitas/ hora ãt mortis incerta vnũ ẽ remediũ vt ꝑati sitis aĩo sp ⁊ vocati rñdere ⁊ iussi obtꝑare ꝯpositisqz oĩbꝫ ad p̃mũ ducis impiũ iter illud alacriter agere q̃ vtiqz vobis aut letis aut tristibꝫ ꝑagendum est. Ea res maxĩe ⁊ metũ mortis ĩminuit ⁊ dolorem nec securos mõ sed cupidos hĩc abire vos faciet. Alioq̃n impuisis ⁊ incautis eueniet qd̃ bruto suo in epistolis suis olĩ vaticinatꝰ est cicero. Opp̃memĩ mihi crede brute inq̃t nisi ꝓuideretis Sic ẽ inq̃z sic illi accidit sic oĩbꝫ qui ventã nõ ꝓuidẽt Se cũctis in rebꝫ ꝓuidentia

necessaria sit tñ in in his maxime q̃ amplius q̃ semel fie
ri nequeũt in quibꝫ error vnꝰ sufficit vbicũqꝫ pes lapsus
fuerit actũ est. D. Ualde nũc etiã mortẽ horreo. R. Alte
radicata ñ facile diuellitur scio vt dixi metũ mortꝫ sensi-
bus insitũ precipueqꝫ vulgariũ phi vo mortẽ neqꝫ malũ
nec bonũ eoqꝫ ꝑ seipam nec timendã diffiniũt nec optã-
dam Inter in dr̃a nũerantes q̃ ꝑ q̃litate fruentiũ nũc ma
la nũc bona fieri volũt ꝙ illi ec̃ ex vr̃is video ꝓbari q̃ pec
catorũ pessimã p̃tiosã vo sctõrum mortẽ ait. D. Mortẽ
metuo mortẽ odi. R. Equid hic mortalis metꝰ mortꝫ vñ
h odiũ mirere nisi mollicies aĩoꝝ nota sit q̃ hũc s. aliosqꝫ
degeneres augetis atqꝫ alios pauores An non vides vt
magna pars mortaliũ ipm nomen mortis exhorreat qd
quid est aliquid q̃ naturã ꝓpriam horrere atqꝫ odisse ꝙ
natus sis q̃ nihil inter hõies stultius nihil ingratius in
deũ q̃ multi autẽ nomẽ illud egre audiunt ꝙ sꝑ internã
aurẽ pulsare debuerat nempe sine q̃ non est qui seipsum
cogitare possit quid namqꝫ se cogitet nisi ꝙ est aĩal mor-
tale/ q̃tiens in se quisqꝫ reflectit nonne sibi illico nomen
mortis occurrit sed refugitis q̃i ꝑ aurẽ mors irrumpat ⁊
ad vertitis aĩm atꝫ id cogitatis obliuisci ꝙ mox sui mẽo
riam vel inuitis ingeret recusatis ecce mortẽ cogitare q̃ꝫ
ꝯfestim ⁊ cogitare optebit ⁊ pati cuiꝰ passio facilior seq̃re
tur si cogitatio precepisset. Nunc sil' in angustijs altera
alterã exasperat/ omne eñi inopinũ ⁊ subitũ aĩam quatit
Eque stultũ est vel appetere aliq̃d frustra vl' vitare velle
qd neq̃as eoqꝫ stultiꝰ vtrũqꝫ q̃ damnosiꝰ futuꝝ implesse
qd cupias. Atq̃ nil dãnosiꝰ inhũanis malis q̃ꝫ dei suiqꝫ
ipiꝰ ⁊ mortꝫ obliuio q̃ tria nũero sic ꝯnexa sũt vt vix vale
ant dissolui. At vos vr̃i mẽores videri vultis ⁊ p̃ncipij
⁊ finis ĩmemores obſuasti hos qui domui sue disbonũt
vix ẽ q̃ dicere audeat cũ moriar sed si moriar q̃i in dubio
ponit q̃ nihil ẽ certiꝰ neqꝫ id ipm si moriar clare sonat sꝫ
si q̃d de me eẽt aliud q̃d nam eẽt h aliud q̃so ⁊ non potiꝰ
idẽ ipsum qd de oĩbꝫ fuit erit ve vel qui nati vel nascituri
sunt quibꝫ vt vite sic ⁊ mortis multa sunt genera.

Necessitas vna moriendi/hanc tu cupis excutere q̃ nec patres tui nec vlli vnq̃ reges gentiũ excussere nec excuti ent vos quid tergiuersamini vt libet. Ita vobis eueniet vt his qui ꝯtra hostili ferri aciẽ oculos claudunt q̃si periculum qd non vident nec sensuri sint feriemini moriemini sentietis/an ceci aũt an videntes id in nr̃a manu est. Optate ergo bñ mori q̃ ip̃m nisi bñ vixeritis frustra est optate inq̃m ⁊ enitimini ⁊ qd in vobis est facite/reliquũ illi ꝯmittite qui q̃s in hãc vitã vltro nõ vocatus intulit egressuris non nisi vocat⁹ ⁊ rogat⁹ manũ dabit/Nõ mori aũt nolite optare nõ mõ em̃ impudens arrogansq̃ sed inefficax etiã ⁊ inane votũ est. Assuescite o mortales nare legib⁹ ⁊ in eluctabili iugo colla submittite Et si vos ipsos amatis q̃ nati estis/amate nõ q̃ nati eẽ nollet⁹ neq̃ em̃ naturã nobis s̃z vos illi obsequi par est. D. Pauorem mortis abicere diu q̃dem frustra nitor. R. Miror quid tam diu frustra niteris q̃ te debuit cogitatio ꝓna ꝑducere/turpis em̃ est tã breuis ꝑiculi met⁹ si ꝑiculũ non natura ⁊ ꝑiculoꝝ finis est mori turpis est inq̃ viro tam momentanei discriminis taz longeu⁹ pauor ⁊ tot ãnimi anxij atz suspẽsi adhore seu suspirij vni⁹ euẽtum Vis neãt mali hui⁹ vltimũ remediũ/vis mortis metu ꝑpetuo liber esse. bñ viue vita landabilis mortẽ sp̃nit sp̃ sepe etiã cupit deniq̃ hec terribl'iũ oim̃ summa est siquidẽ labor dolor aduersitas infamia carcer exiliũ dãnũ bellũ seruitus orbitas pauꝑtas seniũ egritudo ⁊ mors fortib⁹ vir⁹ nil sunt aliud nisi exꝑientiescola cãp⁹ patiẽtie gl'e plastra

De volũtaria in seip̃m man⁹ iniectõe Ca. cxix.

Mortem mihi conscius man⁹ iniectõe ꝓpositũ inest. R. Rem vnã nũc meture nũc optare hec tota ꝯstãtia vestra est/nũc tu mortẽ muliebriter formidabas nunc eandẽ inhũane appetis. Rogo q̃ nã subito mutandi animi cã est. D. Cogor ipse mihi man⁹ inicere. R Si cogeris iaz non voluntaria manuũ iniectio est q̃muis dicat q̃ coacta volũtas/voluntas est sed ꝓfecto non libera. Nec voluntas ꝓprie que nolendo fit A q̃ aũt coge

ris mori nosce velim. Inici enim manus vel inuito possunt tu tibi illas inicere nisi volens nequis. D. Magne sunt cause q̃ me mori velle cogunt. R. Magne fateor si cogunt/sed non cogerent si vir esses nunc in vestraz animi molliciem nihil est inualidũ. Vide autẽ q̃ sint hee cause rite presaginã. Ira indignatio impatientia furor quidã in se versus obliuio deniq̃ tui ip̃ius. Nam si te hominem meminisses humana om̃ia eq̃ aĩo tolleranda ꝯgnosceres neq̃ pui mali imo ne mali quidẽ odio maximũ in malũ velles incidere. D. Inicere mihi manum cogor extremis malis. R. Non sunt extrema q̃ te p̃munt mala summũ illud ꝛ extremũ malũ q̃ te vrget desperatio ceteris eñi malis aliquid huic vni nihil põt esse remedij que sunt ãt hec extrema q̃ dicis mala/nisi labor forsitan ꝛ paupꝫtas hec sunt em̃ q̃ poeta ꝯmemorat/de his agens qui sibi letum insontes pepere manu lucẽq̃ possi ꝓicere animas/de quoꝝ sera p̃nia mox adiecit q̃ꝫ vellent ethera in alto nunc ꝛ paupiem ꝛ duros pferre labores. Sunt ne autem tam grauia mala hec q̃rũ p̃mũ boni oẽs forti atz equo aĩo tulere/de q̃ suo loco diximus. Quidam sponte insup eligerũt atz hinc gloriosi ꝛ tñ inde eternũ diuites facti sunt. Scd̃m viris ꝯuenire apud crispũ atz ad id nasci hõiem apud sanctũ illũ ꝛ afflictũ senem legim⁹. At vos inquietissima animalia quicq̃t non ad nutũ auaritie vestre fluit vr̃eq̃ libidinis iustã volũtarie cãm mortis opinamini tam delicata tã preceps luxuries vr̃a est/vt leuib⁹ ex causis non fortũe tm̃ sed vobis ip̃is irascimini. Inq̃ ip̃m deũ calcitrantes/impia ora laxetis/quasi quicq̃t/id ẽ in q̃ non vobis dñs vester obsequit̃ iniuria grauis sit. D. Magnis malis victus mori eligo. R. Tedio vite credo familiari vitio stultoꝝ oim̃/sapientib⁹ eñi om̃is vita iocunda est letam libenter tristem ferunt patienter ꝛ si reb⁹ ipsis nequeunt patientia delectant̃ nil in reb⁹ leti⁹ nil dultius est virtute. Illa est q̃ molesta lenit obliqua dirigit dura molliat ac mitigat/ardua atz aspera queq̃ cõplanat cessant querimonie cessant precipitia.

Et ad summā sapientis vita nil serenius nilq̄ tranquil
lius/hi āt aīorum flatus atz angores he nubes ac ꝓcelle
in scopulos fragilē vite umbam trudunt e sola stulticia
oriunt. D Morbi impatientia mori eligo R Stul
te eligis ac supbe sine dñm de corpe ipe fecit suo arbitrio
statuere. An qd̄ tibi tuo in edifitio vis licere in quo non
ligna non lapides tu fecisti. In quo deniq̄ ꝑter structu
ram nihil est tuū Id in suo licitū dño oīm non vis q̄ nō
nullo tantū carnē ⁊ ossa ⁊ sanguinē ⁊ spiritū/sed celum ⁊
terras ⁊ maria ⁊ oīa q̄ in eis sunt creauit ex nihilo/nec di
cas apud temetipm corpus meū graui dolore āgit nō tu
dñm sed vsum corpis accepisti breue ad tempus lutee te
dñm dom⁹ credis inquilin⁹es q̄ fecit oīa is est oīm dñs.
D Dolore nimio cogor vt mori velim. R Hic forta
ssis ad expientiā dolor dat qui si molestus est esse poterit
vtilis si intollerabilis long⁹ certe non erit expecta dñi re
uocantis edictū cunq̄ vocat⁹ fueris rñde ⁊ non ꝑus fixa
est dies tua quā nec anticipare fas est nec differre possi/
bile preoccuparūt tñ hanc ⁊ dū ꝑuaz fugiūt breuēq̄ mo
lestiā in eternas se atz irremeabiles demerserūt habuitq̄
hec opinio magnos autores Anneū senecā in ꝑmis qui
adeā tā ꝯstanter ⁊ tam sepe reuoluit vt mihi quidē veri⁹
videat/nec non ꝓpria sua sit mirariq̄ cogat interd̄/vnde
tam tristis snīa tanti viri pect⁹ inuaserit vtq̄ alia sileam
q̄ ꝓsequi longū est q̄dam ad lucillū epl'a. Si inutile inq̄t
ministerijs est corp⁹ quid in[illegible] opteat educere aīm labo
rantem/de hinc paucis interiectis ꝓsiliā inquit ex edifi
tio putrido ac ruenti. Male ais o seneca ⁊ multa bene
dicta vno polluis maledicto/non migrandū nempe sed
expectandum est siue edifitiū tuum ruat vt anteq̄ fugias
opprimaris D Non possum pati q̄ imminēt mori ma
lo R Ab hoste forsitan inferendā mortē q̄ fortiter si la
ta sit turpis esse non potest cum hec voluntaria non po/
ssit esse non turpis/quia contra dñi superioris imperiū
est contra qd̄ nihil bene fieri potest. D Mori malim

q̃ instantia que sunt videre R Non est viri non posse
rectis oculis vtramq; fortune faciem spectare. muliebre
est trepidos oculos auertere. Quid est aũt qđ te turbat/
vsq; adeo vt solius opẽ mortis imploras tua ne forsitan
an tuorũ an patrie laborantis aduersitas leta illa duo q̃/
dem Nihil em̃ põt fortuna cui non possit virt⁹ obstare.
Tertiũ h̃ piũ s; pietate lãguida ⁊ meriti siquiđ patrie ser
uitus ⁊ tiranni facies morte poti⁹ repellẽda q̃ declinãda
est. id est em̃ viri opus h̃ femine q̃ tñ in re cathonis mor
tem miris laudib⁹ seneca idẽ effert sua illa peculari opio
ne de qua dixim⁹ nõ sic cicero excusasse ꝯtent⁹ laudib⁹ ab
stinet. Ait eñi catboni incredibili grauitate nature ppe/
tuaq; ꝯstantia moriendũ poti⁹ q̃ tiranni vultũ aspiciẽ/
dum fuisse/quẽ tñ brut⁹ aspexit ⁊ illi⁹ potius morte tollẽ
dum q̃ sua morte fugiendũ censuit/qđ quicq̃ bñ seu q̃
male fecerit non laboro fecit tñ Cicero aũt dũ cathonem
excusat sue illius sentẽtie melioris obliuiscit q̃ añ ãnos
plurimos libro. vi. reipub. posuerat. Ea est vero hmõi
dum publiũ affricanũ minorẽ in celo cum patre atq; auo
colloquio somniantẽ ⁊ audita immorlitate anime ac fe/
licitate vite alteri⁹ moriendi auidũ induxisset p̃rem mox
inutile desideriũ castigantẽ fecit his verbis. Non est ita
inquit ille nisi eñi cum deus is cui⁹ h̃ templũ est oẽ qđ cõ
spicis istis te corpis custodijs liberauit huc tibi adit⁹ pa
tere non potest/hõies eñi sunt hac lege grauati q̃ tuerent
illũ globũ quẽ in h̃ templo mediũ vides q̃ terra đr/qua/
re ⁊ tibi publi inquit ⁊ pijs omuib⁹ retinẽdus est anim⁹
in custodia corpis nec nisi iussu eius a quo ille est datus
vobis ex hominũ vita migrandũ est ne munus humanũ
assignatum deo diffugisse videamini. An non satis cice
roniana hoc excusatum arguunt cathonem. Et plane si
ab imperatore terreno ad custodiam loci cuius piam
deputatus nõ audens iniussus te mouere ferretq; ille h̃
grauiter si ꝯtrariũ fecisses q̃d celestis putas ĩpator Cui
tanto plus obediẽtie debet quãto maior deus est homĩe

fuit nuper prisce virtutis stephanus columniensis non
hac solũ sed oĩ etate vir clarissim⁹ futur⁹ h̄ ab ingẽti suo il
lo hoste cui potẽtia imp erat obsessus turrim vbi pl'imũ
p̄iculi videbat̄ vni suoꝝ ꝯseruandã cert⁹ de illi⁹ fide ꝯmi
serat q̄ dũ cuniculis sub fossa latentib⁹ tremeret ac ruinã
minaret̄ fugientib⁹ socijs atz hortantib⁹ vt saluti sue des/
cendendo ꝯsuleret eũ iã ad nihil vtilis mora eẽt/si vo pe
riculosa eẽ ac funesta. Nõ dñdam inquit nisi ille me reuo
cet a q̄ h̄ posit⁹ fuit. Id dũ stephano nuntiatũ eẽt ꝛ ip̄e il/
li metuẽs atz eũ r̄uocatur⁹ occurreret turris fundamẽtis
fatiscentib⁹ magno corruit fragore sic fidelis custos opp̄
ssus est/quẽ vix erutũ ruinis dñs su⁹ mest⁹ ac lacrimãs se
peliuit eũq; dũ vixit ꝛ pie desiderauit ꝛ fidẽ ei⁹ sepe meri/
tis laudib⁹ in familiari colloquio ꝓsecut⁹ est. Quid his
verb̄ velim vides talis eñ ꝯmissi tibi corpis custos esse
debes, deo q̄lis hic credite sibi turrꝫ dño suo fuit fuisse tñ
nihilomin⁹ nõ me latet mortẽ cathonis illa etate lauda/
tam a multis ꝛ opĩone hõim gl'osam. Notũq; est illd̄ iu/
lij cesaris q̄ dũ victor vti cã ꝓperaret vbi ille pemerat au/
dita ei⁹ morte catho mee gl'e inq̄t inuidit ego sue inuideo
p̄claꝝ aliquid haut dubie videbat̄ cur vix maxi⁹ ꝛ gl'osi/
ssimus inuideret. D. Quid g̊ obstat aut q̄d ꝓhibet sa/
pientis viri mortẽ iuidiosã sũmo hõim excusatã sapien/
tib⁹ ac laudatã sequi/viteq; difficl'tates innũeras auxilio
spõtanee mortis euadere/mori volo. R. Vide ne te in/
anis spes reꝝ fallat. Sunt nẽpe alij q̄ pares eloq̄o nihil
ad remat certa snĩa potiores q̄ catõis hãc mortẽ neq; lau
dent neq; accusent. Sz g̃uissime repñdant in quib⁹ au/
gustin⁹ scrutator veritatis acerrim⁹ ñ hãc fuisse illi accer/
sende mortis cãm disputat ne sub cesaris ĩpio viueret, cũ
filio suo ipse auctor fuerit ad cesarẽ ꝯfugiẽdi/deq; illius
clementia sperãdi oĩa nec fefellit q̄ si turpe credidissz cur
non filiũ secũ l' venẽo l' ferro vl' morte q̄libet ab eiusmodi
turpitudie liberasset cũ mali⁹ torq̄t⁹ sit laudat⁹ q̄ filiũ ip̄e
suũ q̄ ~~cũ~~ ꝯtra p̄ris impiũ pugnasset ac vicisset occideret.
Neq; eñi turpi⁹ dici p̄t ꝓcacis hostꝫ eẽ victorẽ q̄ꝫ supbo

parere victori Quid ergo cesarem dignum iudicauit qui filio
vitam daret atque sibi indignum censuit vel inuidit. Et ad summam
mortis illius causam solam fuisse dependit inuidiam quod nec cesar ipse
dissimulauit vt modo diximus. Aliud enim timere quid poterat aut quid principem non
quid tulisset a quo prodem consule curia eiectus fuerat et coniectus in car
cerem et quid se tanta tam pnti iniuria non occidit quod inani metu quam se
falsa opinione superbie aut crudelitatis occideret Quid tam
horrificum vultus cesaris habuit vt eet morte ec fugiendus viri
omnium non tirannorum modo sed principium clementissimi atque mitissimi
et si potentiorem nullum multos certe ferotiores sua ille vide
ret etate imo vero nullum viderat mitiorem. Iure igitur alter quidam
scriptor egregius et fide clarus et eloquio mihi inquit ca
tho videtur causam quesisse moriendi non tam vt cesarem fugeret quam vt
stoicorum decretis obtemperaret quos sectabatur suumque nomen grandi
aliquo facinore clarificaret tui quid mali potuerit accidere
si viueret non inuenio. Si enim cesar vt erat clemens nihil ali
ud efficere volebat ec in in ipso belli ciuilis ardore quam vt
bene mereri de republica videretur duobus optimis ciuibus ci
cerone et cathone seruatis. An tibi alia preter inuidiam causa mo
riendi. Vanitas stulta vtraque nec cathone digna nec vlla
prorsus anticipande mortis sufficiens causa est. D. Mori ma
lim quam sic viuere R. Quid scis an hec tibi tam tristis vita
multis optabilis multis inuidiosa sed impatientia res cunctas
exasperat. D. Mori opto. R. Ut timidis metum mortis sic
desperatis vite odium extorquere difficile est vitam tamen equanimiter
perferendam mortem fortiter expectandam hec nostri remedii
summa est.

De Morte. Ca. cxx.

Morior. R. Ad extrema peruentum est iam nec mortem metues
nec optabis de quibus duobus totidem me proximis tracti
bus fatigasti Iam preterea nec dolebis nec corporis aliquo
defectibus subiacebis nec rerum tediis aut morbis aut senio aut
hominum dolis aut fortune varietate lassabere quam si mala sunt
mali finis vtique bonus est tu paulo ante de his omnibus querebaris
Nunc eorundem de fine conqueris vide ne sis iniquus vnam rem
quam simul eem doleas et finiri D. Morior. R. Iter primum
ymo omnium latum tritumque iter graderis solus ne tibi nescio quid

aliud demũ maluisses ꝑge ãt non est aberrandi met⁹ tot
sunt vie duces comitesq3. D. Heu morior. R. Si quis
est quẽ flentẽ mori deceat ridere decuit viuentẽ cũ insta
re sꝑq3 supra verticẽ videret/ vñ mox flendũ sciret/ risum
illũ haut dubie fletus hic non longo seiũctus spatio seq̃
batur. D. Morior. R. Nõ est ferẽdus qui sui generis sor
tem luget non moreris vtiq3 nisi mortlis eẽs/ sin defles
ꝙ mortalis sis nõ est flendi loc⁹ vbi eẽ desinis ꝙ inuitus
es/ flendũ erat ab initio dũ incipes eẽ qđ nolebas nunc
gaudendũ eẽ n. incipies ĩmortalis. D. Morior. R. Oẽs
hi qui lectulũ tuũ mõ ãbiunt oẽs ꝑterea q̃s vidisti vnq̃
oẽs de quib⁹ audisti aliq̃d aut legisti ⁊ q̃ntula ea ꝑs ho-
minũ est q̃ nosse potueris oĩs oĩno qui vel olĩ nati sunt
vl' oĩb⁹ terris ac seculis nascent̃/ iter h̃ egerũt acturiq3 sũt
terreno aĩo longũ ꝑcedentiũ lõgamq3 seq̃ntiũ cateruam
comitũ q̃3 ⁊ hac ipa hora tecũ sil' abeuntiũ nõ ꝑuũ nũerũ
pudebit/ credo sortẽ publicã ꝑuat3/ vrgere q̃rimonijs/ dũ
ex oĩb⁹ vl' vnũ cui inuideas nõ videb. D. Morior. R.
Hoc est impassibilẽ ⁊ ĩmortalẽ fieri ⁊ iugũ fortune ꝑiter
ac mortis excutere geminũ ingẽs bonũ q̃ viuenti nulla
vnq̃ ꝓspitas largiret̃/ cogita ãt q̃so q̃t tibi ⁊ q̃ graues cu
re q̃ superãt labores/ si nõ dicã infinitã s3 quĩgentoꝝ seu
annoꝝ mille vni⁹ iã ꝑterite diei spatio ꝯpant̃ certã vitaꝫ
accepisses qđ optĩe extimab̃ si h⁹ breuis ac fugacis incer
te vite tedia ꝓ hac tociẽs susceptos labores molestiasq3
memineris. D. Morior. R. Ita mortẽ fletis o morta
les q̃i magnũ aliquid vita sit/ ꝙ si eẽt magnũ aliq̃d mus-
ce h̃rent ⁊ aranee ⁊ formice. Si sꝑ bñfitiũ vita eẽt sꝑ ma
lefitiũ eẽt mors/ q̃ magnũ bñfitiũ est interđ dũ l' ab intol
lerabilib⁹ malis vel ab his q̃ summa sunt mala peccatis
instantib⁹ aiãm eripit ꝑsuatq3/ atqui vt magnũ aliq̃d in
ter vos est sola virtus. Sic ꝑ se spectet̃ vita hec miserioꝝ
innumerabiliũ officina est q̃ q̃ claudi dolet is ferias re-
spuit malorũ ⁊ quietem odit q̃m qui appetit laboriose fi
nem vite cupiat necesse est q̃n nullus est alius vel laboꝝ
vel malorum finis quid fles g̃ dies adest qui si trahetur

votis erat optandus ⁊ fortassis vt res hominũ sunt ⁊ for
tune vis inmensa ⁊ insultus varij sepe etiam votis opta
tus est tibi D Morior R Imo e terra ⁊ caduca do
mo ad ethereum atz eternũ migras habitaculũ ⁊ in limi
ne pedem habens mestus auellens atz inuitus/⁊ nescio
quid retro anxie respectans an sordiũ quas dimittis ob
litus an bono re ad q̃ pergis incredul⁹/pfecto si qđ pau
lo ante dicebã ⁊ ꝙ magni dixerũt viri vr̃aq̃ đr vita mors
est/⁊ illud est ꝯsequẽs vt ei⁹ q̃ mors đr vita sit. D Mo
rior R Rex tuus te carcere liberat iam vincula frangũ
tur q̃ fecisse mortalia piũ prẽm idq̃ vel maxime ad illius
misericordiã ꝑtinere ⁊ plotonio visum ⁊ vestris appbatũ
scitis quid q̃rebaris nescio. D Morior R Vocat
te rex tuus felix nunti⁹/sepe est em̃ nec videt faustũ ꝙ in
uitis accidit ꝯsensum adhibe/tum sentire incipies q̃ bñ
tecũ agit h̃ quẽ metuis carceris exitũ ⁊ mala vite r̃putãs
⁊ mortis bona p̃saginẽs q̃i olor ille socratic⁹ dininatiõis
ꝑticeps ⁊ ob id sacer appoliini moriẽdo cantabis si nõ
voce saltem aĩo. Et nisi qđ absit graue nimis expiatorũ
te criminũ pondus premit qđ fecisse vespasianus corpe
legitur/tu facies mente vt assurgas moriẽs nec te dignũ
censeas iacentem mori neq̃ min⁹ hac in ꝑte tribuas q̃m
ille sibi ꝙ non vt ille sis p̃nceps mors eñi nescit imperiũ
p̃ncipes non agnoscit adequatrix optima. Multa forsi
tan in vita certe in morte nihil illi licuit qđ nõ liceat tibi
qui ⁊ plusculum diuini opis tibi ni respuis affuture spe
ro non qꝛ tu melior sed qđ gratuito dei amore felitior q̃
negata magnis ⁊ sapientibus abscondita ꝯcessit ꝑuulis
⁊ reuelauit indoctis Adde quod tum vtilius tum facili
us tuum erat assurgere illius enim conatus corporeis
viribꝫ egebat/quas morbꝫ extenuat mors extinguit tibi
assurgendum non nisi animi viribus est opus/que vici
na sepe morte augentur. D Morior. R Quid
in tuto trepidas/quid in plano cespitas quid in prono
hesitas/non tibi ingeram qui hoc loco disputant philo
sophi multa sunt enim qui morientis occupatio

ꝛ angustie tpis nõ admittunt debuit tibi ꝓfunde ad mo-
dum hesisse quicq̃t vbiq̃ de hac re ab ãtiq̃s phis dispu-
tatũ est/vt eñi ipsi volũt aspaꝝ reꝝ oĩm remedia supua-
cue facere ꝑt rata quiđ sed in finẽ rara ꝓspitas q̃ aduersꝰ
mortẽ disserunt ea sp vtilia spq̃ necessaria vt sint moriẽ
di non fortuita sz naťalis ꝛ inuicta necessitas facit Inter
ceteros sane multa ꝛ valida in tusculano ipo cꝰ supra me-
mini/ꝑma luce recolligit cicero q̃ oli didiceris nũc docẽ
di spatiũ non est quibꝫ efficit siue in malis sit q̃ moriť si-
ue in bonis eẽ videať qꝛ tñ ex eq̃ fortune iaculis patz oĩs
hõim status/a malis eũ nõ a bonis morte discedere/qđ
acer quisq̃ hũanaꝝ obſuator reꝝ haut dubie sentit. mor
te igiť non offensũ se sed sibi ꝯsultũ iri estimat/lete illã co-
gitans ꝛ cũ venerit visurꝰ vt liberatõis sue nuntiã seu mi
nistrã. Et cũ transierit respecturꝰ reu fenestrã vñ mũdi la
q̃os ꝛ carcerẽ carnis euaserit. Illđ cicero idẽ disputãdo
ꝯsequiť seu perit animꝰ seu transferť/vt vl' mali nihil vel
boni plurimũ sit in morte/argute fortassis apđ suos apđ
vos nẽpe nõ phis mõ sed ne vulgo dubiũ credo/nec apđ
eũ ipm de q̃ sepe l oq̃mur ciceronẽ/q̃ magnificentissime
multis testatꝰ est locis sed l' sui collocutoris vl' illiꝰ cꝰ diffi
dẽtie ſuiebat Ad summã igiť sic teneto vt facis mortalẽ
esse aĩam qđ non solũ cõcors vr̃e gẽtis opĩo/sed phorũ
oĩm excellẽtissimi tenerũt/nulla tibi spes in occasu aĩe q̃
natura[illegible] est vt mori neq̃at neq̃ hinc fides nil mali sup/
esse pꝰ obitũ q̃ nulla fit futura aĩa q̃ pati possit/sz qꝛ crea-
tor aĩe ipse est mitis ipse piꝰ ac misericors opꝰ suũ non de
spiciet/seq̃ veraciter inuocãtibꝫ ꝓpe est/in illũ ꝑces in il-
lum vota in illũ spes vltie ferant in illiꝰ nomẽ extrẽa desi
nant suspiria. I securꝰ nihil metuas naťa parẽs benigni
ssima nihil fecit horrificũ/mortẽ formidabilẽ error facit
hõim nõ naťa rei/ꝑinde si quid magnũ voluis aĩo si q̃d
altũ struis hũiles ꝛ ineptas vulgi voces actaq̃ despice/
verũ illos suspice q̃ꝝ imitatio ad verã gl'am via ẽ. Apđ
vr̃os quiđ lete feliciterq̃ morientiũ innumerabilia sunt
exẽpla sur[illegible] ãtiquiora ꝑquirimꝰ multi occurrẽt q̃ mortẽ

non mō ferant fortiter sed arcescant qō in marco catbōe
ficūt mō dixim⁹ marcus cicero excusat seneca āt z laudat
nob vero neutr̄ sat pbat sed ſm min⁹ qz tollerabilius est
errorē excusare q̄ laudare. Nos vtrūq; reicim⁹ qm̄ vt vo
catum rūdere z reuerenter parere laudabl'e sic impatoris
iniussu ꝓmissa de custodia z corpis statōe discedere capi
talis est hñda defectio z vl' exilio graui vel sūmo plecten
da supplitio. Sciens repetovt altius impmā habunde
ei nisi fallor hec oīa supior tractat⁹ explicuit. D. Mo
rior. R. Imo carnis tributū nāe debitū psoluis mox
futur⁹ liber fac libens qō vl' volēs faceres z vt bñ ait qui
dam mortis hortator cupias qōcūq; necesse est non est
vtilius imo nō est aliud in nēcitate ꝓsiliū qō q̄d fit a vo// quāq̄
lente fit lenius z desinit eē necessitas si volūtas accesserit
D. En morior. R. En te dñs pstola accelera ne titu
bes neu cūcteris pone suspitōes nō tu tibi es carior q̄ il
liq̄s vocat⁹ ab amante diffidit. Adhuc forte miraberis ti
muisse qō optandū erat. Multa iā solut⁹ scies q̄ vinctus
nullo vnq; studio didicisses vsq; adeo vt archana rerum
nosse volentibo ad q̄ mortalē velo obsita acies vrā nō pe
netrat q̄ pfecto cupiditas naturalis est hōi sed vehemen
tior studioso nil morte meli⁹ putē nilq; qō breui⁹ adop
tatū ferat. D. Morior. R. Imo obdormis viteq; fe
stus vt arbitror requiescis. D. Morior. R. Vade in
eternā requiē nūc pmūviuere incipis bona mors iniciū
est vite. De Morte ante diem. Ca. cxvi.

Quid q̄ añ diē morior. R. Añ diē nemo morit sed
non oīb⁹ dies idem imo vt eximi⁹ vates ait stat sua
cuiq; dies ad quaz quisq; dū venerit metā attigit z
qm̄ nec redire datū nec subsistere transeunō est. D. Añ
diē morior. R. Posset id vez esse si in diem debitor fui
sses purus debitor sp debet ita q; nutū sui cre[illegible]toris obs
tuet z sp innūerato hēat qō debet hz āt sp dū mortale cor
pus hz nullo opus est fenore domi hz vñ se liberet q̄ solu // nullo mutuo
to nil nature ampli⁹ z nil iam celestib⁹ vllis debet vt vir // ꝓmo quoniq; rerut s. [illegible] d ve dicitur ny mann hyt
gilius ait. Pone ḡ banc querelam ante diem

non reposcitur q̄ omni debeť die quin p eo q̄ dicebam
gratias age/qz scz ad id debitum nec p̄ce nec pignore nec
vsura indiges/qō vltimū dixisse ferť spartan⁹ ille vir for
tis incognit⁹ sed dign⁹ agnosci cū ad mortē duct⁹ ob hoc
īp̄m īpterrit⁹ iret atz alacer/q̄ capitť suo satis facere ligur/
gi legiby posset. D. Morior añ diem. R. Non intelligo
quid/añ diem morī/nisi q̄ vulgo dr añ lucē/seu cū primū
illucescit/q̄ expercitꝰ is ei⁹ q̄z nūc agis ai¹ aptissima hora ē.
Allioq̄n quis oino hōim añ suū die morīť cū ille sit suus
dies z non ali⁹ in q̄ morīť. D. Ante tp̄s morior. R. Necz
añ tēpus neqz p⁹ tp̄s/sz in tpe moreris/nisi sic forte tp̄s
accipis/q̄ tu tibi non nata seu fortuna p̄fixerat/añ illud
eñi/sic non mori potes sicut nec p⁹ illud viuere. D. Mo
rit̄ añ tēpus. R. Quis nisi amēs q̄riť añ tp̄s solui vin/
culis/z carcere relaxari/letanō medi⁹ fidius si añ tēpus ac
cidisset/sz nec accidit nec accidere potuit/suū tp̄s bñ oia
h̄ te termin⁹ manebat/h̄ metā fixerat/qui te in hac vite sta
dium induxit si de h̄ fine q̄reris z de alio q̄libz/q̄ri posses
D. Cito morior. R. Cito natus eras/non moriť cito q̄
iam senuit q̄ si non senueras cessat altera ps q̄rele/quis
si portio vite vltima eſt senect⁹ non senuisse non p̄t q̄s/q̄s
moriť/sed itelligo senectutē/vt vulgus/annoz ogerie ml̄/
torū/cui non vt reliquis etatiby finis ē ali⁹ q̄z moꝛs/de in
itio discrepāt varijs sentētijs sed p viribꝫ senescentiū pcz
valitudine corpiū atz aiorū habitu ad ocordiā redigen/
dis. Tota denicz res huc redit/vt vel mortis incusare/ce
leritatem desinas/vel molestias vite plixioris q̄ de morte
ipsi⁹ rarditate puenīūt. Sz vos vobiscū dissidentes nec
mori vultis/nec senescere/cū vtrūcz certe vel alter vtz sit
necesse. D. Ampliꝰ viuere poterā. R. Imo certe nō po
teras nā si posses puto viueres/h̄ dicere vis volebaz/seu
sperabā/z vt est ai⁹ mortaliū vite auid⁹/spei credul⁹/ vtro
bicz pfacile tibi assentiā. At si dicere vis debebā q̄ pau/
culos adhuc dies viuere etati non indebitū videreť/non
eq̄ o sensērim q̄dam eñi fuis obeūt multi citi⁹/ nūcz nul/
lus/hec inter nihil in cōe puisum nisi vt oēs mortles vna

lex teneat vnū mortis impium/alio tamen atz alio mori
endi gñe diuersisqz vite spatijs/sic rei vni⁹ modus multi
plex tēpusqz puarit est eq̄ aīo g̃ ẽ suū mortis expectat
nec auiditate vite nec fastidio qō indocti ingratiqz oēs
faciūt de nature legibꝫ q̄rat aut litiget. D. Modicū vixi
R. Raro vllus tm̄ vixit vt non sibi modicū vixisse videa
retur/z est plane modicū/quicqd b̄ viuit. Itaqz si diu viue
re delectat/vitā illam q̄rite vbi sp viuit/q̄ z si b̄ non sit tū
q̄rit. D. Vixi modicū. R. Quid si pl⁹ vixisses nūqd idō
non vixisses modicū? Spatia vite huī⁹ imparia z incer
ta sunt/vnū oibꝫ est cōe/cūcta sunt breuia. Vixit aliquis
octaginta ānos/quid hic q̄so pl⁹ bz q̄z qui octo/verte aceri
ter te in te nec te fallat vulgi furor/quid plus q̄z bz q̄ diuti⁹
vixit nisi forte curas labores dolores q̄z z tedia ac pecca/
ta in lucro ponitis/aut quid plus baber se vixisset octin
gentis Est in expectatione fateor plusculū aliquid arcū
spaciū vtrūqz transierit mihi crede nihil inuenies q̄ pl⁹
vixisse felitius sit. D. Dorior dū bñ agere cogitabā. R
Quid agere cogitabas nec agebas/sic forsitā in ppetuū
cogitasses/sunt qui bñ agere sp cogitent/nunq̄z tū incipi
unt/Q; si bene agere incipes ne dubita q̄uis boni opis
finem mors puertat/apud ceca hōim iuditia fortasse ali/
quid sed spernenō apud infallibilē rex extimatorē nil ti
bi subtrabit/integra merces tua est non actuū mō sz voto
rum. D In medio rex apparatu mālor. R. Hoc non
mortis sed morientiū culpa est/qui breuissimā vite telaz tū
tamē maxime oridiunt dum p̄cidēda erat/qō nisi sic eēt
non tam sepe in expletis vite muneribꝫ morte preuenirētur
sed expletis z trāsactis viuerent q̄ pfecto nulla dultior vi
ta est hanc tamen dulcedinem non tam vite breuitas q̄z
viuentium torpor hominibꝫ eripit/quibꝫ nulla ideo lon
ga est vita quia quantumtunqz sit temporis nunq̄m vi/
uunt sed sp viuere meditant/Et iam senes inter noua vi
te ꝯsilia fluctuātes celeri fine rex p̄ncipiū añecedunt/D.
Dorior dum magna pararem. R. Hoc multis magnis
viris fereqz omnibꝫ accidit falluntur homines tū in mul
tis tumqz in morte p̄cipue q̄m venturam.

nemo est qui nesciat dilaturã sperãt ⁊ abesse/ ꝓcul fingũt
sibi q̃ꝫ vtinam/ sꝑ hinc vite breuitas ⁊ fuga tꝑis facit hũc
fortune vis ⁊ casuũ hũanoꝝ/ circũfusa varietas Et o ceci
tas mira quicq̃t vob̃ sit spectand̃ in aliꝫs saltẽ aliqñ non
discitis/ sꝫ sic est egre ad amaras cogitatiões anim⁹ redit
Itaqꝫ dũ sibi quisqꝫ longissimũ vite spatiũ spõdet dũqꝫ
vel euũ nestoris vl' vt ait cicero metalli fortunã sperat/ de
niqꝫ dũ se quisqꝫ ꝑdilectũ nature filiũ credit de ꝑmordiꝫs
agitantes finis occupat/ ⁊ multa deliberãtes impuisa re
pente mors aggredit̃/ mediosqꝫ intercipit appatus. D
Viridi morior etate. R/ Nil in h̃ aliud boni sit/ ꝓuisuꝫ
tibi est saltẽ senio ne marcescas/ senec⁹ em̃ q̃ꝫuis non sit
grauis/ vt apd̃ ciceronẽ ait leli⁹/ vtqꝫ a nobis sup̃ disputa
tum est/ aufert tñ eã viriditatẽ in qua quid̃ vt scipionem
ille sic tu nũc etiã te fuisse cõmemoras/ multis tu fortasse
desiderio nulli iã fastidio futur⁹ sis/ qd̃ in longa etate vi
tare q̃ntalibet virtute sub difficile est. D Iuuenis mo
rior. R Nosti quid in vita passus fueris quid passur⁹
ignoras/ ⁊ mihi crede in h̃ tam vario tanqꝫ inmiti fortu/
ne regno/ q̃ ꝑmorit̃ ~~ꝯmittere~~ fallit. D Morte ꝑpedior
ne cepta ꝑfitiam. R Iuste id quid̃ agitis em̃ sꝑ q̃ pere
gisse ꝑdẽ decuit/ ꝑactiqꝫ nihil est h̃ maxie vob̃ grauẽ mor
tem facit ac miser ã. Et siquidẽ absqꝫ tua culpa cepta ꝑ
ager̃ ne qui iusti sufficiat voluisse sim̃ ꝑ ignauiã distulisti
displiceat neglexisse Q̃ si forsitan hec lamẽtis cã ꝑtendi
tur/ v̄e ãt nihil aliud q̃ꝫ vite ꝓlixitas ⁊ dilatio mortis op
tatur inanis licet ~~publiq̃~~ voti tandẽ te vl' sero pudeat Au
dite eñi me mortales vsqꝫ ad̃o vite cupidi/ q̃ro a vob̃ seq̃
strato v̄tutũ exercitio/ q̃d oĩno aliud vita hec q̃ꝫ segnis ⁊
inutilis mora est/ q̃ntalacũqꝫ fuerit neq̃t ñ eẽ breuissima
dictũ ḡ placet illi⁹/ c⁹ augustin⁹ memit̃ q̃ꝫ in extrẽis agen
tem cũ amici solarent̃ ac dicerẽt ex eo morbo mime ꝑitu
rũ eẽ/ Añdit si nũq̃ꝫ bñ at si aliqñ cur nõ mõ. D. Inter
ruptis reb⁹ morior. R. Si ad mentẽ redeũt ex oĩb⁹ secu
lis aut reb⁹ gestis aut ingẽio clariores/ mag̃ ꝑs in expletꝫ
opib⁹ obiere paucis in hac breui vita ꝯtigit/ vt ꝯceptura

seu etiam incepta pficerent Tu vero qm̄ cōi more hōim
has te in āgustias īpegisti nec p̄terita retractari possunt
vnā hanc emergendi viā arripe/non vt ad mlta interru/
pta flebiliter inutiliterq; respitias sed vt viriliter vnū qd̄
restat expedias bene mori.

De Morte Violenta. Ca.cxxij.

Sed violenta morte pereo. R. Si nolens more/
ris violenta mors oīs est at si volēs nulla D. Per
vim morior. R. Siquidē in te vis aufert q̄d in/
terest febris an gladius dū libere egrediare. Quid refert
an ergastuli tui fores sponte pateant an frangant̄. D.
Vi morior. R. Multe sunt spēs mortis sz mors vna/q̄
an violēta sit an non moriētis arbitriū ē vim vis maior
supat ɔsensus extīguit/sapiēs sic instruct⁹ est vt quib; nō
p̄t obstare ɔsentiat Quid tu inq̄es pcussori meo vt con
sentiā iubes/quidā non ɔsenserūt mō sz gratias egerunt
Inuent⁹ est qui pcussoꝝ suoꝝ ignorantiā excusaret ⁊ su
premo illis anhelitu veniā p̄caret̄/neq; ego te cruēto cō/
sentire carnifici iubeo sed inuicte sorti cui q̄ nō spōte pa
ruerit vi pebit. D. Morior hostili manu. R. Quid tu
igit̄ amici tui manu mori posse credideras qñ id tibi nisi
ab ignorante ɔtingerit. D. Hostili dextra pereo. R. Sa
tius est ⁊ sub īiusto hoste pcūbere q̄ sub iusto rege. Illic
em̄ occisoris est crimē h occisi. D. Hostili manu occum
bo. R. Hostiles euadis man⁹ ille dū ire sue obsequit̄ lib
tati tue ɔsulit/potestati sue detrahit/nilq; ampli⁹ in te p̄t
D. Hostis ferior manu. R. Quid tua magis interest q̄
dextra q̄ q̄ gladio feriare non de manu sz de vulnere que
rit̄/q̄uis ⁊ pompei⁹ manū cesaris ferri p mortis solatio
videat̄ apud lucanū optare/⁊ apd̄ staciū capaneus hispe
um apd̄ v̄giliū eneas lausum Canulla orinthū q̄ illorū
manib; occidant ɔsolent̄. D. Ferro morior. R. Cōis ti/
bi cū maximis fortūa cunq; optimis viris bona ps eorū
q̄s vl' p̄ñs vita felicissimos habuit/l' eterna sanctissimos
habet/gladio piere q̄s si numerē non breui loqui moni
toris/sed lōgi opus erit historici. D. Gladio

pereo. R. Alij aliter/quidam laq̃o quidã lapsu quidam
vnguibꝫ leonis aut apri dentibꝫ multis ferri copia defu-
it/dum optarent gladio ꝑire. D. Ferro ferior. R. Quid
scis an maiori exitio subtraharis/qđq̃ miserrimũ cẽses
grauioris miserie fuga sit/dixi supra vt plotiniũ alterũ a
platone phie decꝰ pestilẽs lepra ꝑcussit. Id non dixi vt
alterꝝ ab homero poetice gratie lumẽ. Eripedem canes
morsibꝫ lacerauerunt lucretiꝰ vr̃oꝝ vatũ p̃mo ꝓximꝰ cui
tam multa v̄gilium auferre nõ puduit amatorio poclo ac-
cepto in morbũ rabiẽq̃ ꝯpulsus gladio ad postremũ ꝓ
remedio vsus est. Herodes rex iudee tã fedo morboꝝ ag
mine circũuentꝰ interijt/vt ꝯpendiosior ferre mors inui
diosa sibi eẽ potuerit vtq̃ augur fuit. Romanꝰ p̃nceps
adrianꝰ morbi tedio victꝰ impatiẽtiã doloris ferro abrũ
pere si licuisset optauit. Magnũ q̃ndã viꝝ hac etate ver
mes toto scatẽtes corpe mures aliũ exedisse narrantur
Inter tã mlta ludibria hũani corpis si electõ tribuat̃ q̃s
in bellis adeo vt non ferꝝ ambiat. D. Gladio morior.
R. Ridiculũ est vbi de morte decreuerꝫ de instrumento
mortis eẽ sollicitũ. D. Ignibꝫ pereo. R. Quidã anime
vim naturãq̃ igneã extimãtes id facilimũ mortis genus
opinati sunt. D. Flãmis absumor. R. Vermibꝫ ereptũ
corpusculũ non putrescet. D. Fluctibꝫ obruor. R. Pisci
bus ꝯuiuiũ bustũ tibi amplũ nobile nitidũ. Et quid re-
fert corpus terreum terre reddas an pelago. D. In freto
morior. R. Non vbi sꝫ q̃liter moriaris ad rẽ ꝑtinet vbiq̃
bene mori licet vbiq̃ male. Non in loco sed in aĩo ẽ qđ
felicem mortẽ facit aut miseram. D. In mari pereo. R.
Persuasum est multis scio in mari miseꝝ mori ꝙ ethere
us atꝫ ardens spũs suo contrario videat̃ opprimi/sed vt
dixi nihil locus ad miseriã animꝰ totum. Itaq̃ de hac re
naute nescio cuiꝰ rñsionẽ ꝓbo quẽ cũ q̃dam interrogassꝫ
vbi nam pater eius obijsset in mari/inquit/cunq̃ ille de
auo ꝛ ꝓauo atꝫ attauo nõiatim ex ordĩe q̃siuisset rñsũq̃
idem de singulis accepisset intulit. Et nũq̃t tu inquit ma
re ingredi times. Respondit nauta dissil'ans/ꝛ vbi nam

inquit tuus obijt pater/suo ait in lectulo/vbi au⁹ inquit
⁊ is ait/⁊ pauus ⁊ maiores mei oēs suis in lectl'is obire. obiere
Tum nauta nūquid tu inquit in lectulū tuū non times
ascēdere. Elegāter quid aliq̄ntoq̄ plusq̄ nautice/d mor
te g̊ natura viderit q̄ mortales fac at de genere mortis ⁊ fecerat
⁊ de loco de tpe viderit fortuna. D. Veneno morior. R
Comites tibi illustres prid dū de h̊ vno ageret exposui
Regia quidē mors est gladi⁹/sed venenū magis. Et ad
summū ridiculū valde est/vbi de morte decreueris de in
strumentis esset anxium.

De Morte ignominiosa. Ca cxxiij.

Sed ignominiosa mors est. R. Mortē ignōinosam
facit nō gen⁹ aut q̄litas sz cā supplitij. D. Ignomi
niose morior. R. Nemo bon⁹ male morit/nēo mal⁹
bñ. Honestā mortē nō funalia non mīstri non purpureae
faciūt exuuie/non inuersi clipei atz enses/⁊ flens dñm fa
milia/⁊ vulgi clāor ⁊ lamenta ⁊ merore vxor insignis ⁊ pi
etate filij ⁊ deiecta ceruice/añ feretr̄ nigro indut⁹ ac lacri
mis grandib⁹ humēs/⁊ hō non postrēo ~~fuerit re~~ ne⁹ laud a/ funere⁹
tor ⁊ imagines auree diuitis sepulchri defūcti titulus vi
cturus in marmore dōec sua q̄q̄ licet sera lapidib⁹ mors
sit. Sed virtus ⁊ clarū meritis viri nomē non vulgaris
egens aure sed suapte eminēs maiestate q̄ nō p̄ceps ⁊ ce
cus fanor hōim/sz rerum series ⁊ innocēs vita pepit atz
vsq̄ ad mortē veritatis ac iusticie suscepta defensio In
terq̄ medias mortis minas īpterrit⁹ atq̄ infract⁹ anim⁹
ac gñosa fidutia Cōtra his decorib⁹ hōestatē mortē q̄s
ignomine locus queso est/aut quō turpiter mori potest
qui sic morit/seruilē in modū virgas adhibe ⁊ tortores
⁊ laqueos ⁊ secures fige cruces ⁊ rotarum radios attolle
⁊ quadrigas in aduersum age lacera huc illuc mēbra ru
pturas adde ignes ⁊ craticulas prunis impositas atz o
leo vasa feruentia ⁊ ferarū dentes fame armatos. Adde
vncos ⁊ gemonias ⁊ tracta per vicos laniata cadauera
⁊ quicquit iniurie atq̄ opprobrij seu viuum seu ex ani
me corpusculum pati potest.

Dura mors fortasse videbit ignominosa certe nõ fuerit imo vero nõnunq̃z eo clarior q̃ durior. Itaq̃z apparatus hic exterior ⁊ tumult⁹ ⁊ tube ⁊ carnificũ truces vultus ⁊ irati vox tiranni nihil ꝓrsus ad rẽ. Intra teip̃m te refle/cte ibi te q̃re atz excita omnibusq̃z q̃ supsunt aĩ viribꝫ ad extremos casus attigere. Aures ab inuiso strepitu a supplitij põpa oculos auerte tacitusq̃z totã aĩam recollige atq̃z hortare resq̃z ipsas exaĩna/non vmbras rerꝫ tu si mortẽ ip̃az rectis oculis spectare audes nec ferꝫ puto nec restes nec liuẽtes calices nec stillãtes carnifices vanũ ẽ em̃ ip̃m hostẽ cũ ꝯtẽpseris ei⁹ faleras aut signa meturee. D. Ignominosa damnatus sum. R. Sepe actor seu delator infamis ⁊ obsceni testes/ ⁊ obscur⁹ iudex reus aũt ipse clarissimus fuit. Sepe ignobilis vulgo mors nobilis ꝟo gloriosus q̃z qui morit. Iã vt sileã reliq̃s ꝙ ⁊ min⁹ ⁊ multi ⁊ multo impares sunt q̃ vsq̃z ignomiosior mors q̃z crucꝭ in qua pepẽdit eximiũ illud ⁊ p̃nitidũ celi dec⁹ ac terre ne tale aliq̃d ignominosũ sibi cẽseat vlla sors hõis. Et qm̃ summo nihil est sati⁹ in h̃ desino oẽ genus mortis honestare põt virtute vero nulla mors inquinat.

De Morte Repentina. Ca.c.xxiiij.

At repente nimis morior. R. Paulo añ si r̃colo senuisse te dicebas miꝝ q̃ mõ repẽtĩa mors seni/qui nisi nõ dicã delirat sz insanit sp̃ añ oc̃los mortẽ hz. seu exsapiens nãq̃z cũ oi etati salubriter sit ꝯsultũ vt oẽm diẽ sibi vltimũ credat h̃ ãpli⁹ rite ꝯsulit senectuti vt oẽm horam sibi putet extremã neq̃z illd̃ mõ non audiat qd̃ est apd̃ tuliũ nẽo est tam senex q̃ se ãmi i nõ putet viuere sz ne id quid̃ qd̃ seneca ait diem. D. Subito morior. R. Quid hic dicã nisi vt repetã ꝙ ille oli sũm⁹ hõim nec minor ingenio q̃z fortũa/vno ne ĩtegro quid̃ añ suũ obitum die q̃i iã verꝫ expientie vicĩtate p̃sagiẽs dũ de h̃ agit repẽtinã atz impuisã mortẽ ꝯmodissimã iudicauit qd̃ iudicium ab ea videbit religiõe dissentire q̃ ab hac morte liberare flexis genubꝫ deũ orat q̃ pacto maxĩa rutinet q̃ minutissima q̃z liberare sit solitat. Neq̃z ego hanc sententiã

sic liberatam amplector aliud tibi nempe cogitandū est nec3 vero hanc optabilē sed tollerabilē morte dico siquidem sapienti quiq3 emin9 cuncta puiderit inopinū nihil accidere posse non ambigit vñ fit vt impuisa mors non sit nisi cui9 impuida vita fuit. Nam q̄ pacto rez maxima negligat q̄ pua q̄ mūa etiā libraze sit solitus humanis aūt in reb3 q̄d mihi maius morte monstraueris quid par morte. D. Velocissime morior. R. Impm meditata mō non sit mors q̄ velotior eo facilior/Et supplitiū em si q3 est vtiq3 breue est/sensūq3 ipm celeritate puenies z morti detrabit q3 est in morte durissimū metus mortis

De Egrotante extra patriā. La.cxxv.

ALiena in patria egroto. R. Quid refert c9 sit patria egritudo vtiq3 tua est. D. Ludis me ego extra patriam egroto. R. Qui extra vnā pīam est/intra aliam sit oportet/extra omnē patriā nec egrotare nec sanus esse quis q̄m pōt. D. Diuerticula verboz q̄ris extra me am patriā egroto. R. Unū h̄ bonū huic in est malo Nēo grabaculū tuum pmet non importūa vxor aut filius sui vterq3 solicit9 negligens tui q̄tiens putas viro vxor patri filius fratri frater/in vltimis laboranti puluinar iniecerit z mori adiuuerint quē alienigene vetuissent sepe eñ ibi maior est caritas vbi minor credit Certe nullus astantium morbo tuo gaudebit null9 tibi morte optabit q̄ris cām/null9 hereditatē tuā expectabit/oē in facinus spes z cupiditas impellūt/hec tranq̄llitas non facile tibi in patria otigisset Multi stratū circūsisterēt sub offitiū spē funeri inbiantes q̄ cogitatio egrotāti egritudo ni fallor altera est obsessum hinc lupis huic vulturib3 se cernēti iaz cadauer mente captantib3. D. Extra patriā egroto. R. Quid scis forsitā nūc in patriā redis. Rectū z breue iter in patria ē mori. D. Extra pīam eger sum. R. O supua cue sp z ianes hōim q̄rele q̄i vero ardentior extra patriaz febris aut durior sit podogra malū h̄ oē q3 videt voluntariū est atz in vīa positū ptāre vt pestes alie quascunq3 falsa animis inuexit opinio.

Folio.

De Morte extra Patriam Ca.c.xxvi.

Morior extra patrios fines. R. An pegrino id accidit an exuli. Jam seu te in his terris visendi discendiqz studiũ seu religiosa deuotio detinebat ꝛ vtrobiqz gaudẽdũ ꝙ honesto te mors repit in actu seu iusta snia ꝛ ferendũ non mõ fortiter sz libẽter nullo em̃ meli⁹ mõ iniusti scelus hõis q̃z iusti supplitij spontanea ac trãquilla ꝑpessione diluit̃ Sin potẽtioris iniuria neqz id tñ ido dolẽdũ sz satis vt arbitror de exilio disputandũ est. D. Extra patrã morior. R. dicebã mõ h̃ est in p̃riam redire nullus rectior trames erat null⁹ breuior an tibi eudeni⁹ ille ciprius familiaris arestotelis e mẽoria lapsus est de q̃ ꝛ arestotiles p̃mũ scribit ꝛ cicero q̃ cũ grauiter in thessalia egrotaret vidit in somnis se q̃z p̃mũ egritudĩe liberand̃/ꝛ p⁹ q̃ngenniũ in patriã reuersuꝝ tirannũ v̄o vrb̃ illi⁹ vbi tunc erat/alexandrũ phereũ illico piturũ/cũqz ipse paucis p⁹ diebꝫ inspate reddit⁹ saluti ꝛ tirann⁹ a cognatis eẽt occisus atz ita veram ꝑ oĩa visionẽ ratus ꝓmisso tepe reditũ in patriã expectaret q̃nti ãni ad finẽ pugnãs siracusis occubuit eũqz illo mõ in patriã redijsse somniorũ interp̃tes dixere neq̃ penit⁹ ꝑs somnij falsa eẽt Ego q̃d de somnijs sentirẽ dixi alibi de h̃ in patriã reditu qd̃ occurrit mõ dixerim. D. Extra patriã mori cogor. R. dixi dum d̃ exilio loq̃remur ꝛ repeto aut nemo extra patriã morit̃ aut oẽs doctis quid̃ viris placuit/oẽz mũdi plagã patriã esse ꝛ p̃sertim forti aĩo quẽ nõ hui⁹ aut illi⁹ ꝑtis amor astrinxerit alijs eã tm̃ verbũ eẽt ɔtra nullã hic esse hõim patriã q̃m quibusdã visum illa cõis hec altior ph̃ia est. D. Morior ꝓcul a patria in q̃ natus sum. R. Ubi morieris illa d̃mũ verior patria est/illa te diuti⁹ possidebit nec vagari sinet ꝛ ꝓpriũ ꝑpetuũqz incolã sinu ãplexa ɔstringet disce hanc terrã pati q̃ te ortũ alibi trãsformabit in se. D. Procul a p̃ria mors me manz ꝛ sepulcꝝ. R. Et celestes illi diuiqz hõies q̃s vna etas vna ꝛ ead̃ mundi media ꝑte ꝑs genuerat toto orbe dispsi sunt mortibꝫ ac sepulchris illũ ephesus illũ siria illũ ꝑsis habet armenia illũ ethiopes illum

|| vbi bñ

india illum achaya illos roma illum vltima seruat hispa
nia q̊sdam tamen ex his loco mortis ablatos esse nūc in
ytalia vrbib⁹ fama est q̄ terreni erāt ꝑs quidē etherea pri⸗
dem haut dubie celū tenet. D. Extra patriā mori me op
tet. R. Quid scd̄i ordinis viros loq̊r Illum stridom be
tlehem p̊us ⁊ post roma illū gallia pānonie atz aliū athe⸗
nis abstulit parisius hunc gretie atz hūc hispanie rapuit
roma/mediolanū rome viuū hunc defunctū affrice sardi
nia/mox sardinie ticinū occidentis duo lucida sidera eq̄
meritis iuncta aīs vicina corpib⁹ q̊d/sint d̄ quib⁹ loquor
intelligis atz ideo multa festinās trāseo Sz ne tercij ordi
nis exemplū desit ille palastine ciprus tulit illū nursie cā⸗
pania hos hispanie ytalia illū quid̄ bononia hūc patria
nū. D. Intelligo plane singl'a sz adhuc inuit⁹ ꝓcul a pa⸗
tria morior. R. Et ego plane cām rei h⁹ intelligo q̄ scz
sanctissimis spiritib⁹ celoqz sp herentib⁹ nulla iā terrene
patrie cura esset q̄ mundū tibi deposita sed mihi crede si
celo inhias deponenda est attingā tñ de hinc alios v̄tu
tis amicos celi memores mundū tñ celi studio terre obli
tus Sanij ossa pythagore meta pont⁹ texit Liceronem
arpini ortū rome altū caiete sinus examinē vidit/pliniū
quē infantē lauit athesis grandeuū vescui cinis extinxit
v̄giliū mūdo dedit mātua brūdusiū siue vt alij ꝑhibēt ta
rentū rapiūt nūc neaphel' tz Ouidiū sulmo ꝯpegit pōti⸗
cū soluit exiliū Terentiū comicū vt fama ē Carthago ge
nuit roma docuit arthadia sepeliuit flaccū Oratiū apu
lia Enniū calabria Staciū ꝓuītia narbonēsis/ausoniū
vastonia tres ānos siue vt alij volūt q̄tuor duos senecas
viz gallionē ⁊ lucanū misit corduba Et hos oēs ⁊ plautū
arpīatē ⁊ luciliū arnutū ⁊ pacuniū brādusiū iuuenalē
aq̊natē ⁊ ꝓpertiū vmbr̄ ⁊ valeriū ātiacē ⁊ catullū veronē
sem ⁊ varrū cremonēsē ⁊ attiū pisanēsē ⁊ cassiū ꝑmēsem ⁊
claudianū florētinū ⁊ ꝑsiū vlterranū ⁊ mille alios roma
retinuit ac magna ex parte humo condidit tito liuio pa⸗
tauino vix serum velut ad sepulturam patrie vestituto si
cut ex diuerso multos roma eadem genuit alibi moritu⸗
ros orbis terre quasi domus angusta est.

Et ipse quadrangularis cuius ab extremo ad extremum transitus. Et hic viuere illic mori non pluris est fortibꝫ aīs q̄ꝫ ꝓuario vsu balneū triclinio seu brumali estiuū thalamū mutare trita est oībꝫ maximeq̄ꝫ illustribꝫ alternatio hec originis ac sepulcri. D. Scio sic esse extra pr̄iam tñ mestꝰ morior. R. Nihil letior in ea ip̄a q̄ꝫ tuā dicis patria mor/eris sed indulgetis fletibꝫ dolēdiq̄ꝫ cās aucupamini tanq̄ꝫ sua insit illis delectatio qd̄ in te mirarer nisi cōeiam ꝛ publicū malū eēt q̄ si aīm vulgi erroribꝫ circūuentum scē docteq̄ꝫ sil' ac diserte pauptatis exempla nō adiuuant fortunatioribꝫ agā si q̄ doles regibꝫ ac cesaribꝫ accidisse mōstrauero ducūq̄ꝫ clarissimis maximoꝝ ne hōim fortunā sis recusaturꝰ videto. D. Quid dictura q̄sve in mediū ꝓlatura sis sentio. Sꝫ quid opꝰ est verbis doleo extra patriā mori mortisq̄ꝫ molestiā locꝰ grauat. D. Medicā manꝫ horres video ꝑgā tñ q̄ꝫ feliciter tu videto mihi veꝝ dixisse ꝛ fideliter monuisse sat fuerit Allexadrum pella genuit babilon ꝑemit Alexādria cōditoris sui nomen ac cinerē custodit Altꝝ alexandrū epyri regia pauerat lucanū amplus obtriuit. Cirū ꝑsis regē tulerat stitia truncū tulit Marcū crassū magnū pōpeiū roma ꝛ romanū impiū oē suspexerat q̄ viuoꝝ magnitudinē tollerasset vtiq̄ꝫ mortuoꝝ si sors sineret suffectura cineribꝫ Sꝫ alteꝝ trās eufratē tellus pressit asiria alteꝝ egiptiaci gurgitis vnda cōtorsit Cathoni huic vltio roma principiū hac nomē finē ꝯgnomēq̄ꝫ dedit vtica corneli scipiones roma ꝑgenuit nobilissima ꝛ rei publice saluberrima germina quibꝫ ꝑuanda sepe esset ꝛ ornanda hos sic sua sors distribuit vt duo illi q̄ dicunt mag̃ hispana tellure obruti supbior affricanꝰ literni nasica ꝑgā lentulus intra siciliam iunctis habitēt sepulchris soli ex h̄ nūro asiaticꝰ atꝫ affricanꝰ mi/or rome iacēt meliꝰ q̄libet in exilio iacituri. Ille carcere mulctatꝰ h̄ morte Sic ꝑsepe vbiꝫ meliꝰ moriare q̄ꝫ ī patria nusq̄ꝫ duriꝰ iacēs q̄ꝫ dōi Tres derij ꝛ si duos tm̄ fama celebret extra patriā animosissime ceciderūt cum latinis pugnans pater cum etrustus filius addit.

Cicero ⁊ cum ꝑro nepos quid nunc ex ordine occurren
tes eximios duces sequar oēs rome genitos ꝫ extinctos
alibi Attiliū regulū p ꝓuanda ꝑfidia ꝓ patz hosti fide q̄ cru
delius eo gl'osi⁹ morientē vidit affrica ⁊ seq̄nti bello Ha
milū flāminū corbona Emiliū Lanne candiū marcellū
venusia tyberiū gratulū lucania pcūbentē vidit nulli bo
rū rome mori ꝯtigit due spes spes ingētes impū romani
in ipo etatis floze succisse drusus ⁊ marcellin⁹ ⁊ si ambo
in patriā reuecti ābo tū pcula ꝑria Ille in germānia obijt
h̄ baione q̄d nūc tu ne tarq̄no superbioz tu potentioz sylla
es atq̄ ille cinis exul h̄ dñs puteolis expirauit Quid mi
noꝛes loq̄ august⁹ cesar p̄ patrie extra patriā obijt apō
cāpanie nolā Tiberi⁹ dispar moribꝫ impio parapud cā
panie imsenū vespasian⁹ ac tit⁹ optimi ꝓncipes vt patrē
⁊ filiū decebat vna ⁊ eadē villa q̄uis ꝓpe extra vrbē tamē
obiꝛe ac traian⁹ in occidēte nat⁹ in oriēte defunct⁹ est. Se
ptim⁹ seuer⁹ in affrica humilē habuit originē Rome su
pbum impiū Eboraci ātin britania sepultura Theodo
siū in hyspanijs ortū defunctūq̄ mediolani ꝯstātinopo
lis accepit q̄ tā p⁹ aliūde editū sibi nō is possidebat aucto
rem. Quid de alijs dicā ligurgū spaꝛta pfugū cecta susce
pit Eadē etiā saturnū regē pulsū a filio abeuntem vidit
italis finibꝫ abditū hūatūq̄ audijt Affrice lumē haniba
lem tegit vrna bithinica theseū themistodez solonē tres
athenienſiū cozōas sic fortūa disposit vt ꝓmū sthiros fm
ꝑsis. terciū cyprus sepeliret imparia tantis cadauerib⁹ se
pulchra dies me deficiet singulis in morantē neq̄ te hi
storijs obruere ꝓpositū ꝫ monere. D. Teneo ꝫ bos oēs
⁊ q̄scūq̄ enūerare alios potes extra patriā defūctos fate
oꝛ ꝫ volētes nego dolētes arbitroꝛ. R. Uñ h̄ tibi nisi q̄
stulti omēs fm se alios extimant neq̄ qō sibi difficile est
cuiq̄ possibile suspicari pūt Et fortasse veteri illi puer
bio ꝑuisti aurē bonū ē pgere viuere mori malum cum
vtrūq̄ poti⁹ bonū sit. Dō bñ fiat lōganiter atq̄ honeste
malū vtrūq̄ ꝫ si male si flebiliter ātignaue dicā qō mizerꝫ
qō q̄ ꝫ puerbio penit⁹ sit aduersum si q̄ loco ꝙrimoniam

iusta est hanc ego facilius viuēti ꝑmiserim cui⁹ vt cunq̄
forsan intersit q̄renti cui oēs loci cura suꝑuacua ē. Jam
iā locis oīb⁹ abituro. D. Tāgis aīm adhuc tñ in patria
mori mallē. R. Uolūtas hūana nisi virt⁹ sapīa illā frenz
ꝑ seip̄am indomita ⁊ effrenis ē/ q̄ si altius attēdas totū h̄
ad te ꝑtinere fatebere/ qñ neq; h̄ āpli⁹ eē potes neq; ossib⁹
tuis suꝑesse sensus aliquis q̄ discernāt vbi duri⁹ aut mol
lius cubēt/ neq; q̄ tēdis aliūde facili⁹ ꝑuēisses aut breui⁹
Elegāter anaxagoras ꝑegre moriēs an in p̄riam referri
vellet āicis iterrogātib⁹ nihil necesse est inquit/ ⁊ adiecit
cām vndiq; eñi ad īferos tm̄dē vie est/ qd̄ rñsum nō mi⁹
ꝯuenit ad celū ascēsuris q̄ā a suris ad īferos quib⁹ terra
oīs pūcti exigui instar est. D. Utinā domi morerer. R
Si illic eēs/ esse alibi forsan optares sic eñi habe ⁊ q̄ vi
uens debueras disce vl' moriēs ꝑ difficl'e ē vob̄ o morta
les morē gerere delicati/ ⁊ q̄ruli/ quib⁹ qd̄ hētis oē viiliss/
mū est sꝑ ⁊ solū id optimū q̄ caretis. D. O si domi more/
rer. R. Multa ibi forsan videres q̄ mortē tibi efficerent
grauiorē vñ ideo te submotū crede vt reiectis curis oīb⁹
deū solū atz aīam cogitares.

De Morte in pctis. Ca. cxxvij.

Morior in peccatis. R. Hec iā nec nature nec fortūe
sed tua ꝓpria culpa ē. D. In pctis morior. R. Pri
mū peccare quis te ꝯpulit/ deinde quis vetuit ꝯmi
ssa diluere/ postrēo quis nūc ec̄ serā licet pñiā īpedit/ vsq;
ad extremū suspiriū liber ē aī⁹. D. Pctā mea moriēs me
cū fero. R. Caue ne id facias/ venenosū mortiferūq; via
ticū depone dū vocat dūq; est qui illd̄ tollat ac deleat vt
scriptū ē ꝓiciatq; atz p⁹tergū suū in fundū maris Et q̄n
tū discat ortus ab occidēte lōge faciat abs te hāc tñ horā
ne neglexeris q̄ sel' elapsa nō redibit/ qd̄ licet horis sit q̄ē
vt eant sꝑ nūq̄ redeāt In q̄m tñ omissum hora in altera
forsan instaurari datū sit At extreme hore negligētia ꝓr
sus irreꝑabilis est. Itaq; q̄ in archanis aīe disputatiōi
bus inuentū ferunt vite hui⁹ errores q̄i leues quidā lap
sus in plano sunt/ vnde facile possis assurgere At pecca

tum mortis graui ex alto preruptoq; similimũ est ruine.
Unde facultas nulla sit resurgendi huic tãto discrimini
cui post hoc nunq̃ succurre valeas nunc occurre dũ va-
les. Et memento non modo quid vestri dicant sed quid
cicero qui dormientib; in diuinatione sua disputans cũ
vel maxime inquit laudi student eosq; qui secus q̃m de-
cuit vixerunt peccatoꝝ suorũ maxime peniteat. Quid a
quodam queso religiosius Quid vtilius dici potest fiat
modo quod d̃r peniteatq; vel sero anceps fateor ac ꝑicu
losa dilatio ꝛ q̃ plurimos fallit qui purgationẽ anime q̃
festina ~~ymnis~~ esse non potest scientes volentesq; ꝓcrasti
nant ꝛ in finem trahũt q̃ tempe circumuenti ꝛ artati vici
namq; morte attoniti nihil de conceptis expediunt de q̃
qm̃ dicunt̃ multa a vestris haut dubie imꝑtinẽs est affer
re quid hic q̃; virgilius ꝛ ipse testis externus dicat quib;
uis hanc desidiam neglectãq; confessionẽ notet ex illius
ore mirabile vbi apud inferos iudicem illũ facit iustitia
ꝛ equitate notissimum qui vt ipse ait castigatq; auditq;
dolos subiit q; fateri q̃ quis apud superos furto letatus
inani distulit inseram ꝯmissa piacula mortem Sed q̃m-
uis h̃ ꝑiculosum adeo sit nihil tamen desꝑatione ꝑiculo
sius nihil peius vestre salutis hostis inuenit cetera em̃
suis cuncta remedijs leniũt h̃ malorũ maximũ atq; vlti
mũ abeunte vbi aĩam oppressit nullus iam remedio lo-
cus ẽ huic g̃ cũ sꝑ tñ in fine vehemẽti⁹ obsistend̃ q̃ ꝛ tũc
vrgere acri⁹ solet ꝛ nihil ẽ reliq̃ q̃ salut; ꝯsilia cũctãdo rei
cias neq; ꝟo te huic met⁹ arceat nec te pudor dolorq; de
lectatõis ĩpediãt pei⁹ ẽ nũq̃ q̃ ad vesꝑam exꝑgisci ꝛ oĩo
q̃cq̃t male differt̃ pe⁹ omittit̃. D. Morior absq; vlla spe
R. Male ais imo ꝟo spẽ ꝓiectã r̃cuꝑa ꝛ ad motã pecto-
ris tot; aĩe vlnis ãplectere strĩge ꝯsua. D. Magnũ ẽ pec
tatũ meũ valde Nullũ tã magnũ pctm̃ hõis eẽ p̃t q̃n mlto
to maior misericordia dei sit. D. Quis poterit tot pecca
ta dimittere. R. Et q̃sputas nisi ille de q̃ sui hostes admi
rantes litigabãt ꝛ q̃rebãt q̃s h̃ q̃ etiam peccata dimittit.
D Quis tantorum veniam merebitur peccatorum.

R Nullus fortasse merebitur aut meritus fuit multis tamen data est gratis ⁊ dabit̃ mõ sit q̃ illã fideliter ac reuerẽter imploret nullã quid̃ esse remissionẽ criminũ ingentiũ ꝑsuadere aliqui vt ꝑhibẽt ꝯstantino ꝑncipe voluerunt at id falsum eẽ non mõ apd̃ vr̃os ꝯstat apud q̃s remissio peccatoris ꝑ baptismũ ⁊ ꝑ pñiam nota est/ sꝫ apud paganos etiã fama fuit falsa licet q̃ꝝ morb̃ ideo inefficax erat medicina ꝙ eis nundũ medic⁹ celestis aduenerat ꝓinde nisi mundari a pctõ aĩ⁹ ⁊ deleri posset iniq̃tas frustra id tociẽs pctõr ille ꝑmũ maxim⁹ postmod̃ vir scissim⁹ ꝑcareretur. D. Peccati cõsciẽtia spẽ ꝑcidit. R. Peccati memoria pñiam ac dolorẽ aĩo afferre dꝫ nõ vtiq̃ auferre sꝫ vos oĩ ex ꝑte fallimini in pctõ feruidi p⁹ pctm̃ gelidi peccando quid exultatis mẽorando ẽt desꝑatis mlti passim peccãt sub spe vẽie ꝯtra vero multi cũ peccauerint veniã desꝑant ⁊ vterq̃ errãt nã ⁊ illis ab initio spẽ damnosam pellere ⁊ his in finẽ salutiferã spẽ tenere ꝯsiliũ erat. D. Grauẽ culpis mors ꝑcipitat q̃d agam/ R. Quid nisi ꝙ egisse iã ꝑdem decuit vt infaustã sarcinã festinãter abici/ as q̃ leuat⁹ ibis plane nõ ꝑcipitaberis ibisq̃ nõ curu⁹ nõ titubãs sꝫ erectus certo ac stabili vestigio ⁊ spe bõa. Age g̃ neu diffidas est q̃ exorat⁹ ab hũeris illã tuis transferat qui g̃uiora iã trãstulit cui nil graue nil difficile ẽ ⁊ q̃uis pigra dilatio excusatõe careat laude nõ caret emendatio sera licet. Sati⁹ est em̃ sero q̃ nũq̃ resipiscere. Confortare respira multos alimi ne tartari pauce pie lacrimule reuocauerũt stat dexter ad lectuli tui caput q̃ nõ solũ infcõ illi se mũdare velle rñdit sꝫ q̃driduano iã ferẽti vt surgerꝫ impauit teq̃ eẽ nũc expectat vt mũdari velis ac surgere/ non min⁹ ipse hodie q̃ tunc pi⁹ nec solito min⁹ potẽs adhuc q̃ in statu mori velis in te est/ adhuc sine pctis mori potes ñ ꝙ pctã non fuerit sꝫ nõ erũt ⁊ si eñi in ꝑteritꝫ nullũ ius nisi obliuiõis hr̃e deũ plini⁹ scd̃s existimet hꝫ tam̃ qd̃ ille vir curiosissim⁹ nõ vidit Jus etiã abolitõis itaq̃ facta licet infecta eẽ non possint/ ex facto tñ oriens pctm̃ sic deleri ꝑt/ vt iã ampli⁹ nõ sit ita vt scriptũ est q̃rat̃ pctm̃

ꝛ non inueniatur non se peccati vinculis absoluere potē
tie sit humane sed ꝙ pie hōim voluntati cōtritoq; cordi
diuinū nunq̄ desit auxilium. Ca.cxxviij.

De Moriēte solicito q̄d de p̄rimonio ac liberꝫ futuꝝ

Quid de patrimonio sperē q̄d de libris. R. Et pa
rimonium dn̄s inueniet ꝛ libris sua sors erit. D
Quid de tantis diuitijs fiet. R. Ne dubita ne he
redi nimie videant nūq̄ tante erūt q̄n aliq̄d desit de his
tn̄ illa viderit q̄ res vr̄as hasq; tā dilectas opes huc illuc
iaculatura ꝯtorquet. D. Quid facient filij. R. A ter
reno p̄re de sortes in suā curā celestis pater accipiet non
relicturus vt tu ne orphanos factur⁹ ille eos nutriet ꝛ do
cebit a iuuētute eoꝝ mō dociles se p̄beant ꝛ vsq; in sene
ctam ꝛ seniū vsq; ad mortē ac sepulchꝝ nō destituet spes
nascentis hōis deus est nō genitor q̄uis diues q̄uis il
le rex. Non est edificandū in arena sed in petra oīs spes
de hōie breuis ꝛ caduca est filij ḡ tua spe delusi ponēt in
deo spem suā ꝛ cantabūt cū dauid pater me⁹ ꝛ mater mea
dereliquerūt me dn̄s aūt assumpsit me. Multoꝝ indolē
filioꝝ ꝛ virtutū semē mētibꝫ insitū ꝑntum blāditie extin
xerunt sicut ex diuerso molliciez sepe discussit orbitas ac
pauptas. D. Quo deueniēt opes. R. Vn̄ venerūt
reuertent h̄ est ad fortune manus Inde rursus ad alios
atꝫ ad alios abit̄e apd̄ neminē diu mansure vage sunt et
stare nesciūt neq; sine misteria rotundā nūmi formā opi
nati sūt sꝫ volubilitatꝫ indiciū eē dixerūt q̄dā facete nō in
fitior sꝫ nō min⁹ triāgularis aut q̄drāgularis volubil' ha
beret q̄d attinet ad diuitiaꝝ fluxū q̄ꝝ natura est labi assi
due ac volui odisse vni⁹ seras arcule crebrꝫ ac varijs po
ssessoribꝫ delectari siue vt rubiginē motu vincāt siue vt
fallant circuitione q̄ plurimos siue vt cū dn̄is suis de in
stabilitate ꝯtendāt hāc tu igit̄ moriēs l' viuēs supuacuā
curā pone q̄ si locuples moreris. Agnosce fortūe fidem
rarā vsq; ad exitū euita diuitiasq; tibi iā nō necessarias
alijs linq̄ Assi paup expedit⁹ ꝓfiscere seu ingētes seu exi
gue seu mille tibi opes fuerīt modicū ad te oli p⁹ hac v̄o
nil ꝑtinēt nisi ꝙ iopē vixisse securi⁹ q̄m labo

riosa hec vite vel ꝑsidia vl̃ tormẽta mortẽ q̃z solicitãt. D. Quid erit de filijs. R. Erit vbi viuat tuũ nomẽ si sint boni si q̃ ea ꝺsolatio mortis ẽ nõ tor⁹ interijsse videberis in illorũ vultibꝫ inqz actibꝫ te sibi redditũ ãici credẽt z gaudebũt Ãt si mali ẽ cũ cupide deseras q̃s corigere nequisti z corrigẽdos ac domãdos mũdo tradas ac fortũe neve illos moriẽs suspires q̃ te mori segnius suspirãt z forsitan ori⁹ mortuũ suspirabũt. D. Quid de opibꝫ. R. Dies ne q̃ te dimisse ñ sint dños rupture/expectant exoptant exti/mant neqz tã ꝺ certamĩe q̃z de ꝺceptu metuendꝫ/piñ iam nunc be ditie tue eẽ desinẽt c⁹ ãt sit fuke q̃d filios aspicis sciri ñ ꝑt quiꝺ nec optet satis ẽ scire tuas fuisse si fuerant tue z nõ pot⁹ illi⁹ rerũ dñe trãseuntiũ atz mortaliũ q̃ fozmina ꝺz tuas ꝺco ẽ tibi ad breue tps obsecutas iã vero tpũs est abeũdi cedẽdiqz alijs siue illis parũp obsequitur z vicissitudinẽ suã fuẽt vbi ambitiose mori z q̃ stulti quidã fecere tua tecũ tumulo vis inferi q̃z sepulchrorũ effossoribꝫ ꝑ fuka deniqz iã terze metalliqz curã pice celuz tanꝺ teqz ipm cogita. D. Opes mee fugiũt a me. R. Putabas ne mãsuras cũ fugeret vita cũ tu ipe ꝺtinue rapers D. Quid de opibꝫ meis erit postq̃z mee eẽ desierint. R. Quid de eis erat añq̃z tue eẽ incipent. D. Opes tantas linq̃ nud⁹ abiẽs. R. Nud⁹ intrasti nud⁹ egredere nõ ẽ qꝺ q̃rꝛis ꝫ est vñ gras agas alien⁹ vsus medio tpe tu⁹ fuit/nil tuũ tibi ꝓpik ꝫ expleto vsu reposcit alienũ ẽ vicinia migrãtes aduene vltro si q̃s ẽ pudoꝛ ꝺmodata vasa resti tuãt. D. Heu nil tãtis ex opibꝫ mecũ fero. R. Auferq̃ntum attulisti vl̃ mai⁹ q̃ntũ r̃ges auferũt. D. Quid impuberes nati agẽt. R. Adolescẽt si viꝛerit z senescent z ipsi suas agẽt vias fortunãq̃z suã z laboꝛes vite obibũt interi sub tutela dei erũt z forsan sine patre impubes viꝛisti

De moriẽte anꝛio q̃d vxoꝛ eo mortuo sit acka. ca. cxxix.

Quid dilecta vxoꝛ p⁹ me faciet. R. Nubet forsitã q̃d ad te. D. Quid faciet cara vxoꝛ. R. Tuo iugo ablouta vel subibit aliud/vl̃ libera ceruice vagabit vel iam fessa subsistet z quietem solam meditabit. D. Quid aget vxoꝛ amãtissima. R. Quid cum te euaserit actura sit

cogitas cum tibi subiecta quid egerit nescias magna ps
mortaliũ quid doni sue fiat nescit quid in celo agit̃ q̃d ve
in terris sit agendum querit Sane quid deinceps agat
vxor ipsa eademq; vel maritus alter viderit ad te ampli⁹
cura ista non ptinet. D. Morior ne post meũ obitũ nu-
bat vxor. R. Quedã viuentib⁹ viris nubunt fecit h̃ apd̃
hebreos herodias apud affros sophanis ba apud roma
nos martia ⁊ liuia q̃muis has duas virorum ꝯsensus ac
missus excuset Cur tue vni viro licet mortuo nubere nõ
licebit/atqui pauce viuis cõiugib⁹ fidem prestãt tu geli-
do etiam cineri fidem poscis si fida tibi vsq; ad diem vi
te vltimũ vxor fuit quid in totum ꝯiugalis fidei munus
impleuerit. D. Ne secundo nubat vxor metuo. R. Ne
primo nuberet magis forsitan metuendũ fuit. Id ad te
ꝑtinuit hoc ad alterum ꝑtinebit Sic est autem metuen
da contemnitis speranda metuitis nil in reb⁹ iusto p̃tio
extimatis Maritalis thori duellum securus intrasti nõ
cogitans quid ꝑiculi adires Id intrare aliũ times. D
Nollem fateor vxorem alteri nubere. R. Perfecte quidẽ
pudicitie scd̃e nuptie q̃ntum licet fateor vitande sunt s;
vitanda magis ꝑiculosa viduitas Est vbi nubere non
tm̃ ꝑmittit̃ sed optet difficile est formosã solã caste viue-
re. D. Dulcis alteri ꝯiunx nubet. R. Rare sunt eaꝝ eti-
am q̃s hõestas dicũt/quib⁹ non sup p̃ntem ꝯiugez alter
iam aĩo desponsat⁹ non sit mortalis mihi inquiũt vir est
q̃d si h̃ obeat nũ ille mihi aut ille erit aptissim⁹ q̃z virt⁹ q̃z
nobilitas q̃z gr̃a q̃z facũdia q̃z fortũa cõciliet. D. Vxor
mea nubet alteri. R. Tua quid̃ vxor mime ne tua eñi sit
ampli⁹ mors faciet nec mirabere si ꝯiuges sepat q̃ corpis
atz aĩe vincl̃a dissoluit. D. Nubet iterũ vxor mea. R. Et
romanoꝝ ducũ nupsere iteꝝ vxores fer cõe cũ maiorib⁹
fortunam. D. Nubet vxor alteri. R. Et romani duces ⁊
p̃ncipes viduas duxere Et sanctissim⁹ rex dauid viduas
duas in ꝯiugium duxit/q̃ minoris fuerãt vxores Et for
tasse te maior aliq̃s tuã ducet hãc tu illã linq̃ solicitudiez
qui eo ꝑgis vbi non nubit̃. D. Nubet alteri ducis vxor
R Si meliori nupserat gratulare ꝓspitati ei⁹ q̃z amasti

Sui peiori gaude saltē ꝙ tu illi iam notior cariorꝫ futurus sis multe p̄mos viros nosse ac diligere scd̄o demū matrimonio didicere. Ca.c.xxx.

De moriente solito post me patrie euenturum sit

Quid p⁹ me de p̄ria mea erit. R. Bonoꝝ oim̄ patria vna ē ⁊ maloꝝ altera haꝝ cui te asscribi fecerꝫ videto tertia em̄ p̄ria nulla ē sꝫ diuersoꝝ aut trāsit⁹. D. Quid d̄ p̄ria mea erit. R. Patria illa q̄ꝫ petꝫ vno sp̄ in statu ē ista qm̄ deseris qd̄ sepe iā diximꝰ ñ p̄ria sꝫ exiliū tuñ fuit. D. Quid patria p⁹ me aget. R. Regia cogitatō eē solꝫ q̄d p⁹ se regis atꝫ vrbibꝫ euētuꝝ sit/ q̄lē fuisse legꝫ aut magno illi regi assirie aut romāo illi p̄ncipū maxīo p̄uatā fortūā h̄ cura supeminet qñ v̄o ad vltimū sic affect⁹ es vt illā miserie officiā atꝫ illd̄ hospitiū doloris/ vbi rapid̄ vite tp̄s mlt̄is in laboribꝫ ne dicā gemitibꝫ exegisti patriā nūc ec̄ tuā voces. Et vis scire q̄d act̄a sit dicā faciet nēpe qd̄ fecit ⁊ ꝙ faciūt alie. At q̄ iquies tumlt̄uabit̄ dissidebit nouarū reꝝ studia sectabit̄ ⁊ p̄tiū silt̄ates mutabit dños inouabit leges vtrūq̄ꝫ sepe in pei⁹ i meli⁹ raro/ calcabit p̄terea egregios ciues attollet idignos pellet inmerit⁹ p̄dones erarij colet blādos diligit v̄idicos oderit bonos sp̄net venerabit̄ potētes liberā hostes adorabit defēsores reipublice p̄seq̄t̄ flebit ac ridebit ianiter/ auꝝ gēmasq̄ nūrabit̄ virtutes abiciet āplexabit̄ voluptates hi sunt mores vrbiū nēo tibi ñ cert⁹ hoꝝ vates fuerit nisi q̄ rure sp̄ vixerit l̄ obscuris auribꝫ atꝫ oculis vrbes itrauerit. D. Quis p⁹ me patrie accidit. R. Quid solicit⁹ q̄d ne auxi⁹ es quitq̄ p̄rie acciderit tua iā dom⁹ ab icēdijs a furibꝫ a ruinis tuta erit nihil ad te pestilēs ān⁹ nihil ān⁹ exuberās nihil est⁹ nihil siccitas nihil ibres ac grādies mūtesq̄ꝫ ⁊ glacies ⁊ niuiū gelu nihil fere ac volucres nihil brut⁹ ac locusta nihil denicꝫ terre mot⁹ aut frēit⁹ p̄cellarū nihil ānone caritas nihil hostiū icursus aut bella ciuilia. D. O q̄s patrie stat⁹ erit seu q̄s d̄mū finis. R. Quisputas nisi q̄ maxīarū vrbiū fuit quicꝫ oim erit puluis cis sp̄si lapides nud̄ nomē possē id inūerꝫ argumētis oñdere Sꝫ rē tenes Ad summā nihil ab hōie sit eternū nil humanū p̄ter aiaꝫ imortl̄e

cepta desinent fata defitient structa ruēt ꝓinde q̄d plus equo augeris/quid estuas si in celo eris ⁊ h̄ ip̄m ⁊ mortalia cūcta despiciēs Nā q̄ ad inferos dñdunt caritate amissa deū atz hōies deiqꝫ opa sil' atz hōim credibile est.

De Studio Fame in morte. La.cxxxi.

Quid de me p⁹ fata dicēt hōies. R. Intempestiua solicitudo h̄ a iuuētute ꝓuisum eē debuit/q̄lis vero vita hōim talis est fama. D. Quid de me loquēt. R. Quid de respondeā nisi illud doctissimi atz oim̄ eloquētissimi ciceronis q̄d de te alij loq̄nt/ipsi viderint/sed loq̄nt tñ/sermo āt: nīs ille ⁊ angustijs cingit/his r̄gionē q̄s vides/nec vnq̄ ꝺ vllo ꝑhēnis fuit/⁊ obruit hōim interitu ⁊ obliuiōe posteritatis extinguit. D. Quid de me dicent hōies q̄ p⁹ me nascent. R. Dicerē aliter ista q̄ cicero si me dici posse crederē q̄d āt inq̄t interest ab his q̄ postea nascent ꝑ monē fore de te cū ab his null⁹ fuerit q̄ añ te nati sunt/vnū addidit ꝙ tūc forsan dubitabile forsan falsum nūc certissimū ⁊ absqꝫ vlla ꝓrius hesitatōe ꝟissimū est/q̄ nec pautiores inq̄t ⁊ certe meliores fuerūt viri nam quis ē oro iā q̄ dubitet nunq̄ q̄les fuerit fuꝛos hōies ita pei⁹ īclinata oīa ruineqꝫ ꝓxīa. Cur ḡ mirabile ignotoꝝ atz impariū dcā metuere/cū excellētiū ac notoꝝ opīones ac ꝟba ꝯtēpserꝫ. D. Que mihi fama erit extincto. R. Facile melior q̄ viuēti cū siluerit liuor/Raro em̄ vite hōiez supstes inuidia ē/vt āt virt⁹ radix ē gl'e sic decerptrix iuidia vtqꝫ liuid⁹ pollex pñs īpedit sic amot⁹ ꝟe laudis restituit incrementū. Itaqꝫ multis busti limē inuidie in accessū magne gl'e vestibl'm fuit. D. Quā me lōga manet fama. R. Lōga forsitā vt vos longū dicitꝫ/ꝟe āt apꝺ vos nihil ē longū/vt ꝟo nō mō lōga sint oīa sꝫ eterna/sola virtus efficere potēs ē ꝑcipueqꝫ iusticia de q̄ scriptū est In mēoria eterna erit iust⁹/q̄ꝺ vt potuit poeta vr̄ exp̄ssit vbi ait. Sꝫ famā extēdere factis h̄ virtutis op⁹ est. D. Quali p⁹ obitū fama ero. R. Quid refert quale sit ꝙ mox vel nescies vel ꝯtempnes Quid ad te hōim flat⁹ dū tu flatu cariturus sis spirantē vesti delectariqꝫ auris non miror at defunctū stupeo. D. Quid de me p⁹ obitū

dicetur. R. Et quid putas nisi ꝙ mereberis bonũ malũ multũ parũ nihilĩ quibusdam mendax sed in pluribꝫ verax fama est alioquin longa vtiqꝫ non est diuturnitatis fundamentũ veritas/rumosum atꝫ imbecille mendatiũ. D. Qualis mihi post exitũ fama erit. R. Qualis añ exitum fuit vita nec minꝰ in exitu de h̄ ḡ oẽ tp̄ũs p̄teritũ sed in p̄mis p̄ñs hora viderit sic em̄ hẽto quali q̄sqꝫ dignus fama fit pꝰ mortẽ nulla re meliꝰ q̄ꝫ morte cẽseri q̄ ꝓprie cũ multos ꝑ omnẽ vitam in glorias ⁊ obscuros sola dictu mirabile mors illustrauit.

De Moriente sine Filijs. Ca. cxxxij.

Sine filijs morior. R. Eo alacrior debes mori atꝫ expeditior ꝓficisti/nil pꝰ tergũ linquẽs qd̄ te vellicꝫ ille ingẽs morientiũ dolor cessat ex ꝯmiseratõe oriens deserẽ de ꝓlis ĩmature p̄sertim ⁊ paterno p̄sidio indigẽtis ꝑqꝫ etate inopiãqꝫ ꝯsilij ⁊ ĩiurijs ⁊ casibꝫ mlt̄ꝫ exposite. D. Nati q̄s optabãqꝫ sup̄stites p̄cesserunt. R. Hẽs ad q̄s ire cupias non a quibꝫ doleas abire nõ exiguũ solamen. D. Mors acerba filioꝝ orbꝫ vt morior cogit. R Hoc si miseꝝ cẽses quid ẽ ꝙ vl̄ orbũ mori cogat l̄ vixisse coegerit tñ vñ tibi filios eligas ingenuoꝝ iuuenũ tanta sit copia eo fortassis obseq̄ntiores ⁊ tui amãtiores habiturꝰ q̄ꝫ q̄s tuo de sanguĩe genuisses ꝙ illos/q̄dã hos certo iuditio q̄siuisti filij illi añq̄ꝫ notiꝰ ⁊ dilecti ⁊ electi anteq̄ꝫ filij. Itaqꝫ totũ illi h̄ nat̄e hij bñfitio tuo imputẽt ꝙ filij tui sint vñ sepe hec fuerit fausta successio cui tuto non mediocẽr tm̄ p̄rimoniũ sꝫ sũmũ impiũ crederet̄. Nosti ⁊ Juliꝰ cesar ꝓle carẽs sibi augustũ ille tyberiũ pene inuitꝰ quid̄ vt pꝰ nerua vulpiũ trayanũ ille heliũ adrianũ vt is rursus anthoniũ piũ Ille marcũ aureliũ sibi filiũ fecit fecissetqꝫ ille aliũ quẽcunqꝫ felitius q̄ꝫ ꝯmodũ genuisset nulli ꝯmodũ cunctis incõmodũ vnicũ tanti patris infortuniũ vnũqꝫ ex paucis romani impij ꝓbrũ ingens atꝫ optissimũ argumentũ q̄nto adoptio sit felitior genitura/ꝙ cũ p̄mi exordine diu ac feliciter in ꝑassent h̄ tãtorum vestigijs dueũ spretis iter deuiũ ingressus breui ⁊ ñ impio sed tirannide cũ rẽ. P. Fedasset misero quidẽ sed

se digno fine ꝓcubuit publicũq; ludibriũ in se vertit Ja
inde preterea añ bos longe scõm illud fulmen belli puni
ci maleũq; carthaginis affricani illius magni filius in
decus gẽtis assumpserat ꝟ scz fato vt q̃ vrbẽ cõcusserat
auus hãc nepos eius euerteret/vt florus ait historicus
exemplia in cornelią familiam translatus vtriusq; decus
vltimũ fateor non minimũ ex his vides qm̃ nec tibi nec
ꝓncipi deesse filius põt qõq; est optimũ bonũ bona/nisi
desit electio q̃ si adsit talẽ tibi fortasse filiũ dabit qualẽ
non dedisset vxor z votiuũ matrimonij effectũ ꝓiugalis
expeditus vinculis inueneris sic nature defectui lex pro
uidit. D. Quomodo nũc domui mee disponã ortꝰ mo
rior. R. Magnã vero pietatis magnã laudis oblatam
tibi materiã ne respuas viaticũ. Et q̃ filijs forsan ingra
tis ac male cumulaturis vl̃ qm̃ vtr̃q; mos est in vsus pe
ssimos versuris breuiq; omnia ꝓfusuris conferre decre
ueras confer honestius confer vtilius stabiliusq; pgami
quidẽ rex attalus ppl'm romanũ nec egentẽ certe z asiati
cis ꝓfecto diuitijs corrũpendũ testamẽto sibi heredẽ fe
cit ego tibi aliũ ppl'm quẽ instituas ostendã hũc te ami
corum hũc egentiũ turba circũstat/ex vtraq; tibi filios
adoptare ꝓmitteris q̃rum alij te digressum dulci secũ cõ
memoratõe detineãt alij te q̃ pgis pia p̃cũ festinatõe ꝓue
niãt vt q̃ ꝟ erogauerꝫ illic cẽtuplicata repias fenus vber
rimũ certissimũq; viaticũ iter istud acturis. D. Mori
ri mihi nullus est filius. R. Quid si multi eẽnt an ex his
tibi seu custodẽ domꝰ ac pecunie q̃ tua certe amplꝰ non
erit eligeres seu in prelio mortis adbletam ipm̃ q̃z certe
mortalẽ seu deniq; comitẽ ad sepulchrũ vltra em̃ nec te
quo tui ꝓmitteret nec metellũ sui breuis a lecculo mort
ad sepulchꝝ via est q̃d refert an ꝟ solꝰ iaceas an ibi friuo
le prius z inepte causas filios optãdi nã si millis vt vul/
go dr̃ fuari ac ꝓpetuari tuũ nomẽ optabas/ipe q̃z vulga
riter fallebaris siquidẽ filioꝝ obscuritas ꝓfecto creberri
ma ne illustrare ipsa vtiq; nec fuare paternũ potest no
men. At prara filioꝝ claritas vt ipsos sp filios claros fa
cit sic ꝓtes interdũ in viciuitate sua cõtigit obscuratq;

q̃si minora sol desideria q̃ nunq̃ euidentius q̃m in Julij cesaris patre cognoscit̃ quem pene ignotũ filij splendor fecit. Et ad summã quisq̃s in sui nõis spem reponit rem ꝑtenuem labilemq; in vase fictili locat ac rimoso qđq; est inconsultius non suo ⁊ maioris apud vulgus q̃ apđ doctos precij/neutris tamẽ ꝯtempnẽdũ sed cũ honestius tum certius locandũ in suis incorruptibilibꝫ vasis ac solidis in virtute ꝓpria in rebꝫ gestis in litteris. D. Sine natis morior. R. Non sunt in q̃s tue sese spergant cure/ in te verse oẽs q̃ instructior liberiorq; digredere te vnũ respitiens te metiẽs scis q̃ miser ⁊ q̃ felix moriare nec incertus moriaris/an vel miserie sic addendũ vl' felicitati detrahendum tue aliena turpitudĩe seu fortuna Et si enim alijs aliter videat̃ in q̃rũ ego snĩa sum ꝓnior vt magnis tñ visum scim⁹ eẽ ꝑhis filioꝝ euẽtibꝫ inminuit̃ paterna felicitas imbecille bonũ q̃ in crastinũ ꝓminet ⁊ pẽdet ex altero/q̃ si opinionẽ hãc admittim⁹ q̃d hinc fit intelligꝫ dubitare eñ nequit/quin multi felitius obituri fuerint si sine filijs obijssent.

alitib⁹

De moriẽte q̃ metuit insepultus abici. Ca. cxxxiij.

Insepultus abitiar. R. Altilibꝫ inuides an feris an piscibꝫ nã si metuis tibi baculũ seu custodẽ iuxta te poni iube q̃ a cadauere depellant̃. D. Ludis in malis meis nam ꝓfecto nil sentiam. R. Quid g̃ times/qđ non sentias nam si sentias ꝓbes sentientem eñ sepelire necare est. D. Inhumatus iacebo. R. Tu nisi te tellus presserit illã p̃mes te nisi terra ꝯtexerit celũ teget. Notum est illud celo tegit̃ qui non hꝫ vrnã/illudq; notissimũ facilis iactura sepulchri facilis in q̃ sit vt nullo facilior. D Inhumatus ero graue dictu. R. Dictu nescio re autem profecto leuissimũ multoq; tollerabilius sepulchro exui q̃m domo q̃m lodice q̃m sagulo. D. Inhumatus ero fedum visu. R. Fedum fortasse alijs tibi autem nihil minus. Omnẽ quidem sepulturam non nisi viuoꝝ cã institutam esse doctoꝝ hõim auctoritas ⁊ res ipa ꝯsentiunt. Idq; sic esse sepulchroꝝ spẽs inditia est que introrsus

inculta ⁊ horrida rude incolis suis saxum obicit exterius multa impēsa ⁊ artificū ingenijs elaborata marmoreas spectantibꝫ atꝫ aureas p̄tēdit imagīes. D. Insepult⁹ ero turpe aspcū. R. Parū ne oro negotij tui hēs in suscipias alienū ꝓuideāt q̄s res tāgit hāc em̄ t̄pitudinē nō videb. D. Insepult⁹ linq̄r miseris. R. Et magn⁹ pōpei⁹ tantus vir insepult⁹ iacuit imo nec iacuit sꝫ iactat⁹ ē fluctibꝫ obrutusq̄. Neq̄ ad̄o te delirū reor vt opīone tua fact⁹ ille felitior sit sepulchro sic̄ nec colega ei⁹ marc⁹ crassus īfelitior q̄ qui eū sepeliri iuberꝫ nēo affuit In reliq̄s em̄ pene pares exitu fuerunt nisi q̄ crassi caput vt ditissimū auarissimūq̄ oīm decebat auro graui⁹ fuit ꝓuatū tñ vtrūq̄ ludibrio nisi forte tercius horū collega felitior q̄ altissimi atꝫ pulcherrimi collosi in v̄tice sit⁹ oñdit̄ celsa etiā tēpla despectās bello quid̄ fortunatiorē fateor busto regē sic h̄ saxum illo pulchri⁹ fateri optet nō feliti⁹ q̄ em̄ ista felicitas non sentiētis seu saxi seu saxo abditi alioq̄n si sepulchro felix sit nēo felicior ~~māsolo~~. D. Inhumat⁹ nat⁹ ero. R. Inhumati eēnt paul⁹ emilius ⁊ claudi⁹ marcell⁹ tales viri nisi hostis illos infestissim⁹ sepelisset admiratōe virtutis/nisi fallor ⁊ verecūdia vict⁹ nō pietate vlla q̄ in illi⁹ viri p̄cordijs nulla fuit/vt sepulturā ego illā pene inuisam futuram ipsis arbit̄er sepultis ⁊ si eis optio data esset inhumatos se iacere maluissent Insepult⁹ q̄ꝫ cyrus iacuit persarū rex/neq̄ id sibi neqꝫ vter stithicus infamie fuit/sed cruēti mores quibꝫ acerrimā illā exp̄brationē iniuriamq̄ ꝓmeruit. Quid vero nunc singl̄a nuda cadauera colligo ⁊ l̄ romāos p̄ncipes vl̄ externos reges non solū sepulchri vltīo ⁊ optato quid̄ sꝫ īani hōre spoliatos quin etiā lateros discerptosq̄ ⁊ mēbratī sp̄sos vt īuidiosū dicerēs integro cadauere iacuisse cū obuisent̄ aīs inhūatarū strages gentiū atꝫ vt ita dixerī insepult⁹ orb̄ nēpe cū ipso q̄ꝫ dicebā. Cyro ducēta p̄sarū milia ⁊ cū crasso sedecī florentissime legiones ⁊ ad cānas romāorū ciuiū ac sotiorū octogintaq̄nq̄ ⁊ eo āpli⁹ milia q̄nq̄ginta sex milia penorū hyspanorū ligurū ⁊ gallorū ad metaurū amnē ipso cū duce hostiū ⁊ ad aq̄s sextias id ē loco nomē ducēta theu

mausolio

tonum haut ꝓcul ex alpibꝫ vtrobiq̄ duce mario centum
q̄nq̄ginta milia vt q̄dam auctores sūt ⁊ q̄ min⁹ dicūt sex
aginta nō āpli⁹. Cimbroꝝ milia īsepulta iacuerūt Apd̄
philippos v̄o regū gentiūq̄ oīm auxilia ⁊ ytalici sāguīs
flos vigorq̄. Sic placitū supis bis sepulcro carēs cam
posq̄ hermonios ferasq̄ ⁊ vultures īpinguarūt quid ad
egates īsulas deleta cartaginensiū classis q̄d massiliēsiū
añ port⁹ sui hostia inq̄ ipe fidel' pr̄ ꝑspectu q̄due sup yta
los labores loq̄r classis atheniensiū añ vrbē siracusiā de
mersa q̄le habuit sepulcꝝ Sileo salaminē ⁊ marathonē
trecētaq̄ milia illic fusa ꝑsaꝝ ⁊ si alij duplo āpli⁹ dimicāt
trāseo hebreoꝝ ꝯflictatōnes scitarūq̄ ⁊ amazoni dū ara
būq̄ ⁊ parthoꝝ p̄lia at medoꝝ p̄tereo alexādri macedo/
nis in oriēte victorias stragesq̄ illas inermiū ppl'oꝝ pe
stes taceo tl'es sepe vt cadauer carū licz abstraxisse parūꝑ
pietas fuerit. Incursus q̄z ꝓpentū atz in maniū beluarū
q̄rū īpetū dice archus docet vt ait cicero q̄dā hōim gña
eē ꝯsumpta tēpestates p̄tereo ⁊ cottidiana naufragia nā
q̄ flāmis peūt nō egētes busti dixeris omitto furores do
mesticos ītestināq̄ discordiā de q̄ dictū est bellū ciuile se
pulchra vix duabꝫ p̄stare p̄t qd̄ de externo veri⁹ ec̄ ē bello
nec ruinas vrbiū seq̄r troye Iherosolime carthagīs corī
thi numācie ac sagūti aliarūq̄ multarū vbi mag̃ ꝑsciuiū
murꝫ opp̄ssa labētibꝫ ⁊ sic p̄rie ꝯsepulta ē. Mitto d̄niq̄
terre mot⁹ quibꝫ multi sepe mortales obruti ꝑ sepulchro
totū ire matrꝫ vterū habuerūt qd̄ cū olī nupq̄ crebrū ma
lū fuerit diuersis in locis nusq̄ tñ q̄ in asia in signi⁹ vbi
duodeci vrbes vno die horrificis terre hiatibꝫ haut me
morant hec tñ multa dixeri vt ridiculū tibi metū eripiā
q̄ morte magis damnū metuis sepulcri atz illd̄ huic vni
corpusculo deesse fers grauiter q̄ tā multis hōim ⁊ bella
torū ⁊ q̄ fuit digni⁹ scōrū insup milibꝫ defuisse ꝯptū ē. D
Defuncto mihi terra negabit̄ p̄durū. R. Non id durum
sed tu mollis q̄ nec sentiēs ledi q̄as. D. Mortuo mihi
terra negabit̄ indignum. R. Quid ita illa ne tibi igit̄ an
tu illi debut⁹ atq̄ terra tibi fortasse negabit̄ non tu terre
poterit bustū tibi casus aliquis vl' iniuria hostilis eripe

tu e terra veniens in terra redeas oportet Id tibi dñi tui
ore p̄dictū falsum eē nō p̄t. D. Non me gremio tellus te/
get. R. At tu illā teges nudo corpe quid ad te/plus h̄ p⁹
mortē ꝑtinebit q̄ꝫ nunc ꝑtinet/vbi olim vnguiū aut cri/
nium excrementa vbi febris erutū sanguinē vbi deniqꝫ
puerilis tunice seu fascie infantilis fragmenta dimiserꝫ
an oblitus es forsan theodori cyrenei apd̄ tuliū elegans
rñsum cui cū lisiniac⁹ rex mortē crucis vt augaror mina/
retur. Istis q̄so tnquit ista horribilia mitare purpuratis
tuis theodori quidē nihil interest humi he an sublime
putrescat te nisi tellus sinu excipiat ac supficie sustinebit
hinc te gramina vestient hinc ornabūt flores leti hospi/
tes hinc te imbres madefaciēt hinc sol vret huic glacies
stringet hinc mouebit aure ⁊ fortasse naturali⁹ fuerit vt
compactū ex q̄tuor elemētis corpus in totidē resoluatur
D. Inhumatus linquar horridū auditu. R. In opini/
one horror non in re qñquidē apud alios horridū terra
tegi pulchrū igne consumi/qd̄ maioribꝫ vr̄is visum sci/
mus apud alios pulchrū a feris aut canibꝫ laniari innu
meri de hac re gentiū ritus q̄s curiosius a crisippo colle/
ctos strinxit cicero. Tu nuda iacebis humo Ast illū pre
met lapis horridus Illū puteres glebe obruet illū mer/
sum voluent. Uñ illū venti pendulū agitabūt grādo fe/
riet lacerabunt corui deniqꝫ p̄tiosissime cōditos ac vela/
tos purpura vermes rodēt q̄d nā ꝟo hꝫ āpli⁹ q̄ marmore
tegit atꝫ auro q̄ꝫ qui flens apud poetam ait. Nūc me flu
ctus hꝫ versantqꝫ in littore venti. Et si ille erroris publi
ci morē sequens initi sibi terrā oret nisi forte nūc etiā fa/
bulis acq̄escat ānilibꝫ centū ānor. erroris aīas insepul/
torū hōim certa tartari ampnis ripā quas sanantiqꝫ ac
religiosa mens respuit. D. Bustū mihi patriū eripit. R.
Patrius cespes si r̄linquit bñ est habes qd̄ tibi photion
vir magnus inuideat/quē ciuem de se aliter meritum in
grata athenarū vrbs defunctū q̄ꝫ suis finibꝫ expulit inau
dita crudelitas. D Insepultus abitiar R Ageres tu
as curam hanc linque viuentibus. Laus deo.

incunable en 1475.-

F. PETRARCHA

DE REMEDIIS

UTRIUSQUE FORTUNÆ